Dansk-Svensk ORDBOK

Utarbetad av Karen Widman *under medverkan av* Niels Ferlov *och* G. Sjöberg

ESSELTE STUDIUM

ISBN 91-24-14367-7 Esselte Herzogs, Uppsala 1984

Förord till den elektroniska utgåvan

Projekt Runeberg digitaliserar ordböcker som denna under antagandet att de inte omfattas av upphovsrätt i 70 år, utan enbart av katalogskydd i 15 år. Boken digitaliserades i april 2013.

Texten använder två sorters apostrof: Dels en mindre, krökt (som en 9:a) variant för att markera "stöt", som beskrivs på **sid. v**. Vid korrekturläsning anges detta med ’ Unicode right single quotation mark (U+2019). Dels en längre, rak men lutande variant, som beskrivs på **sid. vii**. Vid korrekturläsning anges detta med ′ Unicode prime symbol (U+2032).

Index: A - B - C - D - E - F - G - H - I - J - K - L - M - N - O - P - R - S - T - U - V - Y - Z - Æ - Ø - Å

Förord

Föreliggande ordbok avser att tjäna som hjälpmedel vid undervisningen i danska på olika skolstadier samt att för allmänheten underlätta läsning av dansk litteratur på originalspråket. En dylik ordbok har sedan länge saknats, då den av Nat. Beckman utgivna *Dansk-norsk-svensk ordbok* sedan åtskilliga år varit slutsåld. Vad det norska ordförrådet beträffar, har denna ersatts genom en av Beckman utgiven *Norsk-svensk ordbok*.

På det begränsade utrymme, som stått till buds, söker den nya ordboken ge ett för det angivna syftet tillräckligt ordförråd och ett tämligen fylligt urval av fraser och uttryck. En nyhet torde vara de utförliga upplysningarna om uttal och ordböjning. Särskild uppmärksamhet har ägnats s. k. »farlige ord», som lätt kan ge upphov till missförstånd. Av utrymmesskäl har sådana ord uteslutits, som varken i form, uttal, böjning eller betydelse nämnvärt skiljer sig från sina svenska motsvarigheter.

Manuskriptet har utarbetats av fru Karen Widman med biträde av byråsekreterare Bertha Widman och fru Gertrud Öberg, f. Jonn. Det har granskats dels av lektor Niels Ferlov, Köpenhamn, med särskild hänsyn till uttalet, och dels av lexikografen G. Sjöberg. Därjämte har i vissa fall sakkunniga på olika områden rådfrågats.

Det är vår förhoppning att den nya ordboken skall medföra ett vidgat studium av dansk litteratur på originalspråket och sålunda i sin mån bidra till en allt större förståelse mellan Danmark och Sverige i språkligt och kulturellt hänseende.

Anvisningar för begagnandet

DANSKT UTTAL

a uttalas, när vokalen är kort, ungefär som i svenskan (som *a* i sv. 'hatt'): *blad*. Långt *a* närmar sig sv. *ä*, ehuru detta inte får överdrivas: *gade*. Framför och efter *r* uttalas *a* som i svenskan: *rask, far*. I diftongen [ai] uttalas *a* som kort *a: maj*, i diftongen [au] som *a* framför *r: hav*.

d efter enkel vokal uttalas mjukt (da. 'blødt d'), ung. som engelskans tonande th [ð]: *bad, bide*, avledningsändelsen *-hed;* likaså *dd: sidde*. — I förbindelserna *ds, dt, ld, nd* är *d* oftast stumt; likaså i *rd* i slutet av ord: *plads, vold, hård; d* höres dock ofta i *-ndr-* och före ändelsen *-ig: andre, yndig*.

e uttalas i regel slutet (som *e* i sv. 'se'), när vokalen är lång: *hed;* öppet (som *ä* i sv. 'färg'), när den är kort: *ven;* och som »mummelljud» [ə] (som *e* i sv. 'större'), när den är obetonad. — Före *g* och *j* uttalas *e* som kort *a: jeg, vej*.

g uttalas som hårt *g* (*g* i sv. 'gata') i början av ord, även före mjuk vokal (e, i, y, æ, ø) eller *j: give, gjorde*. I några franska lånord uttalas dock *g* som sj-ljud: *geni, genert*. — Efter vokal i slutet av ord, som i böjd form får *gg*, uttalas *g* som *k: væg*. För övrigt uttalas *g* mjukt [ɣ] (da. 'blødt g'; ett tonande ljud som bildas genom att bakre delen av tungan höjes mot gommen) efter vokal samt efter *l* och *r: læge, vælge*. Så också i förbindelsen *gn: velsigne*. — *eg* och *øg* uttalas ofta som diftong [ai, ɔi]: *negl, nøgle*. — *g* är ofta stumt, t. ex. i *pige, uge, fugl*, i imperf. *fulgte, spurgte* och i änd. *-ig: yndig*.

i uttalas ofta som *e*, när vokalen är kort, särskilt före *n: ingen, drikke, fisk;* dock som *i* före *ld, lt, r* (jfr *y*): *vild, ilt, kirke*. Undantag framgår av ordbokens uttalsbeteckning vid respektive ord. — *min, din, sin* ha långt *i*.

k uttalas som hårt *k* (*k* i sv. 'katt') i början av ord, även före mjuk vokal (e, i, y, æ, ø) eller *j: kende, kilde, kjole; k* och *kk* inuti ord uttalas ung. som *g: ikke* [e'gə] (undantag: lånord, t. ex. *ekko*).

o uttalas, när vokalen är lång, mindre slutet än i svenskan: *bo, skole*. I åtskilliga ord, som i svenskan har o-ljud, uttalas *o* i danskan som *å: klog, bog, torsdag* [tå'rsda]. När vokalen är kort, uttalas den närmast som kort sv. *å* [o]: *komme*.**p** och *pp* inuti ord uttalas ung. som *b: spare, hoppe* (undantag: lånord, t. ex. *papir*).

r är i danskan skorrande (tungrots-r).

t och *tt* inuti ord uttalas ung. som *d: hente, rette* (undantag: lånord, t. ex. *etisk*). — I änd. *-et* uttalas *t* som mjukt *d* [ð]: *huset*.

u uttalas, då vokalen är lång, närmast som sv. *o*, dock mera slutet: *hus, hule*. Då vokalen är kort, uttalas den antingen som danskt *o* i *skole* eller som danskt *å* i *håbe: bund*. Framför *ld* och *lt* uttalas det korta *u* liksom långt *u* (i *hus*): *fuld*.

v är stumt i *havde* samt ofta i talspråk i *have, give, blive* och efter *l: gulv, halv*. — Kort vokal + *v* uttalas diftongiskt: *hav* [hau], *lov* [lɔu].

y uttalas, när vokalen är kort, i regel som *ø* före *m, n, ng: skynde, synge*, men som *y* före *ld, lt, r: skylde, styrte*.

ø uttalas vanligen slutet (som *ö* i sv. 'sjö'): *sø, øst*. Oftast före *m* och *n* samt stundom före *r* uttalas dock *ø* öppet (som *ö* i sv. 'sjön'): *øm, høne, søn, høre, mørk*. — *ø* i *øg* (jfr ovan under *g*) och *øj* [ɔi] har en viss dragning till *å* (är ett ljud mellan *ö* i sv. 'böja' och *o* i sv. 'boja'): *bøje;* när diftongen står efter *r*, blir denna dragning ytterligare förstärkt: *røg, drøj*. Märk att *ø* + *n* i slutet av ord alltid är kort: *søn, grøn, bøn*.

å uttalas, då vokalen är kort, som öppet *å* [ɔ]: *bånd*, då den är lång, som slutet *å: håbe*.

I förbindelserna *dj, gj, kj, sj, tj, sk, skj, stj, rd, rl, rn, rs, rt* uttalas varje ljud för sig: *skive* [sgivə], *stjærne* [sdjærnə]. *færdig* [færdi]. Under senare tid har dock uttalet av *sj* med sj-ljud blivit allt vanligare. Om *rd* i slutet av ord se ovan under *d*.

Vokal före enkel konsonant är i regel liksom i svenskan lång. Märk dock att danskan icke använder dubbelkonsonant i slutljud; det är därför i dylika fall icke möjligt att av ordets utseende avgöra, om vokalen är lång eller kort: *brud, bruddet* (kort *u*) men *brud, bruden* (långt *u*).

Lång vokal förkortas ofta i första leden i sammansättningar: *hus* (långt *u*), *husmand* (kort *u*), *råd* (långt *å*), *rådhus* (kort *å*), *bifag* (kort *i*), *byråd* (kort *y*).

STÖTEN

I danskan avbrytes ofta en vokal (i regel en lång vokal) eller en tonande konsonant av en s. k. stöt (betecknas med ’), dvs. stämbanden närmar sig till varandra och spärrar luftströmmen. När stämbanden åter avlägsnar sig från varandra, höres stundom liksom ett eko av detavbrutna ljudet. I svenskan förekommer något liknande i ett kort nej (nää) som uttryck för överraskning.

Stöten finns endast i stavelser med huvudtryck eller bitryck. Den förekommer i stort sett i danska ord och ordformer, vilkas svenska motsvarigheter har enstavighetsaccent (akut): *bunden* (= bottnen) med stöt, *bonden* (= bonden) utan stöt. Från denna regel finns dock en mängd undantag. Den som icke har danska till modersmål, kan väl lära sig att frambringa stötljudet men har utomordentligt svårt att lära sig att placera det rätt.

Bland vanliga ordtyper med stöt märkes:

1) de flesta enstaviga ord: *gå’, hu’s*, dock ej ord med kort vokal + tonlös konsonant: *hof';*

2) många tvåstaviga ord på *-el, -en, -er: frø’ken, a’ger;*

3) avledningsändelserna *-dom’, -he’d, -eri’, -ska’b, -ba’r, -de’les, -fæl’dig, -fær’dig, -la’den, -mo’dig, -vor’n: ven’ska’b, al’menhe’d;*

4) de flesta lånord: *natio’n, destrue’re* (så alltid verb på *-e’re*).

Bestämd form singularis behåller stöten, pluralisformer har i regel icke stöt: *hu’s, hu’set, huse*. Dock bibehålles stöten i många pluralisformer på *-er: bi’ bi’er, by’ by’er, fo’d fødd’er, stang’ stæng’er.*

Stöten bortfaller framför *dt* i adjektiv och i neutrum av adjektiv som slutar på betonad vokal samt några andra adjektiv: *go’d godt, fri’ frit, dy’b dybt, ly’s lyst.*

De flesta starka och många svaga verb får stöt i böjningsformer på *-er: komm’er, fry’ser, skinn’er, ly’ser*. Enstaviga imperativer har stöt: *ta’l, spring’*, likaså enstaviga perfektparticip: *ta’lt* (av *tale*), *tal’t* (av *tælle*); de senare behåller stöten vid böjning: *ta’lte, tal’te* (men imperfektum: *ta'lte, tal'te*).

Enstaviga ord förlorar i regel stöten, när de står som första led i sammansättning. Andra leden i sammansättning behåller stöten: *flo’d, van’d, flod'van’d, vand'flo’d*. Andra leden i sammansättning och i ord med trycksvag förstavelse får ofta stöt, om den icke har det förut: *godmo’dig, bety’de*.

LJUDSKRIFTSTECKEN

e slutet e (e i sv. ’se’)

æ öppet ä (ä i sv. ’lägga’)

ə »mummelljud» (e i sv. ’större’)

u ett ljud närmast o i sv. ’bo’, dock mera slutet

o mindre slutet än o i sv. ’bo’

å mindre slutet än å i sv. ’år’

ɔ öppet å (å i sv. ’gått’)ɔi se under ø i den alfabetiska översikten ovan!

ð mjukt d (ungefär som tonande engelskt th)

γ mjukt g (ett tonande ljud, som bildas genom att bakre delen av tungan höjes mot gommen)

ʃ sj-ljud

ø slutet ö (ö i sv. ’sjö’)

ö öppet ö (ö i sv. ’sjön’)

Lång vokal betecknas med : efter vokalen (a: etc.) eller (vanligen) genom accenttecknets placering. Betonad stavelse anges genom accenttecken ′ omedelbart efter lång vokal eller diftong; vid kort vokal däremot sättes accenttecknet efter följande konsonant (grupp). Genom ’ anges, att det med föregående bokstav betecknade ljudet avbrytes av stöt. När stöt och accent faller på samma stavelse, utsättes accenttecken endast om flera stavelser i ordet har stöttecken, t. ex. al’′ti’ð.

Vid sammansatta och avledda ord anges uttalet i regel endast såtillvida, att accenten markeras, när den faller på annan stavelse än den i det enkla ordet betonade. Som regel har icke heller stöten betecknats i den senare leden av ord med trycksvag förstavelse. F. ö. hänvisas till ovanstående redogörelse för stötens och vokalkvantitetens förändringar vid sammansättning av ord.

BÖJNING

De enkla substantivens böjning anges genom ändelser med kursiv stil. Så betyder t. ex. **abe** *-n -r*, att **abe** i bestämd form singularis heter *aben*, i obestämd form pluralis *aber*. — Böjning betecknas icke vid substantiv på -*else* (*-n -r*), *-hed* (*-en -er*), -[*n*]*ing* (*-en -er*), *-ion* (*-en -er*); icke heller vid subst. på *-er* (*-en -e*) avledda av verb, som betecknar verksamhet, t. ex. *arbejder* av *arbejde*. — När ett subst. saknar bestämd form sing., utsättes obest. artikel för att ange genus, t. ex. **kog,** *et*.

TECKNENS BETYDELSE

‖ avskiljer den del av ett uppslagsord, som i till samma stycke hörande, ofullständigt utskrivna uppslagsord ersättes med -, t. ex. **ad‖vare -varsel**

| 1) avskiljer den del av ett uppslagsord, som i böjning eller exempel i kursivstilen ersättes med -, t. ex. **ank|el** -*elen -ler;* 2) användes i den svenska texten för att undvika upprepning, t. ex. grå-, gul|brun; 3) användes för att förtydliga sammansättning, t. ex. **farvel|lade, en|etages**~ ersätter hela närmast föregående uppslagsord, t. ex. (**elsk‖e**) .. **-ov** *~en*

ersätter 1) i fetstilen antingen hela uppslagsordet eller, om detta avbrytes av ‖, den del av uppslagsordet, som kommer före ‖, t. ex. **ene .. -boer; ene‖tale .. -time;** 2) i böjningsformer, i exempel och i svensk text den del av ett ord, som avskiljes av ‖ eller t. ex. **ank|el** *-elen;* upp|föra, -bygga

[ ] betecknar alternativt tillägg, t. ex. **bu[g]le = bugle** el. **bule**; böja sig [ned] = böja sig ei. böja sig ned; [ ] användes också för att avskilja uttalsbeteckning

( ) 1) betecknar likvärdigt ord, med vilket det föregående kan ersättas, t. ex. vara klar (tydlig); 2) sättes omkring en hänvisning, t. ex. **duks** .. (jfr *fuks*); 3) anger i ljudskrift, att det inom ( ) stående tecknet kan bortfalla, t. ex. [kri'(γ)]

⁅ ⁆ sättes omkring en upplysning eller ett tillägg utan motsvarighet i det föregående danska uttrycket, t. ex. fag ämne ⁅i skola; för studium⁆

f familjärt, vardagligt språk

p vulgärt, lägre språk

⚓ sjöterm ⚔ militärterm ⚙ teknisk term

Stavningen av danskan är den av danska undervisningsministeriet fastställda. Sålunda har *aa* i enlighet med kungörelsen 22/3 1948 utbytts mot *å*. Denna bokstav har, enligt en i nyare danska ordförteckningar tillämpad ordning, placerats sist i alfabetet.

Förkortningar

a, adj adjektiv (el. adjektiviskt använt particip)

adv adverb

agr jordbruk

anat anatomi

ark byggnadskonst

arkeol arkeologi

astr astronomi

barnspr barnspråk

bergv bergvetenskap

best. bestämd (form)

bibl bibliskt

bildl bildlig(t)

bokb bokbinderi

boktr boktryckarkonst

bot botanik

da. danska

dep deponens

dial dialektalt

distr distributivt

eg. egentlig(t), i egentlig betydelse

el. eller

farm farmakologi

filos filosofi

foto fotografi

fys fysik

fäktn fäktning

f. ö. för övrigt

följ följande

förb förbindelse

föreg föregående

förk förkorta|s, -t

geol geologi

gram grammatik

gymn gymnastik

hand handel

her heraldik

hist historia, historiskt

hj hjälpverb

högt. högtidligt

imper imperativ

imperf imperfektum

ind indikativ

inf infinitiv

iron ironiskt

isht i synnerhet

itj interjektion

itr intransitiv(t verb)

jakt jaktterm

jfr jämför

jur juridik

jyll jylländsk dialekt

järnv järnvägsterm

kem kemi

kok kokkonst

koll kollektiv(t)

komp komparativ

konj konjunktion

konkr konkret

kortsp kortspel

läk läkarterm

mat matematik

mek mekanik

min mineralogi

mod modern

mots motsatsen till

motsv motsvarande

mus musik

myt mytologi

neutr neutrum

ngn(s), ngt någon(s), något

npr nomen proprium, egennamn

o. och

o. d. och dylikt

oeg oegentlig(t)

part particip

pass passivum

perf perfektum

pers personlig(t)

pl pluralis

poet poetiskt

polit politik

poss possessiv

pp perfekt particip

prep preposition

pres presens

pron pronom|en, -inell(t)

radio radioterm

rfl reflexiv(t verb)

räkn räkneord

s substantiv

sg singularis

skol skol|slang, -uttryck

skämts skämtsamt

slakt slaktterm

sms. samman|sättning, -satt

spec speciellt

sport sportterm

språkv språkvetenskap

stav stavelse

stud studentspråk

subst substantiv(isk)

sup supinum

superl superlativ

sv. svenska

säll sällan

teat teater

tel tele|fon, -graf

t. ex. till exempel

tr transitiv(t verb)

ung ungefär

univ universitet

utt. uttal (-as, -at)

vard vardagligt

vet veterinärmedicin

zool zoologi

åld ålderdomligt

änd ändelse

äv. även

A

abbed [ab′eð] *-en -er* abbot

abe *-n -r* apa **-kat** apa; f *kvæle ~ten* fukta sin strupe; [äv.] undertrycka en gäspning **-kattestreg** rackartyg

abild [ab′il] *-en* apel, äppleträd

abonn‖ent [ɔ] *~en ~er* abonnent, prenumerant **-e're** abonnera, prenumerera **-i′ne** *~n ~r* kvinnlig abonnent (prenumerant)

abriko's *-en -er* aprikos

absolut′ I *a* säker, ovillkorlig **II** *adv* ovillkorligen, nödvändigt, absolut

ad [a, að; i sms. að-] *prep* **1** [plats] på, fram, genom, längs, över, via; *~ hvilken vej rejser De?* vilken väg reser ni?; *gå ~ Strandvejen* gå Strandvägen fram; *ind* (*ud*) *~ vinduet* in (ut) genom fönstret; *op* (*ned*) *~ bakke* uppför (nedför) backen; *det går ned ~ bakke med ham* det går utför med honom; *~ helvede til* åt helvete **2** [tid] på; *op ~ dagen* fram på dagen **3** [distr.] i, åt; *tre ~ gangen* tre i taget **4** *gø ~ en* skälla på ngn; *le ~ en* skratta åt ngn

adel‖ig [a'ðəli] *a* adlig **-skab** *~et* adelskap; *~et* adeln

adfærd *-en* uppträdande, beteende

adgang tillträde; inträde; *A~ forbudt!* Tillträde förbjudet!

adjudan't *-en -er* adjutant

adjun'kt *-en -er* läroverksadjunkt

adkomst [að′kɔm'st] *-en -er* åtkomst, tillträde; rätt

adlyde *tr* lyda

admira'l *-en -er* amiral

adræt′ *a* kvick, ledig, flink, rask

ad‖skille *tr* skilja [åt], ta isär **-skillelse** skillnad; skilsmässa **-skillelses|tegn** skiljetecken **-skillende** *a gram* disjunktiv **-skillig** [aðsgel'i] *a* åtskillig **-splitte** *tr* splittra; sprida **-sprede** *tr* skingra; störa, distrahera, förströ **-spredelse** förströelse, avkoppling **-spredt** *a* tankspridd **-spredthed** tankspriddhet **-spørge** *tr* tillfråga, rådfråga **-stadig** [aðsda'ði] *a* stadig, stadgad

adulteratio'n förfalskning

ad‖vare *tr* varna **-vars|el** *-len -ler* varning

advis [a(ð)vi′] avis, meddelande

ae *tr barnspr* smeka

af [a] *prep*, [a'] *adv*, [i sms. au-] av, till, ur, åt; *en ven ~ ham* en vän till honom; *~ vejen!* ur vägen!; *le ~* [le a'] skratta ut

af‖art avart **-benyttelse,** *til offentlig ~* till allmänt bruk **-bigt** avbön **-binde** *tr, ~ et hus* uppföra stommen (*bindingsværk*) i korsvirkeshus **-blade** *tr* avlöva, bläda **-bleget** *a* urblekt, fälld **-blomstre** *itr* blomma ut **-blæsning** faran över-signal **-brud** avbrott **-bryde** *tr* avbryta **-brydelse** avbrott **-bræk** *~ket* avbräck, skada **-brændt** *a, ~ rødvin* rödvinsglögg **-bud** återbud **-byrd** avkomma, efterkommande **-bælge** *tr* skala; *~ ærter* sprita ärter **-bøde** *tr* parera, avvärja; reparera **-bøn** avbön **-børste** *tr* borsta av

af‖dampe *tr* ånga upp; uppvärma [(säng)kläder] **-dansningsbal** slutbal **-deling** avdelning **-drag** amortering, avbetalning (jfr *fradrag*) **-drage** *tr* amortera; av-, från|draga **-dække** *tr* avtäcka; duka av; avslöja **-dæmpe** *tr* dämpa, mildra **-død** *a* död, avliden

affa'bel *a* [litet tillgjort] vänlig; tillmötesgående

affald *-et* - av|fall, -skräde (jfr *frafald*) **-s|dynge** sop-, avfalls|hög

af‖fart avfärd, avresa **-farvet** *a*som förlorat färgen, blekt **-fatte** *tr* avfatta **-feje** *tr* sopa av (bort); *bildl* avfärda, snoppa av

affekte'rt *a* tillgjord, konstlad

affice're *tr* enervera, irritera; göra intryck på, påverka

af‖finde *tr* avspisa; ~ *sig med* finna sig i, nöja sig med, komma överens med **-fyre** *tr* avskjuta, [av]lossa **-fældig** [aufæl'di] *a* skröplig, bräcklig, orkeslös (jfr *frafalden*) **-færdige** *tr* avfärda; expediera, avsända

affære *-n -r* sak, angelägenhet, affär (jfr *forretning*); *tage* ~ ingripa, ta saken i egen hand

af‖føre *tr rfl,* ~ [*sig*] klä[da] av [sig] **-gjort** *a* avgjord, bestämd, utpräglad **-glans** reflex, återsken **-grøde** skörd, gröda **-grøfte** *tr* avdika **-gørelse** avgörande, beslut

af‖handling essä, uppsats, avhandling **-haspe** *tr* haspla ur sig **-hjemle** *tr* bestyrka **-holde I** *rfl,* ~ *sig* avhålla sig **II** *tr* avhålla, hindra; ~ *møde* hålla sammanträde; ~ *udgifterne* bestrida kostnaderna **-holdsmand** nykterist **-holdt** *a* omtyckt, avhållen **-hænde** *tr* avyttra, sälja **-hænge** *itr,* ~ *af* bero på **-hængig** *a* beroende **-hængighedsfald** objektskasus **-høre** *tr jur* förhöra **-jaske** *tr* fara illa (slarva) med

af‖kald, *give* (*gøre*) ~ *på* avstå [från], avsäga sig, försaka **-klare** *tr* klara, rena, ordna **-klaret** *a* ren, harmonisk **-klask** *~et* ~ kliché **-klaske** *tr* klichera; göra korrekturavdrag av **-kog** dekokt **-koge** *tr* [ur]koka **-kom** *~met* avkomma **-kræfte** *tr* försvaga; *jur* göra ogiltig, upphäva

af‖lade I *tr* **1** in|skeppa, -lasta **2** ta patronen ur, plundra **II** *itr,* ~ *fra* avstå från, upphöra med **-laste** *tr* avleda, lätta [tryck, trafik] **-lejre** *tr* avlagra **-levere** *tr* avlämna **-ligne** *tr åld* [*et regnskab*] balansera **-lukke** avstängt rum, skrubb **-lure** *tr* avlyssna **-lyse** *tr* inställa, upphäva, återkalla, döda [inteckning] **-lytte** *tr* avlyssna, höra på **-lægge** *tr* **1** avlägga, lägga bort **2** betala, avlöna; *godt aflagt* väl betald (avlönad), välsituerad **-lægs** *a* utsliten; orkeslös **-læsse** *tr* lasta av **-løb** avlopp, utlopp **-løbe** *itr* avrinna, förrinna; avlöpa, utfalla; [om urverk] gå ned, löpa ut **-løser** ersättare, efterträdare **-låse** *tr* låsa

af‖magt *~en* svimning **-mægtig** *a* vanmäktig; medvetslös, avsvimmad **-måle** *tr* avmäta **-måling** avmätning **-målt** *a* avmätt, kort **-målthed** avmätthet

af‖pille *tr* [av]plocka **-pillet** *a* utmärglad **-presning** utpressning

af‖rage *tr* raka av **-rakket** *a* luggsliten, illa medfaren; utarmad **-regne** *itr* göra avräkning **-rette** *tr* dressera (jfr *henrette*) **-ribbe** *tr* plocka (skala) av, repa **-røfle** *tr* tillrättavisa

af‖sats avsats; förstuga [i trappa]; [trädgårds]terrass **-se** *tr* bortse från, avstå, undvara (jfr *tilsigte*) **-sige** *tr* avsäga sig, avstå, försaka; avbeställa; ~ *dom* avkunna dom **-sigt** dom, utlåtande (jfr *hensigt*) **-sind** vansinne **-sindig** [ausen'di] *a* vansinnig **-skaffe** *tr* avskaffa **-skaffelse** avskaffande **-skalle** *tr itr* skala, fjälla [av sig] **-skalning** avskalning **-sked** [ð] *~et* ~ avsked **-skedige** *tr* avskeda, avsätta **-skedigelse** avskedande **-skibe** *tr* inskeppa, ta ombord; avsända med ett fartyg **-skibning** [in]skeppning **-skrabe** *tr* skrapa av **-skridte** *tr* stega upp **-skrække** *tr* avskräcka **-skrælle** *tr* skala, barka **-skudt** *a* avskjuten **-skum** *~met* ~ avskum; slyngel, bandit **-sky** *~en* avsky, motvilja **-skyelig** [ausgy'(ə)li] *a* avskyvärd **-skygge** *tr* schattera **-skygning** skiftning, nyans **-skære** *tr* avskära **-skåret** *a* avskuren **-slag** avslag; rabatt, avkortning **-sløre** *tr* avslöja; avtäcka **-sløring** avslöjande; avtäckning**af‖smag** avsmak, motvilja **-snit** avsnitt; avdelning; skede **-snitte** *tr* avskära **-snubbe** *tr* avsnoppa **-sondre** *tr* avsöndra **-sondret** *a* tillbakadragen, undangömd **-sondring** avsöndring **-spise** *tr* **1** aväta **2** *bildl*

avspisa; ~ *en med snak, med pæne ord, med tomme løfter* avspisa ngn med prat, med vackra ord, med tomma löften **-spore** *itr* spåra ur **-stamme** *itr* härstamma **-stamning** härstamning **-stamningslære** utvecklingslära, descendensteori **-stand** *~en ~e* avstånd **-stedkomme** [astæð'kɔm'ə] *tr* förorsaka, åstadkomma **-stemme I** *itr* rösta **II** *tr* avpassa, balansera, harmoniera; ställa in [radio] **-stemning 1** avpassande, utjämning; [radio] inställning **2** omröstning **-stemple** *tr* **1** avstämpla **2** annullera, makulera **-stikke** *tr* utstaka; omtappa [vin]; kanthugga [gräsmatta] **-stikker** avstickare, utvikning **-stive** *tr* stötta under, styva **-stivning** stöd, stötta **-stryge** *tr* stryka av; grunda, måla med grundfärg **-stumpe** *tr* avkorta, stympa **-støbe** *tr* avgjuta **-støbning** avgjutning **-stå** *tr* avstå, överlåta **-ståelse** överlåtelse **-svække** *tr* försvaga, upphäva; avblända; *~t* [börsterm] trög, vikande **-syngelse** avsjungande **-sæbe** *tr* tvåla in; såptvätta **-sætte** *tr* avsätta, sälja; avskeda; amputera **-sættelse** avsättning, avsked **-søge** *tr* genomsöka, rekognoscera

af‖tage *tr itr* **1** avtaga, ta av **2** över-, mot|taga, köpa **-tale I** avtal, överenskommelse **II** *tr* avtala **-talt** *a* **I** [au'ta'lt; till *aftale II*] överenskommen; ~ *spil* maskopi **II** [au'tal't; till *aftælle*] uppräknad; *~e penge* jämna pengar

aften [afd(ə)n] *-en -er* el. *aftner* afton, kväll; *i* [*går*] *aftes* i går kväll; *spise til* ~ äta kväll[smat] **-kåbe** aftonkappa **-røde** aftonrodnad **-s|bord -s|mad -s|måltid** kvälls|mat, -vard

af‖tryk avtryck, kopia, reproduktion **-trykke** *tr* **1** avtrycka; kopiera **2** ~ *et gevær* avskjuta ett gevär **-træk** utlopp, ventil; *boktr* avdrag **-trække** *tr* avdraga; avtrycka; polera, slipa **-tægt** *~en* undantag; *gå på* ~ komma på undantag **-tægts|mand** undantagsman, födorådstagare **-tælle** *tr* [be-, upp]räkna (jfr *aftalt II*) **-tæppe** *tr, ~ en seng* ta bort överkastet från en säng **-tørre** *tr* avtorka

af‖vande *tr* dränera **-veksle** *itr* omväxla, turas om **-veksling** omväxling **-vente** *tr* avvakta **-vige** *itr* avvika, vara skiljaktig **-vigelse** avvikelse, utvikning; missvisning **-vigte** *a* förre, senaste; ~ *5te maj* den 5 sistlidne maj **-vise** *tr* avvisa **-viser** avvisare; vägvisare **-viser|vinge** körriktningsvisare **-værge** *tr* avvärja

afæsk‖e *tr* avfordra, avkräva **-ning** begäran, anhållan

age [a'ɣə] *itr åld* åka, köra

agen't *-en -er* agent; handelsresande

ag|er [a'ɣər] *-eren -re* åker, fält

ager‖dyrker jordbrukare **-dyrkning** åkerbruk

age're *tr itr* uppträda som, spela, agera

ager‖høne rapphöna **-kål** åker|kål, -senap *-måne bot* småborre

a'gern *-et* - ekollon **-kaffe** [slags] kaffesurrogat

ager‖sennep åkersenap **-snerle** *bot* åkervinda

agestol vagnssäte

agt *-en* **1** akt; *giv ~!* giv akt! **2** akt, avsikt **-bar** *a* aktningsvärd, *åld* högt ärad [i titulatur] **-e I** *tr* akta, vörda **II** *itr* akta, ämna; ~ *på* uppmärksamma, bry sig om **-else** respekt, vördnad, aktning

ag'ter I *adv* akter|ut, -över **II** *-en* akter

agtpågiven‖de *a* uppmärksam, vaksam **-hed** uppmärksamhet, vakenhet

agtsom *a* aktsam, varlig, varsam**-hed** aktsamhet, försiktighet, varsamhet

agtvær'dig *a* hedervärd; vördnadsvärd

agurk′ *-en -er* gurka **-e|salat** gurka tillredd med ättika m. m.; *hvad forstår bønder sig på ~?* det är kaviar för bönder **-e|tid** död säsong [på högsommaren]

ahorn [a′ho’rn] *-en* - lönn

ajle I *-n* gödselvatten **II** *tr* gödsla med gödselvatten

akavet [a′ka’vəð] *a* avig, bakvänd, klumpig, tafatt

akelej′e *-n -r* akleja

akkord *-en -er* ackord; *gå på ~ med* kompromissa med

akkurat [ak′kura’t] *a adv* exakt, precis; noggrann **-esse** [akuratæs′sə] *~n* exakthet, noggrannhet

aks *-et* - ax

akse *-n -r mat fys* axel[linje]; tapp, dubb

aks|el *-elen -ler* axel; *bot* bladveck

1 akt *-en -er* akt, handling, dokument

2 akt, *erklære i rigens* ~ förklara i akt (fredlös)

aktieselskab [ag′ʃəsælsga’p] aktiebolag

aktor *-en -er* [-to′rər] åklagare

akvavit′ *-ten -ter* akvavit, brännvin, snaps

1 a’l *-en* ortsten, kvävehaltig, sandstensliknande massa, som bildas i moränjord

2 al [al’] *a* all, hel; *slå -le ni* slå bataljon [i kägelspel]; *-le hånde* allehanda, diverse; *-t hvad der er danskt* allt danskt

alar’m *-en* larm, alarm; *blind* ~ falskt alarm; *for min skyld ingen* ~ inget besvär för min skull **-e’re** *tr* alarmera; oroa

albue [al′bu’(ə)] *-n -r* armbåge

alde’les *adv* alldeles

ald‖er [al’ər] *-eren -re* ålder **-er|dom** ålderdom **-ers|formand** ålderspresident **-ers|rente** folkpension **-er|stegen** [γ] *a* ålderstigen **-rende** [al′rənə] *a* åldrande

aldrig [al′dri] *adv* aldrig

a′len *-en* - aln; *de er to ~ af et stykke* de äro som skurna ur samma stycke, de äro av samma sort

ale′ne *a* ensam

al′farvej stråkväg

alge [γ el. j] *-n -r* alg

al′gyldig *a* allmängiltig

A′lheden *npr* ljunghed i mellersta Jylland mellan Herning och Viborg

alimentationsbidrag barnuppfostringsbidrag

al’k *-en -e*[*r*] alka **-e|fugl** alkfågel

al′lehånde *-t* kryddpeppar

allemands‖eje var mans egendom **-pige** *skämts* prostituerad

all'erbedst *a adv* allra bäst

allere′de *adv* [alla]redan

aller‖højstsamme allerhögstdensamme **-kæ′rest** *a* söt, förtjusande **-sidst** *a adv* allra sist

allesammen *pron a* allihop, allesammans

allesteds [al′əsdæ(ð)s] *adv* allestädes, överallt

alligevel [ali′(γ)əvæl] *adv konj* i alla fall, dock, ändå

all'ike *-n -r* kaja; *fuld som en ~* full som en kaja

allo'tria *pl* saker som ej höra till ämnet

almen [al′me'n] *a* allmän, gemensam **-dannelse** allmänbildning; folkundervisning **-hed** *~en* allmänhet **-skole,** *højere ~* [ung.] högre allmänt läroverk **-vel** *~let* det allmänna bästa

almindelig [almen'əli] *a* allmän, vanlig **-gøre** *tr* göra allmän, sprida, utbreda; generalisera **-hed,** *i ~* i allmänhet **A-heden** *npr = Almindeligt Hospital* [förr] fattigsjukhus i Köpenhamn **-vis** *adv* vanlig|tvis, -en

alminding [al′meneng] *-en -er* allmänning

al′misse *-n -r* allmosa **-blok** fattigbössa

al′mue *-n* allmoge; småfolk **-digter** folkdiktare **-dragt** folkdräkt **-læsning** läsning för folket **-mål** dialekt **-sagn** folksägen **-sang**folklig sång **-s|folk** *pl* småfolk, enkelt folk **-skole** *åld* folkskola **-s|kvinde** allmoge-, bond|kvinna **-s|mand** allmogeman **-sprog** folkligt (lantligt) språk **-tribun** folktribun

almægtig [almæg′di el. al′mægdi] *a* allsmäktig

al′naturen *poet* hela naturen; hela världen, universum

alru′ne *-n -r bot* alruna

al′rådende *a* allhärskande, suverän

alsidig [al′si'ði] *a* allsidig **-hed** allsidighet

alsind intresse el. mottaglighet för allt mänskligt, universalitet

alskab‖er alltings skapare **-ning** hela skapelsen

alskens [al'sgəns] *a* allsköns, all möjlig (sorts), allt slags

alsty'rende *adj, ih, du ~!* store Gud!; kors i Herrans namn!

1 al't *-en -er mus* alt

2 al't *-et* alltet, universum

3 al't *adv* **1** *åld* redan **2** *åld* alltjämt **3** *~ efter* enligt, efter; *~ imens* hela tiden; *~ imellem* allt emellanåt; *~ som* under det att, allt eftersom

alta'n *-en -er* balkong (jfr *balkon*)

alter [aldər] *-et -e* altare; *gå til -s* gå till nattvarden **-billede** altartavla **-blad** altar|uppsats, -skåp **-bog**

kyrkohandbok, ritual **-bord** altar-, nattvards|bord **-degn** kantor [i Århus]

altere're *tr* alterera; uppröra; *blive ganske -t* bli mycket upprörd

alter‖gang nattvardsgång **-gæst** nattvardsgäst **-kalk** nattvardskalk **-kande** kanna för nattvardsvin **-lys** altarljus

alter‖nation [-ʃo'n] växling, skiftning **-nativ** [alter'nati'v] **I** *~et ~er* alternativ, möjlighet, utväg **II** *a* alternativ, omväxlande, alternerande **-ne're** *itr* alternera, omväxla

alter‖opsats altar|uppsats, -skåp, -tavla **-skab** altarskåp **-skammel** bönpall **-skranke** altar|skrank, -ring **-tjeneste** altartjänst **-tone** [salvelsefull] predikoton **-trin** trappsteg upp till altarringen **-vin** nattvardsvin

altid [al''ti(')ð] *adv* alltid

1 alting [al'teng'] *-et* - allting [Islands riksdag]

2 alting [al''teng'] *pron* allting

altmuligmand [al''tmuliman'] faktotum, allt i allo, någons högra hand; diversearbetare

alt‖opofrende *a* hängiven, tillgiven, uppoffrande **-opslugende** *a* uppslukande, absorberande

altså [al'(d)så] *adv* alltså

altysk *a* pangermansk **-er** pangerman

altæd‖ende *a* allätande **-er** allätare

alum'ber se *l'hombre*

alumne [o el. å] *-n -r* skolpojke i vissa internatskolor; student som bor på ett *kollegium* (se d. o.)

al'un [o ei. å] *-et* alun **-e're** *tr* alunbeta **-e'ring** alunbetning

alver'den alla människor

alviden‖de [alvi'-, al'vi'-] *a* allvetande **-hed** allvetenhet

alvis *a* allvis **-dom** allvishet

alvor [al'vå'r] *-et* allvar; *for ~* på allvar **-lig** [alvå'rli] *a* allvarlig, allvarsam; *tage ~* ta på allvar **-lighed** [alvå''rlihe'ð] allvar; allvarsamhet **-s|fuld** *a* allvarlig, allvarsam, allvarsfylld **-s|mand** allvarlig man **-s|tung** *a* allvarstyngd

Amager [am'a'(γ)r] ö söder om Köpenhamn **-mad** [slags] smörgås bestående av en skiva svart och en skiva vitt bröd med smör emellan

amanuensis *motsv* assistent [ordinarie tjänsteman, professorns närmaste man vid vissa vetenskapliga institutioner; jfr *assistent*]

amarel' *-len -ler* **amarell'e** *-n -r* morell

ambolt [am'bol't] *-en -e* städ; *være mellem hammer og ~* [bildl.] få sitta emellan

am'brystet se *angbrystet*

ambulan't *a* kringvandrande, ambulerande; *~ patient* poliklinikpatient**am'dam** *dial* stärkelse; *falde i ~* f stå och gapa

a'me *-n -r åld* fat, åm [rymdmått]

amerika'nsk *a*, *~ olie* ricinolja

amindelse *åld* åminnelse, minne

amme I *-n -r* amma **II** *tr itr* amma **-stue|historie** amsaga, rövarhistoria

amneste're *tr* benåda

am'p|el -[*e*]*len -ler* **1** hänglampa, ampel **2** *läk* blemma, blåsa

ampul'la *läk* blemma, blåsa

am't *-et -er* amt [*motsv* län] **-mand** amtman [*motsv* landshövding] **-mandinde** [amtmanen'ə] *motsv* landshövdingska **-mand|skab** amtmansämbete **-s|forvalter** chef för *amtstue* **-s|læge** *motsv* 1:e provinsialläkare **-s|råd** *motsv* landsting **-s|rådsmedlem** *motsv* landstingsman **-s|skolekonsulent** *motsv* folkskolinspektör **-s|sygehus** *motsv* länslasarett **-stue** myndighet till vilken skatterna från ett *amt* inlevereras

anbefal||e *tr* rekommendera, anbefalla, förorda **-elses|værdig** *a* värd att rekommendera, rekommendabel **-ing** rekommendation, förord, betyg; tillrådan

an||belange *tr* beträffa, angå **-betro** *tr* anförtro **-blæse** *tr* blåsa på (i) **-blæsning** *mus* ansats **-bringe** *tr* anbringa, placera **-bringelse** placering

and [an'] *-en ænder* and; anka, äv. f [tidnings]anka; *Anders A~* Kalle Anka

an'dagt *-en -er* andakt **-søgende** gudstjänstbesökare

andedam ankdamm; *bringe røre i -men* ställa till oro i lägret; *den hjemlige ~* den inskränkta småstads- (el. småstats-)miljön

andels- kooperativ, samverkande **-forening** kooperativ förening, andelsförening **-forretning** kooperativ affär **-lejlighed** lägenhet i bostadsföreningshus

ande||mad *bot* andmat **-musling** skäggmussla

anden [an'(ə)n] **I** *räkn* andr|e, -a; *~ sal* våningen två trappor upp; *~ juledag* annandag jul; *~ eksamen* [åld.] obligatorisk allmän förberedande examen vid universitetet som i regel avlades ett år efter studentexamen (jfr *filosofikum*) **II** *pron a* annan **-grads|ligning** andragradsekvation **-karl** andre dräng **-steds** se *andetsteds*

ande||næb 1 andnäbb **2** grädd|snipa, -kanna **-ri'** *~et* ankgård

ander||le[de]s [an'ərle'ðəs] *adv* annorlunda, på ett annat sätt; *det var en ~ god vin* det vinet är något helt annat (något mycket bättre); *en ~ karl* en verklig karl, en karlakarl; *det er nu engang ikke ~* det är nu en gång på det sättet **-lunde** [an'ərlånə] *adv åld* annorlunda

ande||steg stekt and (anka) **-træk** *jakt* andsträck

andetsteds *adv* annorstädes, annanstans

andrage I *itr* hemställa; *~ om* an|hålla, -söka om **II** *tr* framföra, anföra; *det -r* det uppgår (belöper sig) till **-nde** *~t ~r* anhållan, ansökan

andre *pl* av *anden*

andrik [an'drek] *-ken -ker* ankbonde

anduv||e *tr itr* landa; *~ land* göra an land **-ning** landning, insegling

andægtig [andæg'di] *a* andäktig, andaktsfull **-hed** andäktighet, andakt

1 ane *-n -r* [vanl. *pl*] förfäder, anor

2 ane *tr* ana, misstänka **-lse** aning, misstanke, förkänsla; [liten] smula **-lses|fuld** *a* aningsfull

anemo′ne [o] *-n -r* [vit]sippa; *blå* ~ blåsippa

anerkend‖e *tr* godkänna, erkänna, gilla **-else** berömmelse, erkännande, bifall **-t** *a* välkänd, berömd

anfald *-et* - anfall **-e** *tr* anfalla

anfordring anfordran

anfægte *tr* angripa, bestrida, oroa, påverka **-lig** [anfæg′dəli] *a* tvistig, stridig **-lighed** tvistighet

anfør‖e *tr* anföra, leda **-else** anföring; citat, åberopande **-er**anförare, ledare **-sel** anförande, befäl, ledning **-sels|tegn** citationstecken

ang′brystet *a* trångbröstad; andtäppt, astmatisk **-hed** andtäppa, astma

ange *-n* kort andedräkt, andningsbesvär [hos hästar]

ang'|el -[*e*]*len -ler* **1** metkrok **2** rävsax, vargfälla **3** fotangel **4** handpik, änterpik **5** tånge [på kniv]

angelmus näbbmus

ang'er *-en* ånger **-fuld** *a* ånger|full, -köpt **-given** *a* ångerfull **-givenhed** ånger **-modig** *a åld* ångerfull, sorgsen, trist

ang'est se *angst*

angive *tr* **1** angiva, anklaga **2** ange, visa, markera **-lig** [angi'vəli] *a* bestämbar **-lse** angiv|else, -ande; påstående, uppgift; anmälan **-r** angivare

angle *itr tr* meta; fiska; ~ *efter noget* [bildl.] fiska (jaga) efter ngt

ang′pustet *a* se *angbrystet*

angre *tr opers högt* ångra (jfr *fortryde*)

angr‖eb ~*et* ~ angrepp, anfall **-ebs|række** [i fotboll] anfallskedja **-ebs|spiller** forward, anfallsspelare **-ibe** *tr* angripa, anfalla **-i'belig** *a* angripbar, angriplig

ang'st I *-en* rädsla, oro, ångest **II** *a* rädd, ängslig, orolig **-fuld** *a* ängslig

an‖hale *tr* ⚓ skota, hala an **-hang** ~*et åld* bihang, tillägg; anhang (jfr *tilhæng*) **-holde I** *tr* anhålla, arrestera, beslagtaga; hejda **II** *itr,* ~ *om* anhålla om, begära **-holdelse** anhållande, häktning **-hæng** se *anhang* **-hænger** anhängare, partigängare **-hængig** *a* under behandling [inför domstol] **-hør** se *påhør*

anke [anggə] **I** *-n -r* klagomål, besvär (jfr *appel*) **II** *itr* anföra besvär, klaga

ank|el [ang(')gəl] *-elen -ler* ankel, fotknöl

anke‖post klago|mål, -punkt **-protokol** bok i vilken klagomål och anmärkningar införas [t. ex. i föreningslokaler]

1 ank|er [ang′gər] *-eret -re* ankare, kagge, fjärding

2 ank|er [ang′gər] *-eret -re* ⚓ ankare **-bolt** murankare **-flig** ⚓ ankarfly **-grund** ankarplats

anklage [ɣ] **I** *-n -r* anklagelse, beskyllning; åtal **II** *tr* anklaga, beskylla; åtala, angiva **-r** anklagare; åklagare

ankomme *itr* ankomma, anlända

ankre [ang′grə] *tr itr* [för]ankra

an‖lange *tr åld* angå, beträffa **-ledning** anledning, orsak; tillfälle; *i dagens* ~ dagen till ära **-liggende** *~t ~r* angelägenhet, ärende, sak **-luvning** ⚓ lov

anlæg *-get* - **1** anlag, förutsättning **2** anläggning, mindre park **-ge** *tr* anlägga, grunda **-gelse** anläggning **-ger** grund[lägg]are, stiftare **-s|bro** landnings|kaj, -brygga **-s|gartner** trädgårdsanläggare

anløb *-et* - angrepp; angöring [av hamn] **-e I** *tr* anlöpa [hamn] **II** *itr* anlöpas, oxideras **-en** *a* **1** anlupen **2** berusad **-s|bro** landnings|kaj, -brygga

anmasse *rfl, ~ sig* tillägna sig, göra anspråk på **-lse** förmätenhet; övergrepp **-nde** *a* påflugen, påträngande, anspråksfull

anmelde *tr* anmäla, förkunna **-lse** anmälning, anmälan; recension

anmod‖e *tr* anmoda, ombedja **-ning** anhållan; *efter* ~ på begäran

anmærke *tr* [an]märka, observera; påtala; anteckna

annamm'e *tr* anamma, mottaga

annonce're *tr* annonsera

anode [-ðə] anod

anordn‖e *tr* anordna; förordna; ordinera **-ing** an-, för|ordning

anormal *a* abnorm, oregelbunden

anpart del, andel

anprise *tr åld* anbefalla, berömma, rekommendera **-lig** [anpri'səli] *a* berömlig, rekommendabel

anret‖ning servering, uppdukning; rätt, anrättning **-te** *tr* **1** upplägga, servera **2** förorsaka, anstifta, föranstalta **-ter|bord**serveringsbord **-ter|værelse** serveringsrum

anrig‖e [an're'γə] *tr* ⚙ anrika **-ning** anrikning

anråb anrop **-e** *tr* anropa **-else** åkallan, anropande **-ning** ⚔ anropande, anropning **-nings|ord** se *feltråb*

an‖samling 1 hop, massa, anhopning **2** *läk* utgjutning **-sat** se *ansætte* **-sats** ansats; anlag, disposition; ~ *til hale* rudimentär svans **-se** *tr* **1** anse, mena **2** ~ *for* anse (betrakta) som **3** ~ *en med bøde* ådöma ngn böter **-seelse** anseende, rykte; *uden persons* ~ utan hänsyn till person; *kende en af* ~ känna någon till utseendet **-se'lig** *a* ståtlig; ansenlig, betydande **-se'lighed** anseende; betydenhet **-set** *a* aktad, berömd **-sigt** [e] *~et ~er* ansikte; *lægge ~et i de rette folder* ordna anletsdragen; *le en lige op i ~et* skratta ngn rakt i ansiktet; *skære* (*lave*) ~[*er*] göra grimaser

ansjo's *-en -er* ansjovis

an‖skaffe *tr* anskaffa; ~ *sig* skaffa sig **-skreven** *a, vel* ~ omtyckt, välsedd; *ilde* ~ illa omtyckt **-skrig** anskri; *gøre* ~ slå larm **-skrue** *tr* fast-, på-, till|skruva

anskue *tr* bese, åse, åskåda **-lig** [ansgu'əli] *a* klar, tydlig, påtaglig, åskådlig **-lighed** [ansgu''əlihe'ð] klarhet, tydlighet, åskådlighet **-lse** åskådning; åsikt, synpunkt

an‖slag 1 *mus* anslag **2** värdering **3** plan, komplott **4** reaktion [vid vaccination] (jfr *bevilling, opslag, bekendtgørelse*); *bringe geværet til* ~ lägga an med geväret **-slags|stilling** ⚔ skjutställning **-slå** *tr* **1** uppskatta, värdera **2** *mus* anslå

ansmøre *tr* bestryka [med klister o. d.]

an‖spore *tr* egga, sporra, stimulera **-spænde** *tr* spänna, koncentrera **-spændelse** ansträngning, bemödande **-stand** *~en* värdighet, korrekthet; *kede sig med ~* ha tråkigt med bibehållen värdighet **-stands|dame** *bildl* förkläde **-stifte** *tr* anstifta; framkalla **-stiftelse** anstiftan, tillskyndelse **-stige** [an′|sdi'ɣə el. -sdiə] *itr* anlända; *komme -nde* komma antågande **-stikke** *tr* sticka, genomborra, göra hål i, slå upp ⁅tunna⁆ **-stille I** *tr* ställa till med, företaga **II** *rfl, ~ sig* bete sig, låtsa (jfr *ansætte*)

anstreng‖e *tr* anstränga, uttrötta **-else** ansträngning **-ende** *a* tröttsam, ansträngande **-t|hed** ansträngning, möda, trötthet

an‖stryge *tr* bestryka, smeta över, måla **-strygning** bestrykning **-strøg 1** bestrykning, övermålning **2** *bildl* anstrykning, utseende; aning, skymt **-stundende** *a* instundande

anstæn'dig *a* anständig, värdig

anstød anstöt, förargelse; hinder; anfall **-e** *itr, ~ mod* förgå sig mot, stöta, såra **-elig** [anstø'ðəli] *a* anstötlig **-s|sten** stötesten

an‖stå *itr rfl, ~* [*sig*] passa sig, anstå; behaga, tilltala **-stå'elig** *a* passande, lämplig

ansvar ansvar; *Cykler fjernes uden ~* ⁅ung.⁆ 'Cykelparkering förbjuden. Obehörigas cyklar avlägsnas.' **-lig** [ansva'rli] *a* ansvarig **-lighed** [ansva''rlihe'ð] ansvarighet **-[s]havende** *a* ansvarig

ansæt‖ning 1 bildande, bildning, avlagring **2** ⚓ styvhalning **-te** *tr* **1** anställa; *fast ansat* fast anställd; *ikke fast ansat* extra ordinarie, e. o. **2** värdera **3** bestämma ⁅en dag o. d.⁆ **4** ⚓ styvhala **-telse 1** plats, anställning **2** taxering, uppskattning

ansøge *tr* ansöka **-r** sökande

antage *tr* antaga, mottaga; *~ for* hålla (taga) för **-lig** [anta'ɣəli] *a* **1** acceptabel, antaglig **2** sannolik, trolig **-lighed** [anta''ɣəlihe'ð] antaglighet, sannolikhet

antegn‖e *tr* anteckna, notera **-else** anteckning; invändning, anmärkning **-ing** *åld = föreg*

antikva'r *-en -er* **1** antikvarie **2** antikvariatbokhandlare**antikve'ret** *a* antikverad, gammalmodig

antimakas′sar *-en* - antimakass

antrukken *a* klädd, utstyrd

antræd‖e *tr* anträda **-ning** ⚔ samling, uppställning

antræffe *tr* an-, på|träffa, möta

antræk *-ket* f klädsel, dräkt (jfr *påklædning*) **-ke** *tr* dra åt (till)

antvorde [å] *tr bibl* överantvarda, utlämna

an‖tyde *tr* antyda **-tænde** *tr* antända **-tændelse** antändning **-vende** *tr* använda; tillämpa **-vendelig** [anvæn'əli] *a* användbar; tilllämplig **-vendelighed** [anvæn''əlihe'ð] användbarhet **-vendelse** användning

anverper *-en* -[*e*] fönsterkrok

apar′t‖e *a* besynnerlig ovanlig, apart **-ig** p = *föreg*

apopleksi' *-en* slag[anfall]

apoteksdiscipel apotekselev

appara't *-et -er* apparat

appel [apæl’] *-len -ler* **1** klagomål, överklagande, vädjan **2** fart, kläm; *et hurra med ~ i* ett kraftfullt hurra **-lant′** klagande **-le’re** *tr itr* överklaga; vädja

appen′diks, *-et* bihang, tillägg

appetit′ *-ten* aptit, matlust

applau‖de’re *tr* applådera **-s** [aplɔu’s, aplå’] *~en* applåd

approbe’re *tr* godkänna, gilla

apri’l april

ap′sis *-en* absid

ar [ar′, a’r] *-ret -* ärr; *bot* märke

arbejd‖e [ar′bai’|də el. -ðə] **I** *~t ~r* arbete **II** *itr tr* arbeta **-er** arbetare **-s|fælle** arbetskamrat **-s|hold** skift **-s|kamp** arbetskonflikt **-s|mand** grovarbetare **-som** [arbai’dsɔm] *a* arbetsam **-s|soldat** trängsoldat; ’malaj’ **-s|tjeneste** handräckningstjänst

arbitra′ge [-ʃə] *-n -r* arbitrage; skiljedom

arbitræ’r *a* godtycklig, egenmäktig

arg [ar’ɣ] *a* arg, ond, usel; bitter (jfr *arrig*); *-est* värst

A′rild *npr, fra -s tid* från urminnes tider, från Kung Orres tid

arko′seagtig *a, ~ sandsten* sandsten innehållande fältspat

arlekin se *harlekin*

1 ar’m *a* fattig; *-e riddere* fattiga riddare

2 ar’m *-en -e* arm; *han tog det i stiv ~* han klarade det utan att blinka **-bind** **1** bandage [för armen] **2** armbindel

armbrøst *-en -er* armborst

armbue se *albue*

arme’re *tr* armera; beväpna, bestycka

arm‖læn armstöd **-stage** grenljusstake

arne *-n -r* eldstad, härd, spis **-sted** *bildl* härd, säte

a′ron *bot* munkhätta

arp *-en läk* mjölkskorv **-et** *a* [om hud] söndersprucken

arre *itr* ärra, bli ärrig

arrest *-en -er* arrest, häkte; beslag, kvarstad; *gøre ~ i* göra utmätning i **-forvarer** fångvaktare

arret *a* ärrig

arrig [ar’i] *a* arg[sint], vresig **-hed -skab** argsinthet, ilska **-trold** argbigga

ar’sbalde *-n -r* skinka, bakdel

arse’n *-et* arsenik

ar’t *-en -er* art; *af forskellig ~* av olika slag (art, sort); *i sin ~* i sitt slag; *det hav ingen ~* det betyder ingenting, det

leder inte till ngt

art‖e I *itr åld, ~ efter* brås på **II** *rfl, ~ sig* arta sig **-ig** [a′rdi(ɣ)] *a* lydig, snäll, väluppfostrad, anständig, *åld* rolig (jfr *høflig*); *en ~ historie* en snygg historia; *nachspillet bliver det ~ste* det bästa kommer till sist; *vær så ~* var så god **-ighed 1** lydighet, hövlighet, hyfsning **2** komplimang, artighet

artiskok [-skɔk′ el. ar′-] *-ken -ker* kronärtskocka **-bund -stol** kronärtskocksbotten

ar′tium *åld* studentexamen

a′rum *bot* munkhätta, *farm* dansk ingefära

ar'v *-en -* arv, kvarlåtenskap; *gå fra ~ og gæld* göra sig urarva (jfr *vedgå*)**1 arve** *bot* arv, *spec* rödarv

2 arve *tr* ärva **-afgift** arvskatt **-fæste** ärftligt arrende **-fæster** innehavare av *arvefæste* **-følge** tronföljd **-lader** arvlåtare **-lig** *a* ärftlig

arving *-en -er* arvinge

A/S = *aktieselskab* A.-B., aktiebolag

ase *itr* knoga, slita, arbeta sig fördärvad (jfr *kure*)

asen [a's(ə)n] *-et -er* åsna; *bildl* dumhuvud; fä[hund]; *dit lykkelige ~* din lyckliga ost **-inde** [asənen′ə] *åld* åsninna

aseri' *-et* slaveri, slit, släp, knog

Asgårdsrejen Odens vilda jakt

a'sie *-n -r* syltgurka

asiet [aʃæt′] *~ten -ter* assiett

ask *-en -er bot* ask (jfr *dåse, 1 æske*)

aske *-n* aska **-bæger** ask|kopp, -fat **-pot** askunge

asketræ *bot* ask

asp se *esp*

asparges [asbar's] *-en -* el. *-er* sparris **-bed** sparrissäng

assambliks′ se *assemblé*

assembl|é [asangble′; kort e] *-een* el. *-eet -eer åld* bjudning, soaré

assistance [-sdang′sə] *-n -r* assistans, hjälp

assistenshus [offentlig] pant|låneinrättning, -bank **-seddel** pantkvitto

assisten't *-en -er motsv* amanuens (jfr *amanuensis*)

assort‖e'ret *a, vel ~* välförsedd, välsorterad **-iment** [-mang′] *~et* sortiment, sorterat lager

asta'dig se *adstadig*

asters *-en -* aster

astran't p tjurskallig, envis

at I [ad, a] *konj* att **II** [ɔ, ad, a] *inf.-märke* att

atlas *-set -ser* el. - atlas, kartbok

at′lask *-et* atlas [tyg]; *en -es kjole* atlasklänning

atletik′ *-ken* [allmän] idrott

at′ling *-en -er zool* årta

atten [ad′(ə)n] *räkn* aderton **-de** *räkn* adertonde

attente'ret *a, ~ mord* mordförsök

atter [ad′ər] *adv* åter

attrå [at′trå'] **I** *-en -er* längtan, lust **II** *tr* längta efter, åtrå **-værdig** *a* åtråvärd

au' se *av*

augurk′ se *agurk*

auktiona'rius auktionskommissarie

autor [ɔu′tər, au′tər] *-en -er* [-to′rər] författare, auktor

av [au'] *itj* aj!; *det gør ~* det gör ont

avance [avang′sə] *-n -r* avans, förmån, vinst, förtjänst **-ment** [-mang′] *~et ~er* avancemang, framsteg, befordran

avantage [-a′ʃə] *-n åld* fördel, gagn, nytta

avari se *havari*

1 a′ve *-t* [förkortning för] ave Maria

2 a′ve I *-n* tukt, disciplin **II** *tr* aga, tukta, näpsa

avert‖e're I *tr* underrätta, varna, säga till **II** *tr itr* annonsera **-e'ring** annonsering **-issement** [-mang′] *~et ~er* annons

a′vet I *a* bakvänd, klumpig, tafatt, avig **II** *adv* bak|länges, -vänt; *danse ~ om* dansa baklänges; *løbe ~ om* bära sig dumt åt

a′vind *-en* avund, missunnsamhet **-es** *dep bibl* avundas, missunna

avis [avi's] *-en -er* tidning (jfr *advis*) **-and** tidningsanka

avl [au'l] *-en* avel; odling; gröda **-e** *tr* avla; producera **-e|drift** fortplantningsdrift **-er** producent **-ing** se *avl* **-s|brug** jordbruk, lanthushållning **-s|gård** jordbruksbyggnaderna vid ett slott el. en herrgård **-s|karl** rättare

avn [au'n] *-en -e* **-bøg** aven-, vit|bok

avne [aunə] *-n -r* agn[ar] [på säd]

avs [aus] *itj dial* se *av*

B

babia'n se *bavian*

bable se *bavle*

bacille *-n -r* bacill

bad [baðʹ] *-et -e* bad

badaus se *bardus*

baʹde [ð] **I** *tr* bada, badda **II** *itr* bada **III** *rfl, ~ sig* bada; *~ sig i solen* solbada **-hus,** *lille ~* badhytt **-hætte** badmössa **-ovn** badkamin, varmvattenberedare **-sted** bad|ort, -plats **-tøj** badgrejor

badovs se *bardus*

badskær [baðʹsgæ'r] *-en -er åld* barberare, fältskär

badstue bastu

badulʹje *-n -r* oväsen, slagsmål, träta

baduʹs se *bardus* **-e** se *barduse*

badutʹspring luftsprång, kapriol **-er** akrobat, lindansare, gycklare, pajas

bag [ba'ɣ] **I** *-en* rygg; bak, baksida **II** *adv prep* bakom, baktill, bakpå; *gå ~ af dansen* vara ur leken, bli efter; *komme ~ på en* över|raska, -rumpla ngn

baga'[d]s *-et* pack, slödder

bagatel' *-len -ler* bagatell, småsak, obetydlighet

bagben bakben; *rejse sig på -ene* stegra sig, vara uppstudsig

bagbord babord

bage [ɣ] *tr* baka; uppvärma, bränna [om solen]; *-nde varmt* stekhett

ba'gefter *adv* efteråt; bakom

baʹgelse se *bakkelse*

bager [ɣ] bagare **-ovn** bakugn

ba'gerst ba'gest *a adv* bakerst; längst bak, sist

bag‖flik klacklapp **-flikke** *tr* klacka **-fra** [ba''ɣfra'] *adv* bakifrån, i ryggen

bagge[r] baggert mudder|verk, -pråm

bag‖hjernen lilla hjärnan **-hus** gårdshus **-hånd** efterhand; *have noget i ~en* ha något i bakfickan **B-indien** Bortre Indien **-klog** *a* efterklok **-læn[d]s -længs** *a adv* baklänges **-mand 1** ⚔ andre man **2** *hand* endossent i andra hand **3** [i fotboll] back **4** *bildl* hemlig pådrivare, bakblåsare; bulvan **-perron** bakre plattform [på spårvagn]

bag‖snak förtal **-stag** [bakʹ-] ⚓ backstag **-tale** *tr* förtala **-talelse** förtal **-vaske** *tr* bak|tala, -danta, förtala **-vaskelse** förtal, smädelse **-vasker** baktalare, belackare **-ved** [ba'ɣveð] *adv* bakom **-vinter** eftervinter

bai se *baj*

1 baj' *-en* [havs]vik

2 baj' *-et* boj [tygsort]

bajadeʹre *-n -r* **1** bajadär **2** ytterhalsduk, lång, smal sjal

baja[d]sʹ *-en -er* clown, pajas

baj'er *-en -e* pilsner

bajonet′ *-ten -ter* bajonett

bak′ *-ken* ⚓ back, skans

bakkan‖a'l *~et ~er* backanal, orgie, dryckesgille **-t** [-an't] backant **-tinde** [-en′ə] backantinna

1 bakke *-n -r* backe, kulle, sluttning

2 bakke *-n -r* bricka, brödkorg, back; ⚓ backlag

3 bakke *-n -r* backa [fiskredskap]

4 bakke *tr itr* backa, gå bakåt

5 bakke *itr, ~ op* duka upp, duka fram, bulla upp

6 bakke *itr, ~ på en pibe* bolma på en pipa

7 bakke, ~ *snagvendt* = *snakke bagvendt* [skämts.] tala bakvänt

bakkedrag höjdsträckning, rad av kullar

bakkeflynder flundra, som fångas med backor

bak′kelse kaka, småbröd (jfr *vandbakkelse, konditorkage*) **-bæst** dumhuvud, fårskalle, nöt

bakkenbart *-en -er* polisong[er]

bakkeskulde se *bakkeflynder*

bakket *a* backig

bakning backning**baksdreng** ⚓ mässpojke

bakse *itr tr* **1** ~ [*med*] *noget* baxa, flytta (skjuta) ngt [med hjälp av spett, spakar o. d.] **2** ⚓ inrikta [kanon] **-bom** häv|arm, -stång, ⚔ handspak **-s** *dep* slåss

1 bal' *-len -ler* biljardboll

2 bal' *-let -ler* bal, dans; *der er ~ i haven* det är riktig fest; *så er det ~ forbi* så var det slut med det

balance [balang′sə] *-n -r* balans, jämvikt (jfr *underskud*)

balbe'r se *barber*

1 balde *-n -r* knöl, valk; bakdel, skinka (jfr *arsbalde*)

2 balde *-n -r* se *1 balle*

bal'drian *-en -er bot* valeriana, vänderot

baldy're *tr poet* brodera

bar′faldera [skämts.] sväng, skutt, improviserad bal

balg [γ] se *bælg 3*

balhest balhjälte

balje *-n -r* balja, bytta

balkon [-kɔng′] *-en -er* altan (jfr *altan*); *teat* [första] raden

balkort dansprogram

balla′de [ð] *-n -r* **1** ballad **2** oväsen, sorl, stoj; *lave* ~ ställa till bråk

1 balle *-n -r* **1** [varu]bal, packa **2** bal [= 10 ris]

2 balle *-n -r* **1** se *balje; en* ~ *kaffe* en stor kopp kaffe **2** utskällning

Balle-Lars, *det er spildte Guds ord på* ~ det är som att slå vatten på en gås

ballet′ *-ten -ter* balett **-danser** dansör **-danserinde** dansös

ballie se *balje*

ballon [balɔng′; *åld* balo'n] *-en -er* ballong; glaskolv; damejeanne; *nu går -en* nu börjar det roliga

balsty'rig *a* olydig, obändig, bång-, o|styrig **-hed** hetsighet, ostyrighet

baltre se *boltre*

bambus, *en* - bambu

bamle *itr* ringa, klämta

bamse *-n -r* nalle, björn

ban[d]' *-et* bann, fredlöshet; *lyse* (*sætte*) *i* ~ bannlysa

1 bande [bandə] *-n -r* **1** liga, band **2** biljardvall

2 bande [ban′ə] *tr itr* förbanna, svära (jfr *skænde*); *det kan du* ~ *på!* det kan du slå dig i backen på! **-n** svärjande **-r** svärjare

bandole'r *-et -er* axelrem, bantler

band‖sat I *a* **1** galen, tokig **2** förfärlig, avskyvärd, förbannad **II** *adv* förfärligt, avskyvärt, förbannat **-satisk** *a* [skämts.] förbannad, fördömd, usel **-sætte** *tr* bannlysa

bandt se *binde*

ba′ne I *-n -r* **1** bana **2** ban [på hammare] **II** *tr* bana **-legeme** bankropp; [permanentad] vägbana **-rømmer** kofångare [på lokomotiv]

bang *itj* pang!, pladask!, plums!

bange *a* rädd, orolig **-buks** *~en* harhjärta, kruka, ynkrygg

banghed *åld, litt* rädsla, oro

ban′jerdæk ⚓ trossbotten

1 bank [bang'k] *-en -er* bank [penninginrättning; jfr *1 banke*]

2 bank [bang'k] *-et* - slag, hugg, stryk, dunk

3 bank [bang'k], *over en* ~ över en bank, i klump

bankassistent banktjänsteman

1 banke [bang′gə] *-n -r* kulle, ås, backe; [sand]bank, rev

2 banke [bang′gə] *tr itr* slå, piska; knacka, bulta **-altan** piskbalkong **-kød** kalops **-n** knackning, bultande

bankerot′ I *-ten -ter* bankrutt; *spille* ~ gå i konkurs **II** *a* bankrutt; *blive* (*gå*) ~ gå i konkurs

1 banket′ *-ten -ter* bankett

2 banket′ *-tet -ter* avsats [i jordvall, bakom bröstvärn o. d.]

bankeånd bordsande [borddans]

bankfuldmægtig banktjänsteman

bankier [bangkje′] *-en -er* bankir

banko, *mark* ~ [hist., penningenhet]; *svensk* ~ punsch

banner [ban'ər] *-et -e* baner, fana, standar

1 ba'r *-en -er* bar[servering]

2 bar′ *-ret - bot* barr (jfr *nål 2*)

3 ba'r *a* bar, naken, ensam, idel; [om smörgås] utan pålägg;[skämts.] *et stykke med -t* en smörgås utan pålägg; *det er det -e vand imod* det går inte att jämföra med; *i ~ figur* utan överrock; *det er ~ løgn* det är ren osanning

barak′ *-ken -ker* barack

ba′rbe *-n -r* barbfisk

barbe'r *-en -er* barberare **-blad** rakblad **-e** *tr* raka **-er** se *barber* **-forstand** *bot* dillsenap **-ing** rakning **-kost** rakborste **-maskine** rakhvvel **-rem** rakstrigel **-skum** raklödder **-stue** rakstuga **-sæbe** raktvål

bar′de *-n -r* bard, skald

bardehval bardval

bardov's se *bardus*

bardu's I *adv* huvudstupa, plötsligt **II** *itj* pladask! **-[e]** -[*e*]*n* -[*e*]*r* tjock, klumpig kvinna

1 bare *rfl, ~ sig for* avhålla sig från, låta bli, bärga sig; *jeg kunde ikke ~ mig for at le* jag kunde inte låta bli att skratta

2 bare *adv konj* endast, bara [mera framhävande än sv.; jfr *kun*]; *det manglede ~* det skulle bara fattas

ba′reste ba′resten[s] *adv konj* = *2 bare*

baret′ *-ten -ter* barett

bar‖frost barvinter **-hovedet** *a* barhuvad **-hændet** *a* **-håndet** *a* barhänt

bark‖bille -borer *zool* barkborrare

barke *tr* avbarka; garva **-t** *a* hård, sträv, barkad, garvad, väderbiten

barkholt *-en -er* ⚓ bär-, bärg|hult

barkstof garvämne

barlind idgran

bar'm *-en -e* barm

barmhjer′tig *a* barmhärtig **-hed** barmhärtighet

bar'n *-et pl børn* barn **-ag′tig** *a* barnslig **-ag′tig|hed** barnslighet **-dom,** *gå i ~* bli barn på nytt **-e|barn** *pl børnebørn* barnbarn **-e|mad** barnmat; *bildl* barnlek **-e|pige** barnjungfru **-e|pleje** barnavård **-e|seng** barnsäng, säng för barn (jfr *barsel*) **-e|stue** barnkammare **-et** *a* barnslig **-e|tøj** småbarnskläder **-e|værelse** barnkammare **-lig** *a*

barnslig **-lil'le** *pl børnlil'le* lilla barn, lilla vän

ba'rnæse flädermus, läderlapp

barok' I *-ken* barock **II** *a* barock

baro'n *-en -er* baron, friherre **-es'se** friherrinna; dotter till en baron

barre *-n -r* **1** tacka [av metall] **2** [sand]bank **3** *gymn* barr, bom

ba'rryg darrål

bar's *-en -er* havsabborre

barse *-n -r* **1** bark, skuta **2** se *3 basse*

bar's‖el *-elen -ler* barnsäng, nedkomst **-el|gilde** barndop **-el|seng** se *barsel* **-el|stuesnak** 'kaffeprat' [efter Holbergs komedi *Barselstuen*]

barsk *a* bister, sträng, hård

bar'skov barrskog

bar'sle *itr* nedkomma, bliva förlöst

ba'rslidt *a* lugg-, bar|sliten

bar'svælg skogsplister

bar't *-en -er* skägg [vanl. i sms.]

bar'træ barrträd

bartskærer fältskär

baryum barium

1 bas' *-sen -ser* bas[stämma]

2 bas' *-sen -ser* se *1 basse*

3 ba's *-en* bas, förman

base *-n -r* bas [äv. kem], grundval

basi'lie *-n -r* **-urt** *bot* basilika, basilikört

basi'lika *-en -er* el. *basiliker ark* basilika

basi'like basi'likum se *basilie*

bask' *-et -* dask, smäll, smisk **-e** *tr itr* daska, smälla [till]; ~ *med vingerne* flaxa med vingarna

baslema'ner *pl* tillgjordhet, förställning, krumbukter

1 basse *-n -r* **1** bjässe, stort djur, *spec* vildsvinsgalt **2** vetebulle

2 basse *-n -r* bassetspel; spelhus, spelnäste

3 basse *-n -r* ⚓ liten kanon

basselur're, *snip snap snurre* ~ [barnramsa]

basseral'le *-n -r* **1** pratstund, småprat **2** festligt kalas

basset'te basset[spel]

bassin [basæng'] *-et -er* bassäng**bast** *-en* el. *-et* bast; *lægge i bånd og* ~ lägga i bojor

basta, *en* klöver ess i *l'hombre*

baste *tr* binda [eg. med bast], bakbinda, fängsla

baston‖a'de [ð] bastonad, prygel **-e're** *tr åld* prygla

bataille [-al'jə] *-n -r* batalj, fältslag; bråk, gruff

bataillon [-aljo'n] *-en -er* bataljon

batist' *-en* el. *-et* batist [tyg]; *et -es lommetørklæde* en batistnäsduk

batte *itr, det -r ikke noget* det förslår inte; *så det -r* så det förslår, mer än nog

bavia'n *-en -er* babian

bavl [bau'l] *-et* babbel, struntprat **-e** *itr* babbla, prata strunt

bavn [bau'n] *-en -e* vårdkas, ljussignal; *säll* höjd, kulle

be' se *5 bede*

bearbejde [-bai'də] *tr* bearbeta **-lse** bearbetning

bebo'‖else bostad, boning; bebyggelse **-er** invånare, hyresgäst

bebrejde [-brai'də] *tr* förebrå **-lse** förebråelse

be‖brillet *a* glasögonprydd **-bræmme** *tr* garnera, kanta

bebude [-bu'ðə] *tr* bebåda, förkunna **-lse** bebådelse **-r** budbärare

bebyrde *tr* belasta, betunga, besvära **-lse** belastning, börda

1 bed [beð'] *-et -e* rabatt, trädgårdsland

2 bed [beð'] *-en* bete[s|mark]; *gå en i -ene* gå i vägen för ngn, konkurrera med ngn

bedage *rfl, ~ sig* bedarra [om vinden] **-t** *a* bedagad, åldrig

bed[d]ing [beð'eng] ⚓ beting; [stapel]bädd, slip

1 bede [be'ðə] *-n -r* [kastrerad] bagge, hammel

2 bede [be'ðə] *-n -r* beta [i sms.: röd-, vit|beta]

3 bede [be'ðə] *tr poet* jaga

4 bede [be'ðə] *itr* beta; rasta

5 bede [be'; högt. be'ðə] *tr itr* bedja, inbjuda; *å, jeg -r* (*be'r*) [å] för all del; *De -s* ni ombedes; *det -s bemærket* var god observera **-dag,** *store* ~ [dansk helgdag, som firas fjärde fredagen efter påsk] **-dagsansigt** begravningsmin

bedeflue betfluga

bedekølle får|lår, -stycke

bedemand 1 begravningsentreprenör **2** *dial* man som överlämnar inbjudningar **-s|ansigt** likbjudar-, begravnings|min **-s|stil** högtidlig stil, uppstyltat sätt att tala

bederyg hammelsadel

bedetime böntimme

beding se *bedding*

bedrag [bedra'γ] *-et* - bedrägeri **-e** *tr* bedraga **-er** bedragare **-eri'** *~et ~er* bedrägeri **-erisk** *a* bedräglig

bedre [bæ′ðrə el. bæð′rə] **I** *a adv* bättre **II** *tr* [för]bättra **-stillet** *a* välbärgad, välmående

bedrift [-dreft′] *-en -er* **1** bedrift **2** affär, företag, fabrik, [större] lantbruk

bedring [bæð′reng] bättring; *god ~!* krya på dig!

bedrive *tr* bedriva, utöva, begå

bedrøve *tr* bedröva, göra ledsen **-lig** *a* bedröv-, ynk|lig

bedst [bæst′] *a* bäst; *have en til -e* driva med ngn

bedste [bæs′də] *barnspr* = *-moder*, säll. *-fader* **-barn** se *kælebarn* **-fader** farfar, morfar **-forældre** far-, mor|föräldrar **-moder** farmor, mormor

bedugge *tr* daggstänka, fukta **-t** *a* [skämts.] beskänkt, berusad

bedægtig *a* stadgad, betänksam, långsam

bedæk‖hingst stuterihingst **-ke** *tr* betäcka **-kelse -ning** betäckning, skydd

bedær'v *-et* fördärv, förfall **-e** *tr* för|därva, -störa, skada **-et** *a* förfallen; skämd, ankommen

bedømme *tr* bedöma **-lse** bedömning, uppskattning, värdering

bedøve *tr* bedöva, söva **-lse** sövning, bedövning, narkos

bedåre *tr* bedåra, locka, förleda **-lse** tjusning, förtrollning; bedrägeri **-r** trollkarl**beedige** [-e'ði(γ)ə] *tr* beediga, styrka med ed **-lse** bekräftande med ed

befalde [befal'ə] *tr åld* behaga[s], önska; *hvad -r?* vad behagas?

befal‖e [befa'lə] *tr itr* befalla, föra befäl **-ing** befallning **-ings|mand** befälsperson, *pl* befäl; *åld* befallningsman, slottsfogde

be‖famle *tr* fingra på, tumma **-fangen** *a åld* snärjd, fången

befare *tr* befara, trafikera (jfr *befrygte*)

befejde *tr* bekämpa

befinde *tr* finna, konstatera; *pass* visa sig vara **-nde** hälsotillstånd

be‖fingre *tr* fingra på, tumma **-finnet** *a* försedd med fenor

befippe‖lse förvirring, förlägenhet, bryderi **-t** *a* förvirrad, bestört

beflitte [i] *rfl, ~ sig* [*på*] beflita (bemöda, vinnlägga) sig [om]

befordr‖e *tr* befordra, transportera; befrämja (jfr *forfremme*) **-er** hjälpare, [be]främjare, beskyddare **-ing** befordran, transport; skjuts, vagn; *have gratis ~* ha fria resor

befri *tr* befria

befrugt‖e *tr* befrukta; påverka, inspirera **-ende** *a* fruktbringande, fördelaktig, givande **-ning** befruktning,

fruktbildning

befrygt‖e *tr* befara, frukta **-ning** farhåga, räddhåga

befuld'mægtige *tr* befullmäktiga **-lse** fullmakt, bemyndigande

befæng‖e *tr* angripa, förpesta; smitta **-t** *a* smittad, behäftad [med]

befærdet *a* trafikerad

befæst‖e *tr* [be]fästa, stärka; bekräfta, bestyrka **-else** befäst-, stärk-, styrk|ande **-ning** [be]fästning; *himmelens ~* himmelens fäste, himlavalvet

beføje *tr* berättiga, bemyndiga **-t** *a* befogad **-lse** befogenhet

beføl‖e *tr* känna (fingra) på **-ing** beröring, vidröring

beg [bai', be'γ] *-et* beck

begabe *tr* begapa

begave *tr* begåva, förläna **-lse** begåvning **-t** *a* begåvad

begblus marschall

bege [baiə] *tr* becka, tjära

begegne [-gai'na] *tr åld* mottaga, bemöta **-lse** mottagande

begejstr‖e [-gai'sdrə] *tr* hän|föra, -rycka, förtjusa **-ing** hän|förelse, -ryckning, förtjusning

beget [baiəð] *a* beckad, tjärad, nedklibbad; ~ *hjerne* gott minne

begge *pron* båda, bägge

begive I *tr dial* avstå från, sluta med, ge upp **II** *rfl, ~ sig* begiva sig [på väg]; hända **-n|hed** händelse, evenemang

be‖glo *tr* begapa, glo på **-gnave** *tr* gnaga [på]

beg|nellike tjärblomster

begramse *tr* fingra på, tumma

begrave *tr* begrava **-lse 1** begravning; gravplats; *muret ~* gravvalv **2** *boktr* lik

begreb *-et -er* begrepp

begribe *tr* begripa, förstå **-lig|vis** *adv* naturligtvis **-lse -n** begrepp, föreställning, uppfattning; fattningsförmåga

be‖grine *tr* göra narr av, gyckla med **-groet** *a* övervuxen

begrunde *tr* motivera, bevisa (jfr *overveie*); *være -t i* ha sin orsak i, bero på; *-t på* på grund av **-lse** motivering, grund **-nde** *a gram* kausal **-r** grund[lägg]are, upphovsman

begræde *tr* begråta **-lig** *a* beklaglig, bedrövlig; gråtmild **-lse** klagan, gråt; *B~rnes bog* Jeremias klagovisor

begunstige [begån''sdi'(γ)ə] *tr* gynna **-lse** ynnest[bevis], förmån

begynde [-gøn'ə] *tr itr* börja; *godt begyndt er halvt fuldendt* väl börjat är hälften vunnet **-lse** början **-r** nybörjare **-r|klasse** förberedande klass, nybörjarklass

begær‖e *tr* begära, åtrå (jfr *forlange*) **-ing** begär; begäran **-lig** *a* ivrig, lysten, glupsk

begå I *tr* begå, [skämts.] göra [sig skyldig till] **II** *rfl, ~ sig* klara sig, reda sig

beha'g [ɣ], *et* behag, tillfredsställelse (jfr *ynde*) **-e** *tr* behaga; *hvad -r?* [va beha'r] förlåt, jag hörde inte;*behag at sætte Dem!* var så god och sitt!

behandle *tr* behandla **-lig** *a* hanterlig; *tungt* ~ tungrodd

beherske *tr* behärska **-lse** behärskning **-r** [be]härskare

behjertet *a* behjärtad, modig, oförskräckt **-hed** mod, oförskräckthet

behjælp‖e *rfl, ~ sig* klara sig, reda sig **-elig -som** *a* behjälplig, hjälpsam **-somhed** hjälpsamhet

behold [behɔl'] behåll, säkerhet **-e** *tr* behålla **-en** *a* behållen; *vel* ~ välbehållen **-er** behållare **-ning** behållning, rest; förråd

behov [ɔu] *a* behövlig; *gøres* ~ behövas; *have* ~ behöva

behugge *tr* tillhugga

behæfte *tr* behäfta; inteckna **-lse** gravation, hypotek, inteckning

behænd‖e [behæn'ə] *a åld = följ* **-ig** *a* händig, smidig, vig

behåret *a* hårig

beja'e *tr* bejaka **-lse** bejakande

bejamre *tr* beklaga, begråta

bejds‖e [baisə] **I** *~n ~r* bets, betmedel **II** *tr* beta, betsa **-ning** bet[s]ning

bejle [bailə] *itr poet åld* gilja, fria **-n** frieri **-r** friare, giljare

bej'tel huggjärn, mejsel

bekaste *tr* ⚔ beskjuta

bekend‖e *tr* bekänna **-else** bekännelse **-er** bekännare **-t I** *~en ~e* bekant, bekantskap **II** *a* känd, bekant; *være ~ med* känna till; *være noget* ~ kännas vid, erkänna ngt; *det kan du ikke være ~!* hur kan du bära dig åt så? **-t|gørelse** kungörelse, anslag **-t|hed** offentlighet, allmän kännedom

be‖kige -kigge -kikke *tr* titta nyfiket (närgånget) på, glo på

bekkasi'n *-en -er* beckasin; *enkelt* ~ halvenkel beckasin (jfr *dobbeltbekkasin*)

beklage *tr* beklaga **-lse** beklagande, deltagande; klagomål

be‖klakke *tr* fläcka ned; ~ *med blæk* sätta bläckfläckar på **-klappe** *tr* applådera

beklem‖me *tr* ängsla, oroa, göra beklämd (betryckt) **-melse** beklämning, ängslan **-t** *a* beklämd, betryckt

be‖klikke *tr* orena, smutsa ned **-klippe** *tr* klippa, beskära **-klistre** *tr* klistra över **-klumret** [o el. å] *a* kvävande, kvalmig, instängd

beklæd‖e *tr* bekläda **-ning** beklädnad

bekn‖eb *~et* **1** ⚓, *være i* ~ vara i beknip; *komme i* ~ fastna, komma i kläm **2** *bildl* knipa, trångmål, bryderi, förlägenhet **-ibe** *tr* ⚓ beknipa

beknytte [y] *tr bibl* nedslå, göra modfälld (bekymrad)

bekom‖me *tr* bekomma; erhålla, få; *vel ~!* ⁅säges efter avslutad måltid⁆ *ung* håll till godo! **-st,** *få sin* ~ få vad man tål

bekost‖e *tr* bekosta **-elig** *a* kostbar, dyrbar **-ning** bekostnad

be‖kranse *tr* bekransa; omgiva **-krige** *tr* bekämpa

bekvem’ *a* bekväm, passande, lämplig; ~ *beliggenhed* bekvämt, centralt läge **-me** *rfl, ~ sig til* bekväma sig till **-melig|hed** bekvämlighet

bekymr‖e [ø] *tr* bekymra **-ing** bekymmer

bekæmpe *tr* bekämpa **-lse** bekämpande **-r** motståndare

belad|e betunga, besvära; [bibl.] ~ *sig med skyld* draga över sig skuld; *-t* [tungt] lastad; besvärad

belagt *a* betäckt, övertäckt; beslöjad [om stämman]; ~ *smørrebrød* smörgås med pålägg; *dobbelt* ~ med dubbel portion pålägg; ~ *tunge* belagd tunga **-hed** beläggning

belaste *tr* belasta, lasta, betunga; *arveligt -t* ärftligt belastad

belave *tr* förbereda, preparera; ~ *sig på noget* [för]bereda sig på ngt

belejlig [-lai’li] *a* läglig, lämplig, bekväm; *snarest -t* vid första lägliga tillfälle

be‖lejre [-lai’rə] *tr* belägra **-lemre** *tr* belamra**beletage** [bel′eta’ʃə] *-n* andra våningen, en trappa upp

bele’ven *a* belevad, väluppfostrad

beligge *tr jur* ligga hos, ha samlag med **-nde** *a* belägen **-n|hed** belägenhet, läge

be‖lure **-luske** *tr* bespeja, spionera på **-lyse** *tr* belysa **-lyve** *tr* beljuga

belæg‖ge *tr* belägga; upptaga, markera (jfr *belagt*); bekräfta, styrka; ~ *med arrest* arrestera; ~ *sine ord* lägga sina ord väl **-ning** beläggning; garnering, besättning **-nings|stue** ⚔ logement

belær‖e *tr* lära, undervisa, förklara, upplysa **-ende** *a* lärorik, undervisande **-ing** undervisning

be‖læsse *tr* [be]lasta **-læ’st** *a* beläst

belø’b *-et* - belopp **-e** *rfl, ~ sig* belöpa sig

be‖lønne *tr* belöna **-løvet** *a* lövklädd **-male** *tr* övermåla, dekorera **-mande** *tr* bemanna **-meldte** *a* [för]bemälde, nämnda, sagda

bemidlet [-mið’lət] *a* förmögen, välmående **-hed** välstånd

bemyndige [-møn′di(γ)ə] *tr* bemyndiga **-lse** bemyndigande

bemægtige [-mæg′di(γ)ə] *rfl, ~ sig* bemäktiga sig **-lse** intagande; besittningstagande

bemænge *rfl, ~ sig med nogen, noget* [nedsättande] umgås med ngn, befatta sig med (blanda sig i) ngt

bemærk‖e *tr* [an]märka, iakttaga **-elig** *a* märkbar **-else** *åld* betydelse **-elses|værdig** *a* anmärkningsvärd **-ning** anmärkning, iakttagelse, reflexion

be‖møde *rfl, ~ sig* bemöda sig **-møge** [ɔi] *tr* p ned|smutsa, -söla

bemøje [ɔi] *rfl, ~ sig* bemöda sig **-lse** bemödande, ansträngning

be’n *-et* - (*åld -e*) **1** ben, kota; *tage -ene på nakken* lägga benen på ryggen; *være dårlig til -s* ha svårt för att gå; *spænde ~ for en* sätta krokben för ngn; *der er ingen ~ i det* det är ingen svårighet med det; *gå ind* (*ud*) *til -s* gå inåt (utåt) med tårna; *gøre sig ud til -s* vara motspänstig, trilskas, spjärna mot, slå bakut; *hans penge fik ~ at gå på* han lät pengarna rulla; *på bare ~* barfota; *tør -ene af på måtten!* torka fötterna på dörrmattan! **2** biinkomst

benaje *tr* sy fast bindsula på

ben‖brud benbrott **-bygning** benbyggnad; skelett

bende *-n -r* **bendingskube** korg för fångande av sniglar

bene *itr, ~ af* [*sted*] rusa, störta i väg

ben|edder benröta

bene‖dice're -di'de *tr* välsigna

benedikt‖rod -urt nejlikerot

benefic‖e [benəfi′sə] *~n ~r* benefice, recett **-e're** *tr* donera, giva, skänka, förläna **-ium** *-iet -ier* el. *-ia* donation, gåva, stipendium

ben|ende fotända [på en säng]

be′net *a* benig, knotig; benhård

beng'‖el -[*e*]*len* -[*e*]*ler* **1** *boktr* bängel **2** tölp **-el|agtig** *a* tölpaktig

beng'elurt se *bingelurt*

ben‖klæder [be′n-, beng'-] *pl* byxor **-løs** *a* benfri; *~e fugle* kalvkyckling, oxrulad **-mel** benmjöl

benove‖lse [-ɔu'-] förlägenhet **-t** *a* förlägen, skamflat, snopen **-t|hed** se *benovelse*

ben‖rad skelett, benrangel **-rangle** skallra av ben **-skinne** *sport* benskydd **-støv** benmjöl

benytte *tr* begagna, använda, nyttja **-lse** begagnande

benzin [bænsi'n] *-en* bensin

benægte *tr* förneka **-lse** nekande **-lses|ed** värjemålsed **-lses|ord** *gram* negation

benævn‖e *tr* benämna **-else -ing** benämning

benøkse se *bindøkse*

be‖pakke *tr* belasta, belamra **-plante** *tr* plantera **-plantning** plantering **-plastre** *tr* lägga plåster på

beplette *tr* sätta fläckar på, nedsmutsa, vanhelga **-lse** nedsmutsande, vanhelgande

bepustet *a* aspirerad

beramme *tr* bestämma [tid för]**berap′‖ning** rappning **-pe** *tr* rappa

bered|e *tr* bereda; *vær -t!* var redo!

bereden *a* beriden; *-t politi* ridande polis

beregn‖e *tr* beräkna **-elig** *a* beräknelig **-er** aktuarie **-ing** beräkning

berejs‖e *tr* beresa **-t** *a* berest

beret‖ning berättelse, redogörelse, rapport **-te** *tr* **1** berätta (jfr *fortælle*) **2** *åld* ge [en döende] nattvarden **-telse 1** se *beretning* **2** *åld* beredelse [till döden] **-ter** berättare

berettige [-di(γ)ə] *tr* berättiga **-lse** berättigande

bergens- berg‖fisk stockfisk

berige [-ri'(γ)ə] *tr* berika, rikta

berigtige [-reg′diə] *tr* beriktiga

berka'n grov kamlott [tyg]

berkesbrød bergisbröd [bröd med påströdda vallmofrön]

berlok′ *-ken -ker* berlock

bernsten se *rav*

bero', *stille i* ~ uppskjuta, låta bero

berolige [-ro'liə] *tr* lugna **-lse** [känsla av] lugn, trygghet

bersærk′ *-en -er* bärsärk **-er|gang** bärsärkagång

beruse *tr* berusa **-lse** rus, berusning

berygtet [ø] *a* [illa] beryktad

beryl' *-len -ler* beryll

berømm'e [ö] *tr* berömma **-lig** *a* berömvärd; berömd

berøv‖e *tr* beröva **-else** berövande

beråbe *rfl, ~ sig på* åberopa **-lse** åberopande

beråd I *-et* övervägande; överläggning; *være* (*stå*) *i ~ med sig selv om, hvad man skal gøre* överväga (fundera över) vad man skall göra **II** *a, med ~ hu* med berått mod, efter mogen överläggning **-e** *rfl, ~ sig med* rådgöra med, rådfråga

besat′ *a* **1** besatt, förhäxad, vansinnig, tokig **2** upptagen; *for fuldt ~ hus* för utsålt hus

bese *tr* betrakta; överväga; *ret -t* när allt kommer omkring

besegl‖e [-sai'lə] *tr* besegla, bekräfta **-ing** bekräftelse

besejle *tr* segla på, befara, trafikera [ett farvatten, en rutt]

besidde [-i- el. -e-] *tr* besitta **-lse** besittning, ägo **-lses|løs** *a* egendomslös **-r** ägare, innehavare

besigt [-segt′] *-en -er* besiktning, granskning, kontroll; *køb på ~* köp med rätt för köparen att häva köpet efter besiktning av varan **-[ig]e** *tr* besiktiga **-[ig]else** besiktning, syn, avsyning

besind‖e [-sen'ə] *tr* besinna **-else** besinning **-ig** [-di] *a* besinningsfull, sansad, övertänkt **-ig|hed** [-di-] eftertanke, försiktighet

be'sk *a* besk

beskadige [-sga'ði(γ)ə] *tr* skada **-lse** skada, skadegörelse

beskaffen *a* beskaffad

beske'd [ð] *-en -er* besked

beske'den *a* blygsam, anspråkslös försynt (jfr *skikkelig*) **-hed** blygsamhet, anspråkslöshet

beskidt′ [i] *a* smutsig, snuskig; tarvlig

beskikke [i] *tr* bereda, [an]ordna; utnämna, förordna; tilldela; ~ *sit hus* [bildl.] se om sitt hus; *-t censor* officiellt förordnad censor; *-t sagfører* rättegångsbiträde förordnat genom det allmännas försorg **-lse** utnämning;

bestämmelse, öde

beskinne [-sgen'ə] *tr* belysa

be′skne *itr* bli besk, bitter

beskrive *tr* beskriva; ~ *et ark* fylla ett ark med skrift **-lse** beskrivning; ut-, av|skrift

beskub′ [o ei. å], f *på bedste* ~ på en höft, på en slump, på måfå

beskue *tr* beskåda **-lse** beskådande; betraktelse, begrundande

beskyd‖e *tr* beskjuta **-ning** beskjutning

beskyg‖ge *tr* skugga **-ning** skugga, skuggning

beskyld‖e [-sgyl'ə] *tr* anklaga, beskylla **-ning** anklagelse, beskyllning

beskyl‖le [-sgøl'ə] *tr* begjuta, bevattna **-ning** översköljning

beskytte [-sgød′ə] *tr* [be]skydda **-lse** beskydd **-lses|kælder**skyddsrum **-lses|lighed** skyddande likhet [hos djur] **-lses|rum** skyddsrum **-r** beskyddare

beskæftige [-di(γ)ə] *tr* sysselsätta **-lse** sysselsättning

beskæmme *tr* förödmjuka, skämma ut; komma att blygas; komma på skam, överträffa; *håbet -r ingen* man kan ju alltid hoppas **-t** *a* blyg, skamsen

beskænket *a* beskänkt, berusad

beskær‖e *tr* beskära, minska, förkorta **-ing** beskär[n]ing, förkortning

beskærme *tr* beskärma, skydda **-lse** beskydd

beskøjt [-ɔi't] *-en -er* skepps|bröd, -skorpa

beslaglægge *tr* lägga beslag på, konfiskera, rekvirera **-lse** beslag

beslut‖ning beslut **-nings|dygtig** *a* beslutmässig **-som** *a* beslutsam **-te** *tr* besluta

beslægtet *a* besläktad, befryndad; *langt ude* ~ släkt på långt håll

beslå *tr* beslå; *vei -et med penge* väl försedd med pengar; ~ *en hest* sko en häst

be‖smitte *tr* smitta, orena **-smykke** *tr* försköna, bemantla

besmøre [ö] *tr* smörja in (ner)

be‖snakke *tr* förleda, prata omkull, ställa sig in hos **-snitte** se *beskære* **-snuse** *tr* nosa på

besnære *tr* fresta, locka **-lse** förförelse **-nde** *a* förledande, intagande, bedårande, bestickande

besoffen [ɔ] *a* ankommen, berusad

bespare *tr* [in]bespara **-lse** besparing

be‖spinde *tr* omspinna **-spise** *tr* bespisa **-sporet** *a* försedd med sporrar

bespotte *tr* bespotta, håna **-lig** *a* hädisk, hånfull **-lse** begabberi, hädelse **-r** begabbare, hädare

besprænge *tr* bestänka

besprøjt‖e *tr* bespruta; nedstänka **-ning** besprutning

bespændt *a* **1** utspänd; full av spänning **2** nedtryckt, beklämd

bestal‖ling kunglig fullmakt [på tjänst el. ämbete, isht för advokat]; öppet brev **-tet** *a* utnämnd [med fullmakt], fast anställd; officiell

bestand [-stan’] *-en* bestånd; varaktighet **-del** beståndsdel **-ig** *a adv* [be]ständig[t] **-ig|hed** beständighet, stadighet, stabilitet

bestedt *a, ~ i nød* (*fare*) stadd i nöd (fara)

bestem‖me *tr* avgöra, bestämma; ~ *sig om* ändra sig **-melse** beslut, bestämmelse; bestämning, beskrivning **-melses|havn** destination **-t** *a* bestämd, precis

besti‖a’lsk *a* bestialisk **-e** [bæ’sdiə] *~t ~r* odjur, monstrum

bestig‖e *tr* bestiga **-else -ning** bestigning

bestik′ *-ket* - bestick; *gøre* ~ göra bestick, *bildl* beräkna

bestikke *tr* besticka, muta **-lig** *a* besticklig, som låter muta sig **-lse** bestickning, mutor

bestil‖le *tr* **1** beställa, rekvirera **2** göra, företaga sig, syssla med **-ling 1** beställning **2** sysselsättning; tjänst [utan kunglig fullmakt; jfr *bestalling*] **-lings|mand** tjänsteman, funktionär

be‖stjæle *tr* bestjäla **-storme** *tr* bestorma

bestride *tr* **1** bestrida, förneka **2** sköta, förvalta **3** betala

bestryg‖e *tr* bestryka **-ning** bestrykning

bestræbe *rfl, ~ sig* anstränga sig, bemöda sig **-lse** strävan[de], bemödande, ansträngning

bestrål‖e *tr* bestråla **-ing** bestrålning

bestuv‖e *tr* lasta, stuva [in] **-ning** lastning, last

bestyk‖ke [ø] *tr* bestycka **-ning** bestyckning

bestyre *tr* förvalta, leda, förestå (jfr *besørge*) **-lse** styrelse, direktion, förvaltning **-r** förvaltare, föreståndare; rektor **-rind′e** föreståndarinna, rektor

bestyrke *tr* bestyrka, befästa **-lse** bekräftelse**bestyrtelse** bestörtning, överraskning

bestøve *tr bot* befrukta

bestøvle|t [öu’] *a* försedd med stövlar; *den -de kat* katten i stövlar

bestøvning [ø’v] befruktning, pollination

bestå *itr* bestå, förbliva (jfr *yde*) **-en** bestånd, fortvaro **-ende** *a* bestående, befintlig, gällande

be‖sudle [uð’] *tr* besudla **-svangre** *tr* befrukta, göra havande

besvare *tr* besvara **-lse** lösning [av en uppgift], svar

besvige *tr* bedraga, lura **-lse** bedrägeri, svek (jfr *skuffelse*)

besvime *itr* svimma **-lse** svimning

besvogret [åγ] *a* besvågrad

besvæ’r *-et* - besvär, svårighet (jfr *besværing*) **-e** *tr* besvära

besværge *tr* besvärja **-r** besvärjare, trollkarl

besvær‖ing besvär, klagomål **-lig** *a* besvärlig **-lig|hed** besvär, svårighet

besynderlig [-søn'ərli] *a* besynnerlig, märkvärdig, konstig

besynge [ø] *tr* besjunga

besyv [-syu'], *give sit ~ med* [*i laget*] säga sin mening [utan att vara tillfrågad], blanda sig i

besæt‖ning besättning, garnison; [kreaturs]bestånd; garnering; rollfördelning **-te** *tr* besätta; upptaga; garnera; *have alle timer besatte* vara upptagen varenda timme **-telse** besättande, ockupation; tillsättning [av ett ämbete]; besatthet

besøg [-sø'ɣ] *-et* - besök, visit; *dårligt ~* litet folk [på föreställning o. d.] **-e** *tr* besöka, avlägga visit hos **-er** besökare **-s|tid** besöks-, mottagnings|tid

besørge *tr* [om]besörja, bestyra

besåning såning, sådd

betage *tr* betaga, beröva; förtjusa, hänföra **-lse -t|hed** förtjusning, hänförelse, gripenhet

betakke *rfl, ~ sig for* betacka sig för, undanbedja sig

betal‖e *tr* betala **-elig** *a* som kan betalas, ersättlig **-ing** betalning

betegn‖e *tr* beteckna, utmärka, betyda **-else -ing** beteckning

betids [-tið's el. -tis'] *adv åld* i god (rätt) tid

beti'melig *a* läglig, lämplig, nyttig, aktuell; *i ~ tid* i rättan tid **-hed** läglighet, lämplighet

betinge [-teng'ə] *tr* betinga, förutsätta **-lse** förutsättning, villkor, förbehåll **-lses|bindeord** konditional konjunktion **-t** *a* villkorlig; *~ dom* villkorlig dom

betitle *tr* betitla, titulera, kalla

betjen‖e *tr* betjäna, passa upp **-t** *~en ~e* poliskonstapel; [underordnad] tjänsteman; vaktmästare (jfr *herskabstjener*)

betle *itr* bettla, tigga **-r** tiggare

beton [betɔng'] *-en* betong

beto'nie *-n -r bot* humlesuga

betonrede kulsprutenäste el. skyddsrum av betong, bunker

betragt‖e *tr* betrakta **-ning** betraktelse; *i ~ af* med hänsyn till; *komme i ~* komma i betraktande

betro *tr* be-, anför|tro **-else** förtroende

betrygge *tr* betrygga **-lse** säkerhet, trygghet

betryk *-ket* betryck, bryderi, förlägenhet, svårighet **-ke** *tr* trycka, bekymra **-kelse** betryckthet

betræk' *-ket* - överdrag, möbeltyg **-ke** *tr* bekläda, överdraga

betrængt *a* nöd|ställd, -lidande, hotad

bettel‖arm *a* utfattig **-stav** tiggarstav

betutte‖lse häpnad **-t** *a* förbluffad, häpen, undrande

betvinge *tr* betvinga, behärska

betyd‖e *tr* **1** *imperf betød* betyda **2** *imperf betydede* antyda, låta förstå **-elig** *a* betydande, avsevärd **-elig|hed -ning** betydenhet, betydelse, vikt, inflytande **-nings|fuld** *a* betyd|ande, -elsefull, viktig; uttrycksfull **-nings|løs** *a* betydelselös

betynge *tr* betunga**betænd‖else** inflammation; *der er gået ~ i såret* såret har varat sig **-t** *a* inflammerad, varig

betænk‖e I *tr* betänka **II** *rfl, ~ sig* betänka sig, dröja **-elig** *a* allvarlig, betänklig, oroande; betänksam, orolig, ängslig, tveksam, undrande **-elig|hed** betänklighet; tvekan; *nære ~* vara tveksam **-ning** betänkande, utlåtande; betänksamhet; övervägande; *uden ~* utan tvekan **-nings|tid** betänketid **-som** *a* om-, för-, be|tänksam **-som|hed** betänksamhet

betød se *betyde I*

beundr‖e *tr* beundra **-er** beundrare **-ing** beundran **-ings|værdig** *a* beundransvärd

bevandret *a* bevandrad; *~ i* förtrogen med

bevar‖e *tr* bevara, beskydda, behålla; [*Gud*] *-es!* bevare oss väl!, bevars!, naturligtvis; *ikke være rigtig vel -et* inte vara riktigt klok **-else -ing** förvar[ing]; beskydd

bevend't *a, dårligt ~* illa däran; *hans arbejde er ikke synderlig ~* det är inte mycket bevänt med hans arbete

beverding se *beværtning 2*

bevidne *tr* bevittna, vidimera; vittna om, försäkra; visa, uttrycka **-lse** in-, be|tyg, attest; vittnesbörd, försäkran

bevidst [-vest′] *a* medveten; [*så vidt*] *mig ~* så vitt jag vet; *det -e brev* [åld.] ifrågavarande brev **-hed** medvetande, medvetenhet **-løs** *a* sans-, medvets|lös **-løs|hed** medvetslöshet

bevil‖ge [γ] *tr* bevilja **-ling** tillstånd, koncession; anslag, understöd

bevirke [i] *tr* för|anleda, -orsaka; åstadkomma

bevis‖e *tr* bevisa **-lig|heder** *pl jur* bevis[material], fakta i mål

bevogt‖e *tr* bevaka **-er** fångvaktare; beskyddare **-ning** bevakning

bevokset *a* beväxt, bevuxen

bevæbne *tr* beväpna

bevæge [γ] *tr* flytta, röra; förmå **-lig** *a* rörlig **-lig|hed** rörlighet **-lse** rörelse **-lses|krig** rörligt krig **-t** *a* [upp]rörd, gripen; händelserik, orolig

bevæggrund bevekelsegrund, skäl, motiv

bevært‖e *tr* förpläga, undfägna, servera **-ning 1** förplägning, traktering, välfägnad **2** krog, värdshus, ölstuga

bevåge *tr* bevaka

bey [bai'] *-en -er* bej

bezik [-sik′] *-en* [kortspel] besick

beængste *tr* oroa, ängsla **-lse** oro

beære *tr* hedra, ära

beånde *tr* **1** andas på **2** aspirera **3** inspirera

bi’ *-en -er* [bi’ər] bi **-avler** biodlare

bibeholde *tr* bibehålla

bibel‖fast *a* bibelsprängd **-fortolkning** bibelförklaring, exeges **-sk** *a* biblisk

biblad *bot* stipel

biblioteka’r *-en -er* bibliotekarie

bibringe *tr* meddela, ingiva; tillfoga **-lse** ingivande, tillfogande

1 bid [bið’] -[*d*]*et* - bett; napp; betsel; munstycke

2 bid [bið′] -[*d*]*en* -[*d*]*er* [muns]bit, beta, stycke

bi′de [ð] *bed* [be’ð] *bidt* [bit′] *tr* bita; *det kan du ~ dig i næsen på* det kan du ge dig på; *det kan han ~ sig i næsen* (*øjnene*) *efter* det är som att ta ned månen; ~ *mærke i* inprägla i minnet; ~ *en af* (*over*) snäsa av ngn; ~ *en fornærmelse i sig* svälja en förolämpning; *fisken -r på* fisken nappar; *den -r jeg ikke på* den gubben går inte **-tang** kniptång

bid′hvas *a* bitande, skarp

bidrag‖e *tr* bidraga **-yder** bidragsgivare, medarbetare

bids|el [bis′əl] -[*e*]*let -ler* betsel

bidsk [bisk′] *a* bitande, arg, ilsken **-hed** argsinthet, ilska

bidsle [bis′lə] *tr dial* betsla

bie *itr* bida, dröja, vänta **-n** förbidan, förväntan

bier [bi′r el. bi’r], *det er ens* ~det kommer på ett ut, det kvittar lika

bi|erhverv bisyssla

bieri’ *-et -er* bigård

bifag biämne [i examen]

bifald bifall **-e** *tr* bifalla

bigot′ *a* bigott

bihjernen lilla hjärnan

bikage honungskaka

1 biks [e] *-et* - skräp, smörja

2 biks [e] *-en -er* bod, kyffe, krog, sylta; [bleck]burk; finka

bikse [begs′ə] *itr* knåpa, klåpa; ~ *sammen* blanda ihop

biksemad pyttipanna

1 bi’l *-en -er* [automo]bil

2 bi’l *-en -er* yxa, bila

bilag *-et* - bilaga, verifikation

bild *-en -er* se *bildejærn*

1 bilde [bil′ə] *tr* [av]bilda, forma; ~ *sig ind* inbilla sig; ~ *en noget ind* inbilla ngn ngt

2 bilde [bil′ə] *tr,* ~ *møllesten* hugga upp räfflor i kvarnsten **-jærn** kvarnstenshacka

1 bi′le *itr* åka bil, bila

2 bi′le *tr* se *2 bilde*

billed *gram* bestämning, adverbial

billard [bilja'r] *-et -er* biljard

bille [i] *-n -r* skalbagge

billed‖blad 1 illustrerad tidning **2** se *billedkort* **-e** [bel′əðə] *~t ~r* bild, tavla, porträtt; *i Guds* ~ till Guds avbild; *sin faders udtrykte* ~ sin far upp i dagen **-galleri** tavelgalleri **-hugger** bildhuggare **-kort** [kortspel] klätt kort, 'målare' **-lig** *a* figurlig, bildlig **-skærer** träsnidare **-støtte** bildstod

billet [bilæt′] *-ten -ter* biljett **-hul** biljettlucka **-kontrol** spärr **-te're** *itr* sälja (taga upp, kontrollera) biljetter; *er alle ~t?* har alla biljetter? **-tø'r** biljett|försäljare, -kontrollör

billig‖e [bil′iə] *tr* gilla, godkänna **-else** godkännande **-vis** *adv* rimligtvis, med allt skäl

billing [bil′eng] liten bit

bilægge *tr* bi|lägga, -foga; förlika **-lse** förlikning **-r[ovn]** sättugn

bim [bem] *itj,* ~ *bam* ~ bing bång bingelibång

bimoder bidrottning

bimmelim [bemələm′] *a* se *bims*

bimp‖el [bem'-] *-elen -ler* kagge; rummel, festande; *gå på* ~ gå ut och festa, rumla **-le** *itr* rumla, festa

bims [bem's] *a* tokig, snurrig, vriden, vrickad

bind [ben'] *-et* - **1** band, bokband, volym; *ophøjede* ~ upphöjda bind [på bokrygg] **2** bindel, binda **-e** *bandt bundet tr itr* binda, knyta; sticka; ~ *an med* inlåta sig i strid med; börja, hugga tag i; ~ *på en hose* sticka på en strumpa; ~ *en noget på ærmet* inbilla ngn ngt **-e|bue** *mus* legatobåge, bindning **-e|gal'** *a* spritt galen **-e|hose** stickstrumpa **-e|ord** konjunktion **-eri'** *~et* blomsterbinderi **-e|stue** *åld* sammankomst [på Jylland] med stickning och underhållning, 'syjunta' **-e|tegn** bindestreck

bindike [ben'egə] *-n -r åld* huvudbindel [som brudsmycke]

binding [ben′eng] *-en -er* **1** bindning **2** = *följ* **-s|værk** korsvirke

1 bind|sel [ben'səl] *-slet -sler* band, bindel, bandage; snöre, segelgarn

2 bindsel [ben'səl] *-en dial* förstoppning

bindsle *tr* ⚓ sejsa

bindstærk *a* omfångsrik, voluminös

bindsål bindsula

bindt [ben't] *-et -er* takstol

bindøkse timmermansyxa

bing [beng'] *-en -e[r]* [spannmåls-, mjöl]binge

bingel|urt *bot* bingel

biord adverb **-s|agtig** *a* adverbiell **-s|led** adverbial

1 birk [i] *-en -e* björk

2 birk [i] *-et -er motsv* domsaga, fögderi **-e|dommer** domare i *birk*

birkesbrød se *berkesbrød*

bisidder assessor, bisittare

biska'isk *a, den -e bugt* Biscayabukten

biskop *-pen -per* **1** biskop (jfr *bisp*) **2** bischoffbiskuit

biskuit [bisgvi(t)'] -en 1 biskvi, käx (jfr i kiks) 2 oglaserat porslin, biskvi

bislag -et - forstukvist, veranda bislopperske -n -r åld frilla

bislåperske se bislopperske bismarcksklump polkagris bis'mer -en -e besman bisp [bisp', åld besp'] -en -er biskop; sidde som en ~ i en gåserede må som en prins, som en pärla i guld -inde [-en'a] ~n ~r biskopinna

1 bisse [i] -n -r barnspr tand, 'bis-sing'

2 bisse [i] -n -r landstrykare, lös-drivare

3 bisse [bis'a ei. bes'a] itr rusa iväg, löpa omkring -kræmmer gårdfarihandlare -læder, han har ~ i skoene han är alltid på rörlig fot, han håller sig aldrig lugn

bistade -t -r bikupa bistand bistånd, hjälp bister [i] a förjgrymmad, -bittrad, arg (jfr barsk)

Bistrupskandidat galning, dåre Eefter Bistrup, nära Roskilde, med St. Hans, Hospital] bisætning bisats bisættelse bisättning biting bisak

bitte [bid'a] a, lille ~ mycket liten, små ~ mycket små bityv zool grå flugsnappare bivogn släpvagn bivåne tr bevista, övervara bjer'g -et -e berg; -ene laver til barsel og føder en mus mycket väsen för ingenting, berget föder en råtta; den rette tro her på -et den vedertagna uppfattningen; være over alle -e vara långt borta bjæf' -fet -bjäbbande, gläfsande -fe itr bjäbba, gläfsa -fen se bjæf bjælde -n -r bjällra, skälla bjær'g se bjerg

bjærg||e I tr bärga, rädda II rfl,

— sig klara (uppehålla) sig; solen

-er sig (solen -es) solen går ned -er bärgare, räddare -ning bärgning, räddning -som a förvärvs-lysten, närig, 'om sig'

bjør'n -en -e 1 zool björn 2 F rus, florshuva (jfr rykker) -e|hi [-[björn]-ide-] {+[björn]- ide+}

blad [blaö'] -et -e blad; tidning -e itr bläddra; [om hjort] skria; ~ af fälla bladen -ejhang lövverk -en s bläddrande -es dep lövas -hat skiv I svamp, -ling -hjørne bot blad veck -mand tidningsman, journalist -neger [sämre] journalist, murvel -re itr bläddra -ribbe bladnerv -smører tidningsskrivare, spaltfyllare, murvel -udsalg tidningskiosk blaf' -fet - fläkt, pust; svag knall -fe itr fladdra, flämta, darra blaffer F liftare, gratisåkare blafre se blaffe

blakket a blackig, blek, ljus; [isht om förhållanden i Sönderjylland] nationellt obestämd, varken tysk ei. dansk blanchere [-je'ra] tr kok för välla blanchet' -ten -ter planschett bland I |e tr blanda -ing blandning -ings I ministerium samlingsregering, koalitionsministär blan'k a blank, glänsande, glansig; F pank, renrakad; alldeles okunnig; trække ~ dra blankt -e tr blanka; ~ en af pungslå ngn [isht om kortspel] blansket' se blanchet bla's -en -

er bla'se -n -r blåsa, blemma blau'sel -en koboltblått ble' -en -er blöja

bleg [blai', högt ble'7] I a blek II -en, lægge, tøj på ~ lägga väv till blekning

1 blege [e7] -n -r zool björkna; ung braxen

2 blege [e7] -n -r Eslags] kalksten

3 blege [ai] tr bleka

blegn [blai'n] -en -er liten blåsa,

varblemma blegn]|e [blaino] itr blekna, fälla

-in£> blekning

blegllnæbbet a blek, bleksiktig, blek om nosen - sottig a bleksiktig, anemisk bliant [bli'an't] se blyantblide

bli'de Lö; -n -r blida, katapult,

kastmaskin bli'düelig adv mjukt, stilla, skonsamt, varligt -gøre tr blidka, mildra -ne tr itv blidka[s], lugna ["sig], mildra

1 blik [e] -ket -ke blick

2 blik [e], et bleke, vindstilla

3 blik [ej -ket bleck, plåt -dåse bleckburk -kenislager bleck-, plåtjslagare (jfr plattenslager) -spand bleckhink; kave bider 1 ~en inte vara riktigt klok

blikstille a alldeles lugn, kav lugn blind [bien'] a blind; ~ alarm falskt alarm; ~ makker träkarl;

passager [undangömd] fripassagerare -ei tr blända II i ~ i blindo -gade återvändsgränd -ing blindfönster -mand träkarl -ramme spänn ram blinkjje [blenggo] itr 1 blänka, skina; tindra 2 blinka -fyr blänkfyr blis' [i] -sen -ser bläs -høne sothöna -set a med bläs

blist [i] -cn -er blåsa, varblemma

1 blister [il -en - se blist

2 blister [i] -en zool kummel blive [blio, högt. bliva] itr bliva, förbliva, stanna; ~ stikkende i det köra fast, staka sig, komma av sig; bliv mig fra livet låt mig vara, håll dig på avstånd; jeg -v 25 år jag fyller 25 år; ~ tilbage bli efter; bli över; överleva; ~ ude hele dagen stanna ute hela dagen; ~ ved sagen hålla sig till saken; jeg -r ved, hvad jeg har sagt jag står fast vid, vad jag har sagt; det -r ikke derved det* stannar inte med det; ~ ved fortsätta, hålla på -nde a förblivande, varaktig -sted uppehållsort

blod [blo'öj -et blod; rød som dryppende ~ blodröd, röd som en pion; slå koldt vand i -et ta saken lugnt blod'||donor blodgivare -kar blodkärl -korn -kugle -legeme blodkropp - s I hest fullblodshäst - skudt a blodsprängd -sænkningsprøve

blodsänka

blodårej[betaendelse flebit [in-

flammation i blodkärl] -brok pungåderbrack -knude blodåder-bråck

blok' [o] -ken -ke block, hugg-kubb; fattigbössa; sætte pd ~ lästa ut

b!ok|[ade a'öaj ~n ~r blockad -e're tr blockera blokke tr, ~ ud Jästa ut; ~ en for

penge plocka ngn på pengar blokkej[drejer block|makare, [--svarvare -penge pengar insamlade i fattigbössa

Bloksbjerg Blåkulla; jtgvil'deon-ske han sad på ~ jag önskar honom dit pepparn växer

1 blomme [o] -n -r plommon

2 blomme [o] -n -r [ägg]gula; kave det som -n i et æg må som en prins, trivas utmärkt

blom'st [0] -en -er blomma; bildl elit; stå i ~ stå i flor -er[bæger blomfoder -er[plante fanerogam -er[-potte blomkruka - er[sprøjte trädgårdskanna -er [stativ blom [bord, -ställ -erjstøv frömjöl -re itr blomma -ret a blommig -ring blomning

blonde [d] -n -r spets, blond bio st [er [0] -\ßret -[e]re hylle biot [o] I a bar, naken II adv konj

blott, endast, enbart, bara blotte [o] tr blotta; tömma: röja, avslöja; -tet for fri från, saknande, utan; -tet for penge pank -lse blotta; give sig en ~ blotta sig blu', en blygsel, skam; uden ~ skamlös -else |blu'-] [-blyg[sam]-het,-] {+blyg[sam]- het,+} blygsel -es dep skämmas, blygas

bluffe [blöf'a] i ir tr bluffa, dupera blufærdig [blufær'di] a kysk, ärbar; blyg -hed kyskhet, ärbarhet; blygsel, skam blund [bion' ei. blån'] -at^l. -pn blund, slummer -e itr slumra, ta sig en lur blus' [u] -set - bloss, fackla, låga blu'se -n -r blus

blusse itr blossa, glöda, vara röd

blus[s]ei -en blygsel; bibi blygd

1 bly' a blygbly

25

bollemælk

2 bly' -et bly -ant [bly'an't] ~en ei. ~et ~er blyerts [penna] -erts blymalm -segl plomb blysom a blyg

1 blæde [ö] tr bläda; plocka av bladen på tisht kål]

2 blæde [ö] itr skria som en hjort blæk' -ket - bläck -fjerner rader-

vatten -hus bläckhorn - klat bläck-plump -smører bläcksuddare, pennfäktare -sprutte —r

bläckfisk -stift anilinpenna - suger läsk|dabb, -block blænde tr blända -r bländare blænke tr märka, stämpla [skog för avverkning] (jfr blinke) -r X blänkare, tiraljör blære I -n -r blåsa, bubbla; prat-makare II rfl, ~ sig skryta; kråma sig, vara viktig -ri' ~et ~er skrävel, skroderande, skryt -smælde bot tarald blæse itr tr blåsa; ~ ad strunta i; være med det! strunt i det!; ~ noget et langt stykke (en lang march) strunta i ngt, ge katten i ngt

blæst' -en blåst; gøre ~ af noget göra väsen av (skryta med) ngt

1 blød [blø'ö], lægge i ~ lägga i blöt; lægge sit hoved i ~ bry sitt huvud

2 blød [blø'ö] a mjuk, len, mild, blid, ljuv; fnoskig, vriden; ~ pd pæren dum i huvudet, korkad -ag'tig a slapp, vek, veklig

1 bløde [ö] itr blöda

2 bløde [ö] I tr blöta II -n -r störtregn, [rot] blöta

blødjjgøre tr uppmjuka, lindra, mildra -kogt a löskokt -søden a 1 åld löskokt 2 omanlig, slapp, vek, sentimental bløffe se bluffe

blå' a blå; ~ mandag frimåndag; den ~ bog [motsv.] 'Vem är det?'; ud (hen) i det ~ på måfå, utan plan; passe som en knyttet næve, til et -t øje: 1 passa illa ihop 2 rsäll.] passa som hand i handske -lig a blåaktig -lys bengalisk eld -mejse zool blåmes; blåvinge [flickscout]

-munke bot monke -ne A I tr

göra (färga) blå II itr vara (bliva) blå, blåna B ~n ~r litet, mörkt moln -[n]else blåelse blå'r pi blånor; stikke en ~ i

øjnene slå blå dunster i ögonen på ngn blårlærred blaggarn[sväv] blåråge råka

blå I [skimlet a apelkastad -spætte nötväcka -sten kopparvitriol bo' -et [säll. -en] -er boning, bostad; bo [hag], egendom, kvarlåtenskap, stärbhus; opgøre et ~ utreda ett bo; fæste ~ bosätta sig boble [o] I -n -r bubbla II itr

bubbla bobslæde bobsleigh, bob

1 bod [bo'ö] -en -er bod, skjul; butik

2 bod [bo'Ö] -en bot, straff, vite -s|fængsel straf fängelse

1 bog [bå'y] -en - bokollon

2 bog [bå'y] -en bøger [bø'yar] I bok; føre til -s bokföra, boka 2 [kortspel] bok, paket

bogfinke -n -r bofink bogfortegnelse litteraturförteckning; bokkatalog bogguld bladguld boghvede bovete

bog||hylde [hylla, fack i] bokhylla -lade bok[låda, -handel -orm bokmal [äv. bildl.] -reol bokhylla bogstave're [båy- ei. båg-] tr stava bohave -t bohag, möbler boja'n -en -er sten-, sylt [kruka boks' [o] -en -er box, bankfack bokse [o] itr boxa[s] bo'1 -et - [litet] hemman

1 bold [bol't] -en -e boll

2 bold [bol'] a båld, tapper, modig boldgade, være på sin egen — vara

på sin mammas gata; slå sig lös bolig [bo'li] -en -er bostad; tage ^ slå sig ned, bosätta sig -nød bostadsbrist -selskab bostadsförening

1 bolle [å] -n -r bål, punscKbål

2 bolle [å] -n -r bulle; klimp, frikadell -dej, der er hævelse i ~en det rör sig, det händer saker och ting -mælk [förrätt av] varm mjölkbollet

26

bornerthed

och mjölklimpar; han stikker ikke op for ~ han går inte av för hackor; æh bæh ~! det var rätt åt dig!, där fick du allt! -t a knubbig, trind bol'ne itr se bulne bol'sje -t -r karamell bol||s|mand småbrukare -sted

småbruk bol'st||er -[]e]ret -re [-bolstervarfs-tyg]-] {+bolstervarfs- tyg]+} -re tr madrassera, stoppa bol't -en -e bult, nagel; styrkduk

[på segel] -e tr fästa med bult boltre I itr tr vältra II rfl, ~ sig tumla sig; slå sig lös borværk -et - [trä]kaj, skeppsbro, lastkaj; vågbrytare; bildl bålverk bom [å] -men -me bom; spärr; slå (sætte) ~ for sätta p för, göra slut på

bombard||ement [-[båmbarda-mang']-] {+[båmbarda- mang']+} ~et ~er bombardemang -e're tr bomba[rdera] bombe [å] -n -r bomb -fast -fri

a bombsäker -ramt a träffad av bomb -sikker a bombsäker bomhus vaktstuga [för upptagande av vägavgift] bommelomm er [å] pl F pengar bomm'er [å] -en -e se följ bomm'ert [å] -en -er drumlighet, taktlöshet; bock, groda bommesi' [å] -et parkum [-[bomullstyg]-] {+[bom- ullstyg]+}

bompenge broavgift, vägavgift bomre [å] itr 1 hamra, bulta 2 göra en bock, trampa i klaveret bom!|stille [å] a alldeles tyst, ljudlös -stærk a stark som en björn bomuld [bom'ul'J bomull [tyg; jfr vat]

bon [bong] -en [bong'an] -s kvitto

[från kassaapparat] bonbon [bongbong'] -en ei. -et -s

karamell, konfekt bonde [bån'o] -n bønder [bøn'or] bonde; sætte en ~ oven på en herremand komma med det bästa först och det sämsta sedan; ~n sidder ham endnu i ærmet han har kvar sina bondfasoner -fanger bondfångare, bedragare, skojare,

skälm -karl pl bønderkarle jordbruksarbetare -knold tölp -mand pl -mænd ei. bønder mænd bonde -pige bondflicka; ~ med slør dessert bestående av rivet rågbröd, riven choklad och vispad grädde -rose pion

bone tr bona -voks bonvax bo'nus [o] -en - bonus; premieåterbäring

bopæl -en -e bostad, hemvist -s|-forandring adressförändring

1 bor [bo'r] -et - borr

2 bor [bo'r] -et bor [grundämne] bord [bo'r] -et -e bord; koldt ~ kall-

skuret, smörgåsbord; tage af -et duka ut (av); -et fanger lagt kort ligger, gjort kan ej göras ogjort; skilles fra ~ og seng skiljas till säng och säte; bank under -et! ta på trä!, peppar, peppar! -blad bordskiva bordel' -let -ler bordell bordjjherre bordskavaljer -kort placeringskort -plade bordskiva -plan placeringslista -tæppe bordduk

bo're [o] itr tr borra

1 borg [bor'y] -en -e borg

2 borg [bor'y], en, tage på ~ ta på kredit

borgen, en borgen[sman], säkerhet borger -en -e borgare -lig a borgerlig; ~ sag civilmål; sige en et ~t ord säga ngn sitt hjärtas mening -musik, gøre grin med <^ken F göra narr av allvarliga ting »representant stadsfullmäktig -råd stadsfullmäktige, kommunalstyrelse (jfr borgmester) -skole [i landsortsstäder] folkskola borgestue drängstuga borgmes'ter 1 [i Köpenhamn] borgarråd 2 [utanför Köpenhamn] ung stadsfullmäktiges ordförande (jfr dommer) -dyd, forsigtighed er en — försiktighet är en dygd -mave stor mage, 'kalaskula' bo'ring [o] borrning borne'r||et [o] a begränsad [i [-tankegång],-] {+tanke- gång],+} inskränkt -t|hed inskränkthet, trånghet, dumhetBornholm

7

bremse

Bornholm [bornhol'm] den östligaste av de stora danska öarna b-er ~en 1 invånare på Bornholm 2 rökt sill, böckling 3 medlem av Luthersk Missionsforening 4 = följ b-er|ur motsv moraklocka

1 bort [bor't] -en -er bård, infattning, kant

2 bort [o] adv bort (jfr hen, væk) bort]|e [bå'rda] adv borta; -e har

taget ham [barnspr.] han är försvunnen, borta -komm'en a förlorad, bortsprungen (jfr forlegen) -tuske tr byta bort -vejre tr blåsa bort; driva på flykten, bortjaga borvand borsyrelösning bostavn -en bostad, hemvist botanise'rkasse portör botnisk a, den -e bugt Bottniska viken

bourgeois [-Joa'] -en boktr borgis bov [bou'] -en -e bog (jfr skurk)-, et skud for -en ett varningsskott, en tankeställare -blad skulderblad -lam a bog (bruten, -halt Eäv. bildl.] bovn [bou'n] a däst, stinn; kraftfull, frisk [till utseendet] -e itr pösa, svälla bovspryd bogspröt bovt [bou't] -en -er & lov, slag -e

itr kryssa, lovera brad [braö', bra'ö] -en -e poet, åld

stek -ejpande stek-, ugnslpanna bradspil & ankarspel brag [bra'y] -et - brak, buller, dån -e I itr braka, knaka, mullra, smattra; ~nde klapsalver smattrande applåder II tr bråka Elin]

1 brak' a bräckt Eom vatten]

2 brak' I a oplöjd, outnyttjad; ligge ~ ligga i träde II -ken träda -mark träda

brak'næse trubb-, plattjnäsa brak'vand bräckt vatten b ral', et skryt, skrävel -le itr -re itr, ~ op vara högröstad (storordig) bram', en skryt, prål; med brask og ~ med pomp och ståt, med pukor och trumpeter bram||a'rbas ~sen ~ser storskry-tare -arbasa'de skryt, skrävel

bram||fri a flärdfri, enkel, okonstlad -me itr skryta brand||byld karbunkel -bælte

brandgata brander [bran'ar] -en -e dumt (plumpt) skämt, tvetydighet, [tarvlig] vits brandj|hane vattenpost

»inspektør brand I chef, -kapten -lidt a som lidit iförlust genom eldsvåda -maleri glödritning -stiftelse mordbrand -stifter mordbrännare -storm orkan branke tr sveda

1 bra's -en -er & brass

2 bra's -et skräp; bråk, oväsen

3 bra's se bratsch

1 bra'se itr braka, dundra, smälla

2 bra'se tr itr & brassa

3 bra'se tr Hr koka, steka; ~ op ställa till stort kalas

bra'sen -en -er braxen brask' prakt, prål (jfr bram) -e itr, ~ med skryta (ståta) med brast', stå last og ~ följa i ur och skur, dela ljuvt och lett bråt' a adv 1 brant 2 plötslig[t] -ning brant, sluttning bra'tsch -en -er altfiol -ist' ~en

~er altviolinist bra'v a bra, hederlig, rättskaffens; tapper -hed hederlighet breche [bræj'o] -n -r bräsch, hål, öppning

1 bred [bre'ö] a bred; gore sig ~ vräka sig

2 bred [breö', säll. breö'] -den -der brädd, rand, kant, strand

bred||de [bre'da] ~n ~r bredd, latitud -ding se bredning -e [bre'öa] I tr breda [ut]; bredda II rfl, — sig utbreda sig, göra sig bred -ning breddning; [i ortnamn] utvidgning av Limfjorden, t. ex. Nibe -skygget a med vida brätten -t|-skåren a undersätsig, grovhuggen bregne [braina] -n -r ormbunke brem's se i bremse

1 bremse -n -r zool broms; fare op som stukket af en ~ rusa upp som stungen av ett bi

2 brems||e I ~n ~r broms [påbremsning

hjul]; nosgrimma [för hästar] II tr bromsa -ning bromsning brev [bre'v, i sms. breu-] -et -e brev -kasse brevlåda -mappe portfölj -samlingssted poststation »skriver 1 brevskrivare 2 inskrivningsdomare [i Köpenhamn] -taske åld plånbok -vægt brevvåg brigade [-a'öa] -n -r brigad; gå til Rye's ~ [talesätt som uppkom efter Fredericiaslaget *[7 1849] falla på ärans fält brik' [e] -ken -ker trätallrik; spel-bricka, [schack]pjäs; märke, pollett (jfr 2 bakke) briket [brikæt'J -ten -ter brikett brikke se brik

briks [bregs] -en -er 1 brits 2 narrspira bri'le -n -r fiskhåv brillant [briljan't] I a briljant II I -en -er briljant 2 glans [fullhet], elegans, briljans briller [brel'ar] pi glasögon (jfr glasøje)', se gennem en andens ~ se med ngn annans ögon; se gennem farvede ~ se partiskt [på ngt] brillere [-je'ra] itr briljera brilleslange glasögonorm

1 bringe [brenga] -n -r bringa

2 bringe [brengo] tr bringa, lämna; servera; [om tidning] meddela, omtala; ~ udgifterne ned skära ned utgifterna; ~ det vidt gå långt, ha framgång

brin't [e] -en kem väte -o'verilte

[ei. -il'-] vätesuperoxid brise -n -r bris

brisk fe] -en -e kanonbäddning bris'ling [i] -en -er skarpsill bris'isel [i] -selen -ler [kalv]bräss briste [bresdo] -de ei. brast, -t itr brista

bro' -en -er [bro'ar] 1 bro 2 brygga 3 stenläggning; kaste -en af til for-tiden bränna sina skepp; på -erne 'på malmarna', i de yttre stadsdelarna [i Köpenhamn: Vesterbro, Nørrebro etc.] -bue bro valv broch||e [bro Ja] -en-er brosch. -e'-

ret a häftad brod [broö'l -den -der -de ~n ~r

brodd, gadd, udd, tagg (jfr spire)] stampe mod -den spjärna mot udden; tage -den af ta gadden ur brod I den [bro dan] a bräcklig, skröplig, skör; der er -ne kar i alle lande det kan hända i de bästa familjer; der vankede -ne pander striden var blodig broddet [oö] abroddad, skarpskodd broder [bro'r] -en brødre [brøö'ra] broder

brodsø brottsjö, bränning brofag brospann brog [brå'y] -en -e åld byxor brogejt [brå'yaö] a brokig; gøre en det for ~ ställa till för mycket bråk för ngn; der er flere -de køer end præstens det finns mer än en [-[utväg]-] {+[ut-väg]+} att välja på, [äv.] det finns många underliga djur i Vår Herres hage; det ser ~ ud det ser trassligt ut

broholmer [bro'holmar] -en -e kraftig dansk hundras

1 brok' [o] -ken -ke grävling

2 brok' [o] -ket ei. -ken - bråck

3 brok' [o] -ket villervalla, oreda; der går ^ i noget ngt misslyckas

brokade [broka'öa] -n -r brokad brokkasse avfalls-, skräp|korg;

smide i -n kassera brok'ke [o] I -n -r bit, fragment, skärva II tr bräcka, bryta; ~ af sig haspla ur sig; ~ sammen koka (röra) ihop; hitta på brolæglige tr stenlägga -ger(jomfru stensätt ar jungfru -ning sten|-sättning, -läggning brom'bær [å] björnbär bronze [brongsa] I -n -r brons II a

bronsfärgad brosten [o ei. å] gatsten brovte [brouda] itr skryta

1 brud [bru'ö] -en -e brud

2 brud [bru'ö] -en -e småvessla

3 brud [bruö'] -det - brott, brytning; gøre ~ på bryta mot; stå i ~ hålla på att spricka ut

bru'de||lys bot 1 blomvass 2 kastanj blommor -nat bröllopsnatt -pige tärna brud'||flade brottyta -længde ®brudstykke

29

brætte

avslitningslängd -stykke brottstycke -t se 2 bryde

1 brug [bru'(y)] -et - lantlbruk, -gård; industriföretag, bruk

2 brug [bru'(y)] -en ei. -et - bruk, användning; sed, skick; der vil blive ~ for alle gode kræfter alla krafter komma att behövas; få ~ for noget få användning för ngt; rystes før -en omskakas före användandet; talens ~ talförmågan -e tr använda, [för]bruka, begagna; pläga (jfr pleje); ~ mund prata på, vara oförskämd -elig a användbar; ~t pant pant med nyttjanderätt för innehavaren

brugs [bru's] -en -er F [-konsum-[tionsföreningsaffär]-] {+konsum- [tionsföreningsaffär]+} -forening konsumtionsförening brum'bas [o ei. å] bas, grov basröst -se brumbjörn, knarrig (gräl-sjuk) person brumleko nymfoman ko, brum-mare

1 brumme [o ei. å] -n -r fängelse, arrest, F finka

2 brumme [o ei. å] itr brumma, knorra, knota, muttra -r lärjunge som inte är med i sången

bru'n a brun; -e kager [hårda] pepparkakor -e tr bryna, brunbränna

bruner -let -ler lasting; -s støvler

lastingskängor brunel'le -n -r 1 bot brunört 2 zool

järnsparv brun||kul min brunkol -kål [brynt]

vitkålssoppa bru'se I itr brusa; skumma, muc-sera; ~ sig op burra upp sig II -n -r stril -bad duschfrum] brusk [o ei. å, säll. u] -en -e brosk -et a broskartad

brusten [o ei. å] a [om blick] glasartad, slocknad

1 bry'de [ö] -n -r hist förvaltare

2 bry'de [öl brød [brø'D], brudt [brut'] I tr bryta; ~ sin hjerne bry (bråka) sin hjärna; ~ hør bråka lin II itr, — frem gry; — sammen falla ihop, komma i olag, köra fast; ~ ud bryta [sig] ut, rymma

3 bry'de [ö] rfl, ~ sig om tycka om, fästa sig vid, intressera sig för bryd ||e {kamp brottning[smatch] -er brottare -es dep brottas -ning

I brytning [äv. bildl] 2 brottning brydsom a besvärlig, brydsam bryg' [0] -get brygd; blandning

1 brygge [0] -n -r brygga, kaj

2 brygge [0] tr brygga -r bryggare -rs ~et ~er brygghus, tvättstuga

bryllup [brøl'op] -pet -per bröllop

bry'n -et - [ögon] bryn

brynde [brøn'a] -n brunst, begär,

brand, hetta, passion bryne tr bryna, vässa, slipa brynje [y] -n -r brynja brysk' [y] a barsk, grov, het, häftig, brysk -hed bryskhet bryst' [0] -et -er bröst; bringa; falde for -et göra häpen (betänksam), väcka obehag (motvilja) -kasse bröstkorg -nål kråsnål, brosch -sukker [bröst] karamell bræ' -en -er jökel, glaciär bræd[d]er [ö] pl (jfr bræt) bräder;

de skrå ~ scenen (teatern, tiljan.) bræ'ge [y] itr bräka -n 5 bräkande bræk' -ken ei. -ket - brott, rämna, spricka, reva; brist; uppkastning -ke tr itr bryta, bräcka, knäcka; öppna; ~ på dansk bryta på danska; ~ et papir vika ett papper; det er til at ~ sig over det är så att man kan kräkas -kelig a bräcklig -middel kräkmedel -ning kräk-ning -stang bräckjärn bræmme I -n -r bräm, bård, kant

II tr kanta, garnera

brænde [bræn'a] A -t ved, bränsle B I tr bränna; ~ på anfalla, antasta II itr brinna; ~ på bli vidbränd -brev <fe. mätbrev -hugger ved-, timmer!huggare -khude vedklabb -nælde brännässla -r brän-nare -skur ved | skjul, -bod -stabel vedstapel -vin brännvin brænd's|el -let bränsle bræt' -tet -ter ei. vanl. brædder [ö] brädje, -a (jfr hatteskygge)', pä del sorte ~ på svarta listan brætte tr di al, — op vika upp, kavla

uppbrød

1 brød se 2 bryde

2 brø'd [ö] -et - bröd; bart ~ bröd utan smör ei. smörgås utan pålägg; gå af som varmt ~ gå åt som smör [i solsken]; slå større ~ op end man kan bage börja ngt i för stor skala, ta sig vatten över huvudet

brø'de [ö] -n -r brott[slighet], fel, förseelse, skuld -betynget a - bevidst a skuldmedveten -fri a oskyldig, utan skuld brødjiflov a litet hungrig -løs a 1 brödlös 2 ej matnyttig; oavlönad -maskine brödskärjare, -nings-maskin -nid yrkesavund brødre pl av broder brø'k [0] -en -er bråkftal]; uægte ~

oegentligt bråk brø'l [ö] -et - bölande, rop, skrik, tjut, råmande (jfr stud) -e itr böla, råma, ropa, skrika, tjuta -er ~en ~e dumhet, groda, fel, tabbe -hals skrikhals

brønd [brön'] -en -e brunn -an-^sfaTt vattenkuranstalt '-karse källkrasse brøsig [0] a barsk, butter, vresig,

, högdragen

v brøst' [0] -en - fel, brist (jfr bryst) -fældig [brøstfæl'di] a förfallen, fallfärdig (jfr mangelfuld) -hol-den a kränkt, förfördelad brå' -en -er poet ögonbryn bu itj bu!; hverken sige ~ eller bæ

knappast våga öppna munnen bud [bu ö'] -et - bud[bärare], springpojke; ärende; befallning; der var ~ efter ham hans liv hängde på ett hår

budding [bu ö'eng] -en -er pudding budget [byJaet'] -tet -ter budget

(jfr finanslov) budstikke budkavle budt se byde

bue -n -r båge, kurva; valv; pilbåge; stråke -føring stråkföring -gang 1 arkad 2 bäggång [i örat] -strøg stråkföring -t a bågig, välvd

buffer [o] -en -e buffert

buff||et [byfe', bife'] -et'en -et'er

skänk, serveringsbord, byffé, restauration -ist ~en ~er servitör i [järnvägs]byffé ei. d. bug [bu'y] -en -e buk bu'[g]le -n -r bula, buckla, kula, knöl -horn jakt-, signal|horn bugne [buy'ns ei. bu'na] itr digna, bågna; bukta ut; -nde sejl svällande segel bugning bukt-, rund [ning bugse're tr bogsera bugspryd bogspröt bugt' [o ei. å] -en -er bukt; slå -er

bukta sig, slingra bugvrid kolik buh se bu

1 buk' [o ei. å] -ken -ke 1 bock (jfr bug); skille fårene fra -kene skilja fåren från getterna 2 kuskbock; [trä-, såg] bock; springe ~ hoppa bock

2 buk' [o ei. å] -ket - bugning, bock

3 buk' [o ei. å], en bock, dumhet, fel buket' -ten -ter bukett

buk'kar -en - bot myskmadra bukke [o ei. å] tr itr rfl bocka [sig], buga [sig], böja [sig]; ~ under duka under; ~ sammen vika ihop buk|kel [o ei. å] -kelen -kler buckla; [hår] lock bukkespring glädjesprång, kapriol buklet a vågig, krusad, lockig bu'ko barnspr ko, kossa bukse||feber byxångest -lomme byxficka -nederdel byxkjol, delad kjol

bukser [o ei. å] -ne pl byxor; det er konen der har -ne på det är frun som bestämmer; ryste i -ne vara rädd; der bliver ingen ~ af det skind det blir ingenting av bul [bul'] -len -le[r] [träd]stam;

[klännings] liv; [pelar] skaft bulbider bulldogg; bildl bitvarg bulder [bul'ar] -et buller, larm, oväsen, stoj -basse bråkmakare, skrikhals -vorn a bråkig, bullersam, orolig bul'dog -gen -ger bulldogg buldre [bul'ra] itr bullra; bulta, knacka; ryta, gräla -basse se bulderbassebule

1 bu'le [u] -n -r enkel restaurang, källare; rydde -n 'rensa lokalen' [kasta ut gästerna]; röja undan, städa

2 bu'le [u] I -n -r bula, buckla (jfr bugle); have -r i blikspanden ha en skruv lös II tr itr, ~ ud bukta [ut], svälla -hat slokhatt

bul'k [u ei. o] -en ~e[r] ojämnhet, upphöjning -ei rfl, ~ sig sammen klumpa ihop sig II itr, ~ ud rynka sig, pösa, svälla bulle [u] -n -r [påvlig] bulla (jfr 2 bolle)

bullen [o ei. å] a inflammerad, var-blandad, varig -hed -skab inflammation, svullnad; var bulmeurt [bol-] bolmört bulne [bol'na] itr bulna, svälla bult||er [u], hulter til ~ huller om buller -eri' ~et oreda, röra, virr-varr -re rfl, ~ sig ind styra (spöka) ut sig, bylta in sig bumle [o ei. å] itr rumla, festa bumletog långsamt tåg, persontåg bummel [o ei. å], gå på ~ gå ut

och rumla (s vira) bummert [o ei. å] se bommert bump [o ei. å] -et - stöt, duns -e

itr stöta, skaka bums [o ei. å] it] pladask, plums

1 bumse [o ei. å] itr duns a; ~ ned dimpa ned

2 bumse [o ei. å] -n -r finne, blemma bund [bon' ei. bån'] -en -e botten;

stå på bar stå på bar backe; trænge til -s i komma till klarhet i; i ~ og grund i grund och botten -e itr bottna -fald bottensats; dräƒg -fattig a utfattig -fælde tr utfälla, avsätta -simpel a mycket simpel, vulgär bundt [bon't ei. bån't] -et -er bunt, hop, knippa -e tr binda, bunta ihop

bund I [uvidende a bottenlöst okunnig -vand slagvatten bu'ning [u] bukt, kurva, krökning bunke [o ei. å] I -n -v hop, hög, massa (jfr skål) II tr lägga på hög, samla -vis adv massvis, hoptals buntmager körsnär, pälshandlare

burde [börda] pres. bør [bör'], im-

perf. burde itr böra bureau [byro'] -et [-o'at] -er [-o'ar] byrå, kontor (jfr kommode) burre [o ei. å] -n -r kardborre -snerre snärj gräs bus [bu's] a adv grov[t], tvär[t], barsk [t]; gå ~ på gå rakt på sak -e itr, ~ på gk rakt på, tränga på; ^ ud med noget säga ngt förhastat (obetänksamt) buskads [busga's] -et -er busksnår, lund, skogs-, träd | dunge

1 busket' [u] -tet -ter busk [age, -grupp

2 bus'ket [u] a buskig, tät, tovig, yvig

busknellike borstnejlika busseko [u] barnspr kossa bussemand [u] 1 buse, spöke 2

[barnspr.] ~ i næsen snor busser se bukser but' [u] a slö, trubbig; trumpen butterdej [u ei. o] smördeg-s|kage

smörbakelse buttet [bud'aö] a knubbig, mullig by' -en -er [by'ar] stad (jfr lands-by)'» gä * ~en hoppa i galen tunna -bud stadsbud by'de [ö] bød [bø'ö], budt [but'] tr [in-, er]bjuda; befalla -måde imperativ

by|[dreng springpojke -foged åld motsv stadsfogde, polismästare -folk stadsbor

1 byg [byk'] -gen ei. -get korn, bjugg

2 byg [by'y] -en [säll.] lut

bygd [bygt'] -en -er krets, område, trakt, bygd

1 byge [by'(y)a] -n -r [regn]skur, by

2 byge [by'(y)a] tr byka bygfugl göktita

bygge [y] tr bygga -forening bostadsförening -grund tomt bygkorn vagel [i ögat] bygningsingeniør väg- och vattenbyggare [civilingenjör] bygænger rumlare, festprisse, en som går krogrond byld [by!'] -en -er bulnad, böldbylovpirol

32

bønne

by'lovpirol -en -er zool sommar-gylling

byl't [y] -en -er bylte, packe bynke [bøng'go] -n -r bot gråbo by||pige springflicka -post lokalpost

byrd [byr't] -en börd, härkomst byrde [y] -n -r börda, last; besvär

-fuld a besvärlig byrdig a av [viss] börd, förnäm;

dial fruktbar, bördig byret [i Köpenhamn] motsv rådhusrätt -s|dommer [i [-Köpenhamn]-] {+Köpen- hamn]+} motsv rådman -s[præsi-dent ordförande i Köpenhamns b\ ret

byråd motsv stadsfullmäktige bysbarn person från samma stad bytte [y] I -t -r [krigsjbyte; byte, utväxling II tr byta, växla; ~ garde leka 'hela havet stormar' -penge växel, småpengar bytting -en -er bortbyting, bortbytt barn; missfoster, krympling bæ'ger [y] -et -e bägare; blomfoder; -et er fuldt måttet är rågat -blad blomfoderflik bæ[h] itj, se bollemælk bæk/ -ken -ke bäck bækken -et -er bäcken bæld/et a kal, naken, skallig Eisht

om fågelunge]; barnslig bæl'g [y] -en -er 1 skinn, päls; skælde en -en fuld ge ngn på pälsen, ge ngn o vett 2 [blås] bälg 3 balja, skida -e tr sprit a [ärter] -ej træder orgeltrampare bælgmørk a kolmörk -e kolmörker

bælgøjet a med utstående ögon,

glosögd bælle se bælg

bælte I -t -r skärp, bälte, gördel, zon II rfl, sig slingra,sig [som ett bälte] -sted midja; under ~et under bältet, bildl mot reglerna bændjel [bæn'ol] -let -ler [-[bomulls]-] {+[bom- ulls]+} band -orm band-, binnike|-mask -tang bot bandtång bænk [bæng'k] -en -e bänk, soffa [i park]; varme -e klä väggarna [på bal] -e rfl, ~ sig slå sig ned, I

sätta sig till bords -ejbider ~en ~e gråsugga; kvarsittare -e|varmer panelhöna -e!vælling bänkvälling, bildl sammelsurium bær [bær'] -ret - bär bæ're bar, bd'ret tr bära; ~ nag hysa agg; ~ sig ad bära sig åt, bete sig; det -s mig for jag känner på mig; ~ over med fördraga, ha överseende med -bør bår -net kasse

baer^nne -n drägg; avskum, slödder b ær tang särgassö tån g '

bæssing -en -er dial skiljevägg,

avplankning bæst -et -er djur, kreatur; bildl fä, odjur

bæ've itr bäva, darra, rysa, skälva -n bävan, rysning bæ'ver -en -e bäver -gejl bävergäll bæv're [æu] itr bäva, darra, skälva -asp [vanlig] asp -græs darrgräs bød se byde

bødjdel [bøö'al] -delen -ler bödel 1 bø'de [ö] I -n -r straff, böter, vite, / plikt II tr itr 1 bota 2 laga, reparera; ~ på bota, avhjälpa; ~ [for] sona, umgälla bødker [bø'gor] -en -e tunnbindare bøf' [0] -fen -fer biff bøg [bø'y] -en-e bok [träd] -ejnød bokollon

1 bøje [oi] -n -r 1 boja 2 & liv boj

2 bøje [oi] tr bö>a, kröka -lig a böjlig -t a böjd, krokig (jfr tilbøjelig)

bøjle [oi] -n -r klädhängare, 'galgen-

boja; [stig] bygel bøjning böjning, krökning; deklination -sjlære formlära bølge [bølyo] I -n -r bölja, våg II itr bölja -bevægelse vågrörelse -blik korrugerad plåt -bryder vågbrytare -fælde vågfälla - længde våglängd -pap vellpapp -t a krusad, vågig, ondulerad

1 bølle [0] blåbär

2 bølle [0] -n -r buse -t a bus-aktig

bømand [bo'-1 se bussemand 1 bøn' [ö] -nen -ner bön -lig a adv

bönfallande, enträge|n, -t bønne [ö] -n -r böna, bondbönabør

1 bø'r [ø] -en [med] vind

2 bø'r [ø] -en livmoder [hos djur]

3 bø'r [ø] -en -e bår; skottkärra; gammal hatt

bør'n [ö] pl av barn -ejbal barnbal -e[flok barnskara -e|forsorg barnavård -e I have barnträdgård -e|-hjem barnhem -e|hjælpsdag 'Barnens dag' -e|lammelse barnförlamning -e I lærdom vad man lär sig som barn; det hører med til ens — det är allom bekant -ejorm springmask -e[pleje barnavård -ejrig a barnrik -e|selskab barnbjudning -e|stue barnavdelning [på sjukhus] -e|tøj småbarnskläder børst -et - F slag, pl stryk bør'ste [ö] I -n -r borste; borst;

ohövlig person, gåpåare II tr borsta børtle tr © kanta bø's [ø] a barsk, knarrig, vresig bøs'ning © bussning, lagerdosa

1 bøsse [ø] tr © förse med bussning

2 bøsse [ø] -n -r 1 bössa, gevär 2 [strö]dosa; sparbössa; spytte i -n få plikta, betala, punga ut [med en stor

summa]

bøste -n ei. -t -r dial fläsksida, skinka

bøtte [ø] -n -r bytta, balja, kar, mugg; gammal hatt, hattskrålla; F hold -n! håll mun (klaffen)! ; vende -n börja om igen, vända på fjärdingen -papir handgjort papper

bøvet [öu] a däst, pussig båd [bå'ö] -en -e båt

1 både [ö] I -n åld fördel, gagn, båtnad II tr åld båta. gagna

2 både. [ö] a åld båda [två] (jfr begge)

3 både [ö] kon], ~ .. og både .. och båd[e]bro båtbrygga, pontonbro båke -n -r prick, märke i en farled

[boj, tunna etc.] bå'l -et - bål -færd likjbål, -bränning, eldbegängelse bånd [bon'] -et - band, snöre, snodd -lægge tr lägga band på; binda [kapital] -mål måttband

1 båre -n -r [lik] bår

2 båre -n -r poet sjö, våg båret se bære

bå's -en -e bås, spilta; strånd -e tr sätta på stall, stalla

cancelle'ring annullering, upphävande

can'd. [förk. för candidatus 1 ingår i förk. för examina: cand. aet. person som avlagt försäkrings-vetenskaplig examen, cand. jur. jur. kand., cand. mag. imotsw1 fil. mag., cand. med. Emotsv. med. lie., cand. mer c. Emotsv.] civilekonom, cand. pharm. farmaceut, cand. phil. fåld.l person som tagit filosofikum (se d. o.), cand. polit, [motsv.] pol. mag., cand. polyt, civilingenjör, cand. psyk. ex. skolpsvkolog, cand. theol. teol. kand.

c.b. er se civilbetjent centralfyr värmepanna centrifug||e ~r separator

-e're tr separera Emjölk] centr i um -et -er ei. -a centrum; ramme ~ träffa prick cerut7 -ten -ter cigarrcigarrett chakot [Jako'] -en [-'an] -er [-'or]

X [t]schakå chalotteløg] schalottenlök chalup' -pen -per slup chance [JangsaJ -n -r chans, händelse, möjlighet, sannolikhet chatol' -let -ler sekretär, chiffonjé (jfr skrin) bør

33

chatol

1 bø'r [ø] -en [med] vind

2 bø'r [ø] -en livmoder [hos djur]

3 bø'r [ø] -en -e bår; skottkärra; gammal hatt

bør'n [ö] pl av barn -ejbal barnbal -e[flok barnskara -e|forsorg barnavård -e I have barnträdgård -e|-hjem barnhem -e|hjælpsdag 'Barnens dag' -e|lammelse barnförlamning -e I lærdom vad man lär sig som barn; det hører med til ens — det är allom bekant -ejorm springmask -e[pleje barnavård -ejrig a barnrik -e|selskab barnbjudning -e|stue barnavdelning [på sjukhus] -e|tøj småbarnskläder børst -et - F slag, pl stryk bør'ste [ö] I -n -r borste; borst;

ohövlig person, gåpåare II tr borsta børtle tr © kanta bø's [ø] a barsk, knarrig, vresig bøs'ning © bussning, lagerdosa

1 bøsse [ø] tr © förse med bussning

2 bøsse [ø] -n -r 1 bössa, gevär 2 [strö]dosa; sparbössa; spytte i -n få plikta, betala, punga ut [med en stor summa]

bøste -n ei. -t -r dial fläsksida, skinka

bøtte [ø] -n -r bytta, balja, kar, mugg; gammal hatt, hattskrålla; F hold -n! håll mun (klaffen)! ; vende -n börja om

igen, vända på fjärdingen -papir handgjort papper

bøvet [öu] a däst, pussig båd [bå'ö] -en -e båt

1 både [ö] I -n åld fördel, gagn, båtnad II tr åld båta. gagna

2 både. [ö] a åld båda [två] (jfr begge)

3 både [ö] kon], ~ .. og både .. och båd[e]bro båtbrygga, pontonbro båke -n -r prick, märke i en farled

[boj, tunna etc.] bå'l -et - bål -færd likjbål, -bränning, eldbegängelse bånd [bon'] -et - band, snöre, snodd -lægge tr lägga band på; binda [kapital] -mål måttband

1 båre -n -r [lik] bår

2 båre -n -r poet sjö, våg båret se bære

bå's -en -e bås, spilta; strånd -e tr sätta på stall, stalla

cancelle'ring annullering, upphävande

can'd. [förk. för candidatus 1 ingår i förk. för examina: cand. aet. person som avlagt försäkrings-vetenskaplig examen, cand. jur. jur. kand., cand. mag. imotsw1 fil. mag., cand. med. Emotsv. med. lie., cand. mer c. Emotsv.] civilekonom, cand. pharm. farmaceut, cand. phil. fåld.l person som tagit filosofikum (se d. o.), cand. polit, [motsv.] pol. mag., cand. polyt, civilingenjör, cand. psyk. ex. skolpsvkolog, cand. theol. teol. kand.

c.b. er se civilbetjent centralfyr värmepanna centrifug||e ~r separator

-e're tr separera Emjölk] centr i um -et -er ei. -a centrum; ramme ~ träffa prick cerut7 -ten -ter cigarrcigarrett chakot [Jako'] -en [-'an] -er [-'or]

X [t]schakå chalotteløg] schalottenlök chalup' -pen -per slup chance [JangsaJ -n -r chans, händelse, möjlighet, sannolikhet chatol' -let -ler sekretär, chiffonjé (jfr skrin)**chaussIé** *-een -eer* huvudväg, stråkväg

chemis′e *-n -r* linne, linntyg

chik′ *a* stilfull, stilig

chika′n‖e *~n ~r* förtret, kitslighet, trakasseri; lagvrängning **-e’re** *tr* förtreta, reta, trakassera

chok′ [ɔ] *-et* - chock

chokolade [ʃokola′ðə] *-n -r* choklad

cif|fer *-feret -re* siffra

cirkel‖afsnit segment **-udsnit** sektor

citan’t kärande [i civilmål], målsägare

citro’n *-en -er* citron; *presse -en* [*efter bedste evne*] så gott man kan utnyttja alla möjligheter

civi’l *a* civil **-betjent** (förk. **c.b.’er**) ’civilpolis’, medlem av *civilbeskyttelseskorpset* [tjänstgöring som *c.b.’er* en form av värnplikt i Danmark under ockupationen]

clearingmord repressaliemord

collaboratø’r *-en -er* samarbetsman

conseil se *konseil*

coutume [kuty′mə] *-n* kutym, sed, praxis

cyan‖brinte -vandstof cyanväte[syra]

cyk‖el [sig′əl, syg′əl] *-elen -ler* (**-le** *~n ~r* cykel **-el|smed** cykelreparatör **-lus** *-len -ler* cykel, serie, krets

cøliba't *-et* celibat

D

da *adv konj* då, när

dada′ *pl barnspr* smäll, smisk

1 dad'|[d]el [ð] *-delen -ler* dadel

2 da'd‖el [ð] *~en* klander, ogillande, tadel **-le** [dað′lə] *tr* klandra, tadla

dag [da'(ɣ)] *-en -e* dag; *en skønne* ~ en vacker dag; *så god som -en er lang* god som guld; *en Tyge Brahes* ~ en olycksdag; *ja det var i de -e* ja det var då det; *forgangen* (*forleden*) ~ häromdagen; *give nogen en god* ~ strunta i ngn; *nu til -s* nu för tiden; *faderen op ad -e* fadern upp i dagen; *op ad -en* fram på förmiddagen; *det er højt op på -en* det är ljusan dag **-es** *dep* dagas **-lejer** daglönare **-lig|dags I** *a* vardaglig, banal **II** *adv* dagligen **-lig|kjole** vardagsklänning **-lig|stue** vardagsrum; salong **-lig|tøj** vardagsdräkt **-penge** dagtraktamente, dagavlöning **-renovation** sopor; renhållning **-s|befaling** dagorder **-s|orden** föredragningslista, dagordning **-tinge** *itr* underhandla, kapitulera **-vogn** diligens, postvagn **-værk** dagsverke

dale *itr* dala, sjunka; **-nde rytme** fallande rytm **-n** *s* avtagande, fallande, sjunkande

daler *-en -*[*e*] *hist* daler [= 2 *kroner*]; *lade -en rulle* låta pengarna rulla

dalle[r]bakke *-n -r* **1** kindpåse **2** skinka **3** örfil; *få på -rne* få stryk

dalre *itr* dallra; dingla, vackla; slå, smälla

dalstrøg [större] dal

1 dam' *-men -mer* dam [spel]

2 dam' *-men -me* [vatten]damm; fisksump

dama'n *zool* klippgrävling

dam′ask *-et -er* damast (jfr *gamache*)

dame *-n -r* dam **-kjole** klänning **-overstykke** damkappa **-skrædderinde** sömmerska **-sving** innerskär [skridskoåkning] **-tække** kvinnotycke **-vejr -vind** svag vind **chauss|é** *-een -eer* huvudväg, stråkväg

chemis′e *-n -r* linne, linntyg

chik′ *a* stilfull, stilig

chika′n‖e *~n ~r* förtret, kitslighet, trakasseri; lagvrängning **-e're** *tr* förtreta, reta, trakassera

chok′ [ɔ] *-et -* chock

chokolade [ʃokola′ðə] *-n -r* choklad

cif|fer *-feret -re* siffra

cirkel‖afsnit segment **-udsnit** sektor

citan't kärande [i civilmål], målsägare

citro'n *-en -er* citron; *presse -en* [*efter bedste evne*] så gott man kan utnyttja alla möjligheter

civi'l *a* civil **-betjent** (förk. **c.b.'er**) 'civilpolis', medlem av *civilbeskyttelseskorpset* [tjänstgöring som *c.b.'er* en form av värnplikt i Danmark under ockupationen]

clearingmord repressaliemord

collaboratø'r *-en -er* samarbetsman

conseil se *konseil*

coutume [kuty'mə] *-n* kutym, sed, praxis

cyan‖brinte -vandstof cyanväte[syra]

cyk‖el [sig'əl, syg'əl] *-elen -ler* (**-le** *~n ~r* cykel **-el|smed** cykelreparatör **-lus** *-len -ler* cykel, serie, krets

cøliba't *-et* celibat

D

da *adv konj* då, när

dada' *pl barnspr* smäll, smisk

1 dad'|[d]el [ð] *-delen -ler* dadel

2 da'd‖el [ð] *~en* klander, ogillande, tadel **-le** [dað'lə] *tr* klandra, tadla

dag [da'(γ)] *-en -e* dag; *en skønne ~* en vacker dag; *så god som -en er lang* god som guld; *en Tyge Brahes ~* en olycksdag; *ja det var i de -e* ja det var då det; *forgangen* (*forleden*) *~* häromdagen; *give nogen en god ~* strunta i ngn; *nu til -s* nu för tiden; *faderen op ad -e* fadern upp i dagen; *op ad -en* fram på förmiddagen; *det er højt op på -en* det är ljusan dag **-es** *dep* dagas **-lejer** daglönare **-lig|dags I** *a* vardaglig, banal **II** *adv* dagligen **-lig|kjole** vardagsklänning **-lig|stue** vardagsrum; salong **-lig|tøj** vardagsdräkt **-penge** dagtraktamente, dagavlöning **-renovation** sopor; renhållning **-s|befaling** dagorder **-s|orden** föredragningslista, dagordning **-tinge** *itr* underhandla, kapitulera **-vogn** diligens, postvagn **-værk** dagsverke

dale *itr* dala, sjunka; **-nde rytme** fallande rytm **-n** *s* avtagande, fallande, sjunkande

daler *-en -[e] hist* daler [= 2 *kroner*]; *lade -en rulle* låta pengarna rulla

dalle[r]bakke *-n -r* **1** kindpåse **2** skinka **3** örfil; *få på -rne* få stryk

dalre *itr* dallra; dingla, vackla; slå, smälla

dalstrøg [större] dal

1 dam' *-men -mer* dam [spel]

2 dam' *-men -me* [vatten]damm; fisksump

dama'n *zool* klippgrävling

dam'ask *-et -er* damast (jfr *gamache*)

dame *-n -r* dam **-kjole** klänning **-overstykke** damkappa **-skrædderinde** sömmerska **-sving** innerskär [skridskoåkning] **-tække** kvinnotycke **-vejr -vind** svag vindtillkännagivande, uppgift; *~ af forlovelse* eklatering av förlovning

dekort′ *-en -er hand* avdrag, rabatt **-e're** *tr* dra av (ifrån)

dekup‖e're *tr* skära ut, göra inläggningar i **-ø'r** *~en ~er* konst|snickare, -svarvare

de'l *-en -e* del; *blive til ~* komma till del; *for en ~* delvis; *for en stor ~* till stor del **-agtig** [delag′di] *a* delaktig

de′l‖elig *a* delbar **-ing 1** delning 2 ⚔ pluton **-ings|artikel** partitiv artikel

1 delle *-n -r* knähund, mops

2 delle *-n -r* se 2 *dæl*

3 delle I *-n -r* köttbulle (jfr *frikadelle*); *lave -r* göra dumheter; *slag i -n* skoj **II** *itr* vara dålig skådespelare

del‖tagelse intresse, deltagande **-t|hed** splittring

dengse *-n -r barnspr* gosse

dennesidig *a* timlig, jordisk

dens [dæn's] genitiv till *den*

dente I *~n ~r* stickning, uppstickad söm [på handskar] **II** *tr* sticka, brodera

dentele're *tr* tanda, udda

denunce're *tr jur* angiva

departement [-mang′] *-et -er* departement [underavdelning av *ministerium* **-s|chef** *motsv* expeditionschef, statssekreterare

depeche [depæʃ′ə] *-n -r* depesch, telegram

de‖pelle're *tr* stöta (slå) tillbaka, repellera **-pende're** *itr* bero [av, på], ly,da [under] **-pense're** *tr* utbetala, giva ut

deputa't *-et -er* anslag el. förmån in natura

der I [dæ'r, de'r, dær', dər] *adv* där; *~ er et land som ..* det finns ett land som ..; *~ er 300 personer til stede* det är 300 personer närvarande **II** [der′] *pron* som **III** [dər, dær′, dæ'r] *konj åld* när

der'b *a min* homogen, likartad

deres [dær′(ə)s] *pron* deras **D~** *pron* er, eder

der‖hen [dærhen′ el. dæ'rhen] *adv* dit **-hos′** *adv* därjämte **-ovre** [dærɔu′rə] *adv* därborta, på andra sidan

der′som *konj* ifall, om, därest

De's [dis′], *være ~ med nogen* vara ni med ngn [mots. *være dus*]

des′angående *adv* med avseende därpå

desmer *-en* el. *-et* mysk[djur]

despekt′ *-en* missaktning, vanvördnad **-e're** *tr* visa missaktning för **-e'rlig** *a* vanvördig

dessert|is glass

destrue're *tr* förstöra, upplösa

des‖uag′tet *adv* icke desto mindre, likväl **-værre** *adv* tyvärr **-årsag** [dæs′årsa'γ] *adv* på grund därav, därför

detail [detai′] *-len -ler* detalj, enskildhet

detentio'nslokale finka, arrest

dets' genitiv till *det*

devise [-i'sə] *-n -r* **1** motto, valspråk **2** växel el. anvisning på utlandet

Dhrr. = *De Herrer* .. Herrar[na] ..

diamantø'r *-en -er* diamant|slipare, -arbetare

die I *-n* di **II** *tr* dia

difference [diferang'sə] *-n -r* skillnad, balans

differensrække aritmetisk serie

dig [dai] *pron* dig

digami' 1 gifte för andra gången **2** bigami

dige [γ] *-t -r* vall, damm, fördämning (jfr *grøft*) **-greve** [i Sönderjylland] man som har uppsikt över dammar

dig|el [di'γəl] *-elen -ler* degel

dige‖smutte busk-, sten|skvätta **-svale** back-, strand|svala

1 digt [e] *adv* ⚓ dikt, tätt

2 digt [e] *-et -e* dikt

1 digte [deg-] *tr* täta

2 digte [deg-] *tr* dikta *-r* diktare, skald **-r|ling** rimsmidare, versmakare

dikke [deg'ə] **I** *itr* 1 säga tick tack, ticka 2 vifta [med svansen] **II** *tr* kittla

dikkeda'rer [deg-] *pl* omsvep, krumbukterdekort

36

dikkedarer

givande, uppgift; ~ af forlovelse eklatering av förlovning dekort' -en -er hand avdrag, rabatt -e're tr dra av (ifrån) dekupjje're tr skära ut, göra inläggningar i -ø'r ~en <*er konstj-snickare, -svarvare de'l -en -e del; blive til ~ komma till del; for en ~ delvis; for en stor ~ till stor del -agtig [delag'di] a,, delaktig

de'lj[elig a delbar -ing 1 delning 2 K pluton -ingsjartikel partitiv artikel

1 delle -n -r knähund, mops

2 delle -n -r se 2 dæl

3 delle I -n -r köttbulle (jfr frikadelle)-, låve -r göra dumheter; slag i -n skoj II itr vara dålig skådespelare

del||tagelse intresse, deltagande -t|hed splittring dengse -n -r barnspr gosse dennesidig a timlig, jordisk dens [dæn's] genitiv till den dente I stickning, uppstic-

kad söm [på handskar] II tr sticka, brodera dentele're tr tanda, udda denunce're tr jur angiva departement [-mang] -et -er departement [underavdelning av [-ministerium']-] {+mi- nisterium']+} -s chef mot sv expeditionschef, statssekreterare depeche [depæj'o] -u -r depesch, telegram

dej|pelle're tr stöta (slå) tillbaka, repellera -pende're itr bero [av, på], ly,da [under] -pense're tr utbetala, giva ut deputa't -et -er anslag ei. förmån

in natura der I [dæ'r, de'r, dær', dar] adv där; ~ er et land som . . det finns ett land som . .; ~ er 300 personer til

stede det är 300 personer närvarande II [der'] pron som III [d^r, dær', dæ'r] konj åld när der'b a min homogen, likartad deres [dær'(a)s] pron deras

pron er, eder der||hen [dærhen' ei. dæ'rhen] adv

dit -hos' adv därjämte -ovre [dærou'ra] adv därborta, på andra sidan

der'som konj ifall, om, därest De's [dis'], være ~ med nogen vara

ni med ngn [mots. være dus] des'angående adv med avseende därpå

desmer -en ei. -et mysk[djur] despekt' -en missaktning, vanvördnad -e're tr visa missaktning för -e'rlig a vanvördig dessert|is glass destrue're tr förstöra, upplösa des||uag'tet adv icke desto mindre, likväl -værre adv tyvärr -årsag [dæs'årsa'7] adv på grund därav, därför

detail [detai'] -len -ler detalj, enskildhet

detentio nslokale finka, arrest dets' genitiv till det devise [-i'saj -n -r 1 motto, valspråk 2 växel ei. anvisning på utlandet Dhrr. = De Herrer . . Herrar[na] . . diamantø'r -en -er diamantjsli-

pare, -arbetare die I -n di II tr dia difference [diferang's-i] -n -r skillnad, balans differensrække aritmetisk serie dig [dai] pron dig digami' 1 gifte för andra gången 2 bigami

dige [7] -t -r vall, damm, fördämning (jfr grøft) -greve [i [-Sønderjylland]-] {+Sønder- jylland]+} man som har uppsikt över dammar digiel [di'ysl] -elen -ler degel dige| |smutte busk-, sten [skvätta -svale back-, strand|svala

1 digt [e] adv & dikt, tätt

2 digt [e] -et -e dikt

1 digte [deg-] tr täta

2 digte [deg-] tr dikta -r diktare, skald -r|ling rimsmidare, versma-kare

dikke [deg'a] I itr 1 säga tick tack, ticka 2 vifta [med svansen] II tr kittla

dikkeda'rer [deg-] pl omsvep, krumbukterdikkedik

37

donnert

dikkedik degvKlek']., et 1 tickande 2 kittling, kittlande dikken [deg'on] 5 tickande dikt||a't ~et ~er diktamen -e're tr

1 diktera 2 ~ en en mulkt ådöma ngn bötesstraff

dild [dil'] -en dill

dile -n -r förstuga, hall [i Holstein] dilettantkomedie amatörteater diligence [-Jang'sg] -n -r diligens,

postvagn dille [i] -n -r delirium, dille; den

glade ~ den ljuva dårskapen dimisprædiken åld mot sv prov för

praktisk teologisk examen dimle [dem-] itr ragla, tumla, vackla

dimling -en -er tränagel, plugg,

dymling dimmelugen dymmelveckan dims [e] -en -er F sak, manick di'n pron din

dingeldang'el dingelunte [deng-1 bjäfs, grannlåt

1 dingle [dengls] -n -r liten jolle

2 dingle [dengla] itr dingla, gunga, slänga -vorn a ostadig, vacklande

ding's se dims diplomatfrakke bonjour dirigen't -en -er dirigent; ordförande [vid vett möte] -stok taktpinne

dirk [i] -en -e dyrk -e tr dyrka upp dirre [i] itr rysa, skälva, darra -n skälvning, darrning

1 Dis se De's

2 di's -en -er norna, valkyria

3 di's -en dis, dimma, mist -et a disig, dimmig

disk [e] -en -e 1 disk [i affär o. d.]

2 patén, oblattallrik (jfr opvask) diske tr itr, ~ op duka (bulla) upp,

traktera -[n] springer Fbodknodd dispensatio'n befrielse, dispens disponen't kontorschef, kamrer disputats [-ta'(d)s] -en -er disputation; [doktorsavhandling disse [i] pron dessa diæ't -en -er diet; pl äv. dagtraktamente

djær'v a hurtig, kavat; frispråkig, rättfram; vågad

djævjjel -\e]len -le djävul -elsk a djävulsk -leri' ~et ~er djävulstyg, sattyg, otyg d.m. = denne maned innevarande

månad, dennes dob' -ben -ber dobbe -n -r. flöte dobbelt a dubbel; med ~ bund dubbelbottnad, tvetydig; mellem ~ ild mellan två eldar; lægge ~ vika dubbel -bekkasin enkelbeckasin (jfr tredækker) -billet returbiljett -bundet a dubbelbottnad -gænger dubbelgångare -løbet a tvåpipig -rådet a tvåradig

1 doble itr dobbla, spela hasard

2 doble tr [för] dubb! a dodd'er [ö] -en bot dådra dodenkop järnoxid; rödfärg

dog [doy, dou] adv dock, ändå, i alla fall

dogre itr lata sig, slå dank -hoved

drummel, lathund dok' [o] -ken -ke[r) & docka (jfr i dukke)

dokke -n -r [garn]docka (jfr 1 dukke)

dokumentligebyr lösen -kundskab diplomatik dole I -n -r di al gräns-, råj märke

II tr avgränsa dole're itr beklaga sig dolkestik dolkstyng dolle're tr rensa, tillsläta [hudar på

köttsidan] dom' [o] -men -me dom, utslag; mening, omdöme; i dyre -me till högt pris -fælde tr döma skyldig -fældeise fällande dom domherre kanik (jfr dompap) dom||hus rådhus -me dag domedag, yttersta dagen -mer ~en ~e domare; [ung.] borgmästare [dock endast juridisk funktion] -merj-fuldmægtig biträdande jurist, [ung.] tingsnotarie dompap [å ei. o] -pen -per 1 zcol

domherre 2 dumbom done -u -r snara [för fågelfångst , donkraft domkraft donn'er[t] [å ei. o] -en -er rus; tale donner[s] til en ge ngn bannor, läxa upp ngndon't

don't [o] -en arbete, bestyr, göra, sysselsättning; passe sin ~ hålla sig till sitt arbete, sköta sitt donte I tr slå (daska) till II itr gå

och driva dorn [dor'n] -en -e puns, stans dorsk' [oj a lat, loj, trög -hed lättja, loj het, tröghet

1 dos [dos' ei. då's] -sen -ser kulle, backe

2 dos [dos'] -set - dumbom, våp dosmer [o] -en -e dumbom, får-

skalle -fanger bondfångare -sed-del minnes I lista, -lapp dosse'ring sluttning; jordvall, fördämning; promenadväg [anlagd på vall e. d.] dot' [o] -ten -ter knippe; tofs, tott dotj|atio'n donation -e're tr donera till, dotera douche [duJ] -n -r dusch dove rfl, ~ sig mojna, slappna dov||en [dou(o)n] a lat, slö; [om dryck] fadd, du ven, avslagen; jeg er ~

i benet mitt ben 'sover' -en|-didrik latmask -enldyr sengång-are -enjskab lättja, slöhet -ne itr lata sig, slöa; [om dryck] slå av sig drab [dra'p] -et - dråp -elig [-b-] a duktig, oförskräckt; kolossal, väldig; en ~ karl en baddare -elig[-hed djärvhet, mannamod -sj-mand mördare drag [dra'y] -et - drag[ning]; slag, simtag, sug; skaft [av lie]; landtunga, näs drage [y] -n -r drake dra'g[|else [y] böjelse, [-dragningskraft]-] {+dragnings- kraft]+} -er 1 stadsbud, bärare 2 tvärbjälke (jfr trækdyr) -et a strimmig [om boskap] - kiste dragkista, större byrå; ligge i sin moders — vara utom fara, vara väl skyddad

dragt -en -er dräkt; börda; en ~

prygl ett kok stryk draisine [dræsi'na] -n -r dressin dram' -men -me sup, snaps dranker -en -e drinkare -asyl alkoholisthem drap' I a beige, grå-, gul|brun II -pet -per ofärgat kläde

dratiifingret a se drattevorn -te itr ramla, falla baklänges; falla igenom [i examen]; komme ~nde komma drällande efter, komma inram-lande -[te]vorn a fumlig, tafatt, släpphänt

drauge -n -r poet vålnad, spöke drav [au] mäsk, dränk; soen drømmer om sit ~ og kællingen om sin stav var och en drömmer om det som ligger honom mest i tankarna drava't -en -er storm[by]; upp-

sträckning, tillrättavisning dreje [ai] I tr snurra, vrida, vända; svarva; ~ en en knap spela ngn ett spratt II rfl, ~ sig om röra sig om, gälla III itr svänga, vika (böja) av -bog regiexemplar, scenarium -fyr blänkfyr -lad svarvstol -r svarvare; krukmakare -r|bænk svarvstol -scene vridscen -syge vet kringsjuka drejl [drai'1] -et -er bolster]var,

-lärft, dräll dreng' -en -e gosse, pojke (jfr karl, tjenestekarl); fra ~ af alltifrån gossåren -ejbog pojk-, äventyrsj-bok -et a pojkaktig, barnslig drev [dreu', dre'v] -et - drev, drivhjul

dreven a erfaren, [durk] driven, skicklig

drevl [dreu'l ei. dræu'l] -en dial

dregel, fradga, snor (jfr savl) drevse [eu] itr dial flanera, gå och driva

drift [e] -en -er begär, drift; odling, kultur; rörelse -s|bestyrer direktör, disponent; trafikchef -s|kapi-tal rörelsekapital -s|år verksamhetsår

drik [e] -ken -ke dryck[enskap] -fæl'dig a försupen -ke I dryck; uden mad og ~ duer helten ikke utan mat och dryck är hjälten intet värd II tr itr dricka; nyde livet og ~ af dunken njuta av livet i fulla drag; ~ dus dricka duskål, lägga bort titlarna; ~ en på pelsen supa ngn full

1 dril [dril'] -len -le © drillborr

2 dril [drel'] retsamhet (jfr 1drilagtig

trille' terperi)', på ~ för att retas -ag'tig a retsam, retfull, odygdig, illmarig

1 drille [dril'a] tr borra

2 drill||le [drel7a] tr reta[s med], bry -lejpind retstickä -leri' ~et ~er odygd, drift, skämt, skoj -le |vom a -sk a se drilagtig

driste [dres-] rfl, ~ sig til drista sig, våga

driv||e I ~r [snö] driva II tr itr driva; drypa, rinna; ~ det vidt komma (gå) långt; ~ det for vidt gå för långt; ~ den af slå dank, ta det med ro -bed [driu7-] drivbänk -eri' ~et ~er 1 drivhus 2 dagdriveri, flanerande -ert [-[dri'-vsrt]-] {+[dri'- vsrt]+} ~en ~er dagdrivare -våd [driu'-] a genomvåt, svettdry-pande

L drog [droy', drou7] -et - odåga, lät-ting[dumbom -et a dum, fånig, slö

drogu||e [drå7ya] ~r drog, apoteksvara -ist ~en ~er droghandlare

drol[l]en tusan, satan; ~ splide mig ! ta mig tusan! drone [o] -n -r drönare dronning [o] -en -er drottning drops [o] -et - karamell dros7 [o], Guds ~ / det var tusan! drosche droske -n -r droska dros||sel [o] -len -ler trast - sel j bær fågelbär

drost [o] -en -er drots drot [o] -ten -ter drott drude [ö] -n -r häxa, trollpacka drue -n -r druva -høst vinskörd drukken [o ei. å] a berusad, drucken -bolt drinkare, fyllbult drukne [o ei. å] I tr dränka II itr drunkna

dryp7 [ø] -pen ei. -pet, - ei. -per [tak-, näs] dropp, droppe -pe [drøb'a] tr itr droppa, drypa; ~ stegen ösa (späda) steken -pelse fett; spad, sky -pert ~en ~er dröppel drys' [ø] -set - 1 stänk, [lätt] fall 2 slöfock -se I tr [be]strö, [-[be]-stänka-] {+[be]- stänka+} II itr strila, falla glest; söla, driva -seri' ~et söl[ighet]

dræ' I et [om råg] blomning; frömjöl II itr, rugen -r rågen ryker dræbe tr dräpa, döda dræ'g [y] -get - dragg (jfr bærme) -ge tr dragga drægt -en -er did 1 kull [av ungar] 2 & dräktighet drægtig a dräktig, havande dræ n -et -dräneringsrör -e tr -e're tr dränera, täckdika dræsine se draisine dræt' -ten ei. -tet, pl. - ei. -ter 1 notvarp, svep, fångst 2 dial foder [i kläder] dræve itr tala släpigt, dra på orden drøbel [drø'bal ei. drøu'l] -en tungspene

drøfte [ø] tr avhandla, dryfta, diskutera -lse överläggning, diskussion, prövning drøj [droi'] a dryg; grov; nogle -e sandheder några dräpande sanningar; det er -t for ham det är svårt (prövande, tungt) för honom; en ~ omgang en svår prövning -de r^n dryghet, fasthet, hållbarhet; bredd; grovhet, plumphet -e tr -ne tr dryga ut

drøm' [ö] -men -me dröm -me tr itr drömma -mer drömmare drø'n [ö] -et - brak, buller, dån; for fuldt ~ med full fart -e itr braka, bullra, dåna drønn'ert [ö] -en -er slöfock, lätting drøse itr vara trög (långsam, sölig) drøv [øu ei. öu] -et halvtuggad föda; tygge ~ idissla drø'velig a beklaglig, sorglig, trist drøvtygger idisslare drå'be -n -r droppe -tæller

dropp I räknare, -flaska D.S.B. = De Danske Statsbaner du [du'] itr duga

dubl|jant7 [u] ~en ~er ersättare -e -e're tr dubbla; dubblera -et7 ~ten ~ter duplett; kopia; dubbelbössa

dude [ö] -n -r bot dårrepe dudle [ö] itr spela dåligt, klinka

1 due -n -r duva

2 due se du duel' -len -ler duellduelig

4

o

dutte

duelig a duglig, användbar, duk-tig

duerik se durik

duft [o ei. å] -en -er doft -e itr dofta

1 dug [du'(y)] -en -e duk

2 dug [duk'] -gen dagg -ge I tr daggstänka, fukta, väta II itr bli daggig (fuktig, immig), falla som dagg; det ~r daggen faller (jfr støvregne) -get a fuktig, daggvåt

dugt [o ei. å] -en -er dukt [en av flera garn sammanslagen del av en tross]

1 dukke [o ei. å] -n -r [-[leksaks]-docka;-] {+[leksaks]- docka;+} garndocka

2 dukke [o ei. å] I itr dyka; ~ frem dyka upp II tr doppa, böja; förödmjuka III rfl, ~ sig dyka, böja sig [ned]

dukke I [dreng bildl mammas gosse -komedie marionettföreställning dukkert -en -er 1 dykning, dopp-ning 2 förödmjukelse duknakket [u, o ei. å] a krok-, kut|ryggig duks [o ei. å] -en -e primus [i [-klassen]-] {+klas- sen]+} (jfr fuks) -e tr få bukt med, behandla överlägset duksten tuff

dulgt [dul'(y)t] a hemlig, dold, inbunden, sluten (jfr dolge)

1 dulle [u] -n -r tofs, bjäfs, grannlåt

2 dulle dull'ike [u] -n -r slinka dulme [u] tr blidka, dämpa, lugna,

lindra

dulre [u] itr lunka, traska, trippa dum' [o ei. å] a 1 dum; han er så ~ at man kan rende døre op med ham han är dum som en stock; være ~ i nakken vara dum i huvudet 2 åld svag, matt; stum

1 dumling [o ei. å] se dimling

2 dumling [o ei. å] se dumrian dumme [o ei. å] I tr poet för|svaga,

-dunkla II rfl, ~ sig dumma (dabba) sig dump [dom'p ei. dåm'p] I -et -duns, dovt slag II a dov -e itr falla plötsligt (tungt), dimpa; falla igenom [i val]; ~ til eksamen bli

underkänd (bli kuggad, köra) i examen; ~ ind dimpa ner, komma in oväntat; ~ ud med en hemmelighed släppa yt en hemlighet; det ~de ham ud af munden det flög ur honom -e| kandidat [vid val och examen] kandidat (examinand) utan chans -e|procent kuggnings-procent dum'rian -en -er dumbom dumstolt a dryg, viktig dund'ertale [o ei. å] utskällning dundre [o ei. å] itr dundra, brumma, dåna; gräla, träta -nde a adv dundrande; en ~ fiasko ett enastående fiasko; det er ~ hedt det är oerhört hett; en ~ hovedpine en sprängande huvudvärk; et ~ gilde ett dundrande kalas dun|jet a dunig, fjunig -hammer bot kaveldun

1 dun'k [o ei. å] -en -e 1 dunk, kagge, kanna, fält-, vatten|flaska 2 P soldat vid trängen

2 dun'k [o ei. å] -et - dask, slag, stöt -e tr itr bulta, knacka, slå, stöta - en bultande, knackning, stöt

dunkraft se donkraft duntæppe [uj täcke fyllt med dun dup' [u] -pen -per doppsko, kula,

knapp, knopp, skoning dupe're [y ei. u] tr dupera, imponera på; bare fræk så -r man rakket med fräckhet kommer man långt

1 dur [du'r], en Emus.] dur; blive ved i samme ~ fortsätta i samma trall (på samma sätt)

2 dur [du'r] -en brus, surr -e itr brumma, mullra

du'rik -ken -ker duvhanne durkdreven [o ei. ä] a finurlig,

klipsk, listig, slug, durkdriven dus', være ~ vara du; drikke ^

dricka duskål dusi'n -et - dussin; af dem til tolv på -et av den sorten som det går tretton på dussinet av dusk [u, o ei. å] -en -e tofs, plym; bukett

1 dutte [dud'a] tr säga du till, dua

2 dutte [dud'a], — en noget på beskylla ngn för ngtduve

duv([e itr huka sig; [om fartyg] stampa, gunga; ~ an se anduve -ning [om fartyg] stampning dvale -n dvala - drik sömndryck dvask a dåsig, försoffad, trög -hed

dåsighet, tröghet dvejl [dvai'l] -en -er se 2 dvælg d. v. s. = det vil sige dvs., det vill säga

dvæle itr uppehålla sig; dröja, glömma sig kvar

1 dvæl'g [y], en 1. et grovt linne, kanfas

2 dvæl'[g] [y] -en -er & svatb dvær'g [y] -en -e dvärg

dy' rfl, ~ sig avhålla sig, låta bli, behärska sig; kan du ~ dig! akta dig!, låt bli!

dy'b I -et - djup II a djup -de ~n ~r djup -de I bombe sjunkbomb dy'b||el -len -ler bult, dubb, nagel, stift -le tr

förnagla dybsindig [-sen'di] a djupsinnig dyd [dy'ö] -en -er dygd; sandt for -en så sannerligen -ig a dygdig -siret a åld sipp, dygdesam dyf|fel [0 ei. y] -felet -[fe]ler doffel [ylletyg]

dygtig [døg'di] a duktig, duglig, skicklig', styv

dykke [døg's] I tr sänka, doppa II itr dyka -r dykare dynd [døn'] -et dy, gyttja, mudder -et a dyig, gyttjig -våd a dy blöt

1 dyne -n -r dyn, sandrevel

2 dyne -n -r bolster [äv. använt som täcke] (jfr pude, hynde)', komme fra -n i halmen komma ur askan i elden; der lå jeg den nat uden ^ där var jag illa ute -betræk överdrag på dyne [utanpå varet] -vår bolstervar

dynge [0] A -n -r hög, hop, binge B I tr hopa, samla II rfl, ~ sig op hopa sig -vis adv massvis, högvis dyngvåd [0] a genomvåt dyp' [0] -pet - -ning dopp, neddopp-ning, blötning -pe [døb'o] tr doppa -pelse sås dy'r -et - djur; spec rådjur, hjort dyrebar a dyr, kär, högt skattad, kostbar

dyr||e|have djurgård -e|ryg rå-djurssadel -e|steg rådjurs-, hjortl-stek -isk a djurisk, animalisk dyrk||e [y] tr 1 ära, tillbedja, dyrka 2 odla, förädla 3 bruka, idka, ägna sig åt -else 1 dyrkan 2 odling -er 1 tillbedjare, dyrkare 2 odlare 3 idkare, specialist -ning 1 bruk, odling 2 sysslande, utövande dyr||læge veterinär -skue kreaturs I utställning, -möte dyrtids godtgørelse dyrtids-, index I tillägg

1 dysse [y] -n -r gravhög, stendös

2 dysse [y] tr vyssja, tysta; søvn vagga i sömn; ~ ned dämpa, kvä-vaTTOdtystä

dyst [y] -en -er kamp, strid, dust; vove en ~ med bryta en lans med -e itr kämpa [en dust] -løb -ridt turnering

dægge I tr amma, nära, uppföda II itr, ~ for (om) klema (kela) med, omhulda -lam kelgris, älskling dæk -ket -däck -ke A ^ ~r betäckning, filt, täcke, överdrag; man må strække sig efter ~t man får rätta munnen efter matsäcken; spillen under ~t hemligt samförstånd B I tr duka; skydda, täcka; ~ for dölja; ~ op for traktera; ~ over överskyla, bemantla; ~ til täcka över II rfl, ~ sig trygga (säkerställa) sig; ta betäckning -kel ~et ~er boktr däckel -ken ~et ~er hästtäcke -kejtøj duktyg, linne -navn täcknamn -ning dukning; [be]täckning -sel -slet -sler lock -slet a övertäckt, försedd med lock -stilling X skyddsställning

1 dæl', et suggans juveir

2 dæl' -len -ler fett|valk,'-påse dæm||me tr dämma -ning fördämning, banvall, bank

dæ'mon -en -er [dæmo'nar] demon dæmpe tr dämpa -r sordin daem||re itr dagas, gry; skymma; det ~r for mig det går upp för mig, jag börjar förstå -ring gryning; skymning dænge tr överjhopa, -ösa; ^ til klådøbe

upp; ~ en med snebolde bombardera ngn med snöbollar døbe fø] tr döpa -font ~en ~e dopfunt -seddel dopattest død [dø'ö] -en död; den sorte ~ digerdöden; han vil tage sin ~ over det det kommer att bli hans död; se ud som -en fra Lybæk se ynklig och dålig ut, se ut som ett levande lik -bider döddansare, tråkmåns -drukken a dödfull -ked a ut-ledsen -kedelig a urtråkig -ning spöke, vålnad -ninge|hoved dödskalle -[sen] s I stille a dödstyst dø'genigt [0] -en -er odåga, odug-ling, slöfock

døgn [doi'n] -ei - dygn -flue dagslända -melodi slagdänga døje [oi] tr tåla, uthärda, lida, utstå døj't, ikke en ~ inte ett dyft (en smul)

dølg||e [dølyo] dulgte [dul'do] dulgt [dul't] tr dölja, gömma -sjmål hemlighet, lönndom dølle -n -r hylsa [av metall] dømme [ö] tr döma -kraft omdöme [sförmåga], urskillning døn [dö'n] -et - buller, dån -e itr

dåna, mullra dønning dyning

dør [dö'r] -en -e dörr; inden -e inomhus -fylding dörrspegel -ge-rigt dörr I infattning,' -post »hammer portklapp

dørk [ö] -en & durk dørplade dörrskylt dørslag durkslag, blecksil dør I [sprække dörrspringa -trin [dörr]tröskel; han kan ikke huske over et ~ lian glömmer det så fort han kommer utanför dörren; have syv sind over et ~ vara mycket ombytlig -tærskel [dörrjtröskel; ikke tro en over en ~ inte lita på ngn ett ögonblick døs [dø's], en dvala, halvslummer (jfr dysse) -e itr tr blunda, dåsa, slumra; ~ tiden bort drömma (dåsa) bort tiden -ig a dåsig, sömnig, slö

døv [dø'v] a döv; slö -e tr döva, dämpa -nælde blindnässla, vit-plister

då' -en -er [då'ar] dovhjort, hind då'b -en -e dop dådyr [do-] se då dåne itr dåna, svimma dåre tr dåra -kiste dårhus, sinnessjukhus -kistelem dårhushjon

1 dårlig a dåraktig

2 dårlig a dålig, opasslig; bristfällig; jeg kender ham -t nok jag känner honom knappast -dom 1 sjukdom 2 dålighet, fördärv

dårlighed dårskap; lättsinne dåse -n -r dosa, ask, burk -mad konserver -oplukker konservöppnare

ebbe I -n ebb II itr ebba ecru[farvet] [y] a oblekt, linnefär-gad

ed [e'ö] -en -er ed; svordom; jeg vil gøre min ~ derpå jag kan svära på det; tage en i ~ låta ngn svära trohetsed; under -s tilbud under edlig förpliktelse edd'er [ö] -en etter; var

ed[d]er||dun [æö"ordu'nj ejder-

dun -fugl ej der edd'erkop -pen -per spindel -pel-

spind spindelväv edderspændt a ettrig, ursinnig eddike [æö'igo] -n ättika ed[[elig a edlig -svornejret jury een, eet räkn en, ett; lige med cet helt plötsligt døbe

42

een

upp; ~ en med snebolde bombardera ngn med snöbollar døbe fø] tr döpa -font ~en ~e dopfunt -seddel dopattest død [dø'ö] -en död; den sorte ~ digerdöden; han vil tage sin ~ over det det kommer att bli hans död; se ud som -en fra Lybæk se ynklig och dålig ut, se ut som ett levande lik -bider döddansare, tråkmåns -drukken a dödfull -ked a ut-ledsen -kedelig a urtråkig -ning spöke, vålnad -ninge|hoved dödskalle -[sen] s I stille a dödstyst dø'genigt [0] -en -er odåga, odug-ling, slöfock

døgn [doi'n] -ei - dygn -flue dagslända -melodi slagdänga døje [oi] tr tåla, uthärda, lida, utstå døj't, ikke en ~ inte ett dyft (en smul)

dølg||e [dølyo] dulgte [dul'do] dulgt [dul't] tr dölja, gömma -sjmål hemlighet, lönndom dølle -n -r hylsa [av metall] dømme [ö] tr döma -kraft omdöme [sförmåga], urskillning døn [dö'n] -et - buller, dån -e itr

dåna, mullra dønning dyning

dør [dö'r] -en -e dörr; inden -e inomhus -fylding dörrspegel -ge-rigt dörr I infattning,' -post »hammer portklapp

dørk [ö] -en & durk dørplade dörrskylt dørslag durkslag, blecksil dør I [sprække dörrspringa -trin [dörr]tröskel; han kan ikke huske over et ~ lian glömmer det så fort han kommer utanför dörren; have syv sind over et ~ vara mycket ombytlig -tærskel [dörrjtröskel; ikke tro en over en ~ inte lita på ngn ett ögonblick døs [dø's], en dvala, halvslummer (jfr dysse) -e itr tr blunda, dåsa, slumra; ~ tiden bort drömma (dåsa) bort tiden -ig a dåsig, sömnig, slö

døv [dø'v] a döv; slö -e tr döva, dämpa -nælde blindnässla, vit-plister

då' -en -er [då'ar] dovhjort, hind då'b -en -e dop dådyr [do-] se då dåne itr dåna, svimma dåre tr dåra -kiste dårhus, sinnessjukhus -kistelem dårhushjon

1 dårlig a dåraktig

2 dårlig a dålig, opasslig; bristfällig; jeg kender ham -t nok jag känner honom knappast -dom 1 sjukdom 2 dålighet, fördärv

dårlighed dårskap; lättsinne dåse -n -r dosa, ask, burk -mad konserver -oplukker konservöppnare

ebbe I -n ebb II itr ebba ecru[farvet] [y] a oblekt, linnefär-gad

ed [e'ö] -en -er ed; svordom; jeg vil gøre min ~ derpå jag kan svära på det; tage en i ~ låta ngn svära trohetsed; under -s tilbud under edlig förpliktelse edd'er [ö] -en etter; var

ed[d]er||dun [æö"ordu'nj ejder-

dun -fugl ej der edd'erkop -pen -per spindel -pel-

spind spindelväv edderspændt a ettrig, ursinnig eddike [æö'igo] -n ättika ed[[elig a edlig -svornejret jury een, eet räkn en, ett; lige med cet helt plötsligtefemerisk

efeme'r[isk] a kortlivad, efemär efeu [e'foi'], en - murgröna effekt -en -er effekt; pl lösöre; värdepapper effen a jämn; ~ eller ueffen udda eller jämnt efo'r -en -er tillsyningsman [i regel en professor] vid kollegium, se d. o.

efterdi' konj åld eftersom, emedan eftergilde nachspil eftergå tr granska, genomgå; retuschera

efterlade tr efter-, kvarjlämna -lse. uraktlåtande, underlåtenhet -lses]synd underlåtenhetssynd [--n-[de]-] {+-n-[de]+} a försumlig -n|hed försumlighet -n I skab kvarlåtenskap efterlave tr imitera, förfalska efterligning 1 imitation, upprepning 2 ef tertaxering -mad andra [middags]rätt [ej =dessert] -mand efterträdare -nøler eftersläntrare, en som kommer på sladden -prøve tr kontrollera -retning underrättelse

efterrettelig a pålitlig, tillförlitlig;

holde sig [noget] ~ åtlyda eftersidder skol elev som får sitta över (efter) Esom straff; jfr [-oversidder]-] {+over-sidder]+}

efter||skole fortsättningsskola -skrive tr efterapa [stil] -slægt eftervärld, kommande släkten -slæt ~ten ei. ~tet efter]slåtter, -skörd -slå tr slå upp -smæk bakslag, efterräkning -sporing efterforskning efterspørgs|el [-örs-] -len -ler efterfrågan, förfrågning; jeg takker for [god] ~ / tackar som frågar! efter||stræbe tr 1 eftersträva 2 förfölja -stræbelse 1 strävan 2 förföljelse -tid framtid; for ~en i fortsättningen -tælle tr räkna [efter] -ve vanl. pl. ~er 1 eftervär-kar 2 [obehagliga] följder, konsekvenser

efterår höst -sjhalvår hösttermin -s[jævndøgn höstdagjämning eg [e'y] -en -e ek 1 ege [y] -n -r eka

2 ege [y] -n -r eger [y] -en [hjuleker

egen [ai'an, i sms. o. högt. e'yon] a egen -kærlig a egennyttig, självisk -skabs]ord adjektiv egentlig [e'(y)andli] a adv [-egent-lig[t],-] {+egent- lig[t],+} egentligen, verkligen; ~ tait i egentlig mening egenvægt 1 specifik vikt 2 nettovikt eger se 2 ege

e'gern [y] -et - ei. -er ekorre eghjort ekoxe egn [ai'n] -en -e trakt, nejd egne [aino] rfl, ~ sig lämpa sig, ägna sig, passa (jfr vie sig) -t a lämpad, ägnad egnsplan regionplan eje [aia] I et egendom, ägodel II tr äga; jeg vil hverken ~ eller have det jag vill inte ha det ens om jag får det till skänks -fald -form genitiv -god a hjärtegod ejenjjdel [ai-] ägodel -dom ~men ~me egendom, fastighet -dom-m'elig a egendomlig -domsf-skyld fastighetsskatt ejer [ai] -en -e -mand ägare ejestedord possessivt pronomen ekko [æk'o] -et -er eko

1 ekse [ægsa] itr domdera, regera, härja

2 ekse se exe eksekutio'n utmätning

eksi'1 -et -er landsförvisning, exil -e're tr landsförvisa eksped|]e're tr expediera, ombesörja -ien't ~en ~er expedit,

[-[affärs]-] {+[af- färs]+} biträde -it' a adv prompt, ögonblickligen] eksprestog [snabbgående] snälltåg (jfr lyntog) eks ter'n a u tvärtes, yttre ekstraordinæ'r a ovanlig, utomordentlig; ~ generalforsamling extra bolagsstämma, extra sammanträde; -1 professorat personlig professur; ~ rigsdagssamling urtima riksdag ekvipage [-pa'Ja] -n -r ekipage, vagn

ekvivok [-vak'] a ekivok, tvetydigei

ei [æl'j -len -le al

elastik' -ken -ker resår, gummiband -snor gummisnodd elektroplet galvaniserat nysilver elen'dig a eländig -hed elände e leva'tor -en -er [-o'rar] hiss -scene

sänkscen ei'g [y] -en -e älg ellekrage blåkråka ellepige -n -r älva ell'ers adv annars, eljest elleskudt a förgjord, förhäxad elletræ al

elleve [æl(a)va] räkn elva ellevild a uppsluppen, utom sig

[av glädje], alldeles vild ellevte räkn elfte elm [æl'm] -en -e alm elsdyr [æl"sdy'r] älg elsk||e tr älska -elig a älsklig -er älskare -ov ~en älskog, kärlek -vær'dig a älskvärd; tillmötesgående, hygglig -vær'dighed älskvärdhet el'v -en -e älv

elver pl älvor -høj kulle, där älvor bo

em [æm'] -men -mer imma, ånga emailllle [emalja] -n -r emalj -e're

tr emalj era embed||e [æm'be(:)öa] -et -er ämbete; [präst]tjänst, pastorat; i -s medfør ex officio, enligt uppdrag -sjeksamen examen som ger kompetens för vissa yrken emblem [æmble'm] -et -er märke emde -n -r id [fisk] em[m]e itr ånga, ryka V emmer pl glödaska, askmörja emne -t -r ämne, material; tema (jfr fag)

emolumen't -et -er lön, inkomst,

pl sportler emploi [æmploi' ei. angploa'] -en -er [isht dial] anställning, sysselsättning emsig a ivrig, flink, påpasslig emte -n -r saga, sägen, berättelse enboplante bot sambyggare end [æn ei. en] adv konj än; ^ ikke

icke ens -da' adv konj ännu; ändå,

likväl, i alla fall; fast, oaktat;

helst, till på köpet -do'g konj adv åld ehuru; i alla fall ende [æn'a] I -n -r slut, ände; fra ~ til anden från dén ena änden till den andra; sætte pd den anden ~ vända upp och ned; sætte sig over ~ sätta sig upp; spinde en ~ [-[sjö- mansspråk]-] {+[sjö- mansspråk]+} dra en historia II tr itr sluta, upphöra -fuld, F en god gammeldags ~ ett ordentligt kok stryk -gyldig a slutgiltig -lig a adv slutlig[en], äntlig[en], [-definitiv^];-] {+defini- tiv^];+} køb den ~ ikke köp den för all del inte -ligt, et ändalykt, slut -lse ändelse -løs a ändlös, oändlig -skive brödskalk -vende tr omstörta; vända upp och ned på, genomsöka endnu [æn'u, ænu', en'u, enu'] adv

ännu, fortfarande, alltjämt endog' [æ ei. e] endog så adv till och med; ändock; om ~ även om endsige [ænsi/(y)3, ensi/(y)a] adv

än mindre, för att icke tala om endskøn't konj ehuru, fastän, oaktat, änskönt

1 ene -n -r en [buske]

2 ene I a ensam, allena II adv endast -boer ~en ~e ensling, enstöring, eremit -forhandler ensamförsäljare -herredømme envälde -herskende a absolut, do-minerande, universeli -hersker envåldshärskare -karl [ensam] dräng -mærker pl landamären, domäner, jaktmarker -pige ensamjungfru -r [e'nar] —en ~e etta, ental, enhet -ret ensamrätt, monopol -rådende a absolut, [-allmängiltig]-] {+all- mängiltig]+} -rådig a egensinnig, självrådig

enes itr enas, sämjas, förlikas e'neste a ende, enda enestue enskilt rum [på sjukhus] en I etages a envånings-

ene||tale monolog -time privatlektion -vold -vælde envälde -værelse enkelrum [på hotell]; enskilt rum, privatrum Epå sjukhus] enfold, en enfald -ig [enfol'di]

a 1 dum, enfaldig 2 naiv, troskyldig 3 enkel, osammansatt45

espelov

1 eng' -en -e mad, sidlänt äng (jfr græsmark)

2 eng' a inskränkt, snäv, trång engagerings Ubureau -kontor

p latsanskaf f ningsby rå engang' adv en gång; bara; ikke ~

inte ens engblomme bot smörbollar eng|el -elen -le ängel engelskmand engelsman [isht om båt]

engelsød stensöta enghø sidvallshö englænder -en -e engelsman engsnarre ängsknarr enhjørning -en -er enhörning enhver [envæ'r, anvæ'r] pron envar, varje enke -n -r änka

en'kelt a adv enkel, enskild, enstaka -hed detalj, enskildhet -mand individ -vis adv en och en enkoneri -et engifte, monogami enlig a adv enslig, ensam, enstaka;

-t ægtepar barnlöst par enradet a enradig e'ns a adv enahanda, lika [dan] -artet a enhetlig, likartad -betydende a av samma betydelse, likvärdig -farvet a enfärgad -for-mig a enformig ensom a adv ensam, enslig, avskild, isolerad -hed ensamhet enspænder -en -e enspännare;

bildl enstöring ens||retning likriktning -rette tr likrikta; færdsel enkelriktad trafik - retter | rør [radio] likrik-tare -tonig a entonig -tydig a en-, lik I ty dig ental singularis enten [ænd(a)n] adv antingen enten-eller, et dilemma entian [ænsia'n] -en -er stålört entle'dige [-öia] tr avskeda, entlediga entre tr äntra

entrlé [ang-] -een -eer 1 inträde 2 tambur -nøgle portnyckel entre||prenan't [ang-] a företagsam, tilltagsen -pri'se ~n ~r entreprenad

entring äntring

enøjet a enögd

epaulet' -ten -ter epålett

episode [-o'öa] -n -r episod

epoke [epo'ga] -n -r epok

er' se ir

er- i sms. [ær-]

eragte tr jur finna för gott, pröva skäligt

erfa'r||e tr erfara -ing erfarenhet -ings I videnskab empirisk vetenskap

erhold'e tr erhålla erhver'v -et - yrke, rörelse, näring -e tr förvärva -else förvärv -s|-løs a arbets-, sysslojlös -s|mæs-sig a yrkesmässig; kommersiell erindr||e [eren'dra] tr erinra [sig], påminna [sig] -ing erinring, påminnelse, minne erkend'I|e tr inse, konstatera; förstå; erkänna -else insikt, kunskap; uppfattning; erkännande -tlig a tack-, erkänn|sam -tlig-hed tacksamhet, erkännande, erkänsla

erklæ'r||e tr förklara; förkunna, tillkännagiva -ing förklaring, yttrande; kungörelse, tillkännagivande

erkyndige [ærkøn'di(y)3] rfl, ~ sig

om göra sig underrättad om erie -n -r sädesärla erlæg'ge tr erlägga -lse betalning, likvid ernæ'r||e tr föda, livnära -ing

föda, kost, näring ero'br|je tr erövra -ing erövring erstat'j|ning ersättning -te tr ersätta, gottgöra erts -en -er malm; brons

1 es -set -ser ess

2 es, være i sit ~ vara i sitt esse esk se ask

eskad're [ö] -n -r eskader eskimo [æsgimo'] -en -er eskimå eskorte -n -r eskort esp -en -e asp

espalier [esbalie'] -et - er spaljé;

danne ~ bilda häck espeløv, bævre som et ~ darra som

ett asplövesping

esping -en -er jolle essay [æs'æ, æsæ'J -et -s [æs æs, æsæ'] essä

1 esse -n -r ässja, härd

2 esse itr dra lott [vid kortgivning] essig a häftig, ivrig, otålig essing -en -er reling

estisk a estnisk

etage [eta'fa] -n -r våning [splan]; første ~ [våningen] en trappa upp; øverste ~ [skämts.] huvudet; [på teatern] første ~ andra raden, anden ~ tredje raden (jfr balkon) etape -n -r etapp eta't -en -er kår, ståt -s|råd etatsråd [titel som förr gavs åt framstående handels- och [-industrimän]-] {+indu- strimän]+}

et||mål -i dygn -steds adv någon-

stans -tal etta [siffran] -ter~øw ~e etta, nummer ett [spårvagns-linje o. d.] eventyr [æ'vanty'r ei. e'-] -et - 1 äventyr 2 saga, berättelse -lig [-ty'rli] a sagolik, underbar -spil sagospel evindelig [even'ali] a evinnerlig evne [æuna] I -n -r egenskap, anlag, förmåga; leve over ~ leva över sina tillgångar II tr förmå, mäkta, orka exceden't -et -er överskott excellen't a förträfflig, utomordentlig, mästerlig, ypperlig exceptio'n invändning, undantag -ei' a ovanlig, utomordentlig exces' -sen -ser överJdrift, -mått exe itr [om hjul] skeva

fable itr fantisera, fabla, ljuga fabrik [fabrek'] -ken -ker fabrik -e're tr fabricera -s|by industristad -s I inspektør yrkesinspektör -s|tilsyn yrkesinspektion facet' -ten -ter fasett facitliste facit, nyckel facon [fasong'] -en -er fason, form; sätt

1 fad [faö'] -et -e fat; sidde ved -et ha makt och inflytande; komme til -et uppnå makt och anseende

2 fad [fa'ö] a fadd fadder||sladder prat, skvaller

-stads barndop fadebur [fa'öabu'r] -et -e fatabur,

skafferi, förrådskammare fading [faö'eng] -en -er vagnskorg fag [fa'y] -et - fack, yrke; [-[verksamhets]-] {+[verk- samhets]+} område; ämne [i skola; för studium]; af ~ till yrket; et ~ gardiner ett par gardiner; et to -s værelse ett rum med två fönster; tvungent ~ obligatoriskt ämne

F

-bog yrkesregister [i [-telefonkatalog]-] {+telefonkata- log]+} -fælle kollega -kyndig a [fack] utbildad, sakkunnig -lig [fay'li] a facklig -lært a yrkes utbildad, -skicklig fagot' -ten -ter fagott /fagter pl gester, åtbörder faible [fæ'b(a)l], ha en ~ for vara

svag för fajance [fajang'sa] -n -r fajans fak I kel -len -ler fackla fal' a fal; til -s till salu falanks [fa'lang's] -en -er falang falbela'de [ö] -n -r falbolan [garnering, volang]; fo7♂/krusidull[er], omsvep falbyde tr salu bjuda fald [fal'] -et - 1 fall; i hvert ~ i varje fall; i bekræftende ~ om så är; i benægtende ~ om icke; nu gælder det knald eller ~ det må bära eller brista 2 gram kasus -e itr falla; den —nde syge fallandesjuka; påsken ~r sent påsken in- esping

esping -en -er jolle essay [æs'æ, æsæ'J -et -s [æs æs, æsæ'] essä

1 esse -n -r ässja, härd

2 esse itr dra lott [vid kortgivning] essig a häftig, ivrig, otålig essing -en -er reling

estisk a estnisk

etage [eta'fa] -n -r våning [splan]; første ~ [våningen] en trappa upp; øverste ~ [skämts.] huvudet; [på teatern] første ~ andra raden, anden ~ tredje raden (jfr balkon) etape -n -r etapp eta't -en -er kår, ståt -s|råd etatsråd [titel som förr gavs åt framstående handels- och [-industrimän]-] {+indu- strimän]+}

et||mål -i dygn -steds adv någon-

stans -tal etta [siffran] -ter~øw ~e etta, nummer ett [spårvagns-linje o. d.] eventyr [æ'vanty'r ei. e'-] -et - 1 äventyr 2 saga, berättelse -lig [-ty'rli] a sagolik, underbar -spil sagospel evindelig [even'ali] a evinnerlig evne [æuna] I -n -r egenskap, anlag, förmåga; leve over ~ leva över sina tillgångar II tr förmå, mäkta, orka exceden't -et -er överskott excellen't a förträfflig, utomordentlig, mästerlig, ypperlig exceptio'n invändning, undantag -ei' a ovanlig, utomordentlig exces' -sen -ser överJdrift, -mått exe itr [om hjul] skeva

fable itr fantisera, fabla, ljuga fabrik [fabrek'] -ken -ker fabrik -e're tr fabricera -s|by industristad -s I inspektør yrkesinspektör -s|tilsyn yrkesinspektion facet' -ten -ter fasett facitliste facit, nyckel facon [fasong'] -en -er fason, form; sätt

1 fad [faö'] -et -e fat; sidde ved -et ha makt och inflytande; komme til -et uppnå makt och anseende

2 fad [fa'ö] a fadd fadder||sladder prat, skvaller

-stads barndop fadebur [fa'öabu'r] -et -e fatabur,

skafferi, förrådskammare fading [faö'eng] -en -er vagnskorg fag [fa'y] -et - fack, yrke; [-[verksamhets]-] {+[verk- samhets]+} område; ämne [i skola; för studium]; af ~ till yrket; et ~ gardiner ett par gardiner; et to -s værelse ett rum med två fönster; tvungent ~ obligatoriskt ämne

F

-bog yrkesregister [i [-telefonkatalog]-] {+telefonkata- log]+} -fælle kollega -kyndig a [fack] utbildad, sakkunnig -lig [fay'li] a facklig -lært a yrkes utbildad, -skicklig fagot' -ten -ter fagott /fagter pl gester, åtbörder faible [fæ'b(a)l], ha en ~ for vara

svag för fajance [fajang'sa] -n -r fajans fak I kel -len -ler fackla fal' a fal; til -s till salu falanks [fa'lang's] -en -er falang falbela'de [ö] -n -r falbolan [garnering, volang]; fo7♂/krusidull[er], omsvep falbyde tr salu bjuda fald [fal'] -et - 1 fall; i hvert ~ i varje fall; i bekræftende ~ om så är; i benægtende ~ om icke; nu gælder det knald eller ~ det må bära eller brista 2 gram kasus -e itr falla; den —nde syge fallandesjuka; påsken ~r sent påsken in-faldereb

faller sent; der ~r måske også noget af til mig det blir kanske också ngt över till mig; døren ~r i dörren smäller igen; ~ i tråd med komma bra överens (passa väl ihop) med; floden i havet floden utfaller i havet; ~ i (ind) med in [falla, -träffa, bliva; anpassa sig efter; börja [på med], ta itu med; ~ om falla [omkull]; ^ over komma på, hitta; ~ heldigt ud utfalla lyckligt -e|reb fallrep; glas på ~et avskedsbägare, färdknäpp -grube fallgrop -lem fallucka, taklucka -skærmslud-springer fallskärmshoppare -s|-mål åld böter som ådömas uteblivet vittne -økse giljotin falholde tr salubjuda falkone'r -en -er falkenerare falle åld, hva' -r? vafalls?, vad för slag?

fall||en't ~en ~er person som förklarats i konkurs -e're itr gå i konkurs -it' I ~ten ~ter konkurs II a förklarad i konkurs; gå ~ gå i konkurs -it|bo konkursmassa falme itr blekna, vissna, fälla fal's, ^ slår sin egen herre på

hals oärlighet hämnar sig fal'sk I et förfalskning II a adv falsk[t] -møntner falskmyntare -ner förfalskare -neri' ~et

~er förfalskning falst||erJbo ~en ~er person bosatt ei. född på ön Falster -ersk a från Falster -ring ~en ~er se falsterbo

falsum -et falsa förfalskning, falsarium, efterapning famili[[arite't förtrolighet, pl närmanden -e ~n ~r familj, släkt; være i ~ vara släkt -e[begravelse familjegrav -æ'r a familjär, förtrolig, otvungen, ogenerad famle itr famla; stamma; ~ efter et ord leta efter ett ord -n s famlande -vorn a famlande, trevande fanden [fan'sn] djävulen, fan; ~ gale mig om jeg gør det ta mig fan om jag gör det; jeg tror ~ plager dig! är du spritt galen!; snakke ~ I

et øre af ha en välsmord tunga; have ~ til morbroder ha goda förbindelser; ~ og hans oldemor fan och hans mormor; stå op før ~ får sko på stiga upp okristligt tidigt; -s mælkebøtte maskros -ivold'sk a full av fan, galen*, oförvägen, sorglös fane -n -r fana -march mus paradmarsch fang' -et - åld, poet fäste; famn, sköte; fång -arm trevare, tentakel

fange I -n -r fånge II tr fånga; ~ an F börja, gripa sig an -hul fängelsehåla -n a fången; tage ~ fängsla, gripa fang'st -en -er fångst fannik [fan'ek] -en -er man ei.

kvinna från Fanø fan't -en -er landstrykare, lösdri-

vare, tattare fantas||e're itr fantisera; yra -i[-

forladt a fantasilös farce -n -r fars

1 fare -n -r fara

2 fare itr fara; ~ af sted rusa i väg; ~ ind på kasta sig över

3 fare itr grisa, föda grisar faren a, jeg ved ikke hvordan jeg er

~ jag vet inte hur det är med mig; være ilde ~ vara illa ute, vara illa däran faretruende a hotande, farlig farisæ'IJer ~en ~e farisé -isk a fariseisk

farlig a farlig; enorm; du er en ~ karl du är allt en riktig en; en ~ masse en förfärlig massa far's -en färs (jfr farce) -e're tr

späcka, färsera far't -cn fart; färd; i eyi ~ hastigt och lustigt -e itr, ~ omkring vara på resa, ku ska omkring; vara i farten -plan tidtabell [för båtar] far'tøj -et -er fartyg far've I -n -r färg II tr färga -beskyttelse skyddande likhet

-bræt 'palett -bånd färgband -kasse färglåda farvel' itj o. subst farväl, adjö farv||e|lade [ö] färglåda -ejmel-farver

ding färgbud [i kortspel] -er färgare -eri' ~et ~er färgeri -ejsans färgsinne -eiskær färgskiftning -et a färgad -ning färgning

1 fase -n -r fiber

2 fase -n -r fas, stadium

fa'ste I -n -r fasta II itr fasta; på -nde hjerte på fastande mage -lavn [fasdalau'n] ~en fastlag -lavns| løjer pl fastlagsupptåg fastllgroet a fastväxt -holde tr hålla fast [vid], vidhålla, hävda -ne I itr fastna; bli fast (solid) II tr se fæstne -sætte tr bestämma, fastställa -sættelse bestämmelse

1 fat a fatt; det er galt ~ det står illa till; det er ikke rigtig ~ det står inte rätt till

2 fat, få ~ på (ei. i) få tag på; tage ~ på ta itu med, börja; anstränga sig, taga i

fatning [in] fattning fatte tr fatta -evne fattningsförmåga -lig a begriplig fatter -en F farsgubbe fattes dep åld fattas, saknas (jfr

mangle, fejle) fattet a lugn, sansad, samlad fattig [fad'i] a fattig, ringa -fin a struntförnäm, trasgrann -lem fattighushjon -væsen fattigvård fauteuil [fåtøj'] - en -s fåtölj; de främre platserna på teaterparkett favn [fau'n] -en

-e famn -e tr 1 omfamna 2 mäta djupet av, loda -sætte tr uppmäta i famnmått, famna

favr [fau'r] a poet fager, vacker februar [fe'brua'r] februari

1 fed [feö'] -det - låg, smal landtunga

2 fed [feö'] -det - [garn] härva, docka, pasma

3 fed [fe'ö] a fet; det bryder han sig -t om det struntar han i; det skal -t hjælpe det hjälper inte ett dugg; det er lige -t det är precis detsamma

fedde [ö] tr avdela i dockor [garn] fede [ö] tr göda -kalv gödkalv fedjel [fe'öalj -len -ler åld fiol, fela

fed||ejvarer pl livsmedel -laden a fetlagd -me ~n fetma -ning gödning

fedt [fet'] -et flott; få sit ~ få på pälsen; dyppe en i hans eget ~ ge ngn betalt med samma mynt -e I tr smörja med flott II itr 1 klå-pa, fuska 2 vara knusslig, snål 3 ^ for nogen ställa sig in hos ngn -ejfad, kommé i ~et komma i knipa -ejgrever [talg]grevar -el-se flott -ejmikkel -e|prins gni-dare, knusslig person -eri' I nä-righet, snålhet 2 fuskverk 3 tarvligt smicker; uden ~ utan knussel -et a 1 flottig 2 snål, knusslig 3 slipprig, hal, tvetydig, inställsam -has 1 girigbuk 2 lismare -plet fettfläck fej' se fej g

fejde [ai] -n -r fejd, strid feje [ai] tr sopa, feja; ~ en af avfärda ngn; nye koste -r bedst nya kvastar sopa bäst -bakke -blad sopskyffel -kost sopkvast -møg sopor; se fut -nde a elegant, rutinerad, svepande; ~ dans animerad dans -skarn sopor - spån sopskyffel

fej g [fai'] a feg -hed feghet fejl [fai'l] I -en - fel; brist II a adv f elakt ig[t]; træde ~ vricka foten; tage ~ af tideyi ta fel på tiden; skyde ~ bomma -e itr fela, misstaga sig; fattas; det kan ikke ~ det måste vara så, det kan inte slå fel; hvad ~r du? [isht till sjuka] hur är det fatt med dig?; du må jo — noget du är visst inte riktigt klok -huskning minnesfel -skud bom -tagelse misstag -trin felsteg, förseelse fejre [ai] tr fira, hylla, uppvakta f. eks. = for eksempel t. ex., till exempel

felbereder skinnberedare, vit-

garvare feldspat -ten fältspat fel't 1 -en fält; [bildl.] drage til -s imod noget bekämpa ngt 2 -et -ev fält, ruta; [verksamhets] område -råb stridsrop, lösenfeltike

felu'ke -n -r & feluck fem' räkn fem; være ved sine fulde ~ vara fullt normal (vid sina sinnens fulla bruk); lade ~ være lige låta udda vara jämnt, inte vara så nogräknad; i løbet af nul komma — på ögonblicket -mer —en ~e femma, spårvägslinje 5 -ogtyveøre 25-öring -tal femma [siffran]

femten [fæmd(a)n] räkn femton femøre femöring fenne -n -r betesmark, inhägnad äng

fennikel -en fänkål fe'ri||e -en -er ferie, semester; tage på ~ resa på semester -e're itr vara på semester -e(tabletter fe-nedrin ferie -n -r färla

fer'm a duktig, flink, rask, hurtig fer'nis -sen -ser fernissa -e'ring

fernissning; vernissage fersk a färsk; omogen, 'grön'; fadd; söt; på ~ gerning på bar gärning -e tr färska [om stål] fersken -en -er persika ferskvand sötvatten fe te're tr fira feuda'1 a feodal ff finfin, förstklassig fhv. = forhenværende f[öre] d[etta] fiasko -en -er fiasko

1 fi'bel -en svulst i halskörtlarna [hos hästar]

2 fi'bjel -elen -ler åld abc-bok fide'1 a fryntlig, gladlynt, gemytlig, jovialisk

fidu's -en -er 1 förtroende, tilltro 2 fuffens, knep 3 vink, tips; chans

fif [fef, fif] -fet - knep, påfund -fe tr, ~ op snygga upp, fiffa upp -fig a klipsk, listig, slug fi'g||en [y] -enen ~[e]ner

fikon -enj-

blad fikonlöv figu'r -en -er figur; i bar ~ utan ytterkläder; gøre ~ ta sig [bra] ut, väcka uppseende, briljera fiks [fegs] a nätt, chic, piffig, prydlig; smart; ~ og færdig alldeles klar, i ordning -e tr, ~ op piffa

upp -fakseri' ~et ~-ér fuffens, hokuspokus, knep, trick file tr fila

file're tr knyta [om handarbete] filet [file'] - en - er filé filialkirke kapell fili||bum's -en -er F = följ -pen s

~en ~er finne [utslag] filister -en -e 1 filisté 2 bracka,

kälkborgare fillet a [norskt lånord] trasig film|je [i] tr itr 1 filma 2 bluffa 3 ~ med nogen flörta med ngn -sistrimmel filmremsa filoso'fikum propedeutisk filosofisk examen som avlägges av alla universitetsstuderande, i regel ett år efter studentexamen filt [i] -en ei. -et -er filt -e I tr filta, stoppa II rfl, ~ sig sammen trassla in (till, ihop) sig -re tr trassla in, tova ihop -ret a tovig, trasslig fi'm -et - spermatozo -re [fem-] itr svänga (sväva) hit och dit, vibrera, darra -re|hår flimmerhår, cilie

1 fin [fen'] -nen -ner se 1 f inne

2 fi'n a fin, förnäm; have -e fornemmelser vara högfärdig, snobbig; -t papir prima [värde] papper; han er -t papir han har gott anseende; i ~ stand i gott stånd; være -e venner med vara god vän med; den er ~/ det är bra!

finan's||lov budget, statsreglering; komme på ~en få statsanslag (statspension) -udvalg ung statsutskott finde [fen'o] tr hitta, finna; ~ sted äga rum; fundne sager hittegods, upphittat; ~ ud af fundera ut, begripa findele tr pulvrisera finde|jløn hittelön -r upphittare

-sted fyndort, växtställe; källa fine rfl, ~ sig göra sig fin, snygga upp sig

fin||ér [fine'r] -en -er faner -e're

tr fanera finfølelse finkänslighet, takt fing||er [feng'or] -eren -re finger; få -re i få tag i, lägga beslag på;fingerbøl

se en pd -rene hålla ögonen på ngn -erjbøl 1 ~let ~ fingerborg 2 ~len ~ler fingerborgsblomma -ere're tr itr, ~ [ved] röra vid, fingra på -er)kys slängkyss -erj-nem a händig - er | nemhed fingerfärdighet, händighet -erjpeg fingervisning, vink finke [fengga] -n -r [bo]fink finkel [feng'gal] -en brännvin, finkel

finkel||e're tr F spela (fila) [på

fiol] -i'n ~en ~ev [dålig] fiol finkenet [fengga-] bastingering finker [fenggar] pl köttstuvning

1 finne [fen-] -n -r finne, finländare

2 finne [fen-] -n -r fena (jfr filipens)

finnet [fen-] a bot parbladig finte [fen-] -n -r 1 fint, knep, list

2 pik, sarkasm fintfølende a finkänslig, taktfull;

känslig, ömtålig fio'l -en -er åla dial violin, fiol; lade

-en sørge låta sorgerna fara fip' [e] -pen -per spets -skæg pipskägg firben -et - ödla

1 fire tr itv fira, släppa (giva) efter

2 fir||e räkn fyra -eimægtig a bot fyrväldjg -er ~en fyra, spårvägslinje 4 -kant fyrkant -klø-ver fyrväppling

firma -et -er firma

fir's räkn åttio; i -evne på 80-

talet -inds|tyve = firs fir'skåren a 1 undersätsig, satt, robust, kraftig 2 & © fyrskuren, fyrkantig firspring, i fuldt ~

i sporrsträck firtommersøm fyrtumsspik; slå

fast med ~ hamra (slå) in fisk [e] -en -e fisk; [boktr.] gå i ~ sviblas -e tr fiska -ejbensskørt krinolin -e|leg rom -e|lim fisklim, klister -er fiskare -ejrand fiskfärs [tillagad i form] -eri' ~et fiske -erfkone fiskarhustru, fisk-månglerska -e|ske fiskspade -e|-skæl [fiskjfjäll -e|snøre metrev -ejstang metspö 1

fistjel [i] -den -ler fistel; falsett fitter -en -e gasarbetare fjan't -et nonsens, struntfprat] -ei ~n ~r fjolla, fjant, tok, våp II itr fjanta, gyckla, skämta -eri' ~et ~er tokeri, fjanteri -et a fjantig, narraktig, uppsluppen fja's -et strunt[prat], gyckel, skämt, tokeri -e itr rasa, skämta, prata strunt, skoja fjed [fjeö'] -[d\et - fjät, steg fjedjer [fje'r] -even -re ei. fje'r -en -ei. -e fjäder; være af. fjerene vara uppstigen; det rager mig ikke en ~ det angår mig inte ett dugg; have ~ pd hjernen ha en skruv lös; en ~ i hatten: 1 ngt som ger anseende 2 lätt rus fjeder- ei. fjer[|kost dammvippa -kræ ~et fjäderfä, höns -madras resårmadrass -pen gåspenna -sky fjädermoln, cirrus -støvler pl resårkängor -top fjäderbuske, plym

fjeld [fjæl'] -et - fjäll [berg; jfr skæl] -rype fjällripa -våge fjäll-vråk -ørred fjällröding fjend||e [fjen'9] ~n ~r fiende -sk

-tlig a fientlig fje'r se fjeder

fjerd||e [fjæ'ra el.fje'ro] räkn fjärde -ing [fjær'eng] ~en ~er fjärdedel; kvarter; fjärding, bytta, tunna; 125 gram -ingsjpund 125 gram -ing|vej fjärdingsväg -ing|-år fjärdedelsår, kvartal fjer'mer a, den ~ hest högerhästen fjer'n a avlägsen, fjärran; ikke i -este måde inte det minsta -ei et fjärran II tr avlägsna -else avlägsnande -syn television fjog [fjoy] -et - dumbom, odåga, sjåp -e itr bära sig åt som en dumbom -et a dum, sjåpig, fånig fjol||le I se fjog II se fjoge -leri' dumhet, idioti -let se fjoget -s ~et ~er dumbom, idiot -se se fjoge

fjong I a pif fig, stilig II sætte ~

på piffa upp, sätta stil på fjo'r, i ~ i fjol, förra året; ikke væve fva i ~ inte vara född i gårfjorten

fjorten [fjord(9)11] räkn fjorton -de räkn fjortonde fjot' se fjols -te se fjoge -te[ho-

ved se fjols -tet se fjoget fjumpet se fjoget , fjæ'l -en -e bräda, planka fjæld se f jeld fjæle tr åld dölja, gömma fjællebod [steater] marknadsteater

fjæ's -et - ansikte, fysionomi, uppsyn, grimas fjæsing -en -er fjärsing [fisk] fla'b -en -e gap, käft; flabb; oförskämd person -et a näsvis, oförskämd

flad [fla'ö] a flat, platt, slät, grund; ytlig, tarvlig, banal; snopen -bundet a flatbottnad -ei ~n ~r yta II tr göra flat, utplatta -e(belysning fasadbelysning -e(lyn kornblixt -hed platthet -løb slätlopp -pandet a trög, slö; ytlig -syning plattsöm -trådt a banal, omtuggad, sliten, utnött fla'g [y] -et - flagga

1 fla'ge itr flagga

2 fla'ge -n -r flinga, flaga; flak flagermus [flayr'mu's] flädermus,

läderlapp flagre [flay'ra] itr fladdra, flaxa

-n fladder, flaxande flagspæt[te] hackspett flak' -ket -ke sand | bank, -revel flak [artilleri'] luftvärn [sårt illeri] flakke itr 1 flacka 2 irra, ströva 3 fladdra, flämta -n kring (flackande, -irrande flakon [flakong'] -en -er flaska flakse itr flaxa

flamme I -n -r flamma; fyr o g ~ eld och låga II itr flamma -bølge blodvåg -kaster X eldspruta -skrift eldskrift -t a flammig flam'sk a flamländsk fla'ne I -n -r lättfärdig kvinna II

itr kokettera flange [fläng fa] -n -r ® fläns,

[list]kant; vulst flankjje [flangga] flank

-e're I tr flankera II itr irra omkring

flap' -pet - dask, lätt slag flaske A -n -r flaska; komme på -r tappa på flaskor, butelj era B I rfl, ~ sig slumpa sig, råka bli; ordna sig, reda upp sig II tr, ~ op uppföda med flaska -agurk -græskar flaskkurbits -kapsel kapsyl -æble melonäpple flatte're tr försköna; smickra, behaga -nde a tilldragande, förtjusande; klädsam fledfør||e [fleö'-] rfl, ~ sig överlämna sin egendom till annan person (t. ex. son ei. dotter) mot underhåll i mottagarens hushåll [nu vanligen ersatt av aftægt]; bildl sälja sig med hull och hår -ing person som fledført sig flegjel [fle'yal] ~[e]len -ler slyngel flejnskaldet [ai] a se flenskaldet flek||sio'n böjning -te're tr böja fle'n -en -e[r] klo, spets [på gaffel o. d.]

flense tr flänsa, avspäcka; flå flen'skaldet a flintskallig flensning flänsning flerjlgifte månggifte, polygami -guderi mångguderi -hed majoritet -koneri månggifte, polygami -sidighet mångsidighet - tal 1 gram pluralis 2 flertal, majoritet -tydig a mångtydig flet|jning [flæd'-] flätning; fläta

-te tr fläta flid [fli' ö] -en flit flig [fli'7] -en -e flik -læbe bot tvåblad

flik' [e] -ken -ker flik, lapp, klut -ke [fleg'9] tr lappa, laga -keri' -ning -værk lagning; fuskverk, lappverk flim||m'er [flem-] -ret ostadigt ljus, skimmer -re itr blänka, skimra; dallra [av värme] flink [fleng'k] a duktig, rask; trevlig, hygglig flint [flen't] -en 1 flinta 2 pl. -er flintbössa; flyve i ~ bliva rasande -rende a adv rasande; ~ gal ifrån sig av ilska; ~ ligegyldig fullkomligt likgiltig flip [flep'] -pen -per [stärk] krage,flipbeskytter

löskrage -beskytter -skåner

kragskyddare flir||e ~r [ung] braxen, brax-

enpanka -ke se flire fli's -en -er flisa, skärva, splitter flise -n -r [sten-, kakel] platta,

trottoarsten -gulv stengolv filtre [i] itr blänka, glittra, tindra flitsbue [flets-] pilbåge; armborst flitter [i] -et glitter, prål; paljetter flittig [i]'a flitig; ~ Lise balsamin flod [flo'ö] -en -er flod, älv (jfr

flom) -leje -seng flodbädd flok [o] -ken -ke flock, skara, hop; i ~ og følge i sluten trupp -ke I tr samla II rfl, ~ sig flockas, samla sig ^kes dep flockas floks [o] -en - ei. -er bot flox flom' [o] -men -me 1 översvämning 2 kärr 3 ström, flöde, flod

1 flomme itr svämma över

2 flomme [o] -n ister -sild fetsill

1 flommet a fet, oljig, däst

2 flommet a svulstig, tung, salvelsefull

flonel' [o] -let -ler flanell

1 flo'r -et - kräpp, [sorg] flor; ludd; fälb (jfr slør)

2 flo'r, en ei. et blomstring; sti i fuld[t] ~ blomstra -e're itr florera

floret' [o] -ten -ter florett flor I mel f insiktat vetemjöl floromvunden a florbehängd flosse [o] itr tr nöta[s], slita[s],

fransa [sig] flot [o] a flott, fin, stilig; en ~ eksamen examen med fina betyg; være ~ på det ha flotta vanor -hed frikostighet, givmildhet; lyx; tillade sig den ~ kosta på sig den lyxen -te rfl, ~ sig vara gentil, frikostig F-ten|berg F-ten|hei-mer frikostig person flov [flou'] a förlägen, snopen, skamsen; smaklös, fadd; svag, matt, olustig, slö; laber -e itr, ~ af försvagas, mojna -hed förlägenhet, förvirring; faddhet F-mand, herr ~ tænker på hvad han kunne have svaret först när det är för sent, kommer man att

tänka på vad man borde ha sagt flovse [ou] -n -r trivial fras, floskel, banalitet flue -n -r fluga; fare om som en ~ i en flaske fara omkring som ett torrt skinn; sætte en -r i hovedet sätta myror i huvudet på ngn -skab flugskåp,

matskåp, skafferi med flugnät flugt [o ei. å] -en flykt; værelser der går i ~ rum i fil; i ~ med 1 samma nivå (plan) som -stol vil-, ligg-, däcks|stol fluks [o ei. å] adv åld strax, bums flun'k [o ei. å] -et - ljusglimt flunke [o ei. å] itr glänsa; -nde ny

splitter ny flunse [o ei. å] tr stycka, sönderslita, flå

1 fly' itr tr fly, undvika

2 fly' tr åld 1 lämna, räcka 2 göra i ordning, laga [kläder]

3 fly' -et - flygmaskin

flyd||e [ö] fløød flydt itr flyta; ligga i oordning; ~ ovenpå flyta ovanpå, alltid klara sig -e|fyr fyrskepp -holt ~et ~er flöte [av trä] fly'g|el -let -ler mus flygel (jfr 2 fløj) flygtig [fløgda] itr fly -ig a flyktig, hastig -ning ~en ~e[r] flykting flynder [fløn'ar] -en -e flundra flyt||ning [flødneng] flyttning -te tr flytta -tejforretning expressbyrå -teri' ~et ~er flyttning -te I roderi flyttningsstök flyv||e fløj [flöi'] fløjet itr flyga; -ende sommer dvärgsnät [-[spindelväv]-] {+[spindel- väv]+} -e|bræt fluster -e|grille infall, ryck -e|maskinmoderskib hangarfartyg -er flygare -er|-angreb flyganfall - er j varsling flyglarm -e|seddel flygblad -e|-spring galopp, sporrsträck -el-stævne flyguppvisning -ning flygning

flæbe itr gnälla, lipa, grina -dorte -hoved lipsill, grinolle -vorn a som jämt lipar flæk, ikke røre sig af -ken inte röra sig ur fläcken (jfr 2 plet)

1 flække -n -r större by, köping

2 flække I tr spräcka, riva upp,flækkebrød

53

foldekniv

klyva, dela II itr spricka; være ved at ~ af grin hålla på att skratta ihjäl sig; den flakte ørn dubbelörnen -brød kluvet bröd, kluven skorpa -r klyvjärn flæng', i ~ utan åtskillnad, på

måfå, om vartannat flænge I -n -r reva, rispa, skråma II tr riva, rispa, slita, fläka upp flænse se flense flæse -n -r volang flæsk -et fläsk; sidde pi -et vara uppe i smöret, ha det bra -e|steg grisstek -et a fläskig flød se flyde

fløde [ö] -n -r grädde (jfr florn); skumme -n taga hela fördelen, taga de fetaste bitarna - chokolade mjölkchoklad -is [vanilj] -glass - skum vispgrädde - skums j-kage gräddbakelse -skæg gröngöling, morsgris -udskiller separator

1 fløj se flyve

2 fløj [flöi'] -en -e 1 X flygel 2 [vind]flöjel 3 dörrhalva -dør flygeldörr, döbattang

fløjl [floi'1] -et -er sammet -s|-handske, tage med ~r taga med silkesvantar fløjmand flygelkarl fløjte [oi] I -n -r flöjt; visselpipa; skære en en ~ lura ngn II itr tr vissla; -nde gal ursinnig; jeg er -nde ligeglad det gör mig precis detsamma -kedel visselpanna

1 fløjten [oi] vissl|ing, -ande

2 fløjten [oi] adv borta, väck; gå ~ gå åt pipan

fløjtenist' [oi] -en -er flöjtist flø's -en -e gröngöling, valp -et a näsvis

flå' tr flå; skinna, pungslå flåd [flåö'] -et - 1 läk flytning 2 flöte

flåd||e [flå'öo] I ~n ~r flotta;

flotte II tr flotta -ning flottning flå'||er hudavdragare, rackare; ockrare -ning flående;'uppskört-ning

flå't -en -er fästing fnadd'er [ö] se fnat

fnat' -tet skabb -tet a skabbig fni's -et - fnitter, fnissande -e itr

fnissa, fnittra -en, en fnissande fnug' [o ei. å] -get - fjun; [snöflinga; grand, smula, aning -get a fjunig -piller pedant fnyse itr fnysa -n, en fnysande fod [fo'ö] -en fødder fot; være på faldende -e [om havande kvinna] vara i nionde månaden; få -en inden for få fotfäste inom; hans penge fik fødder at gå på han lät pengarna rulla ; sä let som ~ i hose så lätt som ingenting; tags ~ i händ lägga benen på nacken; [bildl.] få kolde fødder bli rädd -boldkamp fotbollsmatch foderal -et -er fodral foder||mester [ö] ryktare, foder-marsk -stand hull, kondition [om djur] -stof foder, furage fod lkold a, her er ~t här är golvdrag -kulde golvdrag -pleje fotvård, pedikur fodre [ö] tr [ut]fodra (jfr fore) fod||rod vrist -se [fo'so] tr sparka -slag [ljudet av] steg -skifte gång, sätt att gå -stykke sockel, piedestal -sål fotsula -trin fotsteg -tur fotvandring - tøj skodon, fotbeklädnad; solidt ~ grova skor foged [fo(y)aö] -en -er fogde; . överexekutor [före 1919 kallad

kongens fok [fok'] -ken -ke[r] & fock

1 fold [fol'], et - [om avkastning], give ti ~ ge tionde kornet, ge tio-falt

2 fold [fol'] -en -e fålla, inhägnad

3 fold [fol'] -en -er veck, rynka (jfr 2 søm); komme i de gamle (vante) -er komma i sina vanliga gängor

1 folde I itr ge utbyte, avkastning II tr multiplicera

2 folde tr sätta i fålla

3 folde I tr vika, vecka, lägga ihop; veckla (breda) ut; knäppa [händerna] II rfl, ~ sig ud slå ut, öppna (utveckla) sig

folde||bord slagbord -kniv fäll-knivfole

fole [o] I -n -r fåle, fölunge II itr föla

fol'k -et - 1 folk, nation; F~enes Forbund Nationernas förbund 2 ar-betare; -ene tjänstefolket, X mannarna; gamle ~ gamla människor; lærde ~ den lärda världen - e|fælle landsman -ejfærd folkslag, ras, typ -ejhold tjänstefolk -e|mund, være i ~e vara i var mans mun (allmänt samtalsämne) -ens! hör hit, pojkar! -e[oplysning folkbildning -e|register mantalslängd -ejsang populär sång, visa, allsång -ejskik folksed F-e|tinget danska riksdagens andra kammare -e|tælling mantalsskrivning -e|-tællingsskema mantalsblankett -e|ånd nationalkaraktär fon'd -en ei. -et -s ei. - fond, donation; pl obligationer, värdepapper fon't -en -er dopfunt

1 fo'r -et - foder [i kläder]

2 for [for'] I prep för II adv för, före, framför; give en lektie ~ ge en läxa; have ~ ha i läxa; der er ikke andet ~ det finns ingenting annat att göra; ~ i framtill, främst III konj därför att, eftersom, ty

foragt' -en förakt -e tr förakta -elig a 1 föraktlig 2 föraktfull for'an prep adv framför, före, framtill, främst; dit ur er ~ din klocka går före; ~ for framför, före

foranjjderlig [-an'arli] a föränderlig, ombytlig -derlighed föränderlighet, ombytlighet -dre tr ändra -dring [förjändring; til en ~ för ombytes skull; ~ fryder ombyte förnöjer foran||ledige [-le'dia] tr föranleda, förorsaka -ledning anledning, orsak; anhållan, begäran -stalt-ning åtgärd forar'ge [7] tr väcka anstöt hos, chockera (jfr ærgre) -lig a förargelseväckande, anstötlig (jfr ærgerlig) -lse anstöt, skandal forarme tr utarma forase rfl, — sig arbeta ut sig -t a tröttkörd, slut, förbi

forbande tr förbanna forbandt -et -er ark förband forbarme rfl, ~ sig förbarma sig;

ih, du -nde ! gode Gud! forbavse [-bau'so] tr förvåna, förbluffa, överraska -lse förvåning, häpnad -ta förvånad, häpen for'beder förespråkare, böneman forbedrlje [-bæö'ro] tr förbättra -else -ing förbättring; emenda-tion -ingsjanstalt -ings|hus åld fängelse forbehold [for'bahol'] -et - förbehåll -e tr förbehålla, reservera -en a förbehållsam, reserverad forben framben forbene[s] itr förbenas forberede tr förbereda -Ises{eksamen, almindelig

~ Eung.] real-examen

forbetydj|e tr åld förebåda -ning

åld förebud, omen forbi' prep adv förbi, slut; gøre det ~ bryta, slå upp [förlovning]; skyde ~ bomma forbidt' a sönderbiten, uppäten forbi'er bom [felskott] forbi[|gangen a för|fluten, -gången -gående a övergående, kortvarig for'billede förebild, föredöme, mönster

forbindjje [-ben'9] tr för|binda, -ena, -plikta -else förbindelse -ende, uden ~ utan förbindelse (ansvar) -tlig a förbindlig forbis'tret [i] a förbannad, förbaskad

forbitre [-bed'ro] tr förbittra -lse

förbittring, harm forbjerg [for'bjær'y] udde, halvö for||blomm'et a dunkel, otydlig; hemlig -blæst a blåsig; frusen -bløde rfl, ~ sig förblöda -bløffe tr förbluffa -bløffelse häpnad forbodme [åö'] tr pantsätta, förpanta [fartyg] for'bogstav begynnelsebokstav, initial

forbolte tr hopjnagla, -bulta forborge [7] tr åld gömma, dölja

-n a outgrundlig, hemlighetsfull forbrug [forbrug;)] förbrukning,forbruge

konsumtion, åtgång -e/rförbruka, -tära -er I kort ransoneringskort -s|afgift accis -s [forening

konsumtionsförening forbryde [ö] I tr [för] bryta II rf I ~ sig förbryta sig -r förbrytare, brottsling -risk -rsk a brottslig forbrøl[e]t a förgråten forbud [for'buö] -et - förbud; nedlægge ~ imod förbjuda forbumlet a utfestad forbund [for'bun'] -et - förbund

- s [fælle bundsförvant forbundt', stå i ~ avsluta lärotiden hos en annan mästare än den, hos vilken man börjat -er lärling ei. gesäll som tar anställning på kortare tid hos en mästare

forbyde [ö] tr förbjuda; Adgang

forbudt! Tillträde förbjudet! for'bygning gathus forbytte [-byd'a] tr bort-, för|byta forbære rfl, ~ sig utmatta sig med

att bära, bära för mycket force [fors s] -n -r styrka, [ngns]

starka sida fordampile itr av-, förjdiunsta -ning av-, förjdunstning, ångbild-ning

fordanse rfl, ~ sig överanstränga sig genom dans, dansa för ^mycket fordel 1 framdel 2 fördel fordeling fördelning, distribution; spridning for'devind [-ven'] adv fördevind fordi' konj därför att, emedan fordom fördom, förutfattad mening

fordrage [y] tr [isht med [-negation]-] {+nega- tion]+} fördraga, tåla, kunna lida -lig a fördragsam, försonlig, med-görlig

for'dre [o] tr fordra, kräva, begära fordreje tr förvrida; bildl förvränga -t a förfvänd, -vriden fordring [o] fordran, krav, anspråk -s[fuld a fordrande, anspråksfull - s [haver fordringsägare -s[løs a anspråkslös fordri'velse ut-, för [drivande, förvisning

fordrukken [o ei. å] a försupen fordufte [-dof'do ei. -dåf'do] itr avdunsta, försvinna; smita sin väg fordum [-dom ei. -dåm] adv fordom, förr i världen -s a förutvarande; förgången fordyb|[e tr fördjupa -else för-sjunkenhet, uppgående [i ngt] -ning fördjupning, håla, nisch fordyvle tr hop [bulta, -nagla fordægtig [-dæg'di] a misstänkt,

tvetydig, tvivelaktig fordækt' a för [täckt, -klädd,

-ställd, låtsad fordær'v -et fördärv -e tr fördärva, förstöra -elig a fördärvlig; let ~e vxarer ömtåliga varor -else fördärv -et a skämd fordøje [-doi'a] tr smälta [om mat]; fördraga, tåla -lig a, let ~ lättsmält -lse matsmältning

fordømme tr [för]döma -lig a för-dömlig

fore [o] tr fodra, sätta foder i [-[kläder]-] {+[klä- der]+}

fore- i sms. [få'ra-] fore [[bringe tr framlägga; inbe-rätta -bringende uppgift, påstående; förevändning -drag ~et ~ före I drag, -läsning; framförande -drage tr föredraga, framföra -dømme ~t ~r [säll.] föredöme (jfr forbillede) -falde itr före I falla, -komma, hända, tilldraga sig -finde tr [före]finna -gøgle tr, ~ en noget komma ngn att tro ngt, inbilla ngn ngt -gå tr itr föregå; försiggå -holde tr före I hålla, -brå -komme I itr förekomma, finnas; förefalla, synas; inträffa, hända II tr hindra, förekomma -kommende a artig, förbindlig, förekommande, älskvärd -kommenhed artighet, förbindlighet, älskvärdhet -komst ~en ~er förekomst; fyndort forel' -len -ler forell forelske rfl, ~ sig förälska sig -t a kär

foreløbig I a tillfällig, provisorisk II adv tills vidare, för närvarande for'ende framsida; & för, bogforene

56

forglemmelse

foren||e tr förena -elig a förenlig

-ing förening fore||sat förman, överordnad -spørge itr förfråga sig, göra sig underrättad -spørgsel förfrågning, -frågan, interpellation -stille tr föreställa; framställa; presentera; ~nde måde konjunktiv -stilling föreställning -stå I tr förestå, leda II itr förestå, vara att vänta -sætte I tr sätta fram; ställa i spetsen för; fastställa, bestämma II rfl, ~ sig föresätta sig -tage tr företaga; ta upp till behandling -tagelse behandling [inför rätta] -tagende företag -ta'gsom a driftig; om sig »træde ~t ~r företräde, audiens (jfr fortrin, forrang) -trække tr föredraga

1 forfald [for'fal'] -et - förfall, hinder; lovligt ~ laga förfall

2 forfald [forfal'] -et - 1 förfall, lägervall 2 förfallo |tid, -dag -e itr förfalla -en a förfallen; försupen -en|hed förfall; försupenhet -s[-dag förfallodag

1 for'fang -et tafs

2 forfang', en åld skada, avbräck, förfång

forfang'en a vet som liar fång, halt

-hed vet fång forfare åld I itr förfara, handla II tr erfara, undersöka -n a bevandrad, för-, er I faren forfat|ining författning -te tr författa -ter författare forfejle tr förfela; missa, komma

för sent till forfine tr förfina; raffinera -lse förfining

forfjamskelse förvirring, bestörtning -t a förvirrad, virrig, bestört, förbryllad forfjor, i ~ för två år sedan forflygtige tr itr [låta] förflyktigas forflytte tr förflytta -lse förflyttning forfløjen [-flöi'an] a dåraktig, lättsinnig, tanklös, förflugen forfod framfot

forfordel[[e [for'forde'Ia] tr förför-

dela, behandla orättvist (ojust) -ing förfördelande forfra [for'fra'] adv framifrån; från

början, omigen forfremme tr förbättra, befrämja; befordra; -s göra framsteg -lse förbättring; befordran forfrisk||e tr för-, uppjfriska, vederkvicka -else -ning forfriskning

forfrossen a [genom] frusen, ömtålig för kyla -hed frusenhet forfædre pl förfäder forfægte tr förfäkta, hävda, försvara -lse förfäktande, hävdande, försvar forfæng'elig a fåfäng, fåfänglig; tage Guds navn -t missbruka Guds namn -hed fåfänga forfærde tr för|fära, -skräcka -lig a förfärlig -lse förfäran, förskräckelse forfærdige tr förfärdiga, tillverka -lse förfärdigande, tillverkning forfød||de tr vidsticka [strumpor]

-ning vidstickning forføje I itr, ~ over förfoga (disponera) över II rfl, ~ sig förfoga sig, ge sig iväg forfølglle tr 1 förfölja 2 fullfölja -else förföljelse -elsesjvanvid förföljelsemani -ning förföljelse forføre tr förföra -nde -risk a förförisk

forgabe rfl, ~ sig i förgapa sig i

-lse -t|hed förtjusning forgaffel framgaffel forgalet a hes [när man talat ei.

sjungit sig hes] forgangen åld a för|liden, -gången -hed åld det förgångna, forna tider

forgasse tv förgasa -r förgasare,

karburator forgemak förrum forgemt a som legat för länge,

skämd, ankommen; förlegad forgift|]e tr förgifta -ning förgiftning forgive tr förgifta forglém||me tr förglömma, förgäta -melse glömska, förbise-forglemmigej

57

forjættelse

ende-migej [-glæm"iai'] ~en~er förgätmigej forgnave tr gnaga (skava) [sönder] forgodtbefindende gottfinnan-de; efter ~ efter behag, godtyckligt forgrene rfl, ~ sig utbreda sig;

vidt -t vittomfattande forgribe rfl, ~ sig förgripa sig

-lse våldsdåd, övergrepp forgrimme tr förfula forgrint a kvävd av skratt forgrund förgrund -s[lømmel

[skämts.] förgrundsfigur forgrædt' a förgråten forgræmmet a förgrämd forgude tr förguda, avguda forgyld||e tr förgylla -er förgyl-lare -ning förgyllning; ~en er gået af Sankte Gertrud hon har förlorat sin skönhet; förgyllningen har ramlat av, illusionerna ha brustit

forgældet a djupt skuldsatt forgængelig a förgänglig forgænger -en -e förejträdare, -gångare

forgær||e tr låta jäsa, försätta i

jäsning -ing jäsning forgæves I a fåfäng, fruktlös II

adv förgäves forgå itr förgås, gå förlorad; gå över

forgård förgård; förmak [i öra] forgårs, i ~ i förrgår forhadt' a förhatlig; hatad forhakke tr hacka (karva) sönder forhal förhall, vestibul, vapenhus forhal||e tr förhala -ing förhalning for'hammer slägga forhandl||e tr 1 förhandla (underhandla) om, diskutera 2 sälja, handla med -er 1 underhandlare 2 försäljare, agent -ing för-, under I handling, överläggning forhave trädgård framför ett hus forhen [for'hæn] adv fordom, förr i världen, i forna tider; förut »værende a f[öre] d[etta], förutvarande

forhindr I |e tr förhindra -ing förhinder -ings|løb hinderlöpning forhippe||lse [i] överdriven

iver (entusiasm) -t a, være ~ pd vara mycket pigg (begiven) på forhjul framhjul

forhold [for'hol'] -et - förhållande -e [forhol'9] I tr hålla tillbaka; undanhålla, förmena II rfl, ~ sig förhålla sig, uppföra sig, bära sig åt -sjfald -s|form kasus -s|-mæssig a proportionell -s|ord preposition -s|ordsled preposi-tionsuttryck -s|regel mått, steg, åtgärd -sjtalsvalg proportionella val -s|vis adv jämförelsevis forhude tr förhyda forhug' förhuggning -ge tr skada

(skövla) gm huggning forhus hus åt gatan (jfr baghus) forhutle tr fördärva, misshandla

-t a kuvad, ynklig, ömklig forhyr||e tr & påmönstra -ings|-

kontor sjömanshus forhæng -ét - draperi, förhänge forhærde tr [för]härda -lse för-

härdelse; hårdhet, förhårdnad forhøj||e tr öka, förhöja; salg til -et pris förköp - else förhöjning - ning för-, upp I höj ning forhør -et - förhör; tage i ~ förhöra -ei tr förhöra II rfl, ~ sig 1 förfråga sig 2 höra fel forhåb||entlig adv som det är att hoppas, låt oss hoppas det! -ning förhoppning forhånd förhand [i kortspel]; på

~ i förväg forhånden adv förhanden »værende a förhanden-, nu |varande forhåne tr håna, förolämpa, smäda -lse hån, förolämpning forinden [-en'an] I adv förut, på förhand II prep före III kon] innan, förrän Forindien Främre Indien foring [bräd] fodring forivre rfl, ~ sig förivra sig -lse

förivring, överilad handling forjage tr förjaga -t a jäktig, jäktad, utmattad forjasket a sjaskig, slarvig forjætte tr lova, förebåda; det -de land det förlovade landet -lse [gudomligt] löftefork

fork -en -e hölgaffel, -tjuga, grep; treudd

forkammer [hjärtats] förmak forkarl rättare, fördräng forkaste tr förkasta -lig a förkastlig -lse förkastande forkert [-ke'rt] a adv felaktig[t], oriktig[t] -hed felaktighet, abnormitet

for||klage tr anklaga, klaga på, angiva -klampe tr kila fast, stötta

for'klapper -en -e klackör forklar||e tr förklara -else EKris-

ti] förklaring -ing förklaring forklejne tr för [ringa, -klena, nedsätta -lse nedsättande, förringande

forklippe tr klippa fel forkludr[]e tr röra ihop, trassla till, förfuska -ing oreda, trassel, röra

1 for klæde -t -r förkläde

2 forklæ'd[[e tr förkläda -ning förkläd [nad, -ning

forknyt' [y ei. 0] a ledsen, nedslagen, nedstämd, försagd, blyg -hed modlöshet, nedslagenhet, nedstämdhet-te tr nedslå, nedstämma forkobre [-kou'ra] tr förkopp ra forkogle [oy] tr för|häxa, -trolla forkomme did I itr förkomma, komma bort II tr förlägga, slarva bort -na utmattad, medtagen; ~ af kulde förfrusen forkort I [e tr förkorta -else -ning

förkortning forkradse tr klösa, riva, rispa forkrop framkropp forkrænkelig a förgänglig -hed

förgänglighet forkrøbl[|e tr förkrympa -et a förkrympt, förvuxen -ing förkrympning

forkrøll|[e tr tillskrynkla -ing till-

skrynkling forkue tr kuva, förtrycka -lse förtryck, underkuvande forkull I |e I tr kola II itr förkolna -ing [för]kolning forkumret a bedrövad, bekymrad forkundskab förkunskap forkunstle tr förkonstla

forkvakle tr trassla till, röra ihop,

förvränga forkynde [0] tr I för [kunna, -klara 2 jur delgiva -lse 1 förkunnelse 2 jur delgivning forkys[|e tr avskräcka, skrämma,

göra skygg -t a förskrämd forkæle tr skämma (klema) bort

-lse bortklemande forkærlighed förkärlek forkætr I |e/r för[kättra, -döma-ing

fördömande, brännmärkande forkøb förköp (jfr forhøje)] komme

i -et förekomma forkøle rfl, ~ sig förkyla sig; være

-t ha snuva -lse förkylning forkø're tr tröttköra for'kørselsret förkörsrätt förlade I tr lämna, övergiva; bibi förlåta (jfr tilgive); alt forladt! för all del! II rfl, ~ sig på förlita sig på

forladegevær X mynningsladdare

forladelse förlåtelse; om förlåt!, ursäkta! forlader X mynningsladdare forladt' a övergiven; ~ skib vrak

(jfr fcrlade) -hed övergivenhet forlag [for'la'y] -et - förlag forlange tr begära -nde begäran,

anmodan forlappet a hoplappad, hopskar-vad

forlede tr förleda, förföra forleden I a förliden; ~ dag häromdagen II adv nyligen forlegen [-lai'an] a 1 förlägen, blyg, bortkommen 2 ivrig, angelägen; være ~ for vara ivrig efter; aldrig være ~ for svar aldrig vara svarslös -hed blyghet, förlägenhet; svårighet forlene tr förläna; ~ en med noget

ge (skänka) ngn ngt forlevet a utlevad forlib[[e rfl, ~ sig förälska sig -else förälskelse -t a förälskad forlide rfl, ~ sig på no en förlita sig på ngn

1 forlig a & förlig

2 forli'g -et - förlikning -e tr bi-forligelig

59

formentlig

lägga, förlika, försona, samman-jämka -elig a fördragsam, försonlig -elig (hed försonlighet, fördragsamhet -es dep komma överens, sämjas; de ~ godt de komma bra överens; de ~ som hund og kat de leva som hund och katt; de kan ikke ~ de kunna icke sämjas

forligger sängmatta forliggejt a, -de varer förlegade varor

forli's -et - förlisning, skeppsbrott; förlust -ei itr förlisa II [säll.] tr förlora forlods [forlobs] adv i förväg, i förskott; ~ part förmånsrätt [vid arv]

forlokke tr förföra, locka, förleda forlo'r|en a förlorad, förtappad; oäkta, falsk, konstgjord; ~ beskedenhed falsk blygsamhet; -ent hår löshår; -ne tænder löständer; — skildpadde köttstuvning av kalvhuvud m. m.; ~ fletning lösfläta

forlov [forlou'] -en - [för] lov, till-låtelse; tillstånd; bede om ~ be om tillåtelse, begära tillstånd forlove tr rfl, ~ [sig] förlova [sig] -lse förlovning; deklarere sin ~ eklatera sin förlovning; hæve sin ~ bryta sin förlovning -r [for'lou'or] bröllopsvittne, 'best man' -t a förlovad; hans -de hans fästmö; hennes -de hennes fästman; et par -de ett förlovat par

forlyd uddljud

forlyde itr förljudas; lade sig ~ med låta förstå, utsprida -nde förljudande; efter ~ efter vad ryktet förmäler forlydsrim uddrim, allitteration forlyste tt för|lusta, -strö, roa -lse nöje, förlustelse, -ströelse -lsesj-skat nöjesskatt -lses|syg a nöjes-lysten

forlæder fotsack [på vagn] forlægge tr I [forlæg'a] förlägga [ngt som man sedan inte kan hitta]; [för]flytta 2 [for'læga] för-

lägga, utgiva, publicera -lse förj-läggning, -flyttning -r [for'lægar] [bok] förläggare forlænge tr förlänga -lig(hed ut-

tänjbarhet -lse förlängning forlæn[g]s [for'læn's] a adv framlänges, framåt forlæng'st adv se længst forlæns se forlængs

1 forløb -et - jakt framben

2 forlø'b -et - förlopp, utveckling -ei itr förlöpa, utveckla sig; sygdommen ~r normalt sjukdomen fortskrider normalt; dagene ~r fredeligt dagarna förflyta lugnt II rfl, ~ sig förlöpa sig, förgå sig -else över ilning

1 forløber [for'løbar] förelöpare; förhäst

2- forlø'ber förlöpare [förlupen

biljardkula] forløfte rfl, ~ sig förlyfta sig, förta sig -lse sträckning; misslyckande forløjet a förljugen, lögnaktig -hed

lögnaktighet, förställning forløs|(e tr förlösa -er förlossare -ning förlossning form [for'm] -en 1 Epl. -er] form,

gestalt 2 [pl. -e] [gjut]form for'I mad förrätt formal a formell

1 formale tr förmala

2 formale tr, ~ et billede överarbeta en tavla

formand ordförande, talman, president; bas, förman; före|-gångare, -trädare -skab ordförandeskap formane tr förmana formaste rfl, ~ sig understå sig -lig a förmäten, oförsynt; fräck -lig I hed -lse djärvhet, dristighet; förmätenhet, fräckhet forme tr bilda, dana, forma, gestalta; ~ sig heldigt ha framgång

1 formelig a adv formell[t]; [-verklig^],-] {+verk- lig^],+} faktisk [t]

2 formelig a formbar, plastisk

1 formene tr förmena, vägra, neka

2 formen|[e tr förmena, anse, påstå -ing förmenande, mening -tligfornier

a adv förment, föregiven, [-antagligfen],-] {+antag- ligfen],+} enligt förmenande former formare, gjutare, kruk-makare

1 forme're tr bilda, form[er]a

2 forme're tr rfl, ~ [sig] föröka, fortplanta [sig]

formerelse ökning

1 formering ökning; fortplantning

2 formering formering, gestaltning; gruppering

formfuldendt a formfulländad formida'bel a oerhörd, fruktansvärd, förfärlig formiddag förmiddag formidle tr förmedla -r förmedlare

formilde tr [för] mildra, blidka -lse mildring

formindske tv [för]minska -lse

[för] minskning formod||e tr förmoda, misstänka -entlig I a förmodad, sannolik II adv förmodligen -ning förmodan for'mue -n -r förmögenhet -nde a förmögen -stigningsafgift engångsskatt på förmögenhetsökning

formula'r -en -ev formulär formuldne[s] itr dep förmultna formumme [o ei. å] tr förkläda, maskera

formynder [for'møn'ar] -en -e

förmyndare formæl||e tr förmäla -ing förmäl-ning

formøble tv förslösa, plottra bort formå' tv förmå, kunna (jfr kunne, evne)', övertala; ~ meget kos ha stort inflytande hos -ende a inflytelserik formål [for'må'1] -et - [-[ända]-mål,-] {+[ända]- mål,+} syfte (jfr genstand) -s|tjen-lig a ändamålsenlig fornavn förnamn forne'den [ö] adv nere, nedanför, nedtill

fornedre tr förnedra -lse förnedring

fornem [for'næm'] a förnäm, förnämlig -hed förnämliet

fornemme tr förnimma -lig I a förnimbar, kännbar, märkbar II adv särskilt, i synnerhet, huvudsakligen -lse känsla, förnimmelse (jfr fin)\ have på ~n at ha på känn att fornuft' [o ei. å] -en förnuft -ig a förnuftig -ægteskab resonemangsparti forny tr förnya -else förnyande,

förnyelse fornylig adv se nylig fornægte tr förneka -lse för-

nek|else, -ande fornærme tr förnärma, förolämpa -lig a förolämpande -lse 1 förolämpning 2 förtrytelse -tjhed tjurighet, trumpenhet , fornævnt a ovannämnd fornøden [fornø'öan] a behövlig,

nödvändig; have ~ behöva fornøje tr förströ, glädja, roa, tillfredsställa -lig a rolig, trevlig, nöjsam -lse glädje, nöje; med ~ med nöje (glädje), gärna; god mycket nöje! forord 1 förförd, -ejtal (jfr anbefaling) 2 förbehåll, villkor, avtal; ~ bryder ingen trætte ingånget avtal vållar ingen tvist, det skadar aldrig att komma överens på

förhand; kave -et vara ledande forordn[|e tr förordna, föreskriva; ordinera (jfr beskikke) -ing förordning

foroven [forou'(a)n] adv upptill forover [for'ou'or] adv framåt -bøj-

et a framåtlutad forpagt||e tr arrendera, förpakta -er arrendator, förpaktare -ning arrende, förpaktning forpart framdel

forpasse tr försitta, komma för

sent till forpeste tr förpesta forpine tr [ut]pina, plåga forpjuske tr tillskrynkla, rufsa

till, fara illa med, illa tilltyga forplant||e tr 1 omplantera 2 fortplanta -else -ning 1 omplantering 2 fortplantning forplej |Je tr förpläga -ning för-forplej ningsvæsen

Gi

forsimple

plägning -nings|væsen intenden-tur

forpligte tr förplikta forplumre tr grumla; oroa, störa, rubba

forpostbåd hjälp {kanonbåt, -ve-

dettbåt forpote framtass

forproppe tr fullproppa Emed mat]

forpurr||e tr förhindra, göra om

intet -ing förhindrande forpustet a andfådd, andtruten

-hed andfåddhet, andtrutenhet forputte tr förlägga, gömma forpøble tr dra ned, förråa forpå adv framtill forrang företräde, högre rang forregn||e rfl, ~ sig räkna fel

-else -ing felräkning, misstag forrendt a tröttkörd, uttröttad

[av att springa] forrent||e tr förränta -ning förräntning

forrest [for'ost] a adv främst, först

1 forret kok förrätt

2 forret företrädesrätt, privilegium

forret'ning affär; butik -sjfører prokurist; verkställande direktör -s|mand affärsman -sjorden förhandlingsordning, föredragningslista -s|papirer affärshandlingar -s|udvalg arbetsutskott, verkställande utskott forrette [-ræd'o] tr förrätta, uträtta, ombesörja for'rettighed företrädesrätt, privilegium forrevet a sönderriven forrider -en -e förridare forrige [for'ia] a förre, förra forrigle tr regla, låsa forringe tr för|ringa, -sämra -lse

minskning, nedsättning forrokke tr rubba, göra osäker forrose tr berömma för mycket forruske tr tillskrynkla, illa till-

tyga

forrustj|e itr rosta -ning [förstöring genom] rost forrygende a rasande, våldsam;

~ storm fruktansvärd storm; blive en ~ succes göra stormande lycka forryk||ke tr rubba, förskjuta -kelse -ning rubbning, förskjutning -t a galen, tokig, förryckt -tjhed galenskap, förryckthet forræder [-ræö'or] förrädare -i'

~et förräderi -[i]sk a förrädisk forrøget a nedrökt, svart av rök forråd [for'rå'ö] -et - förråd forråde tr förråda forrådne itr förruttna - lse förruttnelse

forrå[e] tr förgrova, försimpla, brutalisera

1 forsage I tr försaka, avstå från; avsvärja; svika II itr klicka

2 forsage itr tappa modet forsagt a försagd, missmodig, nedslagen -hed försagdhet, modlöshet

forsal hall, vestibul for'salg förköp

forsaml||e tr församla -ing samling; sammankomst; församling, den församlade menigheten (jfr menighed) -ings|hus samlingslokal, [ofta motsv.] Folkets hus forsats||dør dubbeldörr -vindue dubbel-, innan I fönster

1 forse tr rfl, ~ [sig] [åld.] förse [sig] [med ngt] (jfr forsyne)

2 forse rfl, ~ sig på förgapa sig i, stirra sig blind på; ~ sig mod förgå sig (bryta) mot -else 1 åld misstag 2 [oavsiktligt] fel, förbiseende; ingen för all del! [som svar på om forladelse/]

forsegl||e [-sai'lo] tr försegla -ing

försegling forsende tr försända -Ises[omkostninger transportkostnader forsiddet [-seö'ot] a nedsutten forside framsida

forsigtig [-seg'di] a adv [-försik-tig[t],-] {+försik- tig[t],+} varsam[t]; F~ f [på paket o. d.] Aktas! -hed försiktighet,

aktsamhet, varsamhet -beds|-regel försiktighetsmått forsikr||e tr försäkra -ing försäkring

forsimple tr för|grova, -råaforsinke

forsinke tr för|dröja, -sena, -sinka

-lse fördröjning, försening forsir||e tr utsira, pryda, smycka

-ing ornament, dekoration forsjaske tr slarva med, förstöra,

sjaska ner forskabet a tillgjord forskel [for'sgæl'] -len -le skillnad -lig [forsgæl'i] a olik[a] -lighed [forsgæl"ihe'd] olikhet, skillnad forskertse tr förjlora, -spilla,

-slösa forskib förskepp forsko framsko [om häst] forskreget [-sgrai'aö] a hes forskrift anvisning, föreskrift

-sjmæssig a reglementsenlig forskrive I tr 1 beställa, förskriva; pantförskriva 2 skriva fel II rfl, ~ sig 1 förbinda sig; förskriva sig 2 skriva fel -lse 1 beställning, [pant] förskrivning 2 felskrivning forskruet a tillgjord, exalterad forskrække tr förJfära, -skräcka,

skrämma forskræmt a förskrämd forskråle rfl, ~ sig skrika sig hes forskubbe rfl, ~ sig förskjuta sig,

rubbas for'skud förskott

1 forskyde tr förskottera, låna

2 forskyde tr förskjuta, rubba; förkasta

3 forskyde tr sönderskjuta; skjuta bort [ammunitionen]

forskydelig a skjutbar, rörlig forskyl|de tr förjskylla, -tjäna, vara värd; det var løn som -dt det var rätt åt honom

1 forskære [for'sgæ'ra] /r skära för

2 forskære [forsgæ'ra] tr 1 skära av; förstöra [genom felaktig [-tillskärning]-] {+till- skärning]+} 2 förskära, [upp] blanda [vin]

forskærm stänkskärm forskønne tr försköna [--Ises]middel-] {+-Ises]mid- del+} skönhetsmedel forskåne tr förskona

1 forslag [for'sla'y] -et - 1 förslag' 2 mus för'slag [snot]

2 forslag [forsla'y] tillräcklighet, dryghet; det er der ~ i det räcker

gott till; der er intet ~ i maden maten är mycket odryg, förslår ingenting forslagen [forsla'yan] a förslagen,

listig, klipsk, slug forslidt' a utnött, utsliten, omtuggad -hed trivialitet forsludre I tr trassla till II rfl, ~

sig försäga sig forsluge rfl, ~ sig pd noget äta ngt för hastigt, äta för mycket av ngt -na glupsk forslæbe rfl, ~ sig överanstränga sig

for slå I itr förslå, räcka till II tr, ~ tiden fördriva tiden; ~ tankerne slå bort tankarna -et a svårt slagen forsmag försmak forsmul[d]re tr smula sönder forsmæde||lig a adv kränkande, vanärande, skymflig[t] (jfr ærgerlig) -lig|hed -lse skam, vanära, skymf for'smæk framhäck [på vagn] forsmå tr försmå forsnakke rfl, ~ sig försäga sig, prata bredvid mun; säga fel -lse felsägning forsnit framsnitt [på bok] forsnitte tr klippa (skära) illa forsnuet a snuvig forsnævrl|e tr göra trängre (snävare) -ing förträngning, åtsnör-ning

forsoidet a utfestad forsoren [forso'r(a)n] a morsk, käck

forsove rfl, ~ sig försova sig -t a

sömntung, dåsig forspand [för] spann forspil förspel forspilde [i] tr förspilla forspille [e] I tr spela bort; ~ sine kort se följ II rfl, ~ sig spela fel, bildl förstöra sina chanser forspis||e rfl, ~ sig föräta sig -t a

övermätt forspring försprång forsprænge tr 1 skingra, sprida 2 överanstränga; vricka; spränga [en häst]forspænd

63

forsætlig

forspænd [för] spann forstad förstad

forstand [forsdan'] -en 1 förstånd, vett; have ~ på förstå sig på; gå fra -en förlora förståndet 2 mening, betydelse forstander [for'sdan'ar] föreståndare, rektor -inde [-en'a] föreståndarinna forstandig [-sdan'di] a förståndig,

vettig forstavn förstäv

forstemme tr förstämma -lse

förstämdhet, förstämning forstene tr förstena, petrifiera forstikke I tr sticka sönder II rfl, ~ sig gömma sig forstil|jle rfl, ~ sig förställa sig -lelse förställning -t a låtsad först [[kandidat civiljägmästare -mand skogstjänsteman forstokke tr förhärda, förstocka

-lse förhärdelse forstoppe tr tillstoppa, tilltäppa

-lse förstoppning forstræk[|ke tr försträcka; ~ no-gen med penge låna ngn pengar -kelse -ning försträckning, lån; vrickning forstue förstuga (jfr afsats, trappeafsats)

forstukket a 1 sönderbiten, stucken 2 gömd forstumme itr förstummas forstuv|]e tr stuka, vricka, sträcka

-ning/ vrickning forstykke framstycke forstyrre tr störa -lse störning, avbrott; förvirring, oreda -r orostiftare -t a virrig, oredig forstærk||e tr förstärka, utöka -ning 1 förstärkning 2 mot sv [enl. 1867—1909 gällande härordning] landstorm forstævn förstäv forstøde tr 1 förskjuta 2 skada genom en stöt -lse förskjutande forstørre tr förstora (jfr ødelægge) -lse förstoring -lses|glas förstoringsglas forstøve tr pulvrisera forstå tr förstå, begripa; lade sig

~ med ge en vink om -elig a begriplig, förståelig -else förstånd; mening, betydelse; förståelse, samförstånd; være i god ~ med stå på god fot med forståle tr förståla; bildl stålsät-

ta, härda forsulten a hungrig, utsvulten forsumpe itr försumpas, förslappas, stagnera forsure tr förbittra, göra sur forsvar [for'sva'r] -et - försvar -e [forsva'ra] tr försvara; stå till svars för -er [for'sva'r ar] försvarare, försvarsadvokat -lig [-[for-sva'rli]-] {+[for- sva'rli]+} a tillfredsställande, ordentlig; väldig forsvedt' a genomsvettig forsvide tr sveda forsvind||e itr försvinna -en -ing försvinnande -ingsJnummer hokuspokus; låve et ~ smita sin väg forsviret a utfestad, 'dagen efter' forsværge I tr avsvärja; jeg ville have forsvoret, at det var den mand jag kunde ha svurit på att det inte var han; man skal ingenting ~ osvuret är bäst II rfl, ~ sig begå mened; försvärja sig [till ngn, ngt] -lse 1 avs värj else, av-svärj ning 2 mened forsyn [for'sy'n) -et försyn forsynde rfl, ~

sig fela, försynda

sig ^

forsynl|e tr förse, tillgodose; servera; forsyn Dem ! var så god och tag för er! -er leverantör -et a försedd (jfr beskeden) -ing förråd; distribution; försörjning -lig a förutseende, omtänksam -lighed förutseende, omtänksamhet forsyre tr göra alltför sur; — dejgen lägga för mycket jäst i degen forsæde 1 ordförandeskap, presidium 2 framsäte forsælge tr försälja -r försäljare forsænk||e tr [för]sänka; sätta under vatten; spärra [en hamn] -[nings]|bor försänkningsborr forsæt [for'sæt] -tet -ter föresats, uppsåt, avsikt -lig [forsæd'li] I a avsiktlig, uppsåtlig II adv med flitforsætte

forsætte tr 1 försätta, blanda, le-gera 2 förflytta, transportera; ~ af kurs försätta (driva) ur kursen; ~ i væksten hejda (hämma) i växten (utvecklingen) forsøde tr söta; bUdi förljuva -lse

sötande; förljuvande forsøg [forsø'y] -et - försök -e tr försöka, pröva -s[mark experi-mentalfält forsølv||e' tr försilvra -ning för-silvring

forsømme [ö] tr försumma; övergiva; ~ [skolen] skolka; jeg har intet at ~ med det jag har ingenting annat att göra -lig a försumlig, glömsk, vårdslös -lig|-hed försumlighet, glömska, vårdslöshet

forsørge tv försörja, föda -lse försörjning, utkomst; understöd -1-ses|kommune hemortskommun -r försörj are forsål||e tr [halv]sula -ing [lialv]-

sulning forsåvidt se vidt

fort [o] adv framåt, vidare (jfr hurtigt)', fare ~ fortsätta; ~ væk ständigt och jämt, i ett sträck fortab||e tv förlora -else -ning förlust; förtappelse, fördärv -t a förlorad; förtappad; handfallen, modlös; ~ i försjunken i; den ~e son den förlorade sonen fortage rfl, ~ sig 1 gå över, försvinna, dö bort 2 säll överanstränga sig, förta sig

1 for'tale förord, företal

2 forta'le I rfl, ~ sig försäga sig, prata bredvid munnen II tv åld förtala -lse felsägning

fortand framtand fortande tv tanda forte I o] I itr gå framåt, göra framsteg II tr påskynda; ~ sin gang gå fortare, ta ut stegen fortegn 1 mus förtecken 2 mat tecken

fortegne tr 1 förteckna, katalogisera 2 felteckna -lse förtcck-71 ing, katalog I fortegning modell, utkast

2 fortegning fel [teckning, -ritning

forterpet a sliten, utnött fortid 1 förfluten tid; i -en i forna dagar, förr i tiden; hans ~ hans förflutna, hans antecedentia 2 imperfektum; -s fremtid konditionalis I; -s førfremtid konditionalis II -s[levning fornlämning fortie tr förtiga -lse fördöljande,

förtigande, undertryckande fortil adv framtill for'tilfælde precedensfall fortinne tr förtenna; -de øjne [av sömnighet ei. berusning] matta (glanslösa) ögon fortjen||e tv förtjäna; det har han ærligt -t det är rätt åt honom -este förtjänst -stlig a förtjänstfull, förträfflig fortne [o] I itv 1 fortskrida, göra framsteg; avbejdet -r ikke arbetet går inte framåt 2 förta sig [om ur] II tr påskynda fortold||e tr förtulla -ning för-tullning

fortolkjje tr tolka, tyda, utlägga; ~ falsk fel-, miss|tolka -ning tolkning, utläggning fortone I tr sudda ut, glida över II rfl, ~ sig 1 skymta, dyka upp 2 försvinna [ur sikte] fortov [for'tou] -et -e gångbana,

trottoar fortravlet a jäktad fortrin [for'trin] företräde, försteg; förtjänst -lig [fortrin'li] a adv förträfflig[t], utmärkt, [-ypperlig^]-] {+ypper- lig^]+} -lighed förträfflighet -sjvis adv företrädesvis fortrolde se fortrylle fortrolig a förtrogen; förtrolig,

konfidentiell fortrudt se fortryde fortrukket se fortrække forjtryde -trø'd -trudt tr ångra, beklaga; det skulle ~ mig,

om . . det skulle göra mig ont, om . . -lig a missbelåten, förtretad; tage noget op misstycka ngt, bliva förtretad för n£t -lighed -lse missbelåtenhet, förtrytelse, förtret**fortryk|ke** *tr* för-, under|trycka *-te forhold (kår)* knappa omständigheter

fortrylle *tr* förtrolla, förhäxa, bedåra **-lse** förtrollning, tjusning

fortræd [-træð'] *-en* förtret, skada; *komme i ~* komma i en tråkig situation **-elig** *a* förtretad, missbelåten, gnällig **-elighed** vresighet, dåligt humör; förtret, obehag **-en** se *fortrædelig* **-ige** *tr* förarga, såra, stöta, reta *-igelse* förargelse, obehag, ledsamheter

for|trække I *itr* dra bort, ge sig iväg; *uvejret er -trukket* ovädret har gått förbi **II** *tr* för|vrida, -vränga; *uden at ~ en mine* utan att ändra en min; *hans ansigt -trak sig* han gjorde en grimas; *-trukket* förvriden, vanställd; grimaserande

fortræng‖e *tr* förtränga, undantränga **-else -ning** förträngning, undanträngande

fortrød se *fortryde* **-en** se *fortrædelig*

fortrøst‖e *rfl, ~ sig til (på)* förtrösta på **-ning,** *i ~ til* i förlitande på **-nings|fuld** *a* förhoppningsfull

fort‖sat I *a* fortsatt, o[av]bruten, sammanhängande **II** *adv* alltjämt, fortfarande **-sætte** *tr* fortsätta **-sættelse** fortsättning **-sættelses|skole** fortsättningsskola

fortu′det [ð] *a* förgråten

fortum′let *a* yr i huvudet, bestört, förbluffad

fortungevokal främre vokal

fortuske *tr* byta bort

fortvivle *itr* förtvivla; *det var det der var det -nde ved det* det var det som var det hopplösa i saken **-lse** förtvivlan

fortykke *tr* förtjocka **-lse** förtjockning, förtätning

fortynd‖e *tr* förtunna, utspäda **-else -ing** förtunning

fortæll‖e *tr* berätta, förtälja; *-ende måde* indikativ **-er** berättare **-ing** saga, berättelse, historia

fortænke *tr* förtänka; *~ en i* klandra ngn för

for′tæppe ridå

fortær‖e *tr* förtära; *~s* frätas (rosta) bort **-ing** förtäring

fortærsket *a* banal, utnött, utsliten

fortæt‖ning förtätning **-te** *tr* förtäta, kondensera

fortøj‖e *tr itr* förtöja *-ning* förtöjning *-nings|pæl* pollare, dykdalb

fortørne [ö] *tr* förarga, förtörna **-lse** förtrytelse, harm

fortørre [ö] *itr tr* ut-, för|torka **-lse** uttorkning

förtå framtå

forud [fɔr′u′ð] *adv* framför; i förväg, förut; *~ for* framför, före; *have noget ~ for* vara överlägsen, ha ngn fördel (ngt företräde) framför **-anelse** förkänsla

forude [fɔr′uðə] *adv* framför; föröver, i fören

foruden [fɔruˈðən] **I** *adv* utvändigt, på utsidan **II** *prep* förutom, utöver

forud‖indtaget *a* partisk, fördomsfull **-seenhed** förutseende, förtänksamhet **-sætning** antagande, förutsättning **-sætte** *tr* antaga, förutsätta

forulejˈlige [ai] *tr* besvära

forulemˈpe *tr* förtreta, genera, ofreda, oroa (jfr *fornærme*) **-lse** besvär, förtret

forulykˈke *itr* förolyckas, omkomma

forunde *tr* [för]unna

forunderlig *a* förunderlig, besynnerlig, egendomlig, konstig

forundr‖e I *tr* förvåna **II** *rfl, ~ sig* undra, vara förvånad **-ing** förvåning **-ings|stol** understol

forureˈn‖e *tr* förorena **-ing** förorening

foruretˈte *tr* förorätta, förfördela **-lse** oförrätt

forurolige [-uroˈli(ɣ)ə] *tr* oroa **-lse** oro

forvalte *tr* förvalta **-r** förvaltare

forvandl‖e *tr* förvandla *-ing* förvandling

forvansk‖e *tr* för|vanska, -falska,forvanskning

66

fostre

vanställa, fördärva -ning förvanskning forvar||e tr förvara; ikke vei -et inte riktigt klok; han troede, at den hellige grav var vei -et han trodde, att det inte var någon fara på taket -else -ing förvarfing]; arrest forvasket a urblekt [genom [-tvättning]-] {+tvätt- ning]+}

for'ved [ö] prep adv framför, före,

förut; framtill for'vej, i -en i förväg; året i -en

föregående år forveksl||e tr förväxla -ing förväxling

forvende tr för|vanska, -vrida, -vända

forvent||e tr förvänta -elig I a som kan väntas II adv förmodligen, troligtvis -ning för|väntning, -hoppning -ningsjfuld a förhoppningsfull

forvikl||e [-veg'la] tr inveckla, förvilla, förvirra -ing förveckling, förvirring forvilde [i] I tr vilseföra, förvilla II rfl, ~ sig förvilla sig, gå vilse; -t vilsekommen -lse förvillelse forviltret [i] a bråkig, bullersam,

stoj ande; tilltrasslad forvinde [-ven'-] tr hämta sig

efter [sjukdom, krig o. d.] forvirr||e [i] tr förvirra; -et virrig -ing förvirring forvise tr förvisa forviske [-ves'ga] tr göra otydlig (suddig), stryka (sudda) ut

1 forvisning [-ves'neng] förvissning, övertygelse

2 forvisning [-vi'sneng] [-[lands]-förvisning-] {+[lands]- förvisning+}

forvisse [-e-] I försäkra, övertyga

II rfl, ~ sig förvissa sig forvist [-vest'] [äv. i två ord] adv förvisso

forvitr||e [i] itr förvittra -ing

förvittring forvokset a förvuxen, missbildad forvolde tr [för] vålla forvorpen [-vor'ban] a fräck, oförskämd, skamlös; [moraliskt] fördärvad

forvoven [-vå'van] a djärv, dristig, oförvägen, våghalsig -hed djärvhet, dristighet, våghalsighet forvrid I |e tr förvrida, vrida ur led

-ning forvridning, vrickning forvræng||e tr förvränga -ning

förvrängning forvrøvle I tr prata nonsens om, krångla till II rfl, ~ sig trassla in sig

forvæn||ne tr skämma bort, pyssla om -nelse -t|hed bortskämdhet for'værelse för|rum, -mak forværr||e tr försämra, förvärra -else -ing försämring forvåget a utvakad, uttröttad

genom sömnlöshet forynge [ø] tr föryngra -lse föryngring, återväxt forzire se forsire

foræd|e rfl, ~ sig föräta sig; -t

över I mätt, -gödd forædljje tr förädla -ing förädling

forælde||s [-æl'as] dep bli föråldrad (obruklig) -lse I åldrande 2 preskription -t a föråldrad, ålderdomlig

forældre [-æl'dra] pl föräldrar forære tr förära, skänka, giva; jeg fik den ~nde af jag fick den i present av forærgret a förgrämd foræring gåva, present forøde tr föröda, slösa bort; förstöra -lse slöseri; förödelse forøge tr för|öka, -kovra -lse

[för] ökning, utvidgning forønsket a efterlängtad, önskad forøve tr föröva

1 forø'velse förövande, begående

2 for'øvelse förövning, förberedande övning

forår vår

forårsa'ge tr förorsaka forårs|jhalvår vårtermin »jævndøgn vårdagjämning -såning vårsådd

fos [fos'] -sen -ser fors, vattenfall;

ström -se itr forsa, skumma fostbroder [fo-] fosterbroder -re tr fostrafourage

frembyde

fourage [fura'Ja] -n furage, foder foure'r -en -er 1 hovfurir 2 kompaniadjutant foyer [foaje'] -en [-je'on] -er

j-je'nr] foajé fra I [fra] prep från; ~ tid til anden då och då; gå ~ hinanden gå isär (av) II [fra'] adv från III konj sedan IV [fra] prefix [i sms.] av-frabede rfl, ~ sig avböja, avstå, undanbedja sig; Rygning -s Rökning undanbedes fradrag avdrag -e tr avdraga

-else avdrag -ning subtraktion frafald av-, bort [fall -e tr uppge, frångå, avstå; avfalla från, svika -en a avfällig fragt -en -er frakt -e tr frakta -er befraktare -karl -mand forman fragå I itr avgå, avdragas II tr frångå, förneka, återkalla, avstå -else avstående, förnekande, återkallande frahånds a, ~ hest högerhäst frak se frakke frakende tr frånkänna frakke -n -r [över] rock; kappa; bonjour (jfr kjole) -skød[e] rockskört

fraktu'r -en -er 1 läk brott 2 boktr

fr akt ur [st il] fra[|liggende a avlägsen -lægge rfl, ~ sig frånsäga sig [ansvaret för] -narre tr avlura francæse -n -r fransäs fran'k -en - ei. -s franc fran'sk I s franska [språket] II a fransk, fransysk -bind halv-franskt band -brød [frans'brø'ö] långt franskt bröd (jfr rundstykke) -mand fransman fra|[nøde tr avpressa, avtvinga -presse tr avpressa, avtvinga -rane tr frånröva -regne tr avdraga, avräkna -rense tr bortrensa [ogräs] -rive tr bortriva -røve tr frånröva -råde tr avråda frasagn legend, sägen; der gik ~ om man berättade om

1 frase [fra'se'] tr bortse från, frånse

2 frase [fra'sa] -n -r fras

frajǀsige rfl, ~ sig av-, frånǀsäga sig -sigelse avsägelse, abdikation -skille tr frånskilja -skrive

I tr 1 frånkänna 2 avskriva II rfl, ~ sig [skriftligt] avsäga sig, avstå från; bestrida, förneka -stand avstånd -stødende a frånstötande -stødning repulsion -stå tr avstå -sværge rfl, ~ sig med ed förneka -tage tr fråntaga -tagelse fråntagande -træde I tr draga sig tillbaka från, från-träda, utträda ur II itr av-, utǀ-träda -vende tr beröva; bortvända -vige tr avstå från, övergiva, vika ifrån -vriste tr frånrycka -vænne tr avvänja -vænnelse -vænning avvänjning -vær, et frånvaro -værelse frånvaro; glimre ved sin ~ lysa med sin frånvaro -værende a frånvarande

fred [freö'] -en [fre'-] 1 frid 2 pl. -e fred -e tr itr freda, hägna, fridlysa; ~ om vårda, skydda -elig a fredlig -fyldt a fridfull, rofylld -hellig a helig, helgad, okränkbar -ning fridlysning -ningstid förbjuden [jakt- ei. fiske]tid -som-m elig a fridsam -somm'elig-hed saktmod, godmodighet fregne [ai] -n -r fräkne -t a fräk-nig

frejdig [frai'di] a frimodig, hurtig, käck, rättfram, förtröstansfull -hed frimodighet, förtröstan, öppenhjärtighet frel's a åld fri, frälse -ei ~n I frälse 2 frälsning, räddning, befrielse; F~ns Hærfrälsningsarmén

II tr frälsa, rädda -er frälsare -erǀmand -erjsoldat F frälsningssoldat

frem' adv fram; sig ~! sjung ut!; se ~ for sig se rakt fram med frånvarande (uttryckslös) blick frem'ad [ö] adv framåt »skridende a framåtgående frembringe tr frambringa, alstra; framföra -lse 1 frambringande; produktion 2 alster, produkt frembrud ut-, in [brott frembyde tr erbjudafremdeles

fremdeles adv fortfarande; vidare, dessutom (jfr fremtidig)', og sd ~ (o. s. fr.) och så vidare fremǀǀdrift företagsamhet, driftighet -drivning framdrivande; drivning Ea v växter] fremefter adv framåt fremelske tr vårda, omhulda,

utveckla; uppdraga, odla fremfarenǀǀde a envis, ihållande

-hed häftighet, livlighet fremfor [o] prep framför fremfusenǀǀde a brådstörtad, överilad -hed överilning fremfærd 1 handlingssätt; uppförande, beteende 2 framsteg, utveckling; energi f remfør I ǀe tr fram [föra, -bära, anföra -else framförande -sel transport

fremgang framgång, framsteg, utveckling -sǀmåde tillvägaǀgå-ende, -gångsjsätt fremǀǀherskende a förhärskande, rådande -hæve tr framhålla, understryka -kalde tr framkalla -kaldelse foto framkallning; teat inropning -kalder © framkallare fremkomm'elig a framkomlig, farbar

fremleje I uthyrning i andra hand

II tr uthyra i andra hand fremlyse I tr annonsera (kungöra) som upphittad II itr 1 lysa (skina) fram 2 vara klar (tydlig, evident) fremlæg -get - inlaga -ge tr framlägga Einför domstol] -gelse framläggande; framställning fremlån lån i andra hand

1 fremme I s främjande, fromma, trivsel; påskyndande II tr främja; påskynda; expediera

2 fremme adv framme; sagen var ~ frågan var uppe

fremmed [ö] a främmande, utländsk; i det -e utomlands -bog gästbok -fører vägvisare -had främlingshat -legionen främlingslegionen -loge avantscen-loge -ord främmande ord fremmelig a försigkommen, avancerad -hed försigkommenhet

fremmende a [be]främjande fremm'est superi, først og ~ först

och främst (jfr forrest) fremǀǀover adv framåt -ragende a framskjutande; framstående -rykket a framskriden, avancerad -salg detaljhandel; återför-sälj ning -sende tr [över]sända -sendelse översändande, befordran -sige tr läsa upp, deklamera -sigelse uppläsning -skridt framsteg -skudt a framskjuten -skynde tr påskynda -spring utsprång -stille I tr fram-, före [ställa, återge, framföra II rfl, ~ sig inställa sig; uppställa sig [som valkandidat o. d.] -stilling framställning -stående a framskjutande, utstående; framstående -syn förutseende - synet a 1

förutseende, framsynt 2 visionär -sætte tr fram|ställa, -lägga; förklara; ~nde måde indikativ -tid 1 framtid 2 gram futurum -tidig I a tillkommande, blivande II adv framdeles, i framtiden -toning företeelse; utseende; figur, individ -trædeise framträdande; företeelse -træden fram-, upp [trädande -ture itr framhärda

1 fri' tr befria, frigöra; ^ os fra det onde fräls oss ifrån ondo; Gud ~ mig! Gud bevare mig!; ~ sig ved ed svära sig fri

2 fri' itr fria

3 fri' a fri; ~ af & klar för; ~ for fri (befriad) från; blive ~ for slippa; det var ikke -1 for at det var inte utan att; jeg vil hellere være ~ jag ser helst att jag slipper - aften fri-kväll -bytter ~en ~e fribytare

fri'er friare -fødder, gå på ~ gå på friarfärd fri||finde tr frikänna -findeise frikännande -gear [-gir], sætte i ~ frikoppla -givelse frigivning -gænger innehavare av fribiljett frihed frihet -s|bevægelse frihetsrörelse -s[rådet gemensamt styrande organ för de organisationer som genomförde kampenFrihedsstøtten

mot den tyska ockupationen av Danmark 1943—45 F-s |støtten minnesmärke i Köpenhamn rest 1792—97 till minne av stavnsbåndets upphävande frika||delle [fregadæl'o] ~r

[större, flat] köttbulle (jfr kødbolle); dålig, affekterad skådespelare; låve en ~ göra en dumhet, blamera sig; der er slag i ~n p det är liv i luckan -donse ¥t köttbulle frikass|é -een -eer stuvning fri I Ikendelse frikännande -kvarter rast -laden a frimodig -land kalljord frille [i] -n -r -kone frilla frimenighed [fri'-, kort i] [-[grundtvigsk]-] {+[grundt- vigsk]+} frikyrkoförsamling frimodig [frimo'öi] a uppriktig, öppenhjärtig -hed uppriktighet, öppenhjärtighet fripostig [fripos'di] a oblyg, oförskämd, fräck -hed fräckhet frise'r||e tr kamma, frisera -kåbe -trøje kamkofta frisk [e] a 1 frisk, sund 2 färsk 3 hurtig, glad; begynde på en ~ börja på nytt; teende sig en — cigar tända en ny cigarr; ~ plukket nyplockad; ~ som en fisk pigg som en mört -bagt a ny bakad -barberet a ny rakad -brændt a ny rostad -e I tr,~ op friska (färska) upp, förnya, sätta färg på; ~ en op uppfriska ngn II itr friska i, öka Eom vind] -fyr sprätt, snobb; 'glad lax', spelevink -la-vet a ny lagad, nygjord friskole privat [grundtvigsk] skola för åldern 7—14 år fris'ler [i] pl frisel [feberutslag] frisprog, han har ~ han får säga

vad han vill frist [e] -en anstånd, uppskov, frist

1 friste [fres-1 tr, ~ livet uppehålla livet

2 friste [fres-] tr fresta, locka; pröva, utstå

fristed fristad, tillflyktsort friste||lse frestelse -r frestare

fristil uppsatsskrivning] fris||ure [-y'ra] frisyr, kam-

ning -ørinde [-en'a] hårfrisörska fri||tagelse befrielse, frikallande -talende a frispråkig

1 fritte [i] -n -r frett [illerart]

2 fritte [i] -n -r © [glas]fritta

3 fritte Li] tr © värma en pulver-formig massa, så att kornen klibba fast utan att smälta

4 fritte [i] tr utfråga -ri' ~et ~er "nyfiket utfrågande -syg a frågvis fritænkersk a ateistisk frivillig a frivillig, spontan; godvillig

fro [fro'] a poet glad, munter frod||es [ö] dep frodas -ig a frodig,

yppig, fyllig frokost [fråk'ost] -en -er lunch; [säll.] frukost (jfr morgenmad) -pause lunchrast -stue lunchrum

fromladen [o] a skenhelig, guds-nådelig

fromme [o] I 5, på lykke og ~ på vinst och förlust, på måfå II tr gagna, tjäna frontispice [frondasbi'sa] -n -r

frontespis frontmand sport forwardsspelare fro'præ [di] ken ottesång frossen [å] a frusen -pind frusen stackare

frue -n -r fru -noder pl fina frufasoner -n| timmer kvinna; slinka

frugt [o ei. å] -en -er frukt -bar a fruktbar - bar | gøre tr göra fruktbar; utnyttja, tillgodogöra sig -barhed fruktbarhet -e itr bära frukt; gagna, hjälpa -es|løs a gagnlös, onyttig, ofruktbar-es|-loshed gagn-, menings | löshet, onyttighet -grød fruktkräm -knude fruktämne frugtsomm'elig a havande -hed

havandeskap fryd [fry'ö] -en fröjd, glädje -e tr glädja, fröjda -e|fuld a glad, glädjande frygt [frøgt] -en fruktan, rädsla; nære ~ for at vara rädd för attfrygtagtig

-agtig [f røgdag'di] a [-rädd[hå-gad],-] {+rädd[hå- gad],+} skygg -agtighed [-[-ag'di-he'ö]-] {+[-ag'di- he'ö]+} försagdhet, ängslan -e tr itr frukta, vara rädd [för] -elig I a fruktansvärd, förfärlig II adv fruktansvärt, 'förfärligt', 'väldigt' -indgydende a skräckinjagande -løs a orädd, oförfärad -løshed oräddhet -som a försagd, rädd, skygg -somhed försagdhet, räddhåga, skygghet frynse [0] -n -r frans -t a fransig, fransad

fryse frøs [frø's] frosset [o ei. å] tr itr frysa -boks kylrum fræk a fräck, oförskämd; dial dristig, djärv frændeløs a utan släktingar

1 fræse -n -r åld pipkrage, krås

2 fræse I -n -r <$ fräsmaskin II tr © fräsa

1 frø' -et - frö; gå- i ~ fröa sig, bildl bli gammal [om ogifta [-kvinnor]-] {+kvin- nor]+}

2 frø' -en -er groda; den grønne ~ ätliga grodan -bid bot dyblad

frøkenkloster stiftelse för ogifta döttrar till adels- och ämbetsmän frønnet [ö] a murken, rutten frå'de I [ö] -n -v fradga, skum II

itr skumma frådse [frå'sa] itr frossa -ri' ~et frosseri

frådsten [ö] tuffsten, kalktuff f. t. = for tiden f. n., för närvarande

fuge [fu(y)o] I -n -r fog, skarv, led; bringe ud af -me bringa ur fattningen II tr [hop]foga; ~ ad fogstryka -ske murslev fugl [fu'1] -en -e fågel; een ~ i hånden er bedre end ti på taget en fågel i handen är bättre än tio i skogen; der er ikke -s føde på ham han är bara skinn och ben; lad den ~ flyve ! tänk inte mer på det! -e|bær 1 fågelbär 2 rönn 3 bär av snöbollsbusken -e|flugts-linie, i ~ fågel vägen -e|kasse holk -e|kvidder fågelkvitter -e|-rede fågelbo -e|skarn fågelträck -ejskræmsel fågelskrämma -e|-

skydning lerduveskytte -ejtræk fågelsträck (jfr fugleskarn) -el-varsel fågelskådning [auspicier] -e I vildt skogsfågel fugning fogstrykning fugt [o ei. å] -en fukt, väta -e I tr fukta, väta; ^ ganen fukta sin strupe II itr dugga fugtel [o ei. å] -en prygel, smörj fugt||er ~en fuktningsapparat -ig a fuktig; en ~ herre en törstig herre -plettet a med fuktfläckar fuks [o ei. å] -en -er 1 fux 2 den

sämste i klassen (jfr duks) ful [fu'1] a ful, otäck, vämjelig,

gemen, vidrig (jfr gr Un) fuld [ful'] a full; det -e beløb hela summan; ved sine -e fem se fem; -e navn fullständigt namn -blodig a blod|full, -rik -bringe tr högt fullborda -byrde ^fullborda -byrdelse fullbordan -båren a fullt utvecklad, fullgången; bildl mogen -elig a adv fullkomlig[t], fullständig[t] -ende tr fullborda; godt begyndt er halvt -endt väl börjat är hälften vunnet - endelse avslutning; fulländning -endt a full|bordad, -ständig; -ändad -føre tr avsluta -kommen a adv fullkomlig[t] -kommenhed fullkomlighet, fulländning -magt ~en ~er fullmakt -mægtig [-[ful-mæg'di]-] {+[ful- mæg'di]+} ~en ~e 1 ombud, fullmäktig, ställföreträdare 2 hand prokurist, kontorschef, förste bokhållare 3 Ei ministerium grad mellan sekretær och kontor chef] ung motsv i:e kanslisekreterare -skab rus -skæg helskägg -stændig a adv fullständig[t] -stændiggøre tr komplettera -tallig a fulltalig -tro a trofast -træffer fullträff -vægtig a fullviktig fulgt -e se følge II fulmin||an't a dundrande, ljungande -syre knallsyra

fummelfingret a fumlig, släpp-hänt

fund [fon' ei. fån'] -et - fynd, upptäckt

fund||[amente're tv grund[lägg]a,fundation

71

fyre

lägga grund till -atio'n grundläggning, stiftande -ats [-a'ds] ~en ~er stiftelseurkund

1 funde're tr grunda, grundlägga, basera, konsolidera; -1 bestyrkt, fastslagen; dårligt -1 i historie med dåliga kunskaper i historia

2 funde're itr fundera, grubbla

1 funde'ring grundläggning

2 funde'ring fundering

funk||e I r^n gnista II itr gnistra, spraka; lysa -le itr gnistra, glittra, tindra -len 5 gnistrande, glittrande funktio'n -en -er funktion, verksamhet; Eom ämbetsman] i ~ i tjänst [en] funtus it] jag har det!, heureka! fu'r, få ~ bli utkörd; give en [et] ~ köra bort (avskeda) ngn

1 fure I -n -r fåra, ränna, räffla, rynka II tr plöja, fåra, räffla

2 fure tr kasta ut, avskeda, ge sparken

furet a fårad, räfflad; rynkig f uro're furor, hänförelse; vække {gøre) ~ göra furor

1 fu's -en -er kort som inte är trumf; hacka

2 fu's a adv framfusig[t], hetsig[t], trotsig [t] -e itr störta, rusa; strömma, välla, forsa

fusel||brændevin -snaps finkel fu'sentast -en -er brushuvud, vildhjärna -eri' ~et obetänksamhet, överilning fuske [u, o ei. å] itr fuska, göra dåligt arbete (jfr snyde) -r fuskare -ri' ~et ~er fusk [verk] fus'le itr, ~ med känna på, undersöka med handen; pyssla med fustage [-a'Ja] -n -r laggkärl, fat,

tunna, kagge fut [fut'] I -tet fräsande, sprakande; der er ~ i fejemøget det är ett fasligt liv där II itj paff! futi'1 a futtig, lumpen -ite't futtighet, lumpenhet futte [u] itr tr spraka, flamma upp; ~ en kineser af bränna av en svärmare [fyrverkeripjäs]; huset -de af huset brann ner

futte ra'1 -et -er fodral futteri' -et -er sprakande fyrverkeri

fut'tog [u] barnspr 'tufftåg' fx. = for eksempel t. ex., till exempel fyge [7] føg [fø'y] føget [føyat] itr vjrvla. yra -sne yrsnö -vejr snö|-yra, -storm fyld [fyr] -en fylljnad, -ning, stoppning; färs; fyllnadsgods -ei överflöd, yppighet; når tidens ~ kommer i tidens fullbordan II tr fylla; ~ kul kola, bunkra -el-bug matvrak -ejbøtte fyllbult -e I kalk spaltfyllnad -e|pen reservoarpenna -eri' ~et fylleri fyldest, en; gøre ~ tillfredsställa, lämna ersättning; han gør ~ for to han gör skäl för två; lade retfærdigheden ske ~ låta rättvisan ha sin gång -gore tr tillfredsställa -gørende a nöjaktig, tillräcklig fyldevom matvrak fyldig [-&-] a fyllig -hed fyllighet fyld [n] ing 1 fyllning 2 fält, ruta,

[dörr] spegel fylgje -n -r fylgja Fyn [fy'n] en av de danska öarna -bo ~en ~er invånare på Fyn fynd [føn'] -en kraft, kläm, eftertryck (jfr fund); med ~ og klem kärn-, kraft|fullt; så det förslår -ig [føn'di] a kärn-, kraft|full; träffande (jfr opfindsom, malmholdig)

fy'ns k a från Fyn; tale ~ tala Fyndialekt

1 fyr [fyr7] -ren -re[r] tall, fura

2 fyr [fy'r] -en -e pojke, karl; en lystig ~ [munter] fyr, lustigkurre

3 fyr [fy'r] -et - 1 eld, fyr; give ~ ge eld; gøre ~ på göra upp eld i; være ~ og flamme vara eld och låga (full av entusiasm) 2 [-fyr-[torn]-] {+fyr- [torn]+}

4 fyr [fy'r], et röta Ei trä] fyraften ledighet efter slutat

dagsarbete; holde ~ ta sig ledigt fyrbøder eldare

1 fyre I tr [bryskt] avskeda, ge sparken (jfr 2 fure) II itr vara arbetslösfyre

2 fyre itr 1 elda; ~ på [betonat på3 lägga på mera bränsle 2 ge eld, skjuta; ~ på [betonat fyre] ge eld mot

1 fyrig a F arbetslös

2 fyrig a eldig, yster -hed eldig-bet

fyr||ing eldning -plads pannrum fyrre [ö] räkn fyrtio; i -me på 40-talet; færdig med ~ slut, förlorad

fyrre||bræt plank av furu -nåls-sæbe tallbarrstvål -træ 1 fura 2 furu I ved, -trä fyrretyve räkn fyrtio fyrrum pannrum fyrste [fyr'sda] -n -r furste fyrsted eldstad, spis fyrstelig a furstlig fyr|istik[ke] åld tändsticka (jfr tændstik) -stål eldstål -svamp fnöske -tøj elddon; cigarrettän-dare -værker fyrverkare fæ' -et - fä, dumbom; kreatur, boskap

fædre pl fäder -land foster-, fädernesland - landeri' ~et chauvinism -ländsk a fosterländsk -lands I kærlig a patriotisk -ne a fäderne-fædrift kreatursavel fægt -en F tiggeri, lösdriveri -e itr 1 fäkta; strida, kämpa 2 slå omkring sig, fäkta med armarna

3 F tigga; ~ sig frem (igennem) slå sig fram [med svårighet], leva på svältgränsen, suga på ramarna -en fäktning; gestikulerande -er fäktare -ning fäktning; träff ning -nings|patrouille stridspatrull

fæ||hoved dumbom -isk a dum och rå

fæka'lier pl exkrementer fæ'l a ful, otäck, osmaklig fæld -et åld skada, skadegörelse, förfall, bofällighet fæld||e I tr fälla; rugga II ~n ~r fälla, giller -e|tid ruggningstid -ning fällning; ruggning fælg [fæl'y] -en -e fälg, hjulring fælhed fulhet, osmaklighet fælle -n -r kamrat, följeslagare

fælled [ö] -en -er fälad, allmänning, gemensam betesmark fæll'es a gemensam; andels-; være ~ om noget dela ngt -badning gemensamhetsbad -eje egendomsgemenskap -følelse samkänsla, solidaritet -hed gemen|-skap, -samhet -køn realgenus (jfr intetkøn) -møde gemensamt sammanträde, plenum -navn appellativ -nordisk a 1 samnordisk, gemensamt nordisk 2 språkv urnordisk -nævner gemensam nämnare -skab gemenskap, förening, bolag, sambruk -skole samskola -stue allmän sal [på sjukhus] -udvalg centralstyrelse; [i riksdagen] gemensamt utskott

fællig, i ~ i förbund, i samförstånd, gemensamt fændrik [fæn'drek] -ken -ker åld

fanbärare; fänrik fængljbar a eldfängd, lättantänd-lig -e itr fatta eld; bildl bli upptänd (eld och lågor) -elig a se fængbar -hætte tänd-, knallJhatt -nålsgevær tändnålsgevär -rør tändrör

fæng's|Jel -[e]let -ler 1 fängelse 2 [strängare form av] fängelsestraff, ung straffarbete (jfr hæfte) -le tr sätta i fängelse, häkta, fängsla [äv. bildl.] -ling fängslande, inspärrning fænn'ik[e] -\e]n -[e]r åld fänika færd [fæ'r] -en -er 1 färd 2 beteende, uppförande, framträdande; fra første — från första början; være på -e vara på färde, [om person] vara i farten -en kringresande, kommande och gående -es dep färdas, resa færdig a färdig, beredd, redo -hed färdighet, duglighet -ma-ger färdiggörare, putsare -syet a färdigjsydd, -gjord, konfektions-; banal; -syede meninger osjälvständiga åsikter; ~ barn foster-, adoptiv j barn færdsel [færsal] -en trafik -s|be-tjent trafikkonstapel -sjfyr trå-færdselslov

fik|delare, -fyr -s|lov vägtrafikstadga -s|standsning trafik-stockning -s|åre trafikåder, huvud I gata, -väg færge [y] I -n -r färja II tr färja (jfr farve) -fart färjtrafik; resa med färja -leje färjläge -mand f är j karl

færing -en -er invånare på Färöarna

færrest superi fåtaligast, minst; de

-e mycket få fær't -en lukt, doft; väderkorn, spår; få -en af få korn på, få nys om, vädra -e tr [om hund] vädra fæste I -t -r 1 fäste, stöd 2 fäste, borg 3 arrende [på livstid] II trl fästa, sätta fast; ~ rod slå rot 2 arrendera; städsla, städja; ~ en gård bort arrendera ut en gård; ~ sig bort ta tjänst; — sig i erindringen fästa sig i minnet -kontor [privat] arbetsförmedling -mand 1 föreståndare för arbetsförmedling, kommissionär 2 poet fästman (jfr forlovede, kæreste) -penge pl städja -r ~en ~e arrendator fæstne I tr göra fast, [be-, [-stad]-fästa-] {+stad]- fästa+} II rfl, ~ sig [bildl.] anta bestämd (fast) form fætlter -teren -re [manlig] kusin (jfr kusine); snurrig ~ komisk figur føde [ö] I -n föda, näring II ^föda, [liv] nära, underhålla; født i 1903 född 1903; ikke født i går inte så bakom, ganska knepig; født medlem självskriven medlem -by födelsestad - gård fädernegård -hjem -klinik förlossningshem -land fädernesland -midler pl livsmedel -pumpe © matarpump føderatllio'n federation -i'v a federal, förbunds- føde||stavn fosterjord -sted födelseort -vareforretning -vare-handel livsmedelsaffär -varer pl livsmedel føds||el [føs'(3)l] -len -ler födelse, nedkomst; börd, härkomst; kvæle i -len [bildl.] kväva i sin linda -ela'r ~en ~er födelsedagsbarn, jubilar -elsjhjælperske barn-

morska -els I stiftelse barnbörds-hus -els I tang förlossningstång -els|veer pl värkar -elsjviden-skab obstetrik føg, føget se fyge føj [foi] itj fy, tvi, usch!

1 føje [oi] a adv föga, ringa, oansenlig; om ~ tid snart; agte ~ ringakta

2 føje [oi] I tr 1 [hop]foga; ~ sine ord vei lägga sina ord väl; ~ til tillfoga, tillägga 2 göra till viljes, ge efter för; lykken har -t ham lyckan har gynnat honom, han har haft tur II rfl, ~ sig rätta (anpassa) sig; det -de sig således at det inträffade att, det slumpade sig så att

3 føje [oi], en grund, berättigande; med ~ med fog, med rätta, skäli-gen; falde til ~ falla till föga

føjelig [oi] a foglig, medgörlig; villig; gynnsam, förlig Eom vind] føjte [foido] itr, ~ om driva (ströva) omkring føl [føl'] -let [føl'9Ö] - 1 föl 2 F =

civilbetjent føl||bar a kännbar -e tr itr känna, märka, röra vid; få at ~ få känna på, erfara; til at tage og ~ på kännbar, påtaglig, uppenbar; ~ med en hysa medkänsla med (förståelse för) ngn; ~ en pd tænderne känna ngn på pulsen; ~ sig känna sitt värde, ha höga tankar om sig själv -e|horn känselspröt, antenn; trevare; trække ~ene til sig dra sig tillbaka, stämma ned tonen -elig a förnimbar; känn-, märk|bar -else förnimmelse, känsel; känsla; have på ~n ha på känn, känna på sig -er ~en ~e känselspröt, trevare; stikke en ~ ud (udsende en känna sig för -eri' ~et känslosamhet, sentimentalitet, pjoskighet -e|sans känsel -e|tråd känselspröt følfod hästhovsört følgag'tig a villig, lydig følge [y] I 1 -n -r [ordnings]följd; resultat, konsekvens; tage til ~ ta hänsyn till, rätta sig efter 2 -t -rfølgelig

följe, sällskap; i'flok og ~ i sluten trupp II fulgte [ful'da] fulgt [ful't] tr itr följa, ledsaga; rätta sig efter; tage hvad der -r ta konsekvenserna; -s [ad\ följas åt; höra samman; -s med följa med -lig adv alltså, följaktligen -ret -rigtig a följdriktig, logisk, konsekvent -seddel följesedel -skab [res]sällskap -svend följeslagare -sætning 1 följd, konsekvens; slutsats 2 gram konsekutiv sats følhoppe fölsto

føl|jing förbindelse, kontakt, känning [med fienden] -som a känslig; sentimental -somhed känslighet; sentimentalitet fønikisk a fenicisk Føniks Fenix

1 før [fø'r] a grov, kraftig, fyllig, korpulent

2 før [fø'r ei. fo'r] I adv före, förut; lige ~ alldeles nyss II prep före III kon] förrän, innan -da-tid pluskvamperfektum

føre [ø] tr itr föra, leda; ~ an gå i spetsen, visa vägen; ~ en dans op börja dansen, öppna balen -lse ledning, styrelse, förvaltning fø'rend konj förrän, innan fører -en -e [an] förare, ledare; vägvisare -bevis flygcertifikat -hus

[lokpersonals] hytt - skab ledning før||fortid pluskvamperfektum -fremtid futurum exaktum føring ledning; förande; förning før||laden a fyllig -lig a 1 fyllig 2

frisk, arbetsför (jfr i forlig) -lighed hälsa, arbetsförhet førnutid perfektum førs||el [ø] -elen -ler transport; last

-els I skib transportfartyg først [ö] I a räkn först, främst, för-nämst; den -e den bedste första bästa; en af de -e dage en av de närmaste dagarna; ikke for det -e inte på en tid ännu II adv först; fra ~ af från början; ~ i maj: i först i maj, inte förr än i maj 2 i början av maj; ~ på året i början på året; ~ lige alldeles nyss; han er ~ i tyverne han är ett par och tjugo første I |født a förstfödd -grøde förstling -hånds a originell, i första hand, ursprunglig -minister premiärminister »opførelse [ur]premiär -skuespiller premiäraktör -udgave originalupplaga -udkast skiss, utkast først||kommende a nästa, nästkommande -ning, i -en i början få' tr få (jfr 2 måtte); jeg fik ham forklaret sammenhængen jag lyckades förklara sammanhanget för honom; jeg -r et nyt sæt tøj jag håller på att skaffa mig en ny kostym; ~ for få i läxa fåmælt a fåordig, tystlåten fårei|flynder fårlevermask -ham fårakläder -kylling syrsa -syge påssjuka -t a fåraktig, obegåvad fåtallig a fåtalig -hed fåtal, litet antal

G

g = godt [betygsgrad, ung. motsv.]B ga'b -et - gap, öppning; på vid ~ vidöppen, på vid gavel -e itr gapa, gäspa -e|klap källkrasse; vägsenap -en gäspning -e|stok skampåle -flab [gau-] skränfock

-flabet [gau-] a näsvis, oförskämd -mundet [gau-] a lösmynt

gad [ga'ö] imperf t. gide gaddis -[s]en -[s]er alfågel gade [ö] -n -r gata; blind ~ åter- følgelig

följe, sällskap; i'flok og ~ i sluten trupp II fulgte [ful'da] fulgt [ful't] tr itr följa, ledsaga; rätta sig efter; tage hvad der -r ta konsekvenserna; -s [ad\ följas åt; höra samman; -s med följa med -lig adv alltså, följaktligen -ret -rigtig a följdriktig, logisk, konsekvent -seddel följesedel -skab [res]sällskap -svend följeslagare -sætning 1 följd, konsekvens; slutsats 2 gram konsekutiv sats følhoppe fölsto

føl|jing förbindelse, kontakt, känning [med fienden] -som a känslig; sentimental -somhed känslighet; sentimentalitet fønikisk a fenicisk Føniks Fenix

1 før [fø'r] a grov, kraftig, fyllig, korpulent

2 før [fø'r ei. fo'r] I adv före, förut; lige ~ alldeles nyss II prep före III kon] förrän, innan -da-tid pluskvamperfektum

føre [ø] tr itr föra, leda; ~ an gå i spetsen, visa vägen; ~ en dans op börja dansen, öppna balen -lse ledning, styrelse, förvaltning fø'rend konj förrän, innan fører -en -e [an] förare, ledare; vägvisare -bevis flygcertifikat -hus
[lokpersonals] hytt - skab ledning før||fortid pluskvamperfektum -fremtid futurum exaktum føring ledning; förande; förning før||laden a fyllig -lig a 1 fyllig 2

frisk, arbetsför (jfr i forlig) -lighed hälsa, arbetsförhet førnutid perfektum førs||el [ø] -elen -ler transport; last

-els I skib transportfartyg først [ö] I a räkn först, främst, för-nämst; den -e den bedste första bästa; en af de -e dage en av de närmaste dagarna; ikke for det -e inte på en tid ännu II adv först; fra ~ af från början; ~ i maj: i först i maj, inte förr än i maj 2 i början av maj; ~ på året i början på året; ~ lige alldeles nyss; han er ~ i tyverne han är ett par och tjugo første I |født a förstfödd -grøde förstling -hånds a originell, i första hand, ursprunglig -minister premiärminister »opførelse [ur]premiär -skuespiller premiäraktör -udgave originalupplaga -udkast skiss, utkast først||kommende a nästa, nästkommande -ning, i -en i början få' tr få (jfr 2 måtte); jeg fik ham forklaret sammenhængen jag lyckades förklara sammanhanget för honom; jeg -r et nyt sæt tøj jag håller på att skaffa mig en ny kostym; ~ for få i läxa fåmælt a fåordig, tystlåten fårei|flynder fårlevermask -ham fårakläder -kylling syrsa -syge påssjuka -t a fåraktig, obegåvad fåtallig a fåtalig -hed fåtal, litet antal

G

g = godt [betygsgrad, ung. motsv.]B ga'b -et - gap, öppning; på vid ~ vidöppen, på vid gavel -e itr gapa, gäspa -e|klap källkrasse; vägsenap -en gäspning -e|stok skampåle -flab [gau-] skränfock

-flabet [gau-] a näsvis, oförskämd -mundet [gau-] a lösmynt

gad [ga'ö] imperf t. gide gaddis -[s]en -[s]er alfågel gade [ö] -n -r gata; blind ~ åter-gadedreng

vändsgränd; gå om i en anden ~ ändra taktik, tala om ngt annat; passer -n! cirkulera! -dreng gatpojke -dør ytterdörr - dørs | nøgle portnyckel -fejer gatsopare -hus hus med fasad mot gatan (jfr baghus, havehus)', åld stuga [på landet, utan jord] -kryds gat-ko rsning -kær bydamm »renovation gat urenhållning -spejl skvallerspegel -sprog slang - vise skillingtryck, slagdänga gaf||fel -felen -ler gaffel; [telefon] -klyka -fel|dannet a tvågrenad -fel I mad fast föda -le I tr, ~ i sig hugga för sig II rfl, ~ sig grena sig, klyva sig gagak'ker pl 'fossingar'; skor gage [ga'Ja] -n -r avlöning, [fast] lön -re [-e'rz]tr avlöna, betala gal [ga'l] a 1 tokig, galen 2 ond, argsint, förbannad felaktig, oriktig; den -e hals vrångstrupen; ~ mand galning; få det -e ben ud af sengen vakna på fel sida; komme -t af sted råka illa ut, göra en dumhet; blive ~ i hovedet bli arg, fatta humör; når -t skal, være i värsta fall; være ~ på vara lömsk på; så -t du vil så mycket du vill; intet er så -t, at det jo ikke er godt for noget ingenting ont som inte har något gott med sig gala'n -en -er kurtisör, älskare, donjuan -teri' ~et ~er 1 artighet, smicker 2 pl prydnadsvaror, ga-lanterivaror galde [gal'a] -n galla; harm, förbittring -blære gallblåsa galder [gal'(d) ar] -en troll J sång, -dom

galdt imperf t. gælde gale itr gala

gale||anstalt -hus sinnessjukhus galej [-lai'] -en -er galär; gå på -en gå ut på galej; hvad ville han på den vad hade min son på galej an att göra? -slave galärslav galen s galande

gal]|frans ~en ~e[r\ galning, to-ker -hovedet a kolerisk, häftig galio'n -en -er galjon[sbild]

galla gala, parad, högtidsdräkt; i fuld ~ i full parad -kårde paradvärja

galle -n -r galläpple galmandsjlsnak -tale prat, nonsens

galnebær belladonna galoche [- Ja] -n -r galosch; der er gang i -me det går som om det vore smort -støvle bottin, pampusch

galskab galenskap, vansinne; raseri

gam' -men -me åld grip '(jfr grib) gamache [-/a] gamaske -n -r damask

gammel a gammal; -1 jern järnskrot; snakke -t tala förtroligt; den gamle af dage [bibi.] Gud -dags a gammal I dags, -modig, omodern; kede sig noget så ~ ha dödande tråkigt -jomfru gammal fröken, F gammal nucka -klog a lill-gammal -skat åld motsv grundskatt

gammen gamman, fröjd, glädje gamse itr snappa, nafsa gane -n -r gom; kunstig ~ lösgom -lyd palatal -sejl gomsegel gang' -en -e gång; korridor; avdelning [på sjukhus]; portion, omgång; een ad -en en i sänder; gå i ~ med sätta i gång med; den ~ [dd\ när (då); gå cd kødets ~ gå all världens väg, gå hädan -bræt gångbro, spång -dør för-studörr -e tr multiplicera -er ~en ~e gångare -e|regning multiplikation -er|pilt åld smådräng -e I tegn multiplikationstecken -fod jamb -kone städerska, hjälphustru -kurv gångstol [för barn] gangspil vindspel ganske I adv 1 helt [och hållet], fullständigt, alldeles; ~ anderledes helt annorlunda; ~ anderledes godt mycket bättre; — vist visserligen 2 säll ganska, tämligen II a hel; af ~ hjerte av hela mitt hjärta

gante I -n -r dumbom, narr; gåganteri

gelinde

Per G-s genvej gå en onödig omväg II itr skämta, skoja, flörta -ri' ~et skämt, flört -s dep se gante II

1 ga'r a © [om metall] ren; [om hud] garvad

2 ga'r adv åld till och med garanti I (bevis -seddel pollette-

ringsmärke garder -en -e [liv] gardist garderobemand rockvaktmästare

gardi'n -et -er gardin -præken

sparlakansläxa gar||e tr © färska -ferskning färsk-ning -herd färskhärd gar'n -et - ei. -er garn, tråd; nät -hæspel härva -nøgle nystan -ruse ry ss ja -vinde nyst] fot, -vinda

garstig a avskyvärd, gräslig gartner -en -e trädgårdsmästare -i' ~et ~er [handels] trädgård; trädgårdsskötsel

garve tr garva -r garvare -stof

garvämne gas7 -sen -ser [lys] gas -badeovn gasapparat, varmvattenberedare -beholder gasklocka -blus gas|-låga, -ljus gase -n -r gåskarl, gåse gasllflamme gaslåga -hane gaskran -regulering gaspedal

1 gasse se gase

2 gasse rfl, ~ sig trivas, gotta sig gåt' -tet -ter 1 analöppning 2 &

gatt -bor analöppning -finne analfena -åbning analöppning gave -n -r gåva, present -kort presentkort gavflab se gab flab gavl [gau'l] -en -e gavel gavmild [gau'mil'] a givmild gavn [gau'n] -en ei. -et gagn, nytta, fördel; til -s grundligt, så det förslår -e tr gagna, vara till nytta för -lig a nyttig, användbar; fördelaktig, hälsosam -lighed användbarhet gav||strik [gau-] ~ken ~ke[r] skälm, kanalje, lymmel -tyv 1 = föreg2 bedragare, tjuv-tyvestreg upptåg, skälmstycke

gaze [ga'sa] -n -r gas, flor, tyll -bind gasbinda

gear [gi'r] -et - © utväxling, växel; skifte ~ växla -kasse växellåda -stang växelspak gebe't -et -er gebit, område gebis' -set -ser lösgom, löständer gebomm'erlig a väldig, enorm, kolossal

gebrokken [gebrog'(a)n] a rådbråkad; på -1 dansk på bruten danska

geburtsdag [gebu"rsda'] åld födelsedag

geby'r -et -er avgift, arvode, taxa, lösen

gebær'de I -n -r gest, åtbörd II rfl, ~ sig uppföra sig, bete sig, bära sig åt; gestikulera ged [ge'ö] -en -er get gedde [ö] -n -r gädda gede [ö] -n splint, ytved gede[|blad kaprifol -hams ~en ~e geting -kid killing -malker zool nattskärra -rams bot mjölkört

gedulgt [gedul't] a dold, hemlig, lönnlig -hed hemlighet geest se gest gefalde åld se behage gefærlig a åld farlig, ohygglig gehal't -en beskaf enhet, halt, värde

gehejm [gehai'm] a åld hemlig, förtrolig - e I etatsråd - e | konferents-råd -ejråd åld höga danska rangtitlar utan motsv. ämbete gejl [gai'1] a brunstig, lysten; frodig gejst [gai'st] -en -er åld ande; anda; spöke -lig I a andlig, kyrklig, prästerlig II kyrkans man, präst -lighed prästerskap gelassen a medgörlig, villig; lätt

och ledig; ivrig geläufig [oi] a avflytande [omtal] geled' [ö] -det [geleö'at] -der [ge-

leö'ar] led, rad gelejde [gelai'da] tr åld skämts följa, ledsaga gelik' [i] adv fort, kvickt gelinde [gelen'da] adv F försiktigt, varligt; ta det lugnt!gelænder 7

gelænder [gelæn'ar] -et -e räcke, ledstång; balustrad; staket gem', i ~ gömd, i förvar gema'1 -en -er gemål, make -inde [gemalen'a] ~n gemål, maka geme'n a gemen; tarvlig; det -e bedste det allmänna bästa

1 gemme -n -r gem [ädelsten]; ophøjet ~ kamé

2 gemme I -t -r gömma, gömställe, förvar II tr gömma, förvara, spara -sted gömställe

gemyse -n -r [vanl. pl.] [-grönsaker],-] {+grön- saker],+} legymer gemyt' -tet -ter lynne, sinneflag]; skilles pä grund af -ternes uoverensstemmelse skiljas på grund av stridighet i lynne -lig a fryntlig, gladlynt, gemytlig gen-[gæn'] åter-, om-, mot- - besøg svars-, åter|visit -bo ~en ~er granne mittemot -boerske kvinnlig granne -byrd pånyttfödelse gendarmblå [Jan-] a indigofärgad gen||digte tr omdikta -drive tr gendriva, vederlägga -drivelse vederläggning -døbe tr döpa om -døber vederdöpare gene (géne) [Je'nQ] -n -r obehag, besvär

genegen [gene'y9n] a benägen, hågad

general[[debat remissdebatt »direktorat namn på överstyrelserna för skatteväsende, post, telegraf och De Danske Statsbaner -for-samling allmänt möte, årsmöte, bolagsstämma * -fuldmagt fullmakt in blanco generalieblad samling handlingar, dossier [angående fånge] generalinde [generalen^] -n -r generalska

general||kvittering slutkvitto -nævner gemensam nämnare -prøve generalrepetition generhverve tr åter|få, -vinna,-erövra -lse åter I vinnande, -fående gene'risk a adv släkt-genert [Jene'rt] a blyg, generad -hed blyghet, förlägenhet genforeningen Sönderjyllands

7 gennemvævet

återförening med Danmark 1920 -fortælle tr reproducera, återberätta med egna ord »fortælling reproduktion -færd ~et ~ spöke, vålnad, gengångare -fø-delse pånyttfödelse - ganger spöke; dubbelgångare -give tr återgiva; översätta -givelse återgivning, framställning; översättning -gæld gengäld, vedergällning; gøre ~ betala igen, vedergälla -gælde tr vedergälla, besvara -gældelse vedergällning, besvarande geni [Jeni'] -et -er geni, snille -streg iron dumhet, drumlighet gen[|kalde tr återkalla; ~ [si^] i erindringen återkalla i minnet -kaldelse hågkomst, minne -kende tr känna igen -kendelse igenkännande -komst återkomst -køb återköp -lyd genljud, eko -lyde itr genljuda -løser frälsare, förlossare -mæle genmäle, svar; tage til ~ ge svar på tal, protestera genne tr driva, fösa, jaga; dial genskjuta, mota

gennem prep genom -bagt a [-genom]-] {+ge- nom]+} bakt, -stekt, bildl mogen -brud genombrott -brudt a genombruten -førlig a utförbar -gang genomgång, undersökning; passage; forbudt Genomfart förbjuden, Förbjuden väg -hegle tr skälla ut, kritisera sönder, nedgöra -hullet a genomborrad -kørende a, ~ tog snälltåg, direkt förbindelse -kørsel passage, genomfart -liggen -ligning liggsår -løb vägtrumma, vattengenomlopp -ridning ridsår -sig-tig a genomskinlig -skudt a, ~ med hvide blade interfolierad -skuelig a, let ~ lätt att genomskåda -snit 1 tvärsnitt 2 genomsnitt, medeltal -snitlig I a medel- II adv i genomsnitt -støve tr genomleta -syn granskning, synande; sende til ~ skicka till påseende -træk kors-, tvär[-drag -tvinge tr framtvinga - vævet a genomvävdgennere

78

giftesyg

genne||re komp dial genare, snabbare -st superi dial genast, snabbast

genopHbygge tr återuppbygga -friske tr återuppliva -leve tr leva om igen -live tr återuppliva -livelse återupplivande, renässans -rette tr återställa, ersätta -standelse uppståndelse -stå itr återuppstå -tage tr återupptaga -tagelse återupptagande, repris; jur resning -trykke tr trycka om -træden förnyat framträdande gen||part kopia -rejse tr återupprätta -se tr återse -sidig a adv ömsesidig[t] -sidigvirken-de a reciprok -skin -skær återsken, reflex genstand -en -e föremål, ämne, objekt; förtäring, forfriskning; give en ~ bjuda på ett glas -s|-fald -s|form ackusativ -sjled -s|ord [ackusativ]objekt gen||stridig a motsträvig, motspänstig -svar genmäle, replik -syn, på på återseende!

-tage tr upprepa; gentagne gange om och om igen -tagelse upprepning -ta gelses [tilfælde återfall [i brott] -valg åter-, om|val -vej genväg; skyede ~ ta en genväg -vinde tr åter| vinna, -få -vor'-dig a besvärlig, mödosam -vor'-dighed förtret, motighet -vælge tr omvälja -åbne tr åter öppna ge'r. -en -e © två profilers sammanstötande i vinkel gere tr © sammanfoga i vinkel gere're rfl, ~ sig uppföra sig gerigt' [i] -en -er dörr-, fönster

infattning gering © sammanfogning i vinkel gerne adv gärna; i allmänhet; det kan ~ være det är mycket möjligt; han er ~ hjemme på denne tid han brukar vara hemma vid den här tiden gerning -en -er gärning, arbete; på fersk på bar gärning;

Apostlenes -er [-Apostlagärningarna; ligge på sine -er lida sina gärningars lön; gjort ~ står ikke til

at ændre gjord gärning har ingen återvändo; tegn og underlige -er tecken och under gerrig a girig, snål geråde [ö] itr råka; det -r dig til ære det länder dig till ära gesandt' -en -er sändebud, minister -skab legation geskæftig a beskäftig, beställsam gespen'st -et -er spöke, vålnad ge'st -en geestland [torr morän-el. sandmark vid Nordsjökusten, mots. t. marskland] gestus -en - gest, åtbörd gesvindt a flink, rask, fortfärdig gevalt, råbe ~ ropa på hjälp gevan'dt -et -er högt draperi, klädnad

geviert [gefi'rt] -en -er boktr fyrkant

gevind [geven'] -et -er ei. [--[skruv]-] {+- [skruv]+} gänga; gå over ~ komma ur gängorna gevinst [geven'st] -en -er vinst; den store ~ högsta vinsten; og tabskonto vinst- och förlustkonto gevi'r -et -er [gren-, hjort]horn gevækst -en -er F utväxt gevæ'r -et -er gevär; til i gevär!; ~ i hvil på axel gevär; ~ ved fod för fot gevär gi se gie

1 gibbe [i] tr & gipa

2 gibbe [i] itr, det -de i mig jag spratt till

gib[b]ernakker -en -e styrketår

gibs se gips

gid [giö' ei. gi'ö] adv om bara, om ändå, jag skulle önska; ~ det var så vei om det vore så väl ändå gide [ö] itr gitta, idas; jeg gad vide

{vidst) jag undrar gids|el [gis'sl] -elen ei. -elet -ler

gisslan gi[e] tr & giga

gif|fel ~[fe]len -ler kuvertbröd (jfr horn)

1 gift [i] -en -e gift

2 gift [i] -en -er giva, portion gifte [i] tr gifta bort; -s gifta sig

-færdig a giftasvnxen -kniv äktenskapsmäklerska -syg a gif-giftetanker 79

taslysten -tanker pi giftastan-kar

1 giftig a giftig

2 giftig a givande, fruktbar

[i] -gen -ger 1 ^ gigg 2 E2-hju-lig vagn] gigg; være tredie hjul til en ~ vara femte hjulet under vagnen

gige [gi'ys] -n -r poet giga, fiol

1 gigt [gigt] -en -er övre mynningen av masugn

2 gigt [gigt] -en gikt, reumatism -isk -svag a giktbruten

gikkengak[ken], være på~vara ute och rumla k gild [i] a åld präktig, hederlig

1 gilde [gil'a] -t -r kalas, fest, gille; sammanslutning, förening, gille; betale -t betala fiolerna

2 gild||e [i] tr snöpa, kastrera -ing ~en ~er eunuck, snöping -ning kastrering

gimmer||jøde [gemr-] F 'en riktig jude' -lam tacklamm

1 gimpe [gem-] I -n -r gunga, gungbräde II itr gunga, guppa, vippa

2 gimpe [gem-] -n -r sträng [på gitarr]

3 gimpe [gem-] tr slå frivoliteter [spetsar]

gips [gibs] -en gips -e tr gipsa gisn||e [i] tr gissa, förmoda -ing gissning

gisp [i] -et - tungt andedrag, flämtnfng -e itr flämta, flåsa, kippa efter andan -en s flämtande, flåsande gisse tr & beräkna; -t bredde latitud enligt död räkning gissebasse skämts 'lilla gris' gitov se givtov

1 gitre [i] tr & skura (skrubba) utombords

2 gitre [i] tr sätta galler för

1 gitter [i] -en -e skovel

2 gitter [i] -et -e ei. gitre [-gallergrind],-] {+galler- grind],+} spjälverk -værk gallerverk

give [giva ei. gi'] tr giva; uppträda som, spela; ~ greven uppträda flott; han gi'r den som rigmand

han spelar rik; ~ den med ny hat uppträda (göra sig till) med ny hatt; ~ for ge i uppgift (läxa); de penge var godt -t ud det var värt pengarna; ~ sig: 1 jämra sig 2 slå sig, förskjuta sig; ~ sig af med syssla med; ~ sig ind under underkasta sig; i givet tilfælde om tillfälle ges; vejret -r sig vädret lugnar sig -r givare givt se 2 gift -ig se 2 giftig gi[v]tov & gigtåg, gårding gjald||e -re itr genljuda, eka, skalla gjaldt imperf t. gælde glad [glaö']xa glad; være ~ ved livet njuta av livet; han vil være ~ til han kommer att tacka till -elig adv glatt, med glädje, gärna glam' -met -oväsen; hundskall -hul ljud|hål, -öppning [i [-klocktorn]-] {+klock- torn]+} -me itr skalla, eka, skrika; [om hund] skälla (jfr støje) glane itr göra stora ögon, glo glan's -en glans; polityr; tage -en af ställa i skuggan, fördunkla; -en er gået af St. Gertrud se forgyldning -billede bokmärke -lærred glanslärft gla'r -et - poet glas -mester glasmästare; din fader var ikke — du skymmer, du är inte gjord av glas -vædske glaskropp [i ögat] -øjne pl åld glasögon (jfr briller) glas' -set - glas -kirsebær klarbär -klokke -kuppel glaskupa -legeme glaskropp [i ögat] -puster glasblåsare -set a glasartad -skår glasskärva glasu'r -en -er glasyr glas||værk glasbruk -æble vit astrakan - øje emalj öga (jfr briller) glat' a adv glatt, slät, hal[t]; tro nogen på hans -te ansigt tro ngn på hans hederliga ansikte; gå ~ gå bra -barberet a slätrakad -høvle tr släthyvla -håret a slät-hårig -is, føre en på --> sätta ngn på det hala -løbet a slätbor-rad -raget a slätrakad -sleben a blankslipad 1 glatte I tr släta (jämna) ut,glatte

glätta; ~ efter polera, avputsa; ~ på släta ut; ~ ud släta över II rfl, — sig snygga upp sig, kamma sig 2 glatte -n blyglete glatvæk adv utan vidare, ogenerat glavind, et - poet glav[en], svärd gled [gled'], komme på ~ komma i gång; bringe (få) på ~ få i gång; få tungen lidt på ~ bli mera talför

glem||me I tr glömma II det er gået mig ad ~ det har jag glömt; lade gå i ~ låta vara glömt -mej-bogen, lade gå i ~ (skrive i låta vara glömt -sel ~en glömska -som a glömsk -somhed glömska glente -n -r zool glada glib [gli'b] -en -e fiskhåv glid se gled

glide [ö] itr glida, slinta; F gå, ge sig av, sätta i gång; ~ i en bananskal halka på ett bananskal -bane kana -flugt glidflykt -r ~en ~e slid [i ångmaskin] gliedermand [prov] docka; bildl marionett glime -n -r uthuggning [i vass] glimmerblomst [glem-] praktblomma

glimre [glem-] itr glittra, blänka; ~ ved sin fraværelse lysa med sin frånvaro -nde a adv lysande, briljant, utmärkt -syge prålsjuka glimt [e] -et - glimt, skymt, [flyktig] blick, blink, blixt -e itr blinka, tindra, glimta till, lysa fram -fyr blänkfyr glinse [gien-] itr glänsa, skina glip [e], gå ~ af gå miste om

1 glippe [gie-] itr slå fel, misslyckas

2 glippe [gie-] itr blinka, klippa [med ögonen]

glitning [glit'neng] glättning, satinering glitre [i] itr glittra, gnistra glitte [i] tr glätta, satinera glo' itr 1 glo, stirra 2 [om färg]

skina, sticka bjärt av globus [o] -en -er ei. glober [jord-, himmels] glob

glo||ende a 1 glödande 2 [om färg] skrikande, bjärt -hed a glödhet, skållhet

glo'r||ie ~n ~r gloria -ie're tr förse med gloria -iø's -vær'dig a ärorik glorød a glödröd glose -n -r [spe] glosa glub||ende a glupande -sk a glupsk, rovlysten; vild, blodtörstig; en ~ hund en hund, som bits gluffe itr gläfsa; grymta glug' [u] -gen -ger glugg, lucka -hul titthål

glut' [u] -ten -ter 1 åld litet barn 2 ung flicka

glyptote'k -et -er skulpturmuseum glyse -n -r glysjkolja, -torsk glæde [ö] I -n -r glädje, nöje II tr glädja -lig a glädjande, glad; ~ jul og ~t nytår god jul och gott nytt år -s|blus -s|bål lusteld, bål - s [forstyrrer glädjestörare glænse tr © polera (jfr glinse) glød [glø'ö] -en -er glöd -e I itr glöda II tr göra glödande, glödga gnald [gnål'] -en -er gnalling liten bit [att gnaga på], hård brödkant

gnask -et godsaker, snask -e tr knapra på, snaska, mumsa

1 gnav [gnau'] -et gnav [sällskapsspel med brickor, av vilka en är märkt med en katt; gnau = miau]

2 gnav [gnau'] -et gnagande -e tr itr 1 gnaga, skava 2 gnälla, gnata, kälta -en [gna'van] a butter, gnällig, trumpen, tvär-enhed butterhet, gnällighet -er gnagare -eri' ~et 1 gnagande 2 gnat, gnäll, kält

gnavpose 1 påse till brickor i

spelet gnav 2 se gnavpotte gnav| (potte bit varg, knarr, kverulant -sår skavsår gnidder [gnid'ar] -et kråkfötter,

otydlig (gnetig) skrift gnid||e [ö] tr gnida; ~ sig i hænderne gnugga händerna; ~ sig op ad en vara i ständig beröring (frottera sig) med ngn -e|lyd -nings|lyd väsljud, frikativa, spirantgnidre

8i

granvoksen

gnidre [gniö'ra] tr plita, klottra, gneta -t a gnetig gnidsel [gnis'ai] -en gnisslande; gråd og teenders ~ gråt och tandagnisslan

gnie itr knussla, snåla -per -pind -potte -r girigbuk, snålvarg, gni-dare

gnikke [gneg'a] tr gnida, gnugga gnisk [i] a girig, gnidig gnisle [-is'-] itr gnissla gnist [i] -en -er 1 gnista 2 liten smula; litet rus; ikke en ~ inte ett dugg

gnistre [i] itr gnistra gnitre [-id'-] itr spraka; gnistra gnubbe [o ei. å] tr gnida, gnugga; ~ sig op ad en klänga sig fast vid ngn, vara efterhängsen gnældre itr gläfsa, gnälla; tala gällt

gobelin [-læng] -et -er gobeläng god [go'(ö)] a god; pd -t dansk rent ut, tydligt; med det -e i godo, med vänlighet; kave -t af må väl av; nyde -t af dra fördel av; gore -t for vara bra för; gøre sig til -e med njuta av, smörja kråset med; se -t ud: i se bra ut 2 se kry ut; du har -t ved at tale det tjänar ingenting till att du talar; hav det -t! må så gott! -dædig a välgörande, givmild

1 gode [ö] -t -r ngt gott, för|del, -mån

2 gode [ö] -n -r gode [isländsk hövding]

god||gørende a välgörande -gø-renhed välgörenhet -lidende a välvillig -modig [goömo'öi] a godmodig

gods [gos'] -et 1 ägodelar; [-[frakt]-gods;-] {+[frakt]- gods;+} material 2 pl. -er gods, lantegendom -inspektør förvaltare godt [o] [betygsgrad, ung. motsv.]

B, godkänt godtbefindende gottfinnande,

tycke, behag godter pl gotter, godsaker godtgøre tr 1 bevisa 2 ersätta godtroen||de a godtrogen -hed godtrogenhet

gold [gol'] a ofruktjsam, -bar, steril; [om ko] utsinad -amme åld barnpiga -e itr -es dep sina -hed ofruktsamhet

golfkølle golfklubba gople [o] -n -r manet gorge [gorj] -n -r barm gotte rfl, ~ sig glädja sig, njuta, ha roligt gotter se godter got[t]o'nsk a germansk goute're tr uppskatta, sentera grab||ber pl stora, grova nävar -se tr ivrigt gripa efter, kapa åt sig

grad [gra' ö] -en -er grad; højere ~ komparativ; højeste ~ superlativ -bøje tr komp ar er a -bøjning komparation -e tr mäta (ta) temperaturen på -elstok spritpro-vare -mål[er] graderad skala -måling gradmätning gram' a förtörnad, ond, gramse grammofonplade grammofonskiva

gram's, kaste i ~ [barnlek] kasta ut ngt som barn slåss om att få tag i, [bildl.] kasta bort till första bästa -e tr itr hastigt gripa [-[efter];-] {+[ef- ter];+} ~ på fingra på -ejpose lycko-, lott|påse

1 gran' a fin, skarp; klar, tydlig

2 gran', et, pl. - [stoft]grand, smula

3 gran [gra'n ei. gran'] -\n]en [gra'non ei. gran'on] -[n]er [gra'-nor ei. gran'sr] gran

Granberg [gran'bæ'r], den går ikke ~! det klarar du inte! grande [gran'a] -n -r granne [säll., jfr nabo]

grand'||onkel fars ei. mors farbror ei. morbror -tante fars ei. mors faster ei. moster grangi'velig[t] a adv påfallande, påtaglig[t], tydligt t], precis gran||kogle grankotte -nål granbarr

granske tr itr granska, forska grant adv tydligt, klart gran'voksen a poet lång och välväxtgrassat 82

grassa t, løbe ~ löpa amok; driva omkring [utan mål]; handla överilat (lättsinnigt) grav [gra'v, i sms. grau-] -en -e [vall]grav; [fall]grop; gryt; [bibi.] kalkede -e vitmenade grif ter -e tv itr gräva; ~ kartofler op ta upp potatis -er [död]grävare; kyrkvaktmästare -er(karl dödgrävare -hund tax -ko gräv-, schaktnings|maskin -mæle gravvård -røver gravplundrare -sted grav[plats], familjegrav -stik[ke] gravstickel gravure [-y'ra] -n -r gravyr

1 gre'b -en -e [gödsel]grep

2 gre'b -et - grepp; handtag grebning gödsel | gång, -ränna greje [ai] tr ordna, klara upp, grej a grel [græl'] a gräll, bjärt

gre'n -en -e gren; være på den

grønne ~ vara på grön kvist grenade'r -en -er grenadjär grene rfl, ~ sig [för-, ut]grena sig,

dela sig -s dep se föreg grib' [il -ben -be gam (jfr gam,

grif)

gribbenille [gribenel'a] -n -r arg-

bigga, markatta gribe tr gripa, fatta; ~ flugten gripa till flykten; ~ fejl ta fel; ~ en i en usandhed komma på ngn med en osanning; ~ sig i det hejda sig, liålla inne -n, ~ ind ingripande gridsk [grisk] se grisk grif [i] -fen -fe[r] grip grif|fel [gref'al] -[fe]len -ler 1 grif

fel 2 bot stift grille [i] -n -r infall, fix idé, pl griller; fange -r inbilla sig ngt -[n]|fænger en som har fixa idéer grillere [gri(l)je'ro] tr griljera grim [grem'] a ful, otäck, stygg grimasse -n -r grimas; skære -r

göra grimaser grime -n -r 1 strimma, fläck 2 grimma -t a strimmig, nedsvär-tad, smutsig grimrian fgrem'-] -en -er fuling,

spöke, fågelskrämma gri'n -et - skratt, flin, gyckel, skoj;

grumset

gøre sig til ~ göra sig till åtlöje -agtig [grinag'di] a komisk, löjlig, skojig -ag'tighed lustighet, skoj -e itr grina, skratta [ohejdat]; gapa, öppna sig; sticka av [genom färg] -e|bider fli-nare, en som skrattar mycket gri's -en -e gris; F 'kines' [student som bor inhyses hos en annan student] -e [gri'sa ei. gris'a] tr, ~ noget til grisa (smutsa) ner ngt -e|kanin marsvin -eri' ~et snusk, svineri -e|so modersugga -et a grisig -e|tær pl grisfötter grisk [grisk] a glupsk,

sniken gris|sel -selen -ler brödspade gro' itr växa (jfr spire); ~ fast slå

rot; ~ til växa igen; läkas gro'brian -en -er tölp, grobian gros' -set - gross; det store ^ massan, gemene man -havari allmänt haveri grosse'rer -en -e grosshandlare grotte -n -r grotta grov||elig [ou] adv grovt, kraftigt -fil grovfil; give nogen af ~en ge ngn en ordentlig uppsträckning (skrapa) -kornet -mundet a grovkornig grovs [grou's] -en -e moripa grov||tærende a matfrisk -æder matvrak

gru', en avsky, förfäran, fasa, skräck

grubbe [u] tr skala och krossa, grovmala -gryn hel-, pärl|gryn grube -n -r gruva grubl||e [u] itr grubbla, fundera -en s grubblande -ise're itr grubbla, gå och drömma

1 grue -n -r eldstad, härd

2 gru||e itr gruva sig, rysa; ~ for fasa för -elig a adv fasansfull [t], fruktansvärd, ryslig[t] -fuld a fasansfull, ryslig

gruk' -ket - kort epigrammatisk dikt

grum' [o ei. å] a grym, hård; våldsam, hemsk -me adv väldigt, oerhört

grums [grom's] -et grums, kaffesump -e tr förorena, grumla -etgrund

a oklar, grumlig; [om hy] [-grå-[daskig],-] {+grå- [daskig],+} mörk grund [grön' ei. grån'] -en -e 1 grund, botten; tomt; & bringe af -en göra flott; fra -en grundligt; i -en i grund och botten, när allt kommer omkring; vove sig ud på gyngende ~ ge sig ut på hal is; gå til -e gå under 2 grund, anledning, orsak, skäl; der er ~ for ham til at han har skäl att; der er al mulig ~ til at tro det är alla skäl att tro

1 grunde [o ei. å] tr grunda, grundlägga; grund |a, -måla; -t [väl]grundad, berättigad; -t på på grund av

2 grunde [o ei. å] itr fundera, grubbla

grund j [ejendom jordegendom -ejer hus-, jord [ägare grunden funderande, begrundan grund I|f lade bas [yta] -fæste tr grundlägga, befästa, säkerställa -fæstelse befästande, konsolidering -givende a normgivande -gående a djupgående -ig a grundlig, djup, omsorgsfull -ing grundmålning -lag grund[val] -led gram subjekt -linie [-baslinje]-] {+bas- linje]+} -lov grundlag -lovgivende a konstituerande -lovs-dag Danmarks nationaldag 5 juni -lovs|forhør förhör som enligt grundloven måste hållas med en anhållen senast 24 timmar efter anhållandet -mangel fundamental brist, grundfel -rids plan, skiss; sammandrag, kortfattad framställning -skole bottenskola -skyld jordränta, grundskatt -stof grundämne, element - stykke markstycke -synspunkt huvudsynpunkt -sætning grundsats, princip -sætte tr & sätta på grund -træk grunddrag -vold grundval -værdi jordvärde grunker [gronggar ei. grå-] pl pengar, slantar

gruopvækkende a fasaväckande,

gräslig, uppskakande gruppe [u] -n -r grupp

grus [gru's] -et grus; synke i ~ falla i ruiner, förfalla -bunke grushög -dynge ruin -e tr grusa, sanda -gang sandgång -grav grustag

grusom a grym; gruvlig, förskräcklig grutte [u] tr krossa, grovmala gry' -et gryning

gryde [ö] -n -r gryta -ler kruk-

makarlera grynet a grynig, kornig grynt [grøn't] -et - grymtning -e itr grymta græde [ö] itr gråta; ~ som pisket storgråta; på sine -nde knæ på sina bara knän -færdig a gråtfärdig, -mild -kone -kvinde gråterska -nem a lättrörd, gråtmild -pil tårpil -vise klagovisa -vorn a gråtmild GrækeI|nland Grekland g-r ~en ~e grek g-rinde [-en'a] ~n ~r grekinna

græmme tr gräma, förarga, be-

dröva -lse grämelse grænse I -n -r gräns II itr gränsa -skel'gräns-, rå[märke -tilfælde gränsfall

græs' -set -ser gräs; sende ud på ~ släppa ut på grönbete; gå på ~ gå på bete, [om människor] ligga på landet; mens -set gror, dør horsemor medan gräset gror, dör kon -bevokset a gräsbeväxt -enkemand gräsänkling -gang betesmark -groet a gräsbeväxt -hoppe gräshoppa; ~rne de tyska trupperna i Danmark under ockupationen

græsk' I a grekisk II -en grekiska [språket] græs||kar pumpa -mark vall, äng -ning bete; äng -rytter, blive ~ kastas av hästen -se I itr beta II tr släppa på bete, valla græsselig a gräslig græs||set a gräsbeväxt -slå-

maskine gräsklippare grævling [græu'leng] -en -er grävling -ejhund taxgrød

gunstig

grød [grø'ö] -en gröt; kräm -ag7tig

a grö tig, tjock. grøde [ö] -n 1 gröda 2 växande, tillväxt 3 växtkraft, fruktbarhet, utvecklingsförmåga -fuld a livskraftig; fruktbringande grødet a grötig

grødevejr väder då grödan växer bra

grød||hoved fårskalle -mundet a

som talar grötigt (otydligt) grøft [ø] -en -er dike -e itr tr [ut] dika

grøn' [ö] a grön; ~ vin nytap-pat vin; sove på sit -ne øre sova djupt; sætte sig ved ens -ne side sätta sig hos ngn; gøre sine hoser -ne göra sig till [för en [-flicka];-] {+flic- ka];+} de -ne de tyska trupperna i Danmark under ockupationen; slå en gul og ~ slå ngn gul och blå -korn klorofyllkorn -lang'-kål stuvad grönkål -lig a grönaktig -ne I gadedansk Köpenhamnsdialekt [efter en gata i [-Köpenhamn]-] {+Kö- penhamn]+} -rie|gård trädgård [vid sjukhus] -nes dep grönska -ning gräsmatta, äng -skolling gröngöling, pojkvasker -spætte zool gröngöling -svær gräsjvall, -matta -t|handel grönsaksaffär grå' a grå -and gräsand -bynke

bot gråbo gråd [grå' ö] -en gråt grådig [ö] a glupsk -hed glupskhet

grå||håret a gråhårig -lig a gråaktig -ne itr gråna -skimlet a apelkastad gråste'ner -en -e gravenstein-äpple [urspr. fr. Gråstens slott i Sönderjylland] gud [guö7] -en [gu'öan] -er [-[gu7-Ö3r]-] {+[gu7- Ö3r]+} gud; en G-s velsignelse fullt upp av, Gudi nog; ikke det G~ har ladet skabe inte ett skapat grand; gu' vil jeg ej jag gör det förbanne mig inte -domm'elig a gudomlig -forladt a 1 övergiven av Gud 2 gudsförgäten, -lös -fryg-tig [guöfrøg'di] a gudfruktig -s|bespottelig a hädisk -s|be-

spottelse hädelse - s [dyrkelse

gudsdyrkan -s|forgåen a otyglad, ohyfsad; ^ krop vildhjärna, spelevink -s|jam7merlig a eländig, ynklig -s|ord, ~ fra landet oskuld från landet guf [gof'] -fet snask, namnam -fe tr itr sluka, äta glupskt; ^ i sig hugga för sig -le se guffe guillotine [giljoti'na] -n -f giljotin guirlande [gir-] -n -r girland guitar [gi ta'r] -en -er gitarr guld [gul7] -et [gul'aö] guld -brand ringfinger -briller plguldbågade glasögon -drossel zool sommar-gylling -indfattet a guldbågad -leje guldfyndighet -medaille guldmedalj; drikke til den store ~ supa som en borstbindare - randet a guldkantad -smed 1 guldsmed 2 trollslända -snor guldsnodd -spurv gulsparv -stjerne vårlök -stukken a guldstickad -støv guldstoft - tresse guldsnodd gulerod morot

Gulland åld Gotland g-sk a åld gotländsk guljjlig a gulaktig -ne itr gulna gulv [gol7 ei. gäl'] -et -e 1 golv 2 teat parkett -bræt golvplanka -klud skurtrasa -skrubbe skurborste [med långt skaft] -spand skur|spann, -hink -tæppe golvmatta

gumle [o ei. å] itr mumsa, tugga långsamt [eg. om tandlös: tugga med tandköttet] -r ~en —e vanl. pl zool tandfattiga gumme [o ei. å] -n -r sing dial gom; vanl. pl tand|kött, -vall; få på -rne få på käften -lyd över-tandljud, supradental-rand tandvall

gummi||celle madrasserad cell -flip celluloidkrage gumpe [o ei. å] itr guppa, skaka,

stöta [om vagn] gung||e ~n ~r gungfly -re itr skaka, gunga; dåna gunst [gon'st] -en gunst, hjälp, fördel -ig a välvillig, benägen; gynnsam, fördelaktiggure

gure ~n -r bladnerv gurgle [u, o ei. å] tr itr gurgla; klunka

gus [gu's] -en -er guse -n -r mist, havsdimma gusse itr rysa, huttra gusten [u] a gul-, grå|blek, glåmig gut [gut'] -ten -ter gosse, pojke

1 gyde [ö] -n -r gränd

2 gyde gød [gø'ö] gydt tr 1 gjuta 2 [om fisk] lägga [rom] -dygtig -færdig a lekfärdig - jern götjärn (jfr støbejern)

gyge [gy'ys] -n -r jättekvinna

1 gylden [gyl'n], en - gulden [holländskt mynt]

2 gylden [gyl'n] a gyllene -ris bot gullris

gyldig a giltig

1 gyl'p -en -er julp

2 gyl'p -et - uppjstötning, -kastning -e tr, ~ op kräkas, stöta upp [spec. om idisslare]

gyl't -en -er gylte -n -r 1 ungsug-

ga 2 zool snultra gynge [0] I -n -r gunga II itr

gunga -n gung|ande, -ning gy's -et - rysning -e gyste ei. gøs [gø's] gyst itr rysa -elig a ryslig, förskräcklig -en rysning -er ~en ~e thriller gysser pi F pengar, slantar gytje -n gyttja [för medicinskt

bruk, till bad] (jfr dynd, pløre) gy'vel -en bot harris

1 gæk -ken -ke låshake

2 gæk -ken -ke 1 gäck, narr, spefågel 2 snödroppe

1 gække itr kackla [om gåsen]

2 gække tr narra, föra bakom ljuset

gække||blomst snödroppe -brev brev med en vers och en snödroppe men utan avsändarenamn gæld [gæl'] -en gäld, skuld -e g[j]aldt [g(j)al't] ei. gældte gældt [gæl't] tr itr I åld gälda, umgälla, betala 2 gälla, vara värd; röra, angå; det ~r til (i) Wandsbeck det är ingenting att lita på Eurspr. om i Wandsbeck dragen lottsedel, som ej gällde i Köpenhamn] -sjbevis

revers, skuldsedel -s|brev skuldebrev -s|fængsel gäldstuga gælle -n -r gäl

gænge -n -r 1 [skruv] gänga 2 med [på vagga, gungstol] 3 [utan pl] alt går i sin gamle ~ allt går i sina gamla gängor; sagen må kave sin ~ saken måste ha sin gång; være i god ~ arta sig väl, fortskrida normalt

gæng's a gängse, gångbar; förhärskande gæ'r -en jäst

gærde [gæ'ra] I -t -r gärdsgård, stängsel (jfr vang) II tr inhägna -pligt stängselskyldighet -smut-te zool gärdsmyg -stav gärdsgårdsstör

1 gære, i ~ i gång, i görningen

2 gær||e itr jäsa -ing jäsning gæsling 1 gässling, gåsunge 2

hänge av sälg, 'kattunge', 'kisse' gæst -en -er gäst -e tr besöka, gästa -ere're itr 1 kalasa, hålla gästabud 2 gästspela -e|værelse gästrum [i privat våning] gæt||ning gissning -te tr itr gissa -teri' gissande -tejværk [lös] gissning

gæ'v a duktig, tapper; förträfflig,

hygglig, rättskaffens gø' itr skälla; der er ikke en hund, der -r ad det det finns inte en själ, som fäster sig vid det gød imperf t. gyde gød||e [ö] tr gödsla (jfr fede) -ning gödsel -ske I ~n dial gödsel II tr gödsla gøen skällande, skall gøg [gø'y] -en -e gök -e|urt nyckelblomster gøgl [goi'1] -et gyckel -e itr gyck-la -elbillede drömbild, fantom -e|lys irrbloss -er gycklare, task-spelare -er[i]sk a fantastisk, bedräglig -er|vogn hus-, res|vagn -e I spil gyckel j| ør||e [ö] tr göra (jfr låve); hvad skal det ~ godt for? vad skall det vara bra för?; han gør det ikke længe han har inte långt kvar; ~ det af med göra slut på; jeg kangøren

ikke ~ for (ved) det jag kan inte hjälpa det; ~ det forbi göra slut, bryta förlovning; ~ noget i penge förvandla ngt till pengar (kontanter); det er mig om at ~ at jag är angelägen att; ~ lageret op inventera lagret; ~ sig til af skryta med; ~ det ud for tjänstgöra som, ersätta; ~ ved göra åt -en, ~ o g laden görande och låtande -lig a 1 möjlig, utförbar 2 verklig gørtler [ö] -en -e gördelmakare, gälbgjutare gøs imperf t. gyse gå' itr gå; hvordan -r det? hur står det till?; den -r ikke det lyckas inte; — af avgå, ta avsked; ~ af mode bli omodern; hvad -r der af ham? vad går det åt honom?; jeg var ved at ~ bagover jag höll på att ramla baklänges; ~ efter: i undersöka 2 friska upp, bättra på 3 rätta sig efter; ~ for sig försiggå; ~ fra sit ord bryta sitt ord; ~ fra hinanden gå i bitar, skiljas; — fra foderet förlora matlusten; ~ fra forstanden förlora förståndet; ~ i gå i lås, slå igen; ~ i sig selv ångra; ~ i hundene se hund; ~ ind [äv.] sluta, upphöra; lad~ med det kör för det; ~ med gå åt, förbrukas; ~ stille med noget hålla tyst med ngt; ~ med pd den værste vara i stånd till vad som

helst; det -r ned ad bakke med ham det går utför med honom; ~ om gå runt; vinden er -et om i syd vinden har gått över på syd; ~ op [äv.] gå jämnt upp, [om patiens] gå ut; det -r lige op det kvittar lika;

' pd' den gå i fällan; ikke lade sig ~ pd' inte låta ngt imponera på sig; ~ til': i gå fortare 2 gå åt, behövas 3 tillgå, gå till; det er ikke sådan at gå' til det är inte så enkelt; ~ uden om en undvika ngn gåde [ö] -n -r gåta gåen s, kommen og ~ kommande och gående; hans ~ op i hans hängivenhet för gå'r, i ~ i går

gård [gå'r] -en -e gård; drage af -e ge sig iväg; bytte -e leka 'hela havet stormar'; gå i -en gå ut [skoluttryck] -bruger arrendator -ejer hemmansägare -mand 1 bonde, hemmansägare 2 gårdskarl -sjplads gårdfsplan] - [s] |værelse rum åt gården gå's -en gæs' gås; nu snakker min ~ du talar som du har förstånd till; det er en sen død at lade sig træde ihjæl af gæs . . stekas vid sakta eld (hållas i spänning) -e|-gang gåsmarsch -e|rede se bisp -e|urt bot surkullä; tusensköna; prästkrage; gåsört -ejøjne gåsögon, citationstecken

H

habakuk' -ken -ker gynnare, luri-

fax, skälm ha'bengut, et tillhörigheter, pick

och pack haberdudas' skämts sittopp, slag habil a duglig, skicklig; jur behörig

habit7 -ten -ter kostym, dräkt hachis [ha/i'] -en ei. -et ragu

had [had'] -et [ha'ö.at] hat; lægge for ~ göra förhatlig; blive lagt for ~ ådraga sig ovilja -e tr hata -ejfuld -sk a hatfull, hätsk hage [y] I -n -r 1 haka 2 hake, krok II 1 tr haka 2 rfl, ~ sig fast til hänga sig på hagel [ha'y(3)l] -en -er ei. hagler mässhake (jfr hagl) gøren

86

hagel

ikke ~ for (ved) det jag kan inte hjälpa det; ~ det forbi göra slut, bryta förlovning; ~ noget i penge förvandla ngt till pengar (kontanter); det er mig om at ~ at jag är angelägen att; ~ lageret op inventera lagret; ~ sig til af skryta med; ~ det ud for tjänstgöra som, ersätta; ~ ved göra åt -en, ~ o g laden görande och låtande -lig a 1 möjlig,

utförbar 2 verklig gørtler [ö] -en -e gördelmakare, gälbgjutare gøs imperf t. gyse gå' itr gå; hvordan -r det? hur står det till?; den -r ikke det lyckas inte; — af avgå, ta avsked; ~ af mode bli omodern; hvad -r der af ham? vad går det åt honom?; jeg var ved at ~ bagover jag höll på att ramla baklänges; ~ efter: i undersöka 2 friska upp, bättra på 3 rätta sig efter; ~ for sig försiggå; ~ fra sit ord bryta sitt ord; ~ fra hinanden gå i bitar, skiljas; — fra foderet förlora matlusten; ~ fra forstanden förlora förståndet; ~ i gå i lås, slå igen; ~ i sig selv ångra; ~ i hundene se hund; ~ ind [äv.] sluta, upphöra; lad~ med det kör för det; ~ med gå åt, förbrukas; ~ stille med noget hålla tyst med ngt; ~ med pd den værste vara i stånd till vad som

helst; det -r ned ad bakke med ham det går utför med honom; ~ om gå runt; vinden er -et om i syd vinden har gått över på syd; ~ op [äv.] gå jämnt upp, [om patiens] gå ut; det -r lige op det kvittar lika;

' pd' den gå i fällan; ikke lade sig ~ pd' inte låta ngt imponera på sig; ~ til': i gå fortare 2 gå åt, behövas 3 tillgå, gå till; det er ikke sådan at gå' til det är inte så enkelt; ~ uden om en undvika ngn gåde [ö] -n -r gåta gåen s, kommen og ~ kommande och gående; hans ~ op i hans hängivenhet för gå'r, i ~ i går

gård [gå'r] -en -e gård; drage af -e ge sig iväg; bytte -e leka 'hela havet stormar'; gå i -en gå ut [skoluttryck] -bruger arrendator -ejer hemmansägare -mand 1 bonde, hemmansägare 2 gårdskarl -sjplads gårdfsplan] - [s] |værelse rum åt gården gå's -en gæs' gås; nu snakker min ~ du talar som du har förstånd till; det er en sen død at lade sig træde ihjæl af gæs . . stekas vid sakta eld (hållas i spänning) -e|-gang gåsmarsch -e|rede se bisp -e|urt bot surkullä; tusensköna; prästkrage; gåsört -ejøjne gåsögon, citationstecken

H

habakuk' -ken -ker gynnare, luri-

fax, skälm ha'bengut, et tillhörigheter, pick

och pack haberdudas' skämts sittopp, slag habil a duglig, skicklig; jur behörig

habit7 -ten -ter kostym, dräkt hachis [ha/i'] -en ei. -et ragu

had [had'] -et [ha'ö.at] hat; lægge for ~ göra förhatlig; blive lagt for ~ ådraga sig ovilja -e tr hata -ejfuld -sk a hatfull, hätsk hage [y] I -n -r 1 haka 2 hake, krok II 1 tr haka 2 rfl, ~ sig fast til hänga sig på hagel [ha'y(3)l] -en -er ei. hagler mässhake (jfr hagl)hagesmække

87

handle

hagesmæk [ke] haklapp hagl [ha'yl] -et [koll. -en] - hagel -byge hagelskur -e itr hagla; störta, strömma; sveden *>>de af ham han dröp av svett i^P haj [hai'] -en -er 1 zooV haj 2 glupsk (girig) person; være en ~ efter vara ivrig (lysten) efter, vara angelägen om 3 fiskekutter hak' -ket - hack, skåra; bock [i [-marginalen.];-] {+marginalen.];+} jeg forstår ikke et ~ jag begriper inte ett smack hakke I -n -r hacka II tr itr hacka; ~ i det stamma, stappla på målet -bræt 1 skärbräde 2 cymbal 3 F gammalt, dåligt piano -bøf pann-biff

1 hal' -len -ler hall

2 ha'l -et - tag, drag, halning hale -n -r svans, stjärt; sætte sig

på -n sätta en rova -dusk stjärttofs -finne stjärtfena -neger skårnts neger -tudse grodyngel halløj [-oi'] I -et ei. -en rabalder,

stoj, oväsen II itj hallå! hal m -en halm; komme af (fra) dynen i -en komma ur askan i el-den; have ren r^ i støvlerne ha gott samvete, ha rent mjöl i påsen hal's -en -e hals; brække -en bryta nacken; den gale ~ vrångstrupen; han er en hård ~ han är hårdnackad; med krum ~ av alla krafter; være om en ~ vara förlorad, vara utan räddning; på en ~ helt och hållet, ut i fingerspetsarna -betændelse halsfluss -brand -brynde halsbränna »brækkende a halsbrytande -e itr 1 ge hals, skälla 2 rusa iväg [med andan i halsen] 3 ~ rundt ko-vända -tørklæde [ytter]halsduk, scarf

halunk [halong'k] -en -er skälm, slyngel

halv [hal'(v)] a halv; børn det -e barn för halva priset; -e forholdsregler halvmesyrer; det -e kunde være nok hälften kunde vara nog -del hälft -fem's räkn nittio; i ~erne på nittitalet -fem'sinds-tyve räkn nittio -fjerds -fjerd-

sindstyve [-fjærs'-] räkn sjuttio -fætter [manlig] syssling -gåen a åld halvgången; ~ tre kl. 7* 3 -hundrede räkn femtio -karl drängpojke -kugle halvklot, he-misfär -kusine [kvinnlig] syssling -kvalt a halvkvävd -silke halvsiden -stik & halvstek, ögla -studeret a, ~ røver halvlärd person, skrytsam dilettant -treds -tredsindstyve [-tres'-] räkn femtio -vej, på ~en halvvägs -årlig a halvårs-

1 ham pron honom; det er ~ det är han

2 ham' -men,-me hamn; [avdragen] hud, skinn; skyde ~ byta skinn, ömsa hud

hamber se hamper

hamle itr, kunne ~ op med kunna

mäta sig med hamme -n -r ålryssja ham I mel -len -ler [vagns]svängel; trække på lige göra samma arbete, vara parhästar; svare ~ (gå godt i dra jämnt ham||mer -meren -re hammare; auktions-, ordförande|klubba; nu falder fars ~ nu blir det bannor; komme under ~en gå under klubban, säljas på auktion -mer|skæl hammarslagg -mer|slag klubbslag; han fik ~ på det det slogs bort till honom ham'p -en hampa ham'per a amper, vresig, barsk;

en ~ spøg ett grovkornigt skämt hamre tr hamra -n 6- hamrande hamse tr få tag i, snappa till sig,

få bukt med hamskifte ombyte av skinn

1 hamstre se hamse

2 hamstre tr hamstra

han' -nen [han'an] -ner [han'ar]

hane, hanne handelig a lätthanterlig handels||folk pl affärsmän -fuldmægtig förste bokhållare -gødning konstgödsel -ophævelse affärs upphörande - stand köpmanskår

handle itr handla; ~ ilde med be-handleart

handla illa -art aktivum -dygtig a handlingskraftig, energisk - dy gtighed handlingskraft -form aktivum -formet a aktiv -kraft energi -måde handlingssätt handling handling, gärning; intrig (jfr i akt) -s|dygtig se handledygtig handyr hane, hanne hane -n -r 1 tupp 2 kran 3 hane [på gevär] 4 väderflöjel -ben, gøre ~ til uppvakta, göra sin kur för -fod 1 bot smörblomma 2 & hanfot -gal hanegäll -kamp tuppfäktning

1 hang' 1 böjelse, benägenhet; ~ til drik böjelse för dryckenskap 2 sluttning, brant

2 hang imperf t. hænge hanga'rskib hangarfartyg hanger -en ei. -et -e & hangare,

skänkling han k -en -e handtag, öra, grepe (jfr, hånd) -e tr för^e med handtag; ~ op i en ta ngn under armen

hankøn maskulinum

hap' -pen ei. -pet -per [muns]bit

(jfr hip) hapse tr gripa, snappa åt sig harcele're itr retas, gyckla hare -n -r hare; nærved skyder ingen ~ bom är bom; forloren ~ Ekok.3 falsk hare -fod, fare over med en ~ behandla flyktigt, halka över -killing unghare -skår harf-läpp, -mynthet harke itr harska, harkla sig har'lekin -en -er harlekin [stående roll i komedi och pantomim] -si-løjer harlekin|ad, -s|upptåg har'm a harmsen -e harm, vrede; grämelse, [stark] sorg; förödmjukelse; gøre ~ göra skada -elig a förarglig, retsam harmon||e're itr harmoniera -ika [harmo'nika] ~en ~er 1 dragspel 2 täckt passage mellan järnvägsvagnar -i'I orkester blåsorkester

har'nisk -et -er harnesk; komme i ~ bli rasande

harpenist' -en -er harpspelare, harpist

har'piks -en ei. -et -er kåda, harts -e trjåtørtsa -et a kådig, harts-artadl^p harsk a härsken

hart'ad [ö] adv åld nästan, hart när

hart||hugger stenhuggare -korn hist hartkorn [-[beskattningsenhet];-] {+[beskattningsen- het];+} slå i ~ skära över en kam

1 ha's -en -er narr, tok

2 ha's se i hase

3 ha's, få ~ på få bukt med

1 hase I -n -r nötfnas II tr skala [nötter]

2 hase -n -r has[sena]; smøre -r lägga benen på ryggen -binde tr binda om hasorna på; bildl klav-binda

haspe 1-n-rl hasp, hake 2 härvel, nystfot II tr haspla, nysta; ~ en tale af sig haspla ur sig (rabbla upp) ett tal; få en mængde arbejde -t af sig undanstöka en massa arbete hast brådska, hast; have ~ ha bråttom; det har ingen — det är ingen brådska -e itr vara bråttom, brådska; H~r! Angeläget [på brev]

ha [stemt a bombastisk, uppstyltad hastig a hastig; häftig -heds|-

forøgelse acceleration hastværk, have ~ ha bråttom; ~

er lastværk skynda långsamt! hat' -ten -te hatt; vi er på ~ med hinanden vi hälsar på varandra (känner varandra flyktigt); give en noget at hænge sin ~ pd ge ngn en förevändning (anledning till kritik) -te|mager hattmakare; der er forskel på kong Salomon og Jørgen det är skillnad på folk -te|puld hattkull[e]; få på ~en bli utskälld -te [skygge hattbrätte -te | snor hattsnodd -te I stativ [fristående] hatthäng-are

haud [hou'd] -et -er = hand illau-dabilis icke utan beröm [betyg (2. kar akter) i en embedseksamen]hauge

hauge åld se 2 have hav [hau] -et [ha'vaö] -e [ha'va] hav; stå til -s sätta ut till havs, segla ut på öppna sjön _ havar||e're tr itr skadaflfe haverera -e'ret a sjöskadao^-i"' ~et ~er haveri -i|signal nödsignal -ist' —en ~er haverist hav||blik vindstilla, bleke -bund havsbotten

1 have tr, hj ha[va]; -s finnas, föreligga; hvordan har De det? hur står det till?; det skal jeg ikke ~ noget af det vill jag inte vara med om; jeg vil ~ at du skal. . jag önskar att du . .; ~ for ha i läxa; det har intet på sig ryktet saknar grund

2 have -n -r trädgård, park -brug trädgårdsskötsel -gærde trädgårdsstaket -hus 1 sommarvilla 2 gårdshus -jordbær jordgubbe

havelse, [skämts.] i mangel af bedres ~ i brist på bättre havelyst vinningslystnad have||låge [trädgårds]grind »selskab 1 trädgårdsfest 2 trädgårdsförening -stue salong med utgång till trädgård havesyg a girig, vinningslysten

-e vinningslystnad havj|fiskeri storsjöfiske -forskning oceanografi -frue sjöjungfru -gasse 1 zool smålom 2 sjöf-björn, -buss 3 argbigga, ragata -gus[e] havsdimma -hest zool sjöhäst -kal zool håkäring -kant havsstrand -lit alfågel -mand triton

havn [hau'n] -en -e hamn -e itr hamna, komma i hamn -e[dæmning vågbrytare -e[foged hamnkapten -e|løb segelränna till en hamn -e|mester hamnkapten -ej-mole hamnpir -ejpenge pl hamnavgifter

hav||stok havsstrand [som påverkas av ebb och flod] -uhyre havsodjur hebra'isk a hebreisk hed [he'ö] a het; det er meget -t imellem dem de äro intima vänner

hedde [ö] hed [he'ö] heddet itr heta, kallas; det -r sig man säger

1 hede [ö] -n -r hed

2 hede [ö] I -n hetta, värme II tr upp [hetta, -elda -blegn värmeutslag

hedebosyning [slags] linnesöm hede[|bølge värmebölja -flade värmeyta

Hede[|husene järnvägsstation nära Köpenhamn; gå ad ~ til dra åt helvete h-lyng ljung h-lærke trädlärka

1 heden [he'öan ei. he'öan] adv, gå (vandre) ~ gå (fara) hädan

2 heden- [he'öan ei. he'öan] hednisk

heden|[faren a hädangången, avliden -fart -gang hädanfärd -gangen se hedenfaren heden||jord ovigd jord -old hednisk tid, hedenhös -sk a hednisk -skab hedendom

hede[[nælde brännässla -plantage hedplantering -selskab, Det danske H~ förening för uppodling av Danmarks hedar, stiftad 1866 hede[]slag värmeslag -tøj nässel-

feber hefte se hæfte

hegle [haila] I -n -r häckla II tr häckla; ~ en igennem se gennemhegle

hegn [hai'n] -et - häck; staket, stängsel; skog [i vissa själländ-ska ortnamn]; levende ^ häck -e tr inhägna - s (mand [slags] skogvaktare -s|tråd stängseltråd hej'duk [ai] -ken -ker 1 lakej, betjänt 2 gammal narr, kokett hej'gut, spille ~ med göra narr av

1 hejre [haira] -n -r häger; gammel ~ ragata

2 hejre [haira] -n bot lösta hejrenæb bot skatnäva

hejs[|e [ai] tr hissa; ~ ned fira, hala ned -ning hissande Hekkenfeldt, ad ~ til åt Häckle-fjäll

heks -en -e häxa -e itr trolla -e[-bog svartkonstbok -e|mel farm nikt -ejmester trollkarl -eri'heksering

~et trolleri -ejring häxdans, älvring -e|skud ryggskott he'l a hel; en ~ begivenhed ett riktigt evenemang; klokken slog ~ klockan slög jämn timme; det er det -e det är alltihop; i det -e [-[taget]-] {+[ta- get]+} över huvud [taget], alls; -t til verdens ende ända till världens ände; -t fra København ända från Köpenhamn; -t af guld helt och hållet av guld, av massivt guld herbred [ö] -et ei. -en hälsa -e tr bota, läka-elig [hælbre' öaü] a som kan botas -else botande; tillfrisknande - s (hensyn hälsoskäl held [hæl'] -et framgång, lycka, tur -ig [hæl'di] a lycklig, framgångsrik; lyckosam, gynnsam; være ~ ha tur -igvis adv lyckligtvis

1 hele I tr läka, bota II itr läkas

2 hele helhet, enhet; et sammenhængende ~ ett sammanhängande helt

helgen [y] -en -e[r] helgon -inde [-en'a] [kvinnligt] helgon - levning relik hergolænder -en -e solhatt [med

stora brätten] heling läkning helkronet a sambladig

1 helle se hælle

2 helle I -t ei. -n -r 1 fristad; bo [i lek] 2 refuge II itj [i lek] pax för ...!

helle-dusse[dasse] itj helle du-dana!

helleflynder helgeflundra heller, ~ ikke icke heller hellig a helig; frälst, omvänd; den -e by den heliga staden; både ~ og søgn i helg och socken - aften helgdagsafton -brøde helgerån, sab-batsbrott -e tr helga, hålla helig; inviga; ägna -gøre tr helga - gøreise helgelse -trekong'ersaften trettondagsafton -trekongers-dag trettondag H-ånden den helige Ande helling -en -er käringknut helme itr stanna, upphöra; ikke ~

før . . inte ge sig förrän .. helmis [hæl'mis] -sen ei. -set -ser

1 allhelgonadag 2 gammal hästkrake

heise, en hälsa; søge ~ for söka bot för ^^

helseBJvære ved god ~ vara vid

god halsa hel'st adv helst, i synnerhet heljjstøbt a helgjuten -søskende pl helsyskon

1 hel't -en - sik

2 hel't -en -e hjälte -e|fond hjältefond, Carnegiestiftelse -e|kvad hjältedikt -inde [hælden'a] hjältinna

heltling siklöja

helulden a helylle-

helvede [ö] -t -r helvete -sjild

bältros - s (sten silvernitrat helårlig a som varar ett år, års-hemme tr hämma, stävja hemmelig a hemlig -heds|-kræmmer hemlighetsfull person -holdelse hemlighållande hen [hæn'] adv hän, bort; [i sms.] fram-, till-; ~ ad vejen längs vägen; længere (senere) ~ längre fram; ~ om omkring; ~ over bort över; ~ og tilbage fram och åter -ad prep emot, bortåt, omkring -blik, med ~ på med hänsyn till, i betraktande av hende [hen'a] pron henne; det er ~

det är hon hen||falde itr, ~ til förfalla till, hemfalla åt -faren a förfluten; hädangången -fart bortresa; hädanfärd -føre tr hänföra, räkna [till] (jfr henrive) -førende a relativ -gemt a undanställd, gammal, unken -give I tr överlämna, offra II rfl, ~ sig til hänge sig åt -givelse under|kastelse, -givenhet -given a tillgiven; Deres -givne Er tillgivne; ~ til begiven på -gå itr förgå, förflyta henhold, i ~ til med hänsyn till, med avseende på -ei tr uppehålla, försinka II rfl, ~ sig til åberopa, stödja sig på -sjvis adv respektive hen||høre itr, ~ til höra till, räknas till; angå; ~ under falla underhenimod

9i

herliggørelse

-imod prep inemot, nära, vid pass -kaste tr 1 kasta bort 2 framkasta 3 skissera, göra utkast till; i en ~t tone i förbigående, tillfälligtvis -koge tr 1 inkoka, konservera, lägga in 2 avdunsta genom kokning -kogning inläggning, konservering -kognings gryde konserveringsapparat -lede tr leda, rikta; ~ opmærksomheden på fästa uppmärksamheten på -leve tr itr [fram]leva, tillbringa -ligge itr bli liggande; vila, vara oavgjord -lægge tr lägga undan (åt sidan); förlägga, placera; nedlägga; ~ indtil videre uppskjuta tills vidare henne adv borta; hvor er du ~ ? var är du?; jeg har været ~ hos mor jag har varit borta hos mor; langt ~ i långt framskridet havandeskap; langt ~ i måneden långt fram i månaden; ~ ved borta vid hen||pege [-peya] itr, ~ på peka på, fästa uppmärksamheten på -regne tr räkna [till], hänföra [till] -rejse dit resa -rette tr avrätta -rettelse avrättning - revet a förtjust, hänryckt -rinde itr förjrinna, -flyta -rive tr hänföra, rycka med sig -rivende a förtjusande, medryckande, hänförande -rulle tr itr rulla bort; försvinna - rykke tr hänföra, överväldiga -rykkelse hänryckning, extas -rykt a hänförd, förtjust -rådne itr ruttna bort hen||se itr, ~ til ta i betraktande; når til i betraktande av - sidde itr kvarbliva, sitta kvar; ~ i uskiftet bo sitta i orubbat bo hensigt -en -er avsikt, ändamål, syfte; reelle -er ärliga avsikter; svare til sin ~ motsvara ändamålet -s|bisætning finalsats -s|løs a ändamåls-, menings|lös -s|-mæssig -s|svarende a ändamålsenlig hen||slumre itr inslumra -smuld-re itr söndersmulas, förmultna -sove itr avsomna ^stand —en an-

stånd, uppskov -stille tr 1 sätta, ställa 2 hemställa, föreslå »stilling 1 hemställan, förslag 2 af cykler forbydes Cykelparkering förbjuden -strakt a utsträckt -strø tr strö omkring -stå itr anstå, stå stilla, vila; lade ~ låta bero, lämna oavgjord -svinde itr för I gå, -flyta -sygne itr tyna av (bort), förtvina -sygnen s avtynande -sylte tr konservera, sylta -syn ~et ~ hänsyn, avseende -synke itr försjunka, förlora sig; -sunket i för|sjunken, -djupad i hensyns||betegnelse dativobjekt -fald -form dativ -led dativobjekt

hensyntagen hänsyn[sfullhet] hensætte tr 1 sätta [undan, åt [-sidan]-] {+si- dan]+} 2 försätta 3 ~ i fængsel sätta i

fängelse hente tr hämta; lade ~ skicka efter; ~ sig en forkølelse förkyla sig

hentyd||e itr, ~ til syfta (anspela)

på -ning anspelning, vink hen||tæres itr avtyna, förtvina, tråna bort - tørre tr ut-, för |torka -ved prep inemot, omkring, nära -vej bortväg -vejre tr blåsa bort; ~t borta med vinden - vende tr vända, rikta -visnings|ord pronomen -ånde tr framviska; lätt antyda hep itj heja! -pe itr heja her [hæ'r] adv här herberg [hær'bær'y] -et -er härbärge; vandrarhem; dial dräng-, pig I kammare -e I ~r se herberg II tr härbärgera -e're tr härbärgera

herd [hær'd] -en -er © härd (jfr åme)

her||efterdags adv hädanefter -fra' adv härifrån -hen [hærhen' ei. hæ'rhen] adv hit -hid' adv hit -hos' adv härjämte, dessutom -ind' adv hit in

herkomst [hær'komst] -en härkomst

herlig a härlig -gøre tr förhärliga -gø'relse förhärligandehermetik

hermetik' -ken konserver herold [herol'] -en -er härold herom'me adv på den här sidan herre -n -r herre; [i tilltal] d'Herrer, [i adress] D'Hrr. herrarna; i det H-ns år i nådens år, anno Domini; som -n er, så følger ham svende sådan herre, sådan dräng -blad Ei kortspel] klätt kort herred [hær'aö] -et -er härad -s|-foged [före 1919] motsv häradshövding [och kronofogde] -sjskel häradsgräns herreekvipering herrekipering -gård herrgård; det er ingen ~ det är väl inte hela världen -kor manskör -mand godsägare -ret herrskapsmat, läckerbit, delikatess -selskab herrmiddag -sving ytterskär [skridskoåkning] -tække herrtycke -værelse herrum herse I itr, ~ med: 1 tjata på, tyrannisera 2 plugga II tr drilla herskab [hær'ska'b] -et -er herrskap -elig [-a'bali] a åld fin, elegant -sjtjener betjänt herske itr härska -r härskare -syg a härsklysten -syge härsklystnad hertil' adv hit

hertug [hær'tuy] -en -er hertig -elig [-tu'yali] a hertiglig -inde [-en'9] hertiginna her||unter [hæron'dar] adv, være ~ vara under isen -ved adv här|-med, -igenom; tæt ~ nära härintill

hest [hæst'] -en -e häst; stå af -en sitta av; stige til ~ sitta upp; sUlle med de små -e gå varsamt tillväga

heste||afretning hästdressyr -afretter hästtämjare -arbejde, det

har været et ~ det har varit ett fasligt sjå -bremse häststyng -bønne bondböna -dum a ko-dum -dækken hästtäcke - fod hästfot; stikke ~en frem visa bockfoten -for s tand hästkännedom -gang hästvandring - gilder valackare - passer stalldräng -pranger häst | handlare, -skojare -pære hästspillning -skærer

valackare -strigle hästskrapa -væddeløb hästkapplöpning hev se hive hi' -et -er ide, gryt hib' -bet - gliring, snärt, spydighet hid [hiö'] adv hit -føre tr medföra,

framkalla -røre itr härröra hids|[e [his'9] tr hetsa, egga -ig a

hetsig, häftig hidtidig a hittillsvarande hige [y] itr, ~ efter åtrå, längta (trängta) efter; eftersträva, fika efter -n trängtan, åtrå, längtan; strävan hik [hek'] -ket - hickning -ke

[heg'a] I ~n hicka II itr hicka hil' itf heil; ~ være dig! hell dig! hilde [hil'a] I tr binda, fjättra, snärja, intrassla II -n -r snara; tjuder

hille|[død [i] -mænd itf åh kors!,

du store!, kors för tusan! hilse [i] tr itr hälsa; ~ på [äv.] skåla med -n ~en ~er hälsning himbær se hindbær himle [hem'la] itr F dö, kola av;

~ op råka i extas, himla sig himmel [hem'al] -en himle himmel -blå a himmelsblå; må jeg nu bede om mine har man någonsin hört (sett) på maken! -bue himlavalv -egn himmelsstreck -falden a fallen från skyarna -fart himmelsfärd -glad a -henrykt a själaglad -hjørne väderstreck -hund våghals -hvælving himlavalv -høj a skyhög -

kort stjärnkarta -kugle himmelsglob -legeme himlakropp -råbende a himmelsskriande -spræt, lege ~ med nogen på lek hissa ngn; [bildl,] driva gäck med ngn - stræbende a högtflygande -strøg himmelsstreck, klimat -tegn stjärnbild himmerig||[e] himmel, paradis; -s rige himmelrike -sjmundfuld läckerbit, smakbit himpegimpe [hemp9gem'pa] -n -r 1 gammal häxa 2 maskin, ma-nick

hin [hi'n ei. hin'] pron den [där]hinanden

-anden [hinan'an] pron varandra; falde fra ~ falla (gå) sönder; rive fra ~ riva itu hindbær [hen'bær] hallon -busk -ris hallonbuske hinde [hen'a] -n -r hinna hindr||e [hen'dra] tr hindra; ~ en i at hindra ngn från att -ing hinder

hingst||e|skue hingstuppvisning

-plag [tvåårig] unghingst hinke [heng'ga] itr halta, linka; hoppa hage; ~ i rude hoppa hage -sten hagsten

hinsid[|es [hi'nsiöas] adv prep på andra sidan [om], bortom -ig a,

1 det ~e i det tillkommande, i ett annat liv

hinter [hen'dar] adv bakom [om

hundens plats bakom jägaren] hip [hip'], ~ sow k/) sak samma,

hugget som stucket hipo||mand dansk i tysk polistjänst [1944—45, under ockupationen; jfr ty. Hilfspolizei] -tage [-ta'Ja] skadegörelse utförd av hipomænd (jfr schalburgtage) hirse [i] -n hirs

his ||ning [i] hiss [ande, -ning -se tr hissa

hisset [i] adv åld därborta; där-

ovan; livet ~ livet efter detta hist [i] adv därborta; ~ og her här och där; ~ op og her ned och så vidare [i all oändlighet] hitte [hid'a] tr hitta, träffa på; ~ ud af komma underfund med, finna utväg ur -påsom [-[hidapå'-som]-] {+[hidapå'- som]+} a påhitt ig hiv [hi'v ei. hiu'], et; ~ o g sving skämt och stoj; med ~ og sving flott, elegant

1 hive he'v hevet tr 1 kasta, slänga

2 hala; ^ ankeret ind lätta ankar

2 hive he'v hevet itr andas tungt, flämta, kippa efter andan

hi'vert -en -er sup, snaps; litet rus hjald [jal' ei. ja'l] -et 1 höns|pin-ne, -stång 2 läktare, estrad; dial höskulle hjalp se hjælpe hjälte -t -r åld svärdfäste

hjamsk a dial opasslig, olustig, krasslig hjappe se jappe

hjejle [jaila] -n -r zool ljungpipare hjelm [jæl'm] -en -e 1 hjälm 2 stacktak [på stolpar], lada [av timmer] 3 bilhuv 4 hjälm [stor vit fläck i pannan på nötkreatur ei. häst] -gitter visir hjem [jaem'] I -met - hem II adv hem -bringe tr hemföra -efter adv hemåt -fald jur återgång, hemfall -faren a som satt bo, som bildat familj (eget hushåll); gift og ~ gift och försörjd -fart hemresa -gæld, tage skade for ~ själv få bära förlusten (få ta konsekvenserna) hjemle tr skaffa hemul åt, [be]-

styrka, garantera, tillförsäkra hjemlig a som tillhör hemmet; inhemsk; hemmastadd; hemtrevlig (jfr hemmelig) -hed hemtrevnad, bekvämlighet hjemlængsel hemlängtan hjemme adv hemma; have ~ höra hemma; øst, vest, ~ bedst borta bra, hemma bäst; lad som du er ~ känn dig hemmastadd - brænder hembrännare -frakke rökrock -født a infödd -jakke rökrock

hjemmel -en hemul, rättsanspråk,

berättigande hjemmelavet a hemmagjord hjemmel||fast a med bestyrkt äganderätt -s|mand hemuls-, sages|man, auktoritet hjemme||sidder hemmasittare; stuggris -vant a, ~ i hemma i, förtrogen med -værn hemvärn -værns|folk

hemvärnsmän hjem||over adv hemåf -stavn hem |ort, -bygd - stavns | lære hembygdskunskap -sted hem I ort, -vist -ve hemlängtan hjer'ne -n -r hjärna; have noget på -n ha mani på ngt -betændelse hjärninflammation »blødhed hjärnuppmjukning -boring trepanering -kasse -kiste hjärn-skål, skalle, kranium -rystelsehjerneskal

hjärnskakning -skal hjärnskål, skalle - spind hjärnspöke, chimär, fantasi

hjer'te -r hjärta; skyde -1 op i livet fatta mod; jeg kan ikke bringe det over mit ~ jag har inte hjärta till det; de er to -r og eet slag deras hjärtan slå i samma takt; hvad -t er fuldt af, løber munden over med därav hjärtat är fullt, därav talar munnen »banken hjärtklappning -græs darrgräs -klababbelse P hjärtklappning -klap hjärtklaff -klemmelse beklämning -klemt a betryckt, ängslig -knuser hjärtekrossare, kvinnotjusare -kule maggrop -kvababbelse P hjärtklappning -lammelse hjärtför-lamning -lidelse hj ärtlidande -lig a hjärtlig -læbe myggblomster -onde hj ärtlidande hjerter -en -e ei. - hjärter hjerte||spand ~en bot hjärtstilla -styrkning hjärtstyrkande medel, styrketår -tegner kardiograf hjorte||bær olvon -tak hjorthorn -takdråber farm prinsens droppar -trøst bot hampflox hjul|Jbør skottkärra -forbindelse utväxling -kasse växellåda, & hjulhus -mager -mand vagnmakare hjælm se hjelm

hjælme -n -r bot sandrör, marhalm

hjælp [jæl'p] -en hjälp -e hjal'p hjulpet I tr hjälpa; ~ på upphjälpa, bättra på II rfl, ~ sig klara (reda) sig -e|kasse understödskassa -e|løgn nödlögn -el-præst pastorsadjunkt -er ~en ~e 1 [med]hjälpare, biträde 2 sport halvback -ers | hjælper hantlangare, medbrottsling -er-ske kvinnligt biträde, medhjäl-perska -e|udsagnsord hjälpverb hjørne -t -r 1 hörn 2 sport hörna 3 väderstreck; dreje om -t vika om hörnet; drive en op i et ~ sätta ngn i klämman; løbe om -r med lura; passere det runde ~ fylla 50 |

år; være i det gode ~ vara inspirerad (i god form); være i det triste ~ vara på dåligt humör -klap bot åkergyllen hob [ho'p] -en -e hop, massa -e

I tr hopa II rfl, ~ sig op hopa sig, hopas -e|tal, i ~ flockvis, i stort antal -ejvis adv flockvis

hobo' se obo hobsky stackmoln hode se hoved

hof [hof'] -fet -fer 1 hov 2 pilsner [från Carlsberg] -etat hovstat -folk hov I män, -folk (jfr hovfolk) hoffær'dig a högfärdig -hed högfärd

hofpræst hovpredikant

1 hofte [o] -n -r höft

2 hofte [o] itr dial sakta, ta av, upphöra [om regn]

hold [hol'] -et - 1 håll, grepp 2 hållning, stadga; hållbarhet, styrka; der er intet ~ i ham han saknar ryggrad 3 håll, riktning, avstånd; på, nært ~ på nära håll 4 läk håll; ~ over lænden ryggskott 5 avdelning, lag, skift, klass, grupp holde [hola] hol'dt hol'dt I itr hålla, vara; stanna, stå stilla II tr hålla; ~ sin fødselsdag fira sin födelsedag; ~ et farligt hus föra oväsen, leva rövare; ~ sengen hålla sig i sängen; ^ en hest an hålla in en häst; ~ for ta törn, släppa till skinnet, offra sig; — hen uppehålla; det holdt hårdt det satt hårt åt, det var ett styvt arbete; — en med selskab hålla ngn sällskap; ~ ud uthärda, tåla; ~ ude fra hinanden skilja på, hålla isär; ~ ved lige under-, vidmakt|hålla -n I a väl|behållen; -bärgad, -mående

II s hållande, uppfyllande; ~ fast ved fasthållande vid; loven er ærlig, ~ besværlig lova är lättare än hålla -plads hållplats [spec. vid järnväg, jfr stoppested] -r 1 hållare, skaft 2 prenumerant

-holdig [-hol'di] a -haltig holdning hållning holdt [hol't] I et halt, rast II itj halt! Ill se holdeholdvis

holdvis adu gruppvis, lagvis hole [o] tr få tag på, komma över; der er intet at ~ där är ingenting att hämta

1 holk [hol'k] -en -e järn|hylsa, -ring, doppsko

2 holk [hol'k] -en -e & avtacklat [last] fartyg, holk

holl||andsk I a holländsk II holländska [språket] -ænder ~en ~e holländare; være skabt som en ~ vara illa växt (klumpig, tafatt) -ænderi' ~et ~er ladugårdsdrift; mejeri -ænderinde [-en'a] holländska holm [hol'm] -en -e holme Holmblads salmebog spelkorten, 'Bomans flickor' [efter H:s spelkortsfabrik i Köpenhamn] Holsten Holstein h-er ~en ~e holsteinare h-sk a från Holstein; ~ drift växelbruk; ~ sild rökt sill h-sk I vogn charabang holt||skrue träskruv -sneppe

morkulla homiliebog postilla, predikosamling

honnet' [o] a hederlig, rättskaffens

honning [hon'eng] -en honung -kage Eslags] bakverk innehållande honung honoré're tr betala, avlöna; inlösa Eväxel]; uppfylla, motsvara [löfte, krav] hop [hop'] -pet - hopp, skutt (jfr hob, håb)

1 hoppe [o] -n -r sto

2 hoppe [o] itr hoppa; ~ pd svälja, ta för kontant; nej du kan rende og ~ nej aldrig i livet, kommer aldrig på fråga -n hoppning

hopsa [o] I -en -er [slags] gammal dans II itj hoppsan!

1 horde [o] -n -r hord

2 horde [o] -n -r X flätverk horke [o] -n -r snorgärs

horn [hor'n] -et - horn; giffel [halvmånformigt bröd]; løbe -ene af sig 'stånga hornen av sig', 'så sin vildhavre' -briller pl hornbå-gade glasögon -et a behornad

-fisk näbbgädda -hud förhårdnad, valk -kvæg hornboskap -ugle, lille ~ hornuggla; stor ~ berguv

hors [o] -et - häst, sto -e|bønne 1

svärdslilja 2 hästspillning -e|gøg enkelbeckasin, horsgök -e|mor märr (jfr græs) hortula'n -en -er ortolansparv hos [hås*] prep hos; jeg har ingen penge ~ mig jag har inga pengar på mig

hose [o] -n -r åld strumpa; gøre sine -r grønne hos göra sig till för, ställa sig in hos; så let som fod i ~ som det vore smort -båndslordenen strumpebandsorden - kræmmer [kringvandrande] försäljare av yllevaror -pind strumpsticka -sokker, gå på ~ gå i strumplästen

hos||føje tr bifoga -lagt a bifogad, närsluten -liggende a angränsande, närliggande hospital [hospita'1] -et -er sjuk|-hus, -hem, lasarett (jfr lazaret, sindssygeanstalt) -sjinspektør syssloman [på sjukhus] -s(ophold sjukhusvistelse -s|skib lasarettsfartyg -s I vogn ambulans hosstill||et a tillfogad -ing apposition

ho'st -et - hostanfall -e [ho'sda]

I ~n hosta II itr hosta hotel' -let -ler hotell -karl hotellvaktmästare

1 hov [hou] itj hoppsan!; hallå!, hör hit!

2 hov [hou'] -en -e hov [anat.] (jfr hof)

hov||arbejde hist dagsverksarbete -bonde dagsverksbonde -bud kallelse til] dagsverke -dag dagsverksdag hove [o ei. å], til ~ (ved vid hovet

hoved [hoöo ei. ho(v)aö] -et -er huvud; der er hverken ~ eller hale på det det har varken början eller slut; lægge -et i blød lägga näsan i blöt; ramme -et på sømmet slå huvudet på spiken; vende no-hovedbane

get på -et vända upp och ned på ngt; gal i -et ursinnig, rasande; se en over -et se ngn över axeln; slå noget ud af -et slå ngt ur hågen -bane stambana -banegård centralstation -brud huvudbry -bund huvudsvål -fag huvudämne Ei examen] -grund huvudorsak -isse hjässa -kulds adv huvudstupa -ord substantiv -pandested huvudskalleplats -pine huvudvärk -prøve generalrepetition -ren, gøre göra storstädning -rengøring storj-rengöring, -städning -rig a stenrik -ry s ten huvudskakning -skal skalle -skib mittskepp -sted huvudort -stemme 1 huvudstämma, soloparti 2 falsett -stol kapital -svimmel a yr i huvudet -sætning huvudsats -tid huvud-tempus -træk huvuddrag -tøj 1 huvudbonad 2 huvudlag Epå [-betsel]-] {+bet- sel]+} -vand luktvatten -vands|æg luktdosa

hoven [ou] a 1 svullen 2 uppblåst, högmodig -hed 1 svullnad 2 hög|-mod, -dragenhet hove're itr jubla, triumfera, hovera sig -n jubel hov||eri' [ou] ~et hist hoveri, dagsverksskyldighet; bildt slavgöra -folk dagsverksarbetare (jfr hoffolk) -mark åker som brukas av dagsverksbönder hovmester 1 hovmästare Ei ett stönre privat hushåll; jfr [-inspektør]-] {+inspek- tør]+} 2 steward 3 åld guvernör, informator -e're tr ta i upptuktelse, läxa upp; ~nde magistral hovmod [hou'mo'ö] -et högjmod, -färd; ~ står for fald högmod går före fall -e rfl, ~ sig yvas, vara högmodig -ig [hou'mo'öi ei. houmo'öi] a högjmodig, -färdig hovne [ou] itr svullna, bulna; svälla

hovsa [ou] itj hoppsan!; hallå!, hör hit!

1 hu' -en håg, sinne, lust; med velberåd ~ med berått mod, efter

moget övervägande; [åld.] komme i ~ komma ihåg (jfr huske) 2 hu' itj hu!; ~ hej huj, vad det går!

hud [huö' ei. hu'ö] -en -er hud; med ~ og hår med hull och hår; have en rem af -en icke vara helt fri från en viss [förut omtalad] svaghet -flette tr hudflänga -orm pormask -pleje hudens vård -skifte hud [ombyte, -öms-ning

1 hue tr tycka om; behaga, falla i smaken, tilltala

2 hue -n -r mössa, huva

1 hug [hog' ei. håg'], sidde på ~ sitta på huk

2 hug [hog' ei. håg'] -get - hugg, slag; få ~ få stryk

hugaf [hoga' ei. håga'] -en -er

krigsbuss hugge [o ei. å] tr itr hugga; knycka, snatta; -t sukker bitsocker; ~ korn meja säd; han er hverken til at ~ eller stikke i man kommer ingen vart med honom; ~ i sig sluka, kasta i sig; ~ ned for fode nedgöra, massakrera; ~ om hugga ned; ~ over hugga itu hugge[)blok huggkubb -hus snic-karbod

huggert [o ei. å] -en -er huggare,

kort, bred sabel hugst [o ei. å] -en -er [timmer]-

huggning, skogshygge huj [u], i ~ og hast i flygande fläng

huje [u] itr hojta -n s hojtande huk [hok'] -ken -ke udde hukkert [o] -en -er & hukert, holländsk galeas hukomm'else -n minne -sjtab minnesförlust

1 hul [hol' ei. hål'] -let [hol'oö ei. hål'aö] -ler hål, grop, håla; lucka; tage ~ på en flaske (tønde) öppna en flaska (slå hål på en tunna); skære ~ på en ost börja skära av en ost; sidde i -let sitta i finkan (kurran)

2 hul [hu'1] a ihålig; konkav; ~ broder filur; den -e hånd insidan avhulbrystet

handen -brystet a med insjunket bröst

1 huld [hul'] -et hull

2 huld [hul'] a huld, nådig huldre [hul'(d)ra] -n -r huldra huld||sa'lig a huld, ljuv; smile ~t

mysa -skab huldhet hule I tr urholka II -n -r grotta, håla -beboer grottin[ne]vånare -pindsvin piggsvin hul||fil rund fil -hed ihålighet hulke [u] itr gråta, snyfta -n

snyftning hul||kindet a med insjunkna kinder -let a full av hål, otät, trasig -mål rymdmått, målkärl -ne tr urholka -ning urholkning, in-sänkning -rum hålighet -slibe tr slipa konkav -spejl konkav spegel -stav hålkäl - søm hålsöm hulter [u], ~ til bulter huller om buller

hul||vej hålväg -øjet a hålögd humbug [hom'bok ei. håm'båk] 1 -[g]en humbug, bluff; skräp 2 ~[g]et -s [färdigknuten] halsduk, plastrong

1 humle [o ei. å] -n 1 humle 2 poäng, springande punkt; deri stikker -n! det är knuten!

2 humle [o ei. å] -n -r humla humlebi humla humleraft humlestör

humme [o ei. å] I rfl, ~ sig flytta sig, maka på sig, gå undan II tr dial stryka bakåt [med en vagn]

1 hummer [o ei. å] -en -e hummer

2 hummer [o ei. å] -et -e litet rum, krypin, kyffe

hu'mor -en humor -forladt a fri från (blottad på) humor -rig a humoristisk humpe [o ei. å] itr linka, halta hump|el [hom'pol ei. håm'pal] -len -ler stort stycke (skiva) [kött, bröd, ost o. d.] humø'r -et humör; i godt ~ på gott humör -syge nedstämdhet, tungsinne hun [hun'] I pron hon; det er hende det är hon II -nen -ner hona

hund [hun'] -en -e hund; være en ~ efter ha starkt begär till, vara alldeles tokig i; gå i -ene förfalla, gå under, misslyckas; han er en hård ~ han är hänsynslös; være en [ren] ~ til vara mkt driven (skicklig) i -e I dagene pl rötmånaden -e I glam hundskall -e|hul håla; kyffe -e|hus hundkoja -e|kun-ster pl knep, fuffens -e|stejle spigg -e I sulten a hungrig som en varg -ejsyge valpsjuka -e|-tegn hundskattemärke hundrede [hun'raöa] I räkn hundra II -t -ei. -r hundrade hundredår århundrade hundse [u, o ei. å] tr hunsa, kuscha hun||fugl fågelhona -får tacka -hund tik, hynda -køn gram femininum -løve lejoninna -æsel åsninna

hurdle -n -r häck [hinder] -løb

häcklöpning hurlumhej [hurlomhai'] -en stoj,

spektakel hurtig [hordi] a snabb, rask, kvick, hastig (jfr frejdig) -båd motortorpedbåt - gående a snabbgående -løber kortdistanslöpare, sprinter -march språngmarsch -presse snällpress -skydning snabbeld -t adv fort, snabbt -tog snälltåg

hus [hu's] -et -e hus; ~ forbi/ inte alls!, misstag!, det angår inte mig [eg. spelterm]; have (få) til -e ha (få) sin bostad, bo; holde et farligt — föra oväsen; holde godt (slet) — med vara sparsam (slösaktig) med; holde ~ med hushålla med, spara på; bringe i ~ (til -e) bärga in; ung pige i -et hushållsfröken, en som går frun till handa; vært til -e hos nogen bo hos ngn, Eäv.] vara som barn i huset hos ngn -assistent hembiträde -bestyrerinde hushållerska -besøg sjukbesök husblas -sen husbloss, gelatin husbond fhus'bon] -en -er [pl.

säll. -bønder] husbonde; äkta man huse tr hysa, härbärgera husjjflid hemslöjd -fred husfridhusfrit

-frit adv hyresfritt -fælle en som bor i samma hus -førelse hushållning -gerning hushålls-göromål -hjælp hem|biträde, -hjälp -hjørne [husjknut -holdning hushåll [ning] -jomfru hushållerska (jfr stuepige) huske [hus'ga] tr komma ihåg, minnas; husk på at gøre det kom ihåg att göra det; ~ en på noget påminna ngn om ngt; ~ sig om tänka efter, söka påminna sig -kage örfil, minnesbeta huskendt a som väl känner till ett

hus, hem|mastadd, -tam huskeseddel minneslista hus||kone torparhustru »korrektur nollkorrektur -leje hyra -ly tak över huvudet, tillflykt -lærer informator -løg taklök -mand småbrukare, torpare -mands |-brug småbruk -mands] sted torp[stuga] -råd huskur -stand hushåll -telefon lokaltelefon hustru [hus'dru] -en [hus'dru'an] -er [hus'dru'ar] hustru (jfr kone, som är vanligare i dagligt tal) hus||tugt husaga -vagt husbrandvakt

hu I sva'le tr hugsvala hus 11 vant a hemtam, förtrogen - ven vän till familjen -vært [hyres] -värd -væsen hushåll hutle [u], ~ sig igennem klara sig igenom nätt och jämnt, hålla sig uppe med knapp nöd hvad [va(ö)'] pron, adv vad; — enten . . eller vare sig . . eller; ~ øieblik det skal være vilket ögonblick som helst hval [va'1] -en -er val hvalp [val'p] -en -e valp -et a valpig

hval'ros -sen -ser valross hvalv [val'v] -et - poet valv (jfr hvælv)

hvas [vås'] a vass, skarp, bitande

-hed skärpa; sarkasm hvede [ö] 1 -n vete 2 -n -r veteskorpa -brødsdage pl smekmånad

hvem [værn'] pron vem (jfr hvis I)

hveps [væbs'] -en -e geting -e|rede getingbo -e|stik getingsting -e|-talje getingmidja hver [væ'r] pron envar, varje; lidt af -t litet av varje; ~- anden varannan; ~ især var för sig; svare ~ sit göra var man rätt hveran'dre pron varandra hverdag [vær'da(y) ei. vær'da'fy)]

vardag -sa vardaglig, banal hvergarn Egrovt, hemvävt] halvylletyg

hverken, ~ . . eller varken . . eller hvermand var man, alla människor

hver'v -et - värv, uppgift, uppdrag -e tr värva

1 hvid [vi'ö] -en -e vitten, styver

2 hvid [vi'ö] a vit; vende det -e ud [af øjnene] rulla med ögonen -bog vit bok [samling aktstycken] -e ~n ~r [ägg]vita -ejtirsdag fettisdag -håret a vithårig -kål vitkål; i 1600 o g ~ någon gång på 1600-talet -lig a vitaktig -ne I itr vitna II tr göra (färga) vit -t, et vitt; kjole og ~ frack och vit halsduk, högtidsdräkt -te [vidr9] tr vit I rappa, -måla, -mena, -limma -tjørn hagtorn -t|ning vitlimning -t|øl ung svagdricka

hvil [vi'1] -et ei. -en - vila, rast; gøre (holde) ~ rasta; gevær i ~ på axel gevär -ei vila; stede til ~ begrava II tr itr vila, rasta; hvil! lediga! -e|løs a rastlös -er ~en ~e vt- fender, frihult hvilken [vei-] pron vilken hvilling [vil-] -en -er vitling hvin [vi'n] -et - [gällt] skrik, tjut -e itr skrika, tjuta; [om kula] vina; det ~r i tænderne det skär (ilar) i tänderna; ~nde sur ättik-sur; ~nde falsk skärande falsk hvirv||el [vir'val ei. vir'val] -elen -ler 1 virvel 2 kota -el|dyr ryggradsdjur -el||løs a, ~e dyr rygg-radslösa djur -ei I søjle ryggrad, kotpelare hvis [ves'] I pron vems, vilkens, vars II konj om, såvida, ifall; jahviske

~ og ~ og ~ det är så många om och men

hviske [ves'ga] tr itr viska -n viskning

hvisle [i] itr väsa; [om kula] vissla (jfr fløjte) -lyd väsljud, spirant -n väsning hvo [vo'j pron åld vem; ~ som

(der) vem som än hvor adv 1 [vo'r, vor', vå'r, vår' ei. vor'] var 2 [vor'] hur; — er det smukt! vad det är vackert! -dan [vordan'] a adv hurudan, huru; ~ har De det? hur står det till? -hen' adv vart; jeg ved ~ han vil jag vet, vart han vill komma -hen'ne adv var -imellem adv varibland, bland vilka -le'des adv -lund'e adv åld huru [ledes], på vad sätt -nå'r adv konj när -om' adv varom; ~ alting er hur det än förhåller sig, i varje fall -ved' adv varigenom, varvid, på vad sätt -vei' konj fastän, oaktat -vidt' konj om, huruvida, i vad mån hvæl'v -et - valv -e tr välva -et a

välvd -ing valv hvæse itr väsa -n väsning hvæsse tr vässa, bryna -sten

brynsten hybjel [hy'bal] -elen -ler [-[ungkarls]-] {+[ung- karls]+} lya, kula, krypin hy'ben -et - ei. -er nypon -rose

nyponblomma hygge [y] A -n [hem]trevnad (jfr hugst) BI tr ge trevnad; ~ om nogen pyssla om ngn, göra det hemtrevligt för ngn II rfl, ~ sig trivas, känna sig hemmastadd, må -lig a trevlig, trivsam, ombonad (jfr pæn, elskværdig) hygiejne [-iai'-j -n hygien -bind sanitetsbinda

hykle [y] itr tr hyckla -r hycklare -r[i]sk a hycklande, skenhelig

hy'l -et - 1 tjut, vrål 2 radio återkopplingsstörning, 'kanariefågel' hyld [hyl'] -en -e ei. - fläder, hyll 1 hylde [hyl'a] -n -r hylla; på sin rette ~ på sin rätta plats; på den forkerte ~ på fel plats

2 hylde [hyl'a] tr hylla, fira; ansluta sig till -st ~en hyllning hyldete fläderte

hy'le itr skrika, tjuta; gnälla; heja -hoved grinolle -kor hejarklack -n tjut[ande]; se hyl 2 -r radio-lyssnare, som åstadkommer återkopplingsstörningar hylle [y] tr hölja, insvepa, täcka hylst|er [hyl'sdar] -eret -re fodral,

hölje, hylsa hymne -n -r hymn hynde [høn'a] -t -r hyende, dyna,

kudde (jfr hunhund) hyp [hyp'] itj hopp! [till häst] -hest barnspr pålle, häst hypning [y] kupning hypokon'd||er a mjältsjuk, hypo-kondrisk -rist ~en ~er mjältsjuk person hyppe [y] tr kupa; ~ sine egne kartofler odla sina privata intressen hyppig [y] a adv ofta [-[förekommande],-] {+[förekom- mande],+} vanlig, talrik -hed vanlighet, frekvens hy'r, have sit — med se hyre I hyrd||e [y] herde -e|hund

fårhund -ejklokke skälla -ejstav herdestav; [biskops] kr äkla -e|-taske 1 herdeväska 2 bot lomme, pungört -ejtime herdestund -in-de [hyrden's] ~n ~r herdinna hyre I -n -r [sjömans]hyra (jfr leje); körning; stille ~ hyrning av bil för viss tid; have sin ~ med ha ett fasligt besvär med; have sin fulde ~ ha fullt schå II tr hyra, leja; lade sig ~ ta hyra, påmönstra -bas[se] förhyrare [av [-sjöfolk]-] {+sjö- folk]+}

hys' itj tyst!, sch! -se itr hyssja -sen hyssjning hyssing tunn lina; & hyssing

1 hytte [hyd'a] -n -r hydda, koja; hytt; hytta

2 hytte [hyd'a] I tr ta hand (vård) om, skydda; ~ sit skind rädda sitt [eget] skinn; fanden -r sine fan friar länge de sina II rfl, ~ sig rädda (klara) sig -fad fisksump

hyæne -n -r hyena

hæder [hæ'öar] -en heder, ärahæderfuld

-fuld a hedrande, ärofull -kronet a ärorik -lig a hederlig -s[tegn hederstecken, medalj; Dannebrogsmændenes ~ Dannebrogsordens silverkors hædre tr hedra

hæfte A -t -r 1 häfte 2 [svärds] fäste, handtag 3 fängelsestraff (\ii fængsel) B I tr fästa, fastgöra; häfta [bok] II itr sitta fast, klibba vid; ~ på besvära Eom skyldighet ei. skuld]; ~ ved vidlåda, åtfölja -lade bokb häftlåda -lse förbindelse, inteckning, servitut - plaster häft|a, -plåster hæg' -[g]en -[g]e hägg hæge [y] tr vårda, ansa, sköta, putsa; ~ om sköta om, passa, omhulda

hægte I -»-fl hake, häkta; passe sammen som ~ og malle passa som hake och hyska; komme til -me [igen] komma i gängorna, krya på sig 2 häkte II tr haka fast, häkta ihop; ~ op häkta av, knäppa upp

1 hæk -ken -ke häck

2 hæk -ken & akter[spegel]

3 hæk -ken -ker [fågel] bur; gå (løbe) i ~ häcka, para sig; være (ligge) i ~ ligga och ruva -ke itr häcka, para sig [om burfåglar]

hækkeløb häcklöpning hækl||e tr virka (jfr hegle) -e|tøj

-ing virkning hæ'l -en -e häl; klack; slå -ene -sammen slå ihop klackarna hæld [hæl'] -et lutning, sluttning; på ~ på lut (sned); gå på ~ lida mot sitt slut, vara på upphällningen -e I tr 1 -ede luta, böja 2 -te hälla; ' af hälla ut; ~ om hälla över; ~ en over med vand ;hälla vatten över ngn; [skämts.] ~ en ud kasta (köra) ut ngn II itr -ede luta; gå ned; sjunka, lida mot slutet; ~ til vara böjd för -ende a lutande, sned, böjd -[n]ing lutning, sluttning; böjelse; på ~en på upphällningen hæle tr [undan] dölj a, gömma [tjuvgods], häla -r tjuvgöm-

mare, hälare -ri' ~et döljande, gömmande, häleri hælle -n -r klipp-, sten|häll hæl'vt -en -er hälft hænde [haen'a] itr hända -lig a som kan hända, oförvållad, som beror på en slump hænge tr hængte, itr hang hänga; nøglen hang, hvor jeg hængte den nyckeln hängde, där jag hade hängt den; ~ i sitta fast, bli sittande, [äv.] arbeta energiskt; ~ i sin moders skørter hänga (hålla) mor i kjolen; det -r ikke rigtig sammen det står inte rätt till; ~ i bøgerne hänga över böckerna; ~ i klokkestrengen vara mkt punktlig; ~ sig i lägga stark vikt vid; — sig i [et enkelt] ord rida på ord -dynd gungfly -krøller pl korkskruvslockar -køje häng I matta, -koj -lampe taklampa -nde a hängande; på et ~ hår på ett hår när; blive ~ i fastna i, köra fast på -pil tårpil -plade geison, gesims -plante ampel växt (jfr rakletræer) -sæk gungfly - træ 1 träd med nedhängande grenar, hängbjörk osv. 2 dagdrivare hæng's [ei -[e]let -ler gångjärn (jfr seler)

hæ'r -en -e här, armé -beretning

armérapport

1 hærde tr härda; -t härdad, stål-satt

2 hærde -n -r poet, dial axel, skuldra -bred a axelbred

hærdne itr hårdna, stelna; bli härdad

hærge [y] tr itr härja, husera hær||ledelse armékommando, generalstab -skue trupprevy, parad -værk skovling; åverkan

1 hæs' -set -se[r] ei. - stack, volm; sætte i ~ volma

2 hæ's a hes -blæsende a flämtande, flåsande, andtruten

hæs'lig a ful, gräslig, anskrämlig hætte -n -r hätta, huva; huv, hylsa -måge skrattmås hævd [hæu'd] -en hävd; holde ~hævde

højttaler

over akta, ta vara på, spara -e tr hävda, göra gällande, påstå -else hävdande, upprätthållande hæve I tr lyfta [upp], höja; framhäva, stärka; upphäva, avbryta, avlägsna; uppsäga, annullera; ~ bordet (taflet) häva taffeln, resa sig från bordet; ~ dejgen komma degen att jäsa; ~ en forlovelse slå upp en förlovning; ~ fortryllelsen bryta förtrollningen; — løn (penge) lyfta lön (ta ut pengar); ^ mødet upplösa mötet, förklara sammanträdet avslutat; [-[proces]-omkostningerne-] {+[proces]- omkostningerne+} -s parterna få själva vidkännas sina kostnader, rättegångskostnaderna kvittas; ~ sagen avskriva målet; ~ stemmen ta till orda; -t over enhver tvivl utom allt tvivel II rfl, ~ sig resa (lyfta, höja, häva) sig, stiga [upp]; svullna, jäsa, pösa upp -lse svullnad, ansvällning -rt ~en —er sugrör, hävert, sifon -t a svullen, uppsvälld; jäst hæving se hævning hævn [hæu'n] -en hämnd; tage ~ over ta hämnd på, hämnas på -ei tr hämna [s] II rfl, ~ sig på hämnas på -er ~en ~e hämnare -gerrig a hämndgirig hæv [n] in g 1 höjning, lyftande 2

jäsning 3 pension, livränta høde [ö] itr dial höta, hytta høfde [höf'do] -n -r pir, vågbry-tare

høflig a hövlig, artig høg [hø'y] -en -e hök; ~ over ~ var och en är herre över sin stackare

høhøst höskörd, höbärgning høj [hoi'] I -en -e [grav]hög; höjd, kulle (jfr bunke) II a hög; lång, högväxt; i det -e i höjden; tre mand i med tre mans djup, på tre led 2 tre man högt, i allt tre man; ~ sne djup snö; ~ stil upphöjd stil; de i er på -e tid det är högt på tiden; ~ af vækst högväxt; i det -este på sin höjd; være på sit -este stå på höjden (sin höjdpunkt); lukke ~t op öppna på

vid gavel -agtelse högaktning -benet a I hög-, lång|bent 2 viktig, högfärdig -bord, sidde til ~s sitta i högsätet (på hedersplatsen) -båren a högboren højde [hoi'do] -n -r höjd; være på ~ med vara av samma längd som; være på ~ med situationen vara situationen vuxen; på ~ med tiden modern -drag höjdsträckning -måler höjdmätare -ryg ås, kam -spring höjdhopp højesteret [oi] högsta domstolen - s (dommer motsv justitieråd -s[-sagfører advokat berättigad att föra talan inför højesteret och alla lägre domstolar høj||finans storfinans -fjeldssol kvartslampa -hjertet a högsint -hælet a högklackad -kant, på ~ på kant -kommissær generalkommissarie

høj||lig [hoili] adv högeligen-loftet a högvälvd, där det är högt i taket -lydt adv högljutt -lys a, ved ~ dag på ljusa dagen -mod hög-, stor|sinthet (jfr hovmod) -mo'dig a hög-, storjsint, ädel (jfr hovmodig)

højne [oi] tr [för] höj a, lyfta; för|-fina, -ädla -lse höj (ning, -ande-r [be]främjare høj||ovn masugn -puldet a hög-

kullig [hatt] højre [oi] I a höger II s höger [till 1916 namn på nuvarande Det konservative folkeparti] -blad högertidning -kørsel högertrafik høj||rev kok högrev -rygget a högkar mad; [om näsa] krokig -røstethed högljuddhet H-sangen Höga visan -skole folkhögskola; säll högskola -skov storskog; överbestånd [av skog]; regelmæssig ~ likåldrig skog; dobbelt ~ tvååldrig skog højstæ'rede min herre! højt||frugtsommelig a i nionde månaden -higende a högsträ-vande højtidsfuld a högtidlig højttaler högtalarehøjttravende

høj [t] travende a högtravande høj Uvande högvatten - ærværdig a högvördig høkasse koklåda [med hö som

värmeisolering] hø'k||er ~en ~e detaljhandlare [spec. med livsmedel] -re itr mångla, schackra høne [ö:] -n -r höna; have en ~ at plukke med nogen ha en gås oploc-kad med ngn -fuld a full som en kaja

hønisse skämts gammal man med

vitt skägg, 'tomtegubbe' hønnike -n -r kyckling, unghöns høns [hön's] pl höns; vande ~ snyfta, gråta; kloge ~ gør også i nælder det kan hända vem som helst, 'vita höns värpa också vindägg'; lade en (et barn) se Køge ~ ta om huvudet på ett barn och lyfta det så att kroppen hänger fritt; Vorherres ~ nyckelpigor -e itr hönsa Ebjuda på traktering när man upptas som medlem i en förening ei. (spec. till sjöss) för första gången passerar en viss plats ei. gräns (Kullen, ekvatorn osv.)] -e|blund tupplur -e|garn rapphönsnät -ejhøg duvhök -e|kone hönsgumma -e|sti hönshus -ei stige -ei trappe brant, halsbrytande trappa hør [hör'] -ren [hör'an] lin høre [ø] tr itr höra, lyssna; höra av, erfara; förhöra; lade en noget ~ säga ngn ngt mitt i ansiktet; De har ikke noget at lade hinanden ~ de kunna ta varandra i hand; nu har jeg hørt det med! jag har då aldrig hört på maken!; ~ fornuft lyssna till skäl; ~ radio lyssna på radio; som sig (det) hør og bør som sig bör; sandheden är ilde hørt sanningen är svår att höra; ~ tale om höra talas om; ~ ad höra efter, fråga; ~ efter Eäv.] höra på; ~ ind under höra till, falla under; det -r sig til det hör till; ~ til Eäv.] höra på -knogle hörselben -lse hörsel; fin ~ fint öra -njsagen, von ~ ryktesvis, av hörsägen |

-redskab hörselorgan -rør hörlur; stetoskop; mikro [tele] fon -spil radiopjäs -vidde hörhåll hørgul a lingul hørig a hörsam, lydig hør||kram åld lin, hampa, salt sill, kabeljo, lergods o. d. »kræmmer åld handlare som säljer hørkram hørlig a hörbar hørlærred linne hø I slæt höslåtter, slåttertid høst -en 1 skörd [et id] 2 poet höst (jfr efterår) -e tr skörda -fest - gilde skördefest -sild höstsill høtyv hötjuga

høved [höuaö] -et -er 1 kreatur; stycke [vid räkning av kreatur] 2 F dumbom, nöt, fä høvl [höu'1] -en -e hy vei; få ~ få på huden, få stryk -e tr hyvla; prygla, ge stryk hå'b -et - hopp; fatte ~ fatta mod; -et er lysegrønt det är ljuvt att hoppas; Det gode H-s Forbjerg Godahoppsudden -e tr itr hoppas; jeg —r ikke at . . jag hoppas att inte . . hå'n, -en hån

hånd [hon') -en hænder [haen'ar] hand; den hule ~ insidan av handen [böjd inåt]; række ~ ta i hand; skrive en smuk ~ ha vacker handstil; slå -en af ta sin hand från, överge; lade noget slippe sig af hænde låta ngt gå sig ur händerna; ikke mere end bag på min ~ inte så mycket som man kan lägga på [lillfingers] nageln, ingenting alls; for (i) -en för hand; gå hurtigt fra -en gå raskt undan; gnide sig i hænderne gnugga händerna; komme en i hænde komma ngn till handa; have ~ i hanke med en ha hållhake på ngn, ha inflytande över ngn; tage en ~ i [med] hjälpa till [med]; & med ~ og magt med handkraft; holde -en over hålla om ryggen; have på rede ~ ha till reds (hands); under Vor kongelige ~ og segl Eformel i kungl. förordningar] till yttermera vissohåndforarbej det

hava Vi detta med egen hand underskrivit och med vårt kungliga sigill bekräfta låtit; vcere ved -en vara till hands -forarbejdet a handgjord -fået a, ~ panthandpant -gerning handarbete -hæve tr upprätthålla, hävda -hævelse

upprätthållande -hæver, retfærdighedens ~e lagens väktare - jærn handklo var -klæde handduk -køb, fäs i ~ fås utan recept -liste ledstång -orgel 1 kammarorgel 2 positiv -rod hand|-love, -led -skrift I ~en ~er handstil II ~et ~er handskrift -sj-rækning handräckning; hjälp, bistånd -sving vev -tryk handtryckning -vægt hantel, hand-tyngd

hån||e tr håna -latter hånskratt -lig a hånfull; försmädlig -smil hånleende - s jord glåpord -t, lade ~ om förakta, tala föraktligt om

hå'r -et - hår; ikke et ~ bedre inte en bit bättre; pä et ~ noga, på pricken; ligne pd et ~ likna som två bär; pd et hængende ~ nära på, så när, på ett hår när; med hud og ~ med hull och hår; fä kam til sit ~ komma att stå under toffeln; have ~ pä tænderne ha skim på näsan; sætte sit ~ lägga håret -bukkel hårvalk, chinjong -bund huvudsvål

hård [hå'r] a hård, sträng; have -t ved ha svårt för -knude, gå i ~ trassla till sig -t(såret a svårt sårad

hår||e itr fälla hår -et a hårig -fletning hårfläta -fylde riklig hårväxt -kar hårkärl, kapillär -kløveri' ~et hårklyveri -rør hårkärl, kapillär -skjorte tagelskjorta -sløjfe rosett -tjavs hårtest -trukken a hårdragen, långsökt -vask schamponering

i

I [kort i] pron I ni [i tilltal till flera, som var för sig tilltalas med du\ 2 åld ni [i artigt tilltal till en eller flera]

i I [kort i] prep i; ~ ti år under tio år; x ~ femte x upphöjt till 5 II [i:'] adv i; døren blev smækket ~ dörren slog igen III [kort i] i-, in-, inne- [i sms.] iagttagelsesundervisning åskådningsundervisning ibenholt [i'banhol't] -et ebenholts iberegne tr inberäkna; -t inklusive iboende a 1 inneboende 2 immanent

id [i'ö] -en verksamhet, arbete; strävan

ideal I -et -er ideal II a idealisk; ideell

ideel' a ideell; idealisk idéforladt a idélös, tom, banal idelig [i (') öali] I a ihållande II adv ständigt, oavbrutet, ideligen identifice're tr identifiera idet [ide', kort e] konj just då, i samma ögonblick som; i det att i'dræt -ten -ter idrott -s|folk idrottsmän -s| stævne idrottstävling

idvand[e] [i'övan'(a)] -\e]t motström, bakvatten idyl' -len -ler idyll -lisk a adv idyllisk [t]

idømme tr ådöma; ~ en bøde döma till böter ifald [ifal'] konj om, ifall i'falde tr bli dömd till, ådraga sig håndforarbej det

hava Vi detta med egen hand underskrivit och med vårt kungliga sigill bekräfta låtit; vcere ved -en vara till hands -forarbejdet a handgjord -fået a, ~ panthandpant -gerning handarbete -hæve tr upprätthålla, hävda -hævelse

upprätthållande -hæver, retfærdighedens ~e lagens väktare - jærn handklo var -klæde handduk -køb, fäs i ~ fås utan recept -liste ledstång -orgel 1 kammarorgel 2 positiv -rod hand|-love, -led -skrift I ~en ~er handstil II ~et ~er handskrift -sj-rækning handräckning; hjälp, bistånd -sving vev -tryk handtryckning -vægt hantel, hand-tyngd

hån||e tr håna -latter hånskratt -lig a hånfull; försmädlig -smil hånleende - s jord glåpord -t, lade ~ om förakta, tala föraktligt om

hå'r -et - hår; ikke et ~ bedre inte en bit bättre; pä et ~ noga, på pricken; ligne pd et ~ likna som två bär; pd et hængende ~ nära på, så när, på ett hår när; med hud og ~ med hull och hår; fä kam til sit ~ komma att stå under toffeln; have ~ pä tænderne ha skim på näsan; sætte sit ~ lägga håret -bukkel hårvalk, chinjong -bund huvudsvål

hård [hå'r] a hård, sträng; have -t ved ha svårt för -knude, gå i ~ trassla till sig -t(såret a svårt sårad

hår||e itr fälla hår -et a hårig -fletning hårfläta -fylde riklig hårväxt -kar hårkärl, kapillär -kløveri' ~et hårklyveri -rør hårkärl, kapillär -skjorte tagelskjorta -sløjfe rosett -tjavs hårtest -trukken a hårdragen, långsökt -vask schamponering

i

I [kort i] pron I ni [i tilltal till flera, som var för sig tilltalas med du\ 2 åld ni [i artigt tilltal till en eller flera]

i I [kort i] prep i; ~ ti år under tio år; x ~ femte x upphöjt till 5 II [i:'] adv i; døren blev smækket ~ dörren slog igen III [kort i] i-, in-, inne- [i sms.] iagttagelsesundervisning åskådningsundervisning ibenholt [i'banhol't] -et ebenholts iberegne tr inberäkna; -t inklusive iboende a 1 inneboende 2 immanent

id [i'ö] -en verksamhet, arbete; strävan

ideal I -et -er ideal II a idealisk; ideell

ideel' a ideell; idealisk idéforladt a idélös, tom, banal idelig [i (') öali] I a ihållande II adv ständigt, oavbrutet, ideligen identifice're tr identifiera idet [ide', kort e] konj just då, i samma ögonblick som; i det att i'dræt -ten -ter idrott -s|folk idrottsmän -s| stævne idrottstävling

idvand[e] [i'övan'(a)] -\e]t motström, bakvatten idyl' -len -ler idyll -lisk a adv idyllisk [t]

idømme tr ådöma; ~ en bøde döma till böter ifald [ifal'] konj om, ifall i'falde tr bli dömd till, ådraga sigifølge

ifølge [iføl'ya] pr ep enligt; till följd av

iføre rfl, ~ sig iföra sig, kläda sig i, påkläda sig

igangsætte tr starta -r [-start[an-ordning]-] {+start[an- ordning]+}

igen' adv igen, tillbaka, kvar; give (få) ~ ge (få) tillbaka; ikke mine ord ~ inga ord efter mig; godt ord ~ det var inte så illa ment igenn'enl prep adv igenom; helt ~ rakt igenom; allt igenom, fullständigt igle [iy'la, i'la] -n -r blodigel i'gået [kort i] a, ~ med nogen förtrogen (intim, nära) vän med ngn ih itj, ~ bevares ! bevars väl! ihjel' adv ihjäl; være ved at kede sig

~ ha dödande tråkigt ihukomm'e tr komma ihåg, minnas -lse minne ihvad' pron vad som . . än ihvo'r pron var . . än ihvorvel' konj fastän ihændehaver innehavare ihær'dig a ihärdig, energisk, envis i'kende tr ådöma ikke [eg'a] adv icke, inte; jeg håber at vi kommer for sent jag hoppas, att vi inte kommer för sent; det var klokken tre, det var kl. 3, eller hur?; end ~ icke ens -angrebspagt non-aggres-sionsavtal -ind| blanding non-intervention ikkun [ik'on ei. ik'ån] adv åld endast, blott ikte [ig'da] -n -r levermask ild [il'] -en -e eld; gøre ~ i kakkelovnen tända en brasa; gøre ~ på tända eld; puste til -en [bildl.] gjuta olja på elden; holde en til -en hålla ngn i arbete, driva på ngn; stikke ~ på sätta eld på, sticka i brand; have ~ på kvisten P ha eldrött hår

1 ilde [il'a] itr tr elda

2 ilde [il'a] I adv illa; ~ gik det og vei var det trots allt gick det bra; høre ~ for uppbära klander för; ~ lidt illa omtyckt, impopulär II a dålig -befindende illamående

ildellbrand eldsvåda -brændsel bränsle

ilde||klingende -lydende a missljudande, ful ilder [il'sr] -en -e iller ildevarslende a olycksbådande ildj|fuld a eldig, ivrig, entusiastisk -gryde fyrfat -hu entusiasm, hänförelse -kamp eldstrid I-landet Eldslandet -ledelse X eldledning -løs ~en eldsvåda -ne tr upp |elda, -egga, sporra -prøve eldprov -rager eldgaffel -skær eldiglans, -skimmer - slukker eldsläckningsapparat -s|på-sættelse mordbrand, anstiftande av brand -s|påsætter mord-brännare -sted eldstad, spis -tilbeder eldsdyrkare; hänförd anhängare -tænder braständare - tøj

1 elddon 2 eld| järn, -redskap il||e itr ila, skynda -fær'dig a ivrig,

skyndsam; förhastad iling 1 regn-, stört [skur; vindstöt

2 ilning, rysning, ryckning i'lsindet a hetsig, hetlevrad, lätt-

retlig

ilsom [i'lsom'] a snabb, hastig, brådskande; förhastad, brådstör-tad

il't -en syre -e I ~r oxid II tr

oxidera, syrsätta il'ter a het, hetsig, ivrig; være ~

efter vara angelägen om ilt||holdig a som innehåller syre -ning oxidering, syrsättning iltog snälltåg ilt I rig a syrerik

ilægger matare; iläggare, person

som matar maskin o. d. ime[de]ns [ime'öans, imæn's, [-i-mæns']-] {+i- mæns']+} I adv under tiden II konj under det att, medan imel'lem I prep mellan; ~ os oss emellan; ~ år og dag på år och dag; ~ hinanden huller om buller, i oreda II adv emellanåt; en gang ~ då och då imens se imedens imidlertid [imiö"larti'ö] I adv under tiden II konj emellertidimmatrikulere

immatrikule're tr inskriva [vid univ.]

immer [em'ar] adv åld alltid - væk

adv ständigt, alltjämt imod [imo'ö] pr ep adv mot, emot implice'ret a medskyldig, delaktig impone're tr imponera på, göra

intryck på imøde[|gå tr bemöta, motsäga, söka gendriva -gåelse vederläggning, gendrivande -komme tr tillmötesgå, samtycka till; de vänlig, älskvärd -kommen-hed tillmötesgående - se tr emotse in- [en-] prefix 1 in-, mot-, till- 2 in-, o-

in'appella'bel a som ej får överklagas

incite're tr egga, stimulera, sporra ind I [en'] adv in; ~ under jul strax före jul II i sms. [vanl. en-] in-

indad [en'aö] adv inåt -til adv inuti, på insidan -vendt a inåtvänd, drömmande ind[ank||e tr överklaga -ning överklagande ind||befatte tr innefatta, inbegripa, omfatta -begreb inbegrepp, sammanfattning, kvintessens, koncentrat -beretning redogörelse, rapport, anmälan -berette tr rapportera, anmäla -biide tr inbilla -bildsk a egenkär, viktig -bildt a inbillad, [blott] tänkt, overklig -binde tr 1 binda om, inhölja, inbylta 2 förbinda 3 inbinda -blæsIe tr 1 inblåsa 2 ingiva, suggerera; -t af Gud inspirerad -bo ~et ~er lösöre, husgeråd, bohag -bringe tr 1 in-, med|-föra 2 framlägga, inlämna [förslag, ansökan] 3 inbringa, avkasta -brud inbrott -bunden a 1 [in]bunden 2 inhöljd, inbyltad -byde tr inbjuda -bydelse inbjud I an, -ning -bygger invånare -byrdes a adv inbördes -delende a gram distributiv -dige tr in valla, fördämma -dragelse indragning -dysse tr insöva, invagga -dæmme tr invalla

inde [en'a] adv inne -brænde I itr brinna inne, bli innebränd II tr bränna inne -frossen a [in] frusen indefter adv inåt; in mot land indej|holde tr innehålla; be-, kvar|-hålla -klemt a 1 inklämd, instängd; sidde ~ sitta trångt 2 undertryckt, tillbakahållen -kneben a se för eg -lukke I tr instänga, inhägna II ~t ~r inhägnad, fålla, hage

inden [en'an] I adv åld inuti, invändigt; fra ~ inifrån; ~ i inuti; ~ om innanför II prep inom, före; ~ døre inomhus; ~ længe inom kort III konj innan -ad adv innantill -bords adv ombord; inombords -bys adv a i staden; ~ telefonsamtale lokalsamtal -dørs a adv inomhus -for adv prep inom, innanför -i adv inuti -ländsk a inhemsk, inrikes; ~ marked hemmamarknad -rigs[k] a inrikes, inhemsk -rigsministerium inrikesdepartement -under adv [-[in]-under;-] {+[in]- under;+} have en ulden trøje ~ ha en yllekofta under inderkreds innerbana inderlig [en'arli] I a innerlig, hjärtlig, förtrolig, intim II adv av hjärtat, uppriktigt inderst [en'srst] a adv innerst; fra ~ til yderst allt igenom, fullständigt -e ~n ~r åld inhyses [hjon] indeslutte tr innesluta, in-, av|-spärra; bifoga -t a sluten, inbunden, otillgänglig -tlhed förbe-hållsamhet, reserverat sätt inde 11 sneet a insnöad -stå itr [om pengar] vara placerad, insatt; ~ for gå i god för, svara för ind||filtret a tovig; tilltrasslad -flette tr infläta -flydelse inflytande -

flyve tr provflyga »forstået a, være ~ med samtycka till, vara ense om -fri tr inlösa, infria, betala -frielse inlösen, återbetalning -fødsret medborgar [rätt, -skap -føje tr infoga, tillägga -føjelse tillägg -føre tr införa; ikke få et ord -ført inte få en syl i vädretindgang

ind||gang ingång; tillträde; insteg; början, inledning -getogen a åld tillbakadragen -griben ingripande, inblandning -groet a ingrodd, inrotad; ~ negl in växt nagel - gyde tr ingjuta, inge, väcka ind||hegne tr inhägna -hegning inhägnad -hente tr 1 inhämta, erhålla, skaffa sig 2 hinna upp (fatt) 3 ta igen -hold innehåll -holds I tegn kolon -hug anfall, chock; gøre ~ i hugga in på -høste tr skörda indianer [endia'nar]» -en -e indian

-hyl indiantjut ind||kig -kik insyn; inblick -kne-ben a trång, snäv, begränsad, inskränkt -kørsel 1 att köra in Esäd o. d.]2 infart, uppfartsväg

1 ind I lade -lod -ladt I tr släppa in; jur överlämna [mål] II rfl, ~ sig i {på) inlåta sig i (på)

2 indlad I e -ede -et tr [in] lasta indladende a sällskaplig, umgäng-

sam

indladning lastning ind||leje rfl, ~ sig hyra in sig -lemme tr införliva, intaga, inkorporera -lemmelse inkorporering -levere tr inlämna -lulle tr vagga i sömn; bildl invagga -lysende a tydlig, påtaglig, uppenbar, evident indlæg inlägg; inlaga, skrivelse -ge tr inlägga; installera (jfr henkoge); ~ sig fortjeneste af göra sig väl förtjänt om (av) -gelse inläggning, intagning [på sjukhus] -ning inläggning, inlagt arbete; installation (jfr henkogning) indløb inlopp -e itr inlöpa, inströmma, inkomma; insmyga sig ind||mad inkråm, innanmäte; stoppning -melde tr 1 anmäla, inberätta, rapportera 2 låta inskriva, anmäla som medlem (deltagare) -meldelse anmälning; inskrivning -munde itr utmynna -optage tr införliva, assimilera -pakke tr inpacka; svepa in (om) -pakning inpackning; omslag -pakningspapir omslagspapper

-pas insteg, tillträde -pode tr [in] ympa; vaccinera -podning ympning; vaccination -prente tr inpränta, inprägla -præge tr inprägla, inskärpa -ramme tr inrama

indre [endra] I a inre; den ~ by •stadens centrum; det ~ øre inner-örat II tr, ~ efter sy innersöm III, et inre; interiör

indrejsetilladelse inresetillstånd

Indre Mission religiös riktning i Danmark kännetecknad av bl. a. lekmannapredikan

indremissionsk a som tillhör Indre Mission

ind 11 retning anordning, apparat, inrättning; in-, upp [rättande -rette tr inrätta; ~ sig på at förbereda sig på att -ridse tr inrista

1 ind I ringe tr omringa, kring-ränna

2 ind I ringe tr ringa in, kalla [genom klockringning]

ind||rulle tr rulla ihop; [bot.] ~t rullad inåt -rullere tr enrollera, värva -rykke \ tr \ inrycka, införa 2 införa, sätta in Een annons] II itr rycka in -rykning 1 intåg, inryckning 2 införande [av [-annons]-] {+an- nons]+} 3 bok tr indrag -rømme tr medgiva, erkänna; upplåta; man må ~ ham at man måste ge honom det erkännandet att -røm-melse erkännande, medgivande -rømmende a gram koncessiv

ind[|sats 1 insats, bidrag 2 isätt-ning, halsstycke -seende tillsyn, överinseende, uppsikt, kontroll -sejling insegling, inlopp -sidder åld inhyses [hjon] -sigelse invändning, protest; nedlægge ~ avge protest -sigt ~en ~er insikt, kunskap -sive itr sippra in -skibe tr inskeppa -skriden inskridande, inblandning -skrive tr inskriva, inregistrera; pollettera [resgods] -skrumpet a hoptorkad, skrumpen -skrænket a inskränkt, begränsad; trångsynt, dum -skud 1 insats, bidrag, inbetalning, insättning 2 tillägg,indskyde

parentes, interpolation 3 ark fyllning i trossbotten -skyde I tr inskjuta, infoga, insätta; inbetala; inge II rfl, ~ sig på skjuta in sig på; ~ sig under underkasta sig [ngns avgörande], vädja till -sky-delse ingivelse, infall, impuls, inspiration -skyder insättare [i bank] -skydning X inskjutning -skære tr skära (rista) in »skæring inskärning, inbuktning -skærpe tr inskärpa; ~ en noget inpränta ngt hos ngn -skærpelse inskärpande -skåren a [-[in]skuren;-] {+[in]sku- ren;+} tandad, flikig ind|jslibe tr in-, till[slipa; ingravera -slynge tr in-, samman j fläta; slunga in -smelte tr in-, ned|-smälta -smigre rfl, ~ sig hos en ställa sig in hos ngn -smigrende a inställsam -smøre tr smörja in -smørelse -smøring insmörj-ning -snige I tr insmuggla II rfl, ^ sig smyga sig in, innästla sig -snigelse insmygande -snit [-[in]-snitt,-] {+[in]- snitt,+} inskärning, skåra; ingrepp -sno tr sno (snärja, fläta, vira) in -snuse tr inandas; dra upp i näsan -snævre tr göra trängre; inskränka -snævring förträngning, åtsnörning; pass, sund -snøre I tr insnöra II rfl, ~ sig snöra sig [hårt] -snøring in-snörning, inklämning -sove itr in-, av I somna -spille tr inspela; —t samspelt -spilling åld samspel -spilning inspelning »splejse -splidse tr & splitsa -spring jakt inspräng -sprængt a 1 rim-saltad 2 ~ med insprängd med, fläckvis (stänkvis) blandad med -sprøjte tr inspruta; ~ træ bespruta träd -sprøjtning insprut-ning -spænde tr spänna fast -stiftelse instiftande, inrättande -stige itr stiga ned (upp) [i (på)] -stigning påstigning [på tåg] -stikke tr sticka in; ~ piben stämma ner tonen, slå till reträtt ind[jstille 1 tr 1 ställa in, avpassa 2 jakt omringa 3 hemställa, föreslå, rekommendera 4 inställa,

upphöra med II rfl, ~ sig infinna (inställa) sig, anmäla sig [till examen] -stillelig a inställbar -stilling 1 inställning, inriktning 2 jakt drev 3 hemställan, förslag 4 inställande, upphörande -strege tr stryka under (för), strecka -stregning understrykning -studere tr inöva; instruera -styrte itr instörta, störta samman -stæmme tr inpassa, infälla [eg. med hjälp av stämjärn] indstændig [ensdæn'di] I a enträgen II adv enträget ind|jstævne tr instämma -stævning jur stämning -stævnte svaranden -støde tr stöta in, spränga -suge tr in-, upp|suga, absorbera, [ivrigt ei. kritiklöst] tillägna sig; ~ med modermælken insupa med modersmjölken -sukre tr insockra -svinde itr för I minskas, -torka -svøbe tr svepa in -syn 1 inblick, insikt, kunskap 2 perspektiv (jfr indkig) -synge tr 1 inöva, instudera [sång] 2 sjunga in [på grammofon] -syning insyning, insytt parti [av klädesplagg] -synke itr sjunka in (ihop); -sun-ken insjunken, infallen -sæbe tr tvåla in -sæber tvålpojke -sæb-ning intvålning - sætning © sätt-härdning, ytlig cementering -sætte tr insätta, införa; utnämna, installera -sættelse insättande; installation -sø insjö ind||tage tr in-, upp (taga; ta in, lasta; ~ for en göra gynnsamt stämd mot ngn; ~ mod en göra ogynnsamt stämd mot ngn; ~t i förtjust i; ~t af (i) sig selv egenkär; ~t i et bjerg bergtagen -ta-gelse intagande, erövring -tagende a intagande, förtjusande -tegne tr anteckna, inskriva [en persons namn i medlemsbok e. d.] (jfr prioritere) -tegning anmäl I an, -ning (jfr prioritet) -terpe tr [om lärare] inplugga, inpränta -terperi -terpning inpluggandeindtil

indtil [en'tal] I prep [in]till II konj

tills, till dess indfjtjene tr intjäna; <--> sig selv betala sig, löna sig -tog intåg -tryk intryck -trykke tr trycka in, pressa in (samman), inprägla -træde itr inträda; inträffa, uppkomma; ved ~nde lejlighed när tillfälle gives -trædeise -træden inträd I ande, -e -trække tr indraga, inblanda; -trukket i sig selv inbunden, tillbakadragen -trænge itr intränga - trængende a genom-, in I trängande, djupgående; enträgen, bevekande -tægt ~en ~er inkomst; tage sig til ~ räkna sig till godo -tørre tr intorka; -s torka (krympa) ihop, skrumpna -tørret a hoptorkad; avmagrad industridrivende I a industriid-kande II industriidkare, fabrikör ind||varsle tr utlysa, [-[sammän]-kalla;-] {+[sammän]- kalla;+} instämma -varsling kallelse -vendig I a invändig, invärtes, inomhus-; ^ gerning inomhus-göromål; ~ jomfru innejungfru II adv invändigt -vendigfra adv inifrån - vending invändning - vie tr [in]viga; i ~t jord i vigd jord -vielse invigning -vikle tr inveckla, trassla till, komplicera -viklethed invecklad beskaffenhet, trasslighet -vil[li]ge itr, ~ i samtycka till, bifalla -villigelse samtycke -vinde tr [in-, ut] vinna, förtjäna; återvinna -vinding vinst; utvinning -vintre tr [om bin] låta övervintra -virke itr, ~ på inverka på, påverka -virkende a transitiv -virkning inverkan, inflytande -volde pl inälvor -volds I orm inälvsmask -vortes a adv invärtes -våner

~en ~e invånare -ynde rfl~ sig hos ställa (nästla) sig in hos -ædt a adv undertryckt; ingrodd, inrotad, inbiten; ~ arrig argsint, lömsk -ædthed argsinthet -øve tr inöva, träna -øvelse övning, träning -ånde tr 1 inandas 2 ingiva, inspirera -ånding inandning

inerti' -en tröghet, slöhet inferna'lsk a infernalisk, djävulsk infice'||re tr infektera -ring infektion

informe're tr informera, underrätta; undervisa ingefær [eng'afær] -en ingefära ingen [eng(a)n] intet, pl. ingen pron

ingen; ~ penge inga pengar ingeniør [enjeniø'r] -en -er ingenjör

ingen]|lunde adv på intet sätt, ingalunda -sinde adv aldrig [-[någonsin]-] {+[nå- gonsin]+} -steds se intetsteds inhabil a jur jävig inhal||atio'n inandning -e're tr inandas

injuri||e [enju'ria] ~n ~r [-[äre]-kränkning;-] {+[äre]- kränkning;+} smädeskrift -e're tr [äre] kränka inkarne're tr förkroppsliga, personifiera; -t pebersvend inbiten ungkarl

in||kassatio'n inkassering -kas-

sa'tor ~en ~er inkasserare inklin||atio'n 1 lutning, inklination 2 bugning [vid uppbjudning till dans] 3 böjelse; flamma -e're itr 1 luta, inklinera 2 buga sig [för dam som man bjuder upp till dans] 3 [åld.] ~ til ha böjelse för inkommod||atio'n obehag; opass-

lighet -e're tr besvära insekt [ensægd'] -et -er insekt -dræbende a, ~ middel insektspulver

insera't -et -er insändare; annons,

tillkännagivande [i tidning] inspektionshavende a vaktha-vande; ~ lærer tillsyningslärare inspek'tor -en -er inspektör, kontrollör; tillsyningslärare [spec. vid internatskola] inspektø'r -en -er inspektör, kontrollör; hovmästare [på [-restaurang];-] {+restau- rang];+} vicevärd inspice'r||e tr inspektera, undersöka -ing inspektion instruks' -en -er instruktion, direktiv

instrukt|jio'n instruktion; regi -ø'r ~en ~er instruktör; regissörintendant

intendan't -en -er intendent inten's a intensiv interesse -n -r intresse interessentskab bolag international [ent'arna Jona'l] a

internationell interview [entorvju'] -et -er ei. -5 intervju

intet||anende a omisstänksam -køn neutrum -sigende a intetsägande, banal -steds adv ingenstans

intimide're tr skrämma intra'der pi statsinkomster invaliderente invalidpension inventa'r -et -er inventarium; fast tillbehör; skämts stamgäst, habi-tué

invit||e [envit'(a)] ~n ~r [i [-kortspel]-] {+kort- spel]+} invit -e're tr inbjuda, invitera ion -et -er jon ir [ir'\-ren [ir'an] ärg i'rer -en - irländare irettesætte tr tillrättavisa -lse

tillrättavisning irgang irrgång, labyrint irisk [i'risk ej. ir'isk] -en -er zool hämpling

irrational a mat irrationell irrationel' a irrationell, oförnuftig

1 irre itr ärga[s], ärga sig

2 irre tr reta, upphetsa, egga; ~ sig selv op reta upp sig själv

3 irre itr irra [omkring]; fara vilse

irregulær [ir'regulæ'r] a irreguljär irret [i] a ärgig

irsk' a irländsk; ~ stuvning får i kål

irøre tr röra i, blanda i, vispa i, tillsätta

is [i's] -en -e 1 is; kunstig ~ konst-is; -en er lagt isen ligger; det løber mig som ~ ned ad ryggen det går kalla kårar utefter ryggen på mig 2 glass -afkøle tr iskyla -bombe glassbomb

iscenesætte tr regissera, framföra

[skådespel] -r [j:e] regissör iscreme glass

ise I tr isa, lägga på is; blive -t over bli nedisad II itr ta upp is -nde a adv iskall[t]; ~ kold kall som is

isen||kram järn-, metall | varor -kramforretning järnhandel -kræmmer ~en ~e järnhandlare

is||et a isbetäckt, isig -flage isflak -fugl zool kungsfiskare

1 ising -en -er sandflundra

2 ising -en -er isbark

iskage glass [i strut] -mand

glassförsäljare iskia'disk a ischias-is'kias -en ischias iskræm glass iskænke tr hälla i, fylla iskøler iskylare

is||lag isgata, isbeläggning -lagt

a isbelagd, tillfrusen islandsk [is'lan'sk] I a isländsk

II isländska [språket] is|læg is[be]läggning [på vatten] islæt -ten inslag [i väv; äv. bildl.] islå tr 1 göra inslag i, inväva 2

driva (slå) in is||maskine frys-, glass|maskin -mejeri mjölkaffär -mælkeri [is] mej er i is'ne itr frysa; blodet -r i mig blodet stelnar i mig Eav skräck] -nde a adv iskall, isande; ~ kold iskall; ~ tavshed dödstystnad ispind glasspinne isprængt a, ~ med beströdd,

blandad med isse -n -r hjässa

is||skosse [drivande] is|block, -stycke -skruning isskruvning, ispackning, packis -slag regnaktig nederbörd som fryser till en tunn isbeläggning istandsætte tr sätta i stånd -lse

reparation istedetfor se sted istemme tr 1 uppstämma 2 instämma i (med) istyk'ret a skämts, barnspr sönd-

rig, sönderslagen, trasig isvaffel glasstrut isæ'r adv särskilt, framför allt, iitu

jernbanefløjl

synnerhet; hver ~ var och en [för

sig]

itu' adv itu, sönder; han er ikke god at bide skeer ~ med han är inte god att tas med, han är svår att komma överens med; slå sin stok ~ på ens rygstykker ge ngn ett ordentligt kok stryk ivr||e [iu'ra] itr vara ivrig, ivra -ig

a ivrig; energisk, nitisk; være efter vara angelägen om iværksætte tr verkställa, utföra -lse verkställande, utförande iøjnefaldende -springende a på-, iögon I fallande iørefaldende a 1 ljudlig, tydligt hörbar 2 [om musik] lättjfattlig, -lärd

j [jod', i förk. förnamn vanl. utt. i'] j'et [joö'at] j'er [joö'ar] bokstaven j (jfr j je, i jod) jag [ja'y] -et 1 brådska, jäkt 2 stickande smärta, sting 3 skämt, skoj -e ~de ei. jog [jo'v] ~t Itr l jaga, förfölja; ~ op driva upp 2 sticka, stöta II itr jaga, skynda, ila; ~ efter vara på jakt efter; ' på' skynda sig; ~ på en skynda på ngn III opers, det ~r ikke det brådskar inte; det ~r i min finger det sticker till (värker) i mitt finger -en 1 jagande; jäkt 2 stickande smärta -er ~en ~e 1 jagare [örlogsfartyg] 2 jagare [-[segel]-] {+[se- gel]+} 3 jaktflygplan -eri' ~et jagande, jäktande -e[r]|trosse & jaglina

jagt -en -er jakt -betjent skogvaktare -egn -grund jaktmark -junker dansk hovtitel av lägre rang -riffel jaktgevär -taske jaktväska -tegn jaktjlicens, -kort Ja'kel Kasper; Mester Jakel-ko-

medie kasperteater jaket [Jakæf] -ten -ter jackett jakke -n -r jacka, kavaj -sæt kavajkostym jakonet [Jakonæf] -tet [slags]

bomullstyg jalousi [Jalusi'] 1 -en svartsjuka

2 -et -er jalusi, persienn jaloux [Jalu'] a svartsjuk |

jam||mer [jam'ar] ~en jämmer, klagan -merlig a jämmerlig, bedrövlig -re I itr jämra, klaga II rfl, ~ sig jämra sig janitsha'r -en -er trumslagare; batterist

j anket a 1 dåraktig, fjant ig, enfaldig 2 gänglig 3 sjaskig januar [ja'nua'r, janua'r] januari jappe tr itr skynda på [med], slarva [med]; sluddra, rabbla upp ja's, gamle ~ gamle gosse jask -et slarv, hafs -e itr slarva; > til smutsa ned -ejhoved slarva; klåpare -eri' ~et slarv[igt utfört arbete] -et a slarvig, sjaskig

1 je dial bokstaven j (se i jod)

2 je' itj se jemini

jeg I [jai, jæ, ja] pron jag II [jai]

-et [jai'ad] -er [jai'ar] jag jemini itj, Herre Herre Gud! Jens smeknamn på den danske soldaten (»vore små -er»); pigernes ~ pigtjusare jer [jær'] pron I pers er II pos s e[de]r -es pron e[de]r, e[de]rt, e[d]ra

jer'n (ei. jær'n) -et - järn; gammelt ~ järnskrot; et rent ~ \til at arbejde] en energisk människa, en arbetsmyra jernbane järnväg -fart 1 järnvägsresa 2 snälltågsfart -fløjl plysch, schagg; manchestersam- itu

jernbanefløjl

synnerhet; hver ~ var och en [för

sig]

itu' adv itu, sönder; han er ikke god at bide skeer ~ med han är inte god att tas med, han är svår att komma överens med; slå sin stok ~ på ens rygstykker ge ngn ett ordentligt kok stryk ivr||e [iu'ra] itr vara ivrig, ivra -ig

a ivrig; energisk, nitisk; være efter vara angelägen om iværksætte tr verkställa, utföra -lse verkställande, utförande iøjnefaldende -springende a på-, iögon I fallande iørefaldende a 1 ljudlig, tydligt hörbar 2 [om musik] lättjfattlig, -lärd

j [jod', i förk. förnamn vanl. utt. i'] j'et [joö'at] j'er [joö'ar] bokstaven j (jfr j je, i jod) jag [ja'y] -et 1 brådska, jäkt 2 stickande smärta, sting 3 skämt, skoj -e ~de ei. jog [jo'v] ~t Itr l jaga, förfölja; ~ op driva upp 2 sticka, stöta II itr jaga, skynda, ila; ~ efter vara på jakt efter; ' på' skynda sig; ~ på en skynda på ngn III opers, det ~r ikke det brådskar inte; det ~r i min finger det sticker till (värker) i mitt finger -en 1 jagande; jäkt 2 stickande smärta -er ~en ~e 1 jagare [örlogsfartyg] 2 jagare [-[segel]-] {+[se- gel]+} 3 jaktflygplan -eri' ~et jagande, jäktande -e[r]|trosse & jaglina

jagt -en -er jakt -betjent skogvaktare -egn -grund jaktmark -junker dansk hovtitel av lägre rang -riffel jaktgevär -taske jaktväska -tegn jaktjlicens, -kort Ja'kel Kasper; Mester Jakel-ko-

medie kasperteater jaket [Jakæf] -ten -ter jackett jakke -n -r jacka, kavaj -sæt kavajkostym jakonet [Jakonæf] -tet [slags]

bomullstyg jalousi [Jalusi'] 1 -en svartsjuka

2 -et -er jalusi, persienn jaloux [Jalu'] a svartsjuk |

jam||mer [jam'ar] ~en jämmer, klagan -merlig a jämmerlig, bedrövlig -re I itr jämra, klaga II rfl, ~ sig jämra sig janitsha'r -en -er trumslagare; batterist

j anket a 1 dåraktig, fjant ig, enfaldig 2 gänglig 3 sjaskig januar [ja'nua'r, janua'r] januari jappe tr itr skynda på [med], slarva [med]; sluddra, rabbla upp ja's, gamle ~ gamle gosse jask -et slarv, hafs -e itr slarva; > til smutsa ned -ejhoved slarva; klåpare -eri' ~et slarv[igt utfört arbete] -et a slarvig, sjaskig

1 je dial bokstaven j (se i jod)

2 je' itj se jemini

jeg I [jai, jæ, ja] pron jag II [jai]

-et [jai'ad] -er [jai'ar] jag jemini itj, Herre Herre Gud! Jens smeknamn på den danske soldaten (»vore små -er»); pigernes ~ pigtjusare jer [jær'] pron I pers er II pos s e[de]r -es pron e[de]r, e[de]rt, e[d]ra

jer'n (ei. jær'n) -et - järn; gammelt ~ järnskrot; et rent ~ \til at arbejde] en energisk människa, en arbetsmyra jernbane järnväg -fart 1 järnvägsresa 2 snälltågsfart -fløjl plysch, schagg; manchestersam-jernbanefærge

junge

met -færge tågfärja -knude-punkt järnvägsknut -kørsel j ärnvägsresa - overskæring j ärn-vägs-, väg I övergång-skinne järnvägsskena, räls jernlJbeton armerad betong -bjælke järnbalk -holdig a järnhaltig -kræmmer skrothandlare -pille järnpiller -trosse stålwire -tråd järn-, stål I tråd -tæppe järnridå jet -ten beckkol [använt i [-smycken];-] {+smyc- ken];+} gagat jeton [Jatong'] -en -s ei. -er spel-mark

jf. = jævnfør jfr, jämför jo I itj ja, jo II adv ju III konj ju; ~ .. ~ ju . . ju; ~ . . des ju . . dess; ~ længer[e] . . ~ alvorligere alltmer allvarlig job' [djop'] -bet - arbete, jobb

1 jod [joö'J -det -der bokstaven j

2 jod [jo'ö] -en ei. -et kem jod jodle [pö'la] itr joddia -n jodd-

ling jog se jage

jokke [joya] itr traska, lunka; ~ i

spinaten trampa i klaveret jolle jolre itr köra fort, rulla iväg

(jfr pludre) jom'fr||u ~en ~er jungfru; hembiträde; gammel ~ gammal ungmö; indvendig ~ innej ungfru; kold ~ kallskänka -u'elig a jungfrulig, oberörd -una'lsk a flickaktig; pryd, tillgjord; veklig jo'n -en -er flickjägare, donjuan

-e itr flörta jord [jo'r] -en -e[r] jord, mark; falde til -en falla till marken; gå i -en gå i graven [av sorg]; lige ved at gå i -en färdig att sjunka genom jorden Eav blygsel]; gå under -en hålla sig dold; slå til -en slå till marken; stede til -en begrava, gravsätta; stille til -en jorda, förbinda med jorden [elektr.] -arbejder schaktnings-arbetare -besidder jordägare -bund jordmån, mark -bær jordgubbe, smultron (jfr have-, skov|-j ordbær) -e tr jorda, begrava

jordemoder [j or'mor] barnmorska -mand 1 barnmorskas man 2 man som underhålles av sin fru jordet a 1 j ord | akt ig, -liknande 2

jordig, nedsmord med jord jordforbindelse jordledning [t. radio] -fæstelse jordfästning -grund 1 jordmån 2 jord [-[egendom],-] {+[egen- dom],+} jordstycke -krebs mullvadssyrsa -lag jordlager - ledning

1 underjordisk elektricitets-[gas-el. vatten] ledning 2 jordledning [t. radio] -olie bergolja, nafta -rystelse jordskalv -skok jord-ärtskocka -skyld grundskatt -skælv jordskalv -slået a fläckig av fukt, brunfläckig; grådas-kig -s|mon 1 jord-, mark|stycke

2 jord I mån, -yta; vinde (tabe) ~ vinna (förlora) terräng - strygende a, ~ skud markskott [-[fotboll]-] {+[fot- boll]+} -stængel rotstock -tilliggende, et tillhörande jord, ägor -æble 1 åld potatis 2 säll jordärt-skocka

jovia'1 a jovialisk, gemytlig juble [ju'bla ei.- jub'la] itr jubla jug{|ement [/y Janiang'] ~et omdöme [sförmåga], bedömning -e're itr tr [be] döma, fälla ett omdöme jukline [o] & styr|lina, -rep juks [o ei. å] -et skräp, smörja, jox jul [ju'11 -en -e jul; glædelig ~ ! god jul!

jule||aften julafton; det kom bag på mig som ~ på kællingen det kom som en fullständig överraskning för mig; lille ~ 23 december -aftensdag julafton -dag, første ~ juldagen; anden ~ annandag jul - gave julklapp -gilde julkalas -kage julbulle (jfr rosin) -mand -nisse jultomte -stue åld julfest -træ julgran -udstilling julskyltning

1 jumbe [o ei. å] -n -r tvåhjulig vagn med säten i längdriktningen

2 jumbe se jumpe

jum'p [o ei. å] -et - 1 duns, stöt 2 litet hopp -ei itr 1 skaka, stöta 2 linka II se 1 jumbe junge [o ei. å] -n -r Estor] mjölk-jungle

kabine

flaska, bleckkärl för transport av mjölk jungle -n -r djungel junke -n -r djonk junte itr ha tung (släpande) gång jura -en juridik

1 jus [jus'] - en juridik

2 jus [Jy'] -en sky, spad, saft (jfr 2 sky)

justitiarius [jusditia'rius] -en -er ordförande i en domstol Eisht i högsta domstolen; titeln 1916 utbytt mot retspræsident] justits [jusdids'] -en rättsskipning, rättsväsen; holde ~ hålla ordning (disciplin) -råd [lägre] rangtitel (jfr højesteretsdommer) juvelér [-e'r] -en -er juvelerare jvf. = jævnfør jfr, jämför jyde [ö] -n -r jylländning, person född ei. hemmahörande på Jylland; vi er alle -r for Vorherre vi äro alla smålänningar inför Vår Herre; tørre -r salt, lufttorkad sill (flundror); byde tørre for karper lova runt och hålla tunt jy[d]sk a jylländsk; tale ~ tala jylländska jæger [y] -en -e jägare -latin lögn[aktig jakthistoria] -mester [lägre] rangtitel (jfr skovrider) jægt -en -er jakt [enmastat [-lastfartyg]-] {+last- fartyg]+} (jfr jag)

jærn se jern jæ'rtegn järtecken jættestue gånggrift jævn [jæu'n] a 1 jämn, slät, glatt 2 vanlig, enkel, medelmåttig, någorlunda god 3 rättfram, naturlig; ~ og ligefrem enkel och rättfram; -e folk vanliga, enkla människor; den -e mand folk i allmänhet; -t godt begavet normalt begåvad; det går -t godt det knallar och går; holde sig på det -e hålla sig på marken -aldrende a jämnårig -døgn [vår-, höst]dagjämning -e I tr 1 [ut]jämna, nivellera; ordna, bilägga 2 avreda [soppa, sås o. d.] II rfl, ~ sig ordna sig; alt -er sig allting ordnar sig -føre tr jämföra -ing 1 jämlike 2 utjämning 3 avredning -lig I a vanlig, ofta återkommande; i det ~e i allmänhet, i vard?~slag II adv [rätt] ofta -lige >~ 1 ~ jämlike -stille tr jämställa -strøm likström

jød||e [ö] ~n ~r jude; en ~ har spyttet på din strømpe du har hål på strumpan -e|dreng judepojke; nu kniber det / ;< de små ~e nu är man illa ute, na blir det inte lätt att klara sig -e|skole, en støj som i en ~ ett fasligt oväsen -inde [jøöen'a] ~n ~r judinna -isk a judisk

K

k [kå'] -et [kå'at] -er [kå'ar] k; københavner med K äkta köpenhamnare [efter det postdistrikt i centrum av Köpenhamn som betecknas med K] kaba'le -n -r 1 intrig, ränker 2 pa-tiens; lægge -r smida ränker; lägga patiens

kabaret' -ten -ter 1 värdshus, res-

taurang [med [-kabaréunderhållning]-] {+kabaréunderhåll- ning]+} 2 saladjär; smörgåsbricka kabbeleje [-lai'a] -n -r bot kabbeleka

ka'be -n -r sjömärke [på land] kab|[el [ka'b(a)l] -[e]let -ler kabel -eljbane linbana kabine [-i'Da] -n -r hytt, kajuta; badhytt jungle

kabine

flaska, bleckkärl för transport av mjölk jungle -n -r djungel junke -n -r djonk junte itr ha tung (släpande) gång jura -en juridik

1 jus [jus'] - en juridik

2 jus [Jy'] -en sky, spad, saft (jfr 2 sky)

justitiarius [jusditia'rius] -en -er ordförande i en domstol Eisht i högsta domstolen; titeln 1916 utbytt mot retspræsident] justits [jusdids'] -en rättsskipning, rättsväsen; holde ~ hålla ordning (disciplin) -råd [lägre]

rangtitel (jfr højesteretsdommer) juvelér [-e'r] -en -er juvelerare jvf. = jævnfør jfr, jämför jyde [ö] -n -r jyllänning, person född ei. hemmahörande på Jylland; vi er alle -r for Vorherre vi äro alla smålänningar inför Vår Herre; tørre -r salt, lufttorkad sill (flundror); byde tørre for karper lova runt och hålla tunt jy[d]sk a jylländsk; tale ~ tala jylländska jæger [y] -en -e jägare -latin lögn[aktig jakthistoria] -mester [lägre] rangtitel (jfr skovrider) jægt -en -er jakt [enmastat [-lastfartyg]-] {+last- fartyg]+} (jfr jag)

jærn se jern jæ'rtegn järtecken jættestue gånggrift jævn [jæu'n] a 1 jämn, slät, glatt 2 vanlig, enkel, medelmåttig, någorlunda god 3 rättfram, naturlig; ~ og ligefrem enkel och rättfram; -e folk vanliga, enkla människor; den -e mand folk i allmänhet; -t godt begavet normalt begåvad; det går -t godt det knallar och går; holde sig på det -e hålla sig på marken -aldrende a jämnårig -døgn [vår-, höst]dagjämning -e I tr 1 [ut]jämna, nivellera; ordna, bilägga 2 avreda [soppa, sås o. d.] II rfl, ~ sig ordna sig; alt -er sig allting ordnar sig -føre tr jämföra -ing 1 jämlike 2 utjämning 3 avredning -lig I a vanlig, ofta återkommande; i det ~e i allmänhet, i vard?~slag II adv [rätt] ofta -lige >~ 1 ~ jämlike -stille tr jämställa -strøm likström

jød||e [ö] ~n ~r jude; en ~ har spyttet på din strømpe du har hål på strumpan -e|dreng judepojke; nu kniber det / ;< de små ~e nu är man illa ute, na blir det inte lätt att klara sig -e|skole, en støj som i en ~ ett fasligt oväsen -inde [jøöen'a] ~n ~r judinna -isk a judisk

K

k [kå'] -et [kå'at] -er [kå'ar] k; københavner med K äkta köpenhamnare [efter det postdistrikt i centrum av Köpenhamn som betecknas med K] kaba'le -n -r 1 intrig, ränker 2 pa-tiens; lægge -r smida ränker; lägga patiens

kabaret' -ten -ter 1 värdshus, res-

taurang [med [-kabaréunderhållning]-] {+kabaréunderhåll- ning]+} 2 saladjär; smörgåsbricka kabbeleje [-lai'a] -n -r bot kabbeleka

ka'be -n -r sjömärke [på land] kab|[el [ka'b(a)l] -[e]let -ler kabel -el|bane linbana kabine [-i'Da] -n -r hytt, kajuta; badhyttkabinet

113

kam

kabinet' -tet -ter kabinett -s|bil-lede fotografi i kabinettsformat -s(sekretær kungens handsekreterare

kable tr telegrafera, kabla kabliau [-ou'] -en -er stor torsk

(jfr klipfisk) kabuds [kabus'j -en -er kapuschong; gal i -en arg[sint], ond kabyler -en -e kabyl; F bandit, slyngel

kabys' -sen -sier & kabyss, kök kachot [kajot'] -ten -ter [mörk]

arrest, finka kadence [kadang'so] -n -r kadens kadet' -ten -ter sj ökad ett kadre [ka'dra ei. ka'öra] -n -r X

kader, stam kadrej [kadrai'] -en -e kattdrej ar-båt -e itr sälja [mat]varor från båt till förbipasserande ei. i hamn liggande båtar, vara kattdrej are -er ~en ~e kattdrej are [båt] kaffe -n -r kaffe; brænde [riste) ~ rosta kaffe -brød [slags] skorpa -fisk sockerbit doppad i kaffe -grums ~et kaffesump -mølle kaffekvarn -punch kaffegök -slabberas kafferep -stel kaffeservis

kag [ka'y] -en kåk, skampåle;

stryge til -en kåkstryka kage [y] I -n -r kaka, tårta, bakelse; brun ~ pepparkaka; mele sin egen ~ bevaka sina egna intressen, sko sig II rfl, ~ sig baka ihop sig -kone (-mand) kvinna (man) som säljer kakor på gatan -rulle brödkavle

kagl [kay'1] -et - kacklande -e itr kackla -en s kacklande kagstryge tr kåk-, hud [stryka; nedsätta, baktala kahyt' -ten -ter hytt, kajuta -s|-dreng passopp, kajutvakt -sj-jomfru akter städerska kajak' -ken -ker kajak

1 kaje -n -r kaja

2 kaje -n -r käft, käke; få en på -n få på käften; holde hålla käft

kaka'o -en kakao, choklad

kakkel [kag'al] -en -er ei. kakler kakel -ovn kakelugn, [större] kamin; lægge i ~en elda i kaminen; lægge i ~en for en ställa till obehag för ngn - ovns | krog kakelugnsvrå; holde sig hjemme i ~en hålla sig undan, när det gäller - ovns I mand kakelugn smakar e kalabas' -sen -ser kalebass kald [kal'] -et - kallelse, [livs] uppgift; [präst]ämbete, pastorat kalde [kal'a] tr kalla; tillkalla, hämta; utnämna [isht t. [-prästtjänst];-] {+präst- tjänst];+} ~ lægen skicka efter doktorn; ~ på ropa på; også -t alias

kalds[|broder -fælle ämbetsbroder, kollega -kapellan motsv kyrkoadjunkt kaleche [kalæj'a] -n -r sufflett-

[vagn] -vogn sufflettvagn kalfa'tre tr 1 & kalfatra, täta 2 ~ om vända upp och ned på, möblera om kalif' -[f]en -[f]er kalif kalkul||e [-ky'la] ~n ~r kalkyl -e're tr kalkylera, beräkna kalkun [-ku'n] -en -er kalkon -sk a uppblåst, högmodig, högdragen; ~ i hætten röd av ilska kallet a murken, rutten, söndersprucken [om trädstam] kalligrafe're tr texta kallun [kal'un ei. kalu'n] -et -er innanmäte, inälvor; löpmage; vende -et kasta upp; få -et lettet lätta sitt hjärta, sjunga ut - suppe buljong på inälvor kalo'rius, en vederbörande, N, N.,

'den där figuren' kaloske åld se galoche kalot [kalot'] -ten -ter kalott kal'v -en-e kalv -e I itr kalva (dial.; jfr kælve) II tr & fylla mellanrum i ett fartygs barlast -ejbrissel kalvbräss -e| kastningsfeber kast sjuka -e|knæ pl, have ~ vara kobent -e|knæet a kobent -el-kryds -e|krøs halskrås -et a tafatt, klumpig -is isblock som lossnat från glaciär kam' -men -me X kam; få ~ til sitkamik

i

14

kap

hår möta sin överman, [isht] bli en toffelhjälte; blive rød (hed) i -men bli het, brusa upp, rodna av ilska 2 kotlettrad, karré kamik' -ken -ker [grönländsk] stövel

kamille [-il'a] -n -r kamomill kami n -en -er öppen spis, [större]

kakelugn (jfr kakkelovn) kamm'er -et kamre kammare kammera't -en -er kamrat kammerf|dug ~et kambrik, batist Etyg] -pige kammarjungfru; städerska -potte nattkärl -råd åld låg titel utan ämbete kamm'ers -et -er åld kammare, litet rum kammertone 1 normal tonhöjd 2 skämts god ton, konvenans, anständighet kammesjuk' -ken -ker F kamrat

1 kam p -en -e kamp, strid, tävlan, match

2 kam'p -en gråsten kampagne [-pan'ja] -n -r kampanj

kamp||dommer strids-, tävlings|-

domare -dygtig a stridsduglig kampe're itr kampera, slå läger kampesten gråsten, granitblock kamp||flyvemaskine jaktplan -hane stridstupp - leder tävlings|-ledare, -domare -lyst stridslust -lysten a stridslysten -plads slagfält; arena -råb stridsrop -udygtig a icke stridsduglig -vogn stridsvagn kamæleo'n -en -er kameleont kana'di||er ~en ~e kanadensare -sk a kanadensisk kana'risk a, de -e øer Kanarieöarna

kancelli' -et -er åld kansli -råd låg titel utan ämbete kande [kan'a] -n -r kanna; smörask -støber tenngjutare; bildl kannstöpare r

kandis -en ei. -et kandisocker -e're tr kandera; bildl insockra kane I -n -r släde (jfr glidebane)

II itr åka kana -fart slädparti kanel -en ei. -et kanel; det er Hver-

ken skidt eller det är varken hackat eller malet kanetur slädparti kanhænde [ka(n)hæn'a] adv kanhända, kanske Esäll.; jfr måske] kani'n -en -er kanin; klippe -er klippa med ögonen [av [-sömnighet]-] {+sömnig- het]+}

kankan [kangkang'] -en -er cancan -e're itr dansa cancan kannelure [-ly'ra] -n -r kannelyr Eräffla]

kannevas [kan'9 va] -et kan fas, stramalj

kann ik -en -er kanik, domherre ka'no -en -er kanot kano'n -en -er kanon; som skudt ud af en ~ som ett skott -ade [-a'öa] ~n ~r kanonad -ér [-e'r] -eren -erer kanonjär -e're itr skjuta med kanon kanske [ka(n)sge'] adv kanske

[säll.; jfr måske] kan'sler -en -e kansler kan't I -en -er kant; den var jo meget fin i -en det gick ju fint; han er ikke helt fin i -en han är ingen riktig gentleman II a, ~ og klar fix och färdig kant||bæger bot bladklocka -e tr 1 kanta, förse med kant 2 ställa på kant -et a kantig; frånstötande, obehaglig; tafatt, klumpig kantine [-i'na] -n -r medicin låda, fältapotek; marketenteri kantonn||ement [-onamang'] ~et ~er inkvartering, förläggning -e're I tr inkvartera II itr ligga inkvarterad kantre I tr sätta på kant, lägga på

sidan II itr kantra (jfr kæntre) kantusse [u] -n förberedande medicinsk examen, motsv medi-kofilen kantøffel se kartoffel kanut' -ten -ter kamrat, god vän, kumpan

kanøf||fel se karnøffel -le se karnøfle

1 kap [kap'], løbe om ~ med springa i kapp med

2 kap [ka'p, före geogr. namn:kapel

"5

kargo

kap'] -[p]et - kap, udde; K— det gode Håb Godahoppsudden kapel [kapæl'] -let [-l'ot] -ler [-l'ar] kapell -lan [kabala'n] ~en ~er, residerende ~ komminister; personel ~ [åld.] pastoratsadjunkt [anställd privat av sognepræst som hans ämbetsbiträde; jfr [-kaldska-pellan]-] {+kaldska- pellan]+} ka'per -en -e kapare kape're tr [upp]fatta, begripa, förstå

kaperkusk åld kusk som tar upp

passagerare på gatan ka'pers -en - kapris [krydda] kapervogn åld hyrvagn kapilgang gång| sport, -tävling

-gænger sport gångare kapital -en -er kapital »anbringelse kapitalplacering -isme [-[-a-lis'ma]-] {+[-a- lis'ma]+} ~n kapitalism kapitelstakst markegångstaxa kapi'tul, -et [ordens] kapitel kapløb [kapp]löpning

1 kappe -n -r 1 [militär-, släng-, regn]kappa; mantel; gardinkappa; överdrag (jfr kåbe); på ens ~ på ngns ansvar 2 mössa, hätta; huva; serveringsmössa

2 kappe tr skära av, kapa, toppa, tukta, nacka

kappelyst tävlingsanda kapperøll'ike vild kapuschong kappes dep tävla kappestrid tävlan, tävling ka'pre tr kapa; 'hugga', snappa bort

kaprice [-i'ss] -n -r kapris, nyck, infall

kap||roning kapprodd -sejlads

kappsegling kaps I ei -[e]len -ler kapsel, kapsyl;

boett; medaljong kapsko träsko [träbottnad med

ovanläder] kap||skydning skyttetävling

-springning prishoppning kapsu'n -en -er kapson; lægge ~ på dämpa ned, tygla, sätta grimm a (munkorg) på kaptaj'n -en -er [i armén] kapten -løjtnant [i marinen] kapten

kapuf a kaputt, förlorad, 'under isen'; gå ~ gå förlorad, gå under kapøkse handyxa, yxhammare kar' -ret [kar'ot] -kar, kärl; et skrøbeligt ~ ett svagt käril (jfr brodden); kirkens ~ (de hellige kyrksilver karabi'n -en -er karbin karade [-a'öa] -n -r charad karaf|fel fe)len -ler karaff[in] karakte'r -en [-e'ran] -er [-e'rar] 1 karaktär, egenart, sinnelag, kännetecken; stånd, rang 2 betyg, vitsord; god (dårlig) ~ bra (dåligt) betyg; [univ.] første ~ näst högsta betyget i en akademisk examen; første ~ med udmærkelse högsta betyget i d:o; anden ~ lägsta betyget i d:o -bog

betygsbok -givning betygssättning -penge pl pengar som skolbarn få [av föräldrarna] som belöning för goda betyg karambol||age [a'/a] ka-

rambolage [i biljardspel]; [bildl.] komme i ~ med sammandrabba med, komma i strid med -e're itr karambolera; bildl sammandrabba, stöta ihop karamel' -len [-el'an] -ler [-el'ar] brynt socker; kola[karamell] (jfr bolsje) -budding -rand brylé-pudding

karantæne [-na] -n -r karantän -pas praktika, befrielse från karantän

karavane [-na] -n -r karavan karbolvand karbolsyrelösning karbonade [-a'öa] -n -r hackad

[kalv]kotlett -pølse prinskorv kårde I -n -r karda II tr karda kardu's -en -er kardus [krut ei. tobak]; skämts kalufs; få (gribe, tage) i -en dra i håret kardæsk' -en -er ryktborste -e tr rykta

kare't -en -er kaross, [gala]vagn; være vild på -en vara på villospår, vara virrig -mager vagnmakare karfunk|el [o ei. å] -\e\len -ler

karbunkel kargo -en -er [skepps] lastkarklud

kar I klud disk-, tork | trasa; han er en rigtig ~ han är en menlös stackare

karl [ka'l] -en -e karl, dräng -el-kammer drängkammare K-sj-vognen Karlavagnen karm [kar'm ei. ka'rm] -en -e 1 [fönster-, dörr]karm, brunnskant, & luckkarm 2 hist stor, täckt vagn, kaross; poet båt, snäcka karmesirn (karmoisi'n) -et kar-

mosin, högröd färg karnap' -pen -per burspråk karneval [kar'naval'] -et -er karneval

karnis' -sen -ser list, gesims, kor-nisch

karnøfj|fel -[feilen -ler X [-[skällsord]-] {+[skälls- ord]+} gynnare 2 stryk -le tr klå upp, ge stryk; ge en utskällning karotte [karod'a] -n -r [liten, [-trubbig]-] {+trub- big]+} morot (jfr låg fad) karpe -n -r karp (jfr jyde) karre -n -r kärra karr||é [kare'] -een [-e'an] -eer [-e'ar] fyrkant; kvarter -eret [-e'rat] a fyrkantig karri -en curry karriere [-æ'ra] -n -r karriär karrig a 1 snål, gir ig 2 torftig,

karg, mager karrusel [-sæl'] -len [-æl'an] -ler

[-æl'ar] karusell karse [ka'rsa ei. kar'sa] -n krasse karsk a frisk, sund, kry (jfr kry);

af -en bælg av alla krafter kar||skruppe gryt-, disk|borste -sporeplante kärlkryptogam

1 karte -n -r se k ar de

2 kart||e ~t ~r postkarta, förteckning över vissa postförsändelser (jfr i kort) -e're tr uppföra på postkarta, kartera

kartof||fel [o] -[fe]len -ler potatis; heldig ~ lyckans ost; hyppe sine egne -ler sköta sina egna angelägenheter utan att blanda sig i andras -fel|ferie potatislov -fel|-skræl potatisskal -fel|skrælling skalning av potatis -fel|stivelse potatismjöl karton [-tong'J -en [-tong'an] -er

[-tong'ar] kartong; kartonnage, pappband

kartouche [-tuf] -n -r kartusch.

[ornament]; patronväska kartove [-to'va] -n -r stor kanon kartæske [-tæs'ga] -n -r kartesch karus'se -n -r ruda; være som -n

1 pæretræet vara i en förtvivlad situation

kärve I -n -r skåra II tr göra en

skåra i [ngt] kaseking [-keng'] -en [-keng'an] -er [-keng'ar] rök-, morgon|rock; lång överrock kaserne [-na] -n -r

kasern kash'mir (kas'imir) -en kasch-

mir [tyg] kaskade [a'öa] -n -r kaskad kasket' -ten -ter skärmmössa, 'sixpence' -dreng gatpojke -skygge mösskärm kas'ko, en fartyg[sskrov] kas||sa'bel a oduglig, värdelös -satio'n ~en ~er upphävande av underrätts dom; degradering, avsättning

kasse -n -r 1 låda, skrin; brevlåda

2 kassa; få en på -n få en örfil (ett slag i huvudet) -mangel kassabrist -reol boktr regal

kasse'rer -en -e kassör -ske ~n

~r kassörska kasserolle [-rol'a] -n -r kastrull kassesvig förskingring kassette [-da] -n -r kassett kastagnet [kasdanjæt'] -ten -ter kastanj ett kastanie [kasdan'ja] -n -r kastanj; rage -me ud af ilden krafsa kastanjerna ur elden

1 kaste -n -r kast, klass

2 kaste tr itr kasta, slänga; ^ en grøft gräva ett dike; ~ løvene fälla bladen; ~ sne skotta snö; ~ en bro af riva en bro; ~ af sig avkasta, inbringa; ^ med nakken knycka på nacken; ~ med sten kasta sten; ~ op kasta upp, kräkas; ~ op et ord i en ordbog [skämts.] slå upp ett ord i ett lexikon; ~ en grøft til fylla igen ett dike; ~ et kort til lägga på ettkastebold

ii 7

kele

kort Ei kortspel] -bold bildl lekboll -kæp åld bildl struntsak, stackare; lek|sak, -boll kastel' -let [-l'at] -ler [-l'sr] kastell,

[be] fästning kaste||skovl bibl kastskovel - skyts

kastvapen; kastpjäs, mörsare kasus, en - 1 gram kasus (jfr fald) 2 fall, tillfälle

kat' -ten -te katt, katta; åld pen-» ningpung Esom kan spännas om livet som ett bälte]; købe -ten i sækken köpa grisen i säcken; når -ten er ude, spiller musene på bordet när katten är borta, dansa råttorna på bordet; af snak og mange tak døde smedens ~ tack fyller inte säcken (prat fyller inte magen)

katalog [-lo'y] -en ei. -et -er katalog -seddel katalog|lapp, -kort katastrof||e [-o'fa] ~n ~r katastrof -isk [-o'fisk] a katastrofal katedjer [-e'dar] -eret -re kateder katek||et [-ke't] ~en ~er kateket, hjälppräst; Epå Grönland] infödd medhjälpare till präst -isme ~r -ismus -ismen -ismer katekes

katete [-ta] -n -r mat katet ka tet I er -er et -re läk kateter katode [-o'öa] -n -r katod kato'lsk a 1 katolsk 2 virrig; upp|-hetsad, -retad katrineblomme katrinplommon

(jfr sveske) katte]]agtig a kattlik -killing kattunge -pine knipa, klämma, kinkig belägenhet -pus kisse-miss -vask, nøjes med en ~ tvätta sig slarvigt -venlig a inställsam, sliskig kaudervælsk [kau'darvæl'sk], et

rotvälska kaute'1 -en -er jur försiktighetsmått

kaution [-Jo'n] -en [-o'nan] -er [-o'nar] borgen, säkerhet -e're itr gå i borgen -ist' ~en ~er borgensman kavaj' -en -er [lång] överrock, kappa Em ed stor krage; jfr jakke]

kavale'r -en -er kavaljer kave're itr gå i borgen kaviar [kav'ia'r ei. kavia'r] -en kaviar; ^ for den store hob kaviar för bönder kavring [kau'reng] -en -er åld dial tveback, skorpa Ebakad två [-gånger]-] {+gång- er]+}

ked [ke'ö] a ledsen, bedrövad; trött, utledsen; ~ af trött på; led og ~ af utledsen på; jeg er bleven ~ af ham jag har tröttnat på honom; se ~ ud af det se ledsen ut; han er ikke ~ af det han har inte tappat humöret, Enedsätt.] han är oförbätterlig -ei tr tråka (trötta) ut II rfl, ~ sig ha tråkigt; ^ sig ihjel ha dödande tråkigt (jfr anstand) III dep, -es ledas

ked||el [keö'ol ei. ke'öal] -elen -ler kittel; ångpanna -eljflikker kit-telflickare, kopparslagare kedelig [ke'öali] a tröttsam, ledsam, tråkig, pinsam; det var da -t så synd!

kedel||sten pannsten -tromme

åld puka kedsom [keö'som'] a se -melig [keösom'ali] a se -melighed tråkighet, ledsamhet, leda kegle [kaila] -n -r kägla; mat kon; boktr kägel; Ej akt.] gøre (låve) ~ sätta sig på bakbenen; være som en hund i et spil -r vara ovälkommen, vara femte hjulet under vagnen; tage -r göra lycka, ha framgång, ta skruv, träffa rätt -dannet a kägelformig, konisk kejse [ai] tr åld välja, kora kejser [ai] -en -e kejsare; strides om -ens skæg tvista om påvens skägg -inde [-en'a] ~n ~r kejsarinna

kejt||e [kaida] ~n vänster hand -et a tafatt, klumpig -et|hed ta-latthet, oskicklighet -håndet a vänsterhänt kel [ke'1] -en -e hålkäl; ränna i vinkeln mellan två tak -e tr förse med hålkälkelner

kildevand

kelner [kæl'nar] -en -e kypare,

vaktmästare kel'ter -en -e kelt keltring -en -er landstrykare; tattare; slyngel, skurk -ejsprog rotvälska, rommani -ejstreg bedrägeri, skurkstreck kemech [ke'mar] (kerner), en -

[judisk beteckning för] kristen kemi [kemi'] -en kemi -ker [-[ke'-mikar]-] {+[ke'- mikar]+} ~en ~e kemist -sk [ke'~ misk] a kemisk; ~ rensning kemisk tvätt kende [kæn's] I 1 en ~ en aning, smula 2 märke, kännetecken; bide ~ i lägga noga märke till; have ~ på känna till, ha reda på; tage ~ på lägga märke till, observera; give til ~ tillkännage, låta veta (förstå) II tr känna [till]; känna igen; känna åtskils, kunna skilja på; jur avkunna [dom], döma (jfr føie, kendt)', ~ for ret pröva skäligt; have kendt bedre dage ha sett bättre dagar -lig I a igenkännlig; märk-, känn|bar II adv märkbart, tydligt -lse 1 dom, avgörande, beslut [av [-domstol]-] {+dom- stol]+} 2 dial avgift -ord gram artikel; infinitiv ens ~ infinitiy-märke -r kännare -tegn kännetecken

kending 1 [land]känning 2 bekant, god vän -sjbogstav bokstav som ingår i fartygs igenkänningssignal ei. i motorfordons igen känningsmärke kends|el [kæn's(a)l] -elen -ler 1 [känne]tecken 2 drage (få, tage) ~ på (af) lägga märke till, känna igen (jfr følelse, følesans) kendsgerning faktum kendskab -et kännedom, kunskap; bekantskap kendt a 1 känd, bekant, berömd 2 hemmastadd; ~ med förtrogen med; han er godt ~ i byen: i han är välkänd i staden 2 han känner till staden väl kepi [kæp'i] -en -er ££ käppi [-£hu-vudbonad]-] {+£hu- vudbonad]+}

kere rfl, ~ sig om (efter) bry sig om, fråga efter

1 kerne (kærne) I tr kärna [smör] II -n -r smörkärna

2 kerne (kærne) -n -r [-[frukt]-kärna;-] {+[frukt]- kärna;+} kärnved; der er ^ i den dreng det är gott gry i den pojken -bider zool stenknäck -sund a kärnfrisk

kerte (kærte) -n -r [vax]ljus, fackla

ketsjer -en -e 1 racket 2 fisk-,

fjärils I håv kgl. = kongelig

kid [kiö'] -det [kiö'at] - killing;

hjortkalv kig [kig'] -get - blick, ögonkast, titt; [kort] besök; få ~ på få syn på; have ~ på ha uppmärksamheten riktad på, hålla ett öga på -e [ki:ya] keg [ke'y] keget [y] åld = följ- -ge [kig's] itr tr titta, kika; ~ en i kortene genomskåda ngn; en bog igennem ögna igenom en bok; ~ ind til en titta in (hälsa på) hos ngn; ~ stjerner: i [skämts.] se på stjärnorna 2 vara tankspridd, inte se sig för 3 vara förälskad, svärma -gen kikande; närgången blick kighoste [ki'horsda] kikhosta kighul titthål kik se kig

kikerært kikärt, kaffeärt kikkf se kigge kikkert -en -er kikare

1 kiks [kegs, äv. kigs] -en - käx, biskvi

2 kiks [kegs] -en - 1 felstöt, miss, bom 2 skämt, flört; gøre ~ skämta, flörta -e itr stöta fel, missa, bomma, ej träffa

-eri' ~et flört

1 kilde [kil'a] -n -r källa; mineralsk ~ mineralkälla

2 kilde [kil'a] I tr kittla, reta; ~ ganen reta gommen; ^ ens øren smeka ngns öron II itr [om segel] leva, slå -n a 1 kittlig 2 ömtålig, känslig, kinkig

kilde||sted excerpt, citat -vand

källvatten; kærlighed og — en

hydda och ett hjärta; man kankildevæld

ikke leve af kærlighed og ~ man kan inte leva av solsken och vackert väder -væld källsprång kildre se 2 kilde

kile A -n -r kil BJ/r kila [fast, in] II itr, ~ af sted kila iväg; ~ løs med skynda på med; ~ løs på hugga in på -steg boktr slutsteg killing [kil'eng] katt-, har-, kaninlunge (jfr kid, gedekid) kilt[r]e [i] tr, ~ op fästa (kavla) upp

kinl [ki'm] -en - grodd, embryo -blad groddblad; hjärtblad 1 kime [ki'm 3] itr gro /, 2 kime [kfma] itr klämta -n klämtning -r ringare

1 kiming [i] klämtning

2 kim[m]ing [i] horisont, synrand; i -en vid horisonten

kimse [kemsa] itr skaka på huvudet, knycka på nacken; ~ ad (af) förakta, försmå; ikke til at ~ ad (af) inte att förakta, inte så dumt kimæ'r||e ~n ^r chimaira; chimär, inbillningsfoster -isk a inbillad

kind [ken'] -en -er kind -bakke zool överkäk, mandibel-hest örfil kine'ser -en -e kines; ih, du store du store tid! -inde [-en'a] ~n ~r kinesiska -tråd grov syträd kino [ki'no] -en -er biograf -orgel

biograf orgel t

kip [kip'] -pet - plötslig rörelse, [krampaktig] ryckning; det gav et ~ i ham han ryckte till -ning, ~ med flaget hälsning med flaggan

1 kippe [i] A -n -r krampryckning, spasm B I tr, ~ ankeret & kipa ankaret II itr 1 rycka (spritta) till, skälva; det ~r i en man rycker till 2 hälsa med flaggan

2 kippe [i] -n -r buskrog, sylta

3 kippe [i] -n -r barnspr [liten, späd] kalv

4 kippe [i] -n -r & urskärning, kip

5 kippe [i] -n -r takås kippekalv se 3 kippe

kipHper [i] ~et kypert, fyrskaftad väv -re tr kypra

kirke [i] -n -r kyrka -betjent kyrkvaktmästare -bøsse fattigbössa -gangs I kone kvinna som kyrktages -gænger kyrkobesökare -sanger klockare -tid guds-tjänsttid -værge kyrkovärd kirsebær [i] körsbär; spanske ~ bigarråer; plukke ~ med kyssa [i pantlek]; man skal ikke spise ~ med de store [motsv.] lika barn leka bäst -sten körsbärskärna kirt||el [i] -elen -ler körtel -el|-svag a skrofulös -el|syge skrofler

1 kis [ki's] -en min kis

2 kis [kis'] I -sen -ser kissekatt II itj kiss; sige ~ til ens kat blanda sig i en annans angelägenheter

kispuds [kis'pus], lege 1 lek,

1 vilken man ger tecken till att byta plats genom att ropa kis!

2 leka, skämta, skoja; lege ~ med göra narr av, gäckas med, lura

kissejag [kis'salja'y ei. -jau'] -et onödig brådska, fjäsk, fjantande kissemisse itr flörta, kokettera -ri' ~et flört

kiste [ki'sda] -n -r kista, -bund kistbotten -glad a stormförtjust, storbelåten - klæder pl högtids-, söndags|kläder kit [kit'] -tet kitt kitbag ränsel

kitte [i] ir kitta, fylla med kitt kit 11 tel [i] -telen -ler arbets-, målar-, läkar-, städ [rock; småbarns-kolt (jfr kedel) kiv [ki'v] -en kiv, strid, tvist -agtig [kiuag'di] a grälsjuk, trät-girig -es dep kivas, tvista kjole [kjo'la] -n -r 1 klänning (jfr skørt, nederdel)', stor ~ stor toalett 2 frack; ~ og hvidt frack och vit halsduk; trække i ^ klä sig i frack; stille i ~ komma i frack 3 prästrock; miste ~ o g krave mista kappan; dømme fra ~ og krave döma till avsättning från prästämbetet -benklæder pl frackbyxor -klædt a klädd i Irack -liv klänningsliv -sæt frackkostym kjove [o] -n -r zool labb klabab'belse -n -r hjärtklappningkladask

i20

klatteri

kladask' itj pladask! kladde [ö] -n -r kladd klage [y] I -n -r 1 klagan 2 klagomål, besvär II itr ei. rfl, ~ sig, klaga, jämra, beklaga (besvära) sig -r s klagande, kärande klam' a [om kläder, hud, luft] fuktig och kall; Eom snö] kram; lægge en ~ hand på kväva, förlama, undert^cka klama'mus -en -er lång (omständlig) skriftlig redogörelse, skriftlig anmärkning klamhed fuktighet klamme -n -r 1 krampa 2 parentes, klammer

1 klamre I tr, ~ ind sätta inom klammer II rfl, ~ sig fast til klamra sig fast vid

2 klamre itr 1 klappra, skallra 2 gräla, kivas -s dep gräla, kivas

klangljbund 1 resonansbotten 2 välvilligt mottagande; finde ~ väcka genklang

1 klap' -pen -per klaff, ventil; skygglapp, öronlapp; ficklock

2 klap' -pet - klapp, lätt slag, smäll; handklappning

klapllbord fäll-, klaff|bord -bro klaff bro -kamera bälgkamera klappe itr tr klappa, slå, smälla; platta till, utjämna; applådera; passa ihop, gå bra i lås; ~ sammen: i fälla (vika) ihop; slå samman (ihop) 2 gifta ihop, arrangera ett gittermål mellan j falla (bryta) samman, sjunka ihop; — en skov af genomsöka (avdriva) en skog Evid klappjakt] -n handklappningar, applåder -r 1 en som1 applåderar, klackör 2 drevkarl -r|slange skallerorm klapre itr skramla, skallra, klappra, smattra; ~ tænder hacka tänder

klaps -et - smäll, dask, pl stryk klapsalve applådsalva klapse tr ge stryk, klå upp; tillrättavisa; tillfoga Eekonomisk] förlust; ~ en af ge ngn en ordentlig utskällning

klapljstol fällstol -sæde stol

(bänk) med uppfällbar sits klaptorsk P dumbom, idiot klaptræ klappträ; få på -erne få

smörj (stryk) kla'r a klar, blank, strålande; Eom tyg] genomskinlig; ~ frost klart och kyligt väder; blive (være) ~ over (på) inse, fatta, förstå; gå (komme) ~ af bli fri från, und-slippa, & gå klar för; det -e van-vid rena galenskapen -e I tr 1 göra klar, upplysa 2 klara, gå i land med; ~ ærterne klara skivan II itr klarna

1 klaret' -ten skirat isterflott

2 klaret' -ten Eslags] ljust, iranskt rödvin

klar||hovedet a klartänkt -ing 1 strimma molnfri himmel ei. isfritt vatten; röjning Ei skog] 2 klarning Eav vätska] 3 lösning Eav uppgift, problem]; få ~ på få klarhet i -læggelse klarlägg-ning -synet a klarsynt klask I -et - plask, smäll, dask II itj pladask! -e I itr plaska, smälla, smacka; klatscha; ~ sammen sjunka ihop, falla samman II tr slå (smälla) till; ~ et hus op smäcka upp ett hus klasse -n -r klass; køre på anden ~ åka i andra klass -lærer klassföreståndare klat' -ten -ter klick, klump; [-[färg]-fläck;-] {+[färg]- fläck;+} handfull, slump; hele -ten hela högen; holde en af en hålla av ngn en smula -fingret a släpphänt; tafatt, klumpig - gæld småskulder -maler

målarkladd, kluddare, klåpare -mikkel fuskare, klåpare -papir läskpapper klatre itr klättra -tov gymn lodlina

klatskilling slant, struntsumma, bagatell

klat||te tr itr sätta fläckar [på]; kludda, kladda, plumpa; slarva, tappa; ~ sine penge bort plottra bort sina pengar; ikke — med .det inte knussla, slå på stort -te|-mads slarver -teri' ~et ~erklattet

kludd[eri]; strunt -tet a kladdig, nedfläckad -va[d]sk småtvätt -vis adv droppvis, en (några) i sänder -øjet a surögd, sömnig, 'dagen eiter' klave'r -et -er piano -bænk pianostol -spiller pianist klavre [au] itr klättra klejn [klai'n] a klen, späd, liten,

spenslig, spröd; skral, skröplig klejne [ai] -n -r klen ät klem [klæm'j, en kraft, styrka; med fynd og ~ kärnfullt; med ~ så det känns (förslår); på ~ på glänt -hane © slangklämma -me A ~r 1 klämma, knipa, brydsam belägenhet; kave en ~ på en ha en hållhake på ngn, utöva press på ngn 2 tvätt-, kläd I klämma 3 F stor smörgås, två mot varandra lagda smörgåsar, 'smeka', 'macka' BI tr klämma, pressa, trycka II itr, ~ på skynda sig, arbeta ivrigt -melse beklämning, ängslan -meri' ~et ~er F omfamning, kram -sel ~en 1 trängsel 2 beklämning, ängslan

klemt [klæm't] -et - klämt|ning, -ande -e itr klämta -en klämt-ning

kleno die -t -r klenod, skatt klep'pert -en -er 1 liten kraftig häst, klippare 2 undersätsig, kraftig karl kleresi'; -et prästerskap; hele -et hela skocken (högen) klid [kliö'] -det kli -det a kli-artad

1 klik [e] -ken -ker fläck, klick; skamfläck

2 klik [e] -ket - klick; slå ~ klicka, misslyckas, slå fel

klike [klig'a] -n -r klick, kotteri -væsen kotteriväsen klikke [kleg'a] itr klicka; misslyckas, slå fel kli'ma -et -er klimat klimp||e [klembo] -re itr klin ka [piano], knäppa [på [-stränginstrument]-] {+stränginstru- ment]+} -ren -reri' ~et [-[piano]-klink,-] {+[piano]- klink,+} knäppande [på strängar]

kli'n pl dial P [ett kok] stryk, smörj

kli'ne tr 1 bestryka med lera, klena [isht flätverk i korsvirkeshus]; -t væglerklinad vägg 2 klistra fast; ~ sig op ad trycka sig tätt intill, klänga sig fast vid 3 P klå upp, ge stryk

klingbøjt|el -elen -ler kyrkhåv, insamlin gsbössa

1 klinge [kleng'a] -n -r klinga; gå en [hårdt] på -n gå ngn in på livet, utsätta ngn för korsförhör

2 kling||e [kleng'o] itr klinga, låta; ~nde frost kyla då marken knarrar under fötterna -er a klingande, klangfull, sonor; gäll, genomträngande -re itr klinga, ringa, klirra; ~nde frost se klingende frost -ren s ringande, pinglande

klining lerklining, klenverk klink [kleng'k} I p öre, slant; ikke en ~ inte ett korvöre 2 et klirrande (pinglande) ljud 3 spille ~ singla slant klink||e [kleng'ga] [dörr]-

klinka 2 nit[nagel] 3 klinker, tegelplatta B I itr klinga med glasen, skåla II tr nita [ihop], sinka; F slå sönder, krossa [porslin] (jfr klimpre) -et a, ^ <%g spräckt ägg -e|æg spräckt ägg -ning 1 klingande med glasen, skålande 2 lagning av porslin klinte [klenda] -n bot klätt; bibi ogräs; skille -n fra hveden skilja agnarna från vetet klip [e] -pet - [ut]klipp, hack klipfisk klippfisk; kabeljo

1 klippe [kleb'a] tr klippa

2 klippe [kleb'a] -n -r klippa K-bjergene Klippiga bergen -t a klippig, bergig -tinde bergspets

klire -n -r zool snäppa

klirre [i] itr klirra, klinga, rassla,

skramla, slamra klisset [i] a flottig, klibbig klist||[er [i] -eren ei. -evet -ve klister; få ~ få stryk - er | potte klis-

terburk -re I ^ klistra; ~ et hus op smäcka upp ett hus; være —t til vara som fastvuxen vid; ~ sigklistret

i

op ad en hänga över ngn, påtvinga ngn sitt sällskap II itr klibba (sitta, hänga) fast, vara nedsmord (klibbig, flottig) -ret a klibbig, flottig, kladdig; slipprig; efterhängsen, påträngande klit [i] -ten -ter sanddyn -tag bot sandrör

klo' -en kløer [klø'(o)r] klo; kråkfötter; han skriver en ~ han har en oläslig handstil kloak' -ken -ker kloak, avloppsledning -e're tr förse med avlopp -e'ring avloppssystem klodderagtig [ö] a klumpig, tafatt, drumlig klode [-o'öe] -n -r himlakropp, klot -sky stackmoln (cumulus) " klodrian [kloö'-] -en -er klumpig

(tafatt) person, tölp; klåpare klods [klos'] -en -er kloss, klump, klamp; klumpeduns; en ~ om benet en black om foten; F tage på ~ ta på kredit (på krita) -e

1 tr 1 förse med klossar; ~ op (af) palla upp (under) 2 F ta på kredit II itr förslå, räcka till, fylla -et a klumpig, otymplig, fumlig K-hans dummerjöns [efter en saga av H. C. Andersen] -major klumpeduns -sko [slags] träsko

klog [klå'y] a klok -skab klokhet

klokke [kloya] -n -r klocka, bjällra; blomklocka; ostkupa; porslins-isolator; did ylleunderkjol; -n går til 5 klockan närmar sig 5; -n blev temmelig mange det blev rätt sent; hvor mange er -n? hur mycket är klockan?; -n er kun for skræddere og skomagere vi struntar i hur mycket klockan är -blomst blåklocka -får får som har en bjällra och leder skocken; bildl dummerjöns -klar a klockren -knebel kläpp -r ~en ~e 1 klockare, ringare (jfr [kor]degn)

2 av studenterna på Regensen vald förtroendeman -slæt ~tet ~ klockslag; på ~tet på slaget, på minuten -stabel klockstapel -streng klocksträng; hænge i ~en

vara mycket punktlig (precis) -støber klockgjutare

1 klore [o] tr riva, klösa

2 klore [o] tr bleka ei. desinfektera med klor

klos [klos'] I a nära; på ~ hold på nära håll, tätt intill II adv nära; ~ op ad ind på) tätt intill

kloset' -tet -ter klosett klov [klou'] -en -e klöv -ejsyge, mund- og ^ mul- och klövsjuka klovn [klou'n] -en -er clown klub' -ben -ber klubb, sällskap ^lud [klu'ö] -en -e trasa, lapp; virke som en rod ~ på en tyr vara som ett rött skynke för en tjur kludder [kluö'ar] -et slarv, fusk -has klåpare, fuskare -i' ~et slarvigt arbete, fusk -mads -mikkel klåpare klude||dukke trasdocka - kræmmer lumphandlare -papir lumppapper -samler lumpsamlare kludre [ö] itr tr slarva, fuska -r klåpare, slarver -ri' ~et se kludderi

kluk [o ei. u] -ket - 1 skrockande, kluckande 2 porlande [ljud] 3 dämpat (undertryckt, återhållet) skratt 4 klunk -ke itr 1 skrocka, klucka 2 porla 3 skratta våldsamt (krampaktigt), [äv.] småskratta, skratta dämpat 4 klunka -latter se kluk 3 -le itr se klukke 3 klumme [o ei. å] -n -r boktr [sats till] kolumn, sida, spalt -bredde spaltbredd klumm'er [o ei. å] a kvävande,

kvalmig, instängd klump [klom'p] -en -er klimp; klump[eduns]; slakt fransyska -e I itr klimpa sig II rfl, ~ sig sammen skocka sig -e|dumpe ~n~r klumpeduns, kluns -et a klimpig, full av klimpar; Esäll.] klumpig, ovig

klumset [o ei. å] a klumpig, tung klunke [o ei. å] -n -r tofs, frans,

boll -tiden 1860—80-talen kluns [klun's ei. klån's] -et lump, paltor, pick och pack -e I tr slå,klunsepeter

klå upp II itr 1 samla lump 2 ta på kredit 3 dra lott [med hjälp av tändstickor] -e|peter lumpsamlare

kluntet [o ei. å] a klumpig, otymplig, tafatt klup [u] -pen -per © gängkloppa;

[skogs] klave klyde [ö] -n -r zool skär fläcka klyne -n -r mosstorv klynge [0] A -n -r klunga B I tr, ~ op hänga upp II rfl, ~ sig samla sig i en klunga; ~ sig til klamra sig fast vid, klänga på; ~ sig til et halmstrå gripa efter ett halmstrå klynger [0] -en -e buske av hallonsläktet

klynk [kløng'k] -et - jämmer, gnäll -e itr jämra, gnälla, lipa, kvida -e|hoved -e|malene lipsill, gnällmåns -en jämrande, jämmer -elpotte lipsill -eri' ~*>et ~er jämmer, gnäll -e|vorn a gnällig klyster [klysde'r] -et -er lavemang

klyve kløv kløvet itr åld klättra,

kliva (jfr kløve; klatre) kly'ver -en -e & klyvare klæb||e I tr klistra (limma) fast II itr klibba, vara klibbig; ~ til hålla fast vid, höra nära samman med -e|hjerne hästminne, receptiv begåvning -ning klistring -rig a klibbig

klæde [ö] I -r [klæöar ei. kiaer] 1 kläde 2 pl kläder; -r skaber folk kläderna göra mannen; i kongens -r i uniform, i kronans kläder II [klæöa ei. klæ'] tr klä[da]; dårligt klædt illa klädd -bon [o] ~net ~ klädnad, dräkt -bøjle kläd-hängare, galge -lig a klädsam -møl klädesmal

klædning [ö] 1 klädedräkt; klänning; kostym 2 klädsel, beklädnad [med trä, metall o. d.] (jfr kjole 1) - s (stykke klädesplagg V 1 klæg [klæ'y] -en -er zool broms 2 klæg [klæ'y] I en ei. et gyttja, dy, lera II a 1 lerig, gyttjig 2 degig, dödbakad

klække tr [ut] kläcka; ~ op uppföda

klækkelig a ansenlig, avsevärd, betydlig; ~ belønning riklig (stor) belöning klækketid ruvnings-, kläcknings|-tid

klæp' -pen -per ei. -pe 1 träkloss 2 åkerlapp (jfr knebel) -ål ål-hona [med bred nacke och mager kropp]

klø' A pl smörj, stryk; en dragt ~ ett kok stryk B I tr riva, klösa, klia; ge stryk, klå upp; ~ igennem mörbulta II itr klia; ryggen ~r på ham han tigger stryk; ^ efter vara ivrig att -e ~n klåda kløer se klo

kløft -en -er klyfta, rämna, spricka, springa -e I tr klyva II rfl, ~ sig dela sig -et a kluven, förgrenad -ning klyvning kløgjje [klø'ya ei. kloia] itr -es (kløjs) dep ha kväljningar, kräkas; få ngt i vrångstrupen -else -ning kvälj ning, äckel kløgt -en klokhet, klyftighet -ig

a klok, klyftig, begåvad, kvick kløjs se klø ges kløpind åld klåkommissarie

1 klø'r -en -er ßojkvasker

2 klø'r -en - [i kortspel] klöver kløve tr 1 klyva, dela; ~ brænde

hugga ved 2 klövja -lig a klyvbar

klø'ver 1 -en ei. -et -e bot klöver 2 -en - ei. -e[r] [i kortspel] klöver knag [kna'y] -en -er 1 knagg; kugge; krok 2 F bjässe, jätte

1 knage [kna'y9] -n -r 1 pinne, krok, spik Et ill att hänga ngt på], klädhängare 2 handtag [på lie], spak [på ratt]

2 knage [kna'ya] itr knaka, braka; ~ mig ta mig tusan; det smager ~ mig godt det smakar förbaskat bra -nde adv oerhört, enormt; være ~ fuld av penge ha pengar som gräs; ~ koldt svinkalit; ~ sulten hungrig som en varg

knage I række [kläd]hängare Elist med krokar ei. pinnar]knagfryse

i

knagfryse itr vara stelfrusen,

huttra av köld knak itj krasch!

1 knald [knal'] -en -er liten bit, klump; sockerbit; mindre höjd, bergknalle

2 knald [knal'] -et -1 knall, smäll, klatsch; slå ~ klatscha; ~ eller fald bära eller brista, vinst eller förlust 2 stort kalas

knalde [knal'a] I itr knalla, smälla, skrälla, klatscha; gå sönder med ett brak; døren -r i dörren slår igen II tr slå mot (till); slå sönder; ~ en en på kassen ge ngn en örfil knaldert (knallert) [knal'art]

-en -er smällkaramell knald||hætte knallhatt -proprie-tær iron ägare till mindre lantegendom -roman sensationsroman, rafflande roman

1 knap' -pen -per knapp; kongens ~ blåklint; dreje en en ~ dra ngn vid näsan; miste -pen bli halshuggen; tælle på -perne räkna på knapparna: ja — nej, ja — nej osv., inte kunna bestämma sig

2 knap' a knapp [händig], inskränkt, trång; kortfattad; ~ på ord fåmäld

3 knap' adv knapp [as] nätt och jämnt; ~ o g nap sparsamt, indraget

knaphul knapphål; han har kløe i -let han vill gärna ha en orden [att fästa i knapphålet] knap I ost kumminost

1 knappe tr knäppa

2 knappe itr, ~ af på knappa in på, inskränka, minska

knar se knor

1 knark -en -e sur (knarrig) gubbe, stofil

2 knark -et - knarrande knarvorn a knarrig, gnatig

kna s -et -er 1 snask, gotter, sötsaker 2 nöje, roligt, kalas 3 slå i ~ slå i kras, slå sönder -ei itr knastra, krasa [mellan tänderna] II tr krossa, bryta sönder, slå i kras

knast -en -er 1 knuta, knöl, kvist 2 © tagg, tapp 3 skämts vindskupa -et a kvistig, knotig knas I tør a torr som ris, knastrande torr

1 kne'b -et - 1 nyp [ning] 2 [-[mag]-knip-] {+[mag]- knip+} 3 knep, list; han kender -et han kan konsten; alle ~ gælder alla medel äro tillåtna

2 kneb se knibe

knebber [knæu'ar] -en F mun, käft; lade -en gå låta munnen gå; holde -en hålla mun (käft) kneb [ei [kne'bal ei. kneu'al] -elen -ler 1 kläpp [i klocka] 2 mun; -elen går ustandselig på hende munnen går i ett på henne 3 munkavle; & knävring kneben [kne'ban, vard. kne'van] a 1 trång, snäv, knapp, begränsad 2 sparsam, snål -t adv, ~ nok nätt och jämnt knebet se knibe

kneble [kneb'la ei. kneu'la] tr 1 sätta munkavle på; undertrycka 2 & knävra, fastgöra tåg med hjälp av knävring knebre [knæu'ra] itr 1 [om stork] klappra 2 tala med hög röst, pladdra -n högröstat tal knejpe [ai] -n -r [enkelt] värdshus,

krog, sylta /knejse [ai] itr 1 gå med högburet huvud; kråma (brösta) sig; med nakken sträcka på sig, sätta näsan i vädret 2 resa (höja) sig, sticka upp -n rak hållning, kråmande

kneter -en -e knådare, bagare som knådar deg

1 knev| ei -elen -ler linets fröhus

2 knevel se knebel -s|bart, en mustasch

1 knevle [eu] I -n -r repkam, linrepa II tr repa [lin]

2 knevle se kneble knevre [æu] se knebre

kni'be A -n knipa, trångmål B kne'b knebet I tr 1 nypa, klämma 2 knycka, stjäla II itr 1 vara snål (gnidig); ~ på skillingen vara småsnål; ~ af inskränka sig; [ikniben

kortspel] ~ igennem med damen maska på damen 2 ~ ud smita [sin väg] III rfl, ~ sig igennem tränga (pressa) sig fram IV opers, når det -r om det gäller; det -r for ham han är i knipa, han har det besvärligt; det -r med at det är svårt att; det -r med kul det är ont om kol; det kneb! det var nära ögat! -n [i kortspel] mask -ri' ~et snålhet, gnideri; med nätt och jämnt knibsk [e] a pryd, sipp -hed pryderi knibtang [kniu-] kniptång kniks [e] -et - [hastig] nigning -e itr göra en hastig nigning knipl|!e [kneb'la] tr knyppla -el-bræt knyppeldyna -en knypp-ling -ing knypplad spets, knypp-ling

knippe [kneb'a] I -t -r knippa, bunt II tr binda (bunta) ihop

1 kniplpel [kneb'ol] -pelen -ler 1 [knöl]påk; batong 2 kraftig (klumpig) pojke ei. yngling

2 knippel- [kneb'al] [förstärkande prefix] våldsamt, kolossalt, jätte--dygtig a utomordentligt duktig -god a utmärkt god -middag extra god middag -rig a enormt rik -rå a flott, stilig -stærk a jättestark

knips [knebs] -et - knäpp [med fingrarna]; slå ad visa förakt för; slå ~ i lommen knyta näven i byxfickan; give et ~ på næsen ge en tillrättavisning (näsbränna) -e itr knäppa [med fingrarna]; ^ ad visa förakt lör knirk [i] -et - gnissel, knarr[ande] -e I itr gnissla, knarra II tr, ~ en op sätta fart på ngn -en se knirk knistre [i] itr 1 knastra, spraka 2 fnissa -nde a gnistrande knitre [i] itr 1 knastra, smattra, spraka, frasa, prassla 2 bildl gnistra, lysa kni'v -en -e kniv; giv ham -en! ge honom dödsstöten! -afbryder knivström Ibrytare, -ställare -stik knivstyng

kno' -en -er knoge kno'b -en ei. -et - knop; løbe 8 ~ göra 8 knop -e tr knopa, knyta ei. fastgöra med knop knofedt, bruge ~ arbeta hårt [med händerna]

knogle [knoy'13] -n -r knota, ben knokf|kel -kelen -ler knota, ben -kel|manden döden -let a knotig, benig knold [knöl'] -en -e 1 tuva, jordkoka; liten kulle 2 knöl, klump; [huvud]knopp, skalle; gal i -en arg, ond, uppretad; skør i -en underlig, litet tokig 3 liten, under-sätsig man, tjockis -e|sparker öknamn på bonde ei. infanterist -et a knölig knop [knåp'] -pen -per knopp; böld, bula (se äv. knub 2); sætte (skyde) ~ knoppas -ret a finnig, fnasig; ojämn, knottrig -skydning zool knoppning knor [kno'r ei. knor'] -ren -rer

hist [slags] skepp, fartyg knort [o] -en -er knöl, ojämnhet, utväxt -e|kæp knölpåk -et a ojämn, knölig, knagglig, knottrig; [om pers.] liten och tjock knotten [o] a grinig, sur, tvär knub [o ei. å] -ben -be 1 hugg|-block, -kubb; knopp, klump 2 [ofta skrivet knop] kärn-, kraft] -karl, hedersknyffel, 'pärla' knubbe [o ei. å] I rfl, ~ sig klia sig, bita sig II dep, -s knuffas; gräla

1 knubbet [o ei. å] a skrovlig, knagglig, knottrig

2 knubbe 11 [o ei. å] a, give -de ord ge ett trotsigt (retligt, grinigt, argt) svar

knubs [o ei. å] -et - slag, stöt, knuff -e tr knuffa, stöta (puffa) till, ge stryk

knude [ö] Ä -n -r 1 knut; invecklad (besvärlig) sak; intrig; gøre -r göra svårigheter, ställa till trassel, vara motsträvig 2 knöl, bulnad, svulst, förhårdnad 3 trä|kloss, -kubb B I tr, ~ sammen knyta ihop II rfl, ~ sig knyta sigknudret

knudret [-uö'-] a knölig, knagglig; förvriden; [om stil] tillkrånglad, svårbegriplig knug [knu'y] -et - [hårt] slag, tryck; motgång -e tr 1 trycka, pressa, krama, omfamna 2 undertrycka, hämma, förlama, tynga; ~nde beklämmande, kvävande, förkrossande -ning tryck; kram, omfamning knur [o] -ret - 1 morrande, brummande 2 knorrande, knot; uden ~ utan motsägelse -hår morrhår -re itr 1 morra, [om katt] spinna, kurra 2 knorra, knota,

muttra -ren morrande; knorrande, knot -re|potte gnatig (vresig) person, brumbjörn -vorn a sur, grinig, knarrig, vresig

knus [knu's] -et - 1 förödelse, ruiner; smulor 2 F omfamning, kram -e tr 1 krossa, mala, mosa; krama 2 slå sönder, förstöra, nedslå, förlama; ~ ens hjerte krossa ngns hjärta 3 undertrycka, få bukt med; ~ en tåre: 1 söka dölja sina tårar, undertrycka gråten 2 hyckla gråt, frampressa en tår -els"ke tr vara vansinnigt kär i -ende lal förkrossande, -in-tande 2 oerhörd, väldig II adv oerhört, väldigt; ~ gal förskräckligt ond; jeg var i ~ godt humør jag var på väldigt gott humör; det er mig ~ ligegyldigt (jeg er ~ ligeglad) det är mig fullkomligt likgiltigt, det gör mig precis detsamma; tage den med en ~ ro ta det lugnt, vara kolugn; ~ sad bedårande söt -ning krossande knut' -ten -ter knutpiska -te tr straffa med slag av knutpiska, knuta

kny' I et knyst; ikke et ~ inte en knäpp; uden ~ utan knot II itr knysta, muttra, mumla knyst [y] -en -er öm knöl, liktorn (jfr kny)

knytte [0 ei. y] I tr knyta, binda, fläta; dial sticka; -t hånd knytnäve; ~ tråden igen återuppta, börja på nytt [ngt avbrutet, sam-

tal, tankegång o. d.] II -t -r knyte, knippe

knyttell|rim -vers knittel[vers] knæ' -et - ei. -er knä; gå (synke) i ~ falla (sjunka) ned på knä; tvinge i ~ betvinga, övervinna; komme (være) på -e[r]ne komma (vara) i en besvärlig situation [vanl. ekonomiskt]; Rhinens store ^ stora Rhenkröken -fald knäfall; altarpall knægt -en -e 1 karl, dräng; tjuvpojke, slyngel; [i kortspel] knekt 2 stötta, konsol [under hylla, bjälke o. d.] -e tr kuva, förtrycka knæhase knä|veck, -sena knæk' -ket - 1 knakande, knäpp, smäll 2 spricka 3 knäck, [kropps] -skada 4 veck, led, knä, hörn, krök -brød knäckebröd -ke I itr 1 knaka, knastra, frasa, knäppa 2 knäckas, brytas, brista; ~ midt over gå i två bitar; ~ sammen sjunka ihop, falla samman II tr knäcka, bryta av; vika; tag brutet tak; ~ sammen vika ihop knæle itr böja knä -n knäböjning -r zool bedjerska [insekt] knællskal knäskål -sætte tr knäsätta; erkänna, godtaga knø's -en -e pojke, yngling yknøv [knöu'] a dial bra, duktig;

söt, nätt ko' -en køer [kø'ar] ko; de er som to røde køer de äro oskiljaktiga; glo som en ~ på en rødmalet port se på ngt utan att begripa ett dugg; ikke kende en ~ fra en vejrmølle vara inskränkt; der er flere brogede (røde) køer end præstens jfr broget kob' -ben -be flöte, vakare [på

fiskegarn] kobbe -n -r säl kob I bel -let -ler koppel kobber [kou'arl -et koppar; [pi. -e] kopparstick -rød a, ~ i ansigtet rödbrusig -smed kopparslagare -sneppe myrspov; sorthalet ~ rödspov koben kofot, bräckjärnkobjælde

kobjælde, opret ~ backsippa

1 koble [o] tr koppia

2 koble [o] itr skumma, brytas [om sjön, när vind och ström gå mot varandra, ei. vid [-undervat-tensskär]-] {+undervat- tensskär]+}

kobler kopplare -ske kopplerska koblet a bot fingrad

1 kobling koppling

2 kobling skvalpning; krabb sjö ko|blomme kabbeleka kobold [ko'bol'd] -en -er tomte|-

gubbe, -nisse kodde [koöo] -n -r vet testikel

1 kode [ko'öo] -n -r [chiffer-, [-telegram]-] {+tele- gram]+} kod

2 kode [ko'öa] -n -r vet kota [den del av hästens fot, som ligger mellan skenbenet och hoven]

kodeks -en codices [ko'disæs] handskrift, kodex kodille [kodil'jo] -n -r kodilj [spelterm i l'hombre]; hele -n hela

ko 11 driver gullviva -fanger ko-

fångare

koffardi [kofardi'] handelssjöfart; sejle til -s vara på sjön [på [-handelsfartyg]-] {+han- delsfartyg]+} koffert se kuffert

kofte [o] -n -r åld [vadmals]tröja -klædt a klädd som en bonde kog [kå'y], et kok[ande, -ning]; gå af ~ upphöra att koka; bringe i ~ komma att koka; hold gryden i ~ håll grytan kokande; på ~ på kokpunkten -e tr itr koka, laga mat; sjuda; kogt i hovedet röd som en kokt kräfta -e|bog kokbok; det var ikke efter min ~ det var inte efter min smak -e|kar kokkärl; hermetisk lukket ~ autoklav -e|kone kokfru [som går bort och lagar mat] -en kokning -er ~en ~e kokare -ejsprit de-naturerad sprit kogger [koy'or] -et -e koger -s

—en —er X karduskoger

1 kogle [koylo] -n -r kotte

2 kogle [koyla] tr itr [för]trolla, förhäxa

koglekirtel tallkottkörtel

kogler taskspelare; trollkarl -i' ~et ~er taskspelarkonst; trolldom, förtrollning kogleskæl kottefjäll koglespil gyckelspel; trolleri kognak [kon'jak] -ken -ker konjak kogning kokning; matlagning kohorte [kohor'do] -n -r kohort; trupp, hop

1 kok' [o] -ken -ke dial tupp; den røde ~ den röde hanen

2 kok' [o] -ken -ke kock; hunger er den bedste ~ hungern är den bästa kryddan; mange -ke fordærver maden ju flera kockar dess sämre soppa

ko|kas[s]e ~n ~r kospillning kokes se koks koket [kokæt'] a kokett kokke||dreng kockspojke -pige köksa -re're itr laga mat kokliko [kogliko'] a åld mörk-, hög-, vallmo|röd kokon [kokong'] -en -er kokong kokoppeindpodning vaccination koks [å ei. o] pl koks kolbe [o] -n -r kolv kolbøtte [kol'bødo] -n -r kullerbytta

kold [kol'] a kall; med -t blod kall-blodigt; slå -t vand i blodet lugna sig, ta det med ro; -t bord kaliskuret; smörgåsbord; ~ jomfru kaliskänka; det løber mig -t ned ad ryggen det går kalla kårar utefter ryggen på mig; vise en en ~ skulder bemöta ngn kyligt - blodet a zool kallblodig -blodig a bildl kallblodig, lugn -feber frossa, malaria -sindig [-sen'di] a kallblodig, lugn kollabe're itr falla ihop, sjunka

samman, kollapsa kollegiehæfte anteckningsbok, föreläsningsanteckningar kolle'gi|um [ko- ei. ko-] -et -er

kollegium; studenthem kolonial ||for retning -handel diverse-, speceriaffär kolonnade [kolona'öo] -n -r kolonnad, pelargång kolonne [kolon'a] -n -r 1 X kolonnkolos

(jfr søjle)] järnv arbetslag 2 kolumn

kolos [kolos'] -sen -ser koloss (jfr kulos)

komedie [kome'öia] -n -r 1 komedi; spille ~ spela teater [äv. bildl.] 2 förställning, list 3 oväsen, bråk, spektakel -hus åld teater

komfur [komfu'r] -et -er köksspis

komma [o] -et -er komma (jfr nul)

kommand|]an't [o] ~en ~er kommendant -e're I tr kommendera

II itr, ~ med en skicka ngn hit och dit -ol ~en ~er befäl; hejse (stryge) ~ hissa (hala ned) befälstecken II ~et ~er

trupp [er], garnison -o]bro kommandobrygga -o|togt expedition [av särskilt övad styrka], commando-raid -ør [-ø'r] ~en ~er kommendör -ør|-kaptajn kommendörkapten 1 gr. (jfr orlogskaptajn)

1 komme [o] kom [kom'] kommet I itr komma; ~ en dyrt att stå stå ngn dyrt; jeg -r der ikke jag umgås inte där; jag går inte dit; kom så! kom, skynda på! II tr komma; anbringa, tillsätta, hälla; ~ smør på brødet breda smör på brödet; ~ te på potten lägga te i kannan

III rfl, ~ sig komma sig, hämta sig, bli frisk IV ~ af med bli av med; ~ galt af sted råka illa ut; ^ bag på en överraska ngn; ~ efter fatta, förstå, ta reda på, komma underfund med; ~ efter en sätta efter ngn, förfölja ngn; ~ i klæderne klä på sig; ~ i med komma i förbindelse med; let at ~ om ved lätt att ha att göra med, lätt att umgås med; ~ godt op at age (køre) råka illa ut; ~ op at skændes börja gräla; ~ op imod gå upp emot, mäta sig med; ~ over klara, gå igenom; ~ på [om tidningsartikel o. d.] komma in [i tidningen etc.]; ~ noget til bli skadad, råka ut för en olycka; ^ til penge få pengar, bli rik; når alt -r til alt när

allt kommer omkring; ud utfalla [med vinst]; ~ ud med kom-

ma fram med, säga [rent ut]; ~ ud af det med noget klara (reda) sig med ngt; ~ ud af det med nogen komma bra överens med (dra jämnt med) ngn; ~ ud for råka ut för; ~ ved angå, röra 2 komme [o], et ankomst

1 kommen [o], ~ og gåen ständigt rännande, spring

2 kommen [o], en - kummin komment [ko-, ko|mang'] -et -ev

bråk, oväsen kommers' [o ei. o] -en skoj, skämt, spektakel -råd rolighetsminister kommis [ko-, komi'] -'en [-mi'an] -'er [-mi'ar] affärsbiträde, expedit kommissions gebyr kommissionsarvode, provision kommissæ r -en -er kommissarie kommode [ko-, kojmo'öa] -n -r byrå (jfr servante) -skuffe byrålåda

kommune [ko-, ko|mu'na] -n -r kommun -læge distriktsläkare [i Köpenhamn] -lærer -lærerinde folkskollärare, -inna [särsk. i stad] -skole folkskola kompagni [ko-, kå|mpani'; i bet. 2 äv. ko-, kå|m'pani'] -et -er 1 X kompani 2 kompanjonskap, bo-lag; være i ~ med vara kompanjon med -skab kompanjonskap, bo-lag

kompagnon [ko-, kå|mpanjong', ko-, kå|m'panjong] -en -er kompanjon

kompars[e] [o] -[e]n -[e]r statist kompas' [o ei. å] -set -ser kompass kompetence [kompatang'sa] -n

kompetens, behörighet komplet' [o ei. å] a komplett, hel,

fullständig; i ~ stand komplett kompliment [-mang'] -en -er

komplimang; bugning, nigning komplot7 [å] -tet -ter komplott,

sammans värj ning kompot' [å] -ten -ter inkokt frukt [serverad som sallad]

1 kompres' [å] -set -ser kompress, omslag

2 kompres' [å] a boktr omellansla-gen, kompaktkompromis

129

konservesdåse

kompromis [kom-, kåmjpromi' ei. -promis'] -set [-mi'at ei. -mis'at] -ser [-mi'ar ei. -mis'ar] kompromiss

komtesse [komtæs'a] -n -r kom-tess [titel för [ogift] dotter till greve]

koncentre're tr koncentrera; ~ sig om samla sig kring, koncentrera sig på koncept [o] -en -er koncept, utkast; bringe fra -erne förvirra; gå fra -erne tappa koncepterna koncert [kon-, kånIsært'] -en -er konsert

koncipe're [o] I tr göra utkast till, avfatta II itr bli havande, koncipiera

konditor [kon-, kån|did'ar] -en -er konditor -kage bakelse kondolence [kondolang'sa] -n -r kondoleans

konduite [konduid'a] -n -r sinnesnärvaro, rådighet; handle efter ~ handla självständigt (efter eget omdöme) kone [o] -n -r 1 fru, hustru [i dagl. tal vanligare än hustru] 2 städhjälp 3 gumma, som säljer tidningar, blommor,

grönsaker ei. d.; have ~ og børn ha familj; de er mand og ~ de äro gifta; har deres ~ det godt? hur står det till med er fru?; han er sin -s mand han står under toffeln; -n er mand i huset det är frun som regerar -agtig a matronalik -hjælp städhjälp -mand toffelhjälte konfekt [o] -en -er konfekt; grov (hård) ~ hård behandling (medfart)

konference [konfarang'sa] -n -r 1 konferens, överläggning 2 jur jämförelse [av ett dokument med ett annat] 3 före|drag, -läsning [med efterföljande diskussion] 4

examensprövning vid universitet

(jfr magisterkonferens) konferen'sråd -en -er åld dansk

rangtitel utan ämbete konfere're I itr konferera, för-

handla II tr 1 jämföra 2 förläna, tilldela [titel, doktorsgrad] konfessionarius [konfæ Jona'rius], kgl. ~ [motsv.] överhovpredi-kant

konfiture [konfity'ra] -n -r [vanl.

pl.] konfekt, konfityrer konfluks' -en till | flöde, -strömning

konfus [kon-, kån|fu's] a konfys, förvirrad, oklar -ion [-fufo'n] förvirring, oklarhet konføderation [-Jo'n] konfederation, förbund konge [framför personnamn kong] [kong(a)] -n -r konung, kung; -ns København kungliga huvudstaden; de hellige tre -r de tre vise männen; hellig tre -r trettondagen -fællesskab personalunion -lig a kunglig -ligsindet a rojalistisk -loven den danska grundlagen av 1665 -lys kungsljus kongenit' a medfödd konge Hrække kunga-, regent |-längd -tro a kungatrogen, lojal kongres' -sen -ser kongress kongs||emne tronpretendent-tanke ledande idé, huvudidé; storslagen tanke ei. plan konk [kong'k] -en kong-, valt-horns I snäcka konkrement [-mang'] -et -er läk

sammanväxning, sten konkurrence [kongkurang'sa] -n -r konkurrens, tävl|an, -ing [idrottslig, konstnärlig ei. mellan sökande till en tjänst] -dygtig a konkurrens I duglig, -kraftig konkurs [-kur's] a bankrutt; gå ~

gå i konkurs konkylie -n -r snack| a, -skal konneks' a jur sammanhängande konning -en -er poet konung konseil [-sæi'] -et åld konselj (jfr statsråd 1) -s|president Ei Danmark från 1855 till 1915] statsminister

konservativ [-sær'vati'v] a konservativ

konserves [-sær'vas] pl konserver -dåse konservburkkonsignere

konsigne're [-siyn- ei. -sinj-] tr 1 hand lämna (sända) [varor] i konsignation 2 X være -t ha order att hålla sig i kasern (i beredskap) konsta'b|el -len -ler [stamanställd] menig vid artilleriet ei. flottan; åld poliskonstapel konsultationsværelse mottagningsrum konsu'm -et förbrukning, konsumtion (jfr brugsforening) -pti'v a improduktiv kontekst' -en -er [text i sitt] sammanhang kontenance [kongtenang'sa] -n hållning, självbehärskning; holde (tabe) -n bevara (förlora) fattningen

konto -en -er ei. konti konto; anbringe på ens ~ uppföra på ngns konto

konto'r -et -er kontor, byrå [underavdelning av departement]; åld herrum -chef 1 motsv byråchef, kansliråd 2 kontorschef, kamrer K-ius, Hr. ~ byråkrat -kop stor kaffe- ei. tekopp -pedanteri byråkrati

kontrabog motbok [för [-sparkasseräkning];-] {+sparkasse- räkning];+} kontrabok [i affär] kontrakt||brud kontraktsbrott

-lig a kontraktsenlig kontrapart mot | part, -ståndare kontrarig [kontra'ri] a motig, besvärlig; motvillig konus [o:] -[s\en ~[s]er kon, kägla; © kona

konval' [o] -len -ler konvalje, rams konvenien's -en konvenans, god ton

konvolut [konvolut'] -ten -ter konvolut, kuvert -e're tr lägga in i kuvert, kuvertera kop [o] -pen -per kopp; et par -

per

kopp och fat kop||ar koppärr -arret a kopp-ärrig

ko I patte ~r 1 spene 2 bot gulsporre, klockljung, humleblomster

kopbånd ark snedsträva kopi' -en -er kopia

koppe||indpodning vaccination -r pl smittkoppor -t a koppärrig kopskat åld huvudskatt kopsætte tr koppa kor [ko'r] -et - 1 kör, körsång; skara, flock 2 ark kor

1 koral -en -ev koral

2 koral' -len -lev korall korbær blåhallon

korde [o] -n -v 1 snöre, tråd 2 mat körda

kordegn organist, klockare [spec.

i Köpenhamn] kordon [kordong'] -en -er kordong,

snodd; [trupp]kedja kordreng korgosse korender [koræn'or] pl korinter koristinde [-en'o] -n -r [kvinnlig] korist

kork [o] -en kork [som material; jfr pvop] -måtte dörrmatta [av kork; jfr linoleum] -prop butelj-kork -sele korkbälte kormora n -en -ev zool storskarv korn [kor'n] -et - 1 säd, spannmål (jfr i byg) 2 [gevärs]sikte 3 korn, gryn; et lille ~ en liten smula; bi (tøv) et ~ vänta ett ögonblick -avi sädesodling -blomst blåklint -blå a blåklintsblå -brændevin sädesbrännvin -e, rfl, ~ sig, ei. dep, -s bilda korn, korna sig, kristallisera kornel' [o] -len -ler [-kornell[körs-bär]-] {+kornell[körs- bär]+}

1 kornet' [o] -ten -ter värnpliktigt underbefäl med grad närmast under sergeant

2 kor'net [o ei. o] a kornig, grynig korn]|fedet a uppfödd med säd

-kammer bildl kornbod -mangel spannmålsbrist -mark sädesfält -mod kornblixt -snudebille zool kornvivel -sold såll, sikt korporal [korpora'1] -en -er korpral korporlig [korpo'rli] a kroppslig, köttslig; ~ revselse kropps | aga, -straff

korps [o] -et - kår -læge motsv bataljonsläkare -officiant underofficer med tjänsteställning som kapten -ånd kårandakorpulence i

korpulence [-lang'sa] -n korpulens

korrek'se tr rätta, tillrättavisa, mästra

korrespondancekort [-dang'sa-] kortbrev

kors -et - kors; med armene over ~ med armarna i kors; Røde Röda korset; -ets tegn korstecken korset' [o] -tet -ter korsett

1 kort' [o] -et - 1 karta 2 kort; kigge en i -ene titta i ngns kort, genomskåda ngn; et spil ~ en kortlek

2 kort' [o] a kort[fattad]; snäv, tvär; ~ for hovedet avvisande; lätt-retlig; om ~ tid inom kort; komme til ~ komma till korta, misslyckas -bølge kortvåg [radio] -e tr förkorta -elig adv korteligen] -fat-tet a kortfattad -fristet a kortfristig -håret a korthår ig

kortlægge tr kartlägga kort||ne itr ei. pass, -nes avtaga,

bli kortare -synet a kortsynt kort||taske kartfodral -tegner kartritare

kortåndet a andfådd korvet' [o] -ten -ter korvett koryfæ' [o] -en -er koryfé kosak' [o] -ken -ker kosack

1 kost [o ei. å] -en -e kvast, viska, borste; bukett; & prick

2 kost [o] -en kost, föda; være i ~ hos vara i maten hos; smal ~ knapp kost

3 kost [o] -en jur kostnad, utgift ko I stald ladugård

kostbar a dyrbar, värdefull; nöd-bedd; gøre sig ~ låta krusa sig

1 koste [o ei. å] tr itr jaga bort, avskeda; ~ med en skicka ngn hit och dit

2 koste [o] itr tr kosta, bekosta; köpa, anskaffa; förbruka, offra; det er det første skridt, der -r föret är värst i portgången

kostelig [o] a kostlig, 'dyrbar' koster [o] pl jur föremål, persedlar; stjålne ~ tjuvgods kosteskaft kvastskaft; tynd som et

~ smal som en sticka kostjlgænger matgäst, inackorde-

31 kraftsuppe

ring [i maten] -skole internatskola

kostum]|e [ko- ei. kosdy'ma] ~n ~r promenaddräkt; [-[maskerad]-kostym-] {+[maskerad]- kostym+} (jfr sæt) -e| prøve kostym-repetition -e're tr kostymera ko'tangens -en mat kotangent kotelet' [o ei. o] -ten -ter kotlett koteri' [o ei. o] -et -er kotteri kotillon [ko'tiljong] -en -er ei. -s

kotiljong kottage [ko- ei. ko|ta'Ja] -n -r

[sommar] villa, landställe kotur'ne [-na] -n -r koturn; være på -n vara patetisk (högtravande, uppstyltad) ko||urt kabbeleka; maskros - vending kovändning kovs [kous] -en -er & kaus kovs[e] [kous(a)] -[e]n -[e]r skål,

spilkum [med öron] koøje & hyttglugg, sidoventil kra (krae) itr kraxa kraal [kra'1 ei. krå'1] -en -e[r] [-[sydafrikansk]-] {+[syd- afrikansk]+} kraal krabask' -en -er karbas, piska krable itr kräla, krypa; det [kribler og] -r i mig efter at . . det kliar i fingrarna på mig att . . krads [kras'] se kras -børstig a skarp, barsk, bister, vresig, ettrig, argsint

kradse [kras'o] 1 tr \ riva, klösa, klia, kjttla 2 skrapa, © rugga [kläde]; ~ ned (op) klottra ned, skissera II itr gå, traska; ~ af loma av, [äv.] kola av, dö -r ~en ~e skrapjärn; 'magborstare', kraftig sup -ri' ~et ~er kludd, kråkfötter krads|uld lumpull, shoddy krae se kra

1 kraft [i svordomar] fan; ~ knuse (æde) mig ta mig fan

2 kraft -en kræfter kraft; komme til kræfter samla [nya] krafter; i ~ af till följd av -idiot ärkeidiot -måler kraftmätare -spild energiförlust -spring voit, överslag

kraftstejleme itj ta mig fan (jfr

i kraft) kraftsuppe buljongkrage

krigstilfælde

krage [y] -n -r kråka (-jfr krave); ~ søger mage kaka söker maka -fod kråkklöver -guld kattguld -mål 'fikonspråk', rotvälska - tæer pl kråkfötter, klotter krak' I itj krasch, pladask II

-ket - brak; krasch, kris krakele'r||et a krackelerad -ing krackelyr, sprickbildning i glasyr kraki'l||er ~en ~e gräl-, krångel|-makare -sk a grälsjuk, elak, sur krakke itr gå i konkurs, krascha kram' -met 1 arbete, sysselsättning; affär; forstå (kunne) sit ~ kunna sina saker; passe sit ~ sköta sitt arbete; passe i ens ~ passa för ngns syften (planer) 2 varor, kram; [arbets]grej or; skräp, smörja; pack; få -met på få makt över

1 kramme tr, ~ ud med framlägga [som på en disk], visa (duka) upp; ~ ud med sin lærdom haspla ur sig allt vad man vet

2 kramme tr krama, klämma, fingra på; ~ en hat op vika upp brättet på en hatt

krammeri' -et kram, skräp

1 krampe -n -r [järn]krampa

2 krampe -n -r kramp -gråd hysterisk gråt -latter hysteriskt skratt -trækninger pl krampryckningar

kramse se 2 kramme

kra'n -en -er [lyft]kran, vinsch (jfr

hane 2) -fører kranmaskinist kran's -en -e krans; halsband -e tr [be]kransa -e|gilde taklagsfest -e|kage [slags] krokan [av [-mandeldeg],-] {+man- deldeg],+} biskvi; toppen på ~n [bildl.] galjonsfigur

1 krap' -pen bot krapprot; [färg] kräpp

2 krap' a & krabb -pet a & krabb krapy'1 -et pack, slödder

kras' a grov, plump, krass; stark, skarp

krat' -tet - snår; revl og ~ rubb och stubb -skov små-, under|skog, rissnår

kratte A -n -r kratta, räfsa Bl/rl kratta, räfsa 2 klösa, riva, krafsa,

klia II itr 1 kravla, traska 2 arbeta undan, arbeta sig fram kraval' -len -ler upplopp, kravall kravat' -ten -ter kravatt, halsduk krave -n -r krage -ben nyckelben -bryst skjort[bröst, -veck kravl [krau'1] -et småkryp; bildl stackare, kryp -e itr krypa, kravla -e|barn koltbarn -e|bur -e I gård barnhage, lekhage kreatu'r -et -er kreatur; bildl hantlangare, redskap krebs -en - zool kräfta (jfr kræft);

tage i -en ta i kragen kredit' -ten -ter kredit -forening hypoteksförening [för primärlån] kreds [kre's] -en -e krets, ring, cirkel; distrikt -e itr kretsa -læge provinsialläkare -løb krets|lopp, -gång

kree're tr 1 skapa, bilda 2 välja, utnämna; ~ til doktor promovera 3 utföra [en roll] för första gången, kreera kremte itr harkla kreol [-o'l] -en -er kreol -erinde

[-en'a] ~n ~r kreolska krep' -pet kräpp, krusflor krepe'r||e I itr sprängas, krevera; F dö, kola av II tr förarga, reta -lig a förarglig, retsam krepHpapir kräppapper -pe tr

kräppera; krusa, våga [håret] krible [i] itr 1 krypa, kravla 2 svida, sticka, klia (jfr krable) kridende [kri'öana] a poet krit-,

snö i vit; —- hvid kritvit kridt [krit'] -et krita -e tr [be-stryka med] krita -hus, være i ~et hos en vara ngns gunstling krig [kri'(y)] -en -e krig; så er -ens gang så går det till i krig; få sin ~ frem, sætte sin ~ igennem sätta sin vilja igenom -e [y] itr kriga, kämpa, slåss -er krigare -ersk a krigisk -s(assessor titel som förr tilldelades f. d. underofficerare - s Iførelse krigföring -s|havn örlogshamn -s|hyl krigsrop -sjråd titel som förr tilldelades f. d. officerare -s|tilfælde, i — under krigkrikke

krikke [kreg'a] -n -r hästkrake krille [i] tr itr kittla, reta, klia krilre se krille

krimina' 1 ||betjent kriminalpolis, detektiv -roman detektivroman kringle [krengla] I -n -r kringla II itr ei. rfl, ~ sig slingra (vrida, sno)

[sig]

krinkelkrog [kreng"galkrå'y] avkrok, vinkel, vrå, pi labyrint; hjertets -e hjärtats skrymslen krinoline [kri-, kre|noli'na] -n -r

krinolin krise [-sa] -n -r kris krisp[l]e [kre-] tr sätta narv på

[läder] kristelig [kre-] a kristlig kritte [i], død og ~ för tusan

1 kro [kro'] -en [kro'an] -er [-[kro'-ar]-] {+[kro'- ar]+} kräva [hos fåglar]

2 kro [kro'] -en [kro'an] -er [-[kro'-ar]-] {+[kro'- ar]+} krog, värdshus, gästgivaregård

3 kro [kro'] rfl, ~ sig kråma (brösta) sig

krog [krå'y] -en -e I [järn]krok 2 hörn, vråx krok (jfr 2 kro); trækKe ~ dra fingerkrok; spænde ~ sätta krokben; bide på -en nappa på kroken; trænge op i en ~ sätta i klämman (i förlägenhet) -e tr kröka, böja -et a krokig, böjd; bildl ränkfull krokan [krokang'] -en [slags] spröda, knapriga småkakor (jfr kransekage)

1 kroket [kr og'a ö] krocket [spel]

2 kroket' [o] -ten -ter kok krokett krokodille [kroko-, kråga|dil'a] -n

-r krokodil kromand krögare, värdshusvärd kron||ben näst yttersta tåbenet hos hovdjur -dyr kronhjort krone [o] I -n -r krona II tr kröna; bekransa; -s med held krönas med framgång -stykke enkrona -t a krönt; ärad, ansedd; have sine -de dage ha det bra, må som en prins kronik' [o] -ken -ker understrec-

kare [i tidning] kroning kröning

kronj|jyde invånare i trakten mel-

lan Århus och Randers i Jylland, 'äkta jyllänning' -raget a med rakad hjässa -ragning tonsur krop' [o] -pen -pe 1 kropp 2 [-stru-ma[svulst]-] {+stru- ma[svulst]+} 3 bot vårklynne-kredsning gymn bålrullning -stykke bål

kro||stue värdshussal -vært krögare, gästgivare krudt' -et krut; han har ikke opfundet -et han var inte med när krutet fanns upp; spare sit ~ spara sina krafter -slam krutsmuts -værk krutbruk kruk' -ken dubbel bet [i 1'hombre] krukke [o ei. å] -n -r kruka; F till-gjord (affekterad) kvinna, diva; F hatt, huvud; små -r har også ører små grytor ha också öron -ri' ~et tillgjordhet, divafasoner -t a till-gjord, affekterad krum' [o ei. å] a krokig, böjd; F gå på ~ [arm] gå arm i arm; gå på med ~ hals hugga i av alla krafter -baneskyts mörsare

1 krumme [o ei. å] tr kröka, böja

2 krumme [o ei. å] -n -r inkråm [i bröd], brödsmula; matrest, lämning; [dial.] en bitte ~ en liten smula; -r er også brød små smulor äro också bröd; der er -r i ham det är. ruter i honom -sukker druvsocker, glykos

krum||ning krökning; böjning; kurva -rygget a krok-, kut|ryg-gig - sabel kroksabel -stav kräkla -tap vev -tarm nedre delen av tunntarmen

1 kru's -et - krus, mugg

2 kru's -et krus [ning], veck, rynka, våg

3 kru's pl F kronor; en halv snes ~ en tia

kruse tr krusa, locka, våga, frisera; rynka (jfr nøde) krusedulle -n -r krumelur, släng, pl krusiduller, snirklar, bildl omsvep, formaliteter kruset a krus | ig, -ad, rynkig; gøre

ens hoved ~ göra ngn förvirrad krustade [krysda'öa] -n -r kok krustadkry

kry' a morsk, stursk, karsk, kavat,

viktig (jfr rask) kry'b -et - kryp krybbe [y] -n -r krubba kryb||dyr kräldjur -e kr♂b krøbet itr krypa; [om tyg] krympa - skyttegræsk jägarliistoria -skytteri' ~>et tjuvskytte krydllder [-ød- ei. -yö-] ~en ~e [stor] veteskorpa -deri' ~et ~er krydda -re tr krydda kryds [krys'] -et - 1 kors, kryss; ländkors; på (over) ~ i kors; på ~ og tværs kors och tvärs, i alla riktningar 2 & kryss[ning] -betjent åld kust vakt -båd åld tullbåt -e I tr korsa; komma i vägen för, hindra II itr & kryssa -er ~en ~e kryssare -finér kryssfaner, ply-wood -forhør korsförhör »hvælving kryss val v -ild korseld -mast mesanmast -ning kryssning; korsning -og-tværs-opgave korsord, ç>rdfläta - punkt skärningspunkt -togt & kryssning krykke [0] -n -r krycka krympe [0] I itr krympa II tr kröka, böja; krympa III rfl, ~ sig kröka (vrida) sig krypt [y ei. 0] -en -er krypta - kirke krypta

krystal' -len ei. -let -ler kristall kryste [y] tr krama, klämma; omfamna; ~ druer pressa druvor kryster [y] -en -e

[feg] stackare, kruka

kræ' -et - [hus]djur, kräk, kryp;

liten stackare kræbs se krebs

kræft -en läk kräfta (jfr krebs) -byld kräftsvulst kræfter se 2 kraft kræftknude kräftsvulst kræge -n -r krikon krækling kråkbär kræ'm -en -er 1 [hud-, tand-, [-sko]-kräm-] {+sko]- kräm+} 2 fromage; vaniljsås (jfr frugtgrød)

kræmmer -en -e krämare, köp-y man, handlande -hus strut -latin

kökslatin kræmsovs vanilj sås

1 krænge -n -r & ögla, bukt, kink

2 krænge I tr kränga, vända ut och in, flå; ~ op kavla upp II itr kränga, lägga sig på sidan

krænke tr kränka, bryta mot, såra,

förnärma -lse kränkning kræ's -et sötsaker, gotter -e itr, ~ op for en rikligt undfägna (traktera) ngn kræve tr kräva, fordra; ^ en for penge kräva ngn på pengar; ~ ind inkassera; ~ en til regnskab avkräva ngn räkenskap krøb se krybe

krøb[b]elspil [0] & vinsch krøbet se krybe

krøbling [0] -en -er krympling krøge [øy] tr kröka, böja krølhår [0] tagel -et a krusig,

krullig, lockig krølle [0] A -n -r 1 [hår] lock, slinga; krumelur, släng; slå -r locka sig, ringla sig; slå -r på halen slå knorr på svansen 2 veck, rynka; slå -r på næsen rynka på näsan BI tr locka, krusa; ~ sammen skrynkla ihop II itr, ~ sammen skrumpna, rulla ihop sig -jærn locktång -pind papiljott -t a lockig; krökt; rynkig, skrynklig; F invecklad

krøltop lockigt (krusigt) huvud krøn'ike [0 ei. ö] -n -r 1 [historisk] krönika 2 löst prat, skvallerhistoria

1 krøs [krø's] -et - © fals [i lagg]

2 krøs [krø's] -et - [tarm]käx, krös krå's -en -er (krå'se -n -r) muskelmage; -er [kok.] gåskrås; få noget i -en få ngt i krävan; smøre sin ~ smörja kråset

kube -n -r 1 [bi]kupa 2 halmkorg ku'bus -en -er mat kub kue tr kuva, undertrycka, hämma kuf [o ei. å] -fen -fer & [holländsk] koff

kuffert [o ei. å] -en -er kappsäck,

resväska, [liten] koffert kugle [ku(y)la] -n -r kula, klot -dannet a sfärisk, klotrund -leje kullager -skud bösskott; skotthåll -stød kulstötningkuguar

i

kugua'r -en -er zool puma kujone're tr förtrycka, kuscha, topprida

kuk [kuk'l, et, pl. - kuku; ikke et ~

inte ett ord, inte ett dugg kukjkasse tittskåp; skämts kamera

1 kukke [u] Hr säga kuku, gala [om gök3

2 kukke [u] itr 1 titta, kika 2 se kukkelure

kukkelu're itr sitta ensam hemma, [sitta och] kura kukker [u] -en -e 1 gök 2 plunta -ur gökur

kuk||kuk'ur gökur -mand se kuk-

kul' [o ei. å] -let [-1'aö] - kol -and

zool sjöorre kulan't a hand tillmötesgående kul||brinte kolväte -brænder kolare

kulbute're [kylby-] itr falla fram-

stupa, slå en kullerbytta kuld [kul'] -et - kull; generatio^; lyse i ~ o g kon legitimera [ett oäkta barn]; bildl knäsätta, er-, god I känna kul I damp kolos

kulde [kul'a] -n köld, kyla -gys-ning frosskakning, rysning kuldykaste tr kullkasta; upphäva -sejle itr kantra; bildl lida skeppsbrott

kuldüskær a frusen [av sig], ömtålig för kyla -slå tr kylslå, ljumma, tina upp

1 kule I -n -r 1 grop, grav; stuka 2 poet håla, [rövar]kula II tr lägga i stuka

2 kule itr, ~ op blåsa upp kulegrave tr djupplöja kulilgrube kolgruva -ilte koloxid kulis'se -n -r kuliss -feber rampfeber

kul'k [u ei. o] -en -c 1 matstrupe,

svalg 2 klunk, drag kulUkasse kolbox -lager kolupplag (jfr kugleleje) -leje min stenkolslager kuliende [o ei. å] adv, ~ mørk (sort) kolmörk (kolsvart)

1 kull'er [u] -en - kolja

2 kull'er [u] -en vet koller

1 kullet [u] a kal, naken, skallig, hårlös; [om boskap] horn lös; [om kyrka] utan spira (torn)

2 kullet [o ei. å] a förkolnad; sotig kul||mine kolgruva -mule zool

kummel -os kolos; koloxid »ravende adv, ~ sort kolsvart kulret [u] a kollrig, tokig kul||skovl -skuffe kolskyffel -smuld kolstybb -sort a kolsvart -støv • kolstybb -sur a, ~t salt karbonat -svier kolare kulturtrin kulturstadium kulj|tus [u] -ten -ter kult, [-[guds]-dyrkan,-] {+[guds]- dyrkan,+} tillbedjan -tus|minister åld ecklesiastikminister kul|tve|ilte koldioxid kulø'r -en -er kulör, färg; svige ^ inte bekänna färg; F være i ~ vara på gott humör kumme [o ei. å] -n -r 1 bassäng,

cistern; tvättfat 2 skål, bål kummen se 2 kommen kumm'er [o ei. å] -en sorg, bekymmer -lig a bekymmersam, bedrövlig, jämmerlig; torftig, tarvlig, usel -lighed elände, usel-het, torftighet

kun [o ei. å] adv endast, blott, bara kundbar [o ei. å] a allmänt känd,

notorisk; namnkunnig kunde [o ei. å] -n -r kund kund||gøre tr kungöra -gøreise kungörelse -skab ~en ~er kunskap, kännedom kunne [u] kunne kunnet tr kunna, förmå; det kan jeg ikke [gøre] for det rår jag inte för, det är inte min skuld; de kunne godt sammen de kommo bra överens; det kan godt være det är mycket möjligt -n skicklighet, kunnighet kuns [o ei. å] adv åld se kun kun'st [o ei. å] -en -er konst; ved~ på konstgjord väg; den lille ~ småkonsten; det er min mindste ~ det är inget besvär för mig; -en stiger det går framåt -færdig [-fær'dij a sinnrik; komplicerad -ig a konstig, underlig; konst-kunstkammer

gjord, artificiell; konstlad, onaturlig; ~t åndedræt konstgjord andning; ~t lys artificiell belysning, eldsljus; ~e teender löständer -kammer åld konst-, ku-riositets|kabinett -let a konstlad, sökt, överdriven, utstuderad -løber konståkare -ner ~en ~e konstnär -nerisk a konstnärlig -ord fackterm -skøjteløb konståkning -sprog fackspråk, terminologi; konstgjort språk, internationellt hjälpspråk -stof konstmaterial [plast o. d.] kup' [u] -pet - kupp kupe'ret [u] a kuperad kuple [u] rfl, ~ sig välva sig

1 kup'let [u] a välvd, kupig; ku-polformig

2 kuplet' [ul -ten -ter kuplett; rimmat verspar

kupon [kupong'] -en -er kupong kup pel [kub'-] -[pe]len -ler kupol; [lampjkupa, glas|kupa, -monter

1 kur [ku'r] -en -e läk kur (jfr skilderhus)

2 kur [ku'r] -en kur, uppvaktning; gore ~ til uppvakta, kurtisera

kura'tor -en -er 1 konkursförvaltare 2 mot s v akademiräntmästare 3 kurator [vid stiftelse] 4 åld förmyndare

1 kure I itr 1 sitta hopkrupen, kura 2 ruva, ligga på ägg 3 glida, rutscha, hasa II tr 1 ruva 2 komma att glida, skjuta (driva) på

2 kure itr, ~ til en uppvakta (kurtisera) ngn

kurjér [-e'r] -eren -erer kurir kure're tr behandla, bota; ~ pä plåstra med kur|igæst brunnsgäst -hotel brunnshotell -hus societetshus [vid badort] kurmageri kurtis

1 kurre [u ei. o] -n -r knut; der cr kommet en ~ på tråden det har kommit en fnurra på tråden

2 kurre [u ei. o] itr kuttra -n s kuttrande

kur s [u] & hand kurs, riktning (jfr kursus)-, sætte ~ efter styra

kurs mot; stå i hoj ~ stå högt i kurs; ud[e] af ~ omodern, föråldrad; være i ~ vara omtyckt (på modet) -bevægelse kursrörelse, pl f Viktuätioner [på börsen] kursist' -en -er kursdeltagare,

'kursare' kursted kurort, hälsobrunn kurs'us [u] -et -er ei. ~ [läro]kurs kurv [kur'(v) ei. kor'(v)] -en -e korg (jfr pølse)] være ene hane i -en vara högsta hönset, spela första fiolen; få (hente sig) en ~ få korgen kurve [u ei. o] -n -r kurva kurveflaske korgflaska kusine [-na] -n -r [kvinnlig] kusin

fjlr fætter) kuske tr kuva, kuscha, kväsa,

stuka (jfr farte) kuskesæde kuskbock kustode [-o'öa] -n -r 1 [-vaktmästare]-] {+vaktmäs- tare]+} 2 boktr kustod kutling [kud'leng] -en -er zool smörbult

1 kutte [u] -n -r [munk] kåpa

2 kutte [u] tr & kapa, skära av kvaba; b'belse -ppelse -n -r

skämts illamående, nervositet kvabbe -n -r zool lake kvab||bet a -set a tjock, fet; slapp, sladdrig

kvab so zool [honan av] stenbit, kvabbso -torsk p idiot, dumbom

1 kvad [kva'ö ei. kvaö'] -et [-[kva'-öat]-] {+[kva'- öat]+} - kväde, sång

2 kvad se 2 kvæde II kvadder [kvaö'ar] -et ei. -en dy,

gyttja, [snö] sörj a kvade [ö] -n ei. -t kåda, harts kvadre [kvaö'ro] tr krossa, slå sönder

kvadrille [-il'ja] -n -r kadrilj

kvag [kva'yj, gå i ~ gå sönder (itu); slå 2 ~ slå sönder, krossa kvaj se kvæg 2 -hoved dumbom, nöt

kvakle itr fuska, kvacksalva kvakse itr kväka

kva'1 -en -er kval, plåga; besvär kval'k -en -ved olvon, snöbollsbuskekvalm

T37

kvæk

kval'm I -en 1 tät rök, ånga 2 oväsen; gore ~ bråka II a tät; kvav, tryckande, kvalmig, kväljande -e I ~n illamående, kväljningar; det er til at få ~ af det är äckligt II 1 itr röka, bolma 2 tr kvälja 3 opers, det for en man mår illa -e]pind dålig cigarr kvalt kvalte se kvæle kva'n -\n}en ~[n]er bot strätta kvant[s]vis [kvan' 't (s) vi's] adv

åld för syns skull, på skämt kvark -en ei. -et 1 ostmassa 2 åld

skräp, smörja kvarta'lsdranker periodsupare kvarte'r -et -er ei. - 1 stadsdel; åld kvarter [i stad] 2 [-kvartstimme];-] {+kvarts- timme];+} et -s tid ungefär en kvart 3 logi, kvarter 4 pardon, nåd -ar-rest permissionsiörbud, kasern-arrest -slag kvartslag kvartet' -ten -ter kvartett kvartmil sjömil

1 kva's -et ris, kvistar

2 kva's, gå (slå) i ~ gå (slå) sönder

1 kva'se I tr klämma (krama) sönder II itr, ~ sammen braka (störta) samman

2 kva'se -n -r fiskebåt med sump, kvass -dam fisksump

kvaske I itr plaska, skvalpa, säga skvatt; ^ sammen braka samman II tr slunga (kasta, dänga) Engt mot ngt annat] så att det säger skvatt

kvast -en -er tofs; bot [tvåsidigt] knippe (jfr i kost) -et a tofs|-prydd, -liknande kvejl [kvai'l] -en - ei. -er & i bukter uppskjutet tåg kvid|der [kviö'ar]y -ren ei. -ret kvitter; pladdj rande, er; jeg sagde ikke et ~ jag sade inte ett knyst

kvide [ö] -n ångest, oro, kval, vånda

kvidre [ö] itr kvittra; iollra, pladd-ra -n kvitter

1 kvie -n -r kviga

2 kvie rfl, ~ sig ved dra sig för

1 kvik' [i ei. e] -ken -ker kvickrot

2 kvik' [i ei. e] a kvick, livlig; frisk, kry, pigg (jfr vittig) -ke I tr göra frisk (kry); ~ op pigga upp II itr, ~ op bli frisk (kry, pigg), kvickna till -sand flygsand -sølv kvicksilver

kvind||agtig [kvenag'di] a veklig, feminin -e [kven'o] kvin-

na -elig a kvinnlig -e|menneske F kvinnsperson, fruntimmer -e|stemmeret kvinnlig rösträtt -e[tække kvinnotycke kvi'ne -n -r kvintern [i [-nummerlotteri]-] {+nummer- lotteri]+}

kvinkele're [kven-] itr kvintilera,

kvittra; klinka kvint [kven't] -et - äldre viktenhet = 5 gr kvist [e] -en -e 1 kvist, gren 2 vinds|våning, -kupa; F huvud, hjärna;, kave ild[ebrand] på -en ha eldrött hår -kammer -værelse vindskupa kvit' [i] a kvitt; blive noget ~ bli kvitt (slippa från) ngt; ~ og fri skuldfri -te tr itr kvitta; säga farväl till, avstå från -te're tr itr 1 kvittera; ~ for lämna kvitto för 2 svara, ge igen 3 lämna, avstå från; läk av|ge, -söndra, uttömma -te'ring kvitto kvota, -en kvot -del kvot kvotien't -en -er kvot -række geometrisk serie

1 kvæde [ö] -n -r bot kvitten

2 kvæde [öl I -t -r kväde, dikt ir kvad [kva'ö] kvædet tr itr kväda, sjunga; ~ den gamle vise komma med samma visa

kvæg [kvæ'y, i bet. 2 äv. kvai'] -et - 1 [nöt]boskap, kreatur 2 F dumbom, nöt kvæge [y] tr uppliva, vederkvicka, förfriska -drik läskedryck -lse vederkvickelse kvæget [y] a dum, plump kvæg||ne [y] tr itr vederkvicka[s]

-som a uppfriskande kvægsølv kvicksilver kvæk' -ket - kväkande; [om gäss] kacklande; han sagde ikke et ~ han sade inte ett knystkvæker

1 kvæ'ker [7] -en -e zool bergfink

2 kvæ'ker [7] -en -e kväkare kvække itr kväka; [om gäss]

kackla -ns kväkande kvæld [kvæl'] -en -e högt poet kväll (jfr aften) -e itr kvällas; lida mot slutet kvæle kvalte kvalt [kva'lt] tr kväva, strypa; undertrycka; ~ i fødslen (spiren) kväva i sin linda; -s af latter kikna av skratt -r|slange boaorm -r|tag struptag kvælstof kväve

kvæ'r a adv åld poet stilla, lugn[t], tyst

kVærk -en -er strupe -ei tr strypa

II vet kvarka kvær'n -en -e [enklare] kvarn (jfr mølle) -e I tr mala II itr pladdra, babbla

kvæse -n -r zool dynt av följ -bændelorm zool blåsbandmask kvæste tr skada, stöta, krossa,

såra -lse krossår, kontusion kvæs't||or ~en ~er kvestor; skattmästare, [vid univ.] åld motsv akademiräntmästare (jfr kurator) -ur [kvæsdu'r] ~en kvestur; [vid univ.] motsv räntekammare kvæs|urt bot blodtopp kyk[e]liky itj kukeliku! kyklop [-o'pj -en -er cyklop iykyle tr kasta, slunga (jfr køle) kylling [y] -en -er kyckling; forloren ~ kalvkyckling -e|hjerne bildl hönshjärna -e|moder, kunstig ~ äggkläckningsmaskin kyndig [køn'di] a kunnig, erfaren ky'n||iker ~en ~e cyniker -isk a cynisk -is'me ~n cynism, cyniskt yttrande ky'pe -n -r färg|kyp, -bad kyper [ky'~ ei. ky'-] -en -e källarmästare ei. servitör på vinstuga; vin|tappare, -provare, -handlare (jfr tjener) kyprisk a cypriotisk kyrads' -et -ev kyras' -set -ser kyrass

kyradjsér kyras jsér -seren -serer

kyrassiär kys [køs'] -set - kyss

1 ky'se -n -r mössa, kråka

2 ky'se køs ei. kyste, ky'st tr skrämma; ~ bort (væk) skrämma (jaga) bort

kyshånd, med ~ med största

nöje, med förtjusning kys-mig-om-du-kan-hat stor,

upptill framskjutande damhatt kys-mig-straks-hat liten damhatt utan framskjutande brätte kysse [0] tr kyssa; ~ på fingeren ad kasta slängkyssar till -ri' ~et kyssande -tøj skämts mun kyst [0 ei. y] -en -er kust, strand -hospital kustsanatorium -skyts kustartilleri kæbe -n -r käk, käft; klo [i tång] -stød käkslag

kæde [9] I -n -r kedja; kätting; ränning, varp [i väv] II tr, ~ sammen sammanlänka, förena -bro hängbro -kasse kedjeskydd Epå cykel] -rum kättingslår kæ'fer -en -e se kæfert -e'ret a F berusad -t ~en ~er F rus; have en ~ på vara berusad (påstruken) kæft -en -er käft, gap, trut; rap i -en slagtårdig; holde trit og retning visa blind lydnad [eg. om militär disciplin: 'hålla käft, takt och rättning'] -e itr, ~ op käfta, gaffla, sägaxemot kæk' a käck, oförfarad, djärv kække itr kackla [om gäss] kæld|er [kæl'ar] -eren -[e]re källare

1 kælderhals källar|hals, -nedgång

2 kælderhals bot tibast kældermand åld ordlek, vits kæ'le itr, ~ for kela med, smeka,

bildl leka med -barn -dæg'ge kelgris, älskling -n a smeksam, öm, inställsam; vek, ömtålig -navn smeknamn -n|hed -n|skab smeksamhet, ömhet kæl'k -en -e kälke - ei ~r kälke II itr åka kälke -ning kälkåkning kælling [kæl'eng] -en -er käring -eri' ~et feghet kæltring se keltring kælv||e itr kalva -e|tid kalv-ningstid -ning kalvningkæmfer

kæmfer -en -e ark anfang, impost; tvärpost [på fönster] kæmme tr [fin]kamma (jfr 2 rede)', ådra, marmorera kæmner -en -e stadskamrer »kontor drätselkammare kæmpe I -n -r 1 jätte 2 kämpe, krigare 3 bot groblad II itr kämpa, strida; tävla - grav -høj gravhög, ättehög -mæssig a jättelik, kolossal -skikkelse jättelik gestalt -skridt, det går frem med ~ det går framåt med stora steg kængu'ru -en -er känguru kæntrlje itr kantra -ing kantring

kæp' -pen -pe käpp, stav (jfr stok)] hans tunge går som [en] ~ i et hjul munnen står aldrig stilla på honom kæphøj

a mallig, viktig kæppe itr F käfta; ~ imod {igen) ge svar; ~ op prata på, gaffla

1 kæ'r -et - kärr, moras

2 kæ'r a 1 kär [för ngn], älskad, avhållen (jfrforelsket)] [dial.]vcere ~ af (ad, efter) tycka om 2 söt, rar, näpen

kære I -n jur besvär [av enklare slag; jfr anke, appel] II itr 1 jur klaga, besvära sig 2 poet klaga, jämra sig

kæremo'r, her hjælper ingen ~ här hjälper inga böner kær'este I -n -r fäst|man, -mö II itr F flörta -brev kärleksbrev -folk fäst[e]folk -re're itr F flörta -ri' ~et ~er flört -s dep flörta -sorg kärlekssorg kær'lig a kärleksfull, öm -hed kärlek; få ~en at føie (prøve) få känna på annat, få obehag; brændende ~ studentnejlika kærling se kælling kærminde [-men'a] -n -r poet förgätmigej kærne se kerne

kærre -n -r kärra, vagn (jfr trækvogn) kærte se kerte

kærtegn [kær'tai'n], et smekning -e tr smeka

kæruld bot ängsull

1 kær'v -en -e' fåra, hak, inskärning

2 kær'v -en -e dial kärve (jfr neg) kætter -en -e kättare

1 kævl [kæu'l] -et käbbel, gräl, träta

2 kævl [kæu'l] -en se kævle kævle [æu] -n -r [trä]stock; klubba; [run] stav.

kævles [æu] dep kivas, munhuggas, gräla kø [kø' ei. kø:] -en -er 1 kö [rad av

väntande] 2 biljardkö køb [kø'b] -et - köp; till -s till salu; give' ~ ge efter, göra medgivanden; oven i -et [till] på köpet -e tr köpa; ikke vide, om man er købt eller solgt varken veta ut eller in; han var ikke den man købte ham for han var inte den man trodde honom vara -e|dygtig a köpstark -e|evne köpkraft -e|kort ransoneringskort [för vissa varor, t. ex. -textilier] København [køb(3)nhau'n] Köpenhamn k-er ~en ~e köpenhamnare k-erinde [-en'a] ~n ~r köpenhamnska

købe||r ~en ~e köpare -stævne ~t [handelsjmässa [isht om den årMga mässan i Fredericia] købmand [kø(b)'man'] -en købmænd köpman -s|handel diversehandel -s|mæssig a affärsmässig kød [køö'] -et [kø'öot] - kött; gå alt -ets gang gå all världens väg, dö, gå hädan -bolle frikadell (jfr frikadelle) K-byen 'slakteri-staden' i Köpenhamn -elig a köttslig -et a köttig -fars köttfärs -farvet a köttfärgad -fuld a köttig -hoved stort/klumpigt huvud; bildl fårskalle -maskine köttkvarn -udsalg slaktarbutik køer pl av ko ei. kø køje [koio] -n -r 1 [sov]alkov 2 koj, hängmatta; gå til køjs [koi's] gå till kojs; holde -n (ligge til kojs) vara sängliggande køkken [0] -et -er kök; muntert ~ porslinskrossning [i tivoli] -havekøkkenmødding

i

köksträdgård -mødding avskrä-deshög från stenåldern -skriver

1 herre intresserad av matlagning (som lägger sig i hushållsbestyren)

2 F intendentursoldat -va[dlsk diskho, slask

1 køl [kø'l] -en -e köl

2 køl [kø'l] a poet sval, svalkande, kylig -e tr svalka, kyla; bildl ge utlopp åt, ge luft åt; ~ sit mod på en låta sin vrede gå ut över ngn; jernet skal hamres, før det ~s man skall smida, medan järnet är varmt -e|hus kylhus -er

kylare -erjhjelm -er|kappe motorhuv -e|skab kylskåp -ig a kylig, sval -ig|hed kyla, svalka -ing avkylning svalka, sval fläkt

1 kølle [øj -n -r klubba

2 kølle [o] -n -r lårstycke [av slaktdjur]

3 kølle [0] -n -r tork|ugn, -hus, kölna

køllert [køl'art] -en -er kyller kølne [køIna] I tv kyla, svalka; dämpa II itr svalna, kallna III dep, -s svalna kølvand kölvatten -sjlinie -slorden & kolonn, kölvattensordning

1 køn [kön'J -net - kön; gram genus

2 køn [kön'] a vacker, täck; behaglig, tilltalande; älskvärd; en ~ lille formue en rätt ansenlig förmögenhet; det er en ~ en det är just en snygg figur (en snygg nistoria); sidde -t i det vara illa ute; noget -t noget en snygg historia

kønrøg [kön'rji'j -en kimrök kønsjibøjning genusböjning -lig

a köns-, sexuell køre [0] I [ud] i een (eet) ~ i ett kör (sträck) II tv itr köra, åka; komme [godt] op at ~ råka illa ut; ~ en ordentlig igennem förhörangn (plugga med ngn) grundligt; ~ med en tyrannisera ngn; ~ en ned köra omkull ngn, köra över ngn; ~ om köra omkring; ~ en over köra över. ngn; ~ på cykel (jernbane) åka cykel (tåg); ~ sammen köra ihop; blanda ihop; ~ til öka

farten; ~ en-til vänja (uppfostra, dressera) ngn; ~ heste til köra in hästar; ~ træt tröttna; ~ en træt trötta ut ngn; være -nde åka, isht ha egen vagn; være godt -nde ha ett utmärkt ekipage; [bildl.] godt -nde välbärgad; smat -nde fattig; enfaldig -plan tidtabell [för [-järnväg]-] {+järn- väg]+} -prøve körkortsprov -skole bilskola -tilladelse tillstånd att föra bil, körkort; kör tillstånd - tur åktur -tøj åkdon, fordon kørom' [0], et 1 filmjölk med rivet bröd och socker 2 sammelsurium kørs||el [0] ~[e]len -ler körsel, transport; trafik; en times ~ herfra en timmes körväg härifrån -els[retning körriktning køs se kyse

køter [kø'-] -en -e hundkräk, by-racka; drummel, slusk -agtig a argsint, brutal kå' -en -ev dial kaja kåbe -n -r 1 [dam] kappa 2 kåpa; dække (skjule) med kærlighedens ~ ha överseende med kåd [kå'ö] a yster, ostyrig, odygdig, uppsluppen, yr, lekfull -hed lekfullhet, ostyrighet, odygd -mundet a frispråkig, näsvis, taktlös -mundethed näsvishet, nonchalans kåg [kå'y] -en -e pråm; flatbottnat segelfartyg kål [kå'1] -en kål [soppa]; søbe den ~ man selv hav spyttet i hålla till godo med det man förut har försmått -hoved kålhuvud; bildl dumbom kålhøgen [-hø'yan] a övermodig, inbilsk, näsvis, stursk -hed inbilskhet, sturskhet kåljjorm kålmask -rabi [-[kål-ra'bi]-] {+[kål- ra'bi]+} ~en ~ ei. -rabev kålrabbi -roe kålrot kår [kå'r], et - [vanl. pl\] förhållanden, villkor, omständigheter; have gode ~ ha det bra, vara välbärgad; sidde i små ~ ha det knappt (besvärligt) kårde [kå'ra] -u -r värja -stok värj käppkåre

kår||e tr kora, [ut]välja -ing 1 premiering [av avelsdjur] 2 hist val genom handuppräckning [enl. dansk vallag 1849—1915] 1 kås [kå's] -en -e bädd för mind-

re båtar [bildad av två rader [-stenar]-] {+ste- nar]+}

2 kås [kå's], en åld kurs, riktning, kosa; gå (styre) sin egen —> gå sin egen väg

lab' -ben -ber ram, tass, labb; suge

på -ben suga på ramarna laban -en -er lymmel, slyngel, drulle; doven ~ latmask, dagdrivare -[s][alder slyngelålder [--[s]-streg-] {+-[s]- streg+} pojkstreck, rackartyg

1 labbe itr traska, trava

2 labbe se labe

labe (labbe) tr lapa, sörpla i sig laborato'rium 1 laboratorium 2 seminari|um, -ejövning [vid univ.] labsalve tr & lappsalva, bestryka

med tjära labskovs [labs'kou's] -en laps-kojs, ragu, mischmasch

1 lad [laö'] -et [laö'at] - ställning, underlag; lastflak; arbetsbord

2 lad [la'ö] a lat; ligge på den -e side ligga på latsidan

1 lade [ö] -n -r lada, loge

2 lade [ö] -n -r åld låda, skrin

3 lade [la'öa; vard. la (kort a)] lod [lo'ö, lo(ö)] ladet ei. ladt I itr o. opers låtsa; synas, tyckas; det -r smukt det låter bra; ~ til at se ut att II tr 1 [under] låta; lad være ! låt bli! 2 låta, tillåta, medgiva 3 [efter]lämna; ~ sit liv låta sitt liv; ~ løs släppa lös 4 [föran] låta; — en hente låta hämta (skicka efter) ngn; -r os bede låtom oss bedja

4 lade [ö] tr lasta, frakta; ladda ladegård 1 ekonomibyggnad [er]

[på större gård]; större gård med tillhörande arrendegårdar 2 fattiggård, -hus [efter den Köpenhamns slott tillhöriga ladegärd,

j

som användes som fattighus]; komme på -en komma på fattighuset; være lige til -en vara alldeles utblottad -s|lem fattighjon

1 laden [ö], hans gøren og ~ hans görande och låtande

2 -laden [ö] üsms.j -aktig, -artad, t. ex. sortladen svartakt ig, mörk

ladeplads 1 lastageplats; mindre samhälle vid kusten som är hamn för en stad inne i landet 2 kaj

1 la'der [ö] -en -e laddare

2 la'der [ö] pl låter, fasoner ladested se ladeplads ladhed lättja

ladning [ö] laddning -s|flaske

leydnerflaska laf' -fet -fer skedblad lag [la'y] -et - lager, skikt; lag; gå (give sig) i ~ med börja på med lagde se lægge

lage [y] I -n -r lake (jfr kvabbé) II tr lägga i saltlake -agurk saltgurka

lag [en [la'y(a)n] ~[e]net -[e]ner lakan

lagkage tårta med flera bottnar, laggtårta; livet er ikke lutter ~ livet är icke endast en dans på rosor lagre [y] tr lagra lagune [-un'3] -n -r lagun lagvis adv varvtals, i skikt låk' -ken ei. -ket -ker lack lakaj' -en -er lakej lake're tr lackera

1 lakke tr lacka

2 lakke itr o. opers lida, skrida; kåre

kår||e tr kora, [ut]välja -ing 1 premiering [av avelsdjur] 2 hist val genom handuppräckning [enl. dansk vallag 1849—1915] 1 kås [kå's] -en -e bädd för mind-

re båtar [bildad av två rader [-stenar]-] {+ste- nar]+}

2 kås [kå's], en åld kurs, riktning, kosa; gå (styre) sin egen —> gå sin egen väg

lab' -ben -ber ram, tass, labb; suge

på -ben suga på ramarna laban -en -er lymmel, slyngel, drulle; doven ~ latmask, dagdrivare -[s][alder slyngelålder [--[s]-streg-] {+-[s]- streg+} pojkstreck, rackartyg

1 labbe itr traska, trava

2 labbe se labe

labe (labbe) tr lapa, sörpla i sig laborato'rium 1 laboratorium 2 seminari|um, -ejövning [vid univ.] labsalve tr & lappsalva, bestryka

med tjära labskovs [labs'kou's] -en laps-kojs, ragu, mischmasch

1 lad [laö'] -et [laö'at] - ställning, underlag; lastflak; arbetsbord

2 lad [la'ö] a lat; ligge på den -e side ligga på latsidan

1 lade [ö] -n -r lada, loge

2 lade [ö] -n -r åld låda, skrin

3 lade [la'öa; vard. la (kort a)] lod [lo'ö, lo(ö)] ladet ei. ladt I itr o. opers låtsa; synas, tyckas; det -r smukt det låter bra; ~ til at se ut att II tr 1 [under] låta; lad være ! låt bli! 2 låta, tillåta, medgiva 3 [efter]lämna; ~ sit liv låta sitt liv; ~ løs släppa lös 4 [föran] låta; — en hente låta hämta (skicka efter) ngn; -r os bede låtom oss bedja

4 lade [ö] tr lasta, frakta; ladda ladegård 1 ekonomibyggnad [er]

[på större gård]; större gård med tillhörande arrendegårdar 2 fattiggård, -hus [efter den Köpenhamns slott tillhöriga ladegärd,

j

som användes som fattighus]; komme på -en komma på fattighuset; være lige til -en vara alldeles utblottad -s|lem fattighjon

1 laden [ö], hans gøren og ~ hans görande och låtande

2 -laden [ö] üsms.j -aktig, -artad, t. ex. sortladen svartakt ig, mörk

ladeplads 1 lastageplats; mindre samhälle vid kusten som är hamn för en stad inne i landet 2 kaj

1 la'der [ö] -en -e laddare

2 la'der [ö] pl låter, fasoner ladested se ladeplads ladhed lättja

ladning [ö] laddning -s|flaske

leydnerflaska laf' -fet -fer skedblad lag [la'y] -et - lager, skikt; lag; gå (give sig) i ~ med börja på med lagde se lægge

lage [y] I -n -r lake (jfr kvabbé) II tr lägga i saltlake -agurk saltgurka

lag [en [la'y(a)n] ~[e]net -[e]ner lakan

lagkage tårta med flera bottnar, laggtårta; livet er ikke lutter ~ livet är icke endast en dans på rosor lagre [y] tr lagra lagune [-un'3] -n -r lagun lagvis adv varvtals, i skikt låk' -ken ei. -ket -ker lack lakaj' -en -er lakej lake're tr lackera

1 lakke tr lacka

2 lakke itr o. opers lida, skrida;lakrids

i

det -r ad aften det lider mot kvällen; ~ hjem ge sig på hemväg lakrids [-is7] -en e 1. -et -er lakrits laks -en -e - lax -ørred ~en ~er laxöring

lakune [-u'na] -11 -r lucka, brist, lakun

lalle itr lalla -n s lallande

1 lam' -met - lamm

2 lam' a lam; ~ på foden lam i foten

lamel' -len -ler lameli

1 lamme I tr förlama II itr linka, halta

2 lamme itr lamma, föda lamm lammelse förlamning, lamhet lampe -n -r lampa; F få (have) blus

på -n vara berusad -feber rampfeber -røg, blive til ~ gå upp i rök lampet' -ten -ter lampett lampevæge lampveke lampion [-iong'J -en -er marschall lampist' -en -er lamp putsare, -tän-

dare, lykttändare lampret' -ten -ter nejonöga lancet' -ten -ter lansett lancine'rende a läk stickande,

ilande [om smärta] land [lan'] -et -e land; ligge på -et

bo på sommarnöje landauer [lan'dou'ar] -en -e landå land||bo ~en ~er lantbo -bo|-v høj'skole lantbrukshögskola -bol ~et ~ hist hemman, mantal -brug ~et ~ lantbruk lande itr landa

lanae||fejde inbördeskrig -mode stiftskonvent [av stiftets prostar] -mærke gräns[linje], område -plage landsplåga -vej landsväg; lige ud ad ~en enkel, rättfram landgang 1 landstigning 2 landgång -s|bræt landgång landjlgilde arrendeavgift -huk udde -husholdning lanthushåll -indvinding landvinning -ing landning -inspektør lantmätare -kort karta landlig a lantlig

land||ligger sommargäst -lov landpermission -løber vagabond -mand lantbrukare -måler lant-

mätare -nams|mand nybyggare [på Island] lands||by by -dommer motsv hovrättsråd -ret motsv hovrätt -rets I sagfører advokat berättigad att föra talan i landsret och underret

landsoldat [eg, före 1849, om] inom landet utskriven soldat, [nu skämts om dansk] infanterist i allm. [om -en skrev P. Faber 1848 soldatvisan Dengang jeg drog af sted] landsted lantställe, sommarnöje Landstinget första kammaren i

danska riksdagen (jfr amtsråd) landstryger landstrykare landtange näs landvæsen lantbruk lang' a lång -drag, trække i ~ dra ut på tiden; trække noget i ~ dra ut på (fördröja) ngt -dysse [slags] stendös

1 lange -n -r zool långa

2 lange I tr langa, giva, räcka; nå; ~ en en ud eyi en på kassen) slå till ngn, slå ngn i huvudet; ~ en en hånd ge ngn ett handtag II itr sträcka sig; ~ flittig til fadet göra heder åt anrättningarna

langelig a adv lång[sträckt], svagt buktande; längtansfull[t]; [-lång|-sam[t];-] {+lång|- sam[t];+} -randig[t] lang||halm långhalm; tærske ~ vara långrandig, tjata -kål, løjer og ~ skoj, skämt och skratt -line långrev

langs adv prep längs; på ~ på

längden, längsefter lang||skulpe lång fröskida -skøre

spricka, flaga langj|som a långsam -somm'elig a långrandig -trukken a lång|-dragen, -randig -t|rækkende a långtgående, x långskjutande -varig a långvarig -vejs adv långväga lanse I -n -r lans; harpun II tr harpunera -ner [lansane'r] lan-siar, ulan lanterne -n -r 1 lanterna 2 lanter-ninlap

i

lap' -pen -per lapp; en ~ papir en

papperslapp lapharve -n -r © rotbrytare laplænder -en -e lapp lappe tr lappa -ta lagad, lappad lappedykker zool

dopping lapperi' -et -er skräp, strunt laps -en -e sprätt, snobb -e rfl, ~ sig stoltsera, pråla, yvas, skryta -eri' ~et sprättaktighet, snobberi -et a snobbig, sprätt ig laptaske -n -r sköka la'r F pres t. 3 lade large [lar J(a)] a frikostig, generös, flott

larme itr larma, bråka, föra oljud larve -n -r larv; mask, skal la's -en -er trasa -et a trasig lask -en -er 1 [om kläder] kil, armspjäll 2 © skarv, lask -q tr 1 sy en kil i 2 © skarva, laska -e|-forbindelse © [sken] skarv järn lasket a däst, fet, pussig

1 laste tr lasta; svært -t tungt lastad

2 laste tr lasta, klandra, tadla lastværk se hastværk latinskole hist högre allmänt läroverk

latte -n -r läkt, ribba, spjäla latter [lad'arl -en -e skratt -lig a skrattretande, löjlig -mild a skrattlysten, glad, munter latværge -n -r farm latverg, mos lau'd -et -er betygsgrad, förk. för laudabilis = føvcte karakter (se d. o.); ~ et quidem egregie = første karakter med udmærkelse laug -et - se 2 lav laurbær lager, lagerbär -krönet

a lager|krönt, -kransad Laus[t], det er skidt med ~ det står illa till

1 lav [lau] -en [lau'an] -er bot lav

2 lav [lau] -et [lau'aö] - skrå, gille

3 lav [la'v] a låg

lavalder [lau-] [straff] myndighetsålder; minimiålder lavbenet [laa-] a kortbent 1 låve, af ~ i olag, ur jämvikt; sætte i ~ sätta på sin rätta plats, dra i led; sætte sig i ~ sätta sig till rätta, göra sig i ordning I

2 låve tr göra, laga, bereda, tillreda; ^ kaffe koka kaffe; ~ en kage baka en kaka; ~ om ändra, göra om; ~ spektakel bråka, föra oväsen

lavement [-mang'] -et -er lavemang

låve're itr & kryssa, lovera

1 la'vet a onaturlig, gjord, konstlad, sökt, oäkta

2 lavet' -ten -ter lavett lavhævd [lau-] [laga] hävd lavine [-i'na] -n -r lavin lavmål [lau-] minimum; under -et

undermålig, under all kritik

1 lavning [la'vneng ei. lau'neng] sänka, fördjupning

2 lavning [la'vneng] beredning, tillagning

lavvande [lau-] -t lågvatten; der er ~ i kassen det är bottenskrap i kassan -t a långgrund lavværge [lau-] -n -r förmyndare, god man

lazaret' -tet -ter militärsjukhus, fältlasarett (jfr hospital, sygehus)

1 le' -en -er lie

2 le' lo' le t itr skratta (jfr smile); ~ ad noget skratta åt ngt; ~ en ud skratta ut ngn

1 led [leö'] -en [le'öan] -er sida, riktning, farled

2 led [leö'] ~[d]et [leö'at] - [-led-[gång];-] {+led- [gång];+} länk; bot knä; mat term

3 led [leö'] -et [leö'at] - grind

4 led [le'ö] a led, ful, otäck; være ~ og ked af vara utledsen (trött) på

5 led [le'ö] imperf av lide

1 lede [ö] -n leda, avsmak

2 lede [öl itr söka, leta

3 lede [ö] tr leda; ~ samtalen hen pä noget föra samtaletån på ngt

ledegigt ledgångsreumatism ledelse ledning

ledelos a gänglig, ranglig; vek, slapp

ledemod [le'öomo'tV] -et - åld 1 led

2 lem, kroppsdel leder [ö] ledare

ledes [öj dep, ~ ved vara trött (utledsen) påledevand

ledevand läk utgjutning i en led ledhus grindstuga ledig [6] a ledig, sysslo-, arbets I lös -gang sysslolöshet, dagdriveri; — er fandens hovedpude lättja är alla lasters moder -gænger sysslolös person, dagdrivare ledknude ledknöl ledorm ringmask ledsage [leö'sa'ya] tr ledsaga -lse

följe, eskort; ackompanjemang ledte [le'ta] imperf t. 2 och 3 lede ledtegn semikolon ledtog -et samförstånd, maskopi,

komplott, sällskap lefle [læf'-] itr kokettera; ställa sig

in -ri' ~et koketteri leg [lai', högt. le'y] -en -e lek; olympiske -e olympiska spel lega't -et -er testamentarisk gåva,

donation; stipendiefond, -um lege [laia] itr leka legem||e [læ'yama] ~t ~r lekamen, kropp -lig a lekamlig -ligl-gøre tr förkroppsliga, personifiera -løs a okroppslig; abstrakt -s|stor a i kroppsstorlek -s[størrelse kroppsstorlek -s [øvelse kroppsövning

1 lege're tr testamentera

2 lege're tr kem legera, sammansmälta; kok avreda

legetøj leksaker

lejde [laida] -t lejd

lejder [laidar] -en -e & lejdare

1 leje [laia] -t -r läger, säng, bädd; lager, flöts; färjläge; [fisk]läge; flådens ~ flottstationen; kornet går i ~ säden lägger sig

2 leje [laia] I -n -r hyra; værelse til ~ rum att hyra; bo til ~ hyra II tr hyra -bibliotek lånbibliotek-r hyresgäst

lejervold dial förlägenhet, fara lejej|soldat legosoldat -tjener tillfälligt anställd servitör som passar upp vid middagar i hemmen o. d.

lejle [laila] -n -r kagge, kutting lejlighed [lai'lihe'ö] -en -er 1 våning, lägenhet 2 [båt] lägenhet 3 tillfälle; få ~ til at få tid (möjlig-

het) att; efter fattig ~ efter fattig förmåga; ~ gør tyve tillfället gör tjuven -s I vis adv tillfälligtvis lejr [lai'r] -en -e läger -e rfl, ~ sig

lägra sig lejring min skiktning, lagerföljd leksikion -on[n]et -a pl. best.

-åerne lexikon, ordbok lek||tie [læg7 Ja] ~n läxa -tion [læg Jo'n] ~en ~er lektion, föreläsning (jfr time); läxa, tillrättavisning -tions [katalog föreläsnings -katalog VI lem' -men -me lucka, läm 2 lem' -met -mer lem, extremitet;

medlem; hjon lemfæl'dig a överseende, skonsam lemme||dasker ~en lång,

ranglig person, 'majstång' »stiftelse fattig-, sjuk|hus lemming -en -er fjällämmel lemonade se limonade lempe I -n varsamhet, varlighet; fare med ~ gå varsamt tillväga; med ~ kan man komme æg i en humlesæk med lämpor

kommer man längst II tr 1 lämpa, anpassa, moderera 2 & lämpa, stuva -lig a varsam, skonsam, lindrig (jfr passende)-, en ~ straf ett milt straff -lse lättnad, modifikation -r [kol]lämpare le'n -et - hist län, förläning (jfr amt) len's a läns; ~ for tom på, utan -e I tr länsa, tömma II itr & länsa lensmand [le"nsman'l hist låntagare, vasall le'r -et - lera -et a lerig -klinet a tätad med lera

1 let [le't] se 2 le

2 let [laet'] a lätt -fængelig a eld-fängd - ne itr lätta, lättna -nem a begåvad, intelligent

letning & lättande [av ankaret] letsindig [-sen'di] a lättsinnig -hed lättsinn|ighet, -e

1 lette -n -r lett

2 lette I tr lätta, lyfta/lindra II Hr lätta, lättna - lig a adv lätt[eligen] -lse lättnad

lettroen||de a lättrogen -hed lätt-trogenhetleve

leve itr leva -dage pl, aldrig i mine ~ aldrig i livet -dygtig a livs|duglig, -kraftig -lig a; livet er ikke længer ~t livet är outhärdligt -mand vivör -måde levnadsisätt, -vett levende a levande, livjaktig, -lig -gøre tr ge liv åt, väcka till liv; -gjort personifierad le'ver -en -e lever; tale fra -en

tala fritt ur hjärtat leveran||ce [-ang'sa] ~n ~r leverans -dø'r ~en ~er leverantör leveranemone blåsippa leve're tr leverera, lämna leveregel levnadsregel lever I ikte levermask leve'ring leverans; häfte leve I |standard levnadsstandard -sæt levnadssätt -tid [livs]tid -vej yrke, levnadsbana levkøj [leukoi'] -en -er lövkoja levne [læuna] tr lämna [kvar] levned [læunaö], et levnad; levnadsskildring, biografi -s|midler pl livsmedel levning [læuneng] lämning, kvarleva

levre [læura] itr -s dep levra sig levvel', et farväl

l'hombre [lom'bar] Espel] 1'hom-bre

1 li' [li'] -en -er lid, bergsluttning

2 li [li'] v ard = 1 lide 2

libelle -n -r 1 vattenpass 2 troll-

slända liberi' -et -er livré libhaver -en -e libhaber, älskare [av ngt] -i' ~et ~er special-, samlarintresse licitatio'n entreprenadauktion lid [li'ö] -en lit, tillit; sætte sin ~ til lita på

1 lid[e [li'öa, vard. li'] led [le' ö] lidt [lit'] tr 1 lida, uthärda, tåla; man må ~ for stadsen vill man vara fin, får man lida pin 2 tycka om, gilla; være godt -t [li't] vara omtyckt; det kan jeg ~ det gillar jag, det tycker jag om

2 lide [ö] led [le'ö] lidt [lit'] itr, ~ på lita på

3 lide [ö] led [le'ö] ledet itr [om [-tiden]-] {+ti- den]+} lida lide||art passivum -artet a de-ponentiell -form passivum »formet a passiv; deponentiell lidelse smärta, plåga, lidande -s|-fælle olyckskamrat; være vara i samma båt lidenskab -en -er lidelse, passion -elig [liöansga'bali] a lidelsefull -eligjhed lidelsefullhet -sjløs a lidelsefri lidkøb köpskål

lids||e [les'9] I snöre, snodd,

band II tr & litsa, tränsa -ning & litsning

1 lidt [let'] adv litet, en smula; om ~ om en liten stund; ^ efter ~ så småningom

2 lidt [lit'] pp t. i o. 2 lide liebhaver se libhaver lie're tr 1 liera 2 kok avreda liflig [lif'li] a ljuvlig, läcker, härlig,

behaglig, angenäm (jfr livlig)

1 lig [li'y] -et - lik

2 lig [li'y] a lik, liknande; [--[med]-] {+- [med]+} nul lika med noll; holde ved -e se vedligeholde

1 lige [lia ei. liya] -n - like, jämlike

2 lige [lio ei. liya] I a jämn, slät; rak, rät; lika, likartad; alt andet ~ under i övrigt lika omständigheter; tak i ~ måde tack detsamma II adv rakt, rätt, lika; just, precis; drikke ~ af flasken dricka direkt ur flaskan; ~ akkurat just precis, nätt och jämnt; klokken er ~ halv klockan är precis halv; han gør — hvad han vil han gör precis vad han vill; ~ i øjeblikket för ögonblicket; se nogen ~ ind i ansigtet se ngn rakt i ansiktet; jeg er ~ kommet jag har just kommit; ~ lovlig stor nästan i största laget; gå ~ løs på sagen gå rakt på sak; det skulle ~ mangle det skulle bara fattas; det er ~ meget det gör detsamma; det er ~ det modsatte det är raka motsatsen; det er ~ uforskammet nok det är nästan för fräckt; vin-ligedan

i

den står ~ på huset vinden ligger på rätt mot huset; ~ på øjeblikket omedelbart; ~ syd for rakt i söder, söder om; tag ~ og sig mig var snäll och säg; ~ til enkelt, som upplagt; sagen er ~ til saken är mycket enkel; sige sin mening ~ rent ud säga sin mening rent ut; han bor ~ herved han bor alldeles här bredvid; det var ~ ved kl. 12 det var strax före kl. 12; jeg er ~ ved at tro det jag skulle nästan tro det; jeg er ~ ved at gå jag håller just på att gå; det var ~ ved det var nära ligedan a adv likadan [t] ligedeling mat division lige I |f rem a adv enkel, flärdfri, rättfram; direkt; rent av; det er en ~ nydelse det är en verklig njutning; han var ~ populær han var rent av populär; det var ~ varmt det var rent av varmt; der var ikke ~ panik det var inte precis panik -fuldt adv likafullt, icke desto mindre, likväl, i alla fall, ändå -glad a liknöjd, likgiltig; være revnende ~ med noget strunta blankt "i ngt; Ole sorglös figur, 'glad lax' -godt adv i alla fall, ändå -gyldig a likgiltig -gyl-digjhed likgiltighet -ledes adv likaledes, också -lig a adv jämn [t], likformigft] -lydende a likaly-dande -løbende a jämlöpande, parallell -mand dike, jämlike -r|vis adv åld likaså -sindetalika-sinnad -som I konj [lik]som II adv liksom, till synes, något litet -stillet a likställd -stilling likställdhet -så [li'aså', li'aso ei. lis'o] adv likaså, likadant -sådan a adv liknande, likadan [t] -til I a rak, enkel, klar, rättfram II adv enkelt; rakt fram -tryksliníe isobar -ud adv rakt fram; 'kvitto' [på spårvagn]; ~ efter næsen rakt fram, dit näsan pekar -vei se alligevel -vægt ~en jämvikt, balans -vægtig a väl balanserad; ~t sind harmoniskt I lynne I

ligfald fallandesot, epilepsi ligfærd lik|färd, -begängelse, begravning ligge [leg'a] itr ligga; hønen -r

hönan ruvar liggendefæ, et skatt, klenod, dyrbarhet, rikedom lighed likhet, jämlikhet lig|(kiste likkista; det bliver en pind til hans ~ det blir en spik i hans likkista, det kommer att lägga honom i graven -lagen svepning lign(|e [li'na ei. li'yna] 1 tf itr likna; jämföra; det ~r ikke noget det är för galet; ikke det der ~r icke ett spår 2 tr taxera -else jämförelse, liknelse; likhet; avbild [ning] - ende a liknande, likadan -ing 1 ekvation 2 [ut]taxering -ings|kommission taxeringsnämnd ligtorn [li'(y)tor'n] liktorn lilje -n -r lilja -konval liljekonvalj -vånd liljestängel; bildl slank

lilla [e] a lila, violett lille [i] a liten, lille, lilla; ~ bitte mycket liten (jfr små) -slem lill-slam lillie se lilje lime tr limma

limo'n -en -er [slags] citron -ade

[-a'öa] ~n ~r lemonad limsten [slags] kalksten li'n -et - 1 linne, lärft 2 linntyg

1 lind [len'] -en -e lind

2 lind [len'] a len, mjuk, smidig -e tr lossa, mjuka upp, lätta, knäppa upp -re [len'dra] tr lindra

line -n -r lina; optræde på slåp ~

visa sig på styva linan linea'1 -en -er linjal lini||e [-ja] ~n ~r linje, rad; under -en under strecket [i tidning]; fast officer af -en officer på ståt -e're tr linjera, linned [len'aö] I -et linne; man skal ikke vaske sit skidne ~ i andres påsyn man skall inte tvätta sitt smutsiga linne i främmandes närvaro II a linne-lino'leum -[m]et -s|tæppe korkmattalinon

linon [linong'] -et linong Etvg] linse [lensa] -n -r lins lire tr itr, ~ af haspla ur sig, rabbla upp -kasse positiv -kassemand

-n|drejer positivspelare lirke [lirya] tr itr lirka; ~ for lirka

med, locka, ställa sig in hos lirumla'rum trummerum, trall, harang, tirad; det er den gamle ~ det är den gamla visan; ~ katten gør æg sådan smörja! lise -n lisa, lindring list [e] -en list[ighet], förslagenhet

1 list[e] [les-] -[e]n -[e]r list, kant

2 liste [les-] -n -r förteckning, lista

3 liste [les-] I itr smyga, tassa II tr smyga, smussla; ~ noget i en lura ngt i ngn III rfl, ~ sig smyga [sig]

listelig [les-] adv listigt litsenbroder åld bärare, [post]-

vaktmästare li'v -et - liv; nyde -et [og drikke af dunken] göra sig glada dagar; hårdt ~ förstoppning; holde [sig] en fra -et hålla ngn på avstånd -agtig [livag'di] a livslevande, verklig, äkta (jfr livlig)', kun er moderens -e billede hon är modern upp i dagen live I tr, ~ en op uppliva, pigga upp, muntra upp ngn II itr, ~ op leva upp, få nytt liv livkjole [liu'-] åld frack livlig [liu'li] a liv | lig, -aktig livsalig [liusa'li] a upplivande, charmerande, förtjusande, ljuvlig livsfæste [lius-] arrende på livstid livskabt [liu'-] a, aldrig i mine -e

dage aldrig i hela mitt liv livstykke 1 liv [stycke] 2 yrhätta, vildkatt

livsvarig a, -t fængsel livstids fängelse

1 lo' -en -er loge

2 lo se 2 le

lobescowes se labskovs lobhudle tr överdrivet berömma,

smickra, lovsjunga 1 lod [loö'] 1 -den [loö'an] -der [loöar] lott, öde 2 -det [loö'at] -der [loöar] lott[sedel]; det store ~ höofsta vinsten

2 lod. [loö'] 1 -det [laö'at] -der [loöar] [bly-, metall]lod 2 -det -lod, 1/32 pund

3 lod [lo'ö] imperf t. 3 lade

1 lodde [loöa] -n -r zool lödda

2 lodde [lo ös] tr lotta

3 lodde [loöa] tr l & loda 2 löda lodden [loöan] a luden

1 lodning [o] lottning

2 lodning [o] 1 lodning 2 lödning lodret [loö'-] a lod-, vinkel|rät lods [lo's] -en -er lots -e tr lotsa lodsejer [lo(ö)s-] del-, aktie|ägare lodseri' [o] -et -er lots|station, -väsen

lodtrækning [loö'-] lottdragning loft [o] -et -er 1 vind 2 [inner] tak; F have rotter på -et inte vara riktigt klok, ha tomtar på loftet; springe lige op til -et hoppa högt i taket [av glädje] -s|kammer vindsrum -s|maleri takmålning lofugl se klyde, hjejle, strandskade log [log'] -gen -ge[r] & logg logere [loje'ra] itr logera -nde hyresgäst, inneboende logge tr & logga

logre [loyra] itr vifta [med [-svansen];-] {+svan- sen];+} bildl fjäska, smickra, göra sig till

lok [lok'] -ken -ker [hår] lock lokale [-a] -t -r lokal lokbejtel -en -er stämjärn Loke, sår havre luften dallrar av hetta

1 lokke tr locka, krusa, göra lockig

2 lokke tr locka, förleda

3 lokke tr (B genomborra, slå hål i, stansa

lokkefugl lockfågel; jakt bulvan lokum [lok'åm] -met -mer P avträde

lol'lik [o] -en -er invånare på Lolland

1 lom [lom'] zool lom

2 lom [lom'] & [år]lom lomme [o] -n -r ficka -bog anteck-

ningslbok, -block -klap ficklock -klud snusnäsduk -prokurator bondadvokat -tørklæde näsduk lomvi[e] -[e]n ~ [e]r grissla longe [long/a] -n -r löp!lina, -gjordloppe

loppe [o] -n -r loppa loren [o] a skol rädd, skraj lorgn||e're [lornj-] tr lornjettera -et' ~ten ~ter lornjett, pincené -ete're tr lornjettera lorje [o] -n -r & färja, pråm

1 los [los'] -sen -ser lodjur

2 los [los'] a loss; hvad er der vad står på?

los||ne se løsne -ning lossning -se tr loSsa - sejplads sophög, avstjälpningsplats; lossningsplats

1 lov [lou] -en [lå'van] -e [låva] jur lag

2 lov [bu], en lov, till|stånd, -lå-telse; fridag, ferie; må jeg have ~ til (jeg vil gerne have ~ til) får jag lov

3 lov [lou], en ei. ^ lov, pris, beröm

lovbefalet a lagstadgad

1 love [å]; på tro og ~ på heder och samvete

2 love [å] tr lova -n, ~ er ærlig holden besværlig lova runt hålla tunt, att lova är ett att hålla ett annat

lov||for'melig a adv laglig[t], [-lagenligt]-] {+lag- enligt]+} -giver lagstiftare-hjem-mel [laglig] rätt

1 lovlig a 1 laglig, lagenlig 2 lovlig, tillåten

2 lovlig adv tämligen, väl, nästan alltför; ~ mange penge väl mycket pengar; ~ sent väl sent; det er ~ varmt det är väl varmt

lov||sjkraft laga kraft -trækker

lagvrängare loyal [loaja'1] a lojal lu se i luv lubbe -n -r lyrtorsk lud [lu'ö] -en lut; gå for ~ og koldt vand gå vind för våg, vara övergiven, få klara sig bäst man kan; der skal skarp ~ til skurvede hoveder sådant läder skall sådan smörja ha -doven a gränslöst lat

1 lude [ö] tr byka, luta

2 lude [ö] itr luta, hänga ludfattig a mycket fattig, utfattig

1 lue -n -r luva, mössa

2 lue I -n -r låga II itr lysa, brinna,

flamma -forgyldt a rikt förgylld -ild stark eld, ljusan.låga

1 luffe [o ei. å] itr & lova

2 luffe [o ei. ål -n -r 1 [tum] vante 2 sim I fot, -vinge -gås pingvin

luft||alarm [o ei. å] flyglarm -antenne [utomhus]antenn -art gas -dygtig a; luftvärdig -ei itr fläkta II tr lufta, vädra -fart flygning, lufttransport -forandring luftombyte -fri a lufttom -kastel luftslott -net radioantenn -ning fläkt -skyts luftvärnsartilleri -spejling hägring -værns|skyts luftvärnsartilleri lug se lugge

luga'r -et & skans [på [-kofferdi-fartyg]-] {+kofferdi- fartyg]+}

1 luge [lu'(y)a] -n -r luck|a, -öppning, glugg

2 luge [lu'(y)aj tr rensa [ogräs] !ug[ge] -[ge]n -[ge]r kant av lagg-

kärl

lugger -en -e & loggert lugning [lu'y-] rensning [av ogräs] lugt [o ei. å] -en -e lukt -e tr itr lukta; det -er af løg det luktar lök lugøkse [stor] klubba lukaf [loga' ei. låga'] -et -er & skans, hytt; kyffe, krypin lukke [log'a ei. låg'a] I -t -r stängsel, lås; lucka; være under lås og ~ vara inom lås och bom II tr itr stänga; ~ et brev klistra igen ett brev; ~ ind släppa in; ~ inde stänga in; ^ munden på nogen täppa till munnen på ngn; ~ op öppna, [äv.] öppnas; ~ op for lyset tända; ~ op for radioen sätta på radion; ~ op for varmen släppa på värmeledningen; ~ en strømpe avsluta en strumpa; ~ ud släppa ut; ~ ude utestänga, köra ut; jeg har ikke -t et øje jag har inte fått en blund i ögonen; -t brevkort kortbrev; -l bil täckt bil;, -t veranda täckt veranda; [om väg, vatten] -t spärrad, tillfrusen; nu er alle sunde -de nu är allt hopp ute -lov butikstängningslag -tid stängningstid lukning stängninglukrere

149

lyde

lukre're [u] itr dra fördel luks [logs' ei. lågs'] -en -er skälm, filur

luksu||riøs a luxuös -s [log'sus ei. låg'sus], en lyx -øs a luxuös i lukt [logt' ei. lågt'] adv direkt, raka vägen; gå lige ~ ind i berømmelsen bli berömd med ens; lige ~ ind i helvede käpprätt åt helvete

Lukøje, Ole ~ Jon Blund lulle [u] I -n -r barnspr [barn] säng, vagga II tr itr lulla, vyssja; ~ sig ind i tomme forhåbninger invagga sig i falska förhoppningar lummer [lom'ar ei. låm'ar] a kvav, tryckande-hede tryckande värme lumpe [lom'ba ei. låm'ba] tr behandla ngn med förakt; ikke lade sig ~ icke låta trampa sig på tårna

lumre [o ei. å] itr glöda, brinna utan låga; det -r om ørene det hettar i öronen; -nde hede tryckande värme; sidde hjemme og ~ hålla sig för sig själv, alltid sitta hemma lumsk [lom'sg ei. låm'sg] a adv lömsk[t], opålitlig[t]; kede sig ~ ha dödande tråkigt -e itr, gå og ~ vara lömsk; ~ sig fra smita ifrån; ~ sig til få med list -eri' ~et ~er slug-, lömskjhet; rackar-tyg

lun [lu'n] a lugn, ljum, skyddad, behagligt varm; ~ fyr klipsk person, filur; her er -t här är en behaglig värme, här är lä; ~ passiar hemtrevlig pratstund; sidde -t og godt sitta trivsamt; sidde -t og godt i det ha det bekymmerslöst, ha god ekonomi; sidde -t inden døre [bildl.] vara välbärgad ('tät'); med et -t smil med ett spjuveraktigt leende

lunde [lon'9 ei. lån'a] -n -r lunne-fågel

lundstikke © hjulsprint, luns

1 lune -t -r lynne, humör; nyck, infall, påhitt; torrolighet, gemyt, skämtsamhet

2 lune tr värma, göra ljum; skydda lunefuld a lynnig, nyckfull

lunge [o ei. å] -n -r lunga -betændelse lunginflammation lunhed ljumhet

lunken [long'gan ei. lång'g an] a ljum, kylslagen -hed ljumhet

1 lunte [lon'da ei. lån'da] -n -r X lunta; lugte -n ana oråd

2 lunte [lon'da ei. lån'da] itr traska, lunka, luffa -trav jämn lunk

lup[e] [u] -\e\n ~[e]r lupp, förstoringsglas luppe -n -r © smälta

1 lure I itr ligga på lur, lura, passa II tr lura, narra

2 lure itr slumra, ta sig en lur lurendrejer -en -e skojare, skälm lu'rifa[k]s ~[s]en ~[s]er lurifax lurvet [u ei. o] a lurvig, trasig,

snuskig; bildl tarvlig lu's -en - lus; sætte ~ i skindpelsen utså ett tvistefrö; sidde som en ~ mellem to negle vara i en svår knipa -e|knækker [kort u] gni-däre, girigbuk -et [kort u] a lu-sig; ringa, usel; snål; de -ede penge de usla pengarna luske [u, o ei. å] itr smyga; ~ af som en våd hund skamsen smyga sig bort, drypa av, försvinna med svansen mellan benen -peter slug räv -ri' ~et list, knep -tal opålitlig, lömsk 2 [om vädret] ostadig; het, tryckande luslidt se luvslidt lussing [u] örfil lut' -ten -ter luta

lutre [u] tr luttra, rena, skeda [om

metall] -digel smältdegel lutter [u] a enbär, pur, idel

1 lul£v]_ -e.nj.udd

2 lu'v I -en~~'& lovart; vindsida; tage ren fra nogen ta loven av ngn II a lovarts- -art & lovart -e itr & lova -ning lovning

lu[v]slidt a luggsliten ly' I et skydd,Jä II itr, ~ for noget ~^ge~slcydd (lä) mot ngt lyd [ly'ö] -en - ei. -e ljud; slå til ~ äska ljud -bølge ljudvåg

1 lyde [ö] -n -r lyte, brist, fel

2 lyde [ö] lød [lø'ö] lydt tr lyda, hörsammalyde

150

læge

3 lyde [b] lød [lø'ö] lydt itv lyda, ljuda, låta -lig a adv ljudlig[t] -nde ~t lydelse (jfr ordlyd) lyd||for8kydning ljudskridning -hør a lyhörd; som har fint öra, vaken, känslig -lov ljudlag -ret a med riktigt uttal, fonetiskt korrekt

lydt a lytt; her er ~ här är lytt lygte [løg'da] -n -r lykta -mand

lyktgubbe, irrbloss lyk||ke [løg'a] lycka; til [al] ~ lyckligtvis; til ~! har den äran! -kelig a lycklig -kes dep lyckas -salig [løgsa'li] a lycksalig, lycklig -ønske [løgøn'sga] tr lyckönska lymfe [0] -n -r lymfa ly'n -et - blixt -afleder åskledare lynche [lyn/g ei. løn fa] tr lyncha lyne itr blixtra -nde a adv, synge ~ falsk sjunga skriande falskt; i en ~ fart blixtsnabbt, snabbt som tanken; blive ~ gal bli blixtrande arg lyng [løng'] -en - ei. -e ljung[hed]

-groet a ljungbeväxt lyn||glimt blixtsken -ild blixt -lås blixtlås -nedslag åskslag -skud ögonblicksbild, 'snapshot' -snar a blixtsnabb -tog expresståg

lyre -v, -r lyra -hale lyr[busk]fågel ly's I -et - ljus II a ljus -bille lysmask - billeda p par a t skioptikon -e I itr lysa II tr kungöra, offentliggöra; ~ velsignelsen läsa välsignelsen -ejkrone ljuskrona -e|rød a ljusröd, skär -e|stage ljusstake -ejvæge veke -følsom a ljuskänslig \ lyskasse ljusöppning [framför källarfönster under marknivån] lyskaster strålkastare lyske [lys'ga] -n -r ljumske lys||levende a livslevande -lig a adv tämligen ljus[t] -mast [hög] lyktstolpe lys'ne [y] itr ljusna; poet lysa; det

-r i rækkerne leden glesna 1 lys'ning ljus, belysning; ljusning, gryning; glänta Ei skog]

2 ly'sning lysning [till äktenskap] lys[|orm lysmask -sky a ljusskygg -skær skimmer, sken lyst [løst'] -en -er lust; få sin ~ styrel få sitt lystmäte, få nog; ej biot til ~ 'inte för att roa blott' [devis på Det kongelige Teaters proscenium] -e itr o. opers, jeg ~r ei. det ~r mig jag har lust lystelig a glad, lustig, rolig, roande

lyst[er [y] -eren -re ljuster lyst||fisker sportfiskare -havende -haver spekulant -bus berså; lusthus

lystig [0] a 1 glad, lustig, livad, upplagd 2 pigg, ivrig, energisk

1 lystre [y] tr ljustra

2 lystre [y] tr lyda -n lystring, lydnad

lyst||skov större park -spil lustspel -tur utflykt lysvågen a klarvaken lytte [lyd'3] itr lyssna -r lyssnare lyv [lyu'] -en F lögn -e [ly'va] løj

[loi'] løjet [oi] itr ljuga, narras læ' I et lä, skydd II a & som befinner sig på läsidan (i lä) III itr, ~ for skydda (ge lä) mot læbe -n -r läpp -lyd labial -løs

bot blåsuga læbælte 1 läplantering, vindskydd 2 hist område närmast stad där vissa slag av handel o. hantverk voro förbjudna læder [læ'öar ei. læ'r] -et läder læde'rlle [d] tr skada, såra, förorätta -ing [kropps]skada læderlap skinnlapp (jfr flagermus) lædike [ö] -n -r [drag-, kist]låda

1 læ'g [k] -gen -ge vad, underben

2 læ'g [k] -get - veck, rynka; kull

3 læ'g [y] a världslig, lek[manna]-

4 læ'g [y] a & låg

lægd [læ'yd] -et - ei. -er X inskrivningsområde för värnpliktiga [omfattande en socken] -s|for-standerskab inskrivningsdistrikt omfattande ett herred -s|mand tjänsteman i lægd -s[rulle förteckning över värnpliktiga

læge [y] I -n -r läkare II 1 tr läka,lægedom

løb

bota 2 itv läkas -dom ~men läkedom

lægerval [læ"y;)rval'] -cn & [eg. låg kust] kust som vinden blåser mot (jfr lejervold; 2 forfald) lægfolk pi lekmän lægge lagde [la:, högt. lay'da] lagt [lagd] tr lägga; ~ kartofler sätta potatis; ~ smør packa in smör; overtøjet ta av ytterkläderna; ~ sig efter ägna sig åt; ~ hen lägga åt sidan; ~ i [kakkelovnen] elda; ^ jord ind uppodla mark; ~ penge op spara (lägga undan) pengar; ~ kreaturer til uppföda djur; søen er lagt til sjön är frusen (sjön ligger); ~ sig til med noget skaffa sig ngt; ~ en sav ud skrän -ka en såg; ~ sig ud med bli ovän med -brod [insekts] ägglägg-ningsrör -kartoffel sättpotatis lægget [læ'gaö] a veckad, plisserad

læg'ha ge -n -r © skränkjärn lægmand [læ'y-] lekman

1 læg'ning läggning, sättning

2 lægning [læ'y-] läkning, botande lægte I -n -r läkt, ribba II tv beslå

med ribbor lægter & läktare, lastpråm lægtning in- ei. ur|lastning læk' I -ken -ker läcka II a läck læ'kat hermelin lække itr läcka

lækker a läcker, raffinerad; söt, intagande; inställsam; åld kräsen; gøre sig ~ for ställa sig in hos -bid -bisken läckerbit -i' ~et ~er snask -mund läckergom -sulten a sugen på ngt gott læk'ning läckage læmme itr lamma læn [læ'n ei. læn'] -et - stöd, arm-,

ryggjstöd (jfr len) lænd [læn'] -en -er länd lænde [læn'a] -t terräng, område læne tr luta -stol länstol, fåtölj læng'de -n -r längd -spring längdhopp

1 længe -n -r länga

2 længe adv länge; være ~ om använda lång tid till

1 længes itr bli längre; når dagene ~ vinteren strenges när dagarna bli längre blir vintern strängare

2 læng||es itr längta -sel -selen -sler längtan; förhoppning

læng'st I superl längst II adv längst; för länge sedan; for ~ för länge sedan lænke [længga] I -n -r kedja, boja; armband, länk (jfr 2 led) II tr länka, kedja, fjättra -hund gårdvar, bandhund læns re se lens, lense lænser -en -e harpun lærdom -men -me lärdom lære -n -r lära -bog lärobok -brev gesällbrev -mester läromästare -midler undervisningsmateriel -nem a läraktig -r lärare; Hr. magistern! -rig a lärorik -rinde [læraren'a] lärarinna lærk -en -e lärkträd lærke -n -r lärka -spore nunneört lærred [ö] -et -er linne, lärft, [film-,

målar] duk lærvillig a läraktig læs' -set - lass

læse tr itr läsa -bog läsebok -hest plugghäst -kreds läsekrets; läse-cirkel -lig a läs!lig, -bar læsion [laejo'n] -en -er [-[kropps]-skada-] {+[kropps]- skada+}

læske tr läska, vederkvicka; ~

kalk släcka kalk læsse tr lassa, lasta

1 læst -en -er läst [mått]

2 læst -en -er [skomakar] läst

3 læst -en åld [läse]stycke [ur bibeln]; den hellige ~ den heliga texten

læsterlig I a stor, mäktig, enorm, oerhörd; få -e prygl få enormt med stryk II adv mycket; ~ ked af utledsen på læ'vartst a & längst åt läsidan løb [lø'b, vard. løu'] -et - lopp, löpning; [böss]pipa; [segel] ränna; mellanfot [på fågel], ben [på vilt]; mus löpning, passage; gå [med] t -et gå till spillo; et lille ~ ett litet tag**1 løbe I** *-n* löpe **II** *tr* ysta, komma att löpna

2 løbe [lø'bə, vard. løu'ə] *lø'b løbet itr* **1** löpa, springa **2** flyta, strömma, rinna; ~ *af med prisen* vinna priset; *vreden løb af med ham* han förlorade besinningen av vrede; ~ *med en* lura ngn; ~ *over* rinna över, [om ögon] tåras; ~ *sammen* [om grädde] skära sig; *det er ikke sådan at* ~ *til* det är inte så enkelt; ~ *varm* gå varm

løbe‖bane kapplöpningsbana; karriär **-bille** *zool* jordlöpare **-brev** cirkulär **-bro** provisorisk bro; landgång **-dag** respitdag **-fod** anapest **-gang** dragsko **-hjul** sparkcykel **-knude** rännsnara **-nummer** löpande nummer **-pas** avsked, respass **-r** gångmatta; [avlång] bordduk, löpare **-skrift** kursiv **-tæppe** gångmatta

løbsk' *a* skenande, i sken; *løbe* ~ skena

1 lød se *2 o. 3 lyde*

2 lød [løð' el. lø'ð] *-en* färg[ton]; hy; [om djur] hårfärg

1 løde [ð] *tr* färga

2 løde [ð] *itr* vara nära att kalva **-ko** ko färdig att kalva

løf|fel *-felen -ler* harens öra

løft‖e *tr* lyfta **-else** *bildl* lyftning **-e|stang** hävstång **-ning** lyftning

løg [lɔi'] *-et* - lök

løgn [lɔi'n] *-en -e* lögn

1 løj se *lyve*

2 løj [lɔi'] *a* loj, lat; [om vind] svag, laber **-bænk** *åld* stoppad bänk

1 løje [lɔiə] *-n -r* löja

2 løje [lɔiə] **I** *itr, ~ af* mojna, slappna **II** *rfl, ~ sig* lata sig **III** *tr, ~ den af* göra det bekvämt för sig

løjer [lɔiər] *pl* skoj, skämt, upptåg, tokeri (jfr *langkål*); *for* ~[*s skyld*] på skämt, för ro skull; *drive* (*gøre*) ~ *med*

skoja med; *se* ~ ha (få) roligt **-lig** *a* konstig, underlig, avstickande (jfr *latterlig*)

1 løjert [lɔi'ərt] *-en -er* [lång] babyklänning

2 løjert [lɔi'ərt] *-en -er* ⚓ ring fastsydd i kanten av segel

løjet se *lyve*

løjser [lɔi'sər] *-en -e* odåga, skälm

løkke *-n -r* **1** ögla, slinga **2** inhägnad mark, hage

løm‖m'el *-len -ler* odåga, lymmel **-mel|agtig** *a* lymmelaktig, oförskämd **-mel|alder** slyngelålder

1 løn' *-nen -ne bot* lönn

2 løn' *-nen* lön, betalning

3 løn' hemlighet, lönndom **-boplante** kryptogam

løn‖fordring löneanspråk **-kamp** löne|konflikt, -strid

lønkrog undangömd vrå, avkrok (jfr *smugkro*)

lønne *tr* löna, av-, be|löna

1 lønning ⚓ reling

2 lønning lön, avlöning **-s|klasse** lönegrad

løn‖skrift chiffer **-skuffe** lönnlåda

løntrin löneklass

lø's *a* lös, mjuk **-e** *tr* lösa **-elig** *a* **1** lösbar, löslig **2** lös, flyktig, ytlig **-holt** *~en* el. *~et* tvär|trä, -band, -slå **-lade** *tr* lössläppa, försätta i frihet **-ladelse** frigivning **-ne** [løs'-] **I** *tr* lösa, [av]lossa **II** *itr* lossna **III** *rfl, ~ sig* lossna, [om löv] falla av; lösgöra sig; [om fågel] flyga upp

1 lø'sning lösande, lossande

2 lø'sning lösning [av uppgift o. d.]; inlösen **-s|ret** återköpsrätt

løssigelse återtagande [av löfte o. d.]

løssluppen *a* lössläppt, frigiven; *bildl* uppsluppen; obehärskad

løv [lø'v el. løu' el. løu] *-et* - löv **-dusk** lövruska

1 løve *tr* löva

2 løve *-n -r* lejon **-fod** *bot* daggkåpa **-fødder,** *med ~ og gesvejsning* med många krumelurer och krusiduller **-mund** lejongap **-tand** maskros

løvfald lövfällning

løvinde [løuen'ə ei. løven'ə] *-n -r* lejoninna

løvrig *a* lummig

løvspring *-et* lövsprickning

løvstikke *bot* libsticka**låd** [lɔð] *-den* el. *-det* [får]ull; fjun, ludd **-den** *a* **1** luden, ullig **2** slug, slipad

låg [lå'γ] *-et* - lock

låge [ɣ] *-n -r* grind; liten dörr [i en större]; lucka [i dörr el. vägg]

lågfad karott

lå'n *-et* - lån **-e** *tr* låna **-er** låntagare

lå'r *-et* - lår **-brud** lårbensbrott

lå's *-en -e* lås **-bue** armborst **-e** *tr* låsa

M

mad [mað′] *-en* [ma'ðən] mat; f *-er* smörgåsar

madam[me] -[*me*]*n* -[*me*]*r åld* fru; [på landet stundom =] barnmorska

maddike [mað'-] *-n -r* mask, larv

madding se *mading*

made [ð] *tr* **1** mata **2** förse med agn

mading [mað′eng] agn, bete

mad‖kæreste matfriare **-papir** smörgåspapper **-pibe** matstrupe

madras′ *-sen -ser* **1** madrass **2** [brottar]matta

madu′se *-n -r dial* tjock rulta

mag [ma'ɣ], *en; i ro og* ~ i lugn och ro; *fare i* ~ färdas långsamt (makligt, i sakta mak); *i sin gode* ~ i allsköns ro

mag. art. person som tagit *magisterkonferens* [i humanistiskt ämne]

magasi'n *-et -er* **1** magasin, packhus **2** varuhus

1 mage [ɣ] **A** *-n -r* make [om djur]; like, motstycke, pendang (jfr *mave*) **B** *a* likadan, motsvarande; *handskerne her er ikke* ~ de här handskarna äro omaka **C I** *tr* para ihop; *-de heste* parhästar **II** *itr* passa ihop **III** *rfl,* ~ *sig* para sig

2 mage [ɣ] *tr* laga till, arrangera, ordna

magelig [ɣ] *a* maklig, bekväm **-hed** bekvämlighet, maklighet

mageløs *a* makalös

mageskifte I *-t -r jur* utbyte [av fast egendom], ägobyte **II** *tr* byta

magisterkonferens universitetsexamen, som avlägges i ett ämne, ung. motsv. filosofie licentiatexamen (jfr *cand. mag.*)

magni|um [ɣ] *-et* magnesium

magre [ma′ɣrə] *tr* komma att magra, utsuga **-s** *dep* magra

mag. scient. person som tagit *magisterkonferens* [i naturvetenskapligt ämne]

mags|vejr milt väder

magt *-en -er* makt **-brynde** maktbegär **-e** *tr* behärska, orka, förmå **-es|løs** *a* svag, matt, kraftlös **-es|løshed** matthet, vanmakt **-fylde** maktfullkomlighet **-ran** usurpation **-stjålen** *a* makt-, kraft|lös, vanmäktig

mahogni [maho'ni], *et* mahogny

maje *rfl, ~ sig ud* spöka (styra) ut sig

majestæ't *-en -er* majestät

majora't *-et -er* fideikommiss

1 maki' *-en -er zool* lemur, rävapa

2 maki' *-en -er* busksnår, småskog

makke *tr itr* göra dåligt arbete, fuska; ~ *med* knåpa med; ~ *ret* sköta sig; lyda; [om sak] fungera; ~ *sammen* röra ihop **-r** *~en ~e* medspelare, moatjé; arbetskamrat **-r|skab** samarbete, kamratskap

makketut' *-ten -ter* p marketenteri

makrel' *-en -er* makrill **låd** [lɔð] *-den* el. *-det* [får]ull; fjun, ludd **-den** *a* **1** luden, ullig **2** slug, slipad

låg [lå'γ] *-et* - lock

låge [γ] *-n -r* grind; liten dörr [i en större]; lucka [i dörr el. vägg]

lågfad karott

lå'n *-et* - lån **-e** *tr* låna **-er** låntagare

lå'r *-et* - lår **-brud** lårbensbrott

lå's *-en -e* lås **-bue** armborst **-e** *tr* låsa

M

mad [mað'] *-en* [ma'ðən] mat; f *-er* smörgåsar

madam[me] -[*me*]*n* -[*me*]*r åld* fru; [på landet stundom =] barnmorska

maddike [mað'-] *-n -r* mask, larv

madding se *mading*

made [ð] *tr* **1** mata **2** förse med agn

mading [mað'eng] agn, bete

mad||kæreste matfriare **-papir** smörgåspapper **-pibe** matstrupe

madras' *-sen -ser* **1** madrass **2** [brottar]matta

madu'se *-n -r dial* tjock rulta

mag [ma'γ], *en; i ro og* ~ i lugn och ro; *fare i* ~ färdas långsamt (makligt, i sakta mak); *i sin gode* ~ i allsköns ro

mag. art. person som tagit *magisterkonferens* [i humanistiskt ämne]

magasi'n *-et -er* **1** magasin, packhus **2** varuhus

1 mage [γ] **A** *-n -r* make [om djur]; like, motstycke, pendang (jfr *mave*) **B** *a* likadan, motsvarande; *handskerne her er ikke* ~ de här handskarna äro omaka **C I** *tr* para ihop; *-de heste* parhästar **II** *itr* passa ihop **III** *rfl, ~ sig* para sig

2 mage [ɣ] *tr* laga till, arrangera, ordna

magelig [ɣ] *a* maklig, bekväm **-hed** bekvämlighet, maklighet

mageløs *a* makalös

mageskifte I *-t -r jur* utbyte [av fast egendom], ägobyte **II** *tr* byta

magisterkonferens universitetsexamen, som avlägges i ett ämne, ung. motsv. filosofie licentiatexamen (jfr *cand. mag.*)

magni|um [ɣ] *-et* magnesium

magre [ma′ɣrə] *tr* komma att magra, utsuga **-s** *dep* magra

mag. scient. person som tagit *magisterkonferens* [i naturvetenskapligt ämne]

magsǀvejr milt väder

magt *-en -er* makt **-brynde** maktbegär **-e** *tr* behärska, orka, förmå **-es||øs** *a* svag, matt, kraftlös **-es||øshed** matthet, vanmakt **-fylde** maktfullkomlighet **-ran** usurpation **-stjålen** *a* makt-, kraft|lös, vanmäktig

mahogni [maho'ni], *et* mahogny

maje *rfl, ~ sig ud* spöka (styra) ut sig

majestæ't *-en -er* majestät

majora't *-et -er* fideikommiss

1 maki' *-en -er zool* lemur, rävapa

2 maki' *-en -er* busksnår, småskog

makke *tr itr* göra dåligt arbete, fuska; ~ *med* knåpa med; ~ *ret* sköta sig; lyda; [om sak] fungera; ~ *sammen* röra ihop **-r** *~en ~e* medspelare, moatjé; arbetskamrat **-rǀskab** samarbete, kamratskap

makketut′ *-ten -ter* p marketenteri

makrel' *-en -er* makrill**makro'n** *-en -er* makron, biskvi, mandelbakeise

mak′værk fuskverk

ma'l *-en -e*[*r*] ⚓ mall (jfr *møl, I malle*)

malaba'risk I *a* från Malabarkusten; *bildl* obegriplig **II** 'malabariska', rotvälska

1 male *tr* mala

2 male *tr* måla

maleba'risk se *malabarisk*

maler *-en -e* målare **-bræt** palett **-i'** *~et ~er* målning, tavla **-klat** se *klatmaler* **-sten** rivhäll **-sygdom** blyförgiftning

1 maling malning

2 maling målning; målarfärg

malk||e *tr* mjölka **-eǀrøgter** ladugårdskarl **-ning** mjölkning

1 malle *-n -r* mal [fisk]

2 malle *-n -r* hyska; *passe sammen som hægte og* ~ passa som hyska och hake

mallemuk′ *-ken -ker* stormfågel

mal'm *-en* el. *-et -e* malm **-fuld** *a* klangfull **-holdig** *a bergv* fyndig

malning se *1 o. 2 maling*

malproper *a* osnygg, snuskig **-hed** osnygghet, snusk

mal't *-et* malt **-gøreri** *~et ~er* mälteri **-kølle** kölna **-sirup** maltextrakt **-spirer** *pl* maltgroddar

malve *-n -r bot* malva

mam′ *barnspr* mat

mam′a *-en -er* mamma

mamam′ se *mam*

mamse se *mam*

man′ *pron* man

manchet′ *-ten -ter* manschett **-skjorte** stärkskjorta

mand [man'] *-en* pl. *mænd* (koll.: *50 mand*, ⚓ *manne*) man, karl

man'dag *-en -e* måndag; *blå* ~ frimåndag

mande I *tr* ⚓ [be]manna; ~ *ræer* manna rå **II** *rfl,* ~ *sig op* bemanna sig, fatta mod

mandehul ⚓ manhål

mandel‖dejg mandelmassa **-klid** mandelkli

mand‖folk, *han er et rigtigt* ~ han är en riktig karl **-gal** *a* karlgalen **-ig** [-di] *a* manlig, modig

mand‖se *~n ~r* [smeknamn] lille man **-s|ling** liten man, dvärg, pyssling **-s|lod** brorslott **-s|tro** *bot* martorn

1 mane *tr* ⚓ mana

2 mane *tr* [upp]mana, påminna, kräva; frammana **-lse -n** påminnelse; uppmaning; besvärjelse **-r** andebesvärjare, trollkarl

manér [mane'r] *-en -er* sätt, vis, maner; *have dårlige -er* uppföra sig ouppfostrat; *have fine -er* ha fina vanor (fint sätt); *på den* ~ på det viset (sättet); *hvad er det for en ~?* vad är det för ett sätt?

mane'rlig *a* medgörlig, resonlig, rimlig

mange se *mangen* **-fold I** *a* mångfaldig; skiftande, riklig **II** *et* multipel; *mindste fælles* ~ minsta gemensamma nämnare **-kant** månghörning

mang'‖el *-len -ler* fel, brist (jfr *rulle I*) **-el|fri** *a* felfri **-el|fuld** *a* bristfällig

mangeløv *bot* taggbräken

manglen *pron* mången; *hvor -e er klokken?* hur mycket är klockan?

mangfol'dig *a* mångfaldig, sammansatt; mångsidig[t begåvad] **-gøre** *tr* mångfaldiga

1 mangle I *tr* lida brist på, vara utan **II** *itr* saknas, fattas; *det -de bare* det skulle bara fattas; *jeg -r blot en linie, så er jeg færdig* jag har bara en rad kvar, sen är jag färdig; *det -nde led* den felande länken; *ikke lade det ~ på* inte

spara på

2 mangle *tr* [säll.] mangla (jfr *rulle II*) **-holt -stok** mangelkavel

manke *-n -r* **1** manke **2** man

man'tlel *-elen -ler* mantel, kappa

mantille [-til′jə] *-n -r* mantilj

mantisse *-n -r mat* mantissa

manu‖duce're *tr* handleda, ge privatlektioner [vid univ.] **-duktø'r** person som ger privatlektioner [vid univ.]

manøvre [øu] *-n -r* manöver**mappe** *-n -r* portfölj

march [ʃ] *-en -er* marsch

marchal [ʃ] se *marskal*

mare *-n -r* mara

marehalm *bot* strandråg

marelok martova

marengs′ [æ], *en* - maräng

mareridt mardröm, gastkramning

margarine *-n* margarin

mar'gen [γ] *-en -er* marginal

marie‖glas marienglas [slags gips]; *vard* glimmer **-høne** nyckelpiga **-kåbe** *bot* daggkåpa **M-rok** *astr* Orion

marine *-n -r* marin

marionet′ *-ten -ter* marionett

mark *-en -er* åker, fält **-blomst** vild blomma

marked [ð] *-et -er* marknad

marke‖ten'der *~en ~e* marketentare **-tenderi'** *~et ~er* marketenteri

markise *-n -r* **1** markis [solskydd] **2** markisinna

mark‖jordbær smultron **-krageklo** *bot* puktörne **-skel** råmärke **-skriger** charlatan, kvacksalvare; stor|skrytare, -skrävlare **-springer** *zool* sandjägare **-sti** stig över åker **-svale** ladusvala **-vej** väg till åker

marmelade [-a'ðə] *-n -r* marmelad

maroquin, *et* marokäng

marsk *-en -er* marskland

marskal[k] [mar′sgal'(k), -ʃal'(k)] *-len -ler* marskalk

marskandi'ser *-en -e* klädmånglare

marskfeber malaria

marsvin 1 tumlare **2** marsvin

martre *tr* tortera, plåga

marts, *en* mars **-viol** luktviol

mar'tyr *-en -er* martyr

mar'v *-en* märg **-et** *a* som innehåller märg

1 ma's, *et* besvär, ansträngning, knog; *have et frygteligt ~ med* ha stort besvär med

2 ma's, *et* mos, småbitar

1 mase *itr* knoga, släpa, jobba

2 mase *tr* krossa, göra till mos, mosa; ~ *på* trängas, knuffas; *-nde travlt* mycket bråttom

mask *-en* mäsk, drav, dränk (jfr *orm*)

1 maske *-n -r* maska

2 maske *-n -r* [ansikts]mask **-bal** maskeradbal

maskebalje mäskbalja

maskeblomstrede lejongapsväxter

maskepi' *-et* maskopi

mask‖erade [-a'ðə] *-n -r* maskerad **-e're** *tr* maskera

maskin‖e [masgi'nə] *-n -r* maskin **-mester** 1:e maskinist **-skriver[ske]** maskinskriverska

mask|rådden *a* genomrutten

masret *a* masurvuxen, masurerad

massakre [-a'ɣrə] *-n -r* massaker

masse *-n -r* massa

mast *-en -er* mast **-e|fisk** ⚓ hål i däcket varigenom masten går upp **-e|krave** ⚓ stagkrage

mat' *a* matt

materialist *-en -er* **1** drog-, kemikalie|handlare **2** materialist

mat‖e'rie *~n ~r* materia, ämne; *läk* var **-eriel'** *a* materiell

ma'trem *-men - bot* mattram

matrice [-i'sə] *-n -r* matris

matrik‖el -[*e*]*len -ler* jordebok **-el|skat** *hist* jordränta **-ule're** *tr* införa i jordebok

matte *tr* utmatta, uttrötta

matte're *tr* ⚙ göra (slipa) matt

mau'rer *-en -e* mor

mave I *-n -r* mage **II** *rfl, ~ sig* [*frem*] krypa på magen, åla **-bitter** [slags] kryddat brännvin **-bælte** maggördel **-kneb** magknip **-pibe** matstrupe **-pine** mag|plågor, -värk

mavse [au] *-n -r barnspr* mage

mayonnaise [-næ′s] *-n* majonnäs

mdl se *mådelig 2*

1 med [mæ(ð)′] *prep adv* med; *der går meget* ~ det går åt mycket

2 med [með′] *-et* - mål, syfte; landmärke; *uden mål og* ~ utan mål, planlöst

medaill‖e [medal′jə] *~n ~r* medalj; [slags] bakelse; *æde og drikke*medaillon

i

56

mening

til den store ~ äta och dricka som om man hade betalt för det -on

jong'J ~en ~er medaljong -ø'r medalj jgravör, -skulptör medalje se medaille med;|bejler rival, medtävlare -borger landsman (jfr [-statsborger) -bor medvind meddel||e [ni'ö'de'lo] tr meddela -else meddelande -som a meddelsam

meddomsmand icke juridiskt utbildad domare, mot sv nämndeman

1 mede [ö] -n -r [slädjmed

2 mede [ö] itr tr meta medens [me'öons] konj medan mede[|snor metrev -stang metspö med||før, et följd, konsekvens; i

~ af i kraft av; till följd av; i embeds ~ å ämbetets vägnar -føre tr medföra; ha till följd -gang fram-, väl-, med j gång -gift ~en hemgift -give tv 1 medgiva, erkänna 2 lämna med -hold 1 bifall, gillande, samtycke 2 bekräftelse, överensstämmelse, stöd -hustru frilla, konkubin »indbefatte tr omfatta, inbegripa, in-beräkna -indehaver mediijctres-sent, kompanjon medisterpølse [slags] fläskkorv medlidenhed [mæöli"öanhe'ö] medlidande -lyd medljud, konsonant -regne tr medräkna, in-beräkna -skabning medmänniska

meduse [-u'sa] -n -r manet medvide||n -nde vetskap (jfr bevidsthed) -r invigd medbrottsling med||virke itr medverka, biträda -ynk ~en med|lidande, -ömkan megejn [maian, högt. me'yan] -t [ma(i)9Ö, högt. me'gaö) fl mycken; -t godt, förk. mg [betygsgrad, ung. motsv.] AB meje [ai] tr meja -maskine skördemaskin

1 mejer [ai] siåtterkarl, skördeman

2 mejer [ai] .zool låckespindel, helga högben

mejeri [maiori'] -et -cr 1 mejeri 2

mjölkaffär -udsalg mjölkaffär mejerske [ai] -n -r mejerska mejse [ai] -n -r zool mes mejsle [ai] tr mejsla mekanisme [-ma] -n -v mekanism me l -ei - mjöl melankol'sk a melankolisk melasse [-so] -n melass melbolle klimp

meld||e [mæl'a] I tr 1 anmäla, meddela 2 bjuda [i kortspel]; ~ pas passa II rfl, ~ sig anmäla sig, inställa sig; ~ sig ud af noget utträda ur, anmäla .sitt utträde ur ngt; ~ sin son ud af skolen ta sin son ur skolan -en anmälan, tillkännagivande -ing anmälan, rapport; bud [i kortspel] meldmad se mellemmad mel||drøje ~r bot mjöldryga

-dug mjöldagg mele tr mjöla; ~ sin kage bevaka sina fördelar, vara om sig -t a mjölig

melis, en raffinerat socker; hugget

~ bitsocker; stødt ~ strösocker mellem [mæl'am] prep mellan, bland M-af rika Centralafrika -bys a, telefonsamtale riks-, interurban I samtal - gade tvärgata -gulv mellangärde -handel tran-sitohandel -handier mellanhand -klasse I medelklass 2 realskoleklass -mad 1 smörgås 2 mellanmål -mand medlare -regning löpande räkning; avräkning-sko-le motsv realskola -st a mellerst -tid mellan-, övergångstid -time håltimme - vej medelväg »værende mellanhavande -værk mellan-spets

melodunte skämts melodi meloniJgræskar äpplekurbits

-kasse [slags] drivbänk men [mæn'] konj men, utan menage [-a'Ja] -n -r hushåll mene tr mena

menighed församling, kyrklig kommun; anhängarskara -s|råd ung kyrkoråd mening åsikt; betydelse; avsiktmeningsfælle

(jfr sætning) -s|fælle meningsfrände -s|løs a orimlig menneske [mæn'(a)sga] -t -r människa -heden mänskligheten mens [mæn(')s] se medens mensvoren a menedig mente, syv op og to i ~ sju upp och två i minne mere komp mera mergljel [mær'yal] ~en märgel -le tr märgla me'rian -en -er bot mej ram merit'er pl 1 meriter 2 upptåg,

galenskaper merku'r -en åld kvicksilver -ia-lisme [-is'ma] kvicksilverförgiftning -ialsk [-ia'lsk] a kvicksil-ver-

merskum -met sjöskum messe I -n -r 1 [hög] mässa 2 marknad 3 mäss II tr itr mässa -bord altarbord - dreng korgosse - hagel mässhake -særk mässkjorta messing -et mässing mest [me'st ei. mest'] superi mest mest||er -eren -re mästare -erlig a mästerlig -re tr [be]mästra, behärska

metal' -let -ler metall -holdig a malmförande -sæbe putspulver, silvertvål -tvist trådnät metier [metje'], en ei. et hantverk, yrke, hantering metode [-o'da] -n -r metod meute [mød'a] -n -r koppel jakthundar

mezzani'n -en -er ark halv-, mellan I våning M.F. = folketings\medlem, -mand

riksdagsman mg = meget godt, se megen midald|Jer 1 medelålder 2 ~en medeltiden -erlig a medeltida -rende a medelålders middag [med'a] -en -e middag; spise til ~ äta middag; gå ud til ~ gå bort på middag, Eäv.] äta middag ute -sfselskab middagsbjudning mid|del [miö'(a)l] -let -ler medel middel- a medel- -alder 1 ~en medeltiden 2 [säll.] medelålder

-alderlig a medeltida -bar a medelbar -mådig a medelmåttig -s a genomsnittlig -stand medelklass -tid astr medeltid mide [ö] -n -r zool [ost]kvalster,

ost-, mjoljor midie midje [miö'ja] -n -r midja midlertidig [miö"larti'öi] a provisorisk, tillfällig, temporär; -t grundled formellt subjekt midret [miö'-] a full av or [om ost

ei. mjöl] midt [met'] adv mitt -e ~n mitt midtpunkt||flyende a centrifugal -søgende a centripetal midt||ribbe bot medelnerv -vejs adv 1 mitt på vägen 2 halvvägs mig [mai] pron mig; det er ~ det är

jag

mikmak se miskmask miks||e [meg'sa] I tr blanda, röra ihop II itr knåpa, mixtra -tu'r <~*->en ~er mixtur mi'1 -en -e mil; vanl. = dansk ~ 7532 m

mild [mil'] a lindrig, mild -elig adv milt, vänligt -ne tr itr [-mild-ra[s],-] {+mild- ra[s],+} lindra -nelse -ning mild-ring, lindring; milt väder

1 mile -n -r sandrevel, dyn

2 mile -n -r [rid] träns

3 mile -n -r [kol]mila -brænde kol ved -kul träkol

miliegræs bot hässlebrodd milieu [miljø'] -et [miljø'aö] -er

[miljø'ar] miljö milits' -en -er milis mil't -en -e mjälte -urt gullpudra mime -n -r 1 komiker 2 fars, mim mimose [-o'sa] -n -r bot mimosa mimre [mem'ra] itr hastigt röra

läpparna; äta som en kanin mi n pron min

1 minde [men'a], et flodmynning

2 minde [men'a] I -t -r minne; samtycke II tr påminna, erinra -lig I adv enträget, ivrigt II a godvillig; vänlig -

lighed, i — i godo -lse påminnelse; [-efterkän-ning[ar];-] {+efterkän- ning[ar];+} spår, reminiscens

mind||re [mendra] komp mindre - re j mand person som fråndömtsmindretal

medborgerligt förtroende -re[tal minoritet -ske [mensga] tr minska -skeise [för]minskning -st [men'st] superi minst -stejmål minimum

1 mine -n -r min

2 min||e ~r mina; gruva -e're tr itr minera

mingele're [skämts.] I tr blanda II rfl, ~ sig i noget blanda sig i ngt miniatur [-y'r] -en ei. -et -er miniatyr

ministeriüel' a ministeriell -um [regerings] departement; ministär; -et for offentlige arbejder [motsv.] kommunikationsdepartementet minke [mengga] itr åld minskas minsand'ten itj minsann minut' -ten ei. -tet -ter minut mire -n -r nivelleringsstång mis' [i] -sen -ser barnspr kissemiss;

som en ~ i en handvändning mis||billige [mis -] tr ogilla -brug missbruk -dæder ~en ~e miss-dådare misere [-æ'ra] -n -r misär mis||forhold missförhållande -fornøjelse missnöje -handle tr misshandla -handling misshandel -kende tr icke förstå, ta fel pä; icke uppskatta miskmask [misg- ei. mesg-], et

mischmasch; röra; rotvälska miskund le rfl, ~ sig förbarma sig -elig [-un'oli] a barmhärtig -hed barmhärtighet, förbarmande mislede tr vilseleda mislig [mis'li] a tveksam, tvivelaktig, betänklig; olycklig; oriktig -holde tr icke uppfylla; bryta mis||lyd missljud -lykkes itr misslyckas -røgt vanskötsel, försumlighet

misse [i] itr, ~ med øjnene kisa

(plira) med ögonen mission [mi/o'n] -en -er mission; kall[else]; uppdrag (jfr Indre Mission) -sk [-o'nsk] a som tillhör Indre Mission mistbænk [i] drivbänk miste [mes'da] tr mista, förlora misteldrossel [mis-] dubbeltrast

mistelig [mes'-] a som kan undvaras, umbärlig mistillid misstroende mis'troisk a misstrogen -hed

misstrogenhet mis'trøstig a modlös -hed modlöshet

mis'tænk I |e tr misstänka, tänka illa om (jfr formode) -elig [-[mis-tæng'gsli]-] {+[mis- tæng'gsli]+} a misstänkt -som [mistæng"gsDm'] a misstänksam misundjje [mis'on'a] tr missunna, avundas -elig [mison'ali] a avundsjuk, missunnsam - elig j hed -else avund, missunnsamhet -el-ses|værdig a avundsvärd -er avundsman, avundsjuk person mjave [au] itr jama

1 mod [mo'ö] I -et mod; sinnesstämning; have —' på ha lust till; køle sit ~ på [åld.] utösa sin vrede över ^11 a nedslagen; ~ i hu [åld.] sorgsen till sinnes

2 mod [mo'ö] prep mot modbydelig [moöby'öali] a motbjudande, vidrig -hed avsky, motvilja

modbør motvind mode [mo'03} -n -r mod, skick, bruk

model' -len -ler modell modelaps -en -er sprätt, snobb moden [mo'öan] a mogen -hed

mogenhet moder [mo:(öa)r] -en mød're [ö] moder; livmoder; her kommer aldrig en -s sjæl hit kommer aldrig en människa; -s dreng mammas gosse; gå i sin ~ igen gå om intet, gå i stöpet, ej fullbordas -får tacka -korn mjöldryga -mærke födelsemärke modern||e [-0] a modern -ise're tr

modernisera moder|jret matriarkat -skrue

skruvmutter -syge hysteri modfalden a mod|fälld, -lös, -stulen -hed modlöshet modgang motgång modhage hulling modifice'r||e tr ändra, jämka, modifiera -ing jämkningmodig

modig [mo'öi] a 1 modig, djärv 2 bedrövad; græde sine -e tårer gråta bittra tårar modne [ö] I tr bringa till mognad

II itr mogna -s itr mogna modjjsagn motsägelse, invändning -sat a motsatt -sige tr motsäga, strida mot -sigelse motsägelse modstand -en motstånd -er motståndare - s Idygtig a motståndskraftig -s|pille strävpelare modstræbende a motsträvig modsæt||ning motsättning, kontrast, motsats -te rfl, ~ sig motsätta sig -tende a gram adversativ

modtagelig [moöta'yoli] a mottaglig

mod||tagelse mottag|ning, -ande -tager mottagare -villig a motvillig -vægt motvikt -værge [y], et motstånd, motvärn

1 mol [mol'], en moll [tonart]

2 mol [mol'], et moll; en -s kjole en mollklänning

mola'rtand oxeltand molbo [mol bo] -en -er [eg.] invånare i häradet Mols; bildl tok, enfaldig människa [om molboernes påstådda enfald berättades tokroliga historier] mole [o] -n -r hamnpir, vågbry-tare

molekyle [o] -n -r molekyl moler [mo''le'r] kritblandad lera molest' [o] -en skada, åverkan -e're tr skada, besvära, genera molevit' [o], hele -ten hela faderullan

1 mon [mon' ei. mån'] adv månne, månntro; ~ hankommer?kommer han månne?; ~ dog? det undrar jag, månne det?; hvor ~ han bor? jag undrar var han bor?

2 mon [mon' ei. mån'] -net 1 tillfälle, möjlighet;-få ~ til få råd till 2 mån, grad; til et vist ~ i viss mån

mone'ter [o] pl [skämts.] pengar, 'mynt'

monne [o ei. å] hj åld månde; hvor vanskeligt det end ~ være hur svårt

det än månde vara; aa ~ solen dale [poet.] då gick solen ned Mons [mån's] [skämts.] kissekatt monstro adv månntro monte'rl|e [-ngt-] tr utrusta; inreda, möblera; montera -ing utrustning; inredning, möblering mop [o] -pen -per mopp

1 moppe [o] -n -r liten klinkbränd tegelsten

2 mopllpe [o] ~n ~r mops; du kan tro nej, ~! nej tack, det blir det inget av! -set a 1 mopslik-nande 2 knarrig, trumpen

1 mor [mo'r] -en -er mor, morian

2 mor [mo'r], en mossmark, sur jord

morads [-ras'] -et -er moras mora'lsk a moralisk morbær [o] mullbär mord [mo'r] -et - mord -brand anlagd brand med risk för människoliv (jfr ildspåsættelse) -er mördare -[er]isk a mordisk -erlig [å ei. o, säll. o] a adv [-förskräckligt],-] {+förskräck- ligt],+} förf ärlig[t], väldig[t], [-kolossalt]-] {+kolos- salt]+}

1 more [o] tr roa

2 more [o] tr & förtöja morel' [o] -len -ler morell morenkop [mo'-] -pen -per häst

ei. duva med svart huvud morgen [mor(yo)n] -en -er morgon -bord frukostbord -duelig a morgontidig -dæmring gryning -frue bot ringblomma -gnaven a som stigit upp på fel sida -mad frukost -mand morgontidig person, ottefågel -røde morgonrod-nad -sko toffel morgrund [mo'r-] träsk-, sump|-mark

morian [mo'-] en -er neger,

morian morild [o] -en mareld morkjel [o] -len -ler murkla mor||o [mo'ro], en -skab nöje, förströelse - skabs [bøger förströelselektyr -som a rolig, trevlig, nöjsam, underhållande -somhed rolig-, lustigjhet Morten [å] Jösse [hare]morter

i

1 mor'ter [o] -en -e mortel

2 mortlér [morte'r] -eren -erer X mörsare

mortifice're tr förklara ogiltig,

döda, annullera moræne [-9] -n -r morän,

1 mos [mo's] -en kok mos, puré

2 mos [mos'] -set -ser mossa; alg, lav

mose [mo'sg] -n -r mosse -bund sumpmark -drag myr -konen, ~ brygger det är dimma över kärret (mossen) -lyng klockljung - snegl dammsnäcka -ta sumpig mosgroet a moss |ig, -belupen mosjø' åld [skämts.] monsieur,

min herre moskus [mos'gus] -en mysk mosset [o] a moss|ig, -beväxt most [o] -en -e must -perse mus-

teripress motet' -ten -ter mus motett motto -et -er motto mousse're itr mussera, skumma moustache [musda'Ja] -n -r åld

mustasch (jfr overskæg) move're rfl, ~ sig ta motion mud[|der [uö, oö ei. åö], et 1 mud-1 der, dy, gyttja 2 stoj, bråk, oväsen 3 villervalla, virrvarr; ~ i rækkerne oro i ledet -derjskovl mudderskopa -re I tr 1 grumla 2 — op muddra II itr bråka, föra oväsen -ret a oren, smutsig, grum|-lig, -sig

muffe [o ei. å] -n -r muff; være ved n ha pengar, vara vid kassa -di'se ~r mudd mug [o ei. å] -gen ei. -get mögel muge [mu'(y)3] tr mocka [gödsel] mugHgen [mog'(9)n ei. måg'(9)n] a möglig, unken; bildl sur, gnällig, trumpen, vresig; blive ~ bli sur; mögla; der er noget -gent ved det det är något skumt (misstänkt) med den saken -ne itr mögla

1 muk [mog' ei. måg'], en mugg [hudinflammation hos hästen]

2 muk [mog' ei. måg'], et muck, knyst -ke itr mucka, morra, knota, knorra; — af sig haspla ur sig -ken knorr[ande], knot; ingen

~ i geledderne! tyst i ledet!, inget knot! -keri' ~et knorr, knot muckande mukkert [o ei. å] -en -er klubba,

slägga, stor hammare mul [mu'l], få ~ få ett kok stryk mulat' -ten -ter mulatt -inde [mu-

lade'ng] ~n ~r mulattska muld [mul'] -en mull, mylla -e tr luckra upp; kupa -en a av jord (mylla); förmultnad -lag mylla -skud mullvadshög -varp ~en ~e mullvad -varpefskud mullvadshög muldyr [u] mula

1 mule [u] A -n -r mule, nos B I itr vara sur[mulen], tjura II tr ge smörj, slå på truten

2 mule [u] -n -r mul|a, -åsna mulepose foderpåse, tornister mulig [u] a möjlig -hed möjlighet -vis adv möjligen

mulkt [mul't] -en -er böter, plikt -e're tr bötfälla

mulle [u] -n -r mull, rödbarb [fisk]

mullen [u] a möglig mulm [mul'm] -et mörker, dunkel; i ~ og mørke i djupaste mörker, i mörkaste natten -e itr mörkna, mulna -sort a nattsvart mul'ne[s] [u] itr mögla multebær [u] hjortron mulæsel mulåsna mumie [o ei. å] tr itr muttra, mumla

mumme [o ei. å] -n mumma [öl] mumme||ri' [o ei. å] ~et ~er

maskerad mund [mon' ei. mån'] -en -e mun; slå sig selv på -en motsäga sig själv; smøre en om -en smickra ngn -bid 1 ~en munsbit 2 ~et bett [på betsel]; munstycke [på tobakspipa] -e itr mynna munde'r||e tr utrusta, ekipera -ing

utrustning, uniform mund||godt läckerhet; åld starkt öl -held ~et ~ favorituttryck; slagord, ordstäv-ing mynning-

klemme munlås [stelkramp] -lag ar-

tikulationsbas -ret a lätt (be-mundskæg

kväm) att uttala (använda), naturlig -skæg mustascher -smag smakprov -s|vejr munväder -syge, mund- og klovsyge mul- och klövsjuka -tlig [mondli] a muntlig -trævl skäggtöm, muntråd mundu'r -en se mundering mundvig -en -e mungipa (jfr rapmundet)

munke [o ei. å] -n -r bot monke munke||hætte bot stormhatt -kutte munkkåpa muntre [o ei. å] tr muntra upp mur [mu'r] -en -e mur; løbe panden mod en ~ köra huvudet i väggen -brokker pl byggnadsgrus -e tr itr mura -er murare -fod sockel -ing murning; murverk murre [o] itrr morra, brumma,

muttra; värka, mola mur||ske murslev -sten tegelsten

-stens|bog tegelstensroman mus [mu's] -en - råtta, mus; med mand og ~ med man och allt; katten efter -en katt och råtta [lek]; våd som en druknet ~ alldeles genomvåt muse [u] -n -r musa muse||fælde [kort u] råttfälla -hul råtthål -stille a moltyst museum [musæ'om] museet museer museum -s|direktør museichef -s|inspektør intendent (avdelningschef) vid museum muse||vikke [kort u] kråkvicker -øjne pl små ögon -øre förgätmigej

musikdirektør musikanförare, dirigent

muska't [u] -en muskot muskedonn er [u] -en -e muske-dunder

muskel||følelse [u] muskelsinne -før a muskulös -sans muskelsinne -trævl muskelfiber* muskete'r [u] -en -er musketjera-re, -ör

musling [u] -en -er mussla, snäcka musseli'n [u] -et -er muslin mus||vit [u] ~ten ~ter talgoxe

-våge ormvråk mut [mut'] a trumpen, butter, sur-

mulen -hed trumpenhet, butterhet

mutter [mod'or ei. måd'ar] -en skämts moder, [hus] mor, gumma -s adv, ~ [ial]ene mol ensam -vits ~en naturlig kvickhet, fyndighet

1 myg [myk'] -gen - mygg

2 myg [my'y] a mjuk; foglig, med-görlig

myld||er [myl'(3)r] ~en ei. ~ct myller -re itr myllra, vimla -re|-tid -re I timer pl rusningstid mynde [møn'a] -n -r vinthund mynte [mønda] -n -r bot mynta myr [my'r] -en -er myr, kärr myrde [y] tr mörda myre -n -r myra - sluger zool myrslok -tue myrstack myriade [-a'öa] -n -r myriad myrte [myr'da] -n -r myrten

1 myse itr kisa, plira

2 myse -n vassla -ost mesost mys[i]ke [my'sigs ei. mysig'9] -n

bot myskmadra mysse [y] -n bot missne mystifice're tr mystifiera myt'e -n -r myt mytteri' -et -er myteri mæce'n -en -er mecenat mæ'fikke -n -r måsduva mægl||e [y] tr itr medla, mäkla -er förmedlare; mäklare; © trapp-spindel -er|løn mäklararvode, kurtage -ing medlande; mellan-komst, ingripande mægt||e tr mäkta, förmå, orka -ig [mæg'di] I a mäktig; kraftig, stor, väldig II adv oerhört, väldigt mælde [mæl'a] -n -v [-[trädgårds]-molla-] {+[trädgårds]- molla+}

mæle I -t -r stämma, röst, målföre; han stod som han havde hverken mål eller ~ han stod alldeles handfallen, som om han ej hade mål i munnen II tr tala, säga, yttra mæl'k -en mjölk mælke -n zool mjölke mælke||blande mjölkblandning, utspädd mjölk -brød bröd uppblött i kokt mjölk - brøds | ansigt uttryckslöst ansikte -bøtte mjölk-bytta; fandens ~ maskros -drengmælkefad

mjölkbud -fad bunke, fat -for-syning mjölkaffär -hat bot riska -mand mjölkbud -ri' ~et ~er mjölkjaffär, -bar -urt bot jungfrulin M-vejen astr Vintergatan mænade [-a'öa] -n -r menad mænd I pl av mand II itj, nej ~ om jeg vil! nej, det vill jag visst inte!

mæng'de -n -r mängd -tal grundtal

mænge tr blanda mæ'r -en -e 1 sto, märr 2 P dålig kvinna, sköka

1 mærke -n -r bot vattenmärke

2 mærke A -t -r märke; [-[ransonerings]-] {+[ransone- rings]+} kupong; bide ~ i noget Jägga noga märke till ngt; B I tr märka, beteckna, sätta ett märke på; lägga märke till II rfl, ~ sig komma ihåg, lägga på minnet; lade sig ~ med noget låta märka (visa, förråda) ngt

mærk[|elig a egendomlig; märkbar, tydlig -e|pæl gränsstolpe -vær'dig a märkvärdig, anmärkningsvärd

mærle tr & märla -pren märl-prim -spiger märlspik mæske tr mäska; göda mæslinger [-lengar] pl mässling mæt a mätt -te tr mätta -telse

[över] mättnad; mättning møbarn [mø"bar'n] flicka, dotter møb||lement [-ang'] ~et ~er möblemang -le're tr möblera mødding [møö'-j -en -er sophög, gödselhög

1 møde [ö] A -t -r möte; sammanträde; give <~ inställa sig B I tr möta, träffa; bemöta II itr hända; inträffa; infinna sig; ~ op med komma med [ngt], fram|föra, -ställa

2 møde [ö] -n åld möda, bekymmer (jfr møje)

møde||pligtig a skyldig att inställa sig -sted mötes-, sam-lings|plats mødig [ö] a trött; mödosam mødrene [ö] a möderne møg [moi] -et [moi'oö] 1 gödsel,

dynga 2 skräp, strunt -beskidt a mycket smutsig -e tr gödsla, mocka -kedelig a dödande tråkig møjj|e [moia] -n -r möda -som-

m'elig a mödosam møl [møl'] -len [møl'an] ei. -let [møl'aö] - 1 mai 2 moth [-[flygmaskin]-] {+[flyg- maskin]+}

mølle [0] I -n -r [väder]kvarn; vende ~ hjula II itr hjula [-[akrobatmässigt]-] {+[akrobat- mässigt]+} -r mjölnare -ri' ~et ~er kvarnindustri; kvarn møl]ædt a maläten Møn [mø'n] dansk ö m-bo invånare på Møn mønje [0] -n mönja mønne [0] tr täcka tak mønnie -n se mønje mønning [0] takås mø'nsk a från Møn møn'stHer^ [0] -_e\ret -ve mönster -er I gyldig a mönstergill -er|-værdig a föredömlig mønstringsJlbestyrer sjömanshusombudsman-kontor sjömanshus

mønt [møn't] -en -er mynt [verk] -e [mønda] tr mynta -guardejn myntproberare -præg prägel mør [mø'rl a mör[bultad]; mur-ken, rutten; förfallen -brad [-aö ei. -a] [kött] filé mørk||e [ö] ~t mörker -laden a mörklagd -ne I tr förmörka, kasta skugga på II Hr mörkna -nes dep förmörkas, mörkna mørne [0 ei. ö] itr tr bli (göra) mör mørtel [ö] -en murbruk (jfr i" mor-ter)

møtrik [møt'rik] -ken -ker mutter

1 må', på ~ og få på måfå

2 må' pres av 2 måtte må'be itr F [stå och] gapa må'de [ö] -n -r 1 måtta 2 sätt,

vis 3 gram modus; bydende ~ imperativ; forestillende ~ konjunktiv; fremstillende ~ indikativ; tak i lige ~ tack detsamma; på en ~ på sätt och vis; på ingen mulig ~ på inga villkor; i små -r [åld.] i små mängder, i ringa mått; i store -r massvis, i överflödmådehold

mådehold -et måttlighet, måtta,

hovsamhet -en a måttfull mådelig [ö] 1 a adv medelmått ig[t]; måttlig[t]; han er kun ~ begavet han är klent begåvad 2 [betygsgrad, förk. mdl; ung. motsv.] C mådesudsagnsord modalt hjälpverb

måge [y] -n -r mås måhæn'de adv måhända

1 må'l -et - mått; mål

2 må'l -et - röst, språk, dialekt; [i sms.]; mål, rättssak

målbevidst a målmedveten -hed

målmedvetenhet måle tr mäta -brev & mätbrev -bånd måttband -lig a mätbar -ri mätare 2 mätarfjäril -stok måttstock, skala måling mätning mål||mand -vogter målvakt måned [ö] -en -er månad -lig a månatlig

måne||hov mångård -syg a sinnessjuk, 'månadsrasande'

1 må'r -en -e[r] mård

2 må'r, en åld ungmö, tärna

må s -en -e p stjärt, rumpa (jfr måge); komme på -en bli utfattig

måske' adv kanske, kanhända

1 måtte [möda] -n -r [dörr-, [-bast]-matta-] {+bast]- matta+} (jfr tæppe)

2 måtte [modo] pres. må', imperf. måtte, pp. måttet hj 1 få [lov] 2 vara tvungen 3 måtte, torde; det må de selv om det får ni själv avgöra; jeg må af sted jag måste ge mig iväg; jeg har -t det jag har varit tvungen till det; øvelse må til det behövs (krävs) övning; her må man ikke ryge här är rökning förbjuden; må det lykkes måtte det lyckas; dersom de ~ ønske det om ni skulle önska det; det må være en fejltagelse det torde (måste) vara ett misstag

nabo [na'bo] -en -er granne -erske grannkvinna -lag grannskap; närhet -vinkel supplementvinkel nadver[e] [ö] -[e]n 1 nattvard 2

åld kvällsvard nag [na'y] -et 1 samvetsjagg, -kval

2 groll, agg -e tr plåga, irritera nagel [na'yal] -en -çr se nagle II -fast a fastnaglad; väggfast; ~e genstande fasta inventarier, fast inredning nagle [nay'la] I tr spika (nagla) fast II -n -r spik, nagel (jfr negl) -fast se nagelfast -gab bibi spikhål

najade [-a'öa] -n -r najad naje tr surra, sej sa naj's a F fin, flott nakke -n -r nacke; slå med -n knycka på nacken; stå med håret ned

\

ad -n få lång näsa; få nogen på -n få ngn på halsen -drag slag i nacken -skilning nackbena nam', et åld jur utmätning nannest -en hist [slags] tionde

1 nap' -pet litet ryck, napp, tag; nyp (jfr sut)

2 nap' adv, knap og ~ nätt och jämnt

nappe tr itr snappa [åt sig], nappa, knipa, rycka, snatta -s' dep munhuggas; komme op at ~ komma ihop sig -tang kniptång na'r -ren -re narr; kun for ~ på skämt -agtig [narag'di] a löjlig, fjantig -re tr narra, lura -re|-

foriks narrstav med skallra -re|-streg narrstreck, tokrolighet -rej-sut napp, 'tröst' -rifas ~sen ~ser lurifax, gyckelmakare mådehold

narrifas

mådehold -et måttlighet, måtta,

hovsamhet -en a måttfull mådelig [ö] 1 a adv medelmått ig[t]; måttlig[t]; han er kun ~ begavet han är klent begåvad 2 [betygsgrad, förk. mdl; ung. motsv.] C mådesudsagnsord modalt hjälpverb

måge [y] -n -r mås måhæn'de adv måhända

1 må'l -et - mått; mål

2 må'l -et - röst, språk, dialekt; [i sms.]; mål, rättssak

målbevidst a målmedveten -hed

målmedvetenhet måle tr mäta -brev & mätbrev -bånd måttband -lig a mätbar -ri mätare 2 mätarfjäril -stok måttstock, skala måling mätning mål||mand -vogter målvakt måned [ö] -en -er månad -lig a månatlig

måne||hov mångård -syg a sinnessjuk, 'månadsrasande'

1 må'r -en -e[r] mård

2 må'r, en åld ungmö, tärna

må s -en -e p stjärt, rumpa (jfr måge); komme på -en bli utfattig

måske' adv kanske, kanhända

1 måtte [möda] -n -r [dörr-, [-bast]-matta-] {+bast]- matta+} (jfr tæppe)

2 måtte [modo] pres. må', imperf. måtte, pp. måttet hj 1 få [lov] 2 vara tvungen 3 måtte, torde; det må de selv om det får ni själv avgöra; jeg må af sted jag måste ge mig iväg; jeg har -t det jag har varit tvungen till det; øvelse må til det behövs (krävs) övning; her må man ikke ryge här är rökning förbjuden; må det lykkes måtte det lyckas; dersom de ~ ønske det om ni skulle önska det; det må være en fejltagelse det torde (måste) vara ett misstag

nabo [na'bo] -en -er granne -erske grannkvinna -lag grannskap; närhet -vinkel supplementvinkel nadver[e] [ö] -[e]n 1 nattvard 2

åld kvällsvard nag [na'y] -et 1 samvetsjagg, -kval

2 groll, agg -e tr plåga, irritera nagel [na'yal] -en -çr se nagle II -fast a fastnaglad; väggfast; ~e genstande fasta inventarier, fast inredning nagle [nay'la] I tr spika (nagla) fast II -n -r spik, nagel (jfr negl) -fast se nagelfast -gab bibi spikhål

najade [-a'öa] -n -r najad naje tr surra, sej sa naj's a F fin, flott nakke -n -r nacke; slå med -n knycka på nacken; stå med håret ned

\

ad -n få lång näsa; få nogen på -n få ngn på halsen -drag slag i nacken -skilning nackbena nam', et åld jur utmätning nannest -en hist [slags] tionde

1 nap' -pet litet ryck, napp, tag; nyp (jfr sut)

2 nap' adv, knap og ~ nätt och jämnt

nappe tr itr snappa [åt sig], nappa, knipa, rycka, snatta -s' dep munhuggas; komme op at ~ komma ihop sig -tang kniptång na'r -ren -re narr; kun for ~ på skämt -agtig [narag'di] a löjlig, fjantig -re tr narra, lura -re|-

foriks narrstav med skallra -re|-streg narrstreck, tokrolighet -rej-sut napp, 'tröst' -rifas ~sen ~ser lurifax, gyckelmakarenas i

1 nasr a, den [det) er ~ det smakar namnam!; [barnspr.] det gov ~ aj, det gör ont!

2 nas', leve på ~ vara snyltgäst nat' -ten nætter natt; p det er ~ med

os det är ute med oss; ud på -ten fram på natten; den som gemmer til -ten gemmer til katten snål spar och fan tar -bord nattduksbord -hold 1 hist kungens rätt till gäst-ning 2 nattskift -hue nattmössa [för herrar; äv. bildl.] -hus & nakterhus nation [na/o'n] -en -er nation -a'1 a nationell -al|sang folk-, national I sång nat||kappe nattmössa [för damer] -kjole nattdräkt -mand 1 natt|-människa, -uggla [som sitter uppe länge om kvällarna, arbetar om nätterna] 2 åld renhållningskarl 3 tattare -mands|folk tattare, zigenare -potte nattkärl -ravn 1 zool nattskärra 2 se natmand i -renovation natthämtning, tömning av latrinkärl -skade -skyg-ge bot nattskatta -sværmer mä-tarfjäril -tegn nattpermissions-sedel -te|leje nattläger, bädd -te|ly natthärbärge - te J ravn se -ravn

nattergal [nad'arga l] -en -e näktergal

natte||s dep bli natt (mots. dages) -sæde nattsol -vagt 1 nattvakt 2 nattjänst -vågen nattvak natu'r -en -er natur -a'l|ydelse naturaprestation -ligvis [-[na-tu"rlivi's]-] {+[na- tu"rlivi's]+} adv naturligtvis -rigdom naturtillgång -stridig a onaturlig -tro a natur|trogen, -lig nautil -en -er zool pärlbåt nav [nau'J -et - hjulnav -er ~en ei.

~et ~e © navare, bergborr navle [au] -n -r navel navn [nau'n] -et - namn; af ~ till namnet; mere af ~ end af gavn till namnet mera än till gagnet -e tr märka [linne] -ejagtig a substantivisk -e|bog abonnent-. förteckning [i telefonkatalog] -e|-dag namnsdag -ejdug märkduk

-e|forandring namnändring; tage ~ ändra namn -e|form infinitiv -ejfælle -e|fætter namne -e!klud märkduk -e||led substantiv[iskt uttryck] -e|mærke 1 bomärke 2 monogram -e|måde infinitiv -e|-opråb namnupprop -e|ord substantiv -e|plade dörrskylt -el-tillæg apposition -e!træk namnteckning; monogram -e|værdi nominellt värde -kundig [-kon'di] a berömd, frejdad -lig adv särskilt, i synnerhet navr [nau'(a)r] -en -e naverlönn ned [ne'ö] adv ned, ner-ad [neö'-] prep adv nedefter, nedför, nedåt, utför -ad I vendt a vänd nedåt -arvet a nedärvd, hävdvunnen, traditionell -bringe tr 1 föra ned 2 förminska -bryde tr riva ned, rasera; förstöra -bør ~en nederbörd -dysse tr nedtysta nede [ö] adv nere; være langt ~

'vara nere' neden [ö] adv nedanför, nedtill -for adv nedan, längre ner -fra adv ned (ifrån, -efter -nævnt a nedannämnd -om adv nedikring, nedom; gå ~ og hjem gå under -til adv nedtill -under adv nedanför, därnere, under neder||del [ne'öorde'l] kjol-dræg'-

tig a nedrig, tarvlig, elak ned'erst [ö] a adv nederst, lägst nedertysk a platt-, låg |tysk ned||faldende a nedvikt -faldsj-skakt sopnedkast -garn sättgarn [som sättes lodrätt i vattnet] -groet a in växt [nagel] -komme itr nedkomma [med barn] -kør-sel nedkörsväg -lade^rfl, ~ sig sätta sig, slå sig ned; bildl nedlåta (sänka) sig -ladende a nedlåtande -lægge tr nedlägga, lägga in; fälla -løbs|rende -løbs|-rør stupränna -rakke tr racka ned på -ringet a urringad, de-kolleterad -slået a 1 nedfälld, sänkt, nerrullad 2 nedslagen, modstulen -stamme itr härstamma -stamnings |lære descen-densteori - styrtnings | skakt sop-nedsylte

i

nedkast -sylte tr konservera -sætte I tr nedsätta; minska, reducera II rfl, ~ sig slå sig ned, etablera sig -trådt a nedhasad, nedkippad -værdige tr förnedra neg [ne'y] -et - kärve, nek negenøje [y] -n -r nejonöga neg||er [y| -eren -re neger; skämts [tidnings] murvel - er | farvet a svartbrun -er|inde [-en's] ~n ~r negres^ -er | kys 'mumsmums' [slags sötsak] negl [nai'1] -en -e nagel, klo -e tr hugga [åt sig], knycka, stjäla -ejrenser nagelpetare -eri' ~et snatteri

neglig||é [-fe'] -eet -eer morgondräkt, negligé -ence [-Jang'sa] vårdslöshet, nonchalans nej [nai'] I itj nej II, et, pl. -er nej, avslag

neje [ai] I itr niga II rfl, ~ sig buga

sig, niga; böja sig, ge efter nejs se naj s

nellike [nel'iga] -n -r nejlika -søm nubb

nem [næm'] a lätt [att ha att göra med], medgörlig; bekväm, behändig; som har lätt för att fatta (lära); ~ mad lätt lagad mat; kave -t ved ha lätt för; det er så -t med det så är det med det, och därmed punkt -hed lätthet; for skyld för bekvämlighets skull

nemlig [næmli(y)] adv nämligen nemme I et fattningsförmåga; kave tungt ~ ha svårt för sig II tr fatta, lära sig neppe adv knapp [as] t; med nød og

~ nätt och jämnt nerve -n -r nerv -beroligende a lugnande, rogivande -gigt nervvärk, neuralgi -pirrende a nerv-retande, spännande -rystelse nervskakning

1 net' -tet - nät

2 net' a adv nätt, prydlig; sympatisk; du er mig en ~ fyr! jo, du är snygg!; en — historie en snygg historia; komme ~ op at køre komma ut på hal is; nu sidder vi ~ i

det nu sitter vi vackert där -op adv just, precis

1 nette tr, ~ bolden slå bollen i nät, näta

2 nette rfl, ~ sig göra sig i ordning, göra sig fin

neutral [nöu-, næu|tra'l] a neutral, opartisk

nevø' [kort 0] -en -er bror-, syster |-

son ni' räkn nio nibe tr se knibe nice [nai's] se najs niche [-[9] -n -r fördjupning, nisch nid [niö'] -det avundsjuka, svartsjuka; hån -ding ~en ~er niding -dings|streg skurkstreck, nidingsdåd -kær a I nitisk, nitälskande 2 åld avundsjuk -kærhed nit, iver -sk a avundsjuk; girig -skrift smädeskrift -stirre tr stirra skarpt (elakt) på niéce [niæ'sa] -11 -r bror[s]-, syster! dotter ni'||er ~en ~e nia -halet a nio-svansad -hannet a med nio ståndare

1 nik [e] -ket - nick

2 nik [e] -ket - [slags] tjuder

1 nikke [neg'a] I itr nicka II tr skalla [fotboll]

2 nikke [neg'a] tr binda ihop fötterna på, tjudra [kreatur]

nikkedukke marionett; nolla; kinesisk ~ porslinsgubbe nikkel [neg'ol] -et nickel niks [e], nul og ~ [av noll och]

intet [värde] nip [nep'] -pet - det översta (yttersta) [av ngt], liten smula, liten klunk; på -pet på vippen -pe I tr plocka [ut], nypa II itr läppja, smutta; ~ til smutta på nips [nebs] -et - prydnadssaker, småsaker, nipper -e tr nappa, rycka av niptang [neb-] nyptång, pincett

1 nisse [nes'a] -n -v tomte

2 nisse [nes'a] itr barnspr 'kissa' nitid [niti'ö] a fin, prydlig, elegant 1 nitte [i] I tr nita II -n -r nit-

[nagel]nitte

2 nitte [i] -n -r nit [lott] nitten [ned'an] räkn nitton -de räkn nittonde; det ~ århundrede adertonhundratalet N-gryn, Per ~ pedant nitter -en -e nitare nive [niu'a] tr se knibe niveau [nivo', kort o] -et -er nivå, jämnhöjd -overskæring [-[väg]-korsning-] {+[väg]- korsning+} i samma plan niøje -n -r nejonöga nobilite're tv adla node [no'öa] -n -r not; ton; efter -r duktigt, med besked -pult not-ställ

noder [ö] pl nycker, later; manér nodestol nothållare nogen [no:(ya)n, nå:(ya)n] noget [nå:ö, no:(y9)ö] nogle [no:(a)n, högt. noyla], pron någon; ~ . . . ~ somliga . . . andra; ~ sinde någonsin, någon gång; sådan noget något dylikt; sådan noget som ungefär; noget nær nästan, närapå; noget for noget med gåvor och gengåvor varar

vänskapen längst; der er noget om det det ligger någonting i det; noget med noget på någonting extra fint -ledes -lun-de adv någorlunda, något så när -steds ei. nogetsteds adv någonstans

1 nok [o] adv nog, tillräckligt; det kan være ~ det räcker; det kan ~ være det kan nog hända; nu kan det være ~ / nog nu !, stopp \ om det nog sagt; ~ så ofte minst lika ofta; ~ så dejligt ganska (rätt) vackert; ^ sagt nog av; han er en ~ sagt han är en slyngel

2 nok [o] adv, ~ een en till; ~ en gang en gång till; ~ så lille hur liten som helst

3 nok [o] -ken -ker & nock nokkehoved -et -er dumhuvud noksom adv nog, tillräckligt, till

fullo; ~ bekendt berömd, beryktad nolo [no'lo] -en -er -spil kortsp nolle

nomade [-a'öo] -n -r nomad non [non'] = non contemnendus [låg betygsgrad] underkänt

nonne [o] -n -r nunna -slør nunnedok -tit ~ten ~ter melonäpple

1 no r -et - havsvik med smalt inlopp

2 no r -ct - dibarn, barnunge nord [no'r] nord, norr; det høje ~

den höga norden; fra från norr; ~ for byen norr om staden; vinden er ~ vinden kommer från norr -bagge [nor'-] liten norsk häst -efter [no'r-] adv norrut -en [no'ran] adv, ~ for byen norr om staden; vinden er ~ vinden kommer från norr -fra [no'r-] adv norrifrån -lys [nor'-] norrsken -mand [nor'-] norrman -over [no'r-] adv norrut -på [no'r-] adv i norr, norrut, norröver nordre [-d-] a norra norman' [o] -nen -ner normand norne [o] -n -r norna norrøn [nor'ø'n ei. norø'n] a väst-

nordisk, [forn] norsk nota -en -er nota, räkning; meddelande -be'ne, et, pl. -r anmärkning -bene'ret a, ~ brev rekommenderat brev nota'r -en -er notarie nota't -et -er anteckning note -n -r 1 förklaring, anmärkning 2 [diplomatisk] not -bog anteckningsbok note'rj|e tr fastställa kurs (pris) för, notera; inregistrera, anteckna -ings|berettiget a, ~ vekselerer medlem av börsen notits' -en -er notis; ikke tage ~ af ej lägga märke till, ej ta hänsyn till

novic||e [-i'sa] ~n novis, nybörjare -ia't ~et ~er nybörjarskap, lärotid

nu [kort ul I -et [nu'aö] nu; [i] et ~ på ett ögonblick II adv nu; ~ og da då och då; fra ~ af hädanefter, framdeles nuance [nyang'sa] -n -r nyans nu'djel [ö] ~[e]len -ler vanl. pl

nudlar [slags makaroni] nul [nol' ei. nål'] -let -ler noll[a]; jfr niks; i løbet af ~ komma ~nullitet

næb

(fem) på ett ögonblick -lite't [u] ~en ~er obetydlig person, nolla nulre [u] I tr gnida, krama II itr trippa

nummer [nom'ar ei. nåm'ar] -et num[me]re nummer; han er ikke mit ~ han är inte min typ; officer i overtalligt ~ officer över ståt; træde uden for ~ gå ur aktiv tjänst för en viss tid; komme ind som [eri\ flot ~ eet komma in som god etta -e're tr numrera numse [o ei. å] -n -r barnspr stjärt nun'atak -[k]en -[k]er [på [-Grönland]-] {+Grön-land]+} över lar disen uppstickande bergparti nuppe [o ei. å] tr P knycka, 'hugga', 'nalla'; gripa, fånga, sätta fast nupse [nobsa ei. nåbsa] tr snatta nus [nus'] -set - liten pys -le -se I tr itr kela [med]; peta på, klia; knåpa, pyssla II itr, ~ omkring traska (trippa) omkring -sejben se nus

nusset a osnygg, ovårdad, slarvig nutid 1 nutid 2 gram presens -ig a nutida, modern nutildags adv nu för tiden nuttet [u] a söt, näpen ny' I -et ny[tändning]; i ~ og næ tid efter annan, då och då, någon gång II a ny; -e kartofler färsk potatis; -este nyt sista skriket; på ~ ånyo, på nytt, om igen »begynder nybörjare N-bo'der gamla bostadskvarter i Köpenhamn för stamanställda vid flottan - bær a bibi ei. dial som nyligen kalvat -dannelse nybildning nyde [ö] nød [nø'Ö] nydt tr njuta, åtnjuta; -nde medlem Eaf sygekasse] ordinarie medlem; som knap kan -s föga njutbar; ~ godt af ha fördel av; jeg har ikke nydt noget jag har ingenting ätit; jeg skal ikke noget [iron.] tack, ingenting för mig nydelig [ö] a söt, prydlig, trevlig, förtjusande; det var en ~ opdagelse det var en snygg upptäckt nydejJlse [ö] njutning; åt-

njutande; [om mat, dryck] in-

tagande, ätande, drickande -1-ses I lysten - Ises | syg a njutnings-lysten -n se nydelse nydt se nyde nyerhvervelse nyförvärv nyhed -en -er nyhet -s|kræmmer

en som springer med skvaller nyk [nøk'] -ket - ryck, stöt, tag nykke [nøg'a] -n -r nyck, infall, påhitt

nylig adv nyss; for ~ nyligen nymfe [ø] -n -r nymf nymodens [ny'mo'öans] a på modet, nymodig nyn [nøn'], et - svag sång, gnolande -ne itr tr gnola nyre -n -r njure -betændelse njurinflammation -tilfælde njur-attack

nyromantik den romantiska riktningen under 1890-talet

1 nys [nys'] adv nyss, nyligen

2 nys [nys'], et underrättelse, vink, antydan

3 nys [nøs'l, et - kyss, puss

4 nys [ny's], et - nysning -e itr nysa -en nys|ande, -ning -e|rod prustrot -e[røllike nysört

nysgerrig a nyfiken

nysle se nusle -ri' ~et pysslande

med småsaker nyslået a nypräglad; skinne som en ~ toskilling skina som solen i Karlstad nysselig a nätt, söt nyssens adv alldeles nyss nytte [nødV] I tr itr [be]gagna; det -r ikke det tjänar ingenting till; hvad skal (kan) det vad tjänar det till?; ~ tiden vei utnyttja tiden väl II -n nytta, gagn, båtnad; til hvad ~ ? vad tjänar det till?; til ingen ~ lönlöst, överflödigt; være til ~ stå till tjänst -lære -moral utilitarism -plante gagn-växt

nyttig [nød'i] a nyttig, gagnelig nytår nyår; glædeligt ~ gott nytt år

næ' -et avtagande, nedan; jfr ny næb [næ'b] -bet [næb'sö] - näbb; bleg om -bet blek om nosen; hængenæbbes

i

med -bet hänga med huvudet vara modstulen; hoj i -bet näsvis; med ~ og klor med näbbar och klor; g tve en over -bet täppa till munnen på ngn -bes [næ'bos] dep kyssas; [om duvor] näbbas -bet [-[næ'-boö]-] {+[næ'- boö]+} a näsvis, nosig nægte [-do] tr neka, vägra, bestrida; ~ sig hjemme icke ta emot, låta säga att man inte är hemma -lse vägran, avslag, [för-

nekande, bestridande; negation, -nde a gram negativ; ~ biord negation

nælde [næl'o] -n -r nässla; gøre i

-me bära sig dumt åt næn|[ne tr itr nännas -som a varsam, försiktig, mjuk, hänsynsfull

næppe se neppe

næ'r I a nära, närstående, förtrogen II adv nära, nästan; være do-den ~ vara nära döden; jeg havde ~ skreget jag hade så när skrikit; det gar mig ~ det går mig djupt till sinnes; ikke ~ så meget inte på långt när så mycket; ~ herved här bredvid; han er ikke til at komme ~ han är omedgörlig, oresonlig; komme en for ~ stöta, såra ngn; [äv.] förföra ngn; det ligger ~ at tro det ligger nära till hands att tro; på det ~ med undantag härav; på langt ~ långt ifrån, ingalunda; [så] noget ~ så gott som, nästan, nära på; tage sig no-get ~ vara ledsen över ngt; vi er lige ~ vi stå på samma punkt nære I tr nära, föda; ^ mistanke til en misstänka ngn; ~ tvivl om betvivla, hysa tvivel om II rfl, ~ sig 1 leva, ha sitt uppehälle 2 bärga sig, klara sig 3 behärska sig, hålla sig [i skinnet] nærgående a närgången, påflugen

nærig a girig (jfr om sig)

1 næring [slags] sillgarn

2 næring näring, underhåll; sysselsättning, verksamhet; sætte tæring efter ~ rätta munnen efter matsäcken - s [adkomst -s [bevilling rätt att driva visst yrke

-s|brev licens, koncession -s|-brug yrke - s [drivende näringsidkare -sjkilde förvärvskälla -s|-sorger pl bekymmer för uppehället -sjvej yrke, utkomst nærme I tr närma II rfl, ~ sig närma sig, gränsa till, komma nära -r [nær'mor] a, den ~ hest vänsterhästen (jfr fjer mer) nær|!pårørende a närbesläktad -synet a närsynt -ved prep adv nära, i närheten [av]; ~ skyder ingen hare om inte om hade varit -værende a närvarande, ifrågavarande, föreliggande -værelse närvaro næs' -set - näs

næse I -n -r näsa; fin ~ gott väderkorn; kave ben i -n ha skinn på näsan; bide en over -n snoppa av ngn; blive bleg om -n blekna; dreje en en ~ (tage en ved -n) draga ngn vid näsan; lige efter -n rakt fram, dit näsan pekar; lige for -n mitt för näsan; få en ~ få en näsbränna (tillrättavisning); kave en ~ på vara beskänkt (berusad); tabe både ~ og mund tappa hakan; ikke kunne huske fra ~ til mund vara mycket glömsk; 5 kroner pr. ~ 5 kr per skaft; slå krøller på -n 'aä rynka på näsan åt; som snydt ud af -n på pricken lik; spidse -n efter (sætte -11 op efter) bespetsa sig på; stikke -n i sky sätta näsan i vädret; have sin ~ alle vegne lägga näsan i allt; vende -n hjemad bege sig hem; min ~ klor derefter jag har god lust till det II tr 1 tillrätta-, avjvisa 2 nasalera -bjørn snabelbjörn -bor ~et ~ näsborr -flig -fløj näsvinge -grus I adv framstupa, på näsan II a gränslös; ~ beundring blind (kritiklös) beundran -horn noshörning -hornsjfugl hornskata -klemmer pl pincené -lyd nasal -styver [knytnävs]slag på näsan -tip nästipp næsning nasalering næssekonge -n -r småkonung næst![afvigte a åld sistlidne -e|-næstekærlighed

kærlighed kärlek till nästan, altruism -en adv nära nog, närapå; ^ slår ingen mand af hesten om inte om hade varit [så hade gumman bitit björnen] -en[dels adv till största delen, nästan -for-mand vice ordförande »kommanderende sekond - søskende-barn syssling; kusinbarn næsvis a näsvis, oförskämd; jomfru ~ nippertippa næve -n -r knytnäve; komme frem ved at bruge -rne armbåga sig fram; slå en proper ~ ha starka nävar; stikke en på -n ta ngn i hand -nyttig a beskäftig, beställ-sam, fjäskig; dial händig nævn [næu'n] -et - kommission,

utskott, nämnd; [säll.] jury nævne [æu] tr [be] nämna, kalla; omtala -fald nominativ -lse, med navns ~ med nämnande av namn -værdig a betydelsefull, värd att nämnas; ikke ~t föga, knappt

nævning [æu] -en -er jury man -e|-domstol domstol vid juryförfarande -e|kendelse jurys utslag - e [ret se nævn ingedomstol

1 nød [nøö' ei. nø'ö] -et - [-nötkreatur]-] {+nöt- kreatur]+}

2 nød [nøö'] -den [nøö'on] -der [nøö'or] bot nöt

3 nød [nø'ö] -en nöd[vändighet], tvång, fara, motgång, elände; det har ingen ~ det är ingen fara; til -[s] i nödfall, nätt och jämnt; [skib] i ~ i sjönöd; ~ lærer nøgen kvinde at spinde nöden är uppfinningarnas moder

4 nød se nyde

nødde [ö] -n -r dial klubba nødde||busk hasselbuske -hakker zool nötväcka -krige zool nötkråka -kul små stenkol -træ valnötsträ

nø'de [ö] tr tvinga, nödga; krusa, truga; lade sig ~ låta bedja sig -ri' ~et krusande, enträgenhet nødforbinding första förband nødig [ö] I a nödvändig; det gøres ikke -t det är inte nödvändigt; han

hav penge ~ han behöver pengar II adv ogärna, mot sin vilja nødj[lidende a nödställd, utblottad -skilling sparpenning -s|til-fælde nödfall -s[tilstand nödläge nødt [nø't ei. nøö'] a nödsakad, tvungen

nødtørft -en nödtorft; naturbehov -ig [-tørf'di] a nödtorftig, knapp; sparsam - s [anstalt -s|hus bekvämlighetsinrättning, kabinett nød||ven'dig a nödvändig, erforderlig -værge nödvärn nøfle tr hunsa, näpsa nøgen [noion, högt. nøyon] a naken

1 nøgle [oi] I -t -r nystan II tr nysta

2 nøgle [oi] -n -r nyckel; mus klav -kam [nyckel]ax -magt löse- och bindenyckel, kyrkans befogenhet att ge ei. vägra syndaförlåtelse

nøgtern [nøgdorn] a nykter; ~

kalv nyfödd kalv nøjagtig [noiag'di] a adv noggrann, punktlig[t], exakt; det er ~ det samme det är precis detsamma

1 nøje [oi] tr, lade sig ~ med nöja sig med

2 nøje [oi] adv a noga, precis, helt och hållet, nära; ^ sammenhæng nära sammanhang; svare ~ til passa precis till -regnende a nogräknad, sparsam; være ~ med vara mån om

nøjes [oi] dep, ~ meel nöja sig med

nøjeseende se nøjeregnende nøjsom [oi] a anspråkslös, förnöjsam, blygsam (jfr morsom) -hed förnöjsamhet nøkke -n -r näck -rose näckros nøie itr vackla, dröja, tVeka, söla -ri' ~et långsamhet, tvekan -rj-politik förhalningstaktik -vorn a senfärdig nørre [ö] a åld se nordre; vanl. i sammansatta namn: N-gade, N-port o. d. 1 nå' -ede -et [nå'oö] tr hinna [till]; nå, räcka, uppnå, [lyckas] åstadkomma, fullbordanå i

2 nå [no, nå:] itj å, nå, jaså; ~

sådan jaså, på det sättet nåd [noö'] -den [noö'an] ei. -det

[noö'at] -der [noÖ^r] söm, fog nå'd|[e [ö] -n nåd -es[bevisning nådevedermäle -es[urt bot jordgalla -ig a nådig nådle [noöla] tr nåtla nådsensjjbrød [-o(ö)'s- ei. -åö's-]

o oldtidskundskab

nådebröd; spise ~ leva på nåder -år nådår

nå'l -en -e 1 nål; stå på -c stå som på nålar 2 barr; tabe -ene barra av -ejfisk zool kantnål -e|-pude nåldyna -e|skov barrskog -e[stik nålstygn -e[træ barrträd nå'r I adv när II konj när; om; ifall

O

oberst [o'borst] -en -er överste

-inde [-en'a] överstinna

objekt [ob'jægt, objæg't] -et -er föremål [också om person], ting, sak, ämne oblattrykker [oblat] sigill obo [obo'] -en -er oboe obsterna'sig a obstinat, motsträvig

obstruktio'n -en -ev förstoppning; polit obstruktion occident [ogsidæn't] -en occidenten, västerlandet -a'lsk a västerländsk

ocea'n -et -ev ocean, världshav od [oö'] -den -de spets, udd -de udde

odder [oö'ar] -en -e utter; dumbom ode [o'öo] -n -r ode odel [o'ö(o)l] -en odal-, arvjjord -s|bonde odalbonde odinshane [d] smalnäbbad sim-snäppa

odle [oölo] tr högt odla (jfr dyrke) offentlig [of'andli(y)] a offentlig; den -e mening allmänna opinionen; ~ sag åklagaremål offer -et ofre offer offic[|e'r ~en ~er officer -iant [ofijan't] ~en ~er underofficer [olika grader med tjänsteställning från underlöjtnant till [-kapten]-] {+kap- ten]+} -iant!gang avdelning med enskilda rum -iantjvaerelse enskilt rum [på sjukhus]

officiel [ofijæl'] a officiell offici'n -et -er 1 officin, tryckeri 2 lokal i apotek där medicin utlämnas

ofre tr offra; ägna; ~ til guderne [skämts.] kasta upp

0 g [oy, vard. o] konj och, samt -så [os'a, högt. oy'så] adv också,- även

okker -en ockra [färg] (jfr åger) okse [o] -n -r ei. åld. oksne oxe, nötkreatur -bryst oxbringa -ha-lesuppe oxsvanssoppa »mørbrad oxfilé -øje bot prästkrage; gul ~ gullkrage

oksy'd -et oxid -e're tr oxidera oktet' -ten -ter oktett

01 [o'l] -en - val [8o st.; om sill ei.

ägg]

old [ol'] -en poet [tids]ålder -e|-barn barnbarnsbarn -ejfader farfars (farmors, morfars ei. mormors) far -e [moder farfars (farmors, morfars ei. mormors) mor olden [ol'on] -et - ollon -borre

<—'r ollonborre oldesøn sonsonsson old||frue föreståndarinna, husmoder -fund fornfynd -gransker fornforskare, arkeolog olding [oldang] -en -e[r] åldring, gubbe

oldkyndighed arkeologi -nor-disk s a fornnordisk[a] -sager pl fornfynd -sagn sägen - tid forntid -tids [kundskab klassisk forn- nå i

2 nå [no, nå:] itj å, nå, jaså; ~

sådan jaså, på det sättet nåd [noö'] -den [noö'an] ei. -det

[noö'at] -der [noÖ^r] söm, fog nå'd|[e [ö] -n nåd -es[bevisning nådevedermäle -es[urt bot jordgalla -ig a nådig nådle [noöla] tr nåtla nådsensjjbrød [-o(ö)'s- ei. -åö's-]

o oldtidskundskab

nådebröd; spise ~ leva på nåder -år nådår

nå'l -en -e 1 nål; stå på -c stå som på nålar 2 barr; tabe -ene barra av -ejfisk zool kantnål -e|-pude nåldyna -e|skov barrskog -e[stik nålstygn -e[træ barrträd nå'r I adv när II konj när; om; ifall

O

oberst [o'borst] -en -er överste

-inde [-en'a] överstinna

objekt [ob'jægt, objæg't] -et -er föremål [också om person], ting, sak, ämne oblattrykker [oblat] sigill obo [obo'] -en -er oboe obsterna'sig a obstinat, motsträvig

obstruktio'n -en -ev förstoppning; polit obstruktion occident [ogsidæn't] -en occidenten, västerlandet -a'lsk a västerländsk

ocea'n -et -ev ocean, världshav od [oö'] -den -de spets, udd -de udde

odder [oö'ar] -en -e utter; dumbom ode [o'öo] -n -r ode odel [o'ö(o)l] -en odal-, arvjjord -s|bonde odalbonde odinshane [d] smalnäbbad sim-snäppa

odle [oölo] tr högt odla (jfr dyrke) offentlig [of'andli(y)] a offentlig; den -e mening allmänna opinionen; ~ sag åklagaremål offer -et ofre offer offic[|e'r ~en ~er officer -iant [ofijan't] ~en ~er underofficer [olika grader med tjänsteställning från underlöjtnant till [-kapten]-] {+kap- ten]+} -iant!gang avdelning med enskilda rum -iantjvaerelse enskilt rum [på sjukhus]

officiel [ofijæl'] a officiell offici'n -et -er 1 officin, tryckeri 2 lokal i apotek där medicin utlämnas

ofre tr offra; ägna; ~ til guderne [skämts.] kasta upp

0 g [oy, vard. o] konj och, samt -så [os'a, högt. oy'så] adv också,- även

okker -en ockra [färg] (jfr åger) okse [o] -n -r ei. åld. oksne oxe, nötkreatur -bryst oxbringa -ha-lesuppe oxsvanssoppa »mørbrad oxfilé -øje bot prästkrage; gul ~ gullkrage

oksy'd -et oxid -e're tr oxidera oktet' -ten -ter oktett

01 [o'l] -en - val [8o st.; om sill ei.

ägg]

old [ol'] -en poet [tids]ålder -e|-barn barnbarnsbarn -ejfader farfars (farmors, morfars ei. mormors) far -e [moder farfars (farmors, morfars ei. mormors) mor olden [ol'on] -et - ollon -borre

<—'r ollonborre oldesøn sonsonsson old||frue föreståndarinna, husmoder -fund fornfynd -gransker fornforskare, arkeolog olding [oldang] -en -e[r] åldring, gubbe

oldkyndighed arkeologi -nor-disk s a fornnordisk[a] -sager pl fornfynd -sagn sägen - tid forntid -tids [kundskab klassisk forn-oldtidslevning i;

kunskap [läroämne i danska [-gymnasier]-] {+gym- nasier]+} -tids I levning fornläm-ning

Ole Lukøje Jon Blund oli||e [o'ljå] I -n -r olja; den sidste ~ sista smörjeisen; amerikansk ricinolja II tr olja in -e|blad olivblad -e [fyring oljeeldning -e're se olie II -et a oljig o. lign. = og lignende o. d., och

dylikt oli'ven, en - oliv olm [ol'm] a folkilsken olmerdug -en [slags] bomullstyg om [om] kon], prep; [om'] adv om, omkring, kring; ~ lidt om en stund; ~ bord ombord; ~ kap i kapp; ham ~ det det blir hans sak; ~ sig [om'sai] närig; tung ~ h]ertet beklämd; to gange ~ ugen två gånger i veckan; ~ mandagen: i om måndagarna 2 på måndagen; ~ igen än en gång; ~ end [omæn'] ehuru, om ock -adressere tr returnera -bejlet a uppvaktad, firad, om svärmad -bestemme rfl, ~ sig ändra sig -bringe tr 1 bära omkring 2 döda, slå ihjäl -brække tr boktr ombryta -brækker ombrytare -bud 1 offentligt förtroendeuppdrag 2 = föl] -buds I mand delegerad, representant -bygge tr om-, kring|bygga -bygning ombyggnad -bytte tr ut-, bortjbyta, utväxla -bære tr kringbära, utdela -bæring utdelning, utbär-ning -bøje tr dubbelvika om||danne tr ombilda, förvandla -dannelse ombildning, omformning -dele tr för-, ut|dela »dragende a kringjströvande, -re-sande -drejning rotation -drift växelbruk -dømme ~t mening, åsikt; omdömesförmåga-egn [om'ai'n] omgivningar -endskøn't kon] även om -fang ~et storlek, dimensioner, omfång; i ubegrænset ~ utan inskränkning; i stort ~ i stor skala -fatte tr omfatta, inbegripa -favne tr omfamna -favnelse omfamning, kram

i omnibil

-flakke itr kringirra, vandra -flydt a kringfluten omgang -en -e omgång, varv, rond; galleri; umgänge; kok stryk, utskällning; ulovlig ~ med tyvekoster gömmande av tjuvgods, häleri; strikke en ~ sticka ett varv; uforsigtig ~ med tændstikker vårdslöshet med tändstickor; give en ~ bjuda laget runt; give nogen en ordentlig ~ ge ngn en bredsida; gä på ~ cirkulera - s {fælle umgängesvän -s [sprog vardags-, samtals I språk -s[syge epidemi om[|gitret a gallerförsedd -give tr omgiva, infatta -givelse omgivning, grannskap -gæng'eliga umgängsam, tillgänglig, lätt att komma överens med -gå tr kringgå -gående a 1 roterande 2 omedelbar, omgående -gås tr itr umgås [med], ofta besöka -handle tr angå, [be] röra -hu ~en omsorg, omtanke, vård, omvårdnad-hyg'-gelig a omsorgsfull, omtänksam, sorgfällig -hæng ~et ~ förhänge, gardin -kalfatre tr 1 & täta på nytt 2 omarbeta, helt och hållet göra om; vända upp och ned på -klamre tr krama, omfamna -kostning kostnad; sagens ~er rättegångskostnaderna -kreds ~en ~e omkrets, periferi, kontur -kredse tr gå runt -kring [omkreng'] prep adv omkring; ungefär; gøre [kort] ~ göra helt om -kring'sædig a bot om-kringsittande -kuld [omkul'] adiT omkull, ikull -kvæd [om'kvæ'ö] —et ~ omkväde, refräng; det er hans stadige ~ det är hans vanliga visa -liggende a angränsande, kringliggande -lyd omljud -lydt a omljudd -løb omlopp, cirkulation; ~ i hovedét sinnesnärvaro, begåvning omme adv över, slut; tiden er ~ tiden är ute; — bag huset bakom huset; ~ i den anden gade runt hörnet; der ~ där borta; helt ~ i ända borta i; hist ~ där borta omni||bil ~er [motor] om-omnibuskørsel i

nibus, buss -bus|kørsel busstrafik

om|jnævnt a [ovan] nämnd -plante tr omplantera -rejsende a resande -rids kontur, grunddrag, kort framställning -ryste tr [-[om]skaka;-] {+[om]ska- ka;+} før brugen skakas före användandet -rystning skakning (jfr afstemning) omsagn -et - predikat[sfyllnad] -siform [verbets] huvudform -s|-led -s|ord predikatsfyllnad; ~ til grundleddet subjektiv p.; ~ til gen-standshddet objektiv p. om||sig| gribende a tilltagande, expansiv -sigt försiktighet,

varsamhet, takt -sigts|fuld a klok, försiktig -skif'telig a föränderlig, obeständig, ombytlig omslag 1 omslag 2 förändring, vändning 3 hist marknad, mässa -s|termin åld förfallodag, betalningstermin -sjvejr ostadigt väder

om||slutte itr omringa, om-, inne|-sluta -sløre tr beslöja, omtöckna, fördunkla -son'st adv förgäves; för ingenting, gratis -sorg försorg, omsorg, vård; drage ~ for vårda sig om, dra försorg om -spinde tr omvira; snärja - spurgt a ifrågavarande -stigning ombyte, övergång -stigningsjbillet 'övergång' [på spårvagn] -stilling 1 omkoppling, anknytning [telefon] 2 språkv metates -stillingsbord telefonväxel -strejfer -stryger landstrykare -styrte tr kullkasta, omstörta; & omlasta -stæn'de-lig a omständlig, komplicerad; pedantisk -støde tr upphäva, an-nullera -sving plötslig förändring -svøb —et ~ omsvep, krumbukter -svøbs I departement 'den nådiga tågordningen' -sætte tr omsätta, sätta om; konvertera [-[värdepapper];-] {+[vär- depapper];+} mus transponera om||tale I omnämnande; kritik; genstand for almindelig ~ allmänt samtalsämne; hæderlig (hædrende) ~ hedersomnämnande II tr omtala, omnämna -tait a ifråga-

varande -tanke klokhet, omtänksamhet; ved nærmere ~ vid närmare eftertanke omtren't adv ungefär, omkring

-lig a ungefärlig om 11 trædning ombyte av fot -tumle tr kasta hit och dit; ~t liv stormigt liv -tviste tr diskutera -tvistelig a tvistig, diskutabel -tælle tr räkna om -tæn ksom a klok, omtänksam -tåget a omtöcknad

om||valg omval, återval -vandre itr flacka (ströva) omkring -vej omväg, krokväg -venderi' ~et omvändelseiver, proselytmakeri -vendt a adv omvänd, motsatt, bakvänd, på tok; det ~e er tilfældet det är tvärtom; i ~ forhold omvänt proportionellt; den ~e verden den upp- och nedvända världen -verden omgivning; yttervärld -vinde tr omvira, omslingra -viser förare, ciceron, vägvisare -vælte tr välta omkull, stjälpa; omstörta -væltning om-störtning, revolution ond [ån'] a ond, otrevlig, stygg, elak; ane -t ana oråd; få -t må illa, vara dålig; kave -t af: 1 ha medlidande med 2 vara avundsjuk för; have -t ved ha svårt för; give -t af sig muttra, brumma, morra; tale -t om tala illa om; ikke tænke noget -t ej mena ngt illa; gøre nogen -t göra ngn illa; det gor mig -t for dem jag tycker synd om dem; sætte -t for en tala illa om ngn; lang som et -t år oändlig, långrandig -artet a elakartad -sindet a illvillig -skab ~en ~er ondska, elakhet - skabs | fuld a elak, stygg, illvillig - skabs |fuld-hed elakhet, illvilja ondulatio'n ondulering onklel [ång'gol] -elen -ler onkel, farbror, morbror; hos ~ på stampen op adv upp; ~ ad dagen senare på dagen; ~ ad bakken uppför backen; komme ~ i årene åldras; gå ~ til eksamen gå upp i exa-opad i

men; gå ~ og ned gå fram och tillbaka

opad adv upp, uppåt -gående a stigande, framåtgående »stræbende a framåtsträvande, ambitiös -til adv uppåt, upptill opl|ankret a som ligger för ankar -ankring ankring -arbejde tr upp I arbeta , -odla opbevarj|e tr förvara, bevara, ha kvar -ing förvar[ing], magasinering, lagring -ingsjbevis mottagningsbevis, kvitto -ings|sted förvaringsrum, magasin op||bidsle tr betsla; tygla -binde tr binda upp; ^ sin kjole fästa upp sin klänning; ~ korn binda säd i kärvar; gå med armen -bandet gå med armen i band -binder [kärv]bindare -blande tr uppblanda, utspäda -blomstre itr uppblomstra, utvecklas -blus-se itr flamma upp, bryta ut; ~nde uppbrusande -blæse I tr blåsa upp II rfl, ~ sig förhäva sig -blæst a överlägsen, inbilsk; ~ stil svulstig stil -bløde tr blöta upp, uppmjuka -bragt a uppbragt, irriterad -bringe tr uppbringa, beslagtaga -brud uppbrott -bruge tr för]bruka, -tära -brusende a uppbrusande, häftig -bryde tr bryta (bräcka) upp -brække tr se opbryde -brænde tr bränna upp -bud ' 'et ~ 1 uppbjudande 2 uppbåd 3 åld konkurs; gøre ^ begära sig i konkurs -bunde tr halvsula [-[träskor]-] {+[trä- skor]+} -byde tr uppjbjuda, -båda; ~ sit gods [til kreditorerne] avträda sin egendom -bydelse, med ~ af med uppbjudande av -bygge tr upp|bygga, -föra; bildl uppbygga -byggelig a uppbygglig -byg'gelse uppbyggelse opdag e tr upptäcka -else upptäckt -elsesjpoliti kriminalpolis -elses I rejsende forskningsresande -er upptäckare, upptäcktsresande; detektiv, kriminalkonstapel

opjjdigt påfund, dikt -digtet a

inbillad, fingerad; falsk, föregiven; ~ navn pseudonym -dirke tr dyrka upp -drag ~et ~ uppdrag, uppgift -drage tr uppfostra -dragelse uppfostran, bildning -dragelses I lære uppfost-ringslära, pedagogik -drift 1 lyftkraft 2

företagsamhet, energi -drive tr 1 uppdriva, skaffa 2 jaga (stöta) upp -dræt ~tet uppfödande, avel; ungboskap -drætte tr uppföda -dukke itr dyka upp, uppenbara sig -dunset a P pus-g, fet och röd [i ansiktet] -dynge tr uppstapla, hopa -dyrke tr odla -dække tr duka, servera -dækning servering; anrättning, rätt - dæmning fördämning

op||efter adv upptill, uppåt -elske tr [kärleksfullt] uppfostra, uppdraga; understödja, uppmuntra o'per||a ~en ~er opera -ist' ~en ~er operasångare op||fange tr upp | snappa, -fånga, -fatta; ta in [station i radio]; ~ et glimt af se en skymt av - farende a uppbrusande, häftig -faren-hed uppbrusning -fatte tr [-[upp]-fatta,-] {+[upp]- fatta,+} begripa -fattelse uppfattning, mening, åsikt -fat-telsesjevne förstånd, omdöme -fede tr göda -finde tr uppfinna -findelses j evne uppfinningsförmåga -finder uppfinnare -find'-som a fyndig, uppfinningsrik, påhittig -find'somhed fyndighet -flamme tr uppelda, sporra -flaske tr uppföda, uppfostra -fo[d]re tr [ut] fodra; för|tära, -bruka -fordre tr uppfordra, anmoda, bedja, uppmana -for-dring [an]maning, vädjan, invit, begäran, påstötning; på ~ på begäran -friske tr uppfriska, förnya; ~ i erindringen återkalla i minnet -friskning förnyelse -fylde tr [upp]fylla; förverkliga, fullfölja -fyldelse uppfylljande, -else, full I bördan, -görande »fyldning fyll|ning, -nad -føre tr uppföra, bygga; framföra; upp-opførelse i

taga, införa; ~ til nogens debet debitera ngn för ngt -førelse upp-, fram-, ut Iförande; bringe et musikstykke til ~ framföra ett musikstycke -førsel ~en ~er uppförande, beteende op||gang uppgång, uppåtgående, stigande; [trapp] uppgång; uppsving, framgång, ökning -gave uppgift; problem; skriftligt prov -gejle tr uppegga -give tr uppgiva, avstå från, överlämna; ge upp hoppet om; deklarera; ~ et embede avsäga sig ett ämbete; ~ til eksamen [ung.] upptaga i kursförteckning; ~ bolden [tennis] serva, [fotboll] göra avspark -gi-velse uppgivande, avstående; uppgift; deklaration, rapport; i henhold til ~ enligt föreskrift; ~r [til eksamen] [ung.] kursförteckning -given se opgivelse -giver [tennis] servande -grave tr gräva upp -gylp[ning] uppkastning -gæld kursvinst, agio, över|pris, -kurs - gør ~et ~ uppgörelse; ~ets dag räkenskapens dag; låve et ~ med nogen ha en uppgörelse med ngn -gøre tr göra upp, summera, uppskatta, inventera; ~ et regnskab avsluta en räkning (ett konto) -gøreise avslutande av räkenskaper, bokslut; ~ af lager inventering -gående a uppåtgående, stigande; ~ priser prisstegring

op||halings [bedding & slip -hav ~et upphov, ursprung, härkomst -havs I mand upphovsman -hede tr upphetta -hejse tr hissa upp -hejsnings I kran lyftkran -hidse tr upphetsa) reta -hid-selse upphetsning, uppeggande -hidser uppviglare, agitator -hidsning se ophidselse -hisning upphissande -hobe tr hopa, packa samman -hobning anhopning, uppstaplande ophold -et - vistelse; uppehälle; uppehåll, paus, dröjsmål; tjene til

livets ~ förtjäna sitt uppehälle; uden ~ oupphörligt -e I tr 1

underhålla 2 fördröja, uppehålla II rfl, ~ sig uppehålla sig, vistas; ~ sig hjemme hålla sig hemma; ~ sig over kritisera, klandra, ogilla -s[kommune mantalsskrivningsort -s|rum vardagsrum; skyddsrum Ei skyttegrav] -s|sted vistelseort -s I stue vardagsrum -s|vejr uppehållsväder -s[værelse vardagsrum

op||hovne itr svullna -hovning svullnad, ansvällning -hæfte tr fästa (sätta) upp -hængt a 1 upphängd 2 upptagen, överhopad Emed arbete] -hæve tr upphäva, avskaffa, indraga; ^ en forlovelse bryta en förlovning; få sit ægteskab ~t [ved skilsmisse] få skilsmässa, bli skild; ~ hinanden ta ut varandra; sagens omkostninger ~s rättegångskostnaderna kvittas -hævelse 1 upp | hävande, -lösning, avskaffande 2 invändning; ~ af et løfte återtagande av ett löfte; gøre ~r göra svårigheter (invändningar), bråka -høje tr 1 [upp] höj a, lovprisa 2 utnämna, befordra; ~ i adelsstanden adla -højet a [upp]höjd, vördnadsvärd, sublim; -højede bogstaver blindskrift; ~ foragt djupt förakt -hør ~et upphörande, slut, utgång; bringe til ~ göra slut på; uden ~ oupphörligt -høre itr upphöra, sluta -hørs|udsalg slut[-försäljning, -realisation

op||ild[n]e tr entusiasmera, uppl-tända, -hetsa, -egga, hänföra -irre tr irritera, upphetsa -irrelse -irring retning; irritation -jage tr driva upp [villebråd] -kald ~et ~ uppringning [telefon] - kast ~et ~ kräkning -kaste 1 tr 1 kasta (gräva) upp 2 kräkas 3 framkasta, komma fram med, väcka II rfl, ~ sig til upphäva sig till -kastelse -kastning 1 uppkastande 2 uppkastning, kräkning 3 framkastande -kilt[r]e tr fästa upp -klare tr upp-, för|-klara, be-, upp|lysa, klarlägga; pass ei. rfl ljusna, klarna [upp]opklaring i

-klaring 1 upplysning, förklaring 2 uppklarnande [väder] »klodse tr 1 stötta med klossar 2 upp-palla -klæbe tr uppklistra; ~ på lærred uppfodra -klæbning [upp]klistring; [af plakater]

forbydes! Affischering förbjuden! -klække tr upp] föda, -fostra -kog ~et 1 förvällning 2 uppvärmning [av mat] 3 upprepning, -kok -koge tr 1 förvälla 2 värma upp 3 bildl duka upp, servera [i ny form] -komst ~en ~er uppkomst; framsteg, upp-blomstring -kræve tr inkassera, indriva -kræver uppbördsman, inkasserare -krævning uppbörd, indrivning, inkassering -kvikke tr vederkvicka, uppfriska, stimulera -køb ~et uppköp -køre tr köra sönder -kørsel upp-körsväg; framkörning -kørt a 1 sönderkörd 2 utmattad

1 oplade tr öppna; ikke ~ sin mund inte säga ett ord; ~ sin røst ta till orda

2 oplade tr ladda [elektr.] -apparat laddningsapparat

opladt a öppen, vaken, mottaglig -hed öppet sinne, vakenhet oplag -et - 1 lager, förråd, upplag, nederlag 2 upplaga; nyt ~ ny tryckning -re tr lagra, magasinera -s|hus magasin -s|omkost-ninger pl magasinshyra, lagringskostnader oplagt a 1 upplagd, magasinerad; undanlagd, sparad; ~ mælk sur mjölk från vilken vasslan bortsilats; -e penge sparpengar 2 hågad; udmærket ~ i god form 3 avgjord, klar, obestridlig; ~ fiasko fullkomligt fiasko -hed gott humör, munterhet

opland uppland, handelsområde op||leve tr uppleva, genomgå, bevittna -levelse händelse, äventyr -live tr [åter]uppliva, [-upp]-muntra,-] {+upp]- muntra,+} -friska, sätta fart i, roa; r^nde midler stimulerande (stärkande) medel; være ~nde vara medryckande; ~t livad, upprymd

-livelse [åter]upplivande; uppmuntran, förströelse -livnings-forsøg återupplivningsförsök -lodde tr loda -lodnings|damp-skib sjömätningsfartyg -losse tr lossa -lukke tr öppna -lukker öppnare; ~ til flaskekapsel kapsylöppnare -lyse tr [upp-, [-be]-lysa,-] {+be]- lysa,+} förklara, undervisa, meddela, kungöra; ~nde lärorik, instruktiv -lysningsarbejde folkbildningsarbete -lægge tr lägga upp (undan), magasinera -lægger ~en ~e & upplagt fartyg -længer ~en ~e & upplänga [del av spant] -lære tr undervisa, lära; [om häst] rida (köra) in -læreise -læring lära -læse tr läsa högt (upp), recitera -læser uppläsare, recitator -læserinde recitatris -læsning uppläsning, recitation -løb ~et ~ 1 [folksamling 2 slutspurt (jfr optøjer)] standse i ~et kväva i sin linda, hejda, hindra; tage en i ~et upphinna ngn strax före målet -løben a lång och smal, gänglig; en ~ rad lång räkel, 'flaggstång' -løfte tr 1 lyfta, höja; ~ et skrig utstöta ett skrik 2 bildl upp]lyfta, -bygga 3 mat upphöja opløs|je tr [upp]lösa, skingra; analysera; ~ et'ægteskab upplösa ett äktenskap genom skilsmässa -elig [-lø'seli] a löslig, lösbar -ning [upp]lösning -ningsjtegn mus återställningstecken -t a upplöst; ~ af træthed dödstrött; ~ i tårer förgråten op]|magasine're tr magasinera, lägga i förråd -male tr måla om -mand skiljedomare -mande I tr uppmuntra II rfl, ~ sig fatta mod, bemanna sig [med mod] -mane tr [fram] man a, besvärja -mudre tr rensa upp, muddra upp -muntring uppmuntran, förströelse, stimulans -mærk'-som a uppmärksam, påpasslig; artig förekommande -måle tr uppmäta, kartlägga [--målings]-fartøj-] {+-målings]- fartøj+} sjömätningsfartygopnagle

oplinagle tr fastnagla -nege tr binda i kärvar -nå tr [er-, upp]nå, få, vinna, förverkliga -nå'elig a uppnåelig, åtkomlig -nåelse ernående; til ~ af dette formål för vinnande av detta syfte opllofre tr [upp] offra -ofrelse uppoffring, försakelse -pakke tr 1 packa upp 2 stapla upp; lasta -pakning X packning -pappe tr bokb anpappa -passer uppassare, betjänt, kalfaktor

1 oppe I rfl, ~ sig anstränga sig, bemöda sig II tr uppliva, styrka, sätta fart på

2 oppe adv uppe, ovanpå; højere ~ i gaden längre upp på gatan; blive ~ sitta uppe; han var ~ i treserne han var mellan 60 och 70; han var ~ i trediveårskrigen han kom upp på trettioåriga kriget [i förhör, tentamen]; være højt ~ vara pigg (livad); rigtig ~ riktigt i tagen -bie tr vänta, avvakta -bære tr uppbära, mottaga

oppebørs|el ~[e]len -ler skatte-

[uppbörd] op ipille tr plocka upp, uppsamla; repa upp -plante tr X föra i ställning; med ~t bajonet med påskruvad bajonett -plysse tr & repa upp [till drev] -polere -pudse tr putsa upp -puste tr blåsa upp, utspänna; bildl underblåsa - pustet a svullen; fet, pussig; överdriven, uppblåst, viktig op[|ramse tr rabbla upp, uppräkna rede tr 1 bädda; sengen står -redt sängen är bäddad 2 reda ut, klara upp -regne tr uppräkna; ~ sine grunde redogöra för sina skäl -rejse tr resa, lyfta; ~ en vinkelret linie fälla (draga) en vinkelrät linje -rejsning 1 uppresande 2 skadestånd, upprättelse, revansch; forlange ~ fordra upprättelse; skaffe ~ rehabilitera -rejst a upprätt; holde stödja, hålla uppe; holde sig ~ hålla sig uppe; med ~ pande med högburen panna -rense tr rensa upp

opret a upprätt, lodrät -holde tr upprätthålla, vid [makt] hålla; ^ livet uppehålla livet -holdelse s upprätthållande -stående a upprätt, lodrät; ~ klaver pianino -te tr upp I rätta, -ställa; grunda, stifta; förbättra, återupprätta; gottgöra; räta ut -telse grundläggning, grundande, stiftande; bildande; återställande -ter stiftare

opllrevet a uppriven, skakad, upprörd -rids ~et ~ utkast, skiss -ridse tr 1 skära upp 2 skissera -rigge tr rigga upp, tackla -rig-tig [opreg'di] a uppriktig, ärlig, sann

oprinde itr upprinna, gry, fram I-bryta, -komma; oprunden af härstammande från -lig [obren'ali] I a ursprunglig; landets ~e beboere urinvånare II adv från början, först, ursprungligen -lighed ursprunglighet, originalitet -lse ursprung, härkomst -lses|angi-velse ursprungsbeteckning -lsesj-certifikat ursprungsbevis -lses[-mærke ursprungsbeteckning opllringe tr ringa upp [i telefon] -ringning [telefon] påringning -rive tr upp [rycka, -riva, -skaka; ~nde uppskakande, hjärtslitande -rode tr gräva (rota) i, böka upp -rulle tr rulla upp, hoprulla -rul-ling X upprullning -rydde tr röja [upp], rensa; utrota -rydning röjning; utrotande [av ogräs] -rykke 1 tr 1 upprycka 2 befordra; skol flytta II itr avancera; bli flyttad -rykning 1 uppryckande 2 befordran; uppflyttning -ryknings I prøve flyttningsprövning -række tr räcka (lyfta) upp -rømning[s|udsalg] realisation, slutförsäljning - rømt a glad, upprymd, livad -rømthed gott humör, upprymdhet oprør -ei - uppror, oro, upprördhet -Q tr 1 sätta i rörelse 2 upp[-röra, -hetsa; ~s over harmas över -er upprorsmakare -sk a upprorisk, upprors-opråb

177

opstiver

opllråb ~et ~ upprop -råber [-[auktions]-] {+[auk- tions]+} utropare -rådne itr för-multna

opsadl e tr sadla -ing sadling opsaml||e tr samla ihop, upp {samla, -fånga - e|sporvogn sista spårvagnen -ing upp-, hop|samling -ingsjsted uppsamlingsplats opllsang sång, sjömansvisa; heja-rop; give nogen en ~ ge ngn en överhalning -sat a, ~pä ivrig (livad) för, angelägen om -sats 1 [bords-, blomster] uppsats 2 horn [på hjortdjur] 3 artikel, essä, [-[tidskrifts]-] {+[tid- skrifts]+} uppsats (jfr stil) -sejle tr vinna på, hinna upp; ~t fragt inseglad frakt -sejling uppseg-ling; være under ~ närma sig opsige tr uppsäga, avskeda -lig [obsi'yoli] a uppsägbar -lse uppsägning, avsked; ~ af abonnement upphörande med prenumeration -lses|frist uppsägningstid opsigt 1 uppseende 2 tillsyn, uppsikt, övervakande -s[vækkende a uppseendeväckande, sensationell opskrift [mat]recept; uppteckning opskrivlle tr 1 skriva upp, anteckna 2 höja värdet på, uppskriva -ning 1 anteckning, notis 2 fastställande av högre värde, uppskrivning -ningslbog anteckningsbok opskruet a 1 uppskruvad, orimligt hög (stor) 2 konstlad, uppstyltad, affekterad -hed [-svulst[ig-het]-] {+svulst[ig- het]+}

opskræmüme tr skrämma, oroa; blive -t förfäras, bli bestört -ning skrämsel, hot -t|hed oro, förskräckelse, sinnesrörelse opllskyde I tr X skjuta slut på; skjuta upp [tågända] II itr skjuta (växa) upp (jfr opsætte 3) -skylle tr skölja (kasta) upp; ~t land uppslammat land -skære tr skära [upp], klyva, göra insnitt i; rensa, ta ur -skærerkniv papperskniv -skæring utskärning, snitt -skørtet a uppfästad; bildl uppskörtad; være ilde — vara illa däran

opslag 1 anslag, kungörelse, affisch 2 uppslag [på kläder] 3 uppslagsord 4 uppslagning [av [-förlovning]-] {+för- lovning]+} 5 rikoschett opslid e tr slita upp (ut), uttrötta -nings|krig utmattningskrig -se tr uppslitsa opüsluge tr uppsluka, förtära -slæmme /r uppslamma -slå tr slå upp, anslå; kungöra, ledigför-klara -smøge tr kavla upp, vika upp [ärmarna] -snappe tr uppsnappa, gripa, fånga -snuse tr

1 dra upp [i näsan] 2 vädra, uppspåra -spare tr spara [ihop], lägga undan -sparing besparing -spile tr uppspärra; ~t gapande, vidöppen -spille tr spela bort -spind ~et dikt, påhitt, påfund -spinde tr uttänka, hitta på, uppdikta -spise tr för|tära, -bruka, göra slut på -spore tr [-[upp]-spåra,-] {+[upp]- spåra,+} snoka upp -spyt ~tet spott, upphostning, slem -spytte tr hosta (spotta) upp -spæde tr utspäda, uppblanda -spænde tr spänna [upp, ut] -stable tr uppstapla, hopa -stadse tr pryda, utstyra; ~t fyr sprätt -stalde tr sätta i stall (spilta) -stalt ~en ~er fasadritning; & [-profil[rit-ning]-] {+profil[rit- ning]+} -stand ~en ~e uppror, [allmän] resning, revolution -standelse uppståndelse, rörelse, oro -stander ~en ~e ståndare, stolpe, pelare, post -stemme tr 1 mus stämma i en högre ton; bildl höja, stegra 2 uppstämma [sång] -stemt a 1 exalterad, upphetsad

2 upprymd, på gott humör -stige itr stiga upp[åt] -stigning be-, upp [stigning -stille tr [upp-, ut-, fram] ställa, anbringa, uppsätta, resa; ~ en rottefælde gillra en råttfälla; ~ et regnskab [hand.] göra [upp] redovisning (bokslut); ~ til valg nominera som valkandidat -stilling uppställning, framställande, uppsättande, anordning, nominering; tage ~ inta ställning -stive tr göra styv; stärka, stimulera -stiver styr-opstoppernæse

ketår -stoppernæse uppnäsa, norrköpingsnäsa -stramme tr 1 spänna, göra stram 2 stärka, stål-sätta -strammer 1 styrketår 2 uppsträckning -strøg mus upp-stråk -strøget a, ~ hår uppstruket hår - styltet a uppstyltad, tilig jord -styltethed tillgjord-het -styr, et oro, oväsen -stæm-me tr för-, upp|dämma -stød ~et uppstötnlng, rapning; have moralske r^j over noget känna äckel inför ngt; et surt ~ knarrig (besvärlig) person, surkart -støve tr uppspåra, snoka upp-stå itr uppstå, stiga upp; uppkomma - ståen uppstigning, uppgång; början, uppkomst, utbrott -summere I tr addera; sammanfatta II rfl, ~ sig hopa sig -summering addition; sammandrag -sving —et uppsving -svulme itr svälla, svullna -svulmet a uppsvälld, svullen -syn ~et uppsikt, tillsyn; vakt, uppsyningsman; have ~ med ha uppsikt över, se till -syns] betjent - syns | mand uppsyningsman, vakt -sætning uppsätt I ande, -ning, avfattning -sæt'-sig a upprorisk, uppstudsig, motsträvig -sæt'sighed uppstudsighet, olydnad -sætte tr 1 uppställa, placera 2 uppsätta, avfatta 3 uppskjuta 4 ~ en rageknív strig-la en rakkniv -sæt'telig a som kan uppskjutas -sættelse uppskov, dröjsmål -søge tr uppsöka

optagüe tr upptaga, mottaga, antaga; absorbera, smälta; ~ i adelsstanden adla; ~ som alvor ta på allvar; sagen er -et [jur.] målet är överlämnat; ~ et dementi införa en dementi; ~ et forhov over en förhöra ngn; ~ som en fornærmelse betrakta (anse) som en förolämpning -else upp-, mot|tagarde, upp-, in [tagning; ~ på grammofonplade inspelning -elses|prøve inträdesprövning -elses [teater filmateljé -et a upptagen -etjhed

brådska; intresse -ning se optagelse

optegnlle tr upp-, an [teckna -else anteckning, notis -ing skiss, utkast

optisk a optisk; ~ bedrag synvilla; ~ nerve synnerv oplltog ~et ~ [fest]tåg, procession -trin ~et ~ 1 episod; uppträde, seen 2 sättsteg [i trappa] -tryk ~ket ~ boktr om-, nyj-tryck, ny tryckning -trykke tr boktr trycka om -trykning se optryk -træde itr upp-, framj-träda, visa sig -træden, en, pl. ^er upp-, fram I trädande; første ~ debut; slet — dåligt uppförande optræk -ket - 1 uppstreck [på bokstav] 2 uppåtgående drag; rökfång -ke tr 1 [vanl. i part] dra upp; et ~nde uvejr ett hotande oväder; flasken er optrukken flaskan är upp [dragen, -korkad 2 upprita, göra utkast till, skissera 3 narra, bedraga -ker 1 svindlare, bedragare, person som tar oblygt betalt 2 se proptrækker -keri' ~et ~er utpressning, prejeri -ning uppdragning [av ur]; uppkorkan-de

opütrævle tr repa upp, plocka sönder; bildl analysera [sönder], söndersmula -tugte tr uppfostra -tugtelse uppfostran -tur uppresa; pä ~en på uppvägen -tælle tr [upp]räkna -tælling uppräkning; ~ af lager inventering; ~ af stemmerne röstsammanräkning

optændlle tr tända [på]; uppjegga, -hetsa; -t af vrede utom sig av vrede -ingsjbrænde torrved, stickor [att tända med] op,tænke tr uttänka, hitta på -tæn'kelig a tänkbar, möjlig -tø tr upp [tina, -liva; beveka -tøjer pl upplopp, oroligheter, tumult, slagsmål -tøjle tr -tømme tr betsla, sela på -tårne tr hopa, uppstapla, lägga i hög opljvadsk se opvask -vakt a vaken, begåvad, kvickftänkt] -vakt-opvarme

hed vakenhet, begåvning, intelligens -varme tr uppvärma opvartOe tr uppvakta; betjäna, servera -er vaktmästare, servitör -ning uppvaktning; uppassning, betjäning -nings|jomfru -nings|pige uppasserska, servitris

opvask -en diskfning] -e tr diska opvasker I [bakke tork [ställ, -bräde -balje diskbalja -pige diskerska -vand diskvatten opllveje tr uppväga, ersätta -vigle tr upp[vigla, -egga -vikle tr rulla upp, nysta av, reda ut -vinde tr nysta upp -vise tr [upp]visa - visning uppvisning, parad -vokse itr växa upp opvække tr [upp] väcka; framkalla, förorsaka -lse uppväckande; väckelse -lses|møde väckelsemöte opvækst växande, uppväxt[år];

återväxt [om skog] opvågne itr [upp]vakna opllæde tr förtära, göra slut på -ægge tr reta, uppegga -æggelse upp|hetsande, -eggande -øvelse övning

ord [o'r] -et - ord; ~ til andet ordagrant, ord för ord; have et godt {dårligt) ~ på sig ha gott (dåligt) rykte; det er rene ~ for pengene det är ord och inga visor, det är klart besked; føre det store ~ ta munnen full; for et godt ~ för ingenting; der gik ~ af det berättades om; have ~ for gälla som, anses för; fratage -et klubba ned; ikke få et ~ indført inte få en syl i vädret; kave et ~ at skulle kave sagt ha ngt på hjärtat; forstå at belægge sine ~ kunna lägga sina ord väl; ikke mine ~ igen oss två emellan; hænge sig i ~ rida på ord; tage sine ~ i sig igen [få] ta tillbaka vad man sagt; det ene ~ tager det andet det ena ordet ger

det andra orda'l[e] -[e]t ordalier gudsdom ordllbog ordbok, lexikon -boglig a lexikalisk -bram svulstig-

het, bombasm -dannelse ordbildning

1 orden [or'd (9)n] [--^-^ordens-dekoration]-] {+-^-^ordens- dekoration]+}

2 orden [or'd(g)n] -en ordning, reda, tur; gå i ~ ordna sig, [om affär] avslutas; bringe i ~ (bringe ~ i) ordna; for en -s skyld för ordningens skull; genoprette -en återställa ordningen - s [duks ordningsman [i skola] - s [mand ordningsmänniska -s[marskal marskalk [vid fest], funktionär - s [politi ordningspolis -s [sans ordningssinne -sltal ordningstal

ordentlig [or'dsndlify)] I a 1 ordinarie 2 ordentlig, hederlig, anständig; et -t menneske en aktningsvärd människa; vær nu bråka nu inte!; en ~ reprimande en skarp förebråelse; en ~ karl en riktig bjässe II [äv. -t] adv riktigt, grundligt, rejält; opføre sig -i uppföra sig städat -hed ordning, reda -t adv se ordentlig II ord|[flom ström av ord, svada -fortegnelse ordlista [--føjning[s-lære]-] {+-føjning[s- lære]+} syntax -fører ordförande [i jury]; talesman, förespråkare; den som talar på en grupps vägnar (jfr formand) -gyderi mångordighet, svammel -holdenfde] a ordhållig ordina't -en -er mat ordinata ordine're tr 1 ordinera, föreskriva 2 prästviga, inviga ordinæ'r a vanlig, ordinär; simpel, tarvlig, vulgär; -t medlem ordinarie ledamot ord[[kløveri, et spetsfundighet, ordrytteri -knap a fåordig, tystlåten -laveri, et nybildning av ord -lyd ordalydelse; efter ~ent bokstavligen, ordagrant - lydende a adv ordagran|n, -t ordn|[e [o] I tr ordna, bringa i ordning, reglera, ombestyra, städa II rfl, sig med komma överens med -et a regelbunden -ing anordning, iordningställande, uppgörelse

ordre [or'dra] -n -r order , tillsä-ordret

i

gelse, befallning; beställning, uppdrag; efter ~ på order; parere ~ lyda order ord[[ret a ordagrann; ~ anførelse direkt anföring -skifte ordväxling, diskussion -skvalder svam-mel -spil ordlek -sprog ordspråk -sprogs S leg [levande] charad -stilling ordföljd; ligefrem ~ rak ordföljd -strøm ord j rikedom, -flöde -styrer ordförande [vid ett möte; jfr formand] ore!|s pass fördärvas av or -t a

full av or orga'n -et -er organ, stämma, röst, språkrör

organise're tr 1 organisera 2 F

skaffa, 'ordna', 'fixa', stjäla org[el [or'yal] ~[e]let -ler orgel -pulpitur orgelläktare orienteringssans lokalsinne origina'l I a originell, ursprunglig, egendomlig II ~en ~er original; egendomlig människa ork itj, ~ ja ack ja, säkert orke tr orka, förmå, vara i stånd till

orkest]er -eret -re orkester; udsætte for instrumentera för orkester

orlog [o'rloy], fare til -s tjänstgöra vid örlogsflottan -slbog motsv inskrivningsbok [vid marinen] -s|flag örlogsflagga -sjgast matros, sjöman -sjkaptajn kommendörkapten 2 gr. -s|mand - s [skib örlogsfartyg -s|tog -s|-togt sjöexpedition, kryssning -sj-værft örlogsvarv orlov [or'lou] -en permission, tjänstledighet; selvtagen ~ bond-permission; give ~ hemförlova orm for'm] -en -e 1 mask 2 vurm; passion; [samvets] kval -e|for-met a maskformig -e[frø maskfrö -ejkur maskfördrivande medel -stukken a -ædt a maskj-äten, -stungen; degenererad orna't -et -er ornat, skrud orne [o] -n -r fargalt ort [or't] -en - £vikt;j gram; [äldre mynt] V4 rigsdaler — 50 øre

1 os [os'] pron oss

2 os [o's] -en växtsaft, sav

3 os [o's] -en os -e itr osa, ryka o. s. fr. = og så fremdeles osv., och

så vidare

1 ost [o'st] se ost

2 ost [åst'J -en -e ost; låve ~ ysta -e rfl, ~ sig löpna, ysta sig -ej-klokke ostkupa -e|løbe löpe -e|-mad ostsmörgås -e|mide ostor

osteri' [o] -et -er osteria oste[|skorpe ostjkant, -skalk -stof

ostämne, kasein otte [å'da] räkn åtta -kant åtta-hörning -nde [od'(a)n9] räkn åttonde ottesang [o] ottesång ottetal åtta [siffran] oven [ou(a)n] I pr ep ovan [för], över, ovanpå; være ~ senge vara uppe (uppstigen); holde sig ~ vande hålla sig uppe (flytande) II adv upptill, uppåt, uppe; fra ~ uppifrån; fra ~ nedad uppifrån nedåt, överlägset, från ovan; ~ i kobet till på köpet, till och med; ~ på taget uppe på taket -af adv från ytan -anført a ovannämnd -bords a adv ~ skade skada ovanför vattenlinjen -faldshjul <£ överfallshjul -for adv ovan[för]; ~- omtalt ovannämnd -fra adv ovan-, upp|ifrån -i adv ovanpå, upptill -lys överljus -nævnt a ovannämnd -om adv uppomkring, runtom -over adv ovanför -på adv ovanpå; efteråt; være ~ ha övertaget; ha sitt på det torra -til adv upptill -ud a adv omåttlig[t], oerhörid, -t; ~ glad utom sig av glädje; glæden var ~ glädjen stod högt i tak over [ou'(9)r] I prep över; på grund av, för — skull; ~ alt framför allt (jfr overalt)', tale ~ sig försäga sig; han glemte det ~ læsningen han glömde det för läsningens skull; sove ~ sig försova sig II adv över; brække (klippe) noget ~ bryta (klippa) sönder; bære ~ med överse med; springe et ord ~ hoppa över et+ ord; sætte kedlenoveralt

~ sätta på kittein; ~ for hinanden ansikte mot ansikte; ansvarlig ~ for nogen ansvarig inför ngn; stille en ~ for konfrontera ngn med; kom ~ og besøg os kom hem till oss; den er lige oppe ~ nu är det över oss, nu bryter det lös over[|al't adv överallt -anfører överbefälhavare -anførsel över|-befäl, -kommando -anspænde tr spänna (tänja) för mycket -anstrenge tr överanstränga -antvorde tr anförtro, överlämna -arbejde övertidsarbete -balance, få ~ ta överbalansen -bebyrde tr överbelasta; betunga -befaling överbefäl -betjent överkonstapel -bevise tr övertyga; överbevisa -bevisning övertygelse -bid framskjutande tänder i överkäken, överbitning -blik över|blick,-sikt -borgmes-ter ung finansborgarråd [i [-Köpenhamn]-] {+Kö- penhamn]+} -bringe tr överlämna -bruse tr [be]vattna -bæ'rende a överseende, fördragsam -bæ'-renhed överseende, fördragsamhet, försyn

over|[del över [stycke, -rede -drage tr över|låta, -lämna; uppdraga, anförtro (jfr overtrække)', den, der har fået leveringen af noget leverantör, entreprenör -dragelse överlåtelse -drev ~et ~ allmän, gemensam betesmark, byallmän-ning -dreven a överdriven, orimlig; ~ nydelse af omåttligt bruk av -drive tr överdriva -drivelse

överdrift -drysse tr överstänka -dyne bolster använt som täcke -dynge tr överhopa -dække tr [över]täcka, skydda -dænge tr överhopa -døve tr döva, överrösta -då'dig a överdådig, präktig -då'dighed ymnighet, riklighet, överdåd over||eksponeret a överexponerad; bildl över]driven; -spänd, -känslig -e'ns adv överens, ense, sams -e'ns|komst överenskommelse, fördrag -e'ns|stemmelse överensstämmelse; i ~ med enligt

-ernære tr överjmätta, -göda -ernæring läk hypertrofi, [-[sjuklig]-] {+[sjuk- lig]+} förstoring over||fald 1 an-, över[fall, angrepp 2 hasp -falde tr an-, överlfalla -fart överjresa, -fart -fede tr övergöda -flade yta, utsida -fla-disk a ytlig, hastig, flyktig -flod överflöd, ymnighet, mängd -flyde tr översvämma -flyve tr flyga över; bildl överträffa -flø'-dig a överflöd I ig, -ande -flø'dig-hed överflöd -flø'digheds|horn 1 ymnighetshorn 2 slags krokan -fløje tr överflygla -for adv mittjemot, -för, gentemot; lige ~ [alldeles] mittemot -frakke över-, ytterjrock -fuse tr snäsa till, okväda, vara ovettig mot -fylde tr fylla till övermått, proppa, packa -føre tr över|föra, -låta; översätta; kalkera; [i bokföring] transportera; ^ smitte sprida smitta; i overført betydning bildligt, i figurlig mening -førelse -føring överförjing, -ande; översättning; kalkering -førsel [-[bokföring]-] {+[bok- föring]+} transport overgang övergång, genomfart, passage; kort tid, period, säsong; nyans, skiftning (jfr omstigning)', det er en ~ det går över; bråt ~ plötslig förändring; ~ til katolicismen omvändelse till katolicismen; stemmens ~ målbrott; ~ i et andet tog tågombyte - s [foranstaltning provisorisk åtgärd -s[sted [gatu] övergång -s|år övergångsålder, pubertet over[[gemt a förlegad; [om kött] ankommen - give I tr över|lämna, -giva, uppgiva II rfl, ~ sig sträcka vapen -givelse över-, ut [lämnande, kapitulation - given a uppsluppen, munter (jfr forladt) -greb övergrepp, intrång -groet a överväxt -gå I tv 1 över I träffa, -glänsa, -stiga 2 hända, vederfaras II itr övergå overhal[[e tr 1 & fira; se över 2 upphinna, segla fatt, köra om (förbi)overhaling 182

-ing överhalning, krängning; omkörning; tillrättavisning, ovett over||hedning @ överhettning -herre över-, läns|herre, suverän -herredømme övervälde, supremati -holde tr fullgöra, iakttaga, åtlyda -holdelse fullgörande, iakttagande -hoved s överhuvud -hovedet [-ho'öst] adv över huvud, på det hela taget -hugge tv hugga av -hæng efterhängsenhet -hænge tr besvära, ligga över [med böner] -hængende a överhängande, hotande -hængt a ankommen, för gammal [om kött] -højhed suveränitet; överhöghet -høre tv 1 examinera, förhöra, höra upp 2 ej lägga märke till, icke höra; det har jeg overhørt det undgick mig 3 ej bry sig om, ignorera 4 [av en tillfällighet] få höra, avlyssna -hørelse förhör -hørig a olydig; sidde ~ inte rätta sig efter, inte åtlyda -høring förhör overhånd, få (tage) ~ få (ta) överhand -tagen tillväxt, överhandtagande

over||ile rfl, ~ sig överila sig, förhasta sig -ilelse överilning -ilet a förhastad, oöverlagd -ilte superoxid -jordisk a 1 ovan jord.be-fintlig 2 överjjordisk, -naturlig overjikelner överkypare, hovmästare -kjole överklänning -klasse överklass -klippe tv klippa av -kommando överbefäl, högkvarter -komme tr komma över; orka med, vara i stånd till; komma ut med, ha råd till; der -kom ham en skvæk han greps av skräck -komm'elig a överkomlig, måttlig, skälig; ut-förbar, görlig -komplet a övertalig, -flödig - kop kopp (jfr underkop) -kæbe överkäk -køre tv köra över -kørsel 1 korsning, [-[järnvägs]-] {+[järn- vägs]+} övergång 2 överkörning -kørt a utschasad, överansträngd, F berusad, ankommen overjjlade tv överjlämna, -låta, anförtro, avstå -lagt se overlægge -last skada, lätt våld (misshan- I

overordentlig

del); gøre ~ ofreda, begå övergrepp mot; lide ~ bli illa tilltygad -laste tr lasta för hårt -legen [ou'orle'yan] a överlägsen; högfärdig, morsk, övermodig -legen-hed överlägsenhet -lemmer pl övre extremiteter -leve tr itr överleva -levelses|rente livränr ta som tillfaller ngns efterlevande -levere tr överlämna, leverera; fortplanta; respekt for det fra fædrene ~de traditionalism -levering överlämnande; tradition -ligger ark munk [-[taktegel];-] {+[takte- gel];+} [på stendös] tak[sten]; [i kricket] tvärpinne, [i fotboll] målribba; stannfågel -lydt adv högljutt-læg [ou'arlæ'y], efter modent ~ efter moget övervägande; mangel på ~ tanklöshet; med ~ med avsikt, uppsåtligt -læge överläkare -lægge tr itr överväga, planlägga, rådslå; ~ sine udtryk väga sina ord; -lagt över|-lagd, -tänkt -lærer 1 överlärare [i folkskola; jfr skoleinspektør] 2 [före 1919] lektor -læsning 1 [æ:] överläsning, inövande 2 [kort æ] se overlæsselse -læsse tr lasta för tungt, proppa [full], överhopa -læsselse överbelastning, -ansträngning -løb 1 tillopp [av människor] 2 översvämmande 3 rymning, desertering -løbe tr besvära, bestorma -løben a, ~ ko

ko som inte har kalvat på ett år -løber överlöpare, desertör, avfälling

over||magt överjmakt, -lägsenhet -mand 1 överjman, -lägsen 2 överordnad, förman -mande tr över|manna, -vinna, besegra -mod inbilskhet, förmätenhet; ungdommeligt ~ ungdomlig obe* tänksamhet -moden a övermo-gen, för mogen -modig a övermodig; obekymrad -mund överkäk -må'de adv i hög grad, övermåttan, utomordentligt -mål över [mått, -skott; til ~ i överflöd

over||opsigt -opsyn överinseende -or'dentlig a adv extraordinarie,overordnet

utomordentligt t], anmärkningsvärd -ordnet a överordnad - portør stationskarlsförman -post-inspektør motsv postdirektör -præsident överpresident [ordf. i Köpenhamns magistrat; ung. motsv. överståthållare] over||rage tr överträffa, vara överlägsen -raske tr överraska -raskelse överraskning -rende tr ansätta, besvära -ret motsv hovrätt E1919 ersatt av landsret] -rets I sagfører advokat som före 1920 berättigats att föra talan i overret och underret -risle tr bevattna, överspola -risling bevattning, spolning - rive tr sönderslita, riva itu

overjjsande tr täcka med sand -sanselig a transcendental, översinnlig -save tr såga itu (av) -savle tr dregla ner -se tr i överskåda 2 värdera 3 förbise, uraktlåta, ej bry sig om, se ned på; blive ~t negligeras -sejle tr segla i sank -sidder kvarsit-tare [i en klass; jfr eftersidder] -sigt utsikt, över (sikt, -blick, redogörelse, utdrag -skib skeppet ovan vattenlinjen -skibe tr överskeppa, transportera - skorpe skorpa, yta; ~n af vandet vattenbrynet, -spegeln -skride tr över (skrida, -stiga, -träda -skri-delse överskridande - skrift överskrift, rubrik - skræv's adv grensle -skud överskott, förtjänst -skue tr överblicka -sku'elig a överskådlig, klar, tydlig; i en ~ fremtid i en icke alltför avlägsen framtid -skydende a övertalig, extra, tilläggs- -skyet a molnbe-täckt, mulen, dimmig -skygge tr överskygga, behärska, dominera -skylie tr spola (skölja) över, översvämma -skæg mustasch -skære tr skära [itu], dela; korsa -skæring 1 skärning 2 vägkorsning 3 cesur -skåren a [av]skuren over||slag överslag, beräkning, uppskattning -smøre tr smörja; smeta ned -springe tr hoppa

över, förbigå, utelämna - springelse utelämnande; boktr lik -sprøjte tr bestänka, bespruta, vattna, stänka ned -spændt a över|spänd, -driven overllstadig I a munter, uppsluppen II adv utomordentligt, omåttligt -stemme I 1 mus överstämma 2 [ordförandes] utslagsröst II tr överrösta [i omröstning] -strege tr stryka över, överkorsa -stryge tr bestryka -strø tr beströ, översålla -strømmende a adv översvallande -stråle ^fördunkla, överglänsa -stykke 1 överstycke 2 damkappa, överrock -stænke tr bestänka, stänka ned -stå tr sluta, komma förbi (igenom, över); ~ en eksamen klara en examen; få noget ~et undanstöka ngt -sukre tr beströ med socker -Sværte tr svärta - svømme tr översvämma - svøm-melse översvämning -sædig a bot översittande -sætte tr översätta, återgiva -sættelse översättning -søisk a transatlantisk, transmarin -søle tr smutsa, nedsöla, besudla -så tr översålla, beströ

over[|tag överjtag, -hand, -läg-senhet -tage tr övertaga, åtaga sig -tagelse övertagande; ~ af embede ämbetstillträde -tagel-ses I pri s inköpspris -tal flertal, majoritet, röstövervikt -tale tr övertala, förmå; ~ sig selv til besluta sig för, förmå sig till -talelse överjtalning, -tygande -tallig a övertalig, extra -tand tand i överkäken -tandlyd supradental -tegnet a övertecknad -tjener hovmästare -tro övertro, vidskepelse, skrock -troisk a vidskeplig -trukken a 1 molnbetäckt, mulen 2 överskriden [om bankkonto o. d.] 3 över|dragen,-klädd, kanderad overtræk 1 överdrag 2 beläggning, kandering, glasyr 3 överskridande av bankkonto 4 övertrick -ke tr 1 över]draga, -kläda,overtræksbukser

förse med överdrag 2 kandera 3 överskrida [bankkonto] -s|buk-ser pl överdragsbyxor -sjdragt overall -s|sko yttersko -s|støvle bottin, galosch -sjtøj overall -s|-ærme skyddsärm, lösärm over||træt a dödstrött, uttröttad, överansträngd -tvært' adv, bryde ~ tvärt avbryta, göra slag i saken; tage det ~ ta tjuren vid hornen -tyde tr övertyga -tydning övertygelse -tænke tr be-, övertänka; ikke -tænkt oöverlagt -tøj ytter-, över Ikläder over||veje tr

överväga, besinna, begrunda -vejelse eftertanke, överläggning, fundering, betänkande; det trænger til nærmere ~ det tål att tänka på -vejende I a övervägande, dominerande II adv huvudsakligen -vinde tr övervinna, besegra -vindelse seger, övervinnande, självbehärskning; med nogen ~ motvilligt, ogärna -vurdere tr över|-

värdera, -skatta; ~ sig selv vara inbilsk -vægt över|vikt, »belastning; majoritet -vægtig a för tung; bildl övervägande -vælde tr över|väldiga, -hopa; blive ~t af fristeisen duka under för frestelsen -vældende a överväldigande, förkrossande -være im-perf. -værede tr vara närvarande vid, bevista -værelse närvaro -vættes I a ofantlig, oerhörd, enorm II adv övermåttan; ikke så ~ glad icke så synnerligen glad -våge tr övervaka; ~t påpassad -vågen övervakning, uppsikt -øse tr överjösa, -hopa -øvrighed mellaninstans mellan centrala och lokala myndigheter, isht = amtmænd och overpræsident

ovn [ou'nl -en -e ugn, kakelugn, eldstad, spis -sætter kakelugns-makare

ovre [oura] adv, der ~ där borta; være ~ vara över (slut)

pace [pæsa] tr sport hjälpa [ngn] att hålla ei. öka farten; v ard sporra, uppmuntra; ~ en op til en eksamen läsa (plugga) med ngn före en examen -r farthållare, pacemaker padde [ö] -n -r grodd jur, spec groda ei. padda (jfr 2 frø, [.skrubtudse) -hat bot [hatt]svamp; skyde op som ~te skjuta upp som svampar ur jorden -rokke bot frä-ken

padle [ö] itr paddla paf' itj paff

pagaj' -en -er paddel-, kanot|åra -e itr paddla pagt -en -er pakt, för|bund, -drag; -ens ark förbundsarken; den gamle (nye) ~ Gamla (Nya) testamentet

paillet [paljæt'] -ten -ter paljett pak' -ket pack

pak|[hus magasin, packhus »kasse [pack] Iår pakke I -n -r paket; förpackning, bunt; P slyna, slinka II tr packa, slå in; ~ ind svepa om; ~ sammen packa, göra sig resfärdig, F ge sig iväg, ge upp, Eäv.] dö; ~ \et barn] til stoppa om [i sängen] pakkenelliker pl småsaker, pick

och pack pa'l -en -e 1 © spärrhake 2 & pall [i spel]

palads [palas'] -et. -er palats pala'ver -en -e prat[stund], sladder palet' -ten -ter palett pal'lask -en -er pallasch, ryttar-sabel overtræksbukser

förse med överdrag 2 kandera 3 överskrida [bankkonto] -s|buk-ser pl överdragsbyxor -sjdragt overall -s|sko yttersko -s|støvle bottin, galosch -sjtøj overall -s|-ærme skyddsärm, lösärm over||træt a dödstrött, uttröttad, överansträngd -tvært' adv, bryde ~ tvärt avbryta, göra slag i saken; tage det ~ ta tjuren vid hornen -tyde tr övertyga -tydning övertygelse -tænke tr be-, övertänka; ikke -tænkt oöverlagt -tøj ytter-, över Ikläder over||veje tr
överväga, besinna, begrunda -vejelse eftertanke, överläggning, fundering, betänkande; det trænger til nærmere ~ det tål att tänka på -vejende I a övervägande, dominerande II adv huvudsakligen -vinde tr övervinna, besegra -vindelse seger, övervinnande, självbehärskning; med nogen ~ motvilligt, ogärna -vurdere tr över|-

värdera, -skatta; ~ sig selv vara inbilsk -vægt över|vikt, »belastning; majoritet -vægtig a för tung; bildl övervägande -vælde tr över|väldiga, -hopa; blive ~t af fristeisen duka under för frestelsen -vældende a överväldigande, förkrossande -være im-perf. -værede tr vara närvarande vid, bevista -værelse närvaro -vættes I a ofantlig, oerhörd, enorm II adv övermåttan; ikke så ~ glad icke så synnerligen glad -våge tr övervaka; ~t påpassad -vågen övervakning, uppsikt -øse tr överjösa, -hopa -øvrighed mellaninstans mellan centrala och lokala myndigheter, isht = amtmænd och overpræsident

ovn [ou'nl -en -e ugn, kakelugn, eldstad, spis -sætter kakelugns-makare

ovre [oura] adv, der ~ där borta; være ~ vara över (slut)

pace [pæsa] tr sport hjälpa [ngn] att hålla ei. öka farten; v ard sporra, uppmuntra; ~ en op til en eksamen läsa

(plugga) med ngn före en examen -r farthållare, pacemaker padde [ö] -n -r grodd jur, spec groda ei. padda (jfr 2 frø, [.skrubtudse) -hat bot [hatt]svamp; skyde op som ~te skjuta upp som svampar ur jorden -rokke bot frä-ken

padle [ö] itr paddla paf' itj paff

pagaj' -en -er paddel-, kanot|åra -e itr paddla pagt -en -er pakt, för|bund, -drag; -ens ark förbundsarken; den gamle (nye) ~ Gamla (Nya) testamentet

paillet [paljæt'] -ten -ter paljett pak' -ket pack

pak|[hus magasin, packhus »kasse [pack] Iår pakke I -n -r paket; förpackning, bunt; P slyna, slinka II tr packa, slå in; ~ ind svepa om; ~ sammen packa, göra sig resfärdig, F ge sig iväg, ge upp, Eäv.] dö; ~ \et barn] til stoppa om [i sängen] pakkenelliker pl småsaker, pick

och pack pa'l -en -e 1 © spärrhake 2 & pall [i spel]

palads [palas'] -et. -er palats pala'ver -en -e prat[stund], sladder palet' -ten -ter palett pal'lask -en -er pallasch, ryttar-sabelpalme

palme -n -r palm -have vinterträdgård [med palmer] -løg [skämts, namn på snobbar som höllo till i palmehaven i Hotel d'Angleterre i Köpenhamn; ung. =] grilljanne palmi'n -en kokosfett palpe -n -r känselspröt palæ' -et -er palats pamfi'lius, en lykkens ~ lyckans

gullgpsse, lycklig ost pamflet' -ten -ter pamflett pampus'se -n -r 1 tygsko, filt|-sko, -toffel (jfr galochestøvle) 2 barnspr fossing panache'ret a bot brokbladig pande [pan'a] -n -r panna; være potte og ~ hänga ihop som ler och långhalm; være potte og ~ hos en vara ngns gunstling (allt i allo, högra hand); have ben i -n ha skinn på näsan; løbe -n mod en mur köra huvudet i väggen, möta oöverstigliga hinder - kage [tunnpannkaka -skal skalle pan'ser -et -e 1 pansar; i ~ og plade i harnesk, beredd till strid 2 skämts polis, byling pan't -et -er pant; inteckning -e tr utmäta, göra utmätning hos -e|bog inteckningsbok -e|brev inteckning [shandling] pap' -pet -per papp papegøj'e [oi] -n -r papegoja;

skyde -n ha tur papil' -len -ler papill, liten vårta papillot [-jot'] -ten -ter papiljott papi'r -et -er papper, handling; stiv i -erne säker, skicklig, hemmastadd (jfr fin) -kurv papperskorg par' -ret - par parade [-a'öa] -n -r parad paradis [par'adi's] -et -er paradis;

hoppe (spille, hinke) ~ hoppa hage paradoks' I -et -er paradox II a paradoxal -a'l a paradoxal parallel [-læl'] a parallell paraply' -en -er paraply -stativ paraplyställ -stel paraply [stomme, -ställning parasol' -len -ler parasoll -padde-

hat fjällskivling; stor ~ stolt fjäll-skivling

para't a färdig, beredd; have noget

~ ha ngt i ordning (till hands) parcel' -len -ler parcell, jordlott -list' lägenhetsägare par'der -en -e panter, leopard par[é -een -eer vad; ~ / jag slår vad! parente's -en -er parentes; firkantet ~ klammer pare're tr 1 parera, avvärja 2 slå

vad 3 ~ ordre lyda order parfume [y] -n -r parfym park -en -er 1 park 2 fiskdamm -fisk odlad fisk parket' -tet -ter parkett parnas' -set -ser parnass parole [o] -n -r paroll parr||e I tr para II rfl, ~ sig para

sig -ing parning pa'rt -en -er del, andel; part

-e're tr dela, skära för parterre -t -r bakre parkett, parterr

parthaver delägare

particulier [-kylje'] -en -er rentier

parti'sk a partisk

part'ner -en -e 1 medspelare 2

delägare; passiv ~ förlagsman parvenu' [kort y] -en -er parve-

ny, uppkomling paryk' [0] -ken -ker peruk pas' 1 -set -ser ei. - [bergs]pass, trång väg; [res]pass 2 [vanl. utt. pa], et - danssteg, pas 3 en; melde ^ [i kortspel] passa; nu melder jeg ~ nu kan jag inte vara med längre 4 ved det ~. vid den tiden; ret til ~ lägligt paseftersyn passkontroll pasha [f] -en -er pascha paskvil' -len -ler paskill, smäde-skrift

passager [-Je'r] -en -er passagerare -tog persontåg passa't -en -er passad[vind] passe I itr tr passa, stämma [-[överens];-] {+[över- ens];+} pengene -r det är jämna pengar [= behåll resten]; pas på! se upp, akta dig!; pas på toget se upp för tåget; ~ nogen op vänta ut (lura på) ngn; det skalpasselig

nok ~ det stämmer nog II tr sköta, vårda; lade nogen ~ sig selv låta ngn få sköta sig själv, låta ngn vara i fred; pas dig selv lägg dig inte i det, sköt dig själv III itr [i kortspel] passa IV rfl, ~ sig passa sig, vara korrekt -lig a passande, lämplig, lagom -nde a passande, lämplig passer -en -e passare passe're 'tr itr passera; passer gaden! gå vidare!, cirkulera! passiar [pasia'r, paja'r] -en -er pratstund; å ~! åh, prat! -e itr små-, kalljprata passione ret [J] a passionerad pastel' -len -ler pastell[färg] pastil' -len -ler pastill pastinak' -ken -ker palsternacka pat' a [i schackspel] patt paternite t -en faderskap; författarskap

patro'n -en -er 1 [gevärs] patron 2 beskyddare, skyddspatron; en sær ~ en underlig figur -es'se ~n ~r beskyddarinna patrouille [patrul'ja] -n -r patrull patsch -en -er medaljong patte I -n -r spene, juver II tr itr dia, dägga; suga -barn dibarn, barnunge -dyr däggdjur paukj|e ~r puka -ist' ~en ~er pukslagare paulu n -et -er bibi tält; hydda, boning

paus||e ~n paus -e're itr pausera

pave -n -r påve -lig a påvlig pavillon [-iljong'] -en -er paviljong

pd. förk. för pund peb se pibe

peber [peuar] -et peppar; ~ og salt grått (svart- och vitprickigt) tyg -bøsse peppardosa -mynte ~n ~r pepparmynt -mø gammal fröken, gammal mamsell -rod pepparrot -svend gammal ungkarl -træ bot 1 tibast, källarhals 2 peppartträd pebling [peu'leng] åld lärjunge, skolpojke, djäkne

pebre [peura] tr peppra -t a bildl mycket dyr, pepprad pedel [pedæl'] -len -ler [vid univ. ei. i skola] vaktmästare, pedell pege [paio, peyo] itr peka -pind

pekpinne peignoir [pænjoa'r] -en -er kamkofta, morgonrock, penjoar pejle [pailo] tr pejla pejs [pai's] -en -er eldstad, öppen

spis -ejstue gillestuga peloton [-tong'] -en -er pluton -fører plutonchef pel's -en -e päls; drikke nogen på -en dricka ngn full; redde -en rädda sitt skinn; vove -en riskera sitt skinn, sätta sitt skinn på spel

1 pen' -nen -ne penna

2 pen' -nen -ne pen [smalare delen av en hammares huvud]

pen'cil -en -er blyerts[penna] pendant [pangdang'] -en -er pendang

pendul [-u'1] -et-er pendel »svingning pendelrörelse penge pl pengar; for en billig ~ till billigt pris; gore noget i ~ förvandla ngt i pengar, realisera; komme till ~ få ärva; det er alle -ne værd det är obetalbart -afpresser utpressare -anbringelse penningplacering, investering »begærlig a -grisk a girig -kasse kassaskrin; sidde på ~n vara snål -puger girigbuk -skuffe kassalåda -trang penning]brist, -knipa pennalhus [pena"lhu's] penn]-

fodral, -skrin penne||fjer vingpenna -slikker skrivare, bläcksuddare -strøg penndrag -visker penntorkare pension

[pangjo'n] -en -er pension; pensionat; gå af med ~ avgå med pension -ist' ~en pensionär, pensionstaga re -æ'r ~en ~er inackordering perfektione're I tr fullkomna II rfl, ~ sig förbättra sina kunskaper

perfidi' -en -er trolös-, falsk)het peria'l -en -er rus -ise'ret a berusadperikon

pe'rik||on -um ~en johannis-knopp

periode [-o'öa] -r period perle -n -r pärla -humør utmärkt humör -mor ~et pärlemor - stukken a pärlstickad -venner pl synnerligen goda vänner permanen tbølgning permanen t-

ondulering pernittengryn -en pedant -sk a pedantisk

perpendikjel [-deg'al] -elen -ler pendel

perron [-rong'] -en -er perrong, plattform -tunnel underjordisk trappa till järnvägsperrong perse I -n -r press II tr pressa persille [-sel'a] -n persilja persning pressning persJ|o'n ~en ~er person; jeg for min ~ jag för min del; have noget på sin ~ ha ngt på sig ei. i fickorna -ona'le~/~r personal -onel' a personlig -onifice're tr personifiera -o'n|vægt personvåg perspektivkasse åld tittskåp perten'tlig a petig, prudentlig, noga, noggrann per'tline & jaglina pessa'r -et -er läk pessarium pestbefængt a pestsmittad, smittoförande

petersille se persille petroleum -[m\et ei. -\m~\en fotogen, petroleum -s(apparat -s|-koger fotogenkök -s|ovn fotogenkamin pibe I -n -r pipa; ångvissla II peb [pe'b] pebet tr itr pipa, gnälla; vissla -bræt pipjställ, -hylla -jærn strykjärn [att vecka kragar o. d. med] -krave pipkrage [i prästdräkt] -ler vit lera [använd till kritpipor] -n [-pi-p[ande],-] {+pi- p[ande],+} visslande -ri' ~et gnäll, pip -stilk [person med] långa, smala ben, 'långskank' -strimmel veckad remsa (krage), krus, rysch -tal pipad, veckad; porös 2 gråtmild, pipig -vorn a = pibet 2 pible itr porla, sippra

pibsur a sur som ättika pie [pai'] -n -r paj pift [i] -et - [kort, skarp] vissling -e itr vissla

pig [pig'] -gen -ge tagg, pigg pige [pia, högt. piyo] ~n -r 1 flicka 2 hembiträde, jungfru, piga - barn [ung] flicka, tös, flickunge -kam-mer jungfrukammare -spejder flickscout -værelse se -kammer pigllget a taggig -kæp pikstav -sko spiksko, löparsko -tråd tagg-.tråd -æble bot spikklubba pik [pik'], ~ og pak pick och pack pikke [i ei. ei tr itr picka, hacka, slå; knacka, banka, ticka piknik [pignik'] -ken -ker picknick

1 pi'1 -en -e pil, vide, sälg

2 pi'1 -en -e pil Etill båge] piland stjärtand

pila'r -en -er stödjepelare, stolpe pile itr, ~ af ila (skynda, störta,

jaga, kila) iväg pilegæsling 'kisse' [blomhänge av sälg]

pilfing||er [pel-] en som plockar på allt, klåfingrig person -ret a klåfingrig

1 pille [pela] -n -r pelare

2 pille [pela] -n -r piller; det var en slem ~ det var ett beskt piller

3 pille [pela] liten smula; der er ikke en ~ kød på ham han är mager som en sticka

4 pille [pela] tr itr plocka, peta, röra [vid]; pyssla; skala, rensa; ~ af ge sig i väg -kartofler pl potatis serverad oskalad (jfr skrællekartofler)

pille||n [pelan] a 1 pedantisk, petig, noga 2 nätt, prydlig, putsad -ri' ~et ~er struntsak, bagatell, petgöra; småplock, snickeri pillespejl trymå, väggspegel pilning [pel'neng] noppning, rensning

pilote'r||e tr påla, förstärka med pålar -ing pålning pil||rådden [pel'] a alldeles rutten,

genomrutten -sur a ättiksur pimpe [pemba] tr itr pimpla, små-supa -ri' ~et pimplandepimpernille

pimpernirie -n -r 1 se pimpinelle 2 pryd (sipp) kvinna pimpinelle -n -r bot pimpinell pinagtig [-ag'di] a pinsam pincet [pen(g)sæt'] -ten -ter pin-cett

pind [pen'] -en -e pinne, sticka; det kan du skyde en hvid ~ efter det får du titta i månen efter; stå på -e for stå på tå för; sætte en ~ for sätta p för, hindra; kave en i livet vara så stel som om man svalt en eldgaffel; rive (vippe) en af -en komma ngn på fall -e tr klyva, hugga sönder -e|brænde riskvistar, småved, stickor -e|-huggeri hårklyveri -e|vogn skrinda

pind||so -svin igelkott (jfr hulepindsvin) pine I -n -r pina, plåga II tr pina, plåga

pine||død it] för tusan! -gal a spritt galen pinse [pen'sa] -n pingst pins|el [pin's(o)l ei. pi'ns(a)l] -len

-ler plåga, kval pione'r -en -er pionjär

1 pip [pip'], en pips [-[hönssjukdom];-] {+[hönssjuk- dom];+} have ~ ha en skruv lös; det rene ~ rena vansinnet, gallima-tias

2 pip [pip'] -pet - pip> kvitter; tage -pet fra en ta loven av* ngn; tabe (gä fra) -pet tappa modet (lusten)

pipfugl pippi

pippe [i] itr pipa [om fåglar]; ~

frem titta fram, sticka upp pirke [i] itr tr peta [på], sticka, reta

piro'1 -en -er zool sommargylling pirr||e [i] itr tr peta, röra; reta, irritera -elig a retlig -ing eggelse, retning^ stimulans pirr'is -en -er 1 liten ynklig person 2 kisse pisk [i] 1 -en -e piska 2 pl prygel -ei tr piska, vispa; ' op sporra; ~ ceg vispa ägg II itr rusa, ränna; ^ hele byen om efter noget springa runt hela staden efter ngt -el-

fløde vispgrädde -er visp -regne itr störtregna pjad||d'er [ö] ~et struntprat, pladder, sladder -re itr sladdra, pladdra, prata smörja pjal't -en -er 1 trasa; slå sine -er sammen slå sig ihop, förena sina öden 2 pl. -e bildl ynkrygg, kräk -et a 1 trasig 2.feg, ynklig pjan'k -et trams, struntprat; flört -e itr tr babbla, pladdra; flörta -et a tramsig, enfaldig, tanklös, flyktig

pjask -et plaskande; slask; blask -e itr plaska, plumsa -våd a dy-blöt

pjat' -tet se pjank -te se pjanke -tet a tramsig, pjollrig, pjoskig pjece [pjæ'sa] -n -r 1 broschyr 2 [artilleri]pjäs (jfr skuespil, stykke) pjedesta'l -en -er 1 piedestal 2 åld skåp, skänk pjok [o] -ket - våp, stackare; lille byting, parvel -ke itr, ~ om söla, vara långsam i vändningarna -ket a blödig, pjoskig pjus' [u] -set - pyre, pojkvasker pjusket a rufsig, slarvig, tovig pjække itr, F ~ den skolka pjækkert -en -er kort [sportl jacka pladd'er [ö] -et 1 dy, gyttja, blask, sörja 2 smörja, nonsens, pladder -fuld a bräddfull -vorn a pratsjuk

plade [ö] -n -r plåt, platta, skiva; en ~ chokolade en chokladkaka; slå (stikke) en en ~ lura i ngn ngt -jærn jărn|bleck, -plåt -tallerken skivtallrik [på grammofon] plads [plas'] -en -er plats, plan; sætte en på ~ lära ngn att veta sin plats -hund vakthund; F förman; skol vakthavande lärare plaffe itr knalla, smälla, skjuta pla'g [y] -en -e unghäst, fåle plage [y] I -n -r plåga, pina II tr plåga, pina -ri' ~et ~er trakasseri -ånd plågoande plaid [plæ'd] -en -er pläd plaka't -en -er anslag, affisch, plakat, reklamlapp, kungörelse; være på -en stå på repertoarenplakatmand

-mand sandwichman -smører affischklistrare -søjle annonspelare plama'se -n -r fläck plane're tr planera, utjämna, ni-vellera

planke -n -r planka -værk plank;

være på den rigtige side af ~et hålla sig inom lagens gränser, [äv.] tillhöra den rätta sidan -værksJlytter

radiolyssnare utan licens

plantage [-a'Ja] -n -r 1 skogsplantering 2 plantage plante I -n -r växt; en køn ~ en snygg figur [om person; nedsätt.] II tr plantera -forstening fossil växt -føde vegetabilisk föda -pind sättpinne; växtstöd -r plantageägare; [skogs]plantör -ske trädgårdsspade -verden växtvärld, flora -vækst växtlighet, vegetation

plan'tisk a vegetabilisk, växt-plan||tog ordinarie tåg -økonomi planhushållning plapre itr sladdra, pladdra; ~ ud

med låta sippra ut plase'r -en nöje -lig a rolig plask[|regn ösregn -våd a drypande våt

plast||er -ret -re plåster -re tr plåstra om, lägga plåster på plat' I q^ eller krone krona eller klaye; spille ^^^^IwwTsingla slant ti a platt, simpel III adv, ~ud rent ut; sejle ~ for vejret segla i medvind plateau [-to'] -et [-o'aö] -er [-o*ar]

plata plati'n -et platina platmenage [-a'Ja] -n -r bords-ställ

platte -n -r 1 plåt; lille ~ plakett 2 minnestallrik; [liten] skål plattenslager [y] 1 Esäll.] plåt-slagare (jfr blikkenslager) 2 svindiare, skojare, bedragare

plebej'er [ai] -en -e plebej pleje [ai] I -n -r vård, skötsel, omvårdnad; sætte et barn i ~ utackordera ett barn II tr itr 1 odla,

vårda, sköta, ansa 2 bruka, pläga -barn fosterbarn -rske [sjuksköterska plejl [plai'l] -en -e slaga -stang vevstake

1 plet [plæt'] -tet nysilver, pläter

2 plet [plæt'] -ten -ter fläck, prick -skud fullträff; skyde ~ träffa prick (rätt) -te tr fläcka, söla ned

plette're tr plätera, försilvra pligt [e] -en -er plikt, skyldighet (jfr bøde, mulkt) -eksemplar arkiv-, biblioteks I exemplar -ig [pleg'di] a skyldig, förpliktad; nödtvungen, obligatorisk -tro a plikttrogen, lojal -visit skyldighetsvisit

plomb||e [o. ei. å] ~n ~r plomb

-e're tr plombera plov [plou'] '-en -e plog -skær ~et ~ plogbil pludder [pluö'ar] -en ei. -et 1 dy,

gyttja 2 pladder pludderj|bukser -hoser pl golfbyxor

pludre [ö] I tr, ~ tørv blöta torv-massan [före formningen] II itr pladdra, småprata, jollra; klucka [om kalkon] pludselig [plus'ali] a adv [-plöts-lig[t]-] {+plöts- lig[t]+}

pluds|{et [plus'aö] a -kæbet a pus-

sig, trind [i ansiktet] pluk[|fisk [o ei. å] fiskstuvning; hakke til ~ slå sönder och samman -ke [o ei. å] tr plocka; kave en høne• at ~ med en ha en gås oplockad med ngn -ke[mad -kej-sul ung pyttipanna plumpe [o ei. å] itr plumsa [i], dunsa [ned]; ~ ud med låta undfalla sig

plumre [o ei. å] tr grumla -t a

grumlig, gyttjig pluskæbet se pludskæbet plyndr||e [0] tr plundra -ing

plundring

plys' [y] -set plysch; en -ses käbe

en plysch kappa plæne -n -r [gräs]plan -klipper

gräskljppningsmaskinpløje

pløje [ploia] tr 1 plöja 2 räffla, sponta

pløk' -ken -ke pligg, bult, stift -ke tr itr pligga, spika pløre -t ei. -n slask, sörja, gyttja; pöl, puss -t a lerig, dyig, smutsig

p-mål p-språk [av barn använt 'hemligt' språk, som bildas genom •att sätta p framför varje stavelse] poche're 11 a, -de æg förlorade ägg po'dagr||a ~en podager, gikt

-ist'isk a gikt I sjuk, -bruten pode [po'öa] I -n -r 1 åld skott, ympkvist 2 barn, telning II tr ympa; vaccinera po'deks, en åld bakdel podning ympning; vaccination poesiforladt a poesilös, prosaisk pog [po'y, på'y] -en -e liten gosse,

parvel -e|skole småskola point [poæng'] -et -s poäng; vinde på -s vinna på poäng -e [poæng'da] ~n ~r poäng, udd, kvick vändning -e're tr poängtera pokker [pogar] -en den onde -s a förbannad; en ~ karl en tusan till karl

po'1 -en -er pol -a'r|stjerne polstjärna

pole'r|al ~en polerstål poli'ce -n -r försäkringsbrev, polis polisk' a illmarig, finurlig, klipsk politi' -et polisfmakt, -kår] -betjent poliskonstapel - direktør polismästare Ei Köpenhamn] -gård polishus -inspektør polisintendent -knippel polisbatong -skilt polisbricka -stav batong -tegn polisbricka politu'r -en -er polityr polke're itr dansa polka polst] I re tr stoppa Emöbler] -ring

stoppning polt [pol't] -en -e spädgris polytek'ni||ker ~en ~e teknolog, ingenjör -sk a, ~ kandidat civilingenjör; ~ læreanstalt teknisk högskola ponni ei. pony [o] -en -er ponny poppe[dreng] goja [smeknamn till papegoja]

porcelæ n [o] -et porslin -s|-blomst bot stenbräcka (jfr voks-blomst) pore -n -r por

porre [o] -n -r purjolök (jfr i purre) port [po'rt] -en -e port porte ||feuille [p ord (a) føl'ja] -n -r portfölj -monnaie [-næ'] ~r -monniks' skämts -monnse' ~en ~er portmonnä portiere [-æ'ra] -n -r portiär, förhänge

portio'n [f] -en -er portion, ranson; den fine ~ the upper ten, överklassen; den dannede ~ bildade människor port||ner [o] ~en ~e portvakt -nerske portvaktsfru -vagt vakt [i porten t. fabrik, institution o. d.] portø'r -en -er bärare [på [-sjukhus];-] {+sjuk- hus];+} stationskarl (jfr botaniser-kasse)

pose [o] I -n -r påse; tale rent ud af -n sjunga ut II itr vara för vid, påsa sig -kiger nyfiken (snokande) person; tullsnok -t a påsig -ærme puffärm possemen'tmager [y] snörma-kare

1 post [o] -en 1 pl. -e pump, vattenpost 2 pl. -er dörr-, fönsterpost

2 post [o] -en -er post [brev-, bokförings I post osv.; ^<]; det er [dog] en ~ det är inte så lite -bud brevbärare

1 poste tr posta, skicka med posten

2 poste tr pumpa [vatten] postej [posdai'] -en -er pastej posteli'n F se porcelæn poste'r||e tr 1 postera, placera 2

införa [i räkenskaper], bokföra -ing 1 postering 2 post [i [-räkenskaper]-] {+rä- kenskaper]+} post||hus postkontor -illon [-[pos-diljong']-] {+[pos- diljong']+} ~en ~erpostiljon - kasse brevlåda -kort.brev-, vy Ikort »opkrævning postförskott -pakke paket -væsen postverk postyr [posdy'r], et oro, oväsen, spektakelpot

pot [pot'] -ten -ter [rymdmått] ung i liter; en ~ kegler ett spel käglor; han er ~ og pande der i huset han är som barn i huset potageske [pota'Josge'] soppslev potaske [pot'-] pottaska pote [po'do] -n -r tass potensopløftning mat upphöjning till högre potens pote't -en -er se kartoffel potte [podo] -n -r kruka, potta, liten gryta (jfr pande)\ så er den ~ ude så är den sagan slut; jeg kom te på -n jag har lagt te i kannan -kiger herre som lägger sig i hushållsbestyr -mager kruk-makare -plante krukväxt -skår krukskärva pousse're tr, ~ frem knuffa (sparka) fram

pragt -en prakt -stjerne bot klätt-blära

praj' -et - prejning; give et ~ ge en vink -e tr preja; kräva prakke tr, ~ en noget pd pracka på ngn ngt; ~ sig på tränga sig på -r ~en ~e tiggare praksis -en praktik, praxis; lægen er ude i ~ doktorn är ute på sjukbesök pra'1, en

skryt, prål -bønne rosenböna -e itr skryta, pråla, bravera; net uden at være ~nde snyggt men inte pråligt -en -eri' skryt, prål -erisk a skrytsam -hals -hans storskrytare pram' -men -me pråm -mand pråmskeppare

1 prange itr prunka, pråla

2 prange I itr mångla; pruta II tr, ~ sejl sätta till alla segel -r [häst]handlare; gatuförsäljare

1 prelle itr ~ af studsa tillbaka; bildl vara bortkastad

2 prelle tr lura, pungslå; ~ en for penge vigga (tigga) pengar av ngn -ri' ~et ~er bedrägeri; vigg-

ning

premiere [premiæ'ra] -n -r premiär

premierløjtnant motsv löjtnant pre'n -en -e trädnål, syl, pryl

pren't -en pränt -e tr pränta pres' -set tryck, påtryckning; føre ~ af sejl föra så många segel skutan kan bära present [-sang7] -en [-sang'on]

-er [-sang'or] present, gåva press'e ~n [tidnings-, frukt-, vin]press -e'rende a trängande, brådskande prik [prek'] -ken -ker prick -ke [prey'a] I tr pricka; sticka [hål i], stinga II itr sticka, svida -ken [preg'on] anoga,pedantisk,granntyckt; snarstuckeu, lättstött prikke I penge & båkavgift prikle [preg'-] tr omplantera-pind sättpinne

1 prime [i:] itr prata dumheter

2 prime [i:] itr dial sticka [i fingrarna, näsan]

prins [pren's]"-ßrø -er prins -elig

a adv furstlig[t] priorite'||re tr inteckna -t ~en ~er inteckning; prioritet, företräde

prippen [preb'an] a retlig, snar-stucken

pri's -en -er pris, värde; belöning; beröm; sætte ~ på sätta värde på, uppskatta -afslag rabatt, pris-nedsättning -e tr prisa -elig a pris-, lov I värd prisme -t -r prisma -krone kristallkrona privatise're itr 1 ha privatpraktik, ge privatundervisning 2 leva som privatman; -nde amatör-privilege're tr privilegiera proba't a verksam, kraftig, utmärkt

probenreuter [pro"b(3)nroi'd9r]

-en -e åld provryttare proce||de're i/rprocessa, föra rättegång -s' [-sæs'] ~sen ~ser process, rättegång -s|gal a processlysten prodse [prod'sa] itr X» ~ brösta

av; ~ på brösta upp professor -en -er [-o'rsr] professor -a't ~et ~er professur -inde [-en'9] —n professorska profetinde [-en'o] -n -r profetissa 1 profos' -sen -ser profoss, bödelprofos

2 profos' adv absolut, till varje pris

projektø'r [J] -en -er strålkastare -lys spec fasadbelysning proklame're tr, ~ som doktor promovera prokura'tor -en -er åld advokat proleta'r -en -er proletar -isk a proletär

proliks' a långjdragen, -randig prompte' a adv prompt, punkt-

ligW

prop [o] -pen -per kork, propp; lille ~ liten, tjock person, tjockis; sur ~ tråkmåns, surpuppa propagande're itr propagera propel' -len -ler propeller proppe I tr proppa, korka II rfl,

~ sig med proppa i sig; plugga proprietæ'r -en -er godsägare, patron, ägare av större jordbruk proptrækker -en -e

korkskruv prospektkort vykort protokol [prodokol'] -len -ler protokoll; huvudbok; journal, klass-liggare - gebyr protokollslösen -lat [-kola't] ~et ~er anteckning till protokollet -le're tr protokollföra -udskrift protokollsutdrag protse se prodse

provenu [-ny'; kort y] -et -er avkastning, utbyte provins||by landsortsstad -folk pl

landsortsbor provst [prou'st] -en -er prost -i' ~et ~er kontrakt prud [pru'ö] a poet fager, ädel, stolt

prunkløs a flärdfri, anspråkslös pruste itr frusta, fnysa prutte itr pruta, köpslå -n prut pryd [pry'ö], en prydnad -e tr pryda, smycka -else prydnad -plante prydnadsväxt prygl [pry(y)'l] 1 -en -e knölpåk, tjock käpp; han er en stor ~ han är en lång räkel 2 pl [utan änd.] prygel, stryk; give en dragt ~ ge ett kok stryk -e tr prygla, ge stryk prædike [præ'ga, præö'(i)ga] tr itr

predika; det går ikke altid så galt, som præsten -r allting är inte

så dåligt, som man gör det till -n ~en ~er predikair præg [præ'y] -et - prägel; egenskap, kynne -e tr prägla -ning prägel, prägling prægtig [præg'di] a präktig præ'k -et struntprat prækave're rfl, ~ sig skydda sig [mot], vidtaga försiktighetsmått præke se prædike -n se prædiken prælude're itr preludiera præmiekonkurrence pristävling præsente'r||bakke [serverings] -bricka -e tr presentera; ~ gevær skyldra gevär præst -en -er präst; gå til -en läsa för prästen -e[gang konfirmation sberedelse -e|kjole präst I-kappa, -rock -elkrave prästkrage [äv. bot]\ zool strandpipare -ej-vielse prästvigning prøve I -n -r 1 prov[ning]; stå sin ~ bestå provet 2 repetition [på teater] II tr pröva, försöka -billede provkort -fart provtur -klud försökskanin -lse prövning -n, ~ sig frem trevande -sten probersten, kriterium -sølv kontrollerat silver prå's -en -e 1 ljusstump, talgdank 2 parvel, pys, pyre psalme se salme

pseudonym [(p)söudony'm] 1 -et -er pseudonym, antaget namn 2 -en -er pseudonym [författare] psyke [(p)syg'a] -n psyke, själsliv p. t. = pro tempore för tillfället, t. f. publikum -met publik -mer

skämts en av publiken; lekman pud[d]|el [puö'al] -elen -ler pudel pudder [puö'ar] -et -e puder -kvast pudervippa pude [ö] -n -r kudde, dyna -be-træk örngottsvar -vår örngott pudle [ö] tr © puddla pudre [puö'-] tr pudra

1 puds [pus'] -en 1 rappning 2 ståt, stass; være i fuld ~ vara i full parad

2 puds [pus'] -et - spratt; spille en et slemt — spela ngn ett fult

Sprattpuds

3 puds [pus'], et - pyre, pys

4 puds [pus'] itj, ~ ham ! buss på honom!, ta honom!

1 pudse [pus'a] tr putsa, polera, rengöra; ~ næsen snyta sig; ~ en hat op stocka om (pressa) en hatt; ~ sig snygga upp sig; ~ vinduer putsa (tvätta) fönster

2 pudse [pus'a] tr narra, lura

3 pudse [pus'a] tr, ~ en hund på en bussa en hund på ngn

puds||elløj'erlig a F putslustig -en|mager ~en ~e upptågs-, putsjmakare -e'rlig a putslustig, tokrolig -e'rlighed lustighet -ig a lustig, skojig, tokrolig pudsning putsning

1 puf' [o ei. å] -fen -fer [möbel] puff

2 puf' [o ei. å], en ei. et, pl. - ei. -fer puff, reklam[notis]; kredit; tage på ^ ta på kredit; gå op til eksamen på gå upp i examen på vinst och förlust

3 puf' [o ei. å] -fet - knuff, stöt, puff; smäll, knail -fe tr knuffa, skuffa -fer ~en ~e buffert

puge [pu'(y)a] tr itr skrapa ihop,\ samla på hög -r gnidare

1 pukke [u, o ei. å] itr vara självsäker, trotsa, pocka; ~ på noget skryta med ngt, hålla [styvt] på ngt; -s kivas, gräla

2 pukke [u, o ei. å] tr (& boka, knacka, krossa

pukljkel [o ei. å] -\ke\len -ler puckel; give en på -len ge ngn på huden (på pälsen); le sig en ~ til skratta sig fördärvad - kel | blåt -kel|fedt ett kok stryk -kel|rygget a puckelryggig; det er ikke så ~ det är inte så tokigt pukken, ~ på noget skryt med

(över) ngt pukle [o ei. å] itr F arbeta hårt puklet [o ei. å] a pucklig, knölig pukning [o ei. ä] © bokning puld [pul'] -en -e [hatt]kulle pulje -n -r kortsp pott; fäktn poule pullert [pul'art] -en -er & pollare pulpitu'r -et -er läktare pulse [u] itr 1 blossa, bolma 2 * efter ål pulsa ål

pulsvarmer mudd pult [pul't] -en -e pulpet pulterkammer [u] vindskontor,

skräpkammare; sammelsurium pumpe [o ei. å] I -n -rpump; være på -me vara full av vatten, bildl sjunga på sista versen II tr pumpa -n|hejmer skämts vatten punch [pon'f ei. pån'J] -en bål [dryck] -e itr dricka bål -e|bolle bål Eskål] pund [pun'] -et - pund, V* kilo -s|-

lod pundvikt punge [o ei. å] itr, ~ ud med punga ut med

punkt [pong't ei. pång't] -et -er punkt; poäng [på [-ransoneringskort]-] {+ransonerings- kort]+} -um ~\rn\et ~ [m]er punkt; mening, sats; og dermed ~! punkt och slut! pun's||el [o ei. å] -len -ler © puns,

stans -le tr stansa; ciselera pupil' [u] -len -ler pupill puppe [u] -n -r puppa pur' [u ei. o] -ret snår[skog]; [om

hår] burr -hår burr purk [u ei. o] -en -e pys, parvel "purlet [u ei. o] a småväxt, förkrympt

purløg [u] gräslök (jfr 1 purre)

1 purre [o ei. å] -n -r purjolök

2 purre [u, o ei. å] -n -r förkrympt träd

3 purre [u, o ei. å] tr 1 & purra, väcka; slå pur slå signal till purr-ning 2 ~ op rufsa till, burra upp -ta burrig, krusig

1 pus [pus'] -en kisse[katt]

2 pus [pus'], et pl. - pyre, stum-pa, pys

3 pus [pus'] -set var [i sår] -dannelse varbildning

puslj|e [u] I itr pysslå, syssla, knåpa; prassla II tr vårda, sköta; ~ sengen släta till sängkläderna -eri' ~et ~er småsysslor -ejspil pussel -ing tomte, dvärg, pyssling

pusselan ker pl barnsfir beg, pust

suck; vilopaus; få -en igen hämta andan -e I itr stånka, pusta,pustel

194

pa

flåsa, flämta; vila, pusta ut II tr blåsa [på]; ~ et lys ud blåsa ut ett ljus; ~ glas blåsa glas pust I ei [u] -len -ler liten blåsa

värmeutslag pust||en [u] pustande, flåsning; andfåddhet -er ~en 1 blås-bälg, bläster 2 [glas]blåsare -e|-rum andrum, rådrum -e|rør blåsrör, ärtbössa; F få på ~et få stryk, få en utskällning -et a språkv starkt aspirerad -ning [-[glas]blås-ning-] {+[glas]blås- ning+}

put [u] itj pull! pull!

1 putte [u] -n -r barnspr höna, pulla

2 putte [u] tr sticka, stoppa ned; ~ sig [i sengen] krypa ner i sin bädd; ~ sig ind til en trycka (smyga) sig intill ngn; ~ en ind et sted skaffa ngn plats (anställning), placera ngn; ~ i lommen stoppa i fickan, stoppa på sig, [bildl.] vara tvungen att hålla till godo med

pyh itj usch!, fy!

pylre [y] itr gnälla, jämra sig; ~ for en klema (pjoska) med, pyssla om ngn -hoved mammas gosse -t a -vorn a pjoskig, gnällig, kinkig, bortklemad

1 pynt [pøn't] -en -er udde, kap; klare -en rida ut stormen

2 pynt [pøn't] -en prydnad, grannlåt, bjäfs -e tr itr pryda, göra fin, smycka, pynta; ~ juletræ klä julgranen; ~ på bättra på, retuschera, försköna; det ~r i landskabet det tar sig bra ut -ejdukke modedocka -elig a täck, nätt, prydlig, sirlig -ejsyg a svag för grannlåt (fina kläder) -ejsyge svaghet för grannlåt (fina kläder) -ning utsmyckning

pyramid||a'l[sk] a kolossal, oerhörd, ofantlig -e [-i'öo] ~n ~r pyramid; stille geværerne i ~ koppla gevär

1 pyt' [y] -ten -ter puss, pöl

2 pyt' [y] itj pytt[san]! pædago'gikum motsv provår pægl [pæ'l] -en -e 0,242 liter -e

itr dricka, supa pæ'l -en -e påle, stolpe, stör, stötta

-e tr påla -e|orm skeppsmask -e|rod pålrot -e|stik pålstek pæ'n a snygg, vacker; hygglig; fin, väluppfostrad; et -t ansigt ett vackert ansikte, trevligt utseende; en ~ dame en fin dam; det er -t af dig det är snällt (hyggligt) av dig; spis -t ät snyggt (fint); — nr. tre god trea; af ~ familie av god familj; -e folk fint folk, bättre människor pæo'n -en -er pion pære -n -r päron; huvud[knopp]; hästlort; blød på -n inte riktigt klok; have -n i orden ha huvudet på skaft; elektrisk ~ elektrisk glödlampa; fikst du -n, Zacharias fick du fikon, Zakarias pære||dansk a äkta, genuint dansk -fuld a kanonfull P-købing Grönköping -let -nem a oerhört enkel -vrøvl gallimatias -vælling korngryn s välling med päron; sammelsurium, röra pø [pø' ei. pø], ~ om ~ litet i sänder

pøj [poi] itj usch! pøjt [poi't] -e/blask; skräp, smörja pø'l -en -e [vatten]pöl; helvedes ~ avgrunden -e itr plaska i vatten; ösa ner, strömma

pølle -n -r lång, rund soffkudde, pöl

pølse -n -r korv; bajersk ~ wienerkorv; sorte -r blodkorv; det kommer ikke an på en ~ i slagtetiden här knusslas inte -ende, få rosinen i n få det bästa till sist -pind korvsticka; koge suppe på en ~ koka soppa på en spik - snak struntprat, gallimatias -vogn korvstånd [på hjul] pølvåd a genomvåt pønitense -n penitens, botgöring pønse itr fundera, tänka, grubbla; ~ på ondt ha ont i sinnet pø's -en -e pyts, spann, hink -e tr

itr ösa; det ~r ned det ösregnar på I [på:'] adv på II [på, po] prep på; min [egen] alder jämnårig med mig; rygtet har intet ~ sig ryktet saknar grund III [po] £ipåanke

sms.] på- -anke tr påtala, klaga över -beråbe rfl, ~ sig åberopa -byrde tr ålägga, belasta -drage I tr åsamka II rfl, ~ sig ådraga sig -dutte tr beskylla, pådyvla, påbörda -dømme tr fälla dom i [en sak], avgöra -faldende a påfallande, påtaglig påfugl [po'fu'l] påfågel på||føre tr påföra, åsamka; ~ en smitte smitta ned ngn -gribe tr gripa, arrestera -gældende a vederbörande, ifrågavarande; det ~ år året i fråga; de ~ vederbörande, ifrågavarande; i det ~ tilfælde i förevarande fall -gående a påträngande, närgången; djärv, gåpåaraktig, energisk -gåenhed närgångenhet -holdende a njugg, snål, knusslig -hvile tr åligga -hængs|motor utombordsmotor -hør, i alles ~ så att alla hör det, i allas närvaro på[(kaldelse åkallan, bön -kende tr avgöra, döma -klædning, daglig ~ kavaj [på bjudningskort] -krævet a erforderlig, nödvändig, av behovet påkallad -lide-lig [poli'öali] a pålitlig -ligne tr uttaxera, pålägga [skatt] - lig-

ning uttaxerad summa -lydende a, ~ værdi nominellt värde -lo-ben a upplupen [ränta] -pegende a demonstrativ -rørende pl anhöriga, släktingar påske [å:] -n påsk på||skud förevändning, svepskäl -skønne tr erkänna, uppskatta, sätta värde på -skønnelse erkännande, uppskattning -stand ~en '—'e 1 påstående 2 anspråk 3 jur käromål -ståelig [-sdå'ali] a envis, påstridig -syn åsyn - sætte tr sätta på; ilden er påsat elden är anlagd -tage rfl, ~ sig åtaga sig; antaga; under ~t navn under antaget (falskt) namn; være ~t vara tiligjord, affekterad -tale I tr klaga över, påtala; åtala; ~ sin ret yrka på sin rätt II protest, anklagelse, åtal -tegne tr skriva på, attestera, underteckna -trængende a påflugen, närgången; enträgen; brådskande, angelägen -trængenhed påf lugen -het, närgångenhet -visning demonstration; ~ af forbrydelse re-koijstruktion av brott [på [-platsen];-] {+plat- sen];+} føre til ~ valla

R

rabat' -ten -ter 1 avdrag, rabatt 2 rabatt, blomstersäng 3 gräskant, grästorv [längs väg]; bløde -ter lösa vägkanter 4 slag [på [-uniformsrock]-] {+uni- formsrock]+} 5 ark list rabbi'ner -en -e rabbin rab'le I tr haspla ur sig, klottra ihop (jfr remse) II opers, det -r for

ham han har en skruv lös

rabundus [rabon'dus] adv, F gå ~ gå åt skogen (pipan); gå i konkurs race [ra'sa] -n -r [folk] ras

1 rad [raö'] -en [ra'dan] -er rad;

når -en kommer til mig när turen kommer till mig 2 rad [raö'] -en [ra'öan] -e 1 ryggrad, skelett; han har ikke sul på -en han är bara skinn och ben 2 spjuver, lymmel; en snu ~ en slug räv -brække tr rådbråka radbyg tvåradigt korn

rade [ö] dial I tr ställa i rad, rada

upp II itr (ei. rfl, ^ sig) stå (ligga) i rad

radekop [ra'öskop] -pen -per dålig cigarr påanke

sms.] på- -anke tr påtala, klaga över -beråbe rfl, ~ sig åberopa -byrde tr álägga, belasta -drage I tr åsamka II rfl, ~ sig ådraga sig -dutte tr beskylla, pådyvla, påbörda -dømme tr fälla dom i [en sak], avgöra -faldende a påfallande, påtaglig påfugl [po'fu'l] påfågel på||føre tr påföra, åsamka; ~ en smitte smitta ned ngn -gribe tr gripa, arrestera -gældende a vederbörande, ifrågavarande; det ~ år året i fråga; de ~ vederbörande, ifrågavarande; i det ~ tilfælde i förevarande fall -gående a påträngande, närgången; djärv, gåpåaraktig, energisk -gåenhed närgångenhet -holdende a njugg, snål, knusslig -hvile tr åligga -hængs|motor utombordsmotor -hør, i alles ~ så att alla hör det, i allas närvaro på[(kaldelse åkallan, bön -kende tr avgöra, döma -klædning, daglig ~ kavaj [på bjudningskort] -krævet a erforderlig, nödvändig, av behovet påkallad -lide-lig [poli'öali] a pålitlig -ligne tr uttaxera, pålägga [skatt] - lig-

ning uttaxerad summa -lydende a, ~ værdi nominellt värde -lo-ben a upplupen [ränta] -pegende a demonstrativ -rørende pl anhöriga, släktingar påske [å:] -n påsk på||skud förevändning, svepskäl -skønne tr erkänna, uppskatta, sätta värde på -skønnelse erkännande, uppskattning -stand ~en '—'e 1 påstående 2 anspråk 3 jur käromål -ståelig [-sdå'ali] a envis, påstridig -syn åsyn - sætte tr sätta på; ilden er påsat elden är anlagd -tage rfl, ~ sig åtaga sig; antaga; under ~t navn under antaget (falskt) namn; være ~t vara tiligjord, affekterad -tale I tr klaga över, påtala; åtala; ~ sin ret yrka på sin rätt II protest, anklagelse, åtal -tegne tr skriva på, attestera, underteckna -trængende a påflugen, närgången; enträgen; brådskande, angelägen -trængenhed påf lugen -het, närgångenhet -visning demonstration; ~ af forbrydelse re-koijstruktion av brott [på [-platsen];-] {+plat- sen];+} føre til ~ valla

R

rabat' -ten -ter 1 avdrag, rabatt 2 rabatt, blomstersäng 3 gräskant, grästorv [längs väg]; bløde -ter lösa vägkanter 4 slag [på [-uniformsrock]-] {+uni- formsrock]+} 5 ark list rabbi'ner -en -e rabbin rab'le I tr haspla ur sig, klottra

ihop (jfr remse) II opers, det -r for

ham han har en skruv lös

rabundus [rabon'dus] adv, F gå ~ gå åt skogen (pipan); gå i konkurs race [ra'sa] -n -r [folk] ras

1 rad [raö'] -en [ra'dan] -er rad;

når -en kommer til mig när turen kommer till mig 2 rad [raö'] -en [ra'öan] -e 1 ryggrad, skelett; han har ikke sul på -en han är bara skinn och ben 2 spjuver, lymmel; en snu ~ en slug räv -brække tr rådbråka radbyg tvåradigt korn

rade [ö] dial I tr ställa i rad, rada

upp II itr (ei. rfl, ^ sig) stå (ligga) i rad

radekop [ra'öskop] -pen -per dålig cigarrradere

196

randhåret

rade're tr radera -viskelæder

radergummi radgås [ö] prutgås radio||avis, Pressens radio-nyheter, motsv 'dagsnyheter från T.T.' -fjernsyn television -fo-ne're tr radiera -foni' ~en rundradio -lytter radiolyssnare -spredning radiering; telefonisk ~ linje-, tråd|radio -t [-o't] ~en ~er fanatisk radiolyssnare -vogn inspelnings-, reportage |bil radi'se -n -r rädisa; F vare ~ gå

under jorden ra dium -\m\et 1 radium 2 F surrogat för brännvin [bestående av rödsprit och sodavatten] radmager [ö] a utmärglad, skinntorr

radrenser [ö] klösharv rafle itr spela tärning raft -en -er stång, stake, läkt, ribba

rag [ra'y], uden ~ og revne utan vank och lyte

1 rage I [7] itr tr röra, rota, söka; raka; ~ sig ind i noget bli inblandad i ngt; ~ op i noget röra om i ngt, rota i ngt; ~ til sig hugga, roffa åt sig II -n -r ugns-raka

2 rage [7] tr angå, röra; det -r mig ikke en fjer det rör mig inte ett dyft; hvad -r det Dem ? vad rör det Er?

3 rage [7] itr, ~ frem springa (skjuta) fram; — op sticka upp; ~ ud over hänga ut över

4 rage [7] itr, ~ på grund gå på grund; ~ sammen kollidera; ~ uklar af törna på; ~ uklar med bli ovän (råka i gräl) med

rage||lse [7] -ri' ~et skräp, smörja, bråte, rask ragetøj rakdon

ragout [-gu'] -'en - er ragu -fad karott

raillere [ra(l)je'ra] itr raljera rajgræs bot rajgräs; giftig ~ dår-repe

rak' -ket slödder, pack

1 rakke -n -r & raclc

2 rakke I itr flacka (ränna) omkring; arbeta hårt, släpa II tr misshandla, nedsöla; styra ut, klä ut; ~ ned på en nedsvärta (nedsätta, förtala, racka ned på) ngn; -t til illa tilltygad (medfaren) rakker -en -e rackare -i' ~£/slit, släp; kringflackande -kule avstjälpningsplats rakle -n -r bot hänge -træer

hängeväxter raktfe] se række

ral' -let klappersten, [rullstens] grus ralle itr rossla rall'ike -n -r hästkrake

1 ram', få ~ på träffa, komma åt; gå ~ forbi slippa ifrån, komma helskinnad undan

2 ram' a frän, amper, besk; for-me alvor på djupaste allvar (rena rama allvaret); ~ jydsk ren (äkta) jylländska

ramasjang' bråk, oväsen ram||buk ~ken ® pålkran -klods © hejare, fallhammare [på [-pålkran]-] {+pål- kran]+}

ramle I itr 1 ramla, störta samman; ~ sammen kollidera 2 skramla, bullra; gräla II tr F slå, stöta; ~ ham en ud slå honom på käften ramler -en -e harhane, ramlare

1 ramme -n -r ram, infattning; inden for denne bogs -r inom denna boks pärmar

2 ramme tr träffa, drabba, råka; ~ en peel igennem göra slut på

rampe -n -r 1 balustrad, räcke,

galler 2 [ljus]ramp ramsaltet a skarp, frän ramse se remse

ra'n -et [grov] stöld; rov, byte

(jfr røveri) rand [ran'] -en -e kant, söm, rand, brant, bryn; pudding [tillagad i rund form] -blomst kant-, strål|-blomma -e tr kanta; infatta; göra randig

Randers [ran'ars] stad i Jylland; bekendt som ~ handsker mycket välkänd, känd av hela världen rand||et [ran'aö] a randig -håret a zool bot hårkantadrandt

randt se vinde

rane tr stjäla, rana; bortröva, kidnappa

1 rang [ei -clan -ler lång, mager person, räkel

2 rangel -cn svirande, festande rang[|ere [rangje'ro] I tr placera;

växla II itr ha sin plats; ~ med ha samma rang som -følge rangordning

1 rangle itr vackla, ragla, dingla

2 rangle itr svira, festa

3 rangle I Hr skramla, skallra II -n -r skramla, skallra

rangle[|t a ranglig, gänglig -vorn

a som dinglar hit och dit rangsperson ståndsperson rank [rang'k] a rak, slank, smart, rank, stolt

1 ranke I tr göra rak, räta ut II rfl, ~ sig räta på sig

2 ranke I tr, ~ vindruer op binda upp vinrankor II rfl, ~ sig slingra sig upp [som vinrankan]

ransage [7] tr granska, undersöka; göra husundersökning hos, kroppsvisitera ran's I ei -len -ler ränsel ransmand tjuv, rövare

1 rap' -pet - snattrande [andens läte]

2 rap' -pet - [pisk]rapp

3 rap' a rapp, kvick, flink rapert' -en -er X lavett rapfodet a snabbfotad rapgræs bot gröe

rapi'r -en -er rappir [duellvärja] rapmundet a munvig, näsvis rap'ning rappning (jfr ræb)

1 rappe tr kalkslå, rappa

2 rappe itr snattra [om änder]

3 rappe rfl, ~ sig skynda sig, raska på

rappenskralde [-sgral'a] -n -r ra-

gata, argbigga rapport -en -er 1 rapport 2 kontakt, förbindelse rapse tr knycka, snatta -ri' ~et

~er snatteri ra'r a rar, snäll; have det -t ha det trevligt

rase itr rasa; jeg tror du- -r! du är tokig!

rask a 1 kry, sund, frisk; ~ og rörig frisk och kry 2 rask, livlig; gå ~ til gå fort; ~ på det näsvis; ^ til bens god fotgängare; ^ væk utan vidare rask||e rfl, ~ sig jäsa, [om deg] gå

(jäsa, pösa) upp -ning jäsning ras'le itr skramla, smattra, rassla, klinga, klirra; prassla, frasa; [om pris] [plötsligt] falla -bøsse insamlingsbössa Rasmus, hun er en ~ det är hon

som bestämmer i huset rasp -en -e 1 rasp, grov fil 2 skorpmjöl -e (tr raspa, riva, söndersmula -hus hist straffarbets-anstalt [där fångarna sysselsattes med att raspa färgträ] rat' -tet - ratt

rate -n -r in-, avjbetalning -betaling se för eg -vis adv på avbetalning

ration [rajo'n] -en -er ranson, portion

rationel [rajonæl'] a rationell ratione'r[|e tr ransonera -ingsl-kort inköps-, ransonerings|kort -ings|mærke kupong rav [rau] -et [rau'aö] bärnsten ravage [-a' Ja] -n -r oordning, oreda; förstörelse, skada rave itr vackla, stappla, ragla, tumla; -nde mørk beckmörk -n s stapplande, raglande rav||gal a fullkomligt felaktig; spritt galen, förryckt -jy[d]sk a äkta jylländsk ravn [rau'n] -en -e korp ravndug segelduk, buldan ravnjje|krog småstad, håla -ej-moder onaturlig, dålig moder -sort a korpsvart ravruskende [rau'rusgana] adv, ~• gal spritt galen; alldeles felak-

rav I [rør cigarr-, cigarett [munstycke av bärnsten -sp>14s pipmunstycke av bärnsten razzia [rad'Ja] -en [rad'/a'an] -er [rad'fa*or] razzia; plundringstågrealist

regnskur

real||ist ~en ~er 1 filos realist 2 person som avlagt realexamen -klasse ettårig överbyggnad på mellemskolen, avslutad med realexamen re'b -et - rep (jfr i rev) rebe se reve

rebel' -len -ler rebeli -le're itr

göra uppror (motstånd) reberbane repslagarbana recepis'sé -n -r mottagningsbevis, kvitto

1 red [re'ö] a klar, tydlig, redig; tale -t [re't] tala rent

2 red [re'ö] -en -e[r] redd redaktio'n -en -er redaktion; ved

-ens slutning i pressläggningsögonblicket redde [ö] tr rädda -r medlem av redningskorps

1 rede [öl -n -r rede, bo, näste; tillhåll

2 rede [ö] I -n reda, ordning II a redo, färdig, beredd; have på ~ hånd ha till hands (i beredskap) III tr reda ut, göra i ordning; kamma; bädda; ~ op seng) bädda

redebon [re'öabon'] d beredvillig, angelägen; ånden er vei ~ men kødet er skrøbeligt anden är villig men köttet är svagt -hed beredvillighet redefuld [ö], en ~ børn huset fullt av barn

redekam [Ö] [grövre] kam (jfr tættekam) redelig [ö] a adv redbar [t], redlig [t] -hed [re'öali- ei. re'li-] 1 reda, klarhet 2 oreda, virrvarr; hele ~en hela högen; en net ~ en skön röra 3 redlighet, ärlighet re'der [ö] -en -e redare redige're [g] tr redigera

1 redning [re'öneng] 1 bäddning 2 kamning

2 redning [ræö'neng] räddning -s|korps, Falcks ~ privat institution som åtar sig alla slags uppdrag för att rädda människor och materiel vid eldsvådor, översvämningar o. d., sjuktransporter, bärgningsföretag m. m.

redoute [redut'] -n -r X redutt redresse're tr ställa till rätta, avhjälpa; läk sätta i led redskab [reö'sga'b] -et -er redskap -sjform gram instrumentalis -sjskur redskapsskjul reel [reæl'] a reell, rejäl, pålitlig -lite't ~en pålitlighet refleks -en -er reflex refleksion [-Jo'n] reflexion refrain [-aeng] -et -er refräng refu||nde're tr återbetala -sio'n ~en ~er återbetalning, restitution

regale're tr traktera, undfägna regede'rlig a F rejäl, ordentlig[t

tilltagen], som förslår regel [re'y(o)l] regel, föreskrift (jfr rigel)

Regen's||en studentkollegium i Köpenhamn r-ia'ner student

som bor på Regensen r-provst professor som är inspektor för Re-gensen

regljen't [g] regent -erings|for-

slag proposition regie [-Ji'] -n inspicients arbete [vid eu teater] -bog rekvisitalista regimen't [g] -et -er X regemente regimente [g] -t -r herravälde, regim, kommando; hun fører -t i huset det är hon som regerar och bestämmer i huset regissø'r [J] -en -er [2:e] regissör,

inspicient (jfr iscenesætter) registran't [g] -en -er register reglement [reylamang'] -et -er

reglemente regn [rai'n] -en regn -bue regnbåge -byge regnskur

1 regne [ai] itr regna

2 regne [ai] tr itr räkna; ~ efter göra ett överslag; kontrollera -stok räknesticka

regnfang se rejnfan regnfrakke regnrock regning räkning -s|art räknesätt regnorm daggmask regnskab räkenskap; [vid [-kortspel]-] {+kort- spel]+} protokoll -s [opgørelse bokslut

regn(|skur regnskydd (jfr regn-regnskyl

byge) -skyl ~let ~ störtskur, hällregn -slag regnkrage -spove storspov; lille ~ småspov -tæt a vattentät regule're tr reglera, ordna; ~ uret rucka klockan regulæ'r a reguljär, normal reje [ai] -n -r räka; pille -r skala räkor; han har ikke en rød ~ han har inte ett rött öre rejekt' a, gå ~ bli kuggad rejemad räksmörgås rejf [rai'f] -en -er <£ ring; räffla,

skåra [t. ex. i nyckel] rejice're tr kugga, underkänna rejnfan [ai] -en bot renfana

1 rejse [ai] tr [upp]resa, höja; väcka, börja; ~ en hare få upp en hare

2 rejse [ai] I -n -r resa II itr resa, fara; vi er vei rejst vi äro i knipa -fælle reskamrat -fører vägvisare; resehandbok

rejsegilde taklagsfest rejse||liste tidtabell -tæppe res-filt

rejsning [ai] 1 resning 2 uppror,

resning 3 hållning 4 rigg rekommande're tr rekommendera

rekrut' -ten -ter rekryt rektifice're tr beriktiga rekvisit' -tet -ter rekvisita religi||on [religio'n] -en -er religion; [skolämne] kristendomskunskap -øs [-giø's] a religiös; [-andaktsrem-] {+andakts- rem+} [ræm'] -men -me rem; have

en ~ af huden jfr hud remise [-i'so] -n -r 1 jakt skyddsplats för vilt, remis 2 lok-, [-spårvägs]-] {+spår- vägs]+} stall remmesko slejfsko rempe se rimpe

remse [æ] I -n -r ramsa, barn rim, uppräkning, svammel (jfr strimmel) ; lære på ~ lära sig utantill II tr, ~ op rabbla upp re'n a ren; på det -e med på det klara med; med -e ord rakt på sak; -t alldeles; -1 ud öppet, rättframt -afdrift [fullständig] kalavverkning Eutan föreg. gallring]

rend [ræn'] -et spring, ränn; stikke i ~ springa i väg -e A ~n r 1 ränna, fåra 2 varp | krona, -maskin B I itr tr springa, ränna II itr rinna, droppa III tr varpa, ränna [väv] -e I bane rännarbana -e|-garn ränning, varp -e|maske löpmaska, bildl skvallerkäring -eri' ~et spring, rännande -e|-sten rännsten; smide pengene i ~en kasta bort sina pengar [till ingen nytta] -ing ränning, varp ren||dyrke tr renodla -fær'dig a renlig, proper; hederlig -gørings|-kone städjerska, -hjälp, skurgumma -holdelse renhållning -kultur renodling; egennytte i ~ renodlad egennytta -livet a 1

kysk; ~ mand renlevnadsman 2 äkta, pålitlig, renlärig renonc||e [renongs'] a renons -e're

itr, ~ på uppgiva, avstå från renovatio'n 1 renhållning, hämtning 2 avfall -s I vogn sopvagn rensdyr [æ] zool ren rens||e [æ] I tr rensa, rena, tvätta [kemiskt]; rentvå II rfl, ~ sig rentvå sig -else ren[sn]ing -el-ses|ed värjemålsed -eri' ~et ~er renseri; tvättinrättning -ning ren[sn]ing; kemisk ~ kemisk tvätt rente [æ] -n -r ränta; sætte penge på — låna ut pengar mot ränta; -5 ~ ränta på ränta renæssance [-sang'sa] -n renässans

reo'1 [o] -en -er [bok]hylla

reol 11 grave tr gräva två spadtag

djupt -pløje tr rajolera reparte're tr jur fördela [kostnader, skatter, utgifter] repertoire [-oa'ra] -t -r repertoar re||plice're tr replikera -plik'~Åøw

~ker replik -plik| skifte dialog repos [-po ei. -po'] - en -er [trapp]-

avsats reps [rebs] -et rips [tyg]

repti'l -[ilet -ier reptil, kräldjur

reserve -n -r reserv -befalings-mand reservbefäl -læge i:e underläkare rest [ae] -en -er rest, återstod;restance

stuvfbit]; stå til ~ restera -ance [-ang'sa] ~n ^r resterande skuld; være i ~ med vara på efterkälken med

restaurailnt [resdorang'] ~en ~er restaurang -tø'r ~en ~er källarmästare

1 ret [ræt'] -ten 1 rätt; rättvisa; lag; gå i -te med tillrättavisa, ställa till ansvar; sætte i -te ban-na, näpäa; tage sig selv til -te taga lagen i egna händer; tale en til -te få ngn att ta reson 2 pl. -ter domstol

2 ret [ræt'] -ten rätsida, räta; på -ten og på vrangen på rätan och på avi gan

3 ret [ræt'] -ten -ter maträtt

4 ret [ræt'] a adv rak[t], rätt, [-rik-tig[t],-] {+rik- tig[t],+} rät; alle givakt!; stå ~ stå i givakt; til højre ~! rättning höger!; jeg husker ikke -tere end at . . om jag minns rätt . .

retfær'dig a rättvis, rättfärdig -hed rättvisa, rättfärdighet rethaver[i] sk [ræd'ha'ver(i)sk] a

självgod, egenkär retirade [-a'Öa] -n -r bekvämlighetsinrättning, avträde retledning vägledning, ledtråd retlig [ræd'li] a juridisk (jfr pirre-

Ug)

retlin[i]et a rätlinjig; uppriktig -hed uppriktighet retmæssig a laglig, juridisk retning riktning, linje; uträtning, rättning, justering -s|viser kör-riktningsvisare

retorkve're tr gendriva [ngn med hans egna skäl] retræte [-da] -n -r 1 reträtt 2 tapto

rets||akt domstolsprotokoll »belæring sammanfattning av mål, instruktion till jury -brud lagbrott -forfølgning lagliga åtgärder, åtal -forlig förlikning inför domstol -gebyr rättegångskostnader

retsindig [-sen'di] a redlig, redbar, rättsinnig -hed redbarhet, rättsinnighet

rets||kendelse domslut, utslag, avgörande -kraft laga kraft -kreds domsaga -lig a rättslig, laglig; ~ tiltale åtal -mord justitiemord -møde ting, [-[domstols]-] {+[dom- stols]+} session -pleje rättskipning -præsident ordförande i en domstol, spec president i högsta domstolen -sprog lagspråk -stridig a olaglig, lagstridig retstilling givaktställning rette [ræd'a] 1 tr \ räta 2 rätta, justera 3 rikta 4 plocka [-[ögonbryn];-] {+[ögon- bryn];+} ~ an servera; ~ på rätta till, korrigera II rfl, ~ sig rätta sig, bättra sig, räta på sig; [om pris] stiga, gå upp -lse rättning, rättelse

retter||gang rättegång -sted avrättningsplats rettesnor rättesnöre rettidig a som sker i rättan tid rettighed [ræd'ihe'ö] rättighet rettroen||de a rättrogen, ortodox -hed ortodoxi reusse're [y] itr lyckas

1 rev [reu] (äv. reb) -et [reu'9Ö] -rev [i segel]; stikke et ind (ud) ta in (sticka ut) ett rev; tage ~ i sejlene reva segel

[äv. bildl.]

2 rev [reu] -et [reu'aö] - [sand] rev

3 rev se rive

revanche [revang' J(a)] revansch, hämnd

reve (äv. rebe) tr reva Esegel] reveille [revæl'ja] -n -r revelj reveren'ter åld, ~ tait med förlov sagt

revers [reværs', i bet. 2 revæ'r] -en -er 1 revers, skuldsedel 2 [upp]slag [på rock, kavaj] 3 frånsida [på mynt] revl [ræu'l], med ~ og krat med

rubb och stubb revle [ræuvla] -n -r sand | bank, -revel

revling [æu] -en -er kråkbär revne [ræuna] I -n -r spricka, rämna II itr spricka, rämna -nde adv fullkomligt; det er mig ~ ligegyldigt jag struntar blankt i det revse [ræusa] tr straffa, aga, tukta,revselse

näpsa -lse näpst, aga, tuktan; korporlig ~ kropps]aga, -straff -r tuktomästare

ri' tr tråckla [ihop]; & surra, fast-göra

ribbe [i] I -n -r 1 bladnerv, skaft [på fjäder] 2 ark valvstråle 3 planka, ribba, spant II tr plocka [av], repa; beröva, plundra; ~ ribs rensa vinbär; -t for illusioner desillusionerad -gople zool kammanet

ribben [ri(b)'be'n] revben -s|steg revben sspjäll rible [rib'-, reb'-] -n -r repa,

strimma [efter piskrapp o. d.] ribs [e] -et - röda vinbär ridder [rid'ar] -en -e riddare; arme -e fattiga riddare

1 ride [ö] -n -r tretåig mås

2 ride [ö] itr tr rida; ~ en storm af rida ut en storm -foged åld gårdsfogde, inspektor

rids [res', ris'] -et - 1 repa, rispa 2 utkast, skiss, plan -e I ~n ~r rispa, skråma II tr repa, rista; märka, bläcka [träd] -e|fje[de]r linjerstift -ning dial [väg]dike ridt [i] -et - ritt

rif||fel [ref'-] -len -ler [räfflat] gevär, [räffel]bössa -le I ~n ~r räffla, räffling II tr räffla rift [e] -en -er rispa, reva, skåra; der er ~ om det det är mycket eftersökt

1 rig' [i] -gen & rigg, tackling

2 rig [ri'y ei. ri'] a rik -dom rikedom

rige [y] -t -r rike

ri'g|el [y] -[e]len -ler regel; tvärslå rigelig [y] a riklig, ymnig rigge tr & tackla, rigga rig||holdig [ri'yhol'di] a rikhaltig -mand rikeman rig'ning & rigg, tackling rigs|jadvokat [ri(y)s-] riksåklagare -dag riksdag - dags i tidende riksdagens tryckta protokoll - politi statspolis rigtig [regdi] a riktig -nok adv förvisso, säkerligen; visserligen

rikse [i ei. e] -n -r zool [-[vatten]-rall-] {+[vatten]- rall+}

rille [i] -n -r ränna, springa, fåra, skåra; agr drill, såbädd

1 ri'm -en rimfrost

2 ri'm -et - rim -e tr itr rimma (jfr sprænge)

rimelig a rimlig -vis adv rim* ligtvis, sannolikt rimes'se -n -r remissa rimp||e [rem-] tr snörpa ihop; ~ på næsen rynka på näsan -ning hopsnörpning rimte [rem-] -n -r zool id rimtåge rimfrost rinde [ren'9] ran'dt rundet itr rinna ring [reng'] -en -e ring; krets; bytte -e växla ringar; glat ~ slät ring, förlovningsring; køre i ~ med en behandla ngn hänsynslöst; spille ~ kasta krans -bog ringpärm

1 ringe [re-] a ringa, enkel; ingen -re end ingen mindre än; ikke i -ste måde på intet sätt, ingalunda

2 ringe [re-] tr itr ringa; ~ for ens øren tala allvarligt med (tillrättavisa) ngn

ringeagt -en ringaktning -e tr

ringakta ringer ringare

1 ringle tr itr rfl ringla, slingra

[sig]

2 ringle itr pingla, klirra, rassla ringorm revorm

ri'ning tråckling; vaddering rink [reng'k] -en -er & [tåg]bukt -e tr lägga i ringar, & skjuta upp [en ända]; ~ sig op samla sig rino'ceros, en ei. et noshörning rinskvin [rensk-] rhenvin rippe [i ei. e] itr, ~ med & dragga, släpa med; [bildl.] ~ op i noget riva upp ngt rips [e] -et se reps ripsraps, noget ~ krafs, smörja

1 ri's -en ris[gryn]

2 ri's -et - ris [papper]

3 ri's -et - ris, kvist, spö

1 rise -n -r jätte, rese

2 rise tr ge ris, aga risen||gryn [kort i] risgryn -grød

risgrynsgrötriset

ris||et a risig -fletning -gærde

[flätad] gärdsgård risik||a'bel a riskabel -e're tr riskera, äventyra -o [ri'siko] ~en risk

risle [i] itr sorla, porla; rinna -n

sorl, porlande risp [e] -en -[e]r © becktråd rispe [res-] tr rispa, riva, krafsa

1 rist [e] -en -e galler, rost, grill, halster

2 rist [e], hverken ~ eller ro varken rast eller ro

1 riste [resdo] tr [in]rista (jfr ryste)

2 riste [resdo] tr rosta, halstra, bräcka

ri I sting [ri''sting'] tråckelstyng

1 ristning [res-] inristning

2 ristning [res-] halstring, röstning

ristværk galler, & trall ritmester ryttmästare ritte -n -r vävkam, ritt

1 rival [riu'a'1] -en -er © brotsch, dorn

2 rival [riva'1] -en -er rival -inde [-en'a] [~n [kvinnlig] rival

riv||e I ~r räfsa, kratta II re'v revet tr 1 kratta, räfsa 2 riva, slita, rycka; gnida; gnugga; rykta; ~ ned på en racka ned på (förtala) ngn; det er revet ud imellem dem de ha blivit ovänner; ~ sig i håret slita sitt hår; ~ sig F vara flott -else räfs [det som räfsas ihop på åkern efter sädens bindning och skylning] -ende a hastig, snabb, strid; energisk, rivande; ~ afsætning strykande åtgång; ~ tilbagegang våldsam tillbakagång -es dep slåss, gräla -e|-tand räfspinne -ihjel ~en slitvarg -ning 1 räfsning 2 friktion, slitning

ro' -en lugn, vila, ro; ikke have ~ på sig vara orolig (otålig); tag den med ta det lugnt!; med hanen i ~ med hanen på halv-spänn robbe [o] -n -r sälhund ro'be -n -r rob, [lång] klänning

robåd roddbåt

1 rod [ro'ö] -en rødder [røö'ar] rot

2 rod [ro'ö] -et oreda, virrvarr; i eet ~ i en enda röra

1 rode [ö] -n -r X ro te; [i stad] skatteuppbördsdistrikt

2 rode [ö] itr tr rota, böka, snoka; ~ med knåpa med; ~ op i riva upp

rode[|kontor uppbördskontor -mester skatteuppbördsman rod||eri' ~et oordning, röra, sammelsurium -et a rörig, skräpig, ovårdad, slarvig -samm'en sammelsurium

1 roe -n -r rova, beta

2 roe -n -r skorpa, ruva [på sår] ro'er roddare

ro ge se 2 råge

rogn [roy'n, rou'n] -en [fisk]rom; gyde ~ lägga rom -fisk fiskhona - gydning fisklek rok [o] -ken -ke spinnrock rok||ade [-a'öa] ~r rockad -e're itr rockera

1 rokke [o] -n -r zool rocka

2 rokke [o] I tr rubba, ruska, skaka II itr vagga, runka, gunga -sten labilt klippblock som gungar vid minsta beröring

ro'klub roddklubb rolig a adv lugn[t], fridfull[t], [-vil-sam[t],-] {+vil- sam[t],+} stillsam[t] (jfr morsom)', bare sakta i backarna! -hed lugn, ro

rolle [o] -n -r roll; falde ud af -n: i komma av sig 2 försäga sig, röja sin egentliga mening -ha-vende rollinnehavare rolling -en -er pys, parvel rom [rom'] -men rom romance [romang'so] -n -r romans rombe [o] -n -r rornb romer [ro'mar] -en -e romare -ret romersk rätt -tal romersk siffra ro'ning rodd[sportl ronkedo'r klumpeduns ro'r -et - roder, ratt; komme til -et få makten -bjørn rorhål -bænk

toft, roddarbänk -fisk rorhåJ -gænger rorgängare -karl rod-rorpind

dare -pind rorkult; Eflyg] kontrollspak

1 ro's -en beröm

2 ros [ros'] -set skräp, smörja, avfall

1 rose -n -r ros

2 rose tr berömma, lovorda rosen, en [bält]ros rosenfarvet a rosenröd, rosig

-flor överflöd av blommande rosor -skær rosenskimmer roset [rosæt'] -ten -ter [-[band]-rosett,-] {+[band]-rosett,+} kokard (jfr j sløjfe) rosi'n -en -er russin; pille -er af andres julekage skaffa sig fördelar på andras bekostnad -piller ~en ~e bodknodd Roskilde [ros'kila] stad på Själland

roste [o] tr åld mäska rostjeneste rusttjänst rosvær'dig a berömvärd ro'tid ruggningstid Eom änder]

1 rotte [roda] rfl, ~ sig sammen sammangadda sig

2 rotte [roda] -n -r råtta; være til -me vara ruinerad, stå på bar backe; forelsket som en ~ i en gammel ost kär som en klockar-katt -krudt arsenik -rede rått|-bo, -hål

rotunde -n -r rotunda ro'tur roddtur

roulade [-a'öa] -n -r 1 mus rulad, löpning 2 kok rulad; rulltårta roule're itr cirkulera, vara i gång

(i omlopp) roulet'[te] -[te]n -[te]r 1 rulett 2

kok krokett routine -n rutin

rov [rou] -et [rou'aö] rov »begærlig a rovgirig -mord rånmord

1 ru' tr rugga Ekläde]

2 ru' a sträv, ojämn, skrovlig, kornig, knottrig, narig

rub [o ei. å], ~ o g stub rubb och stubb

rubbe [rob'a ei. råb'a] I tr gnida, skrubba, skura, stryka; ~ noget af sig slarva ifrån sig ngt II rfl,

~ sig skynda sig, raska på III itr, ~ af ge sig i väg rubber [t] [o ei. å] -en rubbere ei.

rubberter robbert rub'ike -n -r bot kransborre rubrik' -ken -ker 1 rubrik [om. tidningsrubrik vanl. overskriftjj 2 tidningsartikel, notis ruche [ry J] -n -r rysch

1 rude [ö] -n -r bot vinruta

2 rude [ö] -n -r ruta, fönsterruta; hinke -r hoppa hage -knusning fönsterkrossning -konvolut fönsterkuvert

rud|el [ru'öal] -\e\len -ler flock, skock

ruder [ö] -en -e ruter Ekortspel] rud||et -ret [ö] a rutad, rutig rudskalle -n -r zool ^frv ru[e] tr rugga Ekläde]

1 ruf' [o el. å], i en ~ på ett ögonblick, i ett nafs

2 ruf [o ei. å] -fet - däckshus, ruff ruffe [rof'a ei. jråf'a] itr koppla

-r kopplare -ri' koppleri -rske kopplerska ruflet [rof'-] a rynkig, skrynklig rug [ru(y)'] -en [ru'(y)an] råg -drenge pl mjöldryga rug||e [ru'(y)9] itr ruva, ligga på ägg -e|maskine äggkläcknings-apparat -ning ruvning ru||handsker pl gants de Suéde -håret a strävhårig rulade se roulade rulle [u] I -n -r 1 rulle, spole, trissa 2 mangel 3 rulla II itr tr rulla; ~ tøj mangla kläder; ~ gardinet op dra upp rullgardinen; ~ dejgen ud kavla ut degen -kone mang-lerska -leje © ruilager -mand manglare -ni rullande 2 mangling -pølse Eslags]' rullsylta -skøjte rullskridsko -stok rulle, [mangel]kavle -stue mangelbod -tøj mangelkläder

1 rum [o ei. å] a rum, vid, rymlig; en ~ tid lång tid

2 rum [o ei. å] -met - plats, utrymme; rum (jfr værelse) -fang ~et -indhold volym, omfång, rymd, kubikinnehållrumle

rumle [o ei. å] itr mullra, bullra, skramla (jfr solde)] det -r i maven det kurrar i magen -n buller rumme [o ei. å] tr [in]rymma; innebära; fatta, begripa rummel -en dån^ larm; kende -en

ha bra reda på sig rum||melig [o ei. å] a rymlig -meter kubikmeter -mål rymdmått

rumpe [o ei. å] -n -r rumpa,

svans, stjärt rumskøds [o ei. å] adv & rumskots, med vinden akter om tvärs rumste're [o ei. å] itr rumstera,

bråka, bullra rund [ron' ei. rån'] a rund -dans ringdans -e [-da] I ~n ~r rond II tr runda; ~ ryggen gå krokig (böjd) -elig a rundlig R-e|tårn tornet till Trinitatis Kirke i Köpenhamn, byggt till observatorium; så lader vi det stå, som manden sagde om ~ den sten man ej kan lyfta, får man låta ligga, det är ingenting att göra åt saken -håndet a rundhänt -ing rundning -kastning rundradio -kørsel rotationstrafik, enkelriktad trafik runt öppen plats -puldet a, ~ hat kubb, 'plommonstop' - rygget a kutryg-gig, kutig -skue panorama; besök för allmänheten på olika

institutioner o. d., arrangerade på viss dag (rundskuedag), 'rundtur' -spørge ~t rundfråga, enkät -stykke litet franskt bröd, 'små-franska'

rundt [o ei. å] prep adv runt [om]; det kan lige løbe ~ det nätt och jämnt betalar sig; få det til at løbe ~ få det att gå ihop -enom [runt'-] r—men ~mer [stor] rågsmörgås, 'landgång' rundtosset a alldeles snurrig, tokig; yr i huvudet rune -n -r runa

runge [o ei. å] itr runga, genljuda -n genljud, skall, dån runing ruggning

runkelroe [rong- ei. rång-] foder-, vit I beta -sukker betsocker runken a skrumpen, rynkig, skrovlig

1 ru's -en rus; drikke sig en ^ supa sig full

2 rus [rus'] -sen -ser [förk. av depositums] nybakad student, recentior, novitie

1 ruse -n -r ryss ja; en hel ~ en hel lång rad; hele -n hela högen

2 ruse itr rusa, störta, skynda sig rusgilde [rus'-] recentiorsfest, hälsningsgille

1 rusk [o ei. å] -en ruskväder, duggregn

2 rusk [o ei. å] -et - ryck, knyck, skakning

ruske tr itr ruska, skaka; rycka

upp med roten [lin] ruskende gal a alldeles tokig,

skvatt galen rusket a ruskig, fuktig ru I skind [u] mocka [skinn] -s|-handsker gants de Suéde ruskomsnusk' sammelsurium,

mischmasch ruskregn duggregn rusme -n -r havrevippa -s dep

blomma [om havre] russ||er [u] ~en ~e ryss -isk a rysk

rust [o ei. å] -en rost; sætte ^ rosta

1 ruste [o ei. å] tr rusta

2 ruste [o ei. å] itr rosta -n a rostig; hes, skrovlig

rustifice'ret a lantlig, bondsk rustika ark rustik rustvogn likvagn rusår första året vid universitetet rute [rud'a] -n -r rutt -bil omnibus [utanför städer] -damper ocean-, kust|ångare [i reguljär trafik] -fart reguljär trafik -plan tidtabell [för bussar ei. flyg] rutine -n rutin

rutsche [rudfa] itr glida, rutscha -bane berg- och dalbana rutte [u] itr, ~ med slösa med -n slöseri

ry' -et rykte, anseende; komme irydde

dårligt ~ få dåligt rykte; der gik stort ^ af det det var mycket omtalat

ryd||de [ryö'a] tr röja, skaffa ur vägen; op städa -delig a i ordning, städad, snygg, ren, klar -ning röjning, uthuggning ryg [røk'] -gen -ge rygg; krumme (skyde) ~ kröka rygg; det fik det til at løbe koldt ned ad -gen på mig det kom mig att känna kalla kårar över ryggen

ryge [ry'M®] røS [roi'] ™ get [roiaö]

I tr röka II itr ryka, förflyktigas; ~ af flyga bort; døren røg i dörren smällde igen; ~ i lyset gå upp i rök; ryg og rejs! dra åt helvete!; ~ en pibe til röka in en pipa; ~ ud bli ovänner -bord rökbord -r rökare -værelse rökrum rygge [0] itr rygga ryggesløs [røg'-] a fördärvad, tygellös, liderlig -hed lastbarhet, liderlighet

rygljlæn ~et ~ ryggstöd -marv ryggmärg

1 rygning [y:] rökning

2 rygning [0] takås, ryggås ryg||stykker pl, garve ens ~ garva

ngns hud, prygla ngn - svømning ryggsim -søjle ryggrad rygte [røg'dal -t -r rykte -s dep

utspridas, ryktas ryk' [0] -ket - ryck, knyck, kast, släng; rufening; det^er et ~ herfra det är ett bra stycke härifrån -ind [røgen'] ~et invasion, tillopp, ström [av gäster] -ke tr itr rycka, draga, flytta [sig]; ~ en for penge kräva ngn på pengar; ~ op bli flyttad [i skolan] -ker [envis] fordringsägare, 'björn' -ker I brev kravbrev ryle -n -r zool snäppa rynke [røngga] I -n -r rynka II

tr rynka -t a rynkig, rynkad rype -n -r ripa

ryst||e [0] tr itr skaka, skälva, darra; rista, ruska -else [-[nerv]-skakning,-] {+[nerv]- skakning,+} stöt, chock -en darr-ning, rysning - ende a uppskakande, gripande -e]ribs röda vin-

bär med socker -et a uppskakad -ning [om]skakning rytme [ryd'ma] -n -r rytm rytter [ryd'ar] -en -e ryttare -ske ryttarinna -mand ryttare -vek-sel ackommodat ions växel ræ'b -et - rapning -e itr rapa; —

af skryta med -en rapning ræd [ræö'] a rädd rædder [ö] pl testiklar ræddes [ö] dep, ~ for vara rädd för, frukta rædd'ike [ö] -n -r rättika ræds||el [ö] -len -ler fasa (jfr frygt)', det er min <-> det är det värsta jag vet - els | fuld a ryslig, förskräcklig -els|herredømme skräckvälde, terror -el|slagen a skräckslagen rædsom [ö] a ryslig, hemsk, gräslig, faslig ræer se 3 rd

række I -n -r rad, räcka, led, serie, följd, tur; i første ~ i första rummet; stå i ~ stå i kö; være i ~ med ha samma värde (betydelse) som II rakte rakt tr itr räcka; ~ næse räcka lång näsa; ~ tunge räcka ut tuDgan; ~ sig sträckas, töjas ut -følge fortsättning, följd, ordning -hus radhus - vidde räck |-vidd, -håll, omfång, horisont -vis adv i långa rader ræk'ning skottvidd rækværk -et - [trapp]räcke, balustrad

ræling [ræ'leng] reling ræmm'ike -n boktr remmika rænke -n -r vanl. pl ränker ræppe itr snattra, kackla ræson [ræsong'] -en reson; tage imod ~ lyssna till skäl, ta reson ræ'v -en -e räv -e|bælg rävskinn; bildl räv -ejhale bot kavle -el-kløer pl, gå på ~ vara listig -ej-streger rävknep -e|søvn, sove ~ sova med ena ögat öppet røbe tr förråda, röja, yppa, avslöja -n s avslöjande rød [rø'ö] a röd; -e hunde röda hund; blive ~ i hovedet bli röd i ansiktet, rodna -blisset a röd irødbøg

ansiktet, rödbrusig; [om häst] fux med bläs -bøg blodbok

1 røde [ö] -n röd färg, rodnad

2 røde [ö] I -n förruttnelse, röta; var II itr vara sig

rød||eg rödek -ei klibbal -fisk större kungsfisk -glødende a rödglödgad -gran [vanlig] gran -grædt a förgråten -grød frukt-, saft I kräm [av flera olika sorters saft] -hals rödhakesångare -hud rödskinn, indian R-hæt'te, den lille ~ Rödluvan -irisk zool hämp-ling -kælk rödhakesångare -lig a rödaktig -me I itr rodna II ~n rodnad -mosset a röd|blommig, -kindad

1 rød'ne [ö] tr itr färga (bliva) röd

2 rød'n||e [ö] tr lägga till rötning -ing rötning

rød| I randet a rödkantad -skimlet a; ~ hest fuxskimmel -skjoldet a 1 rödfläckig 2 solbränd »stribet a rödrandig -ternet a rödrutig -tjørn hagtorn [med röda [-blommor]-] {+blom- mor]+}

røf||fel [0] -len -ler skrapa, ban-nor, o vett -le tr, ~ en af skälla ut ngn

røg [roi', högt. rø' y] -en rök -e tr röka -else [røy-] rökelse -fang ~et ~ rök|fång, -huv -fortærer rökhätta -stue pörte røgt [0], en ans, vård, skötsel -e tr passa, sköta, ansa, vårda; fullgöra, uträtta -er kreatursskötare, ladugårdskarl

røjser [oi] -en -e [hög] stövel røllike [røl'iga] -n -r rölleka rø'mer -en -e rhenvinsglas, remmare

røm||me [ö] I itr rymma II tr utrymma, tömma III rfl, ~ sig harkla sig -ning 1 rymning 2 harkling -ningsjmand rymmare, desertör

1 røn [rön'] -nen -ne rönn

2 røn [rön'] -nen -ner stenig havsbotten , [un der vatt en s] skär

rønne [ö] -n -r ruckel, kåk, kyffe 1 rør [rö'r] -et - 1 rör 2 vass 3 mikrofon, telefonlur; tage -et ta

luren; hænge -et pd lägga på luren

2 rør [rö'r], et X på stället vila røre I [ö] röra II tr itr röra; X rør! på stället vila!; stå rør! stå lediga!; ~ rundt röra om rør||hat bot rörsopp -hinde bot

tarmtång rørig a rörlig, rask, kry (jfr rodet) -hed spänstighet, vigör rørlig a, -t gods lösöre rø'rstilling X på stället vila rørstol rottingstol rørstrømsk a sentimental, blaskig

rørsæde [stol]sits av rotting rør||t a rörd, gripen; fiske i ~ vand\e\ fiska i grumligt vatten -æg äggröra

røve [0] tr röva -r rövare -ri' ~et ~er plundring, rån -risk a rö-varaktig, rövar- -r|køb rövar-, vrak|pris -r|rede rövarkula -r|u-væsen stråtröveri

1 rå' a rå, obearbetad; obildad; brutal; f flott, elegant; et -t seet tøj en elegant kostym; en ~ middag en gentil middag

2 rå' -en -er rådjur

3 rå' -en ræer & rå

rå'b -et - rop -e itr tr ropa; ~ op uppropa; tala högt, skrika -er ropare, megafon

1 råd [rå'ö] -et - råd; lægge ~ op om noget rådslå om ngt

2 råd [roö'] -det röta -den a rutten; være som et æg vara retlig, omöjlig att komma nära -den I skab ruttenhet, röta

rådj|elig [ö] a rådlig, välbetänkt -e|rum spelrum, marginal, handlingsfrihet (jfr pusterum) -føre rfl, — sig med råd |fråga, -göra med rådhus stadshus (jfr domhus) -vin

sj älvklättran de vildvin rådig [-öi] a som fritt förfogar över ngt (jfr rådsnar)', være ~ over råda, disponera över -hed förfogande, disposition; med alle til ~ stående midler med alla till buds stående medel; ude af — over sit bo under förmyndarerådmand

rådmand [ung.] vice borgarråd rådne [roö'na] itr ruttna (jfr rødme) -n förruttnelse, ruttnande råd||slagning rådslag -slutning bibi rådslut, befallning -snar a rådig, beslutsam, snabb att fatta beslut -snarhed rådighet, beslutsamhet -snild a uppfinnings-

rik -spørge tr rådfråga, konsultera -vild a rådvill rådyr rådjur

1 råge [y] -n -r zool råka

2 råge [y] -n -r liten stack, hög rå||hed råhet -jern tackjärn rålam rå[dj urs] kalv

s

sabelraslen sabelskrammel sa'd se sidde

sad||el [ö] -[e]len -ler sadel -el[-mager sadelmakare, tapetserare -el|taske 1 sadelväska 2 cykelväska [för verktyg] -le tr sadla safia'n -et saffian saf'ran 1 -en krokus 2 -et ei. -en saffran

saft -en -er saft; kraft, must; sav; ~ suse mig! ta mig tusan! -e|-vand saft och vatten; skämts konjak och vatten -fuld a saftig; frodig, kraftig -stigning savning sag [sa'y] -en -er sak; rättssak, mål; anlægge ~ mod väcka åtal mot; sikker i sin ~ säker på sin sak; det var ikke store -er det var inte mycket; få syn for -en se sagn -es|løs a oskyldig -fører advokat; ~ ved underret advokat berättigad att föra talan inför underret -førerjfuldmægtig biträdande jurist på advokatkontor -førerjmappe juristportfölj -lig a saklig, objektiv; faktisk sagn [say'n] -et - sägen, saga; få

syn for ~ få syn för sägen sagsanlæg åtal, stämning sagsøg||e tr stämma inför rätta, öppna process mot -er kärande -te svarande

sagte [sa(:)yda, sa:gda] a adv sakta, långsam[t], låg[t], tyst, stilla; så lugn!, sakta i backarna!

-lig adv sakta, stilla -ns [sagdans] adv lätt, gärna; nog, visst, förmodligen; det kan jeg ~ det är en lätt sak, det är lätt gjort; det kan man ~ sige det är lätt sagt; han kan ~ være glad han kan allt vara glad; du har vei ~ set hende du har säkert sett henne -vals långsam vals

sagt||mo'dig [ö] a saktmodig -mo'dighed saktmod[ighet] -ne I tr sakta, stilla II itr stillna, lugna sig, avtaga sagvolder jur svarande sak||ke itr gå långsammare; & gå (driva) akter ut; ~ af bli efter, sacka akter ut; ~ i knæene knäa -ning & dejsning sakristi [-sdi'] -et -er sakristia saks [sags] -en -e sax; gå i -en gå i fällan

sa'l -en -e 1 sal 2 våning, etage; på første (anden) ~ [våningen] en trappa (två trappor) upp sala't -en -er sallat; sallad -fad 1 salladskål, saladjär 2 F [sluten] polisvagn för transport av anhållna, polisbil salg [sal'y] -et - försäljning; til ~ till salu -bar a säljbar -s|chef försäljningschef -s|hal saluhall -s|leder se salgschef -s|værdi marknadsvärde saliggø'relse frälsning saling & salning rådmand

rådmand [ung.] vice borgarråd rådne [roö'na] itr ruttna (jfr rødme) -n förruttnelse, ruttnande råd||slagning rådslag -slutning bibi rådslut, befallning -snar a rådig, beslutsam, snabb att fatta beslut -snarhed rådighet, beslutsamhet -snild a uppfinnings-

rik -spørge tr rådfråga, konsultera -vild a rådvill rådyr rådjur

1 råge [y] -n -r zool råka

2 råge [y] -n -r liten stack, hög rå||hed råhet -jern tackjärn rålam rå[dj urs] kalv

s

sabelraslen sabelskrammel sa'd se sidde

sad||el [ö] -[e]len -ler sadel -el[-mager sadelmakare, tapetserare -el|taske 1 sadelväska 2 cykelväska [för verktyg] -le tr sadla safia'n -et saffian saf'ran 1 -en krokus 2 -et ei. -en saffran

saft -en -er saft; kraft, must; sav; ~ suse mig! ta mig tusan! -e|-vand saft och vatten; skämts konjak och vatten -fuld a saftig; frodig, kraftig -stigning savning sag [sa'y] -en -er sak; rättssak, mål; anlægge ~ mod väcka åtal mot; sikker i sin ~ säker på sin sak; det var ikke store -er det var inte mycket; få syn for -en se sagn -es|løs a oskyldig -fører advokat; ~ ved underret advokat berättigad att föra talan inför underret -førerjfuldmægtig biträdande jurist på advokatkontor -førerjmappe juristportfölj -lig a saklig, objektiv; faktisk sagn [say'n] -et - sägen, saga; få

syn for ~ få syn för sägen sagsanlæg åtal, stämning sagsøg||e tr stämma inför rätta, öppna process mot -er kärande -te svarande

sagte [sa(:)yda, sa:gda] a adv sakta, långsam[t], låg[t], tyst, stilla; så lugn!, sakta i backarna!

-lig adv sakta, stilla -ns [sagdans] adv lätt, gärna; nog, visst, förmodligen; det kan jeg ~ det är en lätt sak, det är lätt gjort; det kan man ~ sige det är lätt sagt; han kan ~ være glad han kan allt vara glad; du har vei ~ set hende du har säkert sett henne -vals långsam vals

sagt||mo'dig [ö] a saktmodig -mo'dighed saktmod[ighet] -ne I tr sakta, stilla II itr stillna, lugna sig, avtaga sagvolder jur svarande sak||ke itr gå långsammare; & gå (driva) akter ut; ~ af bli efter, sacka akter ut; ~ i knæene knäa -ning & dejsning sakristi [-sdi'] -et -er sakristia saks [sags] -en -e sax; gå i -en gå i fällan

sa'l -en -e 1 sal 2 våning, etage; på første (anden) ~ [våningen] en trappa (två trappor) upp sala't -en -er sallat; sallad -fad 1 salladskål, saladjär 2 F [sluten] polisvagn för transport av anhållna, polisbil salg [sal'y] -et -försäljning; til ~ till salu -bar a säljbar -s|chef försäljningschef -s|hal saluhall -s|leder se salgschef -s|værdi marknadsvärde saliggø'relse frälsning saling & salningsalme 208 sammentrækning

salme -n -r psalm; S-rnes Bog Psal-taren

salon [-lang'] -en -er salong »riffel salongsgevär sal't -et -e salt; ikke eje ~ til et æg vara utfattig; du må spise en skæppe ~ først du får vänta tills du blir litet äldre -bøsse strödosa med salt -e tr salta -ejbrød [-kurra-gömma[lek]-] {+kurra- gömma[lek]+} -holdig a salthaltig -koger saltsjudare -sole saltkälla -spindel saltprovare -urt glasört

1 salve -n -r 1 X salva 2 F hals-bloss; tage -r dra halsbloss

2 salve -n -r läk salva

3 salve tr smörja; Herrens -de Herrans smorde

salve're rfl, ~ sig rädda sig

1 salve't, F i -en i säkerhet, på säkra sidan, välbehållen

2 salve't -en -er p servett salvi'e -n -r salvia salv[n]ing smörjelse salæ'r -et -er arvode, honorar samafvigelighed korrelativ variabilitet

sama'rie -n -r åld prästjdräkt, -rock

samarita'n -en -er 1 samarit 2

soppkök sambo[plante] bot sambyggare samdræg'tig a endräktig -hed endräkt

samfuld a, fem -e dage fem dagar i sträck; i -e ti år i hela tio år samfund [sam'fon'] -et - samhälle; samfund, sällskap-s |borger medborgare -s I klasse samhällsklass -s|kundskab samhällslära -s|lag samhällsklass - s | omvæltning revolution -s|orden samhällsordning -s|sind samhällsanda samfærds I ei -\e\len samfärdsel, kommunikation, trafik samkvem [sam'kvæm'j -met umgänge; förbindelse, samfärdsel samle I tr samla, förena, förvärva; ådraga sig; uppfatta, förstå; ~ op plocka upp II rfl, ~ sig samla (koncentrera) sig, återfå fattningen -bånd © löpande band samleje samlag

samle! 11 a samlad, enig, hel, fulltalig; med -de hæle med klackarna tillsamman -t|hed samling, koncentration samling samling, samlande; möte, sammanträde; sammanfog-ning, skarv; fra sans og ~ från vettet -s I ministerium samlingsregering -s(muffe © rörmuff, muffskarv -s|navn gram kollektiv -s|stue dagrum samme a sammje, -a; den selv ~ just densamme; det er godt det ~ det är lika bra sammen [sam'(a)n] adv [tillsamman, ihop -arbejde tr arbeta ihop, inarbeta; de er godt ~de de arbeta bra ihop -bidt a sammanbiten -dynge tr hopa -filtret a tilltrasslad -fold'elig a hopfäll-bar -føje tr sammanfoga -hob-ning anhopning -hold ~et sammanhållning, solidaritet -holde tr 1 hålla samman 2 jämföra - hæng ~et ~ sammanhan g - klap'-pelig a hopfällbar -kneben a samman-, hop (pressad -krøben a hopkrupen -ligne tr jämföra -ligning jämförelse -lignings-bisætning komparativ bisats -lægge /rläggaihop, addera »lægning addition -løb sammanflöde; konvergens -løben a surnad, löp-nad -rotte rfl, sig samla sig, samman svärj a sig -rottelse sammansvärjning -ryste tr skaka samman, sammanblanda; blive ~de bli goda vänner genom nära umgänge -skud sammanskott; bidrag - skuds | gilde knytkalas -skylning [0] uppslamning -slutte tr samman I sluta, -slå -snerpe tr sammandraga, ad-stringera; förvrida, hopsnörpa rSpil samspel -stimling folk-skockning -stød samman|stöt-ning, -träffande; disharmoni -sunken a hopsjunken -svær-gelse sammansvärjning -syning söm, sutur -træf sammanträffande -trækkelig a elastisk -trækning sammandragningsammentælle

-tælle tr addera -tømret a hoptimrad; fast ~ kraftig[t byggd] -vokse|t a sammanvuxen; -de tvillinger siamesiska tvillingar sammesteds adv på samma stalle,

i samma skrift sam||råd rådplägning, samråd -skifter stärbhusdelägare -tale samtal -tale|form, i ~ i dialogform -tale|station telefonstation -tykke itr samtycka; — i gå med på -virke I ~t samjverkan, -arbete; förening, förbund II itr samarbeta; De ~nde Fagforbund [-[danska]-] {+[dan- ska]+} Landsorganisationen samvittighed samvete; ond ~ dåligt samvete; på ære og ~ på heder och samvete -s|fuld a samvetsgrann

samvær -et - samvaro; tak for godt ~ tack för trevlig samvaro

1 sand [san'] -et sand; løbe ud i -et rinna ut i sanden; strø ~ på sanda, bildl släta över

2 sand [san'] a sann; ärlig, äkta; ^ at sige uppriktigt sagt; -t for dyden sannerligen, minsann

sandart [san'(d)ar't] -en -er zool gös

sandj|bille zool sand jägare -blæs-ning © sandblästring -bunke sandhög

sanddru [san'dru'] a sannfärdig, sanningsenlig -hed sannfärdighet

1 sande I tr sanda II itr sandas igen, stoppas av sand

2 sande tr betyga, bekräfta; erkänna, vidgå; måtte ~ få känna På

sandelig adv sannerligen sandet a sandig, sand-sand||flugt yrande flygsand -gods [sämre slags] tobak -grav grustag -græs bot strandråg sandhed [san'he'ö] sanning; af børn og fulde folk skal man høre -en av barn och dårar får man höra sanningen

sand||kage sandkaka, [slags] sockerkaka -kasse sandlåda -kryb bot strandkrypa -orm sand mask (jfr sandslange)

sand||sage dial 1 sägen 2 uppdiktad, osannolik berättelse -sagn åld 1 sann berättelse 2 spådom sandsiger spåman, siare -ske

spåkvinna sands I korn sandkorn sand||skrubbe zool sandskädda -slange sandorm -slette sandhed sandsy'nlig a sannolik -hed sannolikhet -heds [be] regning sannolikhetskalkyl -vis adv sannolikt, troligtvis, antagligen sandten, min ~ minsann, min själ

1 sang se synge

2 sang' -en -e sång-bund resonansbotten; ikke have nogen ~ inte väcka ngn genklang - drossel taltrast -er sångare -erinde [-[sanga-ren'a]-] {+[sanga- ren'a]+} sångerska -kor sångkör -time sånglektion

sanikjel [-ig'al] -len -ler bot sår-läka

sanitetskolonne ambulanskår sank se synke

sanke [sangga] tr samla, plocka sankt Hans midsommardag sankthansj Iaften midsommarafton -bille lysmask -bål midsommareld -dag midsommardag -løg fetknopp, kärleksört -orm [larv av] lysmask -urt 1 joh annesört 2 fetknopp sanktvejtsdans [-fai'-] danssjuka san's -en -er 1 sinne; de fem -er de fem sinnena 2 (utan pl.) medvetande; mottaglighet, intresse, förståelse; tanke, mening, betydelse; der er ikke sund ~ i det han siger det är varken rim eller reson i det han säger; fra vid og ~ från vettet

1 sanse tr 1 förnimma 2 fatta, förstå; jeg kan hverken ~ eller samle det går runt för mig

2 sanse tr & hala an [en tross] sanse||bedrag sinnesvilla, hallucination -kage örfil, minnesbeta -lig a sinnlig -lig|gøre tr försinnliga, åskådliggöra -løs a tanklös, förvirrad; ursinnig, utom sig (jfr bevidstløs) -redskab sinnesorgansansmelding

sansmelding [sang'm-] kortsp

sangbud sansning förnimm|else, -ande sapfje [sap'] X sapp, anfalls-

grav -e're tr undergräva, minera -ør [sapø'r] ~en ~er sappör sardel' -len ler sardell sar'der -en -e karneol sardindåse sardinlåda sarkasme -n -r sarkasm sar't a ömtålig, fin; späd, klen, sjuklig; känslig, snarstucken; hänsynsfull -hed klenhet, ömtålighet sat' a sansad, behärskad, stadgad; borgerlig; ärbar (jfr firskåren)] i en ~ alder vid mogen ålder -hed stadga, allvarlig hållning, värdighet satine're tr satinera, glätta satire [-i'ra] -n -r satir sats [sads] -en -er 1 hand tariff, taxa 2 boktr sats 3 kem blandning, dos, sats 4 mus sats; harmonisering 5 sats, tes, regel sauce [sou's] -n -r se sovs sau'rier pl jätteödlor, dinosaurier sav [sa'v ei. sau'] -en -e såg (jfr saft)

savanne [-na] -n -r savann

savbrug [sau-] sågverk

save [sa'va ei. saua] tr såga; ^

brænde såga ved -lad sågbock sav||filer [sau-] 1 så£filare 2 talgoxe -fisk såghaj

savl [sau'1] -et dregel -e itr dregla -e|dug -e|smæk haklapp savn [sau'n] -et - saknad, brist, förlust, umbärande; efterlade et ~ lämna ett tomrum efter sig -e tr sakna [ngt förlorat ei. efterlängtat; jfr fattes o. i mangle] sav||ning [sau-] sågning -rokke såghaj -skærer [plank-, [-ved]så-gare-] {+ved]så- gare+} -skæreri ~et ~er sågverk -smul[d] ~et sågspån -snit sågskär -spån ~en er sågspån -takket a sågtandad -udlægger © skränkjärn scene [se:no] -n -r seen; sætte i ~ regissera; låve en ~ ställa till ett uppträde (en seen) -instruktør regissör

scept|er [sæb'dar] -\e]ret -re scepter, spira; & däcksstötta schak se skåk schakt se skakt

schalburg||er -mand medlem av schalburgkorpset, som utgjordes av danska frivilliga i tysk tjänst 1943—45 -tage ~n sabotage utfört av schalburgmænd som vedergällning för danskt sabotage (jfr hipotage)

schalter -et -e 1 [expeditions] lucka 2 [radio] strömbrytare schatte're tr schattera, skugga schuft [fuft] -en -er F skälm, slyngel, kanalje

schupper [Jub'ar] pl X hakrem

[på huvudbonad] score [sgora ei. sgåra] tr få, ta

[poäng], göra [mål] scrapbog urklippsalbum se' så' se't tr itr se; nu har jeg set det med jag har då aldrig sett på maken; ~ nu at blive færdig! laga att du blir färdig ngn gång!; ~ ham/ se på honom!; du må ~ at komme försök komma; være at ~ (kunne -s) vara synlig, visa sig; dejlig at ~ til vacker att se på; ~ ad se efter; se tiden an; se till att göra sitt bästa; ~ en an granska (mönstra, noga betrakta) ngn; ~ noget efter: 1 se efter (slå upp) ngt 2 granska (undersöka) ngt; ~ ind til nogen titta in. (hälsa på) hos ngn; ~ nøje til se noga efter; ~ sig tilbage se sig om seance [seang'sa] -n -r seans sed|del [sæö'ol] -[de]len -ler [lottsedel, pappersremsa, [excerpt-, katalog]lapp, formulär, etikett, biljett [kort brev] -katalog lappkatalog -penge pappersmynt seen, ~ gennem fingre överseende se'er -en -e siare, spåman, profet -ske sierska seg se i sige

1 segl [sai'l] -en -e skära

2 segl [sai'l] -et - sigill; lukket med syv ~ förseglad med sju insegel -jord min fin [vit] lerjord, använd vid förseglingsegne

segne [ai] itr digna, sjunka, falla ihop, segna ned -færdig a uttröttad, utmattad, färdig att digna, att falla ihop

1 sej [sai] itj & hej! åhej!

2 sej a se sejg

seje [ai] -n -r dial sena sejer did se sejr

sejg [sai'] a seg, klibbig -pine tr tortera långsamt -pineri långsamtortyr [äv. bildl.]-t|flydende a tjockflytande, klibbig -tørre tr itr torka långsamt sejl [sai'1] -et - segel -ads [saila's] ~en ~er segling, seglats; sjöfart; navigation -e tr itr segla, fara [med båt]; ~ for halv vind: i segla med vinden tvärs 2 vara halvgalen; ~ sm egen sø klara sig själv (bäst man kan) -løb segelled, -ränna-mager segelsömmare -plan turlista [för båtar o. färjor] sejr [sai'(a)r] -en -e seger; gå af med -en avgå med segern, vinna -e itr segra -sikker a säker på att vinna, självsäker sejse [ai] tr i sej sa sekondløjtnant did underlöjtnant se'kraft synförmåga sekretæ'r -en -er 1 sekreterare 2 sekretär Emöbel] 3 sekreterar fågel seks räkn sex -a ~en ~er sexa [måltid] -ender hjort med tre grenar på hornen -er ~^en e sexa [kort; båt; spårvagn] -t ~en ~er mus sext -tal sexa [siffra] seks tan't -en -er sextant seksten [sai'sd(a)n] räkn sexton sekstet' -ten -ter sextett seksuel' a sexuell, könslig sekte'r||er ~en ~e sekterist -isk

a sekteristisk sektion [sægfo'n] -en -er 1 sektion, avdelning 2 obduktion -s|-stue obduktionslokal sekundløjtnant se sekondløjtnant sekven's -en -er 1 kortsp svit 2

mus sekvens seladongrønt ljusgrön färg sele -n -r 1 sele; [bär] rem; sim gördel; lægge sig i -n for noget arbeta

energiskt för en sak 2 -r pl byx-hängslen -kammer selkammare -knap byxknapp -tøj sele, seldon seli'ne -n -r bot krusfrö selje -n -r sälg

sel'leri -en -er selleri -knold sellerirot

sellerleje kullager selning [sæl'-] zool sandlöpare selskab [sæl'sga'b] -et -er bjudning; sällskap; förening; bolag; det gode ~ soçieteten, fina världen; give (have, holde, gøre) ~ ha en bjudning; gå i ~ gå på en bjudning -elig [sælsga'bali] a sällskaplig, umgängsam; samhällelig -s|dragt högtidsdräkt, aftontoalett -s|kjole aftonklänning -s|liv societetsliv -slmad kalasmat -sjmand sällskapsmänniska

1 sel'v -et jag; personlighet, natur, individualitet

2 selv [sæl' ei. sæ'l, i sms. sælv-] I pron själv; ~ tak! föralldel!, tack [skall du ha] själv!; døren lukker ~ dörren stänger sig själv; ude af sig ~ utom sig; gå i sig ~ ångra sig II adv även, till och med; ~ om även om, om än; ~ . . ikke inte ens -agtelse självaktning -angivelse självdeklaration -behag självbelåtenhet -be-ha'gelig a självbelåten -beskikket a, ~ dommer som upphävt sig själv till domare -beskuelse själviakttagelse -bevidst a självmedveten -buden a objuden -ejer självägande bonde -ejer|-bil egen bil - erhvervende a självförsörjande -erkendelse självkännedom -forskyldt a själv-förvållad -forsynende a självförsörjande -følende a egenkär, inbilsk -følge självklar sak -føl'-gelig I a självklar II adv naturligtvis -føl'gelighed självklar sak, truism -gjort a 1 hemmagjord 2 självförvållad; inbillad; som själv arbetat sig upp [den ^e [-millionær]-] {+millio- nær]+} -glad a självbelåten, egenkär -glæde självbelåtenhet - herlig a suverän -indlysende a på-selvisk

sesterts

taglig, uppenbar, självklar, som ligger i öppen dag -isk [sæl'visk] a självisk, egocentrisk -klog a självgod, inbilsk -koger samovar -kær a egoistisk -lavet a hemmagjord -lukkende a sj älv-stängande -lyd vokal -morder själv|mördare, -spilling -møder person som själv för sin sak inför rätta -opholdelsesdrift själv-bevarelsédrift -oplevelse personlig upplevelse -opofrelse självuppoffring -pineri -pinsel sj älv-plågeri -retfærdig a egenrätt-färdig -ros självberöm; ~ stinker eget beröm luktar alltid illa -rådig a självsvåldig, -rådig -sagt I a självklar II adv naturligtvis -samme a precis samma, identisk -skreven a 1 självskriven 2 egenhändig -skyldner borgensman -starter ~en ~e självstart -syn egen iakttagelse, autopsi -tilfreds a självbelåten -tillid självförtroende -tredie [själv] jämte två andra -tægt ~en jur självtäkt [förfarande, då någon själv tar sin rätt utan myndighets medverkan, t. ex. själv tar annans egendom i pant], självpantning -udslettende a självförgät en, som glömmer sig själv

semest|er -[e]ret -re [-[universitets]-] {+[universi- tets]+} termin (jfr ferie)

semuljegryn semolinagryn

se'n a sen, långsam; -ere hen längre fram, framdeles; i den -ere tid på sista tiden; i den -este tid helt nyligen

sende [sæn'a] tr [ut]sända, skicka -bud sändebud -lse [ut]sändning -mand sändebud; representant -r sändare

sending [ut]sändning, försändelse, varuparti

sendræg'tig a långsam, senfärdig, trög, sävlig -hed tröghet, sävlighet, långsamhet

sene -n -r sena -græs gemensamt namn för kvickrot och liknande

rotogräs -knude ledsvulst-stærk a -t a senig, muskulös seng [sæng'] -en -e säng; stå ud af -en stiga upp; være oven -e vara uppe; ligge i -en ligga till sängs (siuk); rede ~ bädda; bord og ~ [jur.] säng och säte -ejforligger sängmatta -e|hest sidbräde [ei. d. anbragt för att hindra den sovande o. sängkläderna att talla ur sängen] -e|lad ställning använd att lufta sängkläder på -e|leje sängläge; sängplats -ejtæppe sängöverkast; täcke -e|tøj -el-udstyr sängkläder sennep -en senap -sikande -s|-

krukke senapsburk sennesblade pl farm sennablad sent [sæn't] -en ei. -et -er & sent, ribba

separ||atio'n hemskillnad -e're tr skilja (jfr centrifugere); (blive ~t) få hemskillnad; ~t hemskild

sepia -en -er 1 bläckiisk 2 sepiabrunt

sepsis -en blodförgiftning septet' -ten -ter septett septim [sæbti'm] -en -er mus sep-tima

serail [serai' ei. serai'1] -let -ler ei. -s seralj

serge [særj], et ei. en sars [slags ylletyg]

sergent [sær Jan't] -en -er sergeant [efter 1922 endast om underofficer i reserven] servante -n -r tvättställ, kommod

-stativ tvättställ [av järn] serverings||dame servitris -tea-

ter varieté service 1 [særvi'sa] -t -r servis (jfr stel, spisestel) 2 [særvi'sa] -n -r sjukhusavdelning 3 [sar'vis] -n service, kundtjänst serviet [særviæt'] -ten -ter 1 servett 2 läk [operations] duk sessio'n -en -er 1 [domstols-, [-parlaments]-] {+par- laments]+} session 2 mönstring, inskrivningsförrättning sesterts' -en -er sestertie [romerskt mynt]seværdighed

sevær'dighed sevärdhet sfinks -en -er sfinx sfære -n -r sfär

sgu [kort u] itj sannerligen, minsann

shagpibe [/] kort pipa, snugga shampoo schamponeringspulver -é're tr schamponera -ing scham-ponering shawl se sjal

sheik [fai'k] -en -er schejk shirting [Jirteng] -et bokb klot shop [/op'] -pen -per 1 liten affär, butik 2 krog, källare si' I -en -er sil II tr sila -ben anat silben

sibile'rende a väsande sid [si'ö] a 1 [fot] sid 2 lågt liggande, fuktig, sumpig sidde [seö'a] sad [sa'ö] siddet itr sitta; ~ efter sitta kvar; bli sittande; ~ godt i det ha det bra; ~ net i det vara i knipa; ~ over sitta kvar; vara träkarl; inte vara uppbjuden; lade ~ på sig finna sig i; hans enke sad tilbage med tre børn han efterlämnade änka och tre barn -n s sittande side [ö] y -n -r sida; X tra ~n i flanken; ligge på den lade ~ ligga på latsidan; spøg til ~ skämt åsido; lægge til ~ lägga åt sidan; spara, lägga ^.v; være lidt til en ~ vara litet bakom; ved -n af: 1 jämte 2 jämfört med 3 näst intill, bredvid -bane bibana -ben revben -bygning flygel -gade tvärgata -gang korridor [i [-järnvägsvagn]-] {+järnvägs- vagn]+} -læns I adv på sidan; ~ med parallellt med II a f tokig, galen -løbende a parallell siden [si(:)öan] I adv prep sedan II konj eftersom; sedan side||ordne tr samordna, koordinera -spring hopp åt sidan; avvikelse -stille tr jämjföra, -ställa -stykke motstycke, pendang sidst [sist] a adv sist, senast; den fjerde -e den fjärde från slutet; ~ i trediverne i slutet av trettitalet; ~ i januar i slutet av januari -ning, i (på) ~en på slutet

sig [sai] pron sig

1 sige [siya] -de ei. åld. seg 1 ~ ned segna (sjunka, falla) ned 2 ~ bort sippra (rinna) bort

2 sige [sia, högt. siya] sagde [sa:] sagt [sagt] tr säga; hvad skäl det

vad skall det betyda?; som sagt så gjort sagt och gjort; have noget at skulle have sagt ha inflytande, ha ngt att säga till om; ~ en bøn be en bön; ~ en ed avlägga en ed; ~ frem föredraga, framföra; sig frem! säg ut!; ~ op säga upp [sig]; ~ en noget på beskylla ngn för ngt -nde [siyana]

I utsago, påstående; efter ~ efter vad som säges, efter förljudande

II a sägande, talande, uttrycksfull signal [si(y)na'l] -et -er signal;

fremskudt ~ försignal [järnv.] -arm semaforvinge -e're tr itr signalera -ise're tr 1 järnv signalera 2 ge signalement på -vinge semaforvinge -ø'r ~en ~er sig-nalist

signe [si:(y)na] tr itr välsigna sigt [segt], en ei. et sikt; betalningstid; på lang[t] ~ på lång sikt -bar a klar

1 sigte [segda] A -t sikte; tabe af <-*-> förlora ur sikte B I itr, ~ [påi] sikta [på]; ^ til åsyfta, antyda II tr ha i sikte, sikta

2 sigte [segda] tr beskylla, anklaga; [jur.] den -de svaranden, den -nde käranden

3 sigte [segda] I tr sikta, sålla, rensa II -n -r sil, såll -brød bröd bakat av rågsikt och vetemjöl

sigte||korn korn [på gevär] -kærv

sikt skåra sigtelse anklagelse, beskyllning sigtveksel siktväxel, avistaväxel sigøjner se zigeuner sikke[n] [seg'(a)n] I a sådan; ~ et spørgsmål! vilken fråga! II adv så; ~ han ser ud så han ser ut sikker [seg'ar] a säker; — for trygg mot; ~ i sin sag säker på sin sak -hed säkerhet; for en ~s skyld för säkerhets skull-heds (foranstaltning försiktighetsmåttsikling

214

sitren

sikling [sig7-] sickling, skavjärn sikr||e [seg'ra] I tr säkra, säkerställa, trygga II rfl, ~ sig noget försäkra sig om ngt; ~ sig imod skydda sig mot -ing säkring siksak [sig'sag ei. seg'sag], i ~ i sicksack

sild [sil'] -en - sill; død som en ~ stendöd; som ~ i en tønde som packade sillar

silde [sil'a] a adv sent; tidlig og ~ bittida och sent, ideligen -født a senfödd sildeglimt kornblixt sildig [sildi] a sen sile itr sila, sippra, droppa, rinna (jfr si)

silhouet [sil(h)uæt'] -ten tet siluett

silje se selje

silke [selga] -n -r silke, siden -hat hög hatt, cylinder -kjole sidenklänning -orm silkesmask silo -en -er silo -pakhus magasin

i siloform sima -en -er ark sima, rännlist sime 1 läk åld hank 2 halmrep 3 & lik

simle [sem-] -n -r semla simmer [sem'ar] -et - 40 st. [-[hudar]-] {+[hu- dar]+} = 4 deger simpel [sem'b(a)l] a 1 enkel, klar, anspråkslös, vanlig; flärdfri; jur utan försvårande omständigheter; af ~ høflighed enligt vad vanlig hövlighet kräver; -t flertal absolut -;majoritet [mots. [-kvalificerad]-] {+kvalifice- rad]+} 2 simpel, tarvlig -hed 1 enkelhet 2 tarvlighet -t adv simpelt; ganske ~ hen) helt enkelt, rätt och slätt simplifice're tr förenkla simule're tr simulera; F ~ åndsfrisk rycka upp sig simulta'n a samtidig sin [betonat: si'n, obetonat: sin'] pron sin

sind [sen'] -et - sinne[lag], lynne, stämning, humör; ligge en på -e ligga ngn om hjärtat; god af ~ godjlynt, -modig; slå af ~ slå ur sinnet -billede allegorisk ei. sym-

bolisk bild -billedlig a symbolisk

sinde [sen'a], nogen ~ nå[go]nsin; ingen aldrig sindet [sen'ot] a sinnad sindig [sendi] a be-, eftertänksam, lugn, sansad, klok; långsam -hed lugn, klokhet; långsamhet sindrig [sen'ri'y ei. sen'ri] a sinnrik, skarpsinnig, uppfinningsrik, kvick -hed sinnrikhet sinds|jbevægelse sinnesrörelse -bevæget a upprörd - lidelse psykiskt

lidande; sinnesförvirring -ligevægtig a lugn, orubblig -oprivende a upp|rörande, -slitande, skakande -svag a F vanvettig, befängd -syg a sinnessjuk -sygeanstalt sinnessjukhus, hospital

sinecure [-ky'ra] -n -r sinekur singel[s] [seng'al(s)], en - singel, strand-, rullstensIgrus single [sengla] tr brodera; stoppa singleton [seng'galton] -en -er singel[kort], ensamt kort [i viss färg]

singot [sengot'] åld väl bekomme \,

gutår!, skål! singrøn [sin'grøn'] vintergröna

1 sinke [sengka] -n -r 1 [signalhorn 2 klackjärn 3 © sinka

2 sinke [sengka] I -n -r efterblivet barn; sölkorv, slöfock II tr sinka, fördröja -lektien åld lägsta klassen [i latinskole] -ri' ~et ~'er dröjsmål

sintre [sendra] itr © sintra [ihop] sippe [seb'a] I -n -r sipp (tillgjord, pryd) person II tr itr 1 sm utta 2 vara pryd (sipp, tillgjord) -r|-nip ~pen ~per se sippe I -t a pryd, tillgjord, sjåpig -tjhed pryderi, tillgjordhet sirene [-no] -n -r siren si'rplante prydnadsväxt sirts [i] -et -er sits, kattun [tyg] si'rup -[p]en -[p]er sirap -s|kage

ung pepparkaka sisken [i] -en -er grönsiska sitre [i] itr vibrera, dallra, darra -n vibration, dallring, darrningsitterrokke

sitter||rokke darrocka -ål darrål situe'ret a, vei ~ välsituerad;

dårligt ~ som har det illa ställt si'v -et - säv; bøjelig som et ~ som

ett rö för vinden sive itr sippra, sila, tränga sig igenom; ~ bort (ud) rinna bort, gå förlorad -brønd kloakbrunn sjagger -en -e snöskata, björk-trast

sjak' -ket - arbetslag; hele -ket hela bandet

sjako se chakot sjakre itr schackra sjal -et -er sjal

sjap' -pet [snö]slask, sörja -pe itr gå i snöslask, plumsa, plaska -pet a slaskig sjask -et sörja, slask; plask, skvalp; smutsigt arbete -e itr plaska, plumsa; skvalpa, stänka; ~ af (til) smutsa ned; ~ af [sig] slarva (fuska) med -et a 1 slaskig; smutsig 2 hafsig, slarvig [i kläder] sjat' -ten -ter skvätt, slurk sjattet se slatten sjette [Jæ'da] räkn sjätte sjippe itr hoppa rep -tov hopprep

sjo'f||el a gemen, tarvlig, usel; plump, oanständig -el|hed oanständighet,-le tr behandla hänsynslöst (föraktfullt, överlägset), försumma, negligera sjok' a F sist; nummer ~ den som

kommer sist, jumbo sjokke [Jog'a] I -n -r slampa, slarvig (osnygg) person II itr gå tungt och långsamt (släpande); ~ af smita, loma av; ~ bagefter bli efter

1 sjov [Jou']f hejse flag i ~ hissa flaggan i sch au Ehopbunden vid mitten; som nödsignal]

2 sjov [Jou'] "I -et ei. -en 1 nöje, fest; skämt, skoj, odygd; for ~ på skämt; gå på ~ gå ut och roa sig, festa; gøre ~ med skämta (skoja) med 2 tillfälligt arbete [spec. som hamnarbetare]; sjå, knog II a skojig

sjove [Joua] itr ha tungt arbete, arbeta sig trött, knoga, släpa, slita -r 1 sjåare, hamnarbetare 2 buse, slusk 3 icke auktoriserad bilj e ttf örsälj are, bilj e tt j obbare -r|streg rå (gemen) handling; låve en en ~ spela ngn ett fult spratt sjus [fus'] -sen -ser grogg sjuske [Jusg'o] I -n -r slarvig (osnygg, orenlig) kvinna, slarva II itr fuska, slarva; ~ noget af slarva ifrån sig ngt -dor'te se sjuskemalene -fejl slarvfel-hoved slarvig (oordentlig) person -målene slarvig (oordentlig) kvinna, slarva -ri' ~et slarv -t a slarvig, hafsig; sjaskig, osnygg -tjhed slarvighet; sjaskighet sjusse itr F grogga, dricka groggar sjæk||kel -kelen -ler & klam -le

tr & klamma i sjæl [Jæ'l] -en -e 1 själ; på ~ og legeme till själ och kropp; ingen moders ~ inte en själ (människa) 2 simblåsa [hos sill] sjælden [Jæl'(9)n] I a sällsynt, utomordentlig; en ~ gang någon enstaka gång II adv sällan -

hed sällsynthet sjæle itr ge sina känslor uttryck [på affekterat, teatraliskt sätt] -fred själaro -fryd innerlig, stor glädje -lig a själslig, psykisk -lære psykologi -ri' ~et känslosamhet, teatraliskt väsen, tillgjord-het -sorg själavård -varmer åld natt-, ylle|tröja sjæll||andsfarses/^Z/Æ?rø♂ør-andsk a själländsk; ~ syge (feber) slöhet, dumhet -ænder person född ei. hemmahörande på Själland

1 skab [sga'p, vard. sga'v] -et skabb

2 skab [sga'p] -et -e skåp skabagtig [sgabag'di] a tillgjord,

sjåpig -hed tillgjordhet skab||e I tr skapa; klæder -er folk kläderna göra mannen; ikke have [noget] -t vara helt utan [ngt]; ikke have mad -t i huset inte ha en bit mat i huset; der er ikke mening -i i det det är varken rimskabehoved

eller reson i det; ingen verdens -te ting inte ett skapat grand; være godt -1 vara välskapad II rfl, ~ sig göra sig till, »sjåpa sig, åbäka sig; ~ sig om förvandla sig; ^ sig tosset bli utom sig, ställa till bråk -e|hoved -e| krukke tillgjord (sjå-pig) person skabelo'n -en -er schablon, formbräde, modell, mönster skabejjlse skapelse -r skapare skaberak' -ket -ker schabrak, sadeltäcke

skaber ||i' ~et ~er tillgjordhet, affektation -trang skapardrift ska'bet a skabbig skabhals 1 åld fähund, slyngel 2 tillgjord (affekterad) person skabil'ken -et -er -hoved 1 modell 2 fågelskrämma skabio'se -n -r bot vädd skabning skapnad, figur, gestalt; skapelse; skapad varelse skabrak se skaberak

1 skade [5] -n -r skata

2 skade [b] -n -r rocka [fisk]

3 skade [ö] I -n -r skada, men, brist; hændelig oförvållad olycka; stå halv <**> dela risken; komme for ~ at.. ha den oturen att..; det er ingen ~ til det skulle inte skada II tr skada; det -r ham ikke det är rätt åt honom; der -r ham intet det fattas honom ingenting; hvad -r dig? vad fattas dig? -fro a skadeglad -fryd skadeglädje -lidt a skadad, som lidit skada -s|erstatning skadestånd, ersättning -stue olycksfallsavdelning [på sjukhus]

skaffe tr skafla; ~ en af med noget befria ngn från ngt; ~ af vejen undanröja; ~ til veje anskaffa, åstadkomma skafot' -tet -ter schavott skaft -et -er skaft, handtag; hans hænder sidder godt på -et han är händig (praktisk); hans hænder sidder løst på -et han har lätt för att slå till -e|støvler pl kragstövlar

skage [y] I tr åld skaka; skäkta

[lin] II rfl, ~ sig vrida sig [om vind] -pind -træ skäkteträ skagle [y] -n -r skakel; slå til -me slå sig lös, festa, roa sig, hoppa över skaklarna

1 skåk [sgak'] a sned, skev; lægge hovedet på -ke lägga huvudet på sned

2 skåk [sgak'] schack-brik schackpjäs -bræt schackbräde -mat a schackmatt

skakt -en -er schakt skaktræk schackdrag skal [sgal'] -len -ler 1 skal, fjäll 2 F huvud, skalle; gal i -len arg, uppretad; få en på -len få ett slag i huvudet skalde||pande [sgal'a-] skallig person -t a skallig, kal -t|hed skallig-, kal|het skaldynge hög av musselskal skalje, en; børn har ingen vilje, kun en ~ [skämts, t. barn; eg. för barn finns det inget 'vill', bara ett 'skall'] din vilja sitter i riset

1 skal k =£n -e [ost]skalk

2 skal'k -en -e skalk, skälm -e|-skjul förevändning, täckmantel

1 skalle -n -r slag i huvudet, 'dansk skalle'

2 skalle -n -r mört

3 skalle I tr skala II itr fjälla; fla-ga [av] sig, flagna (jfr gjalde)

skallesluger zool [stor]skrake skallesmække r buse, ligist skalot[te]løg schalottenlök skalpel' -len -ler dissektionskniv, skalpell

skalte itr, ~ og valte med noget styra och ställa [efter behag] med ngt

skam I [sgam'] -men skam, vanära, nesa; blygsel; blygd; gøre nogen ~ vanhedra, vara en skam för ngn; med ~ at sige (melde) skam till sägandes; gøre til -me göra skamsen, komma på skam; gøre no-get til -me göra ngt om intet, ställa ngt i skuggan; blive til -me misslyckas, komma på skam; ride til -me rida fördärvad II [sgam'] itj sannerligen, minsann; det vedskambide

217

ske

jeg ^ ikke det vet jag verkligen inte -bide tr bita fördärvad -bud oförskämt lågt bud [på auktion] -byde tr missbjuda, bjuda orimligt lågt för skamfe'r||e tr vanställa, förstöra, gå illa åt, skamfila -ing skam-filning

skam I |fuld a skamsen, snopen -me I tr, ~ en ud klandra (tadla) ngn II rfl, ~ sig skämmas -me|-krog skamvrå skam I mel -[me] len -ler pall skam||melig a skamlig, skändlig, upprörande -plet skamfläck -ride tr rida fördärvad -rose tr ge överdrivet beröm -rødme rodnad av blygsel - skyde tr skad-skjuta -skænde tr misshandla; [äre] kränka, smäda; vanställa, misspryda -slå tr slå fördärvad skandale -n -r skandal; låve ~

ställa till skandal skandskrift smädeskrift, pamflett

skandæk & skarndäck skan'k -en 1 pl. -e skank 2 pl. -er ben; sid (stryge) ~ råka slå till ena fotens ankel med den andra foten; bruge (røre) -erne röra på benen

skanse -n -r skans -klædning &

br ädgång skansio'n [vers]skandering skarabæ' -en -er 1 zool pillerbagge, skarabé 2 skarabé [egyptisk gem] skare I -n -r skara, flock II rfl, sig samla sig, flocka sig -s dep se skare sig -vis adv hoptals, i stora skaror

skarlagen [sga'rla'yan] -et schar-lakan

skar'n -et 1 smuts, orenlighet; kaste ~ på förtala, smutskasta 2 gödsel, träck 3 dålig människa, skarn, kräk -ager åld renhållningskarl -basse tordyvel -bøtte soptunna -dynge sophög -kasse soplår -s|knægt slyngel -spand sop|spann, -hink -sjstreg skurkstreck, skälmstycke -s|unge rac-karunge -ty'de odört

skarp I a skarp, vass; sträng; ~ ost stark ost; ~ parentes fyrkantig parentes, klammer; skyde med -t skjuta skarpt II 1 -et - projektil, kula 2 -en egg -henter ammunitionsbärare -ladt a skarp-laddad -sindig a skarpsinnig -skytte skarpskytt -skåren a skarpt skuren -sleben a skarpslipad -syn goda ögon; skarpblick -synet a skarp-, klar | syn t skarre tr skarva, infälla, infoga skat [sgat'] -ten 1 pl. -te skatt, dyrbarhet 2 pl. -ter skatt, avgift; svare ~ betala skatt; -tens mønt skattepenningen -kammerbevis skattkammar växe 1 skatol [sga|tol', -tor] se chatol skatte I tr [upp] skatta, värdesätta, högakta II itr skatta, betala skatt -ansættelse taxering - billet debetsedel S-borgerforening motsv Skattebetalarnas förening -indtægt 1 beskattningsbar inkomst 2 [statens] skatteinkomst -lettelse skattelindring -ligning taxering -liste taxeringslängd -opkræver skattmas -pligtig a 1 beskattningsbar 2 skattskyldig

1 skatte're se schattere

2 skatte're tr åld uppskatta, värdera

skatte|[seddel debetsedel -snyder falskdeklarant -t a uppskattad, värderad -yder skattebetalare

1 skave tr skava, skrapa, gnida

2 skave se skabe

1 ske [sge'] -en -er sked; han skal have det ind med -er man måste mata honom, man måste förklara allting för honom; give nogen latin ind med -er plugga latin med ngn; tage -en i en anden hånd ta skeden i vacker hand,

[äv.] börja ett nytt liv; bide -er itu uppträda övermodigt, hänsynslöst ei. klumpigt, [äv.] trampa i klaveret (jfr itu)

2 ske [sge'] skete sket [sge't] Hr ske, hända; lad det ~ lidt hurtigt låt det gå undanskeand

skeand [sge"an'] skedand skede [sge'öa] -n -r skida, slida, balja -kniv slidkniv ske|jfuld skedblad -hejre sked|-

stork, -gås skeje [sgaia] itr 1 avvika; ~ ud avvika [från ämnet]; gå till överdrift; leva utsvävande 2 & upphöra med arbetet skejs [sgai's] -en -er 1 dial slyngel, drummel 2 P pengar, mynt; ikke en ~ inte ett korvöre skel [sgæl'] -let -, best. pl. -lene 1 gräns, rå|märke, -gång; sætte ~ bilda epok 2 åld anledning, orsak, skäl; gøre ret og ~ göra rätt för sig; gøre en samme ~ göra ngn lika gott igen 3 [-omdöme[sförmå-ga]-] {+omdöme[sförmå- ga]+} (jfr skelsår) skele itr vinda, skela; ~ til (efter) kasta sneda blickar på -n skelande, vindögdhet skelet' -tet -ter skelett skellig [sgæl'i] a skälig, rimlig; ~ grund giltigt (fullgott) skäl skelne tr [ur-, åt]skilja, uppfatta; de er ikke til at ~ fra hinanden man kan knappt se skillnad på dem -evne urskillning, omdöme -lig a urskilj-, skönj|bar -n s åtskiljande skelsættende a epokbildande, -görande skelsår [sgel"s|å'r], komme til ~ og alder bli vuxen, komma till mogen ålder skeløjet a skelögd; han er ikke så ~ han är inte så tokig, han är rätt trevlig skema -et -er schema; blankett, formulär -tise're tr schematisera sket se ske

sketch -en, pl. -, -es, -er ei. -s

sketch skete se ske

skeurt bot sked-, skörbjuggs|ört ski [sgi'] -en -er skida; stå på ~

åka skidor skib [sgi'p] -et -e skepp, fartyg; dødt —- övergivet vrak -brud skeppsbrott -bruden a skepps-

bruten -e tr skeppa, lasta, transportera -s|dreng skeppsgosse -s|-fart sjöfart -s[fører sjökapten -s|førerbevis sjökaptensbrev-s |-ladning skeppslast -s|lys lanternor -s| pro vianteringsforre t-ning skeppshandel -s|rum last-, skeppsjrum; tonnage -s|skrog skrov -sjskrue fartygspropeller -s|tilsyn fartygsinspektion -sj-værft skeppsvarv skid|en [sgiö'an] a smutsig, oren; -ne æg hårdkokta ägg i senapssås -færdig a osnygg, oren, snuskig -lørdag påskafton -tøj smutskläder

skidt [sgit'] I -et smuts, smörja, skräp; det lille ~ det lilla pyret; ~ med det strunt i det; have penge som ~ ha pengar som gräs; ^ med hvad det koster det gör detsamma vad det kostar; ikke regne en for det ~ man træder på förakta ngn djupt; når ~ kommer til ære, ved det ikke hvordan det vil være ingen är så högfärdig som uppkomlingen II a dålig, usel, skral; ~ arbejde dåligt arbete; ~ fyr kanalje, gynnare; det er ~ med det står illa till med; det er ikke så ~ det är inte så illa III adv dåligt, illa; komme ~ fra det klara sig illa, misslyckas; det går ham ~ det går dåligt för honom -eri' ~et ~er 1 smörja, skräp 2 dial spökeri, trolldom -has dryg (högfärdig) person -mads [slags] kortspel -vigtig a struntförnäm, högfärdig skif'||er [i] -eren -[e]re skiffer -ret

a -rig a skiffrig skifte [sgif'da] A -t -r [arv-, [-mark]-skifte;-] {+mark]- skifte;+} grupp, skift; utbyte, förändring B I tr dela, skifta; ändra; byta, ömsa; ~ tøj byta kläder; ^ tænder ömsa tänder II itr växla, ändra sig III dep, -s til at gøre noget tura om att göra något -dag fardag -n växling, ombyte -ret domstol för behandling av arvskifte, boskillnad, konkurs o. d. -samling arvingarnas sammanträde vid arvskifte; kredito-skiftespor

rernas sammanträde vid konkurs -spor järnv växel -tøj kläder till ombyte -vis adv turvis, omväxlande, ömsom skift||ing bortbyting -ning ombyte, skifte, förändring skik [sgik'J -ken -ke sed, bruk; god ordning, gott uppförande; ~ og brug seder och bruk; ~ følge eller land fly man måste ta seden dit man kommer; sætte ~ på få ordning på

skikke [sgig'a] I tr 1 sända, skicka 2 ordna, inrätta II rfl, ~ sig förhålla sig, uppföra sig; passa [sig]; ~ sig efter

rätta sig efter -lig a snäll, beskedlig, godhjärtad (jfr dygtig) -lighed beskedlighet, snällhet; i al ^ i all ärbarhet -lse 1 skepnad, gestalt, ligur 2 bibi påbud, befallning; skickelse /jfr tilskikkelse) -t a lämplig, skickad

skilderhus [sgel'or-] skyller-,

vakt I kur skilderi [sgelori'] -et -er tavla,

bild, reproduktion skildpadde [sgel'paöo] sköldpadda; forloren ~ ragu av kalvhuvud m. m. -skal [-sköldpadd-[skal]-] {+sköldpadd- [skal]+}

skildre [sgeldra] tr skildra, beskriva, avmåla, porträttera -r [porträttmålare -t a mönstrad, blommig skildvagt [sgel'vagt] vaktpost,

skyltvakt; stå ~ stå på post skille [sgel'a] I tr skilja, dela; [om hår] bena; ^ en ved (af med) noget beröva ngn (befria ngn från) ngt; ~ ad åtskilja, ta sönder; ~ fra av-, från|skilja; ~ ved livet ta livet av II itr dela (öppna) sig; avvika; [om mjölk] skära sig; det -r vidt det är stor skillnad; det -r mig ikke det är mig likgiltigt III dep, -s dela (öppna) sig; skiljas åt, bryta upp; -s ad gå itu, skära sig IV rfl, ~ sig skilja (dela, skära) sig; — sig af med göra sig av med; ~ sig [ud] fra avvika från; ~ sig ved (fra) utföra, lämna ifrån sig

[ett arbete], skilja sig från [en uppgift] -rum mel lan I vägg,-rum -væg mellanvägg; skiljemur skilling [sgel'eng] skilling; få smak for -en få god valuta för pengarna; ikke levne en ære for en ~ baktala ngn, ta heder och ära av ngn -e itr, ~ sammen samla ihop, sala -s|blad skillingtryck skilning [sgel'-] bena [i hår] skilre [sgel'rg] tr, ~ af (fra) avskilja, avdela [med skiljevägg] skilsmisse [sgel'smisa] skilsmässa skilt [sgel't] -et -e skylt -e itr skylta

skiløb skidlöpning -er skidlöpare skimle [sgemla] itr mögla

1 skimlet [sgem-] a möglig

2 skimlet [sgem-] a, en ~ hest en skimmel

1 skimmel [sgem'(a)l] -en ei. -et

mögel

2 skim|mel [sgem'(a)l] -[me]len -[me]ler apelgrå häst, skimmel

skimt [sgem't] -et blink, glimt;

skymt -e tr itr skymta skin [sgen'] -net - [ljus]sken; utseende, bländverk, förevändning -barlig [sgenba'rli] a adv livslevande, uppenbarft]; den ~e fanden fan själv

skind [sgen'] -et - skinn; det lille ~ den lilla stackaren; et ærligt ~ en hederlig karl; i sind og ~ alltigenom; bange for sit ~ rädd om skinnet; være ved at gå ud af sit gode ~ vara nära att förlora fattningen (bli utom sig); våd til -et våt in på bara kroppen -bind skinnband -fattig a utfattig -mager a utmärglad, mager som ett skelett, bara skinn och ben -pels skinnpäls; sætte lus i ~en väcka misssämja skindød a skendöd sking||er [sgeng'ar] a gäll, skärande, genomträngande - re itr skalla, genljuda, ljuda gällt (jfr sprede) -rende a gäll, skärande, genomträngande; ~ frost stark frost, smällkallt; ~ latter gapskratt skinhellig a skenheligskinke 2

skinke [sgenggg] -n -r skinka skink|el [sgeng^Jl] -len -ler &

skänkling skinkeærme lång puffärm

1 skinne [sgen'a] itr skina, lysa

2 skinne [sgen'a] -n -r skena; spjäla; løbe af -me spåra ur -ben skenben -cykel velocipeddressin-stød skenskarv

skinsyg [sgen-] a avund-, svart

sjuk -e avund-, svartjsjuka skipper [sgib'ar] -en -e skeppare -løgn skepparhistoria skippund [sgip'un'] åld skeppund

[c:a 160 kg] skisma [sgis'ma] -et -er schism skits I Je [sgid'so] ~n ~r skiss, utkast -e're tr skissera skive [sgi'va] I -

n -r skiva; mål-, skott-, ur|tavla; tel nummerskiva; P ett glas öl; give en ~ bjuda laget runt; gøre til ~ for sin spot göra till föremål för sitt hån; agere ~ for vara måltavla för II tr 1 skiva, skära i skivor 2 ~ årerne lägga årorna flata »skydning målskjutning - svamp disksvamp

skjald [sgjal'J -en -e åld skald, [fornnordisk] bard (jfr digter) -re itr kväda, dikta skjall'er -en bot höskallra, penninggräs

skjold [sgjol'] 1 -en -er fläck, rand [som blir kvar när en fläck [-borttages]-] {+bort- tages]+} 2 -et -e sköld - bu[g]le sköldbuckla - drager I vapendra-gare, väpnare 2 bot frossört -et a fläckig, flammig -padde se skildpadde

skjorte [sgjordo] -n -r skjorta;

stivet ~ stärkskjorta skjul [sgju'1] -et - skydd, betäckning, gömställe; förevändning (jfr skur); krybe i ~ söka skydd, gömma sig; lege ~ leka kurragömma; lægge ~ på dölja, hemlighålla -e tr gömma, dölja, hemlighålla, förtiga; i det skjulte i det fördolda -e|sted gömställe sko [sgo'] -e>i - sko; vide hvor -en trykker veta var skon klämmer;

0 skolopender

over en lav ~ i överflöd, massvis; skyde en noget i -en[e] tillskriva ngn ngt, beskylla ngn för ngt -bånd skosnöre

1 skod -det -der se skot

2 skod -det - se skud

1 skodde [sgoö'a] tr itr & stryka [med årorna], backa

2 skodde [sgoö'a] itr ~ for skota, hala an skoten

3 skodde [sgoÖ'a] -n -r 1 [fönsterlucka; tvärslå, regel 2 se skot

4 skodde se skudde skoflikker lappskomakare skoggerlatter [sgoy'sr-] gapskratt, skallande skratt -le itr skratta ohejdat, gapskratta

skogre [sgoy'ra] itr 1 kuttra, spela

[om fågel] 2 gapskratta skok [sgok] -ken -ke sextio stycken, tre tjog; bildl en hel hög (skock)

skola'r -en -er hist lärjunge skold|e [sgola] tr skålla; F blive -t bli lurad (narrad) skoldkopper pl vattenkoppor skole I -n -r skola; gå ud af -n sluta skolan; løbe af avbryta sin skolgång; sladre af ~ skvallra ur skolan; tage en i ~ läxa upp ngn, ställa ngn till svars II tr skola, utbilda -bestyrer rektor [för privatskola] -bestyrerinde föreståndarinna, [kvinnlig] rektor -betjent skol vaktmästare -bord pulpet -embedsleksamen motsv filosofisk ämbetsexamen, fil. mag. -fag skolämne -fuks 1 en som skryter med sin lärdom 2 se fuks -halvår termin -inspektør överlärare [i folkskola] -kommission skolråd, folkskolestyrelse -lov skol I lag, -stadga -penge pl skolavgift -ret I stå i löpa gatlopp 2 få en sträng tillrättavisning II a regelrätt -råd 1 kollegium 2 namn på ekonomisk skolmyndighet i ett amt -scene skolteater -tavle svart tavla -vogn övningsbil -år läsår skoling skolning, utbildning skolopen'djer -ereti -re tusenfotingskomager

skrammel

skomager [sgo'~, sgå/|ma'(y)ar] skomakare -dreng skomakarlärling; det regner ~e ned det regnar småspik, regnet ståi* som spön i backen

skonnert [sgon'art] -en -er skonare, skonert . skonrog [sgon'rog] -gen -ger råg-,

skepps Iskorpa sko||næse tåhätta -pind pligg skoptise're [o] itr åld gyckla, vara spydig (ironisk) skore se score skorem slejf

skorpe [sgorba] -n -r skorpa, hårdnad yta; hinna; [bröd-, ost]kant, skal; sårskorpa (jfr tvebak)', sætte ~ bilda (få) en skorpa -ta skorpar tad, hård; skabbig skorsten [oj -en -e skorsten; spis, härd

skorte [o] I itr tryta, fattas, brista II opers, det -r [ham] på det är brist på, han lider brist på (saknar); ikke lade det

~ på inte vara snål med, inte spara på skorzone'r[rod] bot svartrot skose [o] I -n -r snärt, pik, gliring

II tr snärta, vara spydig mot skosnude tåhätta skosse [o] -n -r isstycke, isflak skosål skosula

skot [o] -tet -ter ei. skodder &

[vattentätt] skott skotskternet a av rutigt skotskt

tyg

skotte itr, ~ til nogen se snett (förstulet) på ngn

sko||tvinge bibi skorem -tøj skodon -tøjs|æske skoask skov [sgou'] -en -e skog; tage i -en göra en promenad (utflykt) i skogen; være helt (rent) i -en vara alldeles åt skogen (alldeles galet) -bund skogsmylla -distrikt revir -drift skogsbruk -q tr fälla [skog], avverka; bildl samla (skrapa) ihop, lägga på hög -foged biträde till skovrider -fredning fridlyst skog -hugst skogsjhygge, -avverkning skovisk halmviska att torka av

skorna med; agtes for en ~ räknas för ingenting skovjordbær smultron skovl [sgou'1] -en -e skyffel, skovel -e tr skyffla, skotta; ~ ind sleva i sig, äta glupskt; ~ penge ind tjäna pengar som gräs skov||led skogsgrind, grind till skogsväg -løber skogvaktare -mark skogsäng -mærke bot myskmadra -ning skogsavverkning -piber trädpiplärka -rider jägmästare -skade nötskrika -slette glänta -sneppe mor kulla -syre bot harsyra -sø skogssjö, tjärn -troldurt bot granspira - tur utflykt [i skogen] - vogn F [öppen] polisbil -æble vild [apel, -äpple skra'b -et - 1 skrapande, skrap-ning [med foten] 2 bråte, skräp, avfall -e tr itr skrapa, riva, klösa; F raka; ~ fisk fjälla fisk; ~ østers fiska ostron med skrapa; ~t smør tunt lager smör; ~ sammen skrapa ihop; til sig sko sig -er

I skrapjärn 2 skämts liten blund; slibe [sig] en ~ ta sig en lur -næ'se skrapnos Espel] -samm'en skräp, bråte -ud [-u'ö], [åld.] gøre ei ~ buga sig och skrapa med foten

skraffe'ring se skravering

1 skrald [sgrall -et - 1 skräll, smäll, knall, brak; give et krascha, krasa 2 stoj, oväsen

2 skrald [sgral'] -et gatsopning; sopor

skralde I [sgral'o] -n r skallra, skramla; P gal i -n ond, upphetsad

II itr skrälla, skalla, dåna, runga; ~ op skrika

skraldej|bøtte soptunna -mand renhållningskarl -spand sop|-hink, -spann -vogn sopvagn skralle itr [om vind1! mojna; bli

mera förlig skramle itr skramla -kasse ran-kigt åkdon -n skrammel, buller -ri' ~>et bråte, skräp skramme I -n -r skråma II tr rispa, klösa skramm'el -et skräp, bråte (jfr skramlen)skrammereret

skrammere'ret a utstyrd, utpyntad, galonerad skranke -n -r skrank, disk; avspärrning, gräns; træde i -n for bryta en lans för skrante itr vara krasslig (sjuklig) -n a -vorn a sjuklig, krasslig skrant[n]ing sjukling skrap' a 1 skarp, sträng, barsk, svår; obehaglig, anstötlig; drastisk; bjärt 2 skicklig, flink, rask, duktig

skratgrine itr storskratta, gapskratta

1 skratte -n -r bot höskallra, penninggräs

2 skratte itr skalla, skrälla, smattra; raspa; gnissla, gnälla (jfr le) -n smattrande (skrällande etc.) ljud

s krave -n -r [trä] bock skrave'r||e tr skraffera, skugga -ing boktr schattering skravl [sgrau'1] -et - svag (skröplig) stackare; skräp

1 skred [sgreö'] -[d]et - jord|ras, -skred, lavin; prisfall; være på ~ vara på glid; komme i ~ komma i gång

2 skred [sgreö'] a dial sned, brant; glatt

skreg [et] se skrige skrev [et] se skrive skrib'le [i] itr rafsa ihop, klottra, kludda -r [tidnings]murvel skride [ö] skred [sgre'ö] skredet itr skrida, glida, slira, falla; sätta ax; F gå kugg; göra konkurs; ~ ind inskrida, ingripa; ^ sammen störta samman; ~ ud glida, slira skridt [sgrit'] -et - 1 steg; gøre ~ til vidtaga åtgärder (mått och steg) för; holde ~ med hålla jämna steg med 2 skritt 3 skrev -ei itr skritta; ~ ud ta ut stegen II tr, ~ af stega upp; ~ fronten af gå utefter fronten -måler -tæller stegräknare skrift [sgreft] 1 -en -er skrift, handstil, skriv|sätt, -tecken; boktr stil; brudt (dansk) ~ fraktur 2 -et -er skrift, bok -art stilsort; skrivstil -billede boktr gravyr

skrifte [sgrefda] I et bikt, skriftermål II tr itr bikta [sig], bekänna -stol biktstol

skriftfortolkning exeges -højde stilhöjd -kasse [stil]kast -klog a skriftlärd -prøve stilprov -sprog 1 skriftspråk 2 bibelspråk -sted bibelspråk; citat -støber stilgiutare -størrelse stilgrad -træk handstil

skrig [sgri'(y)] -et - skrik -e.skreg [sgre'y, sgrai'] skreget [sgre'yaö, sgrai'aö] itr skrika - e| dukke skrikhals

skri'n -et - skrin, schatull; F få på

-et få på truten skrinkelben lång, mager karl, lång räkel

skrive skre'v skrevet tr skriva; ~ sig noget bag øret lägga ngt på minnet; ~ sig /rø^här|röra, -stamma irån -bog välskrivnings-, för-skrifts|bok (jfr stilebog) -chatol skrivpnlpet -fast a, ~ papir limfast skrivpapper -kløe skrivklå-da -mappe skr i vunder lägg - måde skrivsätt, stil; stavning -r skrivare, sekreterare; bokhållare -stue byrå, kontor, expedition -tøj skrivställ

skrivning 1 skrivning [skolämne] 2 skrivsätt (jfr stil) skrofe se skråpe

skrog [sgroy'] -et - 1 bål, kropp, skelett; [fartygs] skrov 2 stackare, kräk; sølle ~ ynklig stackare, krake; et skikkeligt ~ en beskedlig själ -et a ynklig, skral, usel skrolle [o] I itr skrymma, ta plats; se större ut än det är II -n -r [gammal, stor o. värdelös] lunta, bok, manuskript skrot 1 [sgro't ei. sgrof] [-[metall]-skrot;-] {+[metall]-skrot;+} avfall vid tillhuggningen av sten 2 [sgro't] [mynts] bruttovikt, skrot skru' -en ei. -et -er kvarntratt

1 skrub [o ei. å] -bet 1 ojämn skorpa; smuts 2 snår, ris (jfr aflukke) ~~~

2 skrub [o ei. å] -bet - slag, stöt,skrubbe

knuff; tage -bet ta emot den värsta stöten, ta på sig besväret skrubbe [o ei. å] A -n -r 1 skurbors-te; F skurgumma 2 zool flundra, skrubba; mjölbagge B I tr skura, skrubba, borsta, gno; ~ noget af sig utföra ngt snabbt II rfl, ~ sig skynda sig; ge sig iväg III itr skynda sig; skrub af! ge dig i väg! -t a skrovlig, knottrig skrubtudse -n -r padda skrud [sgruö' ei. sgru'ö] -et -skrud; F mit fineste ~ min bästa kostym (klänning) skrue I -n -r 1 skruv; propeller; højreskåren ~ högergängad skruv; ^ uden ende evighetsskruv; sætte sine__grd^J?ä -r tala tvetydigt, lägga sina ord iistTgfTtala uppstyltat 2 strejk; gøre ~ strejka 3 tillgjord person II tr skruva -brækker strejkbrytare -gang -gænge [skruv]gänga -moder [skruv] mutter -stik skruvstäd -t a skruvad, tillgjord -trækker skruvmejsel

1 skruk [u, o ei. å], krybe i ~ gömma sig, krypa ihop; sidde i ~ huka sig

2 skruk, [o ei. å] I -ken -ker ligg-höna. II a liggsjuk

1 skrukke itr dial krypa ihop, sitta hukad

2 skrukke itr [om höns] skrocka; ~ i sig sörpla i sig

skrum||le [o ei. å] itr bullra -mel I et, pl. -ler skrymmande möbel, oformligt föremål, åbäke II a klumpig, skrymmande; bullrande skrumpe [o ei. å] itr, ~ ind krympa ihop, skrumpna - nyre skrump-njure

skrumple itr [om vagn] stöta, skaka

skruning 1 skruvning 2 packis skrup[|doven [sgrob- ei. sgråb-] a mycket lat -forelsket a kär upp över öronen -gal a tokig, spritt galen -grine itr vara nära att kikna av skratt -kede rfl, ~ sig ha urtråkigt -koge itr koka häftigt -skør

a se skrupgal - sul-

ten a glupande hungrig -tosset a se skrupgal skruptudse se skrubtudse skrut' [u, o, å ei. o] -ten -ter kropp, skelett; mage; rygg; puckel; få noget i -ten få ngt till livs, få ngt att förtära -rygget a kutig, kut-

ryggig

skrutte I -n se skrut II itr krypa ihop, kröka rygg, vara kutryggig skruv se skru

skryd Tsgry'ö] -et - 1 [åsnas] skri[ande] 2 skryt -e itr 1 Eom åsna] skria 2 skryta -en 1 skri 2 skryt -er skrävlare skrædder [ö] -en -e 1 skräddare 2 F vanskapt (sjuklig, vek, feg) person -e're itr sy kläder, utföra skräddararbete skræk -ken skräck; få en ~ i livet bli skrämd

1 skrække -n -r zool storskrake, skräcka

2 skrække itr [på] släcka (fira) [på] [skot, tross]

3 skrække itr kraxa; skratta; [om hjort] skria

4 skrække tr skrämma, förskräcka -lig a adv förskräckligt]

skræl' -len -ler skal -le tr skala (jfr knalde) -lelkartofler pl råskalad potatis (jfr pillekartofler)

1 skrælling skal

2 skrælling 1 krake, [svag] stackare 2 pl. -er de gamla nordbornas namn på Grönlands infödda befolkning

skræmme tr skrämma -billede spöke

skrænse itr ^ se 2 skrække skræn't -en -er sluttning, brant, brink

1 skræppe -n -r bot syra; butbladet ~ tomtskräppa; kruset ~ krus-skräppa

2 skræppe itr 1 kraxa, skrocka, kackla, snattra 2 skrika, ropa; skryta

1 s kræ'v, [åld.] det går over -et det går för långt, det är för galet

2 skræ'v -et skrev; långt steg, kliv -e itr skreva -s [sgræu's]skrøbelig

adv med skrevande ben, grensle; på ~ grensle

skrøbelig a skröplig, svag skrøm't -en sken, förställning, hyckleri; på ~ för syns skull; uden ~ på fullt allvar skrøne [ö] I -n -r skeppar-, rövarhistoria II itr skarva, ljuga

1 skrå' I et X skrot, skrå [-[ammunition]-] {+[am- munition]+} II tr skära, klippa till [om metallstycke]

2 skrå' I -en -er tobaksbuss, tuggtobak II itr tugga tobak

3 skrå' I en grovt mald spannmål, gröpe II tr krossa, grovmala, gröpa, gnaga sönder; ~ i sig äta glupskt

4 skrå' -en -er hist stadga [spec. för skrå], statuter

5 skrå' I itr gå snett, snedda II a sned, lutande; på ~ snett, på sned; de ~ brædder scenen, tiljan -bjælke snedbjälke; herald balk

skrå'l -et - skrik, rop, skrål -e itr skråla, skrika, ropa; [om gråt] tjuta, böla; ~ om hjælp ropa på hjälp; ~ op bli högröstad -en skrål -hals skrikhals skrå||ne itr luta, slutta -ning sluttning, lutning skråpe -n -r mindre lira [fågel] skrå|jplan, glide, ned ad ~et komma ut på det sluttande planet -pude snedkudde skrås [sgros ei. sgrå's] adv, ~

[over] for snett emot skrå||skrift boktr kursiv; skrivstil -tlstillet a sned[ställd] skub' [o ei. å] -bet - stöt, knuff; påtryckning; energi, framåtanda; der er ^ i ham han är energisk, det är fart i honom; sætte ~ på påskynda -be I tr knuffa, skuffa, skjuta; ~ bag på skjuta på; ^ fra sig undandra sig II rfl, ~ sig röra på benen; ~ sig fra [söka]

undandra sig -karre skottkärra skud [sguö'] -det - skott; F cigarrettstump, fimp; dial portion, dos; fångst [fisk]; på ~ inom skotthåll; et ~ for boven ett varnings- '

skott; komme (være) i -det komma (vara) i ropet (modern); gå sit ~ gå sin väg rakt fram, gå sin jämna gång -de tr F fimpa skuddermudder [sgoöarmoö'or], gå i ~ gå åt pipan, gå överstyr skude [ö] -n -r skuta skudsmål [sgus'må'1] [-frejd[be-tyg],-] {+frejd[be- tyg],+} vitsord, anseende, rykte -s|bog hist betygsbok [för [-tjänstefolk]-] {+tjäns- tefolk]+}

skudt a (jfr skyde) 1 boktr med stora mellanslag, spatiöst satt 2 ~ i förälskad i skudllvidde skotthåll -år skottår skue [sgu'a] I -t -r syn, anblick; ut-, över|sikt; utställning; stå til ~ stå utställd [till påseende]; bære (stille) til visa, lägga i dagen; skryta med II tr se, skåda -plads teater, seen, skådeplats; den danske ~ urspr. om den 1722— 1728 existerande teatern i L. Grønnegade, Köpenhamn; sedan om Det kongelige Teater; Ei allm.] dansk teater, dansk skådespelarkonst -spil skådespel, pjäs -spil|-digter dramatiker -spiller skådespelare -spillerinde [-en'a] ~n ~r skådespelerska

1 skuffe [o el.å] -n -r 1 låda [i skåp, bord, disk]; af første ~ första klass, av bästa kvalitet; mere af samme ~ mera av samma sort 2 F framskjuten underkäk; mun; lukke -n hålla mun; hænge med -n hänga näbb 3 skovel, skyffel

2 skuffe [o ei. å] tr skyffla, skotta (jfr skubbe, puffe)

3 skuffe [o ei. å] tr svika, lura, bedraga

skuffeda'ri|um -et -er skämts skåp med många lådor ei. lack; kartotek [skåp] skuffejærn sky ff ei järn skuffelse [o ei. å] besvikelse, missräkning

skuffemøbel byrå; sekretär; kartotek [skåp] skuffe||nde a adv förvillande; det ligner ~ det är slående likt -t a besvikenskufle

skufle [o ei. å] tr skyffla, skotta skuld [er [sgul'gr] -eren -re skuldra, axel; give en kold ~ bemöta kyligt; trække på -rene rycka på axlarna -bred a axelbred -bånd axelband -klap klapp på axeln -led axelled -strop axel|rem, -band, -klaff -træk axelryckning skuldre [sgul'ra] tr 1 lägga på (över) axeln 2 utföra, ordna, klara; godt -t bra gjort skule itr se snett (under lugg) skulke [u, o ei. å] I itr skolka II rfl, ~ sig fra undandra sig -ri' ~et skolk[ning] -syg a skolsjuk skulle [sgul'9, vard sgu] skulle skullet hj skola; du skulle vei ikke vide du vet väl möjligen inte; det skal jeg ikke kunne sige jag kan inte säga det; han skal være syg han lär vara sjuk skulpe -n -r bot skida skum' [o ei. å] -met skum, lodder, fradga -bedækket a löddrig -cikade zool spottstrit skumle [o ei. å] itr, ~ over förtala, tala illa om; der -s om at det viskas om att -krog pratvrå -n-ri' ~et ~er förtal skumme [o ei. å] I itr skumma, löddra sig II tr skumma; -t [mælk] skummjölk skumm'el [o ei. å] a skum, dyster, mörk; ~ hensigt lömsk avsikt; ^ fyr otrevlig figur skum'p [o ei. å] -et - stöt, skak-

ning -e tr itr skaka, stöta skumpelskud [sgom'b(9)lsguö)

-det - askunge, syndabock skumple [o ei. å] itr tr stöta, skaka, skumpa skum||re [o ei. å] itr skymma; skymta -ring skymning skum| |slukker skumsläcknings-apparat -sprøjt skum, stänk -sved lodder skur [sgu'r] -et -e skjul; cykelstall

(jfr regnbyge) 1 skure [u] -n -r skåra, inskärning, springa, spricka; fåra, hjulspår; i den gamle ~ i de gamla gängorna

2 skure [u] I tr skura, tvätta II itr skrapa, gnissla, knarra, gnälla skurk [u, o ei. å] -en -e skurk, bov -e I streg skurkstreck skurre [o ei. å] itr skorra; ~ i øret (ørerne) skära i öronen -n skorr-ning

skurri'1 a narraktig, burlesk; plump

skur'v [o ei. å] -en 1 skorv 2 bot snarreva

skutrygget [sgud'-] a kutryggig skutte rfl, ~ sig skaka, ruska på

sig, huttra skvad||der [sgvaö'9r] -deret [löst] prat, pladder, trams -der|hoved pratmakare, svamlare, dummer-jöns -re itr prata, pladdra, vara högröstad

skvadro||ne're itr skrodera -nø'r <^en ~er skrävlade skvald||er [sgval'gr] -eren [löst] prat, tomma ord, trams; flatskratt; oväsen -er|kål bot kirs-kål -re itr prata, tramsa; skrävla (jfr sladre) -rer pratmakare skvat' -tet - 1 skvalp; stänk, skvätt 2 ryck 3 ynkrygg^Äarø er et ~ det är ingen ruter i honom -te I tr skvätta II itr falla pladask, dimpa, plumsa; ~ sammen falla ihop, kollapsa skvul'p -et - skvalp [ning] -e itr tr

skvalpa -en skvalp [ning] skvæt' -tet - stänk, skum

1 sky [sgy'] -en -er sky, moln; i vilden ~ i högan sky, med full hals; sætte næsen i ~ sätta näsan i vädret

2 sky [sgy'] -en kok sky, spad

3 sky [sgy'] -en 1 blyghet, skygghet 2 avsky; bære (have) ~ for ha motvilja mot

4 sky [sgy'] a skygg, lät t skrämd; blyg, förlägen

5 sky [sgy'] I itr skygga; ~ [-[tilbage]-] {+[til- bage]+} for rygga tillbaka för II tr sky, undvika

sky||banke molnbank -brud skyfall

skyde [ö] skød skudt tr skjuta; F haffa, hugga; boktr slå emellan;skydebomuld

skudt sats mellanslagen sats; ^ ham ömsa skinn; ~ rod slå rot; ~ af avskjuta; dra av [sig]; ~ slåen for (fra) regla (regla upp); ~ forbi bomma; ~ sig ind under vädja till; ursäkta sig med, skylla på; ~ med en [ögon]flörta (kokettera) med ngn; ~ til skive skjuta till måls; ~ ud uppskjuta -bom-uld bomullskrut -linie boktr reg-lett; mellanslag -r ~en ~e [-[skjut]-regel,-] {+[skjut]- regel,+} löpare -ri' ~et [-[meningslöst]-] {+[menings- löst]+} skjutande -skive skottavla, mål -skår skottglugg skydning 1 skjutning, skytte 2

boktr utslutning sky||et a molnig -fri a molnfri -fuld a molnig

skygge [y] A -n -r 1 skugga; ikke ~ af tvivl inte en skymt av tvivel 2 mösskärm, [hatt]brätte B I itr skugga; ~ for skymma II tr skugga, schattera - billede dröm-, sken|bild, vålnad, skugga -fuld a skuggig skygning skuggning sky||hed skygghet - klap skygglapp

[för häst]; öronlapp [på fåtölj] skyl [sgøl'j -let [sgøl'aö] - se skylle,

skylregn skylag molntäcke skyld [sgyl'J -en 1 skuld; for min gerne gärna för mig 2 skatt [på fast egendom]; sætte i ~ taxera -bevidst a skuldmedveten -e I tr vara skyldig, ha att tacka för; beskylla II itr, ~ på skylla på -es dep bero på -ig [-di] a skyldig; det ~e beløb den summa som utgör skulden; gøre sig ~ i göra sig skyldig till -ner ~en ~e gäl-denär -sætte tr taxera [-[fastighet],-] {+[fastig- het],+} införa i jordebok skyl|||le [sgøl's] I ~r ös-, hällregn, störtskur; bildl skopa ovett, uppsträckning II tr itr skölja, spola; det r ned det störtregnar, det skvalar ned -le|skål skölj-kopp -ning skölj ning skylp [sgyl'p] -en -e se skølp skylregn [0] ös-, häll-, stört|regn -e itr häll-, stört|regna

skynd||e [sgøn'a] I itr skynda [sig]; ~ på en skynda (driva) på ngn II rfl, ~ sig skynda sig -ing brådska, hast; i ~en i brådskan -som a skyndsam skyllpumpe sky drag, tromb; cyklon -skraber skyskrapare skysovs spad, sky skystøtte molnstod skytgult, et gulbrun färg skyts [sgøds] -et artilleri; det svære ~ det tunga artilleriet; et stykke ~ en pjäs skyts||træ [sgøds-] vårdträd -ånd

skyddsande skytte [sgød'a] -n -r 1 skytt, jägare (jfr skydning) 2 dammlucka 3 skyttel

skæbne [sgaç'bna] -n -r öde, skic-kelse, lott; ved -ns ugunst olyckligtvis; indhentes af -n drabbas av olycka; tak min vanliga otur!, det var då också tusan! -svang-er a -tung a ödesdiger skæfte I -t -v skaft, handtag; kolv

II tr sätta skaft på skæg [sgæ'k] -get - skägg; le i -get skratta i mjugg; mumle i -get muttra, brumma; lade -get stå

låta skägget växa; F det er ~ det är kul; det er bare ~ det är ren humbug -get [sgæ'gaö] a skäggig, orakad -stubbe pl skäggstubb

skæl [sgæl'] -let - 1 [fisk]fjäll 2 [mussel]skal 3 mjäll -agtig a fjällig

skæld e [sgæl'a] tr itr banna, gräla [på]; en huden fuld skälla ut ngn grundligt; ~ en ud for en tyv kalla ngn tjuv; ~ og smælde bråka och gräla; ^ ud på (ud over) skälla på, klaga över skældyr zool myrkott skælle [sgæl'a] tr itr fjälla -t a ijällig

skælm [sgæl'm] -en -e[r] skälm,

lymmel; filur skælrod bot vätteros; snyltrot skælv [sgæl'v] -et - 1 skälvning 2 jordskalv -e itr skälva, darra -en skälvning, darrningskæmme

skæmme I tr för|därva, -sämra, vanställa, misskläda II rfl, ~ sig magra, falla av skæmt [sgæm't] -en skämt; for ~ på skämt -e itr skämta -el-fuld a skämtsam skænd [sgæn'] pl bannor; få ~ få ovett -e I tr skända, våldföra; vanhelga II itr banna, gräla; komme op at -s råka i gräl -en 1 vanhelgande 2 förebråelse, klander; gräl -eri' ~et träta, gräl, dispyt, oväsen -ig a skändlig, van-ärande; nedrig, gemen -sel -slen -sler skam [fläck], vanära -sels|-gerning vanärande handling skænk [sgæng'k] -en -e 1 skänk, gåva 2 skänk, byffé -e tr skänka, giva; hälla i, slå i; ~ op hälla upp; ~ te servera te; en ~t kaffe en kopp kaffe, 'halva' [mots. en kanna kaffe] -e|stue kaférum [på en gästgivaregård o. likn.] skæppe I -n -r skäppa II itr betala sig, ge utbyte; ~ godt ge rik avkastning; ~ i kassen ge mynt i pungen

1 skæ r -en - bot ä.ngsskära

2 skæ'r -et - snitt, skåra; egg; plogbill

3 skæ'r -et - skär, klippa

4 skæ'r I -et - ljusfning], sken, skimmer, färgskiftning II a ljus, ren, klar, fin, nästan genomskinlig (jfr lyserød)-, -t kød kött utan ben, filé

1 skær[e] -[e]t - plogbill

2 skære ska'r skåret tr skära; ~ ansigter göra grimaser; ~ mad (smørrebrød) breda smörgåsar; skåret smørrebrød smörgås med pålägg; ~ en ned stuka ngn, slå ned ngn i skorna; ~ halsen over på en skära halsen av ngn; P nu skær den nu går det fint; ^ den ordna saken, klara skivan; hvordan skær\er] den ? hur går det?, hur står det till? -bræt skär bräde

skærf [sg- ei. J-] -et - [knutet] skärp, gehäng, ordens-, marskalks I, band skæring skärning, korsning

skærm [sgær'm] -en -e skärm, skydd; bag -en bakom kulisserna, inofficiellt -aks bot kavelhirs -arve bot fågelarv -blomstret a flockblomstrig -bræt [-[avdelnings]-] {+[avdel- nings]+} skärm; 'förkläde' -e tr [be]skydda, ge lä, täcka -gitter [radio] skärmgaller - plante flockblomstrig växt skærmus näbbmus skærmyds||el [sgærmys'(a)l] -elen -ler skärmytsling, förpostfäktning; gräl -le itr skärmytsla; kivas, gräla skærpe I -n -r brodd [till hästsko]; skarp kant, egg II tr skärpa, vässa, brodda; sned-, av|slipa;

appetitten reta (öka) aptiten; -nde omstændigheder försvårande omständigheter -lse skärpning, intensifiering, fördjupning skærpib|jer -lærke skärpiplärka skærpning skärpning, slipning,

vässning, broddning skærs|ild skärseld skær||sli'ber -slip'per skärsli-pare

skærsommer [sgærsom'ar] midsommar; juni -natsdrøm mid-somm ar nat tsdröm skærstok & karvel, däcksribba skærv [sgær'v] -en -e skärv; yde en ~ ge ett litet bidrag skærve -n -r skärva; -r makadam -knuser sten kross; skämts gammal, klumpig cykel -slager stenarbetare -vej makadamiserad väg skætte tr skäkta [lin]

1 skæv [sgæ'v] -en -e [i kägelspel] kast som inte träffar; slå en ~ (slå -e) inte träffa; F 1 begå fel 2 svira, festa

2 skæv [sgæ'v] a sned, Skev; ensidig, förvriden, falsk; lade noget gå sin -e gang låta ngt gå på vinst och förlust; smile -t le ett syrligt leende; se -t til se snett (misstänksamt) på; det -e tårn det lutande tornet -benet a krokbent; F tokig, galen; det var ikke så ~ det var inte så puckelryggigt

1 skæve -n -r [små]bit, splittra,skæve

flisa; -n i din broders øie grandet i din broders öga 2 skæve itr snegla, blänga, se snett; —» til nogen ha ett gott öga till ngn

1 skæ'ver -en -e se 1 skæv

2 skæver [sgæu'r, sgæ'var] dial engelska sjukan; skrotler-knuder vet skenbenssvulst, överben

skæv[|hed snedhet, lutning; fel, brist -terning romboeder

1 skød [sgøö' ei. sgø'ö] -et [sgø'öøt] 1 pl. -er skört 2 pl. - sköte, knä; lægge (sidde med) hænderne i -et lägga (sitta med) händerna i kors

2 skød se skyde

1 skøde [ö] -t -r & skot

2 skøde [ö] I -t -r jur [-överlåtelse-[handling],-] {+överlåtelse- [handling],+} köpebrev II tr överlåta, transportera, sälja

skøde||frakke bonjour -hund knähund

skødeprotokol i förb. skøde- og panteprotokol lagfarts- och inteckningsprotokoll skødeskind se skødskind skødesløs a vårdslös, slarvig, nonchalant, slapp -hed vårdslöshet, slapphet skødésynd skötesynd skødskind förskinn skøge [sgø'ya] -n -r sköka skøjer [sgoiar] -en -e 1 landstrykare, tattare 2 filur

1 skøjte [sgoida] -n -r [slags] flatbottnad båt

2 skøjte [sgoida] -n -r skridsko; løbe på -r åka skridsko -løb skridskoåkning -[løber]sejl skridskosegel

skøl'p -en -e skölpjärn, hålmejsel

1 skøn' -net mening, åsikt, omdöme; bedömning, utlåtande; godtycke, gottfinnande; efter mit ~ i mitt tycke; efter bedste ~ efter bästa förstånd; efter et [løst] ~ på en höft, på känn, efter ungefärlig beräkning

2 skøn' a vacker, skön; en -ne dag en vacker dag

skønhedsforladt a oskön -konkurrence skönhetstävlan -pleje skönhetsvård -plet skönhetsfläck

skønne tr itr förstå, fatta, inse; bedöma; ~ på uppskatta, värdera; ~ om (over) bedöma skøns [sgön's] adv & pd ~ på sned skøns I [forretning besiktning, värdering, syn -lig a ungefärlig -mand besiktnings-, värderings|-man -mæssig a ungefärlig, subjektiv

skønsom a 1 omdömesgill, klarsynt, klok, förståndig; välordnad, måttfull 2 säll tacksam, uppskattande -hed urskillning, omdöme, klokhet

skøns||sag omdömessak -vis adv

på en höft, ungefär skønt [sgøn't] konj fastän, ehuru skønilvirke, et konsthantverk -ånd estet, vitter person, 'skönande' skør [sgø'r] a 1 skör, bräcklig, spröd, mör 2 F tokig; ~ i hovedet snurrig, vimsen; ~ efter mandfolk karlgalen skørand zool storskrake skørbug -en skörbjugg skøre -n -r spricka [i trä] skørhat bot krämla skør[|hed skörhet, bräcklighet, sprödhet; tokighet -hjernet a -hovedet a tokig, galen skørl [sgör'1] -en min svart turmalin

1 skørne^tr itr göra (bliva) skör (mör), skorna

2 skørne itr skära sig, löpna, surna skørost surmjölksost

skørt' [ö] -et -er kjol, underkjol; barnkjol, kolt (jfr 1 skød 1, frakke-skød)-, løbe efter ethvert ~ springa efter varenda kjol; hænge i sin mors -er hänga mor i kjolarna, vara osjälvständig -e|benklæder delad kjol -e[regimente kjortelregemente skørtidsel fettistel skørtning surrning skøtte [sgød'a] I tr sköta II rfl, ~ sig selv sköta sig själv III itr, ~ om tycka om, bry sig om skål [sgå'1] jen -e [bibi. o. i förb. drikke ens ~ pl. -er] skål, bunke, karott; välgångsskål; udgyde sinskåle 2

vredes -er utösa sin vrede -e itr skåla -e|sæt karott sats -kopper pl se skoldkopper -vægt våg skån||e tr skona -sel ~en skonsamhet -sel[s]løs a skoningslös -som a skonsam, varsam -som-hed mildhet, överseende

1 skå'r -en - lieсträng

2 skå'r -et - 1 skåra, hack 2 skärva 3 skada, förlust; gøre ~ i vålla avbräck; et ~ i glæden malört i bägaren -et a med hack i (jfr skære)

slabbera[d]s [-ra's] -en -er tunn soppa, dåligt vin, kaffe o. d.; kafferep

sladd'er [ö] -en prat, förtal, skvaller (jfr snak) -bøtte -hank -taske skvallerbytta slad're [ö] itr prata, skvallra, sladdra

slag [sla'y ei. slay'] -et - 1 sla<g, hugg; strid, [fält] slag; [spel] parti; & slag 2 dial hjulspår, fördjupning 3 slaksida _ [på kreatur] 4 [kapp]krage, cape 5 dial slag, sort (jfr slags) 6 nä, nä! små~! så, så! ta det lugnt!; gå ud af ~ urarta; være af -et vara av rätta sorten; ikke et ~ inte ett dugg; stor i -et överlägsen, dryg; komme i ~ med en börja umgås med ngn; møde på -et komma punktligt; rask i -et snabb i vändningarna -bolt tändstift [i gevär] slag'|el [y] -len -ler den kortare o. tyngre delen av tröskslaga (jfr plejl)

slag|en a slagen; ~ af rædsel skräckslagen; den -ne landevej de gamla hjulspåren, gamla vanan

slagge -n -r slagg slag||mark slagfält -orden slagordning -plan bildl fälttågsplan slags' [g] en ei. et, pl. - slag, sort; mange ~ av många slag; den ~ folk den sortens folk slagsang 1 stridssång 2 schlager slagsbroder slagskämpe slagte tr slakta -ri' ~et ~er slakteri; slakt; slaktning

:9 sledske

slagtilfælde slaganfall slagtning slaktning; slakt slakke I tr göra slak; ~ på & släcka på II itr [om is] bryta upp slam' -men ei. -met slam; avskum -bad gyttjebad

slam'bert -en -er klumpeduns, tölp, slampa

slampam'per, et tunn soppa,

dåligt vin; smörja slang, et ei. en slang[språk]; bruge ~ tala slang -agtig a slangslange I -n -r 1 orm 2 [gummislang II rfl, ~ sig slingra sig, bukta sig; vräka sig [på en soffa] -agtig a ormlik, orm- -besværger ormtjusare-bøsse slangbåge-falk sekreterarfågel -hoved bot blåeld -krølle korkskruvslock -myrder bot svartrot - tæmmer ormtjusare slanke I tr göra smärt (slank) II rfl, ~ sig magra, bli smärtare

1 slåp se slippe

2 slåp' a slapp, slak, svag; med -pe tøjler med lösa tyglar -pe I tr slappa, låta slakna, släppa efter II itr slappna, slakna -pelse slapphet, avmattning -svans slöfock, odugling

slaraffenliv liv i överflöd slaske itr 1 skvalpa, stänka 2 vara slapp (slak), hänga löst, dingla -t a 1 blöt, slaskig 2 slafsig, sladdrig slåt' -ten -ter skvätt, rest, sladd, slunk

slatten a slapp, lös, slak, sladdrig, vinglig

slave I -n -r slav; åld straffånge II itr slava -arbejde slavgöra, slit sla'ver -en - slav [folkslag] slaveri' -et slaveri; åld straffarbete

sla'visk a slavisk; professor i ~ professor i slaviska språk sleb se slibe

sle'ben a 1 [skarp]slipad, polerad 2 förfinad, belevad -hed förfining, [överdriven] belevenhet sled se slide

sledsk[e] [sles'ga] -\e]n -[e]r © [stört]ränna [av bräder, använd för att flytta kol, grus, spannmålslege

m. m. från ett högre plan till ett lägre]; & frihult, fender sle'ge [y] itr diaf, ~ for en smeka (kela med) ngn, ställa sig in hos ngn

slegfred [sle'yfreö], en frilla, älskarinna

1 slem' -men - ei. -mer [i kortspel] slam

2 slem' a ond, svår, besvärlig; usel, dålig; elak:, stygg; -t illa; den -me den fule, hin; være ~ efter vara galen i, eftertrakta; være ~ til at vara begiven på att

1 slemme itr leva i sus och dus, s vira, rumla

2 slemme se slæmme slen'drian -en slentrian slent[[e ~n ~r geol flöts, bädd, lager, skikt -et a skiktad, varvad, liggande i lager -ning lagring, skiktning

slentre itr flanera, gå och driva; ~ om driva omkring -n flanerande, dagdriveri

1 slentring flanerande

2 slentring [litet] mynt; spelmark sleppert -en -er långhårig pensel sle'sk a inställsam, lismande,

falsk -e itr göra sig till, lisma -en -eri' ~et -hed inställsamhet, kryperi

slet [slætT a adv 1 dial jämn, slät 2 enkel, vanlig; ~ og ret rät[t] och slät [t], kort och gott 3 mycket dålig, usel; illa 4 [betygsgrad, motsv.] D 5 ikke ~ icke helt; ikke ~ så stor iDte fullt så stor; ~ ikke inte alls; ~ intet ingenting alls -bag ~en ~e grönlandsval -hed ondska, fördärv -hvarre [fisk] slätvar

1 slette -n -r 1 slätt 2 [fisk] sand-skädda

2 slette tr 1 glätta, utjämna; [om vävnad] limma 2 släta över, bi-lägga [tvist]; stryka [ut], upphäva; ~ ud utplåna -lse utplånande

sli'be sle'b sle'bet tr slipa, polera -maskine slipmaskin; strigel-apparat -sten slipsten

sli'brig a slipprig, frivol, oanständig

slid [slid7] -det 1 nötning, slitning, slitage 2 hårt arbete, slit, knog; begynde på -det börja det dagliga knoget (slitet) -e sled [sle'ö] slidt I tr nöta, slita; ~ ens trapper ofta komma på besök till ngn II itr arbeta hårt, knoga, slita; ^ som et bæst arbeta som ett djur; ~ hårdt

1 det arbeta hårt; ~ sig ihjel arbeta ihjäl sig -elig a adv dräg-lig [t], hjälplig[t], någorlunda, tämligen; det går det knallar och går -er arbetsmyra, plugghäst -fast a hållfast, slitstark

slids 11 [e] [siesta) ei. slis'(o)] -[e]n -[e]r 1 sprund, springa, öppning, urtagning, uppslitsning 2 © urtag, inskärning; siktskåra -e tr 1 uppslitsa 2 hopfoga [med hjälp av tappar och urtag] -e|lukker foto slutare slidskfe] se sledske slidsom a arbetsam, energisk; besvärlig

slidt [i] a [lugg]sliten; utsliten, banal

slig [sli'y] a dylik, liknande, slik

1 slik [e] -ken slam, dy

2 slik [e] -ket - 1 slickande 2 söt-, god I saker 3 for en ~ för en spottstyver; som en ~ som ingenting

slikasparges [stång] sparris med

rört smör slik|lke [sleg'a] tr slicka; ~ sine fingre efter tycka mkt om, eftertrakta -ken a 1 glad för sötsaker

2 smeksam, kelen, lysten -keri' r^et ~er 1 snask, gotter, sötsaker 2 kyssande, kelande -mund läckergom -vorn a se slikken - ærter pl släpärter

sli'm -en slem -et a slemmig -ål pirål

slinge [slengo] tr fyrhugga, skräda,

bila [timmer] slinger [sleng'ar], ~ i valsen undanflykter, vacklande, osäkerhet; ~ i geledderne oro i ledet slingning fyrhuggning, bilning slingre [sleng-] itr 1 slingra [sig],slip

ragla; vackla, vara osäker 2 & kränga, rulla slip [e] -pet - avbrott, uppehåll, mellanrum; give ~ på släppa [efter på], avstå [från] -pe slåp' sluppet I tr släppa II itr slippa; glida; upphöra, sluta; ~ af med bli kvitt; ~ bort undkomma; ~ fra det med livet undkomma levande; ~ igennem en eksamen nätt och jämnt klara en examen; ~ med en advarsel slippa undan med en varning; ~ op ta slut, tryta; øllet er sluppet op ölet har tagit slut; ~ ud sippra ut, komma i dagen; komma ut [ur fängelse] slippert se sleppert ^ slipsnål kråsnål

1 slire -n -r lång sabel; slida, balja - 2 slire I itr glida, åka kana II slå ~ åka kana slobrok se slåbrok 8lo'd -\d\en -\d\et räfs [ax och strån som ligga kvar på åkern efter sädens bindning och [-skylning]-] {+skyl- ning]+}

slof [slof] -fen -fer X logements-, tält I kamrat; sängkamrat slot [d] -tet -te slott slu [slu'] a slug, listig slubbe [o ei. å] tr © grovspinna slubbert [o ei. å] -en -er drummel, drulle, slyngel slub're [o ei. å] I tr sörpla II itr

glappa, kippa, hänga löst slud [slu'ö ei. sluö'] -en ei. -et

[snö] slask, snöglopp sludder [sluö'ar] -en ei. -et prat, dumheter, strunt; det slår ~ for ham han hackar (stammar, trasslar in sig, försäger sig); benene slår ~ for ham han kan inte stå på benen; slå en ~ af med ha en pratstund med; det var en anden ~ det var en annan femma; give en ~ for en sladder ge ett undvikande svar; ~ og vrøvl! prat! sludfuld a slaskig sludre [sluö'ra] itr prata, pladdra (jfr 2 stamme) -bøtte -chatol -hoved -mads -pose pratmaka-re, skval lerkäring

sluffe [o ei. å] -n -r [-[transport]-släde,-] {+[transport]- släde,+} kärra ^slug [slu'(y)] -et - gap, avgrund; munsbit; vinddrag -e tr svälj a> sluka -hals glupsk person, stor-ätare

slugt [u] -en -er ravin, bergskreva, klyfta

slugvorn a glupsk -hed glupskhet slugøre utstående, nedhängande öra -t a som har utstående öron sluk||ef'ter [o ei. å] skämts efter-släckning -ke tr släcka; stilla; ~ sorgen i vin dränka sorgen i vin; ~ for gassen stänga av gasen -kes dep slockna; dö bort -ne itr slockna -ning släckning, slocknande -nings[øvelse brandöv-ning

slukøret [o ei. å] a slokörad, snopen, skamsen, nedslagen slumpe [o ei. å] I itr, ~ til lå av en slump; ~ til at råka att II rfl, ~ sig frem gå fram på måfå -træf lyckträff, slump slumre [o ei. å] itr slumra; ~ hen in-, av|somna -tæppe liten filt slunken [o ei. å] a slak, slapp, löst hängande; infallen, mager slunte [o ei. å] itr gå och driva slurk [o ei. u] -en -e klunk slu'se [u] I -n -r sluss II tr slussa sluske [u] itr slarva, fuska -t a slarvig

slut' [u] I -ten slut; sætte ~ for göra slut på II a slut, avslutad -kamp slutstrid, final slut'ning [u] slut, avslutning; slut|sats, -ledning (jfr skråning); i -en af trediverne i slutet på 30-talet -slscene slutscen, final slutte [u] tr itr [av]sluta (jfr skråne)-, ~ tæt smita åt -lig adv slutligen, till sist -lse samling, koncentration -r ~en ~e åld fångvaktare -ri' ~et ~er åld gäldstuga -t a sluten, samlad, fast, kompakt slyde [ö] -n -r höskulle, ränne slyng||e [slønga] A ~n ~r slunga; slinga, ögla, snara "B I tr slunga, kasta; sno, fläta II itr ei. rfl, ~ sigslynget

slåer

slingra [sig], klänga -et a snodd, flätad; invecklad -ning slingrande; krökning; flätning, flätverk -plante kläng växt - rose klän gros -tråd bot klänge

slæ b -et - släp -e I toffel,

morgonsko [utan bakkappa]; smide sine ~r ind hos en ställa sig in hos ngn, göra sig till för ngn II tr itr 1 släpa; ~ sig af sted släpa sig fram", gå långsamt 2 bogsera -e|båd bogserbåt -e|løn bogse-ringsavgift -er ~en ~e 1 bogserbåt; godståg 2 se slæbe I -eri' ~et släp, hårt arbete, knog -ejtov släplina; tage på ~ ta på släp -e|vod trål

slæde [ö] -n -r släde, kälke; [på skrivmaskin] vagn; køre i (på) ~ åka släde (kälke); der kom en mand i vejen med en ~ det kom hinder i vägen -fart slädfärd slægt -en -er släkt; den opvoksende ~ det uppväxande släktet -e itr, ~ en på brås på ngn -ning ~en ~e\r\ släkting slæk' a slak, lös -ke I 'itr minska farten; mojna, sakta av II tr lossa, & släcka slæmme tr 1 späda ut, förtunna, slamma, vaska 2 täcka med gyttja

slæng' -et 1 släng, kast 2 följe, anhang -e tr slänga, kasta slæt' 1 -ten -ter slåtter 2 -tet - klockslag; klokken tolv ~ på slaget tolv sløj [sloi'] a dålig, skral; matt, slapp, lat -berg, en slöfock -e itr, ~ af avtaga; bli sämre, slöa till

1 sløjfe [oi] -n -r 1 rosett, [svart ei. vit] halsduk 2 sling|a, -spår

2 sløjfe [oi] tr 1 nedriva, rasera 2 upphäva, avskaffa, slopa

sløjfebue mus legatobåge sløjfning 1 nedrivning, rasering 2 mus legato sløjhed 1 svaghet, tröghet 2 slöhet, slapphet

1 slø'r -et - 1 flor, slöja, dok 2 bot svepe, indusium

2 slø'r I -et © glapprum II a © glapp[ande]

3 slø'r, en slör, vind akter om tvärs

1 sløre tr beslöja, göra oklar (otydlig)

2 sløre itr © sitta löst, glappa

3 sløre itr & slöra

slørugle tornuggla

sløse itr tr 1 slarva, söla; gå och driva, vara lat; ~ med sit arbejde slarva (fuska) med sitt arbete 2 slösa; ~ sin tid bort förspilla tiden; ~ med sine penge vara slösaktig -ri' ~et 1 slarv 2 slöseri -vorn a slarvig; slösaktig

1 slø'v a dial slug, beräknande

2 slø'v a slö, ovass; matt, apatisk -ei tr göra slö (ovass, trubbig), förslöa, söva II itr slöa -sind sinnesslöhet

1 slå' se slåen

2 slå' -en -er tvärslå, regel, lås; under lås og ~ under lås och bom

3 slå' slog [slo'(y)] slået tr itr slå; #sa, hälla; kasta; » af sind slå ur hågen; ~ en \andel af träffa ett avtal; ^ en sludder af ha en pratstund; ~ an [om hund] ge hals (skall); ~ bak slå back, backa; ~ en adresse efter slå upp en adress; ~ med sten efter kasta sten efter; ~ en for penge plocka ngn på pengar; ~ noget hen i spøg slå bort ngt med skämt; ~ døren i slå igen dörren; det slog ned i mig at jag kom att tänka på att; ~ om i en anden gade slå in på en annan gata; bildl börja på med ngt annat; ~ om sig med penge strö pengar kring sig; ~ sig op slå sig fram, arbeta sig upp; ~ til räcka till; slå in, stämma; slå till, gå med på; ~ til Søren roa sig, festa; ~ tilbage slå igen; återkastas, genljuda; han er ikke til at ~ et ord ud af man kan inte få ett ord ur honom; -s [slos] slåss; komme op at -s komma i slagsmål

slåbrok [slå'b- ei. slob'-] -ken -ker nattrock -sild sill i kapprock

slå'en, en ei. et, pl. - slånfbär]

slåmaskine slåtter-, skördelmaskin

slås [slos] se 3 slå [slutet] smad||der [ö], et 1 gyttja, smörja 2 gå (slå) i ~ gå (slå) i kras -derjfin a jättefin -derjfuld a över-, propp I full -re tr slå sönder, krossa -ring sörja, dåligt före smag [sma'y] -en smak -e tr itr

smaka -sjsag smaksak smakke ~n -r smack [liten skuta] smal' a smal, trång; der er ingen -le steder det finns mer än nog, det är gott om det -hans knapphet, fattigdom -kost knapp kost; ~ er bedre som mistemad hellre litet än ingenting -le tr göra smalfare], ta (sy) in -ne itr bli smalfare], magra - sporet a smalspårig; kortsynt, inskränkt -tæge zool vattenmätare smask -et - smackning -e itr smacka smattet a hal, slipprig; klibbig smaus se smovs

1 smed se smide

2 smed [smeö'] -en -e smed; hvad for en vad menar du?; hvad der kurerer en slår en skrædder ihjel vad som är bra för den ene är dåligt för den andre; passe på soni en ~ vara särskilt påpasslig -okr a smidbar -e tr smida -e|-jærn smidesjärn -ie (-je) ~n ~r smedja

1 smel't -en -er zool nors

2 smel't -en -er © smälta, lupp smelte tr itr smälta, göra (bli) flytande; ~ hen i^tårer upplösas i tårar; -nde hed glöd-, stekjhét; -nde stemme gråtmild röst - digel smältdegel -lig a smältbar; let ~ lättsmält; tungt ~ svårsmält -sikring [säkerhets]propp, smält-skydd

smergel r'y-1 -en smärgel

1 smerte tr vira om med [-smär-ting

2 smerte I tr itr smärta, värka, göra ont II -n -r smärta; jagende ~ stickande smärta -lig a-smärtsam -ns|barn sorgebarn -nsjleje plågoläger

smerting & smärting smette tr kränga på, & påsmyga smide [ö] smed [sme'ö ei. smeö'] smidt tr kasta, slunga; ta av sig (jfr smedé)\ ~ af sig avkasta, inbringa; ~ en ud kasta ut ngn; ~ om sig med penge strö pengar kring sig smig [smi'y] I -en -e spetsig ei. trubbig vinkel [mellan sammanstötande väggar]; lutande scengolv II a som bildar smig smig||er [smi'y ar] ~en smicker -re tr itr smickra; ~ for nogen smickra ngn -ren smicker smig||stok -vinkel smyg [vinkelhake för mätning av icke räta vinklar]

smi'1 -et - leende -e itr [små]le (jfr smiske, 2 le) -e|hul smilgrop sminke [smengga] I -n -r smink II

tr sminka smiske [i] itr småle inställsamt, smila; ~ for en göra sig till för ngn -n smicker (jfr smæk) smit||som [e ei. i] a smittsam -stof smittämne -te tr 1 smitta 2 smörja ned, smeta (färga) av sig på -te I befængt a smittad, infekterad

1 smovs [smou's] -en -e ei. -er [skällsord om] jude

2 smovs [smou's] -en -er fest, kalas -e itr festa, kalasa, frossa

smuds [smus'] -et smuts -e tr smutsa -ig a smutsig -igltøj smutskläder -igtøjslkurv klädkorg -igtøjslpose tvättpåse -ke tr smutsa; ~ til smutsa ned -ket a smutsig smug [smu'y], i ~ i smyg -kro lönnkrog

smugle [smu'la ei. smuy'la] tr smuggla -ri' ~et ~er smuggling smuk [o ei. å] a vacker, skön; det -ke kon det täcka könet -kese're rfl, ~ sig göra sig vacker (fin) smul -let (smuld -et) [smul' ei. smul'] damm, stoft, kolstybb, torvströ; gå (falde) i ~ bli till stoft -[d]ne se smul[d]re I -[d]resmule

I itr falla sönder, bli till stoft, förvittra II tr smula sönder smule [u] I -n -r smula; den ~ fornøjelse det lilla nöjet; sin ~ formue sin lilla förmögenhet II tr smula sönder smulne, smulre se smutdne, smuldre

smurt, smurte se smøre II smut' [u] -tet - tripp, titt, blixtvisit; slå ~ kasta smörgås; slå ~ med øjnene kasta kärvänliga blickar -hul smyg-, krypjhål, krypin -rejse tripp, avstickare -skud rikoschettering

1 smutte [u] -n -r genväg, smal passage

2 smutte [u] I itr glida undan, slinka ut, smita; spela, glittra (jfr nippe); ~ ind titta in; ~ med øjnene kokettera med ögonen II tr klämma ut; ~ man dier skala mandlar

smyge [y] smøg [smoi' ei. smø'y] smøget [oi ei. øy] I rfl, ~ sig smyga [sig]; ~ sig om sluta tätt om II tr pressa, trycka; ~ af sig draga (kränga) av sig smykke [smøg'a] I -t -r smycke II tr smycka, pryda smæde [ö] tr smäda, förklena smægte itr försmäkta, tråna; -nde smäktande, trånsjuk -n trånad, längtan

smæk' -ket - smäll; dask, 'smisk'; få sig et ~ göra en stor förlust; få ~ for skillingen få mycket för pengarna; slå ~ (give et smacka; slå to fluer med eet ~ slå två flugor i en smäll -fornærmet a djupt sårad, -fuld a 1 smäck-, smock|full 2 dödfull

1 smæk[ke] -[ke]n -\ke]r 1 [på vagn] fram- ei. bak|häck 2 haklapp; [på förkläde] bröst lapp

2 smække I itr smälla, klatscha, smacka; stå og ~ stå och slå; ~ i (til) slå igen; ~ sammen slå (falla) ihop II tr slå; daska till, ge smäll; ~ en en lussing ge ngn en örfil; ~ døren i slå igen dörren; ~ hælene sammen slå ihop klackarna

III rfl, ~ sig roa sig; göra sig fin, snobba

smækker a smärt, slank, fin smæk(|kys smällkyss -ning

smackning smæld [smæl'] -et - smäll, klatsch, smackning; [pisk]snärt (jfr smæk) -e I ~n ~r bot tarald II itr tr smälla, klatscha, smacka, smattra; skälla, gräla; lysa starkt, skära [i ögonen]; ~ døren i slå igen dörren -en, en smällande, slående; skælden og ~ skäll och bråk

1 smøg [smoi'] -en - rök[ning]; F tage sig en ~ dra ett bloss, röka en cigarrett

2 smøg [smoi'] -et - upp|vikning, -slag, veck

1 smøge [smoia] tr F röka

2 smøge [smoia] tr, ~ af ta (dra, kränga, kasta) av; ~ op vika (kavla) upp; ^ om (over) kränga på (över)

3 smøge [smoio] -n -r smal passage, gränd

smøl [smø'l] -et - sölkorv -e itr söla, slå dank; ~ tiden bort förspilla tiden -e|hoved sölkorv -eri' ~et söl

1 smør [smö'r], få ~ få smörj (stryk)

2 smør [smör'] -ret [smör'at] smör -blomst smörblomma

smøre [ö] l-n-r\ åld smörja 2 sår, skråma; [ekonomisk] förlust II smurte smurt tr 1 smörja, bestryka (gnida in) med fett, breda smör på 2 förorena, smutsa ned 3 ge smörj, klå upp 4 klottra ned, rafsa ihop, kludda; som et smurt lyn som en oljad blixt; ~ mad breda smörgåsar; ~ sig med tålmodighed beväpna sig med tålamod; ~ haser lägga benen på ryggen, ily; ~ en om munden smickra ngn, lura ngn med tomma ord; ~ tykt på breda på, överdriva -lse smörja, salva; smörjelse -r 1 smörjare 2 [-kludd[a-re];-] {+kludd[a- re];+} tidningsmurvel -ri' ~et ~er kludd; skriveri

>mør||fugl zool gulärla -kagesmørkande

[slags] wienerbröd -kande sås-kopp för smält smör -krukke smör I ask, -kylare smørrebrød smörgås med pålägg

(jfr belagt) -s|jomfru kallskänka smørret a smörig; sötaktig, sentimental; underfundig, illmarig små' a; neutr o. adv: småt [smot] 1 (pl till lille) små; de ~ profeter de mindre profeterna; de ~ timer småtimmarna; ~ to timer knappt två timmar 2 -t fodtøj tränga skor; i det ~ i liten skala; hugge hugga i små bitar; med -t med små [begynnelse] bokstäver; med petit; -\t] skrift liten stil; sidde -t i det ha det smått; kør nu -1 överdriv inte -fyre pl småpojkar -kravl smådjur; småbarn; småkrafs -kårs|folk småiolk -le itr småskratta (jfr smile) -lig a småaktig -lighed småaktighet -red-sel hist [slags] tionde -ting småsak [er]; korta varor -t|skåren a små|skuren, -aktig -tteri' ~et ~er småsak, bagatell -t|tærende a liten i maten

snadde [ö] -n -r kort pipa, snugga snad||der [snaö'ar], en prat -re itr i [om and] snattra 2 prata -ren prat, snattrande sna'ge [y] itr, ~ i rota i, snoka efter, nosa på

snak' -ken prat, sladder, trams; det er en anden ^ det var en annan femma -ke itr prata; ~ med' ha ett ord med i laget; ~ over sig försäga sig -ke I lysten a -kej salig a prat|sam, -sjuk -ke|tøj munläder -som a pratsam snappe tr snappa, nafsa; ~ efter

vejret kippa efter andan snaps [snabs] -en -e snaps; en høj[benet, -hælet] ~ en stor sup, ett kraftigt rus; en salt ~ en kallsup -e I itr snapsa, ta supar II tr, F ~ motoren före starten hälla några droppar bensin direkt i cylindern

snapsting 1 hist första tinget efter julen, spec om första tinget efter trettondagen i Viborg, som var

förenat med marknad och räknades som förfallodag; til sidste ~ sent eller aldrig 2 skämts danska riksdagens restaurang sna'r a snabb, rask; nära förestående; -est belejligt så snart som möjligt snare -n -r snara

snarlig a adv snabb[t], snart, nära förestående, inom kort; pd -t gensyn vi ses snart igen snarre -n -r -drossel dubbeltrast -r ~en ~e — för eg snart [snar't] adv snart; ~ . . ~ än . . än; ikke så ~ . . før knappt . . förrän snask -en -er 1 tarvlig krog, sylta 2 smörja, mischmasch (jfr slikkeri) -e itr äta fult, smacka, sörpla; knapra, mumsa (jfr gnaske); ~ i sig sluka -eri' ~et röra, mischmasch snavs [snau's] I -et 1 smuts, snusk 2 skräp, strunt, pack II a dålig, usel, tarvlig; en ~ karl en strunt-karl; det er ~ med ham det står illa till med (det går illa för) honom -e tr, ~ til smutsa ned -et a smutsig, osnygg -ejtøj smutskläder -eltøjspose tvättpåse sne' I -en snö; kaste ~ skotta snö; slås med ~ kasta snöboll II itr snöa -bold snöboll; kaste (slås) med -e kasta snöboll snedig [sne'öi] a knepig, slug, finurlig

snedk[|er [sne'gar] ~en ~e snickare -ere're -re itr snickra sne||fnug snöflinga -fog ~et snö|-storm, -yra -føre släd-, skid j före sneg sneget se snige snegl [snai'l] -en -e snigel; anat snäcka; en gammel ~ en gammal stofil -e itr, ~ af sted släpa sig fram -e|bælg bot lusern, smäre -e I gang 1 snigelfart 2 [-spiral[trap-pa];-] {+spiral[trap- pa];+} anat snäckgång -e|hus snäcka, snigelskal snehvid a snövit S-e [snevi'öa] Snövit

snekast||[er snöskottare -ning snöskottningsnekke

1 snekke -n -r åld snäcka [mindre segelfartyg]

2 snekke ~n -r [skruv] gänga« ändlös skruv (jfr sneglehus)

sne||klokke snödroppe -linie snögräns -mand snögubbe -mark snöfält

sneppe -n -r mor kulla (jfr klire) sneppert -en -er läk snäppare snerle -n -r bot åker-, snår|vinda snerpe I -n -r sipp (pryd, tillgjord) person II tr rynka, vecka, knipa (snörpa) ihop; det -r det svider; -nde sammandragande, astringe-rande; trång, åtsittande; han ved at byen hedder Snerpe men ikke hvor den -r hen han har litet hum om det men inte mer -ri' ~et tillgjordhet, pryderi -t a pryd, sipp, tillgjord

1 snerre -n -r bot måra

2 snerre itr 1 morra, brumma, snäsa 2 puttra, småkoka, koka (torka) ihop, bli tjock -n morrande -t a bränd, svedd; teen smager ~ teet smakar beskt

snert [snær't el^ snært] -en -er snärt, piskrapp; pik, spydighet; antydan, släng [av ngt] -e tr snärta; pika, träffa sne's -en -e tjog; en halv ~ [-istykker]-] {+istyk- ker]+} 10—12 stycken -e|vis adv i tjog[tal]; sælge æg i ~ sälja ägg efter tjog

sne||sjap snösörja, slask -skorpe, frossen ~ skare-skærm snöskydd -værling snösparv snig||e [sni'yo] sneg [sne'y] sneget I tr smyga, smussla II rfl, ~ sig smyga [sig]; gå långsamt -løbe tr angripa försåtligt (lömskt), bak-tala -mord lönnmord -morder lönnmördare -skytte prickskytt sniksnak [sneg-] struntprat, nonsens

snild [snil'] a fyndig, knepig, på-hittig; händig, praktisk (jfr rart sod); ~ på fingrene fingerfärdig; -e som slanger og eenfoldige som duer kloka såsom ormar och menlösa såsom duvor -e ~t ~r intelligens, talang; händighet (jfr

geni) -elig adv knepigt, listigt -hed fyndighet, knepighct, sinnrikhet -rig a sinnrik; genial, talangfull

snip [e] -pen -per hörn, tipp, spets; snibb, flik snippe [sneb'o] -n -r kantnål [fisk] snirkjjel [i] -[e]len -ler spiral, krumelur, släng -let a slingrande, buktig; snirklad

snit [i] -tet - 1 snitt 2 handlag; chans; se (passe) sit ~ til at gripa tillfället att -løg gräslök -sår skärsår

snitte [i] I -n -r tunn skiva, liten smörgås; 'skuret' wienerbröd II tr skära [i skivor, strimlor]; ~ over skära av -bønne skärböna snive [i] -n rots Ehästsjukdom] -t a rotsig

sno' I tr sno, vrida, tvinna, linda II rfl, ~ sig1 slingra sig, bukta, ringla; ~ sig fra dra sig undan snob [d] -ben -ber fjant, fjäskande (servil) person (jfr laps) -be itr uppföra sig som en snob; ~ for krypa (svansa, göra sig till) för -beri' ~et kryperi, fjäsk -bet a krypande, servil snoet a snodd, vriden; slingrande snog [sno'y ei. snå'y] -en -e snok snohale gripsvans snold [snol'J F snask -e itr F köpa snask

snoldet [snolaö] a obetydlig, futtig, lumpen, torftig, snål sno'ning vridning, bukt; kurva, spiral, gänga; slinga sno'r -en -e snöre, snodd, band, tråd, koppel (jfr snot); det går som efter en ~ det går som ett urverk, det är som draget efter linjal -e|loft teat tågvind snork||e [o] itr snarka -en, en snark|ande, -ning -sove itr sova som en stock snor||lige -ret a adv snörrät[t],

symmetrisk[t] snosk, p få (give) en på -en ik

(ge) på truten snot [o] -tet snor; skæg for sig og -> for sig man skall inte blandasnottet

ihop saker som inte har med varandra att göra -tet a snorig; ~ dreng snorunge snu [snu'] a slug, knepig, finurlig snub [o ei. å], i en ~ i en handvändning -be tr, ~ af klippa av, snoppa [av], stubba snub'le [u] itr snubbla snude [snu'öa] -n -r nos, tryne, trut; fä en på -n få på käften -bille zool snytbagge, vivel

1 snue [u] -n snuva

2 snue [u] itr 1 dial snusa, snörvla 2 sova, ta sig en lur

snuhed slughet

snupllpe [o ei. å] tr rycka (nappa) till sig, knycka, 'haffa' (jfr snubbe) -tag raskt grepp; i et ~ med ens, i en handvändning; tage ~ ta ett nappatag snur [snor' ei. snor'] -ret snurrande; på ~ på sned, på tre kvart snurpenot snörpvad snurre [o] A -n -r snurra; vändkors B I itr 1 surra, spinna [om katt], puttra, sjunga [om tekök o. d.]; ~ på r'erne rulla på r'en 2 snurra, rulla, darra; sticka, klia; det -r i benet benet sover II tr 1 snurra, vrida 2 värma upp-basse snurra, topp -ben tjuvsena [i armbågen] -piberi ~et ~er struntsak; kuriositet

snurrig [o] a konstig, besynnerlig, löjlig, lustig

snus [snu's] -en snus, pris; ikke en ~ inte ett dugg -e tr itr snusa, vädra, _ßnoka; ~ op uppspåra -hane Eom person] spårhund, snok[er] snusket [u, o ei. å] a snuskig snut [snut'] -ten -ter 1 F nos; holde

~ hålla mun 2 sötnos snyde [Ö] snød [snø'ö] snydt tr itr X lura, narra; ~ for en time skolka från en lektion; ~ ved

eksamen fuska i examen 2 snyta, putsa, snoppa -fuld a full som en kaja -oversættelse tryckt översättning till skoltext, 'luns', 'drill', 'moja' -r bedragare, svindlare -ri' ~et ~er bedrägeri, fusk

snylte [y] itr snylta -ri' ~et ~er parasitliv, snyltande snære I tr snärja, binda II itr vara hårt bunden (åtdragen), skära in snæv||er [snæ'var ei. snæu'(ø)r] a snäv, smal, trång; i -rere forstand i inskränkt bemärkelse -er[hjertet a lågsinnad, lumpen -er|syn trångsynthet -re [æu] tr göra trängre, ta (sy) in -ring passage, trångt sund, pass snø'blel -[e]len -ler drummel, lymmel; gamle ~ gamle gosse snøft [0] -et - snörvlande -e itr snörvla; frusta, fnysa; gnälla; nosa, vädra (jfr hulke) snør||e [ö] I tr snöra II ~r snöre, lina, [met] rev -e|bånd sko|band, -snöre -e|tiskeri met-ning -ejlidse skosnöre -ingsnör-ning

snørklet se snirklet snøvl [snöu'l] -et - 1 snörvlande 2 sölkorv -e itr 1 snörvla, tala genom näsan 2 söla, dröja -ende a nasal

snøvs [snöu's], gå fra -en förlora

fattningen, tappa huvudet so [so'] -en søer [sø'or] sugga sober [so'bar] a nykter, måttfull, behärskad

sobær bot nattskatta socialhjælper socialarbetare, social kurator sod [so'ö] -en sot -e tr sota, röka ned -et a sotig, svart som sot sofa [so'fa] -en -er soffa-pude soffkudde -stykke F hötorgskonst sogn [soy'n ei. sou'n] -et -e socken, församling -ejfoged motsv länsman, landsfiskal -e|kald pastorat -ejpræst kyrkoherde -e|råd motsv kommunalnämnd -ejråds-formand motsv kommunalnämndsordförande soignere [soanje'ra] I tr vårda, hålla i gott stånd II rfl, ~ sig göra sig fin

sok [o] -ken -ker kort [-[herr]strumpa;-] {+[herr]strum- pa;+} sock[a]; få en \våd\ ~ bli våt om fötterna; være på -kerne vara på benen, vara i god form; matsokkeholder

i -kerne trött i benen, knäsvag, matt -ke i holder strumphållare sok|kel -[ké]len -Iår sockel, plint so'l -en -e sol; når man taler om -en, så skinner den när man talar om trollet så är det i farstun -brændthed solbränna -bænk drivbänk solbær svarta vinbär

1 sold [sol'] -en sold; syndens ~ er døden syndens lön är döden

2 sold [sol'] -et - såll, sikt

3 sold [sol'] -et - fest, kalas, dryckeslag

soldaterbog motsv inskrivningsbok [vid armén] solde [o] itr festa, rumla; [-[skol-slang]-] {+[skol- slang]+} köpa snask -broder -rist' [i] ~en ~er festprisse, dryckesbroder soldug [-dug] bot sileshår sole [o] -n -r saltlake solemærke 1 solvarv, dygn 2 [känne] tecken; ej ter alle -r efter allt att döma, om gamla märken hålla

solen [solæn'] a festlig, högtidlig,

solenn solgt[e] se sælge

sol||hverv solstånd -lys I a solig, solbelyst II ~et sol[ljus] solo [o] -en -er solo soljlplet solfläck -sikke [-sega] solros -skive 1 solskiva 2 sol|ur, -visare -skærm parasoll solsort, [-sort] -en -e[r] koltrast solstik solstyng

solut [solut'] a, [åld.] ~ stil obunden stil, prosa soløje bot solvända somikkel F svin, gris [om orenlig person]

somme [o] pron några, somliga; ~ steder här och där; ~ tider då och då, ibland sommer [o] -en -e ei. somre sommar -frakke sommarrock -fugl fjäril -hus sommar|villa, -nöje -lejlighed sommarbostad - ophold sommarnöje -pletter fräknar -tøj sommar Ikläder, -kostym

sommesteds [o] adv på några ställen, här och där • sondr||e [sondro] tr [sär]skilja -ing särskiljande

sonj'e [o] tr sona -ing försoning -offer försoningsoffer soppe [o] itr vada, plaska -bassin -dam plaskdamm sorg [sor'y] -en -er [åld poet [-sorrig]-] {+sor- rig]+} sorg, bekymmer -fri a be-kymmerfri -fuld a sorgsen, dyster

1 sort [o] -en -er sort, slag; første ~ prima kvalitet; den fine ~ fint folk

2 sort [o] I -en -e 1 en [lille] ~ kaffe I gök, -lialva 2 F mörk arrest II a svart; dunkel; -e pølser blodkorv; det ser ~ ud det ser mörkt ut; lige i det -e mitt i prick; på det -e bræt (den -e tavle) på svarta listan; den -e skole [åld.] den lärda skolan [univ. ei. gymnasium]; snakke ~ uttrycka sig obegripligt (gåtfullt) -broget a svartvit brokig -e|broder svartbröd er, domi-nikan -e|bær kråkbär S-e|havet Svarta havet S-e|per Svartepetter -kjole präst, svartrock-laden a mörk[lagd] -ne itr svartna - randet a med svarta kanter (sorgkanter) -seer pessimist -smud-éet a 1 svartmuskig 2 sotig, smutsig -syn pessimism

sot [so't, i sms. -sod] -ten åld poet sjukdom, farsot-te I seng sotsäng, dödsbädd sove [soua] itr sova, somna; sov vei sov gott; ~ fast sova djupt; ~ hen avsomna; ~ ind insomna; ~ over sig försova sig -drik sömndryck -hjerte, have et godt ~ ha god sömn -kammer sängkammare -pose sovsäck -sofa liggsoffa -sted liggplats, sovrum -syge sömnsjuka -tablet sömnmedel -tryne F sjusovare, nattmössa -værelse sovrum sovne [ou] itr högt, poet somna sovs [ou] -en -e sås, spad -e itr vara sur (full av tobaksolja) [om pipa] -e|kande såskoppspadille

spadille [-dil'ja ei. -dil'a] -n -r spader ess spadsere [sbase'ra] itr spatsera, promenera -dragt promenaddräkt -stok spatserkäpp spag [sba'y] a spak, ettergiven spage [y] -n -r & [hand]spak,

hävstång spagfær'dig a stillsam, saktmodig spalier se espalier spaltlje I ~n ~r springa, spricka, reva; rämna; spalt II tr klyva, dela; spalta -ejåbning bot klyvöppning -ning klyvning, splittring; oenighet; spricka, rämna

1 spand [sban'] -en -e spann, hink; få en ~ koldt vand over hovedet Ebildl.] få en kalldusch, få en chock

2 spand [sban'l -et - 1 ~ af tid [kort] tidrymd 2 brospann, spännvidd

3 spand [sban'] -et - [an]spann; gå godt i ~ sammen gå bra ihop, samarbeta bra

spandemål så mycket som en spann (hink) rymmer spande're se spendere spandt se spinde

spang' -en -e ei. spange -n -r 1

spänne 2 spång

spa'nier -en -e spanjor -inde

[-en'a] ~n ~r spanjorska spank|je -ule're itr gå av och an,

gå gravitetiskt spanskrør [sbans'rö'r] rotting span't -et -er spant; stå i -er vara

spantsatt spar [sba'r] -en -er -spader sparlle tK itr spara; [för]skona (jfr 2 gemme II); hvad der er -t er fortjent sparad penning är som vunnen -er sparare

sparre -n -r 1 sparre 2 chevron, vinkel [gradbeteckning] spar[(som a sparsam, knapp; ~t befolket glest befolkad -somm'e-lig a sparsam spartel [sbar'dsl] se spatel spartle se spatie

sparto' spadertvåa; sige ~ til överjträffa, -trumfa

spas [sba's] -en skämt, skoj -e itr skämta, skoja -mager skämtare, skojare

1 spat' -en min spat

2 spat' -ten vet spatt

spatjjel [sba'dal] -[e]len -ler spatel; spackel -eljmasse kitt spa'ti||e ~t ei. ~n ~r boktr [-utslu.t-ning[smateriel],-] {+utslu.t- ning[smateriel],+} spatie; mellanslag -e're boktr spärra -e'ring spärr[ning] spatie tr spackla, kitta spattet a behäftad med spatt speaker [sbi'gar] -en -e hallåman speci||a'le [sbesi- ei. sbej-] specialitet, -kurs [i examen] -ei' a speciell

spedalsk a spetälsk -hed spet-älska

spede're tr expediera, försända speedjjer [sbi'dar] ~en ~e gaspedal -orne'ter hastighetsmätare

1 spege [sbaia] tr trassla till (ihop)

2 spege [sbaia] tr salta och röka ei. torka -pølse medvurst -sild spickesill

spejde [sbaida] tr itr speja, spana, hålla utkik efter, rekognoscera -r ~en ~e spejare; scout -r|-dreng pojkscout -ri' ~et ~er spaning -r|pige flickscout spejl [sbai'l] -et -e spegel; & akterspegel -e tr spegla; ~ et æg steka ett ägg -glat a spegelblänk -gås rödhalsad gås -ing spegelbild, återsken; hägring -æg stekt ägg spendjja'bel a frikostig -e're

[sban-] tr spendera, bjuda på spid [sbiö'] -det - spett -de tr genomborra med spett ei. spjut, spetsa [på påle]; nagla fast -del-lys talg I ljus, -dank spids Tsbes'] I -en -er s£>ets, udd II a spetsig; mager, infallen; spydig -and stjärtand -artikel [-[tidnings]-] {+[tid- nings]+} ledare -bub skurk, bedragare -buestil spetsbågestil, gotik -ei tr spetsa, vässa II itr smalna -findig [-fen'di] a spetsfundig -gab bol fågelarv -hale bot ormax -kjole åld frack -kål bot sockertoppskål -lærke 1 tofslärka 2 näs-spidsmus

vis snärta, nippertippa -mus näbbmus -puldetahögkullig-rod gatlopp

spigjler [sbi'yar] ~et ei. ~en -[e]re stor spik [över 125 mm lång] -re tr spika [fast] spil [sbel'] -let - spel]-et ~ af skæbnen en ödets lek; larm og ~ va-pengny; gode miner til slet ~ god min i elakt spel; gä til ~ gå och spela, ta pianolektioner; et ~ kort en kortlek spild [sbil'] -et förlust; avfall; svinn, spill; gå til -e gå till spillo -e tr [för] spilla, förlora; det nytter ikke at græde over spildt mælk tala inte om den snö som föll i fjol; spildt ulejlighed lönlös möda -el-damp spilljånga -indsamling lump- och skrotinsamling spile [sbi'la] tr spänna ut, utbreda, töja, uttänja, spärra upp; anstränga

spilfægteri spegelfäkteri, låtsad strid, tomt bedrägeri spille [sbel'a] tr itr spela, leka; lysa, gnistra; ~ en formue op spela bort en förmögenhet; ~ sig op komma i gång, ta sig; ~ over i småningom övergå i; ~ på anspela på -bule spelhåla -fugl f [ivrig] spelare -lærer musiklärare -mønt spelmark -r spelare -rum spelrum, svängrum -time musiklektion

spil|levende a full av liv, livlig, levnadsglad spilleværk 1 speldosa, positiv 2 lek-, strunt-, små|sak, bagatell spilop' [i] -pen -per [vanl. pl.] odygd, spratt, upptåg -mager odygdspåse, gyckelmakare spiltosset a komplett galen spiltov -et -e spilta spilvågen a klarvaken spin [sben'], [flyg.] gå i ~ gå i spinn

spina'lvædske ryggmärgsvätska spina't -en spenat; træde i -en trampa i klaveret spind [sben'] -et - spunnet garn; väv[nad], spindelväv; tankar, fan-

tasier -e spän'dt spundet tr spinna; ~ rænker smida ränker -e[fiskeri spinnliske spinet' -tet -ter spinett spinke [spe-] itr, ~ og spare

vända på slantarna spinkel [sbeng'gal] a spinkig, tunn, klen, späd, spenslig spinning flyg spinn spir [sbi'r] -et - spira spiralmadras resårmadrass spir||e I ~n ~r grodd,brodd, skott, embryo (jfr spir)-, kvæle noget i -en kväva ngt i sin linda II itr spira, gro, sticka fram; ~nde [bildl.] knoppande, uppväxande -e|dyg-tig a grobar - en -ing groning spiritus [sbi'r- ei. sbir'-] -en sprit, alkohol; sætte i ~ lägga i sprit -bevilling spriträttighet -ind-hold sprithalt

spirrevip' -pen -per spelevink spise [sbi'sa, i sms. äv. sbis'a-] I -n -r mat, rätt (jfr komfur)', kostelig ~ god mat II tr äta, sluka (jfr æde)', ~ en af avspisa ngn; ~ en formue op föribruka, -slösa en förmögenhet; ~ med øjnene sluka med ögonen -bord matbord -fedt matfett -kammer skafferi -kort matsedel -krog mat vrå -lig a ätlig, ätbar -olie matolja -rør matstrupe -sal [mycket stor] matsal Epå slott ei. d.; jfr spisestue] -seddel matsedel-ske matsked -skefuld en matsked [medicin ei. d.] -sted matställe -stel servis -stue matsal -varer pl matvaror -vogn restaurangvagn -æble dessertäpple spisning ätande; [fest]måltid; mat spjæld [sbjæl'] -et -1 spjäli, ventil

2 [arm]spjäli, kil [i klädesplagg]

3 F fängelse, finka, arrest spjæt' -tet - ryck[ning], sprittning;

det gav et i mig det klack till i mig -te itr spritta till, rycka till, sprattla spledse se splejse splejs [sblai's] -en -e 1 bit, smula 2 puttifnask; gröngöling splejse [ai] I fr 1 & splitsa 2 fsplejset

förena, sammanviga II itr F slå sig samman, dela utgifter, 'sala' splejset [ai] a spenslig, magerlagd splejsning [ai] & splits[ning], skarv

splid [sbli'ö ei. sbliö'], en split,

söndring -ag'tig a oenig splidse [sbles'a] tr se splejse splint [sblen't] -en -er 1 sticka, flisa, skärva; ryge i -ev gå i bitar 2 nybörjare, gröngöling -er|ny a splitterny -fri a splitterfri -re tr splittra, slå sönder, krossa; ~nde lyd skärande ljud; ~nde feber brinnande feber; ~näe ny splitterny; ~nde gal spritt galen split [e] -ten -ter sprund; springa, spricka; sprint; [på flagga] tunga -flag kluven flagga splitte [sble-] tr sprida, skingra; splittra, klyva, riva -lse skingrande; splittring, söndring -rjgal a spritt galen; alldeles oriktig -rjnøgen a spritt naken -t|hed splittring spole tv spola -ben anat strålben spole're tr spoliera, fördärva spolorm spolmask spor, [sbo'r] -et - spår; ikke ~ ingenting alls, inte ett dugg, inte alls; løbe af -et spåra ur; skifte ~ växla in på ett annat spår

1 spore [sbo'r 3j -n -r bot spor

2 spore [sbo'ra] I -n -r sporre II tv sporra

3 spore [sbp'ra] tr itv spåra, vädra sporehjui sporrkringla sporehus bot sporgömme sporenstregs [sbo'r(o)nsdrai's] adv

i sporrsträck; raka vägen, direkt; utan dröjsmål, genast sporsans väderkorn, spårsinne spor|jskifte jävnv växel -skifter växlare -tunge växelskena sporvogn spårvagn -s|remise spårvägsstall-s [standsning spårvagnsstopp -sjstoppested spårvagnshållplats -sjstyrer spårvagnsförare

spot [o] -ten spott, .hån -pris rö-varpris -te tr itr häda, håna, gäcka (jfr spytte) -te|fugl 1 härm-

fågel2 spefågel-te[glose speglosa -tende a hånfull, spydig -ter be-spottare, hädare spove [å ei. o] -n -v spov spra'de [ö] itr sprätta, kråma (brösta) sig -basse sprätt, snobb, fåfäng narr spra'ge [yl itr spraka -n s sprakande

spraglet [7] a spräcklig, brokig spre'djje [ö] tv itr sprida, skingra -ejlinse spridningslins -er 1 spri-dare 2 slösare -ning spridning -t [sbre't] a spridd, gles -t]hed förströddhet, splittring, tankspriddhet spring [sbreng'] -et - 1 hopp, språng; stå på -et til at vara nära (på vippen, i begrepp) att; stå på ~ fov en stå på tå för ngn; ikke gore store ~ uppträda anspråkslöst, leva enkelt 2 & språng 3 källa, flöde -avancement befordran med förbigående av ngn -bræt trampolin; språngbräde -e itv 1 hoppa (jfr 2 løbe) 2 brista, sprängas 3 välla, rinna, [om fontän] spela 4 F skynda sig, kila 5 F gå åt, stryka med 6 ~ af gå av, lossna; ~ buk hoppa bock; ~ forbi hoppa över; gå förbi [vid befordran]; ~ i smälla igen; ~ om kasta om [om vind]; ~ ud slå ut; ~ i øjnene falla i ögonen -er ~e spring-are [i schack]; delfin-fjeder resår, spiralfjäder -fyr spelevink, spoling -kilde källsprång -madras resårmadrass -orm springmask springsk [sbreng'sk] a brunstig; livlig, orolig; vild, ostyrig; sprittande, hoppande

springjlsko spiksko -stang stav

[för stavhopp] sprinkelværk 1 åld galler, spjäl-verk 2 skört (bräckligt, genombrutet) arbete, strunt, grannlåt sprit'[|fabrik bränneri -koger spritkök -te tr tvätta med sprit (jfr sprælle) sprog [sbrå'y] -et - språk -blomst språkfel -forvirring språkför-sprogrøgt

bistring -røgt språkvård -sans språk I känsla, -öra -æt språkfamilj

sprosse [o] -n -r [fönsterjspröjs, stegpinne, tvärslå sprot [o] -ten -ter skarpsill sprude [n:ö] tr itr spruta, välla sprudle [uö'] itr sprudla, bubbla, porla, pärla; -nde toner sprittande toner

sprufljbaldcelse [u] spritsbakelse -rød a eldröd

sprutte [u] itr spruta, fräsa, explodera; [om penna] sprätta spryd [sbry'ö ei. sbryö'] -et - & bogspröt; spri[stång] -sejl spri-segel

sprække I -n -r spricka, springa II itr spricka spræl' -let -, ikke gore mange ~ vara stilla; gore ~ af göra väsen av; gore ~ med stoltsera (ståta) med; låve ~ göra oväsen (spektakel) -le I itr sprattla, spritta, spjärna II tr, ~ ä†~sig sparka av sig -le|mand sprattelgubbe -sk a sprallig, ostyrig spræng||e tr 1 spränga, upplösa 2 rimsalta; -t oksebryst rimmad oxbringa -stof sprängämne spræt' -tet - sprittning, ryckning -te I itr sprattla, spritta, spjärna II tr sprätta; ~ op skära upp sprød [sbrø'ö] a spröd, skör, mör, fin

sprøjt [sbroi't] -et - stänk, skvalp, skum; smörja, blask; skräp, strunt sprøjt||e [oi] I ~n ~r spruta; [om tidning] 'blaska'; förste ~ nummer ett, högsta hönset, första fiolen; fuld som en ~ dödfull II tr itr [be]spruta, stänka, skölja -ejbåd flodspruta -e|galv a ^Jldeles tokig -ning be-, injsprutning, sköljning spu'llle [u] tr spola -ing spolning spundet se spinde spunding [o ei. å] & spunning spuns [sbon's ei. sbån's] -en ei. -et -e\f] 1 sprund, tapphål 2 tapp -e tr sätta en tapp 1, sprunda -hul tapphål, sprund spurgt spurgte se spörge

spurv [sbor'v] -en -e sparv -e|-fugle pl tättingar -ejkonge löv-sångare -e|trav präst [gårds] lunk, jämn lunk

1 spy [sby'] I -et 1 flugjägg, -smuts 2 uppkastning, spya II tr itr kasta upp, [ut]spy

2 spy [sby'] a 1 skojig, lustig, löje-väckande 2 hård, besvärlig

spyd [sbyö'] -et - spjut -kast-

[ning] spjutkastning spydsk [sbysk'1 a hård, besvärlig;

butter, sträv, kärv, amper, spydig spydstage spjutstång spyt [sbøf] -tet spott, saliv -krølle hårlock [nedhängande i pannan ei. över örat] -slikker tallriksslickare - slikkeri smicker, kryperi -te tr itr spotta -tej-bakke spott|låda, -kopp -tejgøg bildl gröngöling spæd [sbæ'ö] a späd, spenslig, klen, tunn -e tr späda; ~ op utspäda, urvattna; ~ til tillskjuta, bidraga med spædlys jyll se spiddelys spæge [y] tr späka -lse späkning spæk' -ket späck -høker mat-varu-, speceri[handlare -ke tr 1 späcka 2 rappa; & tränsa -ke|-bræt skärbräde -ning 1 späck-ning 2 rappning

1 spænd [sbæn'] -et - [häst] spann

2 spænd [sbæn'] -et - åld spark

3 spænd [sbæn' ei. sbæ'n] I -ct -skoj, skämt II a skojig

spænde [sbæn'o] I -t -r spänne II tr itr spänna, klämma, strama; anstränga; räcka; være hårdt spændt for vara i penningknipa, vara överhopad med arbete; ~ ben for sätta krokben för; ~ ind spänna, dra åt; vi -s ikke vi drar inte jämnt -trøje tvångströja spænding [sbænong] spänning spændstig [sbænsdi] a spänstig, smidig

spæ'ne itr P kila, smita, rymma, gno i väg spær [sbæ'r] -et - 1 åld, poet spjut,

lans 2 ark taksparre spærr||e tr spärra, avstänga; S-ei lspærretid

Förbjuden väg! -e|tid tid då ute-gångsförbud råder -ing [-[av]spärrning-] {+[av]spärr- ning+} -ingsjlyd språkv klusil spæt'mejse zool nöt väcka

1 spætte -n -r hackspett

2 spætte -n -r did, dial fläck, prick -t a fläckig, prickig, spräcklig

spøg [sboi' ei. sbø'y] I -en skämt, skoj; for ~ på skämt; slå noget hen i ~ slå bort ngt med ett skämt II a lustig,

löjlig -e itr 1 skämta, skoja, leka 2 gå igen, spöka -e|fugl spefågel, skämtare -e|fuld a skämtsam -else spöke, ande, fantom -eri' ~et spökeri spøl [sbø'l] -et slaskvatten; dränk -e tr Hr spola, skölja -kum ~men ~mer skölj kopp; spilkum spørg!|e [sbør'(y)a] spurgte [-[sbor'-da]-] {+[sbor'- da]+} spurgt [sbor't] tr fråga; -es sägas, förspörjas; spurgt eftersökt -ende a frågande, interrogativ -e|skema frågeformulär -s|mål fråga -sjmålsltegn frågetecken spå [sbå'j tr spå, profetera -kone spågumma spån [sbå'n ei. sbon'] -en -er spån; gå i -erne misslyckas, gå under, gå förlorad stabejs [sdabai's] -en -er, gammel sær ~ gammalt original sta'bjjel -[e]len -ler 1 stapel, trave 2 dörrhake -le tr stapla; ~ op (sammen, på benene) [med stort besvär] få till stånd; ~ sig op (ud) göra sig viktig; styra ut sig stabslæge motsv fältläkare -offi-ciant underofficer med tjänsteställning som premierløjtnant »sergent [före 1922] motsv fanjunkare

stad' [ö] -en stæ'der åld, högt stad (jfr by)

sta'de [ö] -t -r 1 uppehållsort, vistelseort; ståndpunkt, stadium; tage ~ ta ställning (ståndpunkt) 2 torgplats [för salustånd]; bås; fiskevatten 3 bikupa -plads se stade 2

stadig [sda'öi] I a stadig, stadgad, stabil, fast; ständig, stadigvarande, oföränderlig II adv ständigt,

oupphörligt, ännu; ~ vcek ständigt, alltid, alltjämt -hed ro, lugn, uthållighet; til ~ ständigt, alltid

stads [sda's] -en prydnad, grannlåt, skräp; gala, festdräkt; gore ~ af lägga vikt vid, göra väsen av; hele -en det hela, alltihop; der var ingen ~ ved det det var ingenting med det; sidde på ~ sitta uppsträckt; på (til) ~ [bara] för prydnads skull; i -en i söndagskostymen -e I itr ståta, vara fin, briljera II tr% ~ op utstyra, piffa upp -elig a ståtlig, prydlig, festlig -[e] jstue finrum - karl -mand bra karl -pige bra (rar, präktig) flicka - tøj, i -et i söndagskläderna, i bästa kostymen stafet' -ten -ter stafett staffe're tr utsmycka, pryda; kanta, garnera sta'ge [y] I -n -r stake; løbe sig en ~ i livet råka illa ut, komma i klämma II tr staka; staga

1 ståk' -ken -ke stack

2 ståk' -ken -ke bot agnborst

3 ståk se stikke, stinge

staka t -en -er [vanl. pl.] F pengar, mynt stakit' -tet -ter staket stakjjkel -[ke]len -ler stackare -kels

a stackars stakket a kort|varig, -livad, flyktig

stakle tr ha medlidande med, beklaga, ömka

stak'åndet a andfådd -hed and-fåddhet, astma stald [sdal'] -en -e stall, ladugård stal[d]broder stallbroder stalde [sdal'a] tr sätta (hålla) i stall, stallfodra

stalke itr gå med långa steg (stelbent), stoltsera, spankulera stalling -en -er zool harr stam [sdam'j a dial stammande stambog 1 stambok 2 rulla 3 minnesbok, poesialbum stam||gods fideikommiss -herre fideikommissarie -hus fideikommissstamme

1 stamme I itr, ~ fra här|stamma, -röra från II -n -r stam

2 stamme itr stamma, tala osäkert (osammanhängande), sludd-ra -n stam|ning, -mande

stamp [sdam'p] -et - stamp|ande, -ning

stampe I -n -r © stamp II stå i ~ stå och stampa på samma fläck, stagnera, upphöra att växa III 1 tr itr stampa, trampa; ~ mod brodden spjärna mot udden; ~ op [af jorden] fram (besvärj a, -trolla 2 tr F pantsätta -n stamp|ande, -ning

stand [sdan'J -en -e ei. stænd'er 1 stånd, tillstånd; være i god ~ (godt i vara välmående (fetlagd); gøre i ~ göra i ordning; på ~ på stående fot 2 stånd, klass, yrke 3 jakt pass 4 pl äv. -s [salu]stånd standar't -en -er standar

1 stande [sdan'a] itr poet stå

2 stande [sdan'a] tr dial göra i ordning, reparera

stander [sdan'or] -en -e 1 & stan-dert, vimpel 2 ståndare, [hög] fot, [hög] lyktstolpe -lampe golvlampa standfugl stannfågel standhaftig [sdanhaf'di] a ståndaktig -hed ståndaktighet standkøje [fast] koj, brits standse [sdan'sa] tr itr stanna, hejda; ^ sine betalinger inställa betalningarna standsfælle vederlike, jämlike standsning uppehåll, avbrott, stopp; bringe til ~ stanna, hejda stang' -en stæng'er stång, stör, stav, spö, stolpe, mast -e tr stånga; ~ ål ljustra ål; ~ tænder peta tänderna -spring stavhopp stankelben zool harkrank star [sda'r ei. sdar'], -en - bot starr

(jfr i stær) startsving startvev sta't -en -er 1 ståt, samhälle 2 matrikel

sta'telig a ståtlig, präktig, praktfull (jfr statslig)

statholder [sdad'-] ståthållare

station [sda fo'n] -en -er 1 station 2 plats, post; fri ~ fri kost och bostad - s I by stationssamhälle - s |-forstander stationsinspektor stats||advokat offentlig åklagare vid landsret - ansat a statsanställd -bane, De Danske S~r (D.S.B.) motsv. Statens Järnvägar (S. J.) -borger medborgare -husmand innehavare av med hjälp av statslån förvärvat småbruk -lig a statlig S-radiofonien motsv Radiotjänst -råd 1 ~et konselj 2 ~en ~er statsråd, minister [blott om icke-danska förhållanden] -støtte -tilskud statsunderstöd, -bidrag sta'tue -n -r staty, stod statu'r -en kroppsstorlek, längd status -en ståt, balansräkning staude -n -r flerårig [-[prydnads]-växt-] {+[prydnads]- växt+}

sta'v[e] -[e]n -[e]r [tunn]stav; falde i -er falla sönder; [bildl.] försjunka i tankar

stav i er -even -[e]re [-[gärdsgårds]-stör;-] {+[gärdsgårds]- stör;+} [vandrings]stav, käpp; løbe sig en ' i livet göra en dumhet, råka illa ut

1 stavn [sdau'n] se stævn

2 stavn [sdau'n] -en -e 1 gård där en person hör hemma, är född ei. har sin bostad 2 poet hemjort, -bygd -s|båndet 1733—1788 gällande förpliktelse för danska bönder att en viss period av sitt liv kvarstanna på det gods där de voro födda

stavre [au] itr stappla, vackla sted [sdæö'j -et -er ställe, ort, plats; komme af ~ komma iväg; komme galt af ~ råka illa ut; ikke komme ud af -et inte komma ur fläcken; tage af ~ ge sig av, avresa; alle -er överallt; blivende ~ varaktig stad; finde ~ äga rum; i -et (-en) for i stället för; ingen -er ingenstans; være til -e närvara; vara hemma stedjjbarn [sde-] styvbarn; samfundets -barn samhällets olycksbarn -datter styvdotter stede [sdæ:öa] tr 1 giva tillträdestedfader

(audiens) 2 städja 3 ställa, placera; ~ Hl jorden (til graven, til hvile) begrava; -s finna vila, slå sig till ro; -s i fare komma i fara stedfader [sde'far] styvfader sted|lfast a bo-, jordjfast »findende a som äger rum, pågående -forhold pl lokala förhållanden -fortræder ställföreträdare -funden a som ägt rum, föregående -fæste tr lokalisera; ~t bofast -kendt a som har lokalkännedom -lig a lokal

stedmoder [sde'niør] styvmoder -sjblomst styvmorsviol, pensé stedjjnavn ortnamn -ord pronomen -sans lokalsinne stedse [sdæ(ö)'sa] adv alltid, städse -varende çl beständig, evig stedsøn [sde-] styvson stedt [sdæ't] a ställd; ilde ~ illa däran, illa ute

sted[|vant a lokaliserad, hemmastadd -vis I adv här och där, bitvis II a lokal steg [sdai'] -en -e stek (jfr skridt, trin) -e tr itr steka; ~ en i hans eget fedt svara ngn med hans egna ord -ejrist halster, grill -ers [sde'yars ei. sdai'ars] ~et ~cr åld kök -ning stekning stejl [sdai'1] a 1 brant 2 stram, envis, omedgörlig; stå -t på noget hålla styvt på ngt 3 [alltför] hård, sträng

1 stejle [ai] I -n -r 1 stegel 2 stör, stake [att hänga upp fisknät på] II tr stegla

2 stejle [ai] itr stegra sig; rusa, springa; studsa, baxna, haja till

stejl||hed 1 brant stigning 2 omed-görlighet, envishet -skrift upp-rättstående stil

stel' -let - 1 ställning, stomme, cykelram 2 servis stemme A -n -r 1 stäm,ma, röst 2 röst, votum B I itr 1 stämma

[överens], passa [ihop], harmoniera; instämma 2 rösta \1 tr 1 stämma [instrument]; ~ i [med] stämma in i, sjunga med; ~ op uppstämma 2 försätta i [en viss]

stämning; ~ en for (imod) göra ngn benägen för (avog mot); ~ en ned göra ngn nedstämd 3 uttala tonande 4 ~ af kontrollera, -räkna 5 rösta; ~ ned rösta omkull; ~ ind välja in (jfr stamme,

1 stævne) -flerhed majoritet -kvæg valboskap -leje röstläge -læbe stämband -løs a 1 tonlös

2 utan röst, hes -optælling rösträkning -r pianostämmare -ridse röstspringa -tab röstförlust

stemning [sinnes] stämning (jfr

stævning) stem'p||el ~[e]let -ler 1 stämpel; blåt ~ hallstämpel, garanti 2 © kolv, pistong - ei | slag © kolvslag -ei I stang ® kolvstång -le I tr stämpla II itr stämpla, konspirera -ling stämpling, prägel stemt a 1 stämd; tonande 2 hågad, upplagd

sten [sde'n] -en - ei. -e sten; kaste med ~ kasta sten -bider zool stenbit -bro 1 stenbro 2 stenläggning -brud stenbrott -bræk bot stenbräcka, mandelblomma-dylp zool stenskvätta -dysse stendös -e tr stena -et a stenig -høj stenparti [i trädgård] -mår zool stenmård -olie bergolja, petroleum -pikker zool stenskvätta - salt bergsalt - skærer ädelsten s | -skärare, -slipare -slager stenj-huggare, -arbetare - sætning sten-beklädnad; arkeol stensättning (jfr brolægning) stente se stænte

stenjjtøj stengods -urt bot fetknopp -vender zool roskarl steppe -n -r stäpp -ulv zool prärie-varg

ster'let -ten -ter zool steflett stevedor [sde'vado'r] -en -er stuvare

1 sti [sdi'] -en -er stia; sætte på ~ göda

2 sti [sdi'] -en -ev stig, bana, väg

stif- [sde-] se sted-stift [sdeft] -et -er stift -amtmand amtman i en stiftsstad Ehar utom en amtmans vanliga uppgifterstifte

att handlägga vissa ärenden tillsammans med stiftets biskop; jfr amtmand]

1 stifte [sdef-] tr fästa Emed stift], sätta (nubba) fast

2 stifte [sdef-] tr stifta, grunda; framkalla, vålla, åstadkomma; ~ familie bilda familj; ~ gæld ådraga sig skuld; ~ et lån uppta ett lån -lse 1 grundande, stiftande 2 stiftelse -r stiftare, grundläggare; upphovsman; donator

stifts[|dame -frøken stiftsjungfru -fysikus åld, motsv i:e provinsialläkare -provst domprost sti [g] bord dammlucka stigbøjle stigbygel

1 stige [sdi:(v)a] -n -r stege; svensk ~ [gymn.] slingerstege

2 stige [sdi:(y)a] steg [sde'y] steget itr stiga; ~ ind i en sporvogn stiga [upp] på en spårvagn; ~ om byta; ~ ud stiga av; ~ ud af sengen stiga upp ur sängen

stiger [y] -en -e [gruv]stigare stigning stigning, stegring, ökning

stigrem stigbygelsrem, stigläder stik [sdek'] I -ket - étick, styng; spadtag; & stek; ark stickvalv; stickpropp; holde ~ hålla streck; lade i -ken lämna i sticket II adv tvärt, rakt; ~ nord rätt i norr -brev 1 arresteringsorder 2 [bank] -avi -i-rend-dreng, -i-rend-pige F springlpojke, -flicka

1 stikke [sdeg'a] -n -r sticka, bildl ben; bruge -me röra på benen; være på -me ha bråttom, vara i farten

2 stikke [sdeg'a] ståk' stukket Itrl sticka, stinga, bränna 2 sticka, brodera 3 ge, skicka, räcka 4 F ange, röja 5 sticka över, överträffa, slå 6 hvad -r dig? vad går det åt dig?; det kunde godt ~ ham han kunde lå det infallet; stik mig lidt brød ge mig lite bröd; kan du ~ den? har du något bättre att komma med? II itr 1 springa [sin väg] 2 ^ ha ett visst djupgående

3 finnas (sitta, ligga) [i ngt] 4 sitta fast 5 han -r ikke dybt han är inte så kunnig (begåvad, framstående), det är inte mycket med honom; blive -nde bli sittande, fastna III ~ af kila sin kos, rymma; ~ af imod bryta av mot; ~ trossen fra sig kasta loss; ~ noget i lommen stoppa ngt i fickan; ~ en fornærmelse i lommen svälja (hålla till godo med) en oförrätt; ~ penge i noget placera pengar i ngt; ~ i klæderne kasta på sig kläderna; ~ i søen löpa ut; ~ i gråd (latter) brista i gråt (skratt); ~ i løb (rend) börja springa; ~ i gæld vara skuldsatt; ~ i noget bero på ngt; deri -r det det är just knuten; ~ i øjnene fånga uppmärksamheten, falla i ögonen; ~ piben ind ta skeden i vackra handen; ~ ind titta in; ~ sig ind Ei spel] spela in sig, komma in; ~ op for ge vika för, känna sig underlägsen; ~ på noget ta för sig av ngt [mat ei. dryck]; stik på varerne! ta för er!; ~ til sig stoppa på sig; ~ til maden peta i maten; ~ til søs: 1 gå till sjöss; bli sjöman 2 löpa ut; ~ en ud slå ngn ur brädet; ~ et glas ud tömma ett glas; ~ under vesten hälla (bälga) i sig; der -r noget under det ligger ngt [dolt] under det här stiklkel [sdeg'al] -[ke]len -ler 1 bot martorn 2 gravstickel 3 sprint stikkelsbær [sdeg'als-] krusbär stikken [sdeg'an] I stickande känsla, styng II a lättretlig, snarstuc-ken

stikker [sdeg'ar] -en -e 1 angivare, polisspion 2 gravör, kopparstic-kare 3 [elektrisk] stickpropp 4 [i spel] kort som sticker över ett annat, trumf stikle [sdek-] itr, ~ til en ge ngn gliringar; -nde spydig -n -ri' ~et ~er gliring, pik, sarkasm stikling [sdek-] stickling, skott stikning stickning; [idrott] passning

stikjjord 1 stickreplik, infallstec-stikpenge

ken 2 stick-, slag-, uppslags | ord -penge pl mutor -pille 1 stolpiller 2 spydighet, sarkasm -rør grenrör

stil [sdi'l] -en -e stil; uppsats, skrivning stile [i] I tr adressera, tillägna; det er -t mod mig det är riktat mot mig II itr, ~ efter (mod) sträva efter, syfta till; ~ lige mod gå (styra kurs) rakt mot stilebog skrivbok stilet' -ten -ter stilett stilfærdig [sdelfær'di] a stillsam -hed stillsamhet stilig a stilfull, elegant (jfr flot) stilk [e] -en -e stjälk; vore øjne stod pd -e våra ögon stodo på skaft - et a 1 skaftad, på skaft (stjälk) 2 lång och smal, spenslig stillads [sdela's] -et -er ställning

1 stille [sdel'a] A stiltje; det dybe ~ B a adv stilla, lugn[t], tyst; liste af lige så ~ gå utan att säga adjö; det ~ vand har den dybe grand i det lugnaste vattnet gå de största fiskarna Cl tr stilla, hejda, lugna, lindra II itr, ~ af stillna, lugna (lägga) sig ,

2 stille [sdel'a] l tr 1 [in-, [-upp]-ställa,-] {+upp]- ställa,+} sätta, anbringa 2 skaffa, fram I föra, -lägga 3 justera, ställa in; ~ en frit ge ngn fria händer; ~ en et spørgsmål göra ngn en fråga II itr inställa (infinna, anmäla) sig III t fl, ~ sig ställa sig, ställa upp; låta uppställa sig [som kandidat vid val]; ~ sig biot blotta sig; ~ sig an som om låtsa (uppföra sig) som om IV ~ af koppla från, stanna; ~ an med sätta i gång med, börja; ~ fra sätta undan; ~ hen sätta undan (åt sidan); ~ hos en anmäla sig hos ngn; ~ om til koppla in (om till); hvad skulde jeg ~ op hvis . . vad skulle jag göra (ta mig till) om . .; ~ på en hane skruva på en kran -r ~en ~e person som föreslår (ei. talar för) ngn [som kandidat vid val] -skrue justerings-, ställ|skruv -ståen stilla-

stående -t a, være godt ~ ha det bra [ställt]; ~ som jeg er i min belägenhet; hvordan er han hur har han det [ekonomiskt]? stillids [sdel'is] -en -er steglitsa stilling [sdel'eng] 1 ställning, läge, position 2 plats, anställning, post, ämbete, tjänst; sidde i en [god] ~ vara [väl] försörjd (placerad)

stilne [sdel'na] I itr bli stilla, mojna II tr lugna, stilla stilstand stillestånd; stillastående,

stagnation stiltiende I a tyst[låten]; underförstådd II adv i stillhet, i hemlighet

stimand rövare

sti'me [i] I -n -r 1 stim, svärm, flock, myller 2 dammkorn belysta av solen II itr stimma, trängas; ~ sammen skocka sig, strömma till

stim||le [sdemla] itr stimma, trängas; ~ sammen skocka sig, samlas -len stim[mande] -mel [--[me]-len-] {+-[me]-len+} stim[mande], myller; skara, hop

stind [sden'] a åld stel, styv, sträv; Gböjlig, trotsig; stinn, utspänd; dejligste roser har -este torne de vackraste rosorna ha de vassaste törn ena sting [sdeng'] -et - styng; ~ i siden håll -e ståk' stunget tr åld, poet stinga, sticka; pina, plåga stink||ador [sdenggado'r] ~en ~er dålig cigarr -e stank stinket itr stinka -skab dragskåp, kapell -sten orsten, antrakonit stipelle -n -r bot stipel stiplet [i] a prickad, punkterad; ~ linie linje av omväxlande punkter och streck stirre [i] itr stirra -vit [-vit'] a

stirrig, vimsig stirrids [sdir'is] -et -er & penteri,

skafferi; fördäck stiv [sdi'v, vard sdiu'] stift a stel, styv, stärkt; hård, fast; stram, formell, pedantisk; doktrinär; blive ~ stelna; ~ flip stärkkrage; ~stivbenet

pris högt pris; i ~ arm på rak arm; se en stift i øjnene se ngn rakt i ögonen; holde ørene stive ha tankarna med sig; en ~ time en dryg timme; det er lovlig stift (det er et stift stykke) det är väl grovt; det er den -este det var det värsta -benet d stelbent -drukken a dödfull -e tr göra styv; spänna, räta; ~ linned stärka linne; ~'af stödja, stötta, stärka; ~ en af uppmuntra (styrka, stödja) ngn; ~ sig af stärka sig, rycka upp sig, samla sig -else stärkelse -er stötta, stöd; spröt [i paraply] -e|tøj stärksaker -frossen a stelfrusen -krampe stelkramp -lærred [styv] kanfas -ne [sdiuno] itr stelna, styvna -nen 5 styv-, stel|nande -ning stärkning [av linne] -sindet a egensinnig, envis, styvsint -stikker envis person, tjurskalle stjerne [sdjærno] -n -r stjärna; have en høj ~ hos en stå i gunst hos ngn -kaster tomtebloss-skud stjärnfall -tåge nebulosa -vrimmel poet stjärnehär stjæle [sdj-] stjal stjålet tr stjäla stob [sdo'b] -en ei. -et - ei. -e åld

stop, bägare stod [sdoö'] -det - häst|flock, -besättning, stuteri '(jfr statue o. støtte)

stodder [sdoöor] -en -e tiggare stof [o] -fet -fer ämne, tyg, stoff, materia[l]; der er godt ~ i ham det är gott gry i honom -handske bomullshandske -lig a materiell, kroppslig, konkret, påtaglig-skifte ämnesomsättning S-tog stadsbana, tunnelbana stok [o] -ken -ke käpp; taktpinne; timmerstock; huslänga; den gamle (faste) ~ gamla stammen -kelslag käpprapp - værk våning stol [sdo'1] -en -e stol; bibi tron; kyrkbänk; hiss[stol]; [-[kronärtsskocks]-] {+[kronärts- skocks]+} botten; iiolstall; sætte en -en for døren uppträda fast (bestämt) gentemot ngn stole [o] itr, ~ på lita på

stole 11 række stolrad -stade kyrkbänk -sæde stolsits

stolgang stolgång, avföring

1 stolpe [o] -n -r stolpe; tale (snakke) op ad -r og ned ad vægge prata uppåt väggarna

2 stolp!le -re [o] itr stappla, gå osäkert, snava

stol't a adv stolt, högmodig; storslagen; ~ af stolt över; klare sig ~ klara sig fint

stolt-hen'[d] rik bot korsört; lung-rot

1 stop [sdop'] -pet -; et ~ tobak en pipa tobak (jfr stob)

2 stop [sdop'] -pet - uppehåll, stopp [signal]

stop||fodre tr göda -fuld a propp-full'

stophane avstängningskran

1 stopning stopp[ning], fyllning; lagning

2 stopning Ei fotboll] dämpning

1 stoppe tr stoppa, fylla, vaddera; ~ op for göra slut på, sätta en gräns för

2 stoppe I tr stoppa, stanna, hejda II itr stanna, hejda sig, göra uppehåll -klods dörrstoppare -r, sætte en ~ for göra slut på -sted spårvagns-, buss|hållplats

stor [sdo'r] a stor; ~ appetit god aptit; til min -e beklagelse till min djupa ledsnad; den -e gevinst högsta vinsten; i det -e o g hele på det hela ta get; føre det -e ord vara högsta hönset, dominera; den -e tå stortån; ikke -t andet end föga mer än; -t anlagt i stor skala; slå -t op (på) slå på stort; det siger ikke -t det betyder föga -agtig [sdorag'di] a högfärdig »aktionær stor aktieägare -artet a adv storarta|d, -t, utmärkt; förbluffande -bladet a storbladig -blomstret a storblommig -e|-slem I storslam II a stötande, chockerande, hårresande

storke itr gå med gra vitetiska steg -næb 1 bot [stink]näva 2 panto-graf

storladen [ö] a storslagenstorm

storm [sdor'm] -en -e storm; løbe ~ på löpa till storms mot; ride en ~ af rida ut en storm stormagasin varuhus storm||fuld a stormig -løb stormning -skridt stormsteg -varsel stormvarning

stor||pralende a skrytsam, skrävlande -slået a storslagen -snildet a uppnosig, viktig, mallig -talende a skrytsam stovt [sdou't] a reslig, ståtlig, stolt strabads [sdra|bas' ei. -ba's] -en -er strapats -e're tr [överjan-stränga

straf' -fen -fe straff -fe|sag brottmål -skyldig a straffvärd, brottslig

straks I adv strax, genast; lige ~ om ett ögonblick II konj så snart som

straktfe] se strække

stram [sdram'] a spänd, stram,

styv; sträng, strikt stramaj' -et stramalj strambuks åld risbastu, stryk stram||me tr strama, spänna, dra åt; göra fastare (strängare); ~ op uppfriska; ~ sig op styrka sig; rycka upp sig, anstränga sig -tandet a sträv, sur, ovänlig -t|-siddende a åt-, tätt|sittande strand [sdran'] -en -e [-[bad]-strand;-] {+[bad]- strand;+} alt vand vil til ~ [og pengene til den rige mand] mycket vill ha mer; der er løbet meget vand i (til) -en siden det har hänt mycket sedan dess -bo bot strandpryl -e itr stranda -ing strandning -ings|gods vrakgods -måge zool havstrut -ryle zool skärsnäppa -skade zool strandskata -svale zool backsvala -tudse zool stinkpadda -tørklæde sjalett - vasker lik som spolats upp på stranden strangule're tr strypa stratenrøver stråtrövare streg [sdrai'] -en -er streck, linje, gräns; slå en ~ dra ett streck; gå over -en överdriva, gå för långt; sætte ~ under understryka, strecka; have en ~ på vara lätt

berusad; gale -er upptåg, spratt -e tr itr strecka; stryka; ~ af lin-jera; ~ ind strykaiör; ~ud stryka ut -papir linjer-, rad|papper strejf [sdrai'f] -et - 1 glimt, strimma 2 lätt beröring, snuddning -e

I tr 1 beröra, snudda vid, lätt (hastigt) belysa 2 dra (stryka) av

II itr ströva, irra -en 5 kringirrande, -flackande -lys [ljus]glimt; sidobelysning -sår rispa, skrubbsår -tog strövtåg

1 streng' -en -e sträng

2 streng' a sträng; i ~ forstand i bokstavlig mening -e rfl, ~ sig an anstränga si^\

streng'el -ørøhalsfluss [hos hästar] strenges bli strängare (hårdare), ta till [om kyla] strenglet a smal, gänglig stri'be I -n -r strimma, rand; rad, led; omgång; på ~ i rad, i tur och ordning II tr göra randig (strim-mig) -t a randig, strimmig stribs se strips

strid [sdri'ö] I a strid, häftig; styv, sträv II -en -e strid -Q stred [sdre'ö] stridt itr strida; ~ sig frem arbeta sig fram; slåss, kiva, gräla stridser [sdris'ar] se strisser strigle [sdri:(y)l9] I -n -r hästskrapa; bildl rivjärn II tr rykta, skrapa (jfr stryge) strik [e] -ken -ke skälm, tjuvpojke, spjuver

strikjlke [sdreg'ø] I ~n ~r rep, streck, tåg; snara II tr sticka -ke|pind strumpsticka -ke|tøj -ning stickning

striks [sdregs] a adu sträng[t], be-

stäm|d, -t, noga, strikt stri'me -n -r strimma -t a randig, strimmig strim|mel [sdrem'(9)l] -len -ler remsa, smalt band strinte [sdren'dg] itr tr spruta, stänka

1 strippe [sdreb'9] I -n -r stäva, bytta, ämbar II tr mjölka [ur]

2 strippe [sdreb'9] I tr ta ut nerverna ur [tobaksblad] II itr ströva omkringstrips

strips [sdrebs] pl stryk, prygel strisser [i] -en -e p polis

1 stritte [i] tr kasta, slunga; spruta, stänka

2 stritte [i] itr streta, spreta, stå på ända; ~ imod streta emot, göra motstånd

strofe [o] -n -r strof stroge [åy ei. oy] I itr syfta, sikta II tr, ~ en bjælke kontrollera att en bjälke är rak

strop [o] -pen -per stropp, ögla, hängare, hälla -pe tr förse med stropp; ~ op rycka upp -pe|tur straff I marsch, -exercis; duvning strube -n -r strupe; skære -n over på en skära halsen av ngn -hoste strupkatarr strudlel [sdru'ö(a)l, sdruö'(3)l] -len -ler [ström] virvel struds [sdrus'] -en -e struts struggle [ö] itr kämpa, strida -r streber

strunk [o ei. å] a rak, upprätt; stel, stram, högtravande -e itr kråma sig, sätta näsan i vädret struntjæger zool labb strut||mave mage som en trumma -te itr pösa, svälla, burra upp sig, kråma sig; ~nde fuld propp-full; ~ af sundhed se ut som själva hälsan

stryg [sdry'(y)] pl [kok] stryk stryge [sdry:(y)3] strøg [sdroi'] strøget [sdroiaöj tr stryka; strigla; putsa, polera; spela [fiol]; slå [tegel]; svepa [minor]; ~ rejer fånga räkor med håv; ~ kommando & hala ned befälstecken; det går -nde det går som smort; strøget mål struket mått -bræt strykbräde -flade [-[tändsticks]-plån-] {+[tändsticks]-plån+} -jomfru strykerska »kvartet stråkkvartett -låk lackfernissa -r, ~ne stråkarna [i [-orkester]-] {+orkes- ter]+} -rem [rak]strigel -ri' ~et ~er strykinrättning -spån -stik brynsticka strygmål struket mått (mots. topmål)

stræb [sdræ'b ei. sdræ'v], et möda, ansträngning, besvär -e itr

bemöda (anstränga) sig, sträva; ~ en efter livet söka komma ngn till livs - en strävan -e|pille strävpelare -er ~en ~e streber, lycksökare -som a arbet-, strävjsam -somhed strävsamhet stræde [ö] -t -r gränd; biväg; sund stræk' -ket - sträck[a], [utsträckning -bar a tänjbar -ke strakte strakt I tr sträcka [ut]; dryga ut; ~ benene sträcka på benen; ~ til jorden slå till marken; ~ lagener dra lakan; i strakt arm på rak arm II itr räcka; ~ til räcka till, förslå; ~ langt räcka långt (länge) -kelig a tänjbar, smidig -ning sträck I ning, -a; lige ~ rakstråcka -tov & rålejdare; draglina stræv se stræb -e se stræbe strø [sdrø'] tr strö [ut], beströ; ~ om sig med strö omkring sig -else strö

1 strøg se stryge

2 strøg [sdroi'] -et - 1 slag, beröring 2 [stråk] drag 3 anstrykning 4 stråk[väg], starkt trafikerad [affärs] gata; S-et' S tröge t' i Köpenhamn: gatusträckningen mellan Kongens Nytorv och Rådhuspladsen (Østergade, Amagertorv, Vimmelskaftet, Nygade, Gammeltorv o. Nytorv, Frederiksberggade) -fugl strykfågel -vis adv sträck-, bit|-vis

strøjfe se strejfe

strøm I |af bryder [ö] strömbrytare -aftager [elektrisk] kontakt|tris-sa, -bygel -fordeler strömvän-dare, kommutator -liniet a strömlinjeformad strømpe [ö] -n -r [dam-, [-sport]-strumpa-] {+sport]- strumpa+} (jfr sok) -fod, på -fødder i strumplästen strømskalle zool stäm strå' -et - halm[strå,]; være højt på ~ vara förnäm (mäktig;

stoit, högmodig) -død, dø ~en dö sot-döden -hat halmhatt stråge se stroge

stråll|e I itr stråla II ~r stråle; harang, ordflöde; en kold ~ en kalldusch -ejkrans gloria -e|-strålemester

mester sprutchef; man kan ikke væve her og der og ~ tillige man kan inte vara överallt på en gång -el-rør munstycke [på slang] -ing strålning stråjlmand [o] 1 halmdocka 2 bulvan -tag halmtak

1 stub [u] -ben -ber se stup

2 stub [u] -ben -be stubb[e] -be tr stubba - mark stubbåker - mølle väderkvarn av tysk typ [med hela byggnaden vridbar]

stud [sdu'ö] -en -e oxe; ung ~ stut; den der ager med -e kommer også med sakta men säkert (skynda långsamt); af en ~ kan man ikke vente andet end et brøl man skall inte vänta mer än ett böl av en oxe (man skall inte vänta sig ett hyfsat uppträdande av en tölp)

Studenterforeningen i Köpenhamn, sammanslutning av studenter i Köpenhamn, stiftad 1820 -hue studentmössa -nellike borstnejlika -rådet i Köpenhamn (Århus), den av universitetet erkända representationen för studenterna vid Köpenhamns (Århus') universitet -samfundet i Köpenhamn, studentsammanslutning med radikal inriktning, stiftad 1882 studepranger kreaturshandlare stude'ring studium, utbildning stu'die [d] 1 ••t -r studio, ateljé 2 -n -r utkast, skiss, studie -kreds studiecirkel studi'ne -n -r studentska

1 studs [sdus'], F på (i) en ~ på ett ögonblick, plötsligt

2 studs [sdus'] -en -er munstycke [till rör]

3 studs [sdus'] a adv bryskft], avvisande; uppstudsig, trotsig

i A studse [sdus'a] tr stubba, be-skära, förkorta, avklippa; putsa, trimma

2 studse [sdus'a] itr studsa, förvånas, undra -n undran, förvåning, häpnad studsmus zool sork

studsning trimning stue [u] -n -r [vardags]rum; [-[sjukhus]-] {+[sjuk- hus]+} sal; bottenvåning; holde -n hålla sig inomhus; vcere i ~ med umgås med; sætte -n på loftet vända upp och ned på hela huset -antenne inomhusantenn -arrest rumsarrest -etage bottenvåning -fugl burfågel -gang rond -hus boningshus -lærd kammarlärd -orgel kammarorgel -pige husa, [på hotell] rumsstäderska -ren a [om hund] rums|ren, -snygg; bildl anständig; väluppfostrad, städad; han er ikke ~ honom kan man inte ha i möblerade rum -sidder stug-, inne|sittare -ur golv-, vägg I klocka stuk7 [u] -ken ei. -ket stuck stukket se stikke

stum [sdom' ei. sdåm'] a stum; give den -me spela stum; ~ bekkasin halvenkel beckasin stump [sdom'p ei. sdåm'p] I -en -er stump, bit; pys, stumpa; bryde i -er og stykker bryta sönder i småbitar; holde [sammen] på -erne ta vara på (hålla ihop) resterna [av tidigare välstånd]; hver en ~ varenda bit II a stympad; trubbig; slö, okänslig -e I itr vara [för] kort II tr göra trubbig (slö); ~ af kapa av, förkorta -et a för kort (liten) -næse trubbnäsa -rumpet a stubbsvansad; ~ jakke kort kavaj - vinklet a trubbvinklig stumtjener I litet runt [-[serverings]-] {+[serve- rings]+} bord 2 rock-, hatt|hängare stund [sdon' ei. sdån'] -en -er [kort] tid, stund; hvis De har -er om ni har tid; give sig gode -er ge sig god tid, ta det lugnt; nu om -er nu för tiden -e itr längta, sträva; närma sig, nalkas; ~ til ende lida mot slutet -es|løs a rastlös, nervös, orolig, ivrig, be-ställsam stunget se stinge stup [u] -pen -per stomp -e're tr

stompera stutflag tvärskuren, rektangulär flaggastutgarn

stutgarn, F ligge (sove) pa ~ sova

med kläderna på stut|{hingst avelsliingst -hoppe

avelssto -teri' ~et ~er stuteri stuv||e tr 1 kok stuva 2 stuva, packa ihop; ~nde fuld proppfull -holt ~et ~er ei. ~ & stuvningsgods, bäddning under lasten sty£ [sdyg'] a 1 ful, vederstygglig, motbjudande 2 svår, besvärlig; stygg, elak

styk||ke [sdøg'a] I ~r 1 styckfe], bit; et ~ mad en smörgås; et ~ med ost en ostsmörgås; et ~ tid någon tid; et godt ~ vej en bra bit; blæse noget et ~ strunta i ngt; gå i -ker gå sönder, [om [-talare]-] {+tala- re]+} komma av sig; der går ingen -ker af ham for det det tar han ingen skada av 2 räkneuppgift, problem 3 pjäs, skådespel 4 [hand]duk; kolde -ker kallt omslag II tr, ~ sammen sammanfoga, sätta ihop; ~ ud dela, skifta, ut-stycka-salg detalj-, minut|handel stylte [y] I -n -r stylta II itr gå på stvltör; ~ sig op uttrycka sig uppstyltat (högtravande) stymper [øl -en -e 1 stackare, krake 2 klåpare

styne tr beskära, toppa, kapa

1 styr [sdy'r], et larm, oväsen; låve (hotåe) ~ föra oväsen

2 styr [sdy'r] -et - styre; gå over ~ gå omkull, gå om intet; sætte over ~ för|lora, -slösa

styre I -t -r styre[lse] II tr styra; ~ hus for en hushålla för ngn; få sin lyst -t få sitt lystmäte -fje[de]r zool stjärtpenna -liste ledskena, gejd [på skjutdörr] -lse 1 styrelse; forsynets ~ försynens ledning 2 gram rektion -pind rorpinne; styrspak -r styresman, ledare; rorsman, körsven styring styr|ning, -ande, -sel;

tabe -en förlora herraväldet styrke [y] I -n -r styrka II tr styrka, stärka-lse förstärkning, stärkande; vederkvickelse -prøve kraftprov; duell, tvekamp; hållfasthetsprov

s tyrkne [y] I tr göra starkare II

itr bli starkare styrt [y], et, pl. - 1 lutning 2 fall, stört I ning, -dykning 3 störtsjö; kold[t] ~ kall dusch -bombe|-maskine störtflygplan -e tr itr störta, rasa; ~ af sted rusa iväg; ~ død om falla ned död; ~nde överväldigande, oerhörd; gøre ~n-de lykke göra stormande lycka; ~nde grinagtig makalöst rolig -e|bad dusch -e[færdig a fallfärdig; färdig att störta (digna) -e|gods & störtlast -flyver stört-bombare styrvol't -en -er 1 [sjags] kortspel 2 hacka, småkort stædig [ö] a envis, trilsk; [om häst] istadig -hed envishet

1 stække tr beskära, förkorta; ~ vingerne klippa vingarna; ~ i væksten hämma i växten

2 stække tr stacka

stæmme tr 1 stanna, stämma [vatten, blod]; spärra, hejda; ~ op dämma upp; ~ for brystet göra beklämd 2 pressa, trycka, spänna 3 lyfta 4 göra hål [med [-stämjärn]-] {+stäm- järn]+} -jærn stäm-, hål| järn - værk damm, fördämning stænder se stand

1 stænge -t -r hö]skulle, -ränne

2 stænge I -1 -r tvärslå, bom; avspärrning II tr stänga, regla, bomma till

stæng'Hel -[ellen -ler stjälk, stängel -ei I brand bot Eslags] sotsvamp -ei[orm zool Eslags] rundmask -eljspire knopp -el|stykke bot mellanled, internodium stænger se stang stæn'k -et - stänk, droppe -e I tr bestänka, stänka ned; ~t lätt berusad II itr stänka, dugga -e|kost vigvattenskvast -regn duggregn stænte -n -r [kliv]stätta

1 stæ'r, en bot se star

2 stæ'r, en läk starr

3 stæ'r -en -e stare S-e|kassen 'Starholken', öknamn på Det kongelige Tealers i Köpenhamn 'Ny Scene'stærk

stærk a stark, kraftig, hållbar; häftig; ~ feber hög feber; gå for -t gå för fort; det var et -t stykke! det var det värsta! stævn [sdæu'n] -en -e stäv; skyde (gå) over ~ göra god fart

1 stævne [æu] I -t -r stämma, möte, sammankomst; tävling; sætte en ~ stämma möte med ngn II tr [in]stämma,

kalla att infinna sig

2 stævne [æu] itr & ei. poet stäva, sätta kurs, styra kosan

3 stævne [æu] tr beskära, toppa, tukta

stævnemøde [avtalat] möte, träff stævning jur stämning stø'b, sætte i ~ lägga i blöt [om korn som skall mältas ei. frö som skall sås]

støb||e tr gjuta -e|jærn gjutjärn, tackjärn -er gjutare -eri' ~et ~er gjut eri -ej ske stöpslev -ning gjutning

1 stød [sdø'ö ei. sdøö(')] -et [--[träd]-] {+- [träd]+} stubbe

2 stød [sdø'ö ei. sdøö(')] -et - 1 stöt, knuff; skarv, lapp; et godt ~ en bra bit (stund); det er den slags ~ verden giver sådan är nu världens gång; tage -et af ta emot första stöten; være i -et [sport.] vara i form 2 stöt ljud (jfr støtte) -e tr itr stöta, knuffa, skaka; sticka; stånga; [om frukt] pressa; ~ an stöta mot, bryta mot; väcka anstöt; ~ op til gränsa till, ligga intill; ~ [ud] til leda till, utmynna i -er 1 mortelstöt 2 åld kyrkstöt; en gammel ~ en gammal stofil -pude buftert -tand bete, huggtand

støj [sdoi'] -en bråk, larm, oväsen, buller -dæmper störningsskydd -e itr föra oväsen, larma, stoj a, glamma -fri a ljudlös; störnings-fri -sender störningssändare st&kker -en -e zool taggmakrill stønne [ö] itr stöna -n s stönande stø'r [0] -en - ei. -e[r] stör [fisk,

jfr slang] størkn[|e [ö] itr tjockna, levra sig,

koagulera, stelna -ing stelnande, koagulering

størrelse [ö] stor|lek; -het, mängd, myckenhet, format, omfång; være på ~ med vara ungefär lika stor som; en underlig ~ en konstig prick

støt [sdøt'] a adv stadig[t], säker [t]; lugn, stadgad; oavbrutejn, -t; det kan du være ~ på det kan du vara säker på

støtte [0] A -n -r 1 stöd; pelare; stod; staty, monument 2 hjälp, [under]stöd B I tr [under]stödja II itr vila, luta; ~ på benene stå på benen III rfl, ~ sig til luta sig mot, vila på -melding [kortspel] bud som höjer medspelarens bud -stav stav, bildl stöd

støv [sdø'v] -et 1 damm, stolt; ryste -et af sine fødder skudda stoftet av sina fötter, bryta upp; tørre ~ af dammtorka; -ets dr 70 år 2 frömjöl -bold röksvamp -briller skyddsglasögon -bærer se följ -drager bot ståndare -ei tr itr damma; • ~ af dammtorka II 1 itr jakt ströva 2 tr itr söka, leta. snoka -e|klud dammtrasa -ejkost sopborste -er ~en ~e stö-vare -et a dammig -fang bot märke -fnug dammkorn -frakke dammrock -gran dammkorn -knap bot ståndarknapp -korn dammkorn; pollenkorn -kølle pollenmassa

støvle [öu] I -n -r känga, stövel; lange -r stövlar; [iron.] en god ~ så gott som ingenting II itr stövla

støvllregn duggregn -regne itr dugga -sky dammoln -suger dammsugare -tråd bot ståndar-sträng -vej bot pistill

1 stå [sdå'], gå i ~ [av] stanna, köra fast; sætte i ~ stanna

2 stå [sdå'] stod [sdo'(ö)l stået itr stå, stanna; bestå, vara; ~ af stiga (sitta) av; ~ af vejen gå ur vägen; ~ bag en stå bakom (understödja) ngn; så det -r efter så det förslår, i högsta grad; ~ for: xstående

förestå, leda 2 motstå 3 vara förestående, vara att vänta; ~ frem framträda; visa sig; sticka fram; lade ~ hen låta vara, lämna oavgjord; ~ igennem genomgå, klara; ~ ind i vognen stiga upp i vagnen; ~ ind mod land styra mot land; ~ inde for svara lör, gå i god för; ~ op stiga (gå) upp; ~ over hålla -ut, uthärda, klara sig genom; ~ over for stå inför, möta; ~ på' hålla på, vara; ~ sammen passa ihop, harmoniera; lade skægget ~ låta skägget växa; lade ~ til ta risken; ~ til søs lägga ut, gå till sjöss; det -r til dig det beror på dig; ~ tilbage stå kvar, återstå; bli efter, vara underlägsen; ~ ud stiga av; sticka ut (fram); ~ ud af sengen stiga upp [ur sängen]; ~ [si£] ved tjäna på, dra nytta

av; ~ ved vidhålla, stå fast vid -ende a ständig, permanent; ~ souper gående bord

ståhej [sdo-, sdålhai'], en bråk, oväsen; stor ~ for ingenting mycket väsen för ingenting stål [sdå'l, i sms. äv.sdol'-] -et stål stålampe bordslampa stål||orm kopparorm, ormslå -sneppe zool kustsnäppa -tov stålwire

ståflsted ståndpunkt -tagfat [slags springlek] rymmare och fasttagare -trold fasttagare [i ståtagfat] s. u. = svar udbedes om svar an-hålles, o. s. a. subsisten's -en [livs]uppehälle, utkomst -løs a utan existensmedel

succedere [sugsede'ra] tr efterträda; ärva succes [sygse'] -en [-e'an] -'er

[-e'ar] succé, framgång suder [ö] -en -e zool sutare suffiks [-figs' ei. -fegs'] -et -er suf-lix

suffisance [-sang'sa] -n 1 vederhäftighet, soliditet 2 självtillräcklighet

suffløkasse sufflörlucka

sug [su'(y)], et sugning-e tr itr su-

ga; ~ [på] labben ha det smått, suga på ramarna -e|glas koppglas suite [svid'a] -n -r svit, tölje, följd suk' [o ei. å] -ket - ei. högt. -ke suck; ikke forstå et ~ inte förstå ett ord sukat [suka't] -en suckat sukke itr sucka -n 5 suckande sukker [o ei. å] -et socker; hugget ~ bitsocker -bøsse sockerdosa -godt karameller -roe sockerbeta -stads snask-tøj sötsaker-varer sötsaker, konditorivaror sukre [o ei. å] tr sockra sul [su'l] -et 1 sovel, köttmat 2 F hull; få ~ på kroppen få kött på benen

1 sule [u] -n -r åld pelare, stolpe

2 sule [u] -n -r zool havssula (jfr

sål)

sulej|fad köttfat -mad kött, sovel sult [sul't] -en hunger, svält -e itr tr svälta, hungra -e|føde, være sat på ~ vara satt på svältkost -en a hungrig sum [som' ei. såm'] -men -mer summa; i en ~ kort sagt, med ett ord

1 summe [o ei. å] tr, ~ op summera, lägga ihop; sammanfatta; ~ sig op hopa sig, stiga

2 summe [o ei. å] rfl, ~ sig samla (hämta) sig; tänka eiter, fundera

3 summe [o ei. å] itr surra, brumma, sorla -n surr[ande], sorl, mummel -tone tel svarston

sump [som'p ei. såm'p] -en -e kärr, mosse, träsk -et a sumpig -feber malaria

1 sund [son' ei. sån'] -et -e sund; S-et Öresund; nu er alle -e lukkede nu är allt hopp ute

2 sund [son' ei. sån'] a frisk, kry, sund, nyttig, hälsosam; ~ sans sunt förnuft

sunde [son'a] rfl, ~ sig samla (hämta) sig; tänka eftef, fundera sundhed hälsa; drikke på ens ~ [åld.] dricka ngns skål - s {kommission hälsovårdsnämnd -s|-

lære hälsolära, hygien - s [pleje hälsovård -s|plejerske sköterskasundhedspoliti

vid barnavårdscentral -s|politi hälsovårdspolis -s|styrelse medicinalstyrelse -s)vedtægter pl hälsovårdsstadga sunget se synge sunket se synke

suppe [sob'a ei. såb'a] -n -r soppa;

legeret (jævn) ~ avredd soppa suppeda's bildl gyttja, dy; være i en slem ~ vara riktigt i klistret suppevisk knippa grönsaker [som

kokas i soppa], sopprötter suppleringsvalg fyllnadsval suppone're tr åld anta, förutsätta suppure're itr vara sig

1 sur [su'r] a sur; fuktig; skämd; besvärlig, tråkig; se -t til rynka på näsan åt

2 sur [sor' ei. sur'] adv, løbe ~ i ta fel på, inte kunna hålla reda på; det løber ~ for en det går runt lör ngn

surmule itr t jura, göra sura miner

1 surre [o ei. u] itr surra, brumma

2 surre [o ei. u] tr surra [fast] surren surr[ande]

surring [fast]surrande suse [u] itr 1 susa, brusa, sorla, vina 2 rusa, jaga; have -nde travlt vara mycket jäktad 3 s vira -buk-ser pl vida knäbyxor; byxkjol -n sus[ande], prasslande sut [sut'] -ten -ter 1 dinapp, 'tröst' 2 pl tofflor, kippande skor 3 sup-ut, fyllbult 4 drag, bloss [på ei- • garrett] -te itr tr suga, dia; F pimpla -tejflaske diflaska sva'b||er ~en ~e vfc- svabel, svabb -re tr skura, skrubba, svabba svagelig [7] a klen, ömtålig -hed

svaghet, klenhet svag||hjernet a -hovedet a enfaldig

svaj [ai'] a böjlig, smidig; rank -e I itr svaja, svänga [runt] II tr låta svänga -er ~en F springpojke -e|rum svaj-, sväng|rum -rygget se svejrygget

1 svale -n -r svala

2 svale I tr avkyla; -s svalna II itr svalna -drik läskedryck

svale|[klire zool skogssnäppa - re-

de svalbo -utt, almindelig ~ skel-ört; lille ~ svalört sval||hed svalka -ing avkylning; svalka svampet a svampig svandt se svinde svane -n -r svan

1 svang' -en hålfot

2 svang', gå (være) i ~ vara i svang (utbredd, gängse)

3 svang' a inskrumpen; tom, omatad, utan kärna [om ax]

4 svang se svinge

svang'er a 1 havande 2 full, fylld; svällande, frodig -skab havandeskap - skabs j afbrydelse fosterfördrivning

1 sva'r a åld svår, tung, väldig

2 sva'r -et - svar; bekræftende (benægtende) ~ jakande (nekande) svar; ~ udbedes (s.u.) om svar anhålles (o. s. a.) -e tr itr svara; ~ til: i motsvara, passa till 2 [an]svara för; ~ sig betala (löna) sig; ~ regning motsvara förväntningarna; ~ skat betala skatt; ~ enhver sit fullgöra [alla] sina förpliktelser

svårligen adv åld svårligen svartbag [måge] zool havstrut

1 sved se svide o, svie II

2 sved [sve'ö] -en svett -e itr tr svettas; avsöndra; det har jeg svedt ud det har jag glömt; ~ ud af sippra ut ur

sveden [ö] a 1 svedd, [vid]bränd (jfr svide) 2 slug, förslagen, illistig svedig [ö] a svedt a svettig svej [ai'] se svaj -e se svaje svejf||e [ai] tr driva (hamra, utskära) i svängda, bågiga linjer -ning utskärning, båglinje svejrygget a svankryggig svejs [ai'] -en jakt blod svejse [ai] tr svetsa -jærn väll-järn

svejshund spårhund svejsning [ai] svetsning Svejts [svai'ds] Schweiz s-er ~en ~e schweizare s-isk a schweizisk svelle -n -r syll, sliper svend [svæn'] -en -e gesäll; åldsvendestykke

affärsbiträde; s ven; som herren er så følger ham [hans] -e sådan herre sådan dräng -ejstykke gesällprov svensk [svæn'sk] I a svensk II et

svenska [språket] svenske -n -r zool grönfink svensker -en -e svensk svenskharve klösharv Sverrig [svær'i] Sverige sveske -n -r sviskon, katrinplommon

svibjel [svi'b(a)l] ~[e]len -ler blomsterlök; hyacint

svide [ö] sved [sve'ö] svedet tr sveda, bränna; ~ til en vålla ngn smärta (obehag, förlust) (jfr svie

n)

svie I -n sveda; ~ og smerte sveda och värk II sved [sve'ö] svedet ei. svie t itr svida; det vill ~ til ham det skall han få sota för svig [svi'y] -en svek, falskhet, bedrägeri -agtig [-ag'di] a svekfull -e sveg [sve'y] sveget tr svika, bedraga -ejfuld a svekfull sviger||datter [svi'(y) ar-, vard. svi'r-] svärdotter -fader svärfar -inde [svi(y) aren 'a] ~n ~r svägerska -moder svärmor -søn svärson

svigte [svegd'a] I tr svika; ~ farve inte bekänna färg II itr utebli, dra sig undan; [börja] ta slut -n uteblivande; avfall; prisfall -nde a svikande; ~ helbred vacklande hälsa svik [svek'] -ken -ke tapp, svicka

1 svikke [sveg'a] tr [till]spetsa [häst skosöm]

2 svikke [sveg'a] tr reva segel [på väderkvarn]

svik||kel [sveg'(a)l] -[ke]len -ler 1 kil [på strumpa], svickla 2 ark svickel3 bot ensidigt knippe -kel|-strømpe genombruten, mönstrad (broderad) strumpa svikmølle [sveg-] [i kortspel] saxande; bildl rörelse fram och tillbaka; cirkelbevis; det er en ren ~ det ena drar det andra med sig svime se besvime

svim|jle [svem'la] itr få svindel, bli

yr, hisna; det ~r for mig jag blir yr -lende a hänförande, extatisk; kolossal -m'el a yr -mel[hed] yrsel, svindel svi'n -et - svin -agtig [-ag'di] a

grisig, smutsig svind [sven'] -et förlust, minskning, svinn; förtvinande -e svandt svundet itr för {svinna, -fly-ta, -gå, krympa, minska, avtaga; svundne dage flydda dagar svind||el [sven'(a)l] svindel, bedrägeri (jfr svimmelhed) -le itr svindla, skoja -ler ~en ~e svindlare, bedragare svindsot lungsot -tig a lungsiktig svine [svi'na, i sms. äv. svin'a-] I itr vara smutsig (grisig) II tr, ~ noget til smutsa (söla, grisa) ner ngt -binde tr binda till händer och fötter; bildl förlama, paralysera -børste svinborst -dreng svinaherde -fedt ister -held tur, llax -heldig a, være ~ ha bondtur -hold svinfskötsel; -besättning -kam kok fläskkarré -kotelet fläskkotlett -mikkel [skällsord] gris -mælde bot gårds-molla -mælktidsel bot mjölktistel -stald svinhus -sti svinstia -streg gemen handling -trug grisho

sving [sveng'] -et - 1 sväng[ning], släng; krök, kurva; tur, strövtåg 2 fart, energi; sætte i ~ sätta i gång 3 vändning, omsvängning 4 [finare] prägel, [högre] kvalitet, flykt 5 handtag -e ~de ~t (vanl. itr) ei. svang' svunget (vanl. tr o. rfl) I tr itr svänga, svinga II rfl, ~ sig svänga sig; ~ sig op stiga, komma sig upp; ~nde bräddiull, rågad; svungen svängd, buktad, rundad -ejfeber undulerande feber

sving [ei [sveng'al] -[e]len -ler 1 svängel [på vagn] 2 pump vipp 3 bot svingel; dårrepe svingj|e|rum svängrum -fjeder vingpenna -fuld a 1 schvungtull, sublim 2 bräddfull -hjul sväng-, balans^hiulsvingle

svingle [svengla] itr ragla, vackla; slingra

svingning svängfning], växling svingom [svengom'], en svängom svinke [svengga] I -n -r sväng, omväg, avvikelse, utflykt II itr svänga, svaja, svansa -ærinde avstickare, avvikelse, exkurs svi'nsk a smutsig, grisig; oanständig

svip [svep'], en ei. -et, pl. - 1 lätt smäll, klatsch 2 ögonblick; i et ~ i en handvändning 3 tur, [liten] resa, titt -pe I tr smälla, slå, svepa till II itr, ~ hen til nogen hälsa på ngn i förbifarten -tur avstickare, tripp

svi'r -en festande; dryckeslag; det er en ren ~ det är ett sant nöje -e itr rumla, supa, festa -e|bro-der festprisse, dryckesbroder svirp [i] -et - snärt, svidande pisk-rapp -e I tr snärta, svepa till, piska; sveda II itr 1 svida; ~nde kulde bitande kyla 2 fräsa 3 ~ forbi stryka (glida) förbi svirre [i] itr surra; vina, vissla; svärma, cirkulera svitse [i] tr kok bryna svog|er [svå'yor] ~[e]ren -re svåger svoren [o] a svuren (jfr sværge) svovl [svou'l] -et svavel -brin'te

svavelväte -ei tr svavla II itr F svära, förbanna -et a svavel |-aktig, -haltig - pøl svavelsjö svulme [u] itr svälla, svullna;

bildl jäsa, pösa -nde a fyllig svumme [o ei. å] tr [be]stryka,

vitlimma svundet se svinde svunget se svinge svup' [o ei. å] -pet - plums; knall, smäll; i en ~ i en handvändning -pe itr plumsa, smälla, smacka svæk||ke tr försvaga, nedsätta; mattas; [om pris] sjunka, gå ned -kel se för|svagning, -sämring, nedsättning -ling sjukling, klen person

svælg [svæl'y] -et - svalg; avgrund -e I tr svälja II itr frossa; ~ i

hänge sig åt, njuta av; ~nde bottenlös, gapande

1 svæ'r -en 1 svål 2 [gräs] matta

2 svæ'r a tung, tjock, korpulent; massiv, grov, kraftig, våldsam; svår, besvärlig; det var -t det var det värsta (jfr svært)

sværd [svæ'r] -et - 1 svärd; styrte sig i sit ~ kasta sig på sitt svärd 2 & svärd, läbord [på flatbottnade fartyg för att hindra avdrift] -dannet a svärdlik -havre plymhavre

sværge [yl svo'r svoret tr itr svär(j)a; avlägga ed (jfr 2 bande)', ~ til noget tro blint på ngt; svoren edsvuren; svorne venner trogna (såta) vänner, stallbröder svær||hed tyngd, täthet; fetma; våldsamhet; besvärlighet »industri tung industri -lemmet a grovt byggd svær'm -en -e svärm; folksamling, hop -e itr svärma; festa, supa -er svärmare, drömmare -erisk a svärmisk, drömmande, överspänd

svæ'rt adv 1 tungt 2 mycket, högeligen; ~ slidt starkt sliten; ~ flink väldigt duktig; trænge ~ til ha starkt behov av

sværte [svæ'rdo ei. svær'da] I -n -r [blank-, tryck]svärta II tr [-[ned]-svärta-] {+[ned]- svärta+} sværvægt tungvikt svæ'v -et - 1 tagelplym 2 plankton -e itr sväva; flyg göra glidflykt -ejbane linbana -e|f lyvemaskine segelflygplan -e|fod daktyl -en svävning -e|plan segelflygplan svø'b -et - 1 linda; ligge i -et ligga i sin linda 2 bot svepe

1 svøbe tr linda; ~ ind svepa in (om); ~ om sig svepa om sig, pälsa på sig

2 svøbe -n -r piska, gissel; plågoris, hemsökelse

svøb||elsebarn lindebarn -ning lind|ning, -or

svømme [ø] itr simma; [om [-boxare]-] {+boxa- re]+} vara groggy; ~ ovenpå flyta ovanpå; ~ over svämma över;svømmeblære

være ude og ~ [bildl.] komma för långt ut, vara ute på hal is; -nde varer flytande varor [som befinna sig ombord på fartyg] -blære simblåsa -hal simhall -pige sim-m|erska, -arflicka -r simmare; flottör -sele simgördel syd [syö'] -en söder; ~ for söder om -bo sydlänning -bredde sydlig bredd

syde [sy:Ö3] itr tr koka, sjuda; väsa, fräsa sydefter adv söderut

1 sy'den södern; det varme ~

2 sy'den s sjudande, väsande syd||fra adv söderifrån S-havet

Söderhavet S-ishavet Södra is-havet S-korset Södra korset -lig a sydjlig, -ländsk; i det ~e i södern sy'dning kokning syd||over -på adv söderut sy'erske sömmerska syg [sy'(y)] a sjuk; melde sig ~ sjukskriva sig; være ~ efter längta efter -dom sjukdom - doms | tegn symtom -d oms | tilfælde sjukdomsfall

syge [sy'(y)a] -n -r sjukdom -hus sjukhus, lasarett -kost diet -leje sjuk|bädd, -säng; sängliggande i sjukdom -lig a sjuklig -liste sjuk journal; være på ~n vara sjukskriven -meldt a sjukskriven -passer sjukvårdare -pleje sjukvård -plejerske sjuksköterska -seddel sjuk-, läkar|intyg -stol rullstol -stue sjuk|rum, -sal -vat bomull

sygne [sy(y)'na] itr, ~ hen tyna bort, försvagas, mattas; sloka, börja vissna sylljomfru åld sömmerska -kurv sykorg

sy'l -en -e syl; -e F pengar, slantar -blad sylört syld [syi'] -en -e[r] syll, bjälke [till underlag]; stenfot; bildl [-grundval],-] {+grund- val],+} bas sylf||e [y] ~n ~r sylf, luftande -ide [-i'öa] ~n ~r sylfid syller [søl'ar] pl solv [i väv] sylt [syl't] -en -e saltäng; låg

strand som översvämmas vid högvatten (jfr syltetøj) sylte [y] I -n -r [press] sylta II tr sylta (koka) in; safta; F lägga på hyllan -tøj sylt -tøjs|glas syltburk

syn [sy'n] -et - syn; besiktning; utsikt; [pl. -er] syn, hallucination; [ude] af -e ur sikte; lige i -et mitt i synen; tage -et fra skymma, ställa i skuggan; for et -s skyld för syns skull, pro forma; få ~ for sag[e]n få svart på vitt [på ngt] synd [søn'] -en -er synd; det er ~ for ham det är synd om honom; han skal ikke dø i -en han skall inte undgå sitt straff, han skall få veta sanningen -e itr synda -er ~en ~e syndare -erinde [-aren'a] ~n synderska synderlig [søn(')3rli] a adv [-synnerligfen],-] {+syn- nerligfen],+} särskil|d, -t syne [y] I tr syna, besiktiga, värdera II itr vara (bliva) synlig; se ut, ta sig ut; ~ af noget ta sig något ut

synes [y] syntes syntes dep o. opers 1 synas; det ~ så det tycks så 2 tycka, mena; jeg ~ (det ~ mig) jag tycker 3 ~ om tycka om synge [0] sang' sunget itr tr sjunga; ljuda, klinga

1 syning sömnad; läk sutur, söm; gå op i -en gå upp i sömmen

2 syning syn, besiktning synk||e [0] sank [sang'k] sunket I

itr sjunka, sänka (sätta) sig, gå ned, falla II tr svälja, sluka; han kunde knap ~ en dråbe han kunde knappt få ned en droppe -e|fri a osänkbar -en s sjunkande -ning sjunkande; sättning; svälj-ning

synsforretning besiktning sy'nsk a visionär, klärvoajant syns||kreds synkrets, horisont -mand besiktningsman -måde sätt att se, uppfattning -punkt synpunkt-sans syn[sinne] -vidde synhåll sypige sömmerska syre I -n -r 1 kem syra (jfr ilt) 2 botsyreballon

syra II tr göra sur; bringa att jäsa -ballon damejeanne med syra -salt rost-, bläck|pulver syr'ne I tr göra sur II itr surna, jäsa

sys||le itr syssla -sel I -[sé]len -ler syssla, sysselsättning II -[se]let -ler distrikt [i en äldre, på Island o. Färöarna bevarad indelning] -sel I mand slags landsstatstjänsteman [på Island o. Färöarna] systue syateljé sytten [sødn] räkn sjutton sytøj sömnad, syarbete syv [syu'1 räkn sju; ~ lange og ~ brede en hel evighet -ende räkn sjunde; til ~ og sidst när allt kommer omkring -er ~en ~e sjua; linje sju -kant sjuhörning -kan-tet a sjusidig -mileskridt pl sjumilasteg -tal 1 sjua [siffra] 2 eldgaffei; [lumpsamlares] hake; rage op med ~let samla avfall, bildl rota i smuts -ti räkn sjuttio Epå check o. d.; jfr [-halvfjerdsindstyve]-] {+halvfjerdsinds- tyve]+}

sæbe I -n -r tvål; blød (grøn, brun) ~ såpa II tr, ~ af såptvätta; ~ ind tvåla in, [bildl.] tvåla till -boble såpbubbla -kælder, fra den rigtige gamle ~ av den gamla, rätta sorten -ris visp, ris -skum tvål-lödder -skål tvålkopp -spåner pl tvålflingor -syder såpsjudare -urt såpnejlika -va[d]ske tr såptvätta i

1 sæd [sæ'6] -en -ev sed[vänja]

2 sæd [sæ'ö] -en säd, spannmål, utsäde -bille zool kornborrare

sæde [ö] -t -r säte, sits; hemvist; huvudkontor; skyde en hare i -1 skjuta en hare på sätet; høj i -t högdragen, hög av sig; komme till sätta sig -bad sittbad -gård säteri

sædelig [ö] a sedlig, moralisk;

dygdig, ärbar sædemand såningsman sædfim sädes|kropp, -cell sæd'skifte växelbruk sæd'||vane ~n sedvänja -va'n-lig I a [sed]vanlig II adv van-

ligen -va'nligvis adv vanligtvis, i regel

sæk' -ken -ke säck; købe katten i -ken köpa grisen i säcken -dyr manteldjur -ke|drejl -ke||lærred säckväv -ke[vædde]løb säcklöpning -sky stackmoln sæ'l -en -er säl; spættet ~ knubbsäl sælde [sæl'a] tr sålla, sikta -fuld

a överfull sælge [sæl'(y)a] solgte solgt tr sälja; -s vara till salu -brev köpekontrakt -lig a säljbar sælsom a sällsam, underlig sænk [sæng'k], bore i ~ borra i

sank; løbe i ~ sjunka sænk||e|kasse sänklåda, stenkista -ning sänkande; sänka, fördjupning

sæ'r a egendomlig, konstig, besynnerlig; vresig, sur -aftale särskild överenskommelse særde'les I adv särskilt, synnerligen, högeligen II a ovanlig, utomordentlig -hed, i ~ i synnerhet særegen [sæ'r-, sær'Je'yan] a säregen, egendomlig -hed egendomlighet

sær||eje enskild egendom [vid äktenskapsförord ei. boskillnad] -fred separatfred -hed underlighet, egendomlighet; vresighet, knarrighet særk' -en -e linn|e, -tyg særkende kännetecken, utmärkande drag særlig [sær'- ei. sæ'r-] a adv särskild, -t; lægge sig ~ efter specialisera sig på; % -t øjemed för särskilt ändamål sær|jling original, särling »melding extra kommuniké -præg särdrag, egendomlighet' -præget a särpräglad, individuell - ret privilegium -stilling särställning -syn sällsynthet; det er et ~ . . det är ovanligt (händer sällan) . . -tog extratåg

sæson [sæsong'] -en -er säsong sæt' -tet - 1 sätt, vis; uppträdande (jfr måde) 2 uppsättning, sats, garnityr; [om kläder] kostym,sætning

omgång 3 ryck, språng, hopp; det gav et ~ i ham det klack till i honom; i et ~ med ett hopp; i eet ~ med ett enda hopp sætning 1 sättning 2 sats, mening -slbygning satsbyggnad -s|emne ofullständig sats -sjled satsdel -s|række satsbindning -sltegn komma

sætte satte sat I tr sätta, anbringa; fastställä; antaga, förutsätta; anslå, taxera; ~ på assistenshuset pantsätta; ~ blomst blomma; ~ håiet lägga håret; ~ pris på sätta värde på; ~ tegn interpunk-tera; seet at antag att; ~ et bet± af amputera ett ben; ~ en fra bestillingen avskeda ngn; ~ penge i placera pengar i; ~ en op i gage höja ngns lön; ~ vand over sätta på vatten; ~ en plade på lägga på en [grammofonskiva; ~ sammen sätta ihop, utarbeta; ~ til: 1 tillfoga 2 lörlora; ~ til side lägga åt sidan; lägga av, spara; åsidosätta, försumma; ~ ud köra ut, vräka; ~ ud af kraft sätta ur kratt, upphäva II itr & sätta, stampa; ~ i løb börja springa; ~ ud [om motor] inte tända, krångla III rfl, ~ sig sätta sig, sjunka, klarna; ~ sig ud over sätta sig över -r 1 sättare 2 harhona -r|hund setter -skipper skeppare i kustfart

Sø' -en -er [sø'sr] sjö; sejle sin egen ~ klara sig själv; stikke i -en löpa ut, gå till sjöss; stikke til -s löpa ut; [om person] gå till sjöss, bli sjöman; så til -s! sablar! S-alperne Havsalperna -bad havsbad søbe tr äta med sked; de -r ikke godt kål sayyimen de komma inte bra överens -kål kålsoppa -mad supanmat, soppa sø||bred sjöstrand -brise havsbris sød [sø'9] a söt, trevlig, snäll, lydig, rar, behaglig; en ~ dreng en rar gosse; dufte -t dofta ljuvligt; en ~ lille hund en snäll liten hund; hævnen er ~ hämnden är ljuv; min -e pige min kära flicka;

sov -t sov gott; vær nu ~ var snäll -e tr söta, sockra -elig adv, sove ~ sova i allsköns ro (lugnt, ljuvligt) -græs mannagräs -hed söthet; behag[lighet], mildhet -laden a sötaktig, sliskig, sentimental -ladenhed tillgjordhet -lig se sødladen -me sötma; mildhet -suppe saftsoppa sø ||dygtig a sjö (duglig, -värdig -etat marin -gang sjögång søge [y] tr itr [be-, för] söka; lagsöka; ~ en skole gå i en skola; ~ om ansöka om; ~ til nogen ty sig till ngn -lys sökarljus -n s sökande -r sökare

søgn [soi'n] a socken, vardags-; de -e dage vardagarna -e|dag vardag søgning [y] 1 sökande 2 tillströmning [av kunder, gäster], efterfrågan; have god ~ vara mkt besökt (frekventerad) søgsmål åtal, stämning søgt a 1 sökt, tillgjord 2 eftersökt,

omtyckt, populär søhelt sjöhjälte

søjle [soila] -n -r 1 pelare, kolonn 2 stapel -fod kolonnbas -gang pelargång, kolonnad -hoved kapi-täl

søl|kabel undervattenskabel »kikkert marinkikare (jfr vandkikkert) søle A -n ei. -t smuts, dy, sörja, slask B I itr, ~ i vältra sig i II tr smutsa (jfr smøle)] ~ til smutsa ned -føre slaskigt väglag -ri' ~et smuts[ighet] -ta smutsig, slaskig sølle a ynklig, enfaldig, stackars;

futtig, lumpen sølv [søl', högt. sølv] -et silver -bakke silverbricka -blik silverbleck -er I glød blylglete, -oxid -hejre zool vit häger -kræ zool nattsmyg - mor silverbrokad - pop ~pen hist förvaltare av det kungliga silvret -tøj bordssilver, silversaker

sø]|løjtnant [underlöjtnant vid

marinen -løve sjölejon 1 søm [söm'] -met - spik; slå -met på hovedet träffa huvudet på spikensøm

2 søm [söm*] -men ~me söm, fåll; & nåt; läk sutur; se noget efter i -mene syna ngt i sömmarna sømand sjöman -s|knude sjömansrosett -s|sang sjömansvisa -sjtøj sjömanskostym sømbeslået [ö] a spikbeslagen

1 sømme [ö] tr spika

2 sømme [ö] tr sömma, fålla

3 sømme [ö] rfl, ~ sig passa sig,

a'passande, anständig -lighé^Panstärid1 gliet", "ärbårfiet sømrokke [ö] zool knaggrocka søn [ö] -nen -ner son søndagstillæg söndagsbilaga sønden [søn'an] I södern II a adv sydlig, södra; ~ for söder om -fra adv söderifrån -vind sunnan sønder [søn'r] adv sönder, itu; slå ~ og sammen krossa i småbitar -flænge tr slita i stycken ^sønderjyde inbyggare i Sønderjylland

sønder I {knuse tr [för] krossa -knust a nedbruten, förkrossad -lemme tr stycka; ~nde kritik nedgörande (dräpande) kritik -lemmelse styckning

1 søndre [søn'ra] a sydlig

2 søndre isø'n(d)ro] tr dela, [-[av]-söndra,-] {+[av]- söndra,+} slå sönder

søn||lig [ö] a sonlig -ne|datter sondotter -ne|kone sonhustru -nejsøn sonson -nefsønssøn sonsonsson -nike [sön'iga] ~n åld [i tilltal] unge vän

sø|{nælde zool sjöanemon -nål zool kantnål -papegøje lunneiågel -pindsvin zool sjöborre Søren [ö], for [syv] ~ för katten, för tusan; slå til ~ roa sig, festa Sørensen, Hr. ~ Medelsvensson s ør g I {e [sör(y)a] tr sörja; ~ for at sköta om att, laga att -e|bind sorgband -elig a sorglig, bedrövlig -e|pil tårpil -e|rand sorgkant -modig [sörymo'öi] a ve-, sorg]modig, melankolisk -mun-ter a sorglustig, tragikomisk søskende [søs'gana] pl syskon -barn syskonbarn; vi er ~ vi äro kusiner

sø||slange sjöorm -spejder sjöscout

søst||er [0] -eren -re syster -erlig a systerlig

sø||stykke marinmålning -stærk a 1 sjö|duglig, -värdig 2 [om [-människor]-] {+män- niskor]+} vcere ~ tåla sjön bra -syg a sjösjuk - syge sjösjuka - tulipan zool havstulipan -uhyre havsodjur -ulk 1 zool rötsimpa, ulk 2 sjöbjörn -vant a sjövan søvn [söu'n] -en sömn; dysse i ~ vagga i sömn; vække op af -e väcka ur sömnen -drukken a sömnig, dåsig; yrvaken -dyssende a sövande -e I tryne sjusovare, latmask -gænger sömngångare -ig a sömnig søi|værn sjöförsvar, marin -værts

I adv sjö|ledes, -vägen II a transporterad sjövägen -øre näcköron [snäcka] -ørn havsörn

1 så [så'] tr så

2 så [så'] se se

3 så [så:, so:, efter föreg. itj. so] itj se så!, verkligen!

4 så [so, så'] adv så; ikke ~ meget som ~ inte ett dugg; nå ~ jaså; ja, hvad ja, än sen?; ~ som ~ lala) si och så, inte något vidare, någorlunda

5 så [so, så'] a sådan; i ~ henseende i det avseendet

6 så [så'] -en -er dial så, bunke, balja, pyts

sådan [sod'an, sod'(a)n] I a sådan; ~ noget något i den vägen

II adv så, på det viset, så där; — / så!, så där ja!; ikke ~ at for-stå missförstå mig inte; nå iaså, på det sättet!; ~ og ~ [på] det och det [sättet]; ~ set på sätt och vis, på det hela taget

såerle gulärla

såfrem't konj ifall, om, såframt såga'r adv åld till och med sågu' [kort u] itj sannerligen, minsann (vanl. sgu) såkaldt [so'-] a så kallad såkorn utsäde

så'l -en -er [fot-, sko]sula -bænk solbänk, fönster listsåledes

således [so'leöas] adv så, på så sätt, såluDda; således, alltså sålegænger b älgångare såmaskine såningsmaskin såmænd [somæn'] adv minsann, verkligen, nog; ja, ~ ja visst, jo vars

så'ning sådd

så'r I -et - sår II a högt, poet 1 så-rad, lidande, öm 2 ömftålig], retlig 3 smärtsam

1 såre tr såra

2 såre adv mycket, i hög grad; ~ mange synnerligen många; ~ meget synnerligen mycket; han bad så ~ han bad så enträget; Eåld.] så — jeg kommer så snart jag kommer

såsæd utsäde

så't -en -er [vid klappjakt] del av jaktområde som avdrives i ett sammanhang, drevområde

T

ta'b -et - förlust -ei tr förlora; ~ af syne förlora ur sikte; han er ikke tabt bag af en vogn han är inte dum; jeg har tabt meget for ham han har sjunkit i min aktning; give tabt ge tappt, ge upp; ~ i kampen förlora slaget; uret ~r 2 min. om dagen klockan saktar sig två minuter om dagen; ~ vejret tappa andan II rfl, ~ sig förlora sig, försvinna, dö bort; blekna, magra; försämras, falla av, deklinera tabel' -len -ler tabell; den lille ~ multiplikationstabellen; den store ~ fortsättning av d:o t. o. m. 10 x 20; regne med den store ~ röra sig med stora tal taber -en -e, være en god ~ bära sin

förlust väl ta'bgivende a förlustbringande tableau [tablo'] -et -er tablå tablet' -ten -ter tablett, pastill ta'bs||konto förlustkonto -liste förlustlista, lista över döda och sårade

taburet' -ten -ter taburett taf||fel -[fe]let -ler taffel; hæve -let resa sig från bordet -fel|and zool brunand -fel I salt bordssalt -fel|-ur pendyl -fel |vægt taffelvåg 1 tag [ta'y, tay'] -et - tag, grepp; handlag, talang; medfødt ~ på anlag för

2 tag [ta'y] -et -e [ytter]tak (jfr loft)

taganlæg takträdgård

tage [ta'ya, ta, ta'] tog [to'] taget I tr ta[ga]; [kunna] rymma; ~ Amerika ta in (hora på) Amerika [radio]; ~ af

bordet duka av; ~ hatten af ta av sig hatten; lade sig ~ af låta fotografera sig; ~ for gode varer ta på allvar; ~ fra hinanden plocka sönder, ta itu; ~ vejret frä en komma ngn att tappa andan, göra ngn mållös; ~ en i en løgn komma på ngn med en osanning; han måtte ~ sine ord i sig igen han fick äta upp sina ord; ~ imod fornuft ta skäl (reson); ~ flaget ned hala ned flaggan; kunne ~ det op med kunna tävla med

II itr taga, röra; resa, fara; ~ af avtaga, minska; [i kortspel] kupera; ~ af for ge lä mot; ~ af sted ge sig av; ^ bort resa bort; ~ fra et sted lämna en plats; -r De med? följer ni med?; ~ på öka i vikt; ~ til tilltaga, öka; ~ til udlandet resa utrikes; ~ tilbage resa tillbaka, återvända; ~ ud fara ut

III rfl, ~ sig af ta sig an, ta hand om, vara orolig för; ikke ~ sig af inte bry sig om, inte fästa sig vid; ~ sig i det hejda sig, hålla inne; det -r jeg mig let det oroar jag mig således

således [so'leöas] adv så, på så sätt, såluDda; således, alltså sålegænger b älgångare såmaskine såningsmaskin såmænd [somæn'] adv minsann, verkligen, nog; ja, ~ ja visst, jo vars

så'ning sådd

så'r I -et - sår II a högt, poet 1 så-rad, lidande, öm 2 ömftålig], retlig 3 smärtsam

1 såre tr såra

2 såre adv mycket, i hög grad; ~ mange synnerligen många; ~ meget synnerligen mycket; han bad så ~ han bad så enträget; Eåld.] så — jeg kommer så snart jag kommer

såsæd utsäde

så't -en -er [vid klappjakt] del av jaktområde som avdrives i ett sammanhang, drevområde

T

ta'b -et - förlust -ei tr förlora; ~ af syne förlora ur sikte; han er ikke tabt bag af en vogn han är inte dum; jeg har tabt meget for ham han har sjunkit i min aktning; give tabt ge tappt, ge upp; ~ i kampen förlora slaget; uret ~r 2 min. om dagen klockan saktar sig två minuter om dagen; ~ vejret tappa andan II rfl, ~ sig förlora sig, försvinna, dö bort; blekna, magra; försämras, falla av, deklinera tabel' -len -ler tabell; den lille ~ multiplikationstabellen; den store ~ fortsättning av d:o t. o. m. 10 x 20; regne med den store ~ röra sig med stora tal taber -en -e, være en god ~ bära sin

förlust väl ta'bgivende a förlustbringande tableau [tablo'] -et -er tablå tablet' -ten -ter tablett, pastill ta'bs||konto förlustkonto -liste förlustlista, lista över döda och sårade

taburet' -ten -ter taburett taf||fel -[fe]let -ler taffel; hæve -let resa sig från bordet -fel|and zool brunand -fel I salt bordssalt -fel|-ur pendyl -fel |vægt taffelvåg 1 tag [ta'y, tay'] -et - tag, grepp; handlag, talang; medfødt ~ på anlag för

2 tag [ta'y] -et -e [ytter]tak (jfr loft)

taganlæg takträdgård

tage [ta'ya, ta, ta'] tog [to'] taget I tr ta[ga]; [kunna] rymma; ~ Amerika ta in (hora på) Amerika [radio]; ~ af

bordet duka av; ~ hatten af ta av sig hatten; lade sig ~ af låta fotografera sig; ~ for gode varer ta på allvar; ~ fra hinanden plocka sönder, ta itu; ~ vejret frä en komma ngn att tappa andan, göra ngn mållös; ~ en i en løgn komma på ngn med en osanning; han måtte ~ sine ord i sig igen han fick äta upp sina ord; ~ imod fornuft ta skäl (reson); ~ flaget ned hala ned flaggan; kunne ~ det op med kunna tävla med

II itr taga, röra; resa, fara; ~ af avtaga, minska; [i kortspel] kupera; ~ af for ge lä mot; ~ af sted ge sig av; ^ bort resa bort; ~ fra et sted lämna en plats; -r De med? följer ni med?; ~ på öka i vikt; ~ til tilltaga, öka; ~ til udlandet

resa utrikes; ~ tilbage resa tillbaka, återvända; ~ ud fara ut

III rfl, ~ sig af ta sig an, ta hand om, vara orolig för; ikke ~ sig af inte bry sig om, inte fästa sig vid; ~ sig i det hejda sig, hålla inne; det -r jeg mig let det oroar jag migtagetage

inte för; ~ sig sammen rycka upp sig, lägga manken till; ~ sig godt ud se bra ut tagletage vindsvåning tagfat [tafat'], lege ~ leka tafatt tagllhave takträdgård -kammer vindsrum -rør [blad]vass -sten takjpanna, -tegel tagåre akteråra taille [ta'j] -n -r se 1 talje

1 tak' -ken -ker 1 tagg, udd, kugge, tand 2 pl horn [på hjortdjur] 3 pl hemorrojder 4 pl tandning [på frimärke] (jfr 2 tag)

2 tak' -ken - tack; mange ~! tack så mycket!; ~ for sidst tack för senast; sige en ~ for sidst [bildl.] ge ngn betalt för gammal ost; tage til -ke med hålla till godo med; ellers ~ ! [iron.] tack så mycket; ~ skæbne! se skæbne

1 takke tr tanda, udda

2 takke I tr tacka; -t være tack vare II itr, ~ af avsäga sig, ta avsked

takkeklap -pen -per bot ryss 1 gubbe, -kål

tak I kel -kelet -ler & tackel, talj a takkelage [-a'Jo] -n & tackling, rigg

takkemål [er] tandningsmätare

takket a taggig, tandad

takl lie tr & tackla, rigga; tagla

-ing tackling taknemm'elig a tacksam -heds|-

gæld tacksamhetsskuld tak'ning tandning [på frimärke] taks -en -er idegran (jfr grævlingehund)

taksa -en -er -bil droskbil, taxi -meter droske droskbil -tion [-Jo'n] värdering -tor [-a'tor] ~en ~er värderingsman takse'rlle tr värdera, uppskatta -ing taxering

takskyldig a tack skyldig, förbunden

takst -en -er taxa, tariff, avgift -pligtig a avgiftsbelagd takstræ idegran taktstok taktpinne tal' -let [tal'aö] - tal, antal; siffra;

gram numerus; tre i -let tre till antalet; holde ~ på hålla räkning på -adverbium räkneadverb tale I -n -r tal, samtal; få en i ~ få tala med ngn; falde i -n avbryta; høre ~ om höra talas om II ta'lte tait itr tr tala; det kan jeg ~ med om det vet jag besked om; ~ over sig försäga sig; ~ ens sag föra ngns talan; ~ sammen tala (prata) med varandra -evne talförmåga -fod, være på ^ med upprätthålla vänskapliga förbindelser med, vara [flyktigt] bekant med-lidelse talfel -maskine fonograf; bildl prat-makare -måde talesätt, uttryck, fras; forslidt ~ banalitet; \tomme~\ ~r tomma fraser talent [talæn't] 1 -et -er talang, begåvning, fallenhet 2 -en -er talent [mynt]; [bibi.] de betroede -er de anförtrodda punden talellr ~en ~e talare -redskab talorgan -rør talrör; ropare

1 talje -n -r figur, liv; ~ som en hveps getingmidja

2 talje -n -r & talj a, block taller'ken -en -er tallrik -række

tallrikshylla talymenneske siffer-, räknelkarl -mæssig a siffermässig, numerär talon [talong'] -en -er talong tal||ord räkneord -rig a talrik -række talserie ta'lsmand talesman tait, talte se tale, tælle tam' a tam; foglig, medgörlig tam'bur -en -er trum|ma, -slagare

(jfr entré) tam'p -en -e 1 tamp, sladd; dagg; prygel; -en brænder det bränns; det er der, -en brænder det är där skon klämmer 2 stor, kraftig person, bjässe -e tr 1 prygla 2 splitsa [tågända] tamper][dag hist fastedag [fyra ggr

årligen] -ret hist domstol som sammanträdde på tamperdagene och dömde i äktenskapsmål tampon [-ong'] -en -er tampong tand [tan'] -en tænd'er tand; kugge; mine tænder løber i vand det vatt-tandbrud

nas i munnen på mig; skifte tænder ömsa tänder; føie en på tænderne känna ngn på pulsen -brud ~det tandsprickning -bæger bot bonässla

tan[d]e [tan'o] -n -r snopp, skarn

[på ljusveke] tandet a tandad

tandjhjul kugghjul -hjuls|kasse växellåda -kim pulpa T-kysten Elfenbenskusten -lyd dental -pine tandvärk -pleje tandvård -række tandrad -skifte -skiftning tandömsning - stikker tandpetare -sæt tandgård

1 tang' -en tæng'er tång [verktyg]

2 tang' -en bot tång tange -n -r landtunga, näs tangilen's ~en ~er -en't ~en ~er

tangent

tangHsnarre zool tångspigg - spræl ~len ~ zool tejstefisk -urt hot luddmolla tank [tang'k] -en -e ei. -s tank, cistern; bensin |pump, -station; stridsvagn tanke -n -r tanke; avsikt; bildl aning, obetydlig mängd; kødet har en ~ köttet är en smula ankommet; komme i -[r] om komma att tänka på -navn abstrakt substantiv -spring avvikelse [från [-ämnet],-] {+äm- net],+} exkurs -sprog sentens, aforism -torsk blunder, lapsus -udveksling tankeutbyte -vægtig a tankediger, idérik tankpasser bensinstationsvakt tan't, en ei. et flärd, fåfänglighet tantalise're tr pina, plåga [eg.

med tantaluskval] tante [-3] -n -r moster, faster, tant tap' -pen -per tapp, bult, stift,

plugg; utväxt tape't -et -er tapet; bringe på -et

ta upp, föra på tal tapilhane vattenkran -pe tr 1 tappa [vatten]; läk punktera; ~ for blod åderlåta 2 hop-, in |tappa [om snickare] tappenstreg -en ^ tapto 1 tarantlel' -\e\len -[e]ler tarantel [spindel]

2 tarantel' -len tarantella [dans] tar'm -en -e tarm -betændelse

tarmkatarr -slyng ~et tarmvred tar'v, et ei. en behov, intresse, fördel, nytta; varetage ens ~ bevaka ngns intressen -elig a 1 enkel, anspråkslös, vardags- 2 tarvlig, dålig, gemen -elighed 1 enkelhet, anspråkslöshet; spis middag hos os i al ~ ät middag hos oss i all enkelhet 2 tarvlighet taske -n -r 1 väska, påse 2 slinka, slyna -krabbe [ätlig] krabba, krabbtaska -n|spiller taskspela-re, trollkonstnär -røver väsktjuv tast||atu'r ~et klaviatur -e ~n tangent

ta'ter -en -e tattare -kvinde tat-

terska tatove're tr tatuera tatte tr, ~ ål meta ål med mask

utan krok tav se tie tave -n -r fiber

1 tavl [tau'l] -et - 1 ruta, [-[vägg]-fält;-] {+[vägg]- fält;+} platta, flisa, parkettstav 2 åld brädspel

2 tavl [tau'l] -et tågvirke; skibet gik under med top og ~ fartyget gick under med man och allt

tavle [au] -n -r platta, skiva, [honungs]kaka; plansch, kopparstick; tabell; svart tavla, griffel-, anslags I tavla; altartavla (jfr billede, maleri)', komme på den sorte ~ komma på svarta listan; ~ til indsamling [insamlings] håv; en ubeskreven ett oskrivet blad -sten skiffer

tavlet [au] a rutad; ~ gulv parkettgolv

tavs [tau's] a ty s t [låten], ordkar g tavse [au] -n -r tafs [i fiskredskap] tavshed tyst|nad, -låtenhet; påbyde ~ äska ljud; ~ loves diskretion utlovas taxa -en -er -bil se taksa 1 te' -en -er te; tynd ~ svagt te; lade -en trække låta teet stå och dra; en køn kop ~ [bildl.] en snygg historia, en skön rörate

2 te' rfl, ~ sig bete sig, uppföra sig; bråka

teatjer [tea'dar] -[e]ret -re teater; gä i -ret gå på teatern; låve ~ förställa sig -gal a teaterbiten -gænger teaterbesökare -plakat teateraffisch te||avl teodling -dyrker teodlare tegl [tai'1] -et - tegel; stryge ~ slå tegel -hængt a tegeltäckt -værk tegelbruk tegn [tai'n] -et - tecken, märke; skiljetecken; sætte ~ interpunk-tera -e tr itr teckna, rita; ~ godt lova gott, vara lovande; ~ til at arta sig till att, lova att -e[bestik ritbestick -e|blok skissbok -e|bog 1 ritbok 2 plånbok 3 åld anteckningsbok -e|bræt ritbräde -ejfilm tecknad film -e|papir ritpapper -er tecknare; [mönster]ritare, des-sinatör -e [stift häftstift; säll ritstift -e I stub stomp -e|stue rit [kontor, -sal -e[time teckningslektion -ing teckning, ritning -skrift chifferskrift -sætning interpunktion

teint [tæng], en hy; lægge ~ sminka

sig, göra 'make up' tejne [ai] -n -r ryssja tejste [ai] -n -r zool tobisgrissla te I kedel tekittel

tekst -en -er text; læse en -en läxa upp ngn

tekøkken kokvrå (jfr temaskine) telefon||bog telefonkatalog [delad i navnebog, abonnentförteckning, o. fagbog, yrkesregister] -boks telefonhytt -dame telefonist -gaffel telefonklyka -håndbog telefonkatalog -isk a adv telefon-, per telefon -pæl telefonstolpe -rør telefonlur - skab telefonkiosk -snor apparåtsnöre telegraf||bestyrer telegrafkommissarie -væsen telegrafverk telt -et -e tält -e tr itr tälta »lærred tältduk -pløk tältpinne temaskine tekök, samovar temmelig adv tämligen, rätt; ~ godt [betygsgrad, motsv.] BC

te'n -en -e slända, spole; [-[metall]-stång,-] {+[metall]- stång,+} ten tene -n -r ryssja, mjärde tennisketsjer tennisracket tepotte tekanna

termi'n -en -er betalningstermin, förfallodag (jfr semester, skolehalvår) - s [ydelse amortering ter'min[us, en, pl. -i [fack]term

1 terne -n -r zool tärna

2 terne -n -r åld poet tärna, tjänsteflicka

3 terne -n -r fyrkant, ruta

4 terne -n -r tern [i lotteri] ternet a rutig, rutad terning tärning

terpe tr plugga, traggla; ~ noget igennem med en plugga i ngn ngt -ri' ~et plugg, drill terrain [-ræng^ se terræn terrasse [-sa] -n -r terrass terræn [-ræng'] -et -er terräng, mark, område -løb terränglöpning -øvelse fälttjänstövning terts -en -er ters terzet' -ten -ter mus tersett tese se tcese te 11 si tesil -ske tesked test[ament]e're tr testamentera tete (tete) [tae'd(a)] tät; tage -n gå i

täten, ta ledningen tevarmer te|hätta, -huva tg = temmelig godt [betygsgrad

motsv.] BC thi(') konj ty ti' räkn tio

tid [ti'ö] -en -er tid [punkt]; tidvatten; gram tempus; for -en för närvarande; forud for sin ~ före sin tid; fra ~ til anden då och då; i rette ~ i rätt [an] tid; i den senere ~ på sista tiden; i sin ~ på sin tid; en ~ lang under någon tid; det er på høje ~ det är hög tid; somme -er då och då, stundom; akkurat til -en precis på minuten; til enhver ~ alltid; til sin ~ i sinom tid; til [sine] -er stundom -e|-havn tidvattenshamn -e|hverv tidevarv

tidende [ti'öano] -n -r 1 tidning (jfr avis) 2 underrättelse, nyhettidevande

tidevand[e] -[«]/ tidvatten tidig [ö] a färdig, mogen; upplagd, disponerad; hungrig (jfr tidlig) tidkort, en åld tidsfördriv tidlig [ö] a adv tidig[t]; i morgen-~ i morgon bittida; ~ og silde bittida och sent -hed brådmognad

tidløs -en -er bot tidlösa tids adv, ~ nok i tid, tids nog tid8||alder tidevarv, period »bindeord temporal konjunktion -bøjning gram konj ugation tidse [tis'a] -n -r bot havtorn, finnbär

tid8|el [tis'al] -[e]len -ler bot tistel tidsfæste tr datera tids||nok adv se tids -ord verb -punkt tidpunkt -regning tideräkning -rum tidrymd -spilde tidsförlust - spildende a tidsödande -svarende a tidsenlig, modern -tavle kronologisk tabell tidt se tit

tie tav [tau'] tiet itr tiga; ti stiVlel var tyst!; ~ stille med noget hålla tyst med ngt tiende I -n -r tionde II räkn tionde ti'er -en -e tia [sedel; [-spårvagnslinje];-] {+spårvagns- linje];+} tiotal tiere tiest komp, superi oftare,

oftast [av tit] tigge [teg'a] tr Hr tigga -r tiggare tigret [ti(:)yraö] a tigerfläckig, tigrerad

tikant tiohörning -et a tiosidig tikke [teg'9] itr ticka til [tel', vard. te', kort e] I prep till; et værelse ~ gaden ett rum åt gatan; være ~ møde vara på sammanträde; ~ enhver tid vid varje tillfälle, alltid II adv till; gå ~ gå på (fortare), tillgå, åtgå; af og ~ då och då III konj tills tilbage [te(l)ba'ya] adv tillbaka, kvar, efter, åter; barn der er ~ efterblivet barn; blive ~ stanna kvar; lade ~ at ønske lämna övrigt att önska -betale tr återbetala -blik återblick -fald återfall -gang förfall -holde tr kvarhålla; undertrycka -holden[de] a tillbakadragen, reserverad, åter-,

förbe|hållsam -kalde tr åter|kalla, -taga, ta tillbaka -kaste tr återkasta, reflektera -kobling återkoppling -komst återkomst -købsværdi återköpsvärde »levere tr återlämna »lægge tr till-ryggalägga; et -lagt stadium ett passerat stadium -lænet a tillbakalutad -rejse åter-, hemjresa -sende tr återsända -skridt steg bakåt; tillbakagång -slag bakslag; rekyl -tog återtåg -trukken a avskild, enslig; tillbakadragen -trækning reträtt -vej återväg -virkende a retroaktiv; gram re-flexiv; gensidigt ~ reciprok -vi-sende a 1 avvisande 2 gram relativ, reflexiv tilbede I |lse tillbedjan, dyrkan -r

tillbedjare, dyrkare; beundrare tilberede tr tillaga; bereda -lse

tillagning, beredning til I binde tr binda ihop (över), knyta till; med -bundne øjne med förbundna ögon til I bringe tr 1 tillbringa 2 leverera,

bära hem; frit -bragt fraktfritt til||bud erbjudande, anbud; utbud; ~ og efterspørgsel tillgång och efterfrågan -byde tr erbjuda tilbøjelig [te(l)boi'ali] a böjd, benägen, begiven -hed benägenhet, böjelse, anlag, fallenhet; tillgivenhet

tildanne tr forma, fasonera tildeling tilldel lande, -ning tildække tr täcka, hölja över tilegne [tel'aing] tr tillägna -lse

tillägnan[de] tilendebringe tr avsluta, fullborda tilflugts ||havn nödhamn -rum

skyddsrum -sted tillflyktsort tilflyde itr till | falla, -komma; lade nogen ~ meddelelse låta ngn få ett meddelande tilflytter nyinflyttad, nykomling tilforladelig [ö] I a pålitlig, tillförlitlig II adv säkert, visst, sannerligen; det er ~ sandt det är visst och sant tilfor'n adv tillförne, fordom tilforordne tr adjungeratilfreds

tilfreds [te(l)fres'] a belåten, nöjd; give sig ~ vara nöjd, lugna sig -hed belåtenhet, tillfredsställelse, trivsel

tilfurde adv till fullo, fullkomligt tilfæld lie [tel'fæl'a] ~t ~ fall, händelse, tillfällighet, slump; faktum; sjukdomsfall; anfall, attack [av sjukdom] (jfr lejlighed 3); for alle ~ för alla eventualiteter; i [et] hvert ~ i varje fall; for det ~ at (i ~ af at) ifall; ved et ~ av en slump;

1 bekræftende ~ i så fall; i nægtende ~ i motsatt fall -ig [te(l)fæl'di] a adv tillfällig, slumpvis (jfr midlertidig); ganske ~ av en ren slump

tilfæll'es adv gemensamt tilføj||e tr tilljfoga, -lägga -else -ende -ning tillägg tilfør||e tr tillföra, införa i, förse med; tillfoga; ~ protokollen ta till protokollet -ing -sel tillförsel; införande, anteckning tilgang ökning, till | växt, »strömning

tilgavns se gavn

tilgift påbröd (jfr tilgivelse); i ~ £å köpet

tilgitret a försedd med galler tilgive [tel'gi'(v9)] tr förlåta -lig [-gi'vali] a förlåtlig, ursäktlig -lse förlåtelse, tillgift tilllgroet a igen (grodd, -vuxen

-grænsende a angränsande tilgæng'elig a tillgänglig, åtkomlig, mottaglig; offentlig ~ öppen för allmänheten tilgå itr ankomma, ingå; tillgå tilhold, et 1 förständigande, åläggande, tillsägelse 2 tillhåll til||hugget a, ~ sten tuktad sten -hylle tr hölja över tilhæng, et 1 bihang 2 följe, anhang -er anhängare tilhører åhörare, lyssnare -kreds

auditorium til diset a isbelagd -kaste tr 1 kasta till; ~ en et blik ge ngn en blick

2 fylla igen - kende tr till | erkänna, -döma -kendegive tr tillkännagiva, kungöra -knappet a 1 knäppt 2 tillknäppt, reserverad

tilknyt||ning anknytning - te tr anknyta

tilkommende a blivande, tillkommande tilkøbsbillet tilläggsbiljett tilkør|e tr köra in [häst, bil]; frit -t

fritt hemkörd tillade tr tillåta, medgiva -lig [-[-la'-öali]-] {+[-la'- öali]+} a laglig, tillåt|en, -lig-lse till-låtelse, tillstånd tillempe tr an-, av (passa (jfr anvende)

tillid -en tillit, förtroende; nyde publikums ~ åtnjuta allmänt förtroende -s|hverv förtroendeuppdrag -s|mand ombud, representant, förtroendeman -vækkende a förtroendeingivande tillige [teli'(y)a] adv tillika til||liggende a angränsande, tillhörande -lokkende a tilldragande, inbjudande -lukke tr stänga till

tillæg -get - tillägg; tillbehör -ge tr tillägga, tillskriva; uppföda; søen er tillagt sjön är tillfrusen -sjdyr avelsdjur - s (fald genitiv -s (kalv påläggskalv -s|måde particip - s |-ord adjektiv tillært a inlärd; konstlad, tillgjord tilløb 1 till (flöde, -lopp, -strömning 2 [olycks]tillbud 3 början, antydan; spring uden ~ stående hopp; tage ~ ta sats -ende a, ~ hund kringlöpande (herrelös)hund -s(stykke teat dragplåster, kassapjäs

til||med adv dessutom, på köpet; ~ da så mycket mer som -melde anmäla -målt a tillmätt tilnavn öknamn

tilnærmeJllig [-nær'mali] a tillgänglig -lse [tel'-] härmande -lsesvis a adv approximativ[t] tilovers [-ou'ars] adv över, kvar; have noget ~ for nogen tycka om ngn; føie sig ~ känna sig överflödig (onödig) -bleven a överbliven tilpas [te(1)pas'] a adv lagom, passande, riktig; føie sig dårlig ~ må illa; være vei ~ vara kry; ilde ~ kuslig till mods; gøre ~ göra tillfredstilpasning

tilpas Ilning anpassning; acklima-tisering-nings|evne anpassningsförmåga -se tr anpassa; acklimatisera

tilplant||e tr plantera -ning plantering

til||rakke tr 1 misshandla 2 smutsa ned -rane rfl, ~ sig tillvälla sig -redt a, ilde ~ illa medfaren (till-tygad)

tilrejsende I a nyligen anländ II

5 resande, främling til||ret'telægge tr planera, organisera -ride tr rida in - rive rfl, ~ sig rycka till sig, bemäktiga sig -røget a inrökt

til||sagn löfte -sendelse sändning,

försändelse tilsidesætte tr åsidosätta, försumma -lse åsidosättande, försummelse tilsige tr 1 lova 2 kalla, [-[in]stämma-] {+[in]stäm- ma+} 3 ingiva -lse 1 löfte 2 kallelse, stämning [inför rätta]; inbjudan 3 ingivelse

tilIsigte tr åsyfta, avse; ~t avsiktlig -sikre tr tillförsäkra, garantera

tilska'dekom Ilmen a skadad -st

~en skada, olyckshändelse tilskikkelse skickelse; heldig ~ tur,

lycklig slump tilskud -det - anslag, bidrag tilskuer åskådare -plads [-[teater]-salong-] {+[teater]- salong+}

tilskynde [0] tr mana, egga, driva

på -lse tillskyndan, anstiftan tii||skøde tr jur överlåta - slag tillslående [på auktion], klubbslag tilslut||ning an-, till|slutning, instämmande; anknytning, fortsättning -te tr anknyta, ansluta til||sløre tr beslöja -snige rfl, ~ sig tillnarra sig -snit skärning, snitt, utformning tilslå tr, ~ en noget slå bort ngt åt ngn [på auktion] tilstand -en -e tillstånd, skick (jfr

tilladelse) tilstede tr tillåta, medgiva tilste'dekomst ankomst tilste'delig a tillåtlig

tilste de IIværelse - væren närvaro -værende a närvarande tilstopljning till|täppning, -stoppning, stockning -pe tr stoppa (täppa) till, täta; korka til||stræbe tr eftersträva -stræk'-

kelig a adv tillräcklig [t] tilstøde tr tillstöta, hända -nde a

1 angränsande 2 oförutsedd tilstå tr 1 tillstå, bekänna 2 bevilja, medgiva -else erkännande, bekännelse tilsvar ansvar -ende a adv motsvarande tilsyn tillsyn, uppsikt tilsy'ne||komst ~en plötsligt framträdande -ladende a adv [-skenbart]-] {+sken- bart]+}

tilsynsførende I a övervakande, vakthavande II s kontrollant, inspektör, üppsyningsman tilsyns I havende se -førende tilsætllning 1 till|sats, -lägg 2 förlust -te tr 1 till|sätta, -lägga 2 förlora tilså tr beså

tiltag initiativ, företagsamhet tiltage I itr tilltaga II rfl, ~ sig tillvälla sig tiltal I e I tr 1 tilltala; behaga 2 åtala; den -te svaranden II ~n 1 tilltal; give svar på ~ ge svar på tal 2 åtal; rejse ~ mod väcka åtal mot

tiltræde tr tillträda; anträda, börja; biträda, ansluta sig till-lse anträdande; tillträde; gillande tiltræk 11 ke tr 1 dra till sig, locka; attrahera 2 uppdraga, odla -ning dragning, lockelse; attraktion -nings|kraft dragningskraft, charm

til||trænge tr behöva -vant a invand, van; vanemässig -veje-bringe [-vai'a-] tr åstadkomma, [fram] skaffa - vende rfl, ~ tillägna sig tilværelse tillvaro ti'me -n -r timme; lektion; de små -r småtimmarna -lang a timslång timelig a timlig timeplan tidtabell; schematimes

times dep hända, vederfaras timevis adv per timme; timvis, i timtal

tin [ten'] -net [ten'aö] tenn tinde [ten'a] -n'-r tinne, topp, krön tinding [ten'eng] -en -er tinning tindre [ten'dra] itr tindra, gnistra tine -n -r träask, bytta tin'folie stanniol

1 ting [teng'] -en - sak, ting

2 ting [teng'] -et - 1 ting, domstolssession 2 motsv kammare [i riksdagen]

tinge [teng'a] I itr köpslå, ackordera, pruta II tr [på]tinga tinglig a jur saklig, sak-, real-tinglllyse -læse tr jur inteckna, lagfara

tings ||navn konkret substantiv

-ret jur sakrätt tingsted tingsställe tinke [tengga] itr dial klämta, klinga

tinksmed zool grönbena tin||mine tenngruva - støber tenn-gjutare

1 tinte [ten-] -n -r [färg] nyans, mellanton

2 tinte [ten-] -n -r zool blåsmask, dynt -ta dyntig; ~ so og skurvet orne kan bedst sammen lika barn leka bäst

tintøj tennsaker tip [tip'] -pen -per tipp, spets tiplloldefader [tib- ei. teb-] farfars (farmors, morfars ei. mormors) farfar ei. morfar »oldemoder farfars (farmors, morfars ei. mormors) farmor ei. mormor -tipoldefader farfars farfars far osv. [varje nytt tip- anger ännu en föregående generation] tirade [-a'öa] -n -r tirad tirre [i] tr reta, irritera -n retning,

irritation tirsdag [tir'sda] tisdag; hvide ~

fettisdag tiske [tes'ga] itr viska, tissla, tassla tispe [i] -n -r hynda; sköka tisse [i] itr kasta sitt vatten, kissa tit [i] adv ofta titalsystem decimalsystem

tiøre tioöring; nu faldt -n nu gick det upp ett ljus, nu begrep jag tiår årtionde

tjadyd'er [ö] -ret sladder, pladder -re itr sladdra, pladdra tjal'k -en -e flatbottnat fartyg tjan's -en -er F chans tjat' -tet - dask, lätt slag -te I tr daska till, slå lätt II itr söla, fumla tjavs [tjau's] -en -er [hängande] trasa, remsa, tofs -et a trasig, tovig, stripig, ovårdad, slarvig tjekker -en -e tjeck tjene [æ:] tr itr tjäna, förtjäna; være tjent med vara hjälpt med; hvormed kan jeg ~ Dem? varmed kan jag stå till tjänst? -r kypare, vaktmästare; betjänt; kirkens ~ kyrkans tjänare -r|skabet tjänstefolket -ste ~r [-tjänstgöring]-] {+tjänstgö- ring]+} -ste| karl dräng - ste | pige hembiträde, jungfru, tjänsteflicka tjenlig [æ:] a tjänlig, nyttig, användbar

tjenstUdygtig a tjänstduglig, vapenför -ivrig a nitisk -lig I a tjänste-; ad ~ vej tjänstevägen II adv i tjänsten -udygtig a icke tjänstduglig (vapenför) -udygtighedspas X frisedel tju'r -en -er tjäder (jfr tyr) tjæl'd -et - åld poet bonad, täcke; tält

tjære I -n tjära II tr tjära tjør'n [ö] -en -e törnbuske, hagtorn

1 to' -en [djur]hår, ull, fäll

2 to' tr tvätta; ~ sine hænder två sina händer

3 to' I räkn två II -en -er tvåa toast [to'st ei. taust] -en -er skål tobak' -ken -ker tobak -s|avl -s|-

dyrkning tobaksodling todenslager se totenschfceger to'er -en -e tvåa to I etages a tvåvåningstoft -en -er inhägnad hage, gårdsplats

tofte -n -r roddarbänk, toft tog [tå'y] -et - tåg; nå -et hinna med tåget; tage med -et åka tåg; stige ind i -et stiga på tåget -formand -fører tågmästare -plantogstamme

270

torsda g

[tåg]tidtabell -stamme tågsätt -standsning järnv uppehåll; trafikavbrott togt [o] -et -er färd, expedition, kryssning, raid -e itr göra en kryssning (expedition) toilet [toalæt'] -tet -ter toalett, w.c.

toilet [te] [toalæd'a] -[te]t -[te]r toalett [om klädsel] to I kimbladet a bot tvåhj ärtbladig

1 told [tol'J -en -e 1 kork, propp 2 årtull

2 told [tol'] -en -e tull -berigtige

tr klarera i tullen -beskyttelse tullskydd -bod tullhus -eftersyn tullbesiktning - er tulltjänsteman; bibi publikan -oplag tullnederlag tolerance [tolorang'so] -n tolerans tollekniv [o] slid-, tälj | kniv tom [tom'] a tom, blank; det -me

rum tomrummet tomandshånd, på ~ på tu man hand

tome [o] -n -r del, band, tom tomhjernet a tomhuvad, andefattig

tomme [o] -n -r tum tommelllfinger [o] tumme; han har ti -fingre han är förfärligt tafatt-tot [barnspr.] tumme tommeilstok tumstock -tyk a

tumstjock tom't -en -er öde-, brand|tomt (jfr grund)

tomægtig a bot tvåväldig tone [o] A -n -r ton; stemme -n ned. ta skeden i vackra handen B I itr tona; ~ frem uppenbara sig II tv, & ~ flag låta flaggan svaja, visa flagg; [bildl.] ikke ~ rent flag falsk flag) inte bekänna färg, dölja sin verkliga ståndpunkt -angivende a tongivande -arm ljud-arm [på grammofon] -film ljudfilm -stige tonskala - trin tonsteg tonløs a tonlös; obetonad top [o] 1 -pen -pe topp, krön, kam, hjässa, huv; blast; snurra

[leksak] 2 -pen -per tofs, plym -dykker zool skäggdopping -hejre zool rallliäger

topinambu'r -en -er jordärtskocka to'pisk a, ~ lægemiddel lokalt anbragt läkemedel topiljolle & toppgöling -lent ~en & topplänta -lom se topdykker -lærke tofslärka -mejse tofsmes -mål 1 råge 2 hög grad; til ~ på köpet -målt a rågad, höggradig; ~ frækhed höjden av fräckhet toppe itr kulminera toppes dep gräla; komme op at ~

råka i luven på varandra toppe 11 a försedd med spets (topp, tofs); rågad; kullrig; -de sten kullersten

topllreb & skänklin g -s|gast &

märsgast topstævne tr toppa, tukta, klippa

[träd] toradet a tvåradig torbist' [o] -en -er tordyvel torden [to'rdon, tor'don] -en åska, dunder -byge åskregn -kileåsk-vigg -røst mullrande röst - skrald åsk|knall, -skräll -skræppe bot pestrot -sky åskmoln -skylle [0] åskskur -svanger a åskdiger tordne [to'rdno, tor'dna] itr åska, mullra, dundra; det -r åskan går; -nde bifald bifallsstorm tormentil' [o] -len -ler bot blodrot torn [tor'n] -en -e tagg, törne; nål [i spänne] (jfr tårn)', en ~ i øjet en nagel i ögat -blad bot ärttörne -e|fuld a taggig T-e|ro'se Törnrosa -e|strøet a törnbeströdd -et a taggig - gyvel bot ärttörne -hale taggsvansödla -irisk zool hämp-ling

torni'st|er [o] -[e]ren ei. -\e\ret -re

ränsel, ryggsäck (jfr mulepose) torn||sanger zool törnsångare -skade törnskata -sneppe'morkulla -tap taggutskott [på [-ryggkota]-] {+rygg- kota]+}

tornyster se tomister torp [o] -en ei. -ei -er hist avsides liggande by, avgärdaby (jfr husmandssted)

torpe'do -en -er torped -rokke

zool darrocka -rør torpedtub torsdag [tår'sda] torsdagtorsk

torsk [o] -en - torsk; bildl dumbom; give en en på -en ge ngn en örfil -e|hoved dumhuvud, nöt -e|-mund bot gulsporre -et a dum som en torsk tort [o] -en oförrätt, förödmjukelse; ~ og svie lidande på grund av ärekränkning tortur [-u'r] -en tortyr torv [tor'(v)] -et -e torg (jfr tørv) -e|hal saluhall; frukt- o. grönsaksaffär -e|net torgkasse -e|stade torgstånd tosse [o] I -n -r tok[a], fåne II itr bära sig åt som en stolle -god a dum ofch beskedlig, god och enfaldig -ri' ~et ~er -streg dumhet, fånighet, tokeri -t a adv [-få-nig[t],-] {+få- nig[t],+} tokig[t]; en ~ rad en konstig prick; det er slet ikke så ~ det är inte så dumt (tokigt); han er ~ efter hende han är galen i henne

1 tot [tot7] -ten -ter {hår]tott, test, tuss; ryge i -terne på hinanden ryka i luven på varandra

2 tot [tot'] a adv styv[t]; hale ~ & styvhala

to'tal [kort o] tvåa; gram dualis tota'l||afholdsmand absolutist

-udsalg slutförsäljning totenschlæger batong to'ti [kort o] räkn tjugo (jfr tyve)

Epå check ei. postanvisning] totte||s [o] dep, komme op at ~ ryka

i luven på varandra -t a tovig touche [tu f] -n -r fanfar, tusch tournure [-y'ra] -n -r turnyr tout [tu] [term i 1'hombre] slam;

få ~ ta hem alla sticken tov [tou] -et -e tåg, rep -bane linbana

tov ||e [ou] tr garva -er gar vare

-ner garvare -ning garvning tov||trækkeri ~et -trækning

dragkamp -værk tågvirke tradske [träs'go] se traske traf se træffe

trafikministeriet motsv kommunikationsdepartementet' pheter officiellt ministeriet for offentlige arbejder3 -standsning trafikstopp trag%nt' -en -er farm dragant

tragedie [-ge'öia] -n -r tragedi tragt -en -e\r] tratt, lur

1 tragte tr sila, passera, filtrera, hälla genom tratt; ^ kaffe brygga kaffe

2 tragte itr, ~ efter efter | trakta, -sträva -n strävan

tragt||hat -svamp bot trattskiv-ling

train [træng] -et - träng; bantåg -e're tr dra ut på, förhala

trak se trække

traktement [-mang'] -et -er traktering, undfägnad (jfr dagpenge) traktørsted [sommar]restaurang,

[ut] värdshus

1 tralle -n -r ribba, spjäla; pl galler

2 tralle tr itr tralla, gnola -n s gnolande

trampe tr itr trampa, stampa -n

stampning, tramp [ande] tran' -nen [tran'an] tran, fiskolja; svede ~ bada i svett - dunk p 'malaj', handräckning trane -n -r trana -bær tranbär

1 trang' -en behov, nöd, brist; begär, lust; føie ~ til at ha lust att, vilja

2 trang' a trång, smal; hård, besvärlig; -e kår små omständigheter; -e tider svåra tider

trannet a tranig, oljig; härsken translatø'r -en -er tolk, översättare

translokation skolavslutning transmitte're tr överföra, [-[åter]-utsända-] {+[åter]- utsända+}

trapez [-pæds'] 1 -en -er gymn trapets 2 -et -er mat trapets

1 trappe -n -r zool trapp

2 trappe -n -r trappa; ned ad -n nedför trappan; rullende rulltrappa; være på -me vara i faggorna -afsats förstuga Ei trappa] -automat trappljus -gang trappa -gelænder trappräcke -løb trappavdelning [mellan två [-avsatser]-] {+av- satser]+} -trin trappsteg

trasak'ke tr p trakassera, plåga traske itr gå tungt, plumsa, vada (jfr. 2 trave)tratte

272

trit

tratte -n -r tratta trauma'tisk a sår-; ~ feber sårfeber

traurig [au, ou] a dyster, ledsam

1 trave -n -r [sädes]skyl, rök [= 20, 40 ei. 60 kärvar; jfr stabel j]

2 trave itr trava; traska -r tra-vare; gammel ~ utsliten kvickhet

travl [trau'l] a livlig, brådskande, jäktig; arbetsam; jeg har -t jag har bråttom-hed brådska, jäkt, fläng travløb trav [tävling] trawl [trå'l] -en ei. -et - trål -e itr

tråla -er ~en ~e trålare tre' räkn tre -benet a trebent -cif-ret a tresiffrig -cylindret a tre-cylindrig -delt a tredelad tredie [treö'jo] räkn tredje; den ~ sidste den tredje från slutet; den ~ største den tredje i storlek (i ordningen) -stand tredje ståndet, borgarståndet tredive [træö'(o)vo] räkn trettio; i -me på trettitalet - års | krigen trettioåriga kriget tredivte [træö'fdo] räkn trettionde tredje se tredie

tredækker 1 & tredäckare 2 zool dubbelbeckasin 3 grovt fel, dunderbock tre'er -en -e trea

tre ^(farvet a tr ef är gad -fod [kameralstativ -foldig a trefaldig -fol'-dighet tre|faldighet, -enighet -fork tregaffel -

gangsmaskine © trippelmaskin -holdsdrift arbete i tre skift -kant triangel -kantet a trekantig tremme -n -r ribba, spjäla, stegpinne; ruske i -me 'rista galler', sitta i fängelse -seng barnsäng [med spjälor] tren se trine

trende tr © varpa, ränna trense I -n -r träns II tr & tränsa treradåret a, ~ skib treroddare tres [tres'] räkn sextio; i -serne på sextitalet; mellan 60 och 70 år tresindstyve räkn sextio ['tre gånger tjugo'] tresse [e ei. æ] -n -r galon - ta galonerad

tre|]tal trea -ti räkn trettio Epå check o. d.; jfr tredive] -tommers a tretums tretten [æ] räkn tretton treven a trög, långsam, senfärdig treårskrigen dansk-tyska kriget

1848—50 triang|el [tri'ang'ol, kort i] -\e\len

-ler mus triangel (jfr trekant) tribune [-y'no] -n -r tribun, estrad tribut' [u] -ten -ter tribut triflli, en [dessert, motsv.] 'ängla-mat'

trikot [-ko'] -en [-ko'on] ei. - et [-ko'aö] -s [-ko'] ei. -'er [-ko'ar] trikå

triktrak, et [slags] brädspel

1 trille [i] I -n -r mus drill II itr mus drilla

2 trille [i] I -n -r trissa, trisshjul II tr itr rulla; [om tårar] tillra -bør skottkärra -bånd tunn-, rull|band

trimle [trem-] itr, ~ om trilla omkull

trimmlle tr trimma -ing trimning trin [trin'] -[n]et [trin'9ö] - steg; stadium; stå på et højt ~ stå på en hög nivå; tage to ~ ad gangen ta två steg i taget -bræt fotsteg [på vagn], plattform; anhalt, hållplats

trind [trin' ei. tren'] a rund, trind,

fyllig

trindt adv, ~ om[kring] lite varstans, runt omkring trine [tri'no] trinede ei. tren [tre'n]

trinet åld träda, stiga trinfølge gradvis följd; hierarki trinitatis søndag trefaldighets-

söndagen trip [trip' ei. trep'] I -pet - tripp, tur; litet steg II itj; ~ trap, træsko tripp trapp trull -madam bot hälleknopp -pe itr trippa; ~ af utålmodighed trampa otåligt

1 trisse [i] I -n -r trissa, block II tr trissa

2 trisse [i] itr, ~ af palira sig iväg; ~ rundt larva omkring

trit [trit'] -tet - steg; holde ^ hållatrivelig

jämna steg; komme ud af ~» komma i otakt triv||elig [i] a frodig, fyllig, knubbig, fetlagd (jfr hyggelig) -es dep frodas; lägga på hullet; [säll.] må gott, trivas (jfr hygge sig) -sel tillväxt, blomstring, välmåga (jfr velbefindende, tilfredshed) tro' I -en tro; trohet; på ~ og love på heder och samvete; min sannerligen! II a trogen, trofast; noggrann III tr itr tro; du kan ~ nej nej, aldrig i livet; ~ om igen ändra åsikt; jeg ~r ham ikke over en dørtærskel jag litar inte på honom en sekund trods [tros'] I -en trots; på ~ af (til ~ for) [i] trots [av]; byde ~ trotsa II pr ep trots -e tr trotsa -ig a trotsig, utmanande tro'ende, hans ord står til ~ man

kan lita på hans ord trofæ' -en ei. -et -er trofé trohjer'tig a trohjärtad, godtrogen

trold [trol'] -en -e troll; ~ i en æske gubben i lådan; kan

tæmmes Så tuktas en argbigga -e itr trolla -eri' ~et trolleri -hat flugsvamp -mand trollkarl -tøj otyg -urt bot kärrspira trolig I a trolig, sannolik II adv

trofast, troget, samvetsgrant trolje -n -r tralla, dressin trolo'velse trolovning tromle [å] I -n -r vält; vals, cylinder II

tr välta tromme [å] I -n -r trumma II itr trumma - sals | kunst hötorgskonst -stik[ke] trumpinne -syge vet trumsjuka trompet [-e't] -en -er trumpet -er <^->en ~e trumpetare tron||e I -en -er tron; frasige sig -en abdikera; støde fra -en avsätta II itr trona -frasigelse tronavsägelse -følge tronföljd -raner

troninkräktare, usurpator

trop' [o] -pen -pe X trupp, tropp; pl. -per trupper [om större [-förband]-] {+för- band]+} (jfr trup)\ holde ~ hålla jämna steg

tropeHdragt [o] tropikdräkt-feber malaria -klima tropiskt klimat -landene pl (-rne pl) tropikerna troppe itr, ~ op samla sig, skockas,

möta upp tropsfører troppchef; scoutledare tros [tros'] -set tross, bagage trosfælle [tro's-] tros|frände, -förvant

troskab [kort o] -en trohet trosse [o] -n -r tross, kabeltåg tros I sætning trossats, dogm true tr hota; hytta åt; ~ en på livet

hota ngn till livet -n hotelser truffet se træffe

trug [tru(y)'] -et [tru'(y)aö] - ei.

-e tråg, ho trukket se trække t[r]ummerum' [o ei. å] -men slentrian; det daglige •livs ~ vardagens enahanda trunte [o ei. å] -n -r 1 träd [stubbe,

-rot 2 liten tjock kvinna trup' [u] -pen -per trupp, [teatersällskap (jfr trop) trus'|el [u] -\e\len -ler hotelse trusser [u] pl korta byxor, shorts trut' [u], et tutande, trumpetande trutmund [u], låve ~ skjuta fram läpparna, se trumpen ut

1 trutte itr tuta, blåsa [i lur ei. horn]

2 trutte tr, ~ læberne ud tru ta, tjura, se sur ut

trut'vorn a surmulen, trumpen tryg' [0] a trygg -ge tr trygga prygle [-yy'-] tr itr tigga och be, bönfalla -ri' ~et enträgen begäran

tryk [trøk'] 1 -ket - tryck[ning]; press, tvång; betoning 2 -ket ei. -ken [bok] tryck, tryckning; gå i -ken gå till press; småt ~ liten stil -fod © pressarfot [på symaskin] -ke tr itr trycka, pressa, tynga; ~ en i hånden trycka ngns hand; ~ [blæk] af läska; ~ sig ved at gøre

noget ogärna göra ngt -ke|ma-

skine tryckpress -ken betryck, beklämning -ker boktryckare; dörrvred -keIsted tryckort -løs

a obetonad -lås tryckknapp -må-trykseksten

274

trængselsår

ler manometer -seksten [-[-sai's-d(a)n]-] {+[-sai's- d(a)n]+} F smocka trylle [y] tr trolla -drik troll-, kärleks I dryck -kunst trollkonst -ri' ~et ~er troll|eri, -konst træ' -et -er [træ'sr] trä; träd; det hænger ikke på -eme det växer inte på träd -bi zool ved-,trä|-stekel -borer zool skeppsmask -bul trädstam

1 træd|etö] -te -t ei. trådte [trod'a] trådt [trot'] tr trä[da] [tråd på en nål]

2 træde [ö] trådte trådt tr itr träda, gå, stiga, trampa; træd af I höger och vänster om marsch!; ~ an ställa upp; ~ dansen tråda dansen; ~ fejl snava; ~ fra dra sig tillbaka; ^ i det trassla in sig; ~ i spinaten trampa i klaveret; ~ indenfor komma in[om]; ~ itu trampa sönder; ~ om byta om fot; ~ en over tæerne trampa ngn på tårna; ~ vande trampa vatten -bræt -lad trampa, pedal -maskine symaskin -mølle trampkvarn -pude trampdyna

trædning tröskning [genom

trampning] træet a träig, träaktig, trådig træf' -fet - lyckträff, händelse, slump, tillfällighet -fe.traf' truffet I tr träffa [på], råk^ möta; ~ sømmet på hovedet slå huvudet på spiken; loddet traf ham lotten föll på honom II rfl, ~ sig

inträffa, hända, falla sig [väl]; det ~r sig heldigt det passar utmärkt -fer —'en träff; träffande anmärkning, kvickhet; succé; schlager -fe|tid mottagningstid -ning träffning træg [træ'v] a trög, slö, lat træhæl träklack

1 træk' -ken [luft]drag

2 træk' -ket - drag, penn-, schack-, anlets-, karaktärs | drag; utkast, skiss; fågelsträck; trick [i [-kortspel];-] {+kort-spel];+} i [eet] ~ i [ett] sträck, i följd

trækasse trälåda

træk||dyr dragarc -fugl flyttfågel trække trak' trukket tr itr draga,

hala, släpa, leda; spänna; gå och dra, flanera; have at -s med få dras med; ~ frisk luft hämta frisk luft; ^ renter löpa med ränta; skorstenen -r dårligt det är dåligt drag i skorstenen; ~ vand läcka; ~ vejret dra andan, andas; ~ af avfyra, skjuta; ~ en kniv af slipa en kniv; ~ an dra till (åt); ~ tiden hen förhala tiden; i kjole klä sig i frack; ~ i land [bildl.] slå till reträtt; ~ en op: 1 lura (skinna, skörta upp) ngn 2 liva upp ngn, göra ngn glad; det -r op til uvejr det drar ihop sig till oväder; garden har trukket op vaktparaden har marscherat upp; ~ over: 1 överdraga 2 dra förbi, gå över; ~ på årerne ligga hårt på årorna; ~ på skuldrene rycka på axlarna; ^ på benet släpa med benet; ~ perler på en snor träda pärlor på ett snöre (band); ~ [sig] sammen dra ihop [sig]; det -r sammen det mulnar; ^ til [om böld] mogna; ^ ud: i dra ut [på] 2 dröja, ta lång tid -evne -kraft dragkraft -nål trädnål -r gatslinka -vogn dragkärra træk||ning dragning -papir läskpapper -plaster dragplåster -tøs gatslinka -vind [luft]drag -vogn dragkärra trækølle träklubba træl' -len -le slav, träl -dyr lastdjur, bildl arbetsträl -le itr slava, träla -s a - som a arbetsam, tröttsam, besvärlig, ansträngande træløber zool trädkrypare træn [træng ei. træ'n] se train træne tr itr träna træne're se trainere

1 trænge tr itr tränga, pressa;

ind på en enträget uppmana ngn, ansätta ngn [med böner]; ~ en op i en krog sätta ngn i klämman

2 trænge itr, ^ til behöva -nde a fattig, behövande

træng's||el -[e]len -ler 1 trängsel

2 trångmål, motgång, nöd -elsjår

nödårtræorm

275

tur

træorm trämask træ'sk a slug, förslagen træske träsked træskhed slughet træ||sko träsko; gå i folk med ~ [pä] kunna ta folk -skærer trä-snidare -stød trädstubbe træt' a trött; ^ af trött på; kørt ~ tröttkörd -hed trötthet

1 trætte tr trötta; -5 tröttna

2 trætte -n -r träta, gräl -kær a grälsjuk, trätgirig

trættende a tröttsam; tråkig trættes dep gräla, kiva[s] trævl [træu'l] -en -er fiber, tåga; tråd; trasa-e I tr, <**> op rispa, repa upp; [bildl.] nagelfara, analysera sönder II itr, ~ ud bli nött, bli [tråd]sliten, fransa sig -e|krone gökblomster -e|mund lansettfisk -e|rod birot -et a trådig, senig; fibrös; trasig, fransig trøf|fel [0] ~[fe]len -ler tryffel trøje [oi] -n -r tröja; kofta; jacka; få en banket ~ få huden full med stryk; vove sin ~ våga sitt skinn trøjedu's [oi], på en ~ på måfå

1 trøske [0] -n läk torsk

2 trøske l -n mur ket trä; gå i ~ murkna II itr ruttna, murkna (jfr tærske) -t a murken

trøster [0] 1 tröstare 2 soffkudde, pöl; huvudkudde [på länstol] 3 snaps, styrketår trøstesløs a tröst-, hopp|lös trøstig I a förtröstansfull II adv förtröstansfullt; stadigt; troget

1 tråd [troö'] -det - steg; fotspår; trampa, pedal

2 tråd [trå'ö] -en -e sträng, garn, tråd; let (løs) på -en lätt på foten (tråden); hans liv hænger i en ~ hans liv hänger på ett hår; falde i ~ med passa bra ihop med, gå i stil med; slå på -en ringa upp [i telefon] -hegn ståltrådsstängsel -nudler pl vermiceller - spore 00 brudsporre

trådt trådte se træde tube -n -r tub

tuberkulosestation dispensär

1 tud [tu'ö], et, pl. - tjut, gråt; stikke i ~ börja gråta

2 tud [tu'ö] -en -e pip, tut, kran; [skämts.] stor näsa; få på -en få på nosen -brusk kannbrosk

tud||brøle itr tjuta -e itr tuta; tjuta; lipa; man må ~ med de ulve man er iblandt man får ta seden dit man kommer -en -eri' tjut; gråt -e|søren lipsill -e|vorn a grinig, gnällig

tudse [tus'o] -n -r padda -fisk zool

marulk - græs -siv bot kryptåg tue -n -r tuva, jordhög tuf' [u] -fen tuff

tugt [o ei. å] -en tukt; med ~ at melde med förlov sagt -e tr tukta, aga -else bestraffning -ig a tuk-tig, kysk, ärbar tull se tyl

tulle [u] -n -r liten flicka; -n lillan tumbet [o ei. å] a fjantig, tokig tumle [o ei. å] I tr tumla, styra II itr ramla omkull; stappla, ragla; larma, stoj a; ~ med brottas med, ta itu med III rfl, ~ sig tumla om, rasa -r zool tumlare tumling [o ei. å] 1 tumlett [duv-

ras] 2 tumlare, bägare' tummelum sk [o ei. å] a vimmel-kantig

tummerum' se trummerum tunfisk tonfisk

tung [tong' ei. tång'] a tung, svår; -t vejr kvavt väder; ~ om hjertet tungsint; det er den -e ende vi har tilbage vi ha det värsta kvar; have -t for at lære ha svårt för att lära

1 tunge [o ei. å] -n -r tunga; en glat r^j en hal tunga; række ~ räcka ut tungan; få ens ~ på gled lossa ngns tunga, få någon att tala

2 tunge [o ei. å] tr, ~ ud sy ut i uddar, langettera

tunge||bånd, godt skåret for ~et munvig, med gott munläder »færdighed talförhet tungilhed tyngd -hør a lomhörd -hørighed lomhördhet -nem a oläraktig, som har svårt för att lära -sin'dig a tungsint tur [tu'r] -en -e tur, utflykt, resa;turban

anfall [av smärtor], ryck (jfr held)] stå for ~ stå i tur; efter ~ i tur och ordning; en drøj ~ en svår prövning; vant till -en gammal och van; pengene er gået sig en ~ pengarna ha tagit slut tur'ban -en -er turban turde [tor(d)a] tør [tör'] turde turdet I itr våga, djärvas, töras II hj torde; det ~ være forkert det är nog fel

ture itr, ~ om (rundt) ströva (driva, ränna) omkring turki's [u] -en -er turkos tur'nips [u] -en - ro va, kålrot tur'nus [u], en klinisk tjänstgöring för cand. ei. stud. med. turteldue turturduva

1 tusch se touche

2 tusch se tusk

tusind [tu'san] räkn tusen -ben tusenfoting -blad bot vattenslinga -fold adv tusen gånger -fryd bot tusensköna -frø bot dvärglin -gylden bot arun tusk -et tusch [färg] tusk ||e itr tr byta, idka byteshandel, schackra -handel byteshandel

tusmørke -t halvdager, skymning tut' -ten -ter [finger]tuta; rulle

[mynt]; florettknopp tvandt se tvinde

1 tvang se tvinge

2 tvang' -en tvång - fri a enkel, anspråkslös; ~ påklædning vardagsdräkt -s|auktion exekutiv auktion -sjindlægge tr internera -s|-valg dilemma, bryderi

tve'bak -ken -ker 1 skorpa 2 Egam-maldags, klumpigt] fickur, 'rova' tve||bo bot tvåbyggare -delt a tu-

delad -dragt tvedräkt tvege (tveje) [tvaia] -n -r gaffelfor mig gren, klyka; hötjuga; vägskäl -8 dep dela (klyva, grena) sig tve||kulsur a, ~t natron natriumbikarbonat -kønnet a tvåkönad, hermafroditisk-lyd diftong-tand 1 bot plister 2 zool igelkottsfisk -tullet a hermafroditisk -tunget a 1 tvåtungad, lögnaktig, falsk 2

tvåspråkig -ægget [tveæ'gaö] a tveeggad tvinde [tven'a] tvandt tvundet tr

tvinna, sno tvine [tvi'na] itr gnälla, kvida, lipa

(jfr tæres hen) tvinge [tvengo] I tvang' tvunget tr tvinga II -n -r skruvtving

1 tvist [e] -en tvist, strid

2 tvist [e], et ei. en, pl. -er grovt bomulls I garn, -tyg

tviste [tvesda] itr -s dep tvista,

gräla, disputera tvivl [tviu'l] -en - ;tvivel; nære ~ om hysa tvivel om; være i ~ om hvad man skal gøre tveka om vad man skall göra; drage i ~ ifrågasätta -e itr tvivla; ~ om tvivla på -rådig a tveksam, villrådig-som a tvivelaktig, osäker -somhed osäkerhet, tvetydighet -s|tilfæl-de, i ~ i tveksamma fall tvundet se tvinde tvungen [o ei. å] a tvungen, påtvingad; onaturlig; ~ skolegang obligatorisk skolgång tvunget se tvinge tvæ'r a tvär, sur, envis -driver tvärvigg, tjurskalle -e tr röra ut, stöta sönder, mosa; bildl dra ut, spinna ut, tugga om -linie -mål mat diagonal; diameter -politik politiskt samarbete tvärsöver partigränserna -s adv, på ~ på tvären; & agten for ~ akterligare än tvärs; & foran for ~ för om tvärs; på kryds og ~ härs och tvärs; noget er kommet ham på ~ han har vaknat på fel sida; komme på ~ af korsa, komma i vägen för -sadel damsadel -sæk tvådelad säck

tvært' adv, bryde over ~ klippa av

betänkligheterna ty' itr, ~ til ta sin tillflykt till tyd [ty'ö] -en - mening, betydelse -e tr itr tyda; ~ godt for båda gott för; det ~r i samme retning det pekar åt samma håll tydelig [ö] a adv tydlig[t] tyende [ty'- ei. ty'-] -t - ei. -r tjänare, tjänstefolkTyge Brahes dag

Tyge (Tycho) Brahes dag olycksdag

tygge [y] tr itr tugga; ~ drøv idissla; ~ på fundera (grubbla) på -gummi tuggummi tyk [tyk'] a tjock, fet, knubbig; tät; den er for ~ det är för starkt (otroligt); gå gennem -t og tyndt inte vara rädd för någonting; følge no-gen i -t og tyndt följa ngn blint (i alla väder); smøre -t på bre på, överdriva -hovedet a tjockskallig -hud ~en ~er tjockhuding -hu-det a tjockhudad; förhärdad tykke [y], et tycke, smak tyk||kelse [y] tjocklek, omfång -kert -en -er tjockis -mavet a stormagad, bukig -mælk filmjölk, -bunke -ne itr tjockna, tätna, stelna; ysta sig -ning tät skog, snår; [snö]tjocka-sak~ken ~ke\r] tjockis, luns -skallet a tjockskalig (jfr tykhovedet) -steg kok fransyska -t|flydende a trögflytande, simmig tyl' [y] -len ei. -let tyll; en -s k jole en tyllklänning tylde (tylle) [y] tr hälla, slå; ~ sig

med i sig) bälga i sig tyl[v]t [tyl't] -en -er dussin, tolft tynd [tøn'] a tunn, gles; svag; slank, smärt; -t befolket glest befolkad; -t øl svagdricka -benet a med smala ben; innehållslös, tom; [om te, kaffe 3 svag -e tr, ~ ud förtunna, späda ut -slidt a tunnsliten; bildl utnött tyngllde [tøng'da] ~r tyngd -e itr tr vara tung, tynga [ned] type [typ'a, värd. ty'pa] -n -r typ tyr [ty'r] -en -e tjur tyran [tyran'] -nen -ner tyrann tyre tr plugga, stormläsa, knoga

(jobba) med tyrk [y] -en -er turk -e[r]tro fatalism; kritiklös (blind) tro tyr kis se turkis

tys [tys'] itj sch! -se tr itr hyssja; ~ på en nedtysta ngn tyttebær [y] lingon tyv [ty'v] -en -e tjuv

tyve räkn tjugo; sidst i -me i slutet

på tjugotalet tyve||knægt tjuv -koster pl tjuvgods

tyvende räkn tjugonde tyv||e|nøgle dyrk -eri' ~et ~er stöld -eri|forsikring inbrottsförsäkring -e|trækker F polis -te tr anklaga för stöld tæer se tå

tæft -en väderkorn, lukt; få -en af

få korn på, få nys om tæge [y] -n -r zool skinnbagge tægtedag jur åld rättegångsdag

1 tække, et behag, tycke (jfr tæppe)

2 tække tr täcka [tak] tækkelig a behaglig, prydlig, nätt,

proper

tække ||mand -r taktäckare tækkes dep behaga tækning taktäckning

1 tælle -de -t tr tälja

2 tælle taVte tal'ti tr räkna II itr räknas med, komma i betraktande; det -r ikke det har ingen betydelse

3 tælle -n talg -lys talgljus -pikker talgoxe -pås ljusstump, talgdank

tæll||er ~en ~e tälj are -ing räkning

tæmme tr tämja tænde [tæn'a] tr tända

1 tænder lykttändare; tändappa-rat

2 tænder pl se tand tænd||hætte tändhatt -ing tänd-

ning -stik ~ken ~ker tändsticka -stik|æske tändsticksask tænger se j tang tænk||e itr tr tänka; ~ sig om tänka sig för -e |evne tankeförmåga -elig a tänkbar -er tänkare -ning tänkande -som a tankfull, tänkande

tæppe I -t -r täcke, matta; bordduk; resfilt; ridå II tr, ~ af ta av överkast av säng -banker matt-piskare tærbe -n -r zool klorocka tær||e tr itr tära [på], förtära; frä-tærepenge

ta; utmatta; luften -ør luften suger (ger aptit); -es hen förtvina, tvina bort -ejpenge kostpengar, dagtraktamente -ing 1 lungsot 2 frät-ning, röstning 3 förtäring; man skal sætte ~ efter næring man måste rätta munnen efter matsäcken tærne se terne

tærsk pl smörj -e tr i tröska; ~ en igennem ge ngn ett kok stryk; ~ langhalm vara långrandig; Eäv.] ej få ngt för sitt besvär 2 klå [upp], ge smörj

1 tærsk I ei -\e\len -ler klappträ

2 tærsk I ei -[e]len -ler tröskel tærske]|maskine tröskverk -r

tröskare; æde som en ~ vara en riktig storätare -værk tröskverk tærte -n -r frukttårta tæse tr plocka, reda ut [ull] tæsk se tærsk

tæt' a adv tät [t], tjock[t]; ~ herved nära härintill; drikke ~ dricka mycket; holde ~ med noget hålla tyst med ngt; ~ op ad op til) tätt intill; ^ ved nära bredvid (tillhands) -bygget a undersätsig -ning 1 tätning, tilltäppning, packning 2 tät [små] skog, snår - te tr täta, täppa till -te|kam finkam tæ'v pl se tærsk

1 tæve I få på -n få på käften II tr slå, klå, ge på käften

2 tæve -n -r hynda, tik; slinka -hund tik

tø' I -en tö[väder] II itr tr opers töa, tina [upp] -brud plötsligt töväder; islossning tød[d'el -{dellen -ler prick [på [-bokstav];-] {+bok- stav];+} ikke en ~ inte ett jota tøf||fel [0] -\je]len -ler toffel -le itr,

~ af loma av, lunka bort tøj [toi] -et [toi'oö] -er [toi'or] tyg; [ytter]kläder (jfr stof); et sæt ~ en kostym; pæn i -et snyggt klädd; det pæne ~ bästa kostymen; lægge -et ta av sig [ytterkläderna], klä av sig; gå i -et låta lura sig; gammel i -et varm i kläderna tøjanker & styrbords ankare tøjeri' -et nonsens, galenskap; strunt I

tøjhus tyghus, arsenal T-museum militärt museum i Köpenhamn

tøj 11 klemme kläd | nypa, -klyka -kurv kläd-, tvätt|korg tøjle [oi] I -n -r tygel; køre en i stramme -r hålla ngn strängt (kort) II tr tygla -s|løs a tygellös tøjr [toi'r] -et - tjuder -e tr tjudra tøjHrensning kemisk tvätt -snor

kläd I lina, -streck tøjte [toi'-] -n -r slyna, sköka tøl'per -en -e tölp, luns, drulle

1 tømme [0] I -n -r töm; holde i ~ tygla, lägga band på, hålla i styr II tr sätta tömmar på

2 tømme [ö] tr tömma, länsa tømmer [tøm'or] -et timmer, virke; der er ~ i ham det är gott virke i honom -bi zool trästekel -mand timmerman, snickare; pl. -mænd, kopparslagare, bakrus -plads brädgård

tømre tr timra, tillhugga, yxa till; bildl forma, bygga -r timmerman, snickare

tønde [tøn'o] -n -r tunna, kagge; & boj; en ~ land ett tunnland; af den samme ~ av samma sort; tip tap nu kan du begynde det är din tur [barnramsa] -bånd tunn-, rull|band -hvælving tunnvalv

tønder [tøn'or] -et fnöske tøndersk a från Tønder [stad i

Sønderjylland] tøndevager -en & tunna [som märke i farled]

1 tør [tör'] se turde

2 tør [tø'r] pres av tø

3 tør [tö'r] a torr; -t brød bara brödet [utan smör]; løbe ~ sina, torka ut; give en -t på ge ngn en upp-sträckning -af bildl skrapa -dok torrdocka -gær torrjäst -ke ~n torka-klæde [liten] duk, huvud-, hals I duk, scarf -mælk torrmjölk

tørn [tör'n] -en (-et) törn; tur, omgång; en hård ~ ett besvärligt arbete -e itr törna; ~ ind & törna in, gå till kojs tørr||e [ö] I tr torka II hænge til ~tørreloft

hänga till torkning -é|loft torkvind -else torkmedel, sickativ -e|snor kläd|lina, -streck -e|stue torkrum -ing torkning tørskoet [ö] a torrskodd tørstetræ [ö] bot brakved tørstof [ö] torrsubstans tørv [tör'v] -en - torv -ejkoks torvbrikett - e |mose torvmosse -e|skær[ing] torvtäkt -e|smuld -elstrøelse torvströ -e(triller tråkig (grinig) person, tungus tøs [tø's] -en -e Ftös, jänta; Pslinka, slyna -e|dreng morsgris, mammas gosse - et a flickaktig; ~ latter fnitter tø||sjap -sne snöslask tøve [0] itr dröja, tveka -n dröjsmål; tvekan, funderande tå' -en tæ'er tå; være på tæerne vara i farten, ha mycket att göra; hålla sig framme; træde en over tæerne [äv. bildl.] trampa ngn på tårna tåbe -n -r fåne, dumbom -lig a fjollig, dum, fånig -lighed fånighet

tå'g [y] -et, gå i -et vara tankspridd; snakke hen i -et prata smörja

tåge [y] -n -r dimma, tjocka -ag-tig a dimmig -dannelse dimbildning -dækket a dimhöljd -horn mistlur -kaster dimbildningsapparat-signal mistsignal-stjerne nebulosa -t a dimmig, disig; oklar, dunkel, virrig tål, slå sig til -s ge sig till tåls, resignera

tål||e tr tåla, uthärda; T-er ikke fugtighed! Aktas för väta!; ikke ~ opsættelse ej medge uppskov -elig I a dräglig, skaplig, hjälplig, försvarlig II adv någorlunda, tämligen -modig [-mo'öi] a tålig -modighed [-mo'öi-] tålamod; tabe ~en förlora tålamodet -som a fördragsam -somhed fördragsamhet, tolerans tå||negl [o] tånagel -næse tåhätta tå'r droppe, skvätt (jfr tåre); en ~ kaffe en kaffetår; tage en ~ over tørsten titta för djupt i glaset tåre -n -r tår; svømme i -r bada i tårar - kvalt a med gråten i halsen -perse grinolle -væld tåreflod tår'n -et -e torn -e rfl, sig op

torna upp sig

u

u- [kort u i alla sms.] o-, in- [förstavelse med vanligen upphävande ei. försvagande betydelse; många sms. med u- utelämnas här, då de lätt kunna översättas med hjälp av motsvarande osammansatta ord] u itj usch!

uadskill elig a oskilj |bar, -aktig uaf||brudt a oavbruten, sammanhängande -hentet a ej avhämtad fhængig a oberoende -kortet a fullständig, obeskuren -la'delig a adv oupphörlig[t], oavbrute|n, -t

-låset a olåst -sat a osåld, som ej gått åt; som ej blivit gift -sæt'telig a osäljbar; oavsättlig -vend'elig a oundviklig -vær'ge-lig a oundviklig uagt'et I konj oaktat II prep trots uagt'som a vårdslös; -t manddrab

vådadråp uakkurat a otillförlitlig, ej noggrann, ej punktlig ualmind'elig a adv ovanlig[t],

sällsynt, utomordentlig[t] uan|lfægtet a oberörd, lugn, omutlig; obestridd; ~ besiddelse ostörd tørreloft

hänga till torkning -é|loft torkvind -else torkmedel, sickativ -e|snor kläd|lina, -streck -e|stue torkrum -ing torkning tørskoet [ö] a torrskodd tørstetræ [ö] bot brakved tørstof [ö] torrsubstans tørv [tör'v] -en - torv -ejkoks torvbrikett - e |mose torvmosse -e|skær[ing] torvtäkt -e|smuld -elstrøelse torvströ -e(triller tråkig (grinig) person, tungus tøs [tø's] -en -e Ftös, jänta; Pslinka, slyna -e|dreng morsgris, mammas gosse - et a flickaktig; ~ latter fnitter tø||sjap - sne snöslask tøve [0] itr dröja, tveka -n dröjsmål; tvekan, funderande tå' -en tæ'er tå; være på tæerne vara i farten, ha mycket att göra; hålla sig framme; træde en over tæerne [äv. bildl.] trampa ngn på tårna tåbe -n -r fåne, dumbom -lig a fjollig, dum, fånig -lighed fånighet

tå'g [y] -et, gå i -et vara tankspridd; snakke hen i -et prata smörja

tåge [y] -n -r dimma, tjocka -ag-tig a dimmig -dannelse dimbildning -dækket a dimhöljd -horn mistlur -kaster dimbildningsapparat-signal mistsignal-stjerne nebulosa -t a dimmig, disig; oklar, dunkel, virrig tål, slå sig til -s ge sig till tåls, resignera

tål||e tr tåla, uthärda; T-er ikke fugtighed! Aktas för väta!; ikke ~ opsættelse ej medge uppskov -elig I a dräglig, skaplig, hjälplig, försvarlig II adv någorlunda, tämligen -modig [-mo'öi] a tålig -modighed [-mo'öi-] tålamod; tabe ~en förlora tålamodet -som a fördragsam -somhed fördragsamhet, tolerans tå||negl [o] tånagel -næse tåhätta tå'r droppe, skvätt (jfr tåre); en ~ kaffe en kaffetår; tage en ~ over tørsten titta för djupt i glaset tåre -n -r tår; svømme i -r bada i tårar - kvalt a med gråten i halsen -perse grinolle -væld tåreflod tår'n -et -e torn -e rfl, sig op torna upp sig

u

u- [kort u i alla sms.] o-, in- [förstavelse med vanligen upphävande ei. försvagande betydelse; många sms. med u- utelämnas här, då de lätt kunna översättas med hjälp av motsvarande osammansatta ord] u itj usch!

uadskill elig a oskilj |bar, -aktig uaf||brudt a oavbruten, sammanhängande -hentet a ej avhämtad fhængig a oberoende -kortet a fullständig, obeskuren -la'delig a adv oupphörlig[t], oavbrute|n, -t

-låset a olåst -sat a osåld, som ej gått åt; som ej blivit gift -sæt'telig a osäljbar; oavsättlig -vend'elig a oundviklig -vær'ge-lig a oundviklig uagt'et I konj oaktat II prep trots uagt'som a vårdslös; -t manddrab

vådadråp uakkurat a otillförlitlig, ej noggrann, ej punktlig ualmind'elig a adv ovanlig[t],

sällsynt, utomordentlig[t] uan|lfægtet a oberörd, lugn, omutlig; obestridd; ~ besiddelse ostörduangiven

besittning -given a icke anmäld (deklarerad) -se'lig a oansenlig, obetydlig -set I a utan anseende II prep oaktat,

oavsett -svar'lig a oansvarig -vend'elig a oanvändbar; ej tillämplig uartig [uar'di] a stygg, ouppfostrad, olydig; vågad, opassande, oanständig (jfr uhøflig) ube||dra'gelig a osviklig, säker -fængt å obesmittad -føjet a obefogad, obehörig; ogrundad, omotiverad -ha'gelig a obehaglig, otrevlig; oförskämd -hjælpelig -hjælpsom a tafatt, hjälplös -hændig a osmidig, tafatt, fumlig -høvlet a ohyvlad, oborstad, tölpig -kvem a obekväm, oläglig -lejlig a oläglig -midlet a obemedlad, medellös -nyttet a outnyttjad, obegagnad, improduktiv -rigtiget a orättad; obetald -rygtet a oförvitlig, välfrej-dad -sin'dig a obetänksam -ska-diget a oskad[a]d -skeden a anspråksfull, oblyg; näsvis, påflugen -skikket a utan fullmakt -skreven a oskriven -skæf'tiget a sysslo-, arbetsllös; -skåret a o [be] skuren, hel -smittet a obefläckad -stemm'elig a obestämbar -stemt a obestämd; gram indefinit -stik'kelig a omutlig -sør'gelig a, -e breve obeställ-bara brev -sørget a, ~ post ej utdelad post -ta'lelig a ovärderlig, oskattbar -ti'melig a oläglig, olämplig -tinget a adv obe-tingjad, -at, ovillkorlig[t], absolut -vidst a omedveten -væ'gelig a orörlig, obeveklig, oböjlig ubillig a orimlig, orätt ublu a oblyg, hutlös -fær'dig a

skamlös, oanständig, fräck ubo'delig a ohjälplig ubrug!|elig [-bru'-] a obrukbar,

oanvändbar -t a obegagnad ubry'delig ubrø'delig a orubblig,

okränkbar, obrottslig ubuden a objuden ubøj'elig a oböjlig, obeveklig ud [u'ö] adv ut; ~ ad ut genom;

~ af ut ur; ~ for mitt för, i höjd med; ^ i eet i ett sträck; ~ pd dagen fram på dagen; gå ~ til bens gå utåt med fötterna udad adv utåt -til adv utåt -vendt

a utåtvänd udannet a obildad ud||arte itr urarta -arv jur sidoarv -aset a utmattad, utschasad -bede tr rfl, ~ sig utbedja sig; svar ~s (s. u.) om svar anhålles (o. s. a.) -bedre tr reparera, restaurera -blæsningsrør avlopps-, avgas I rör -bløde tr blöta, urvattna,. urlaka -brede tr utbreda, sprida -bredning utbredning, spridning -bringe tr 1 utdela, bära ut 2 inbringa, avkasta -bringning ut-, hemjbärning -brud utbrott -brudt a, ~ fange förrymd fånge -buet a bukig, konvex -bygge tr utbygga; utvidga, utveckla -bytning utsugning -bytte I ~t avkastning, utdelning, vinst II tr utnyttja, exploatera, utsuga -bytte|andel vinstandel -danne tr utbilda -dannelse utbildning -deler föreståndare för kooperativ butik -dybe tr fördjupa; muddra [upp] ude [ö] adv ute; ~ af sig selv utom sig; ~ af stand til ur stånd att; ~ af øje ~ af sind den man inte ser är fort glömd; være ~ efter sträva efter, söka nå; det er ~ med ham det är slut med honom; han var selv ~ om det han har sig själv att skylla -blivelsesldom jur tredskodom -fra adv utifrån udefter adv utåt

udelade tr utelämna, hoppa över -lses|tegn apostrof ude'lelig a odelbar udelikat a I ogrannlaga, taktlös 2 fadd, smaklös udeltagende a liknöjd, ointresserad

udelukke tr utesluta; hindra, utestänga -nde a adv uteslutande uden [ö] adv prep konj utan, utom; gå ~ om noget kringgå (undvika) ngt -ad adv utantill -ads]-udenbords

læren utanläsning -bords a adv utombords, över bord -bys a adv utanför staden; ~ telefonsamtale rikssamtal -dørs a adv utomhus -for I stående I a utomstående II s outsider -lands adv utomlands -ländsk a utländsk udenom adv utanför; skyde ~ bomma; have et barn ~ ha ett barn utom äktenskapet; gå ~ vara otrogen; lcese ~ läsa överkurs - s [bekvemmeligheder uthus -s[snak prat vid sidan om ämnet uden[|rigsk a utländsk -rigsmi-nister utrikesminister -skærs adv utomskärs -sogns a adv utsocknes

udestående mellanliavande, tvist ud|jfald utgång, utfall; resultat -finde tr finna, upptäcka -flugt 1 utflykt 2 undanflykt, ursäkt -flydende a flytande, suddig -flyttergård avsides liggande gård -fo[d]re tr fodra, bekläda -folde tr utveckla -foldelse utvecklande -fordre tv utmana -fri tr befria -fritte tr utfråga, pumpa -fylde tr [ut]fylla, fylla i -færdige tr uppsätta, avfatta; utfärda »førelse utförande -førsels|tilla-delse exportlicens ud|[gangsbillet kontramärke gällande som biljett; tage ~ ta sig ledigt, smita, försvinna - gangs j-0g hästkrake -gave upplaga, edition -givelse utgivning -glatte tv utjämna; släta över -gløde tr © utglödga -grave tr utgräva -gyde tr utgjuta -gydelse bildl utgj uti else, -ande ud[|hale tr I förhala 2 & utrusta; ~t utstyrd, elegant -haler ~en ~e rumlare,

utsvävande person -holdende a uthållig -holdenhed uthållighet -hule tr urholka -hængs|skab skylt|skåp, -låda -hæve tr fram [hålla, -häva, understryka, kursivera -hævelse understrykning, kursivering ud||kaste tr kasta ut; göra utkast till; ~ miner fälla minor -kig utkik -klæknings [apparat ägg-

kläckningsmaskin -kog dekokt -komme ~t utkomst, uppehälle -kørt a tröttkörd, utsliten -kår[e tr utköra; hans -ne hans utvalda ud||lade tr urladda; lossa [last] -le tr utskratta -lede tr härleda; sluta, draga slutsats -leje tr hyra ut -levere tr utlämna -ligne tr utjämna, balansera; betala, göra upp -linie ytterlinje -lufte tv vädra -lyd slutljud -læg ~get ~

1 utgift 2 jur utmätning -lægge tr 1 lägga ut; förskottera 2 utmäta

3 utlägga, förklara; ^ som barnefader ange som fader till ett barn

4 ~ en sav skränka en såg -læn-dighed [-di-] landsflykt; utlandsvistelse -længsel längtan ut, res-, vandrings I lust -løb 1 utlopp 2 utgång, slut

ud[|maje tr styra (spöka) ut -male tr 1 [utimala 2 utmåla -mane tr utdriva [onda andar] -marvet a utmärglad, utsliten -mattelse utmattning -melde tr 1 ta ut, dra tillbaka, återtaga; ~ en elev af skolen ta en lärjunge ur skolan; ~ sig utträda, anmäla sitt utträde

2 jur utnämna -munde itr utmynna -munding mynning -mærket a adv utmärkt; ^ godt [betygsgrad, förk. ug] A, beröm-lig -måle tv upp-, utjmäta, uppväga

ud[|nytte tr utnyttja, utsuga-nævnelse utnämning -over adv, stå ~ styra ut på öppna sjön ud[Ipakke tr packa upp -pante tv göra utmätning hos -parcellere tr utstycka -pege tr utpeka; designera, utvälja -pine tr utsuga [jord]; pungslå -præget a adv utpräglajd, -t -pøns[k']e tr uttänka, utfundera ud||rede tr utreda, reda upp; betala, bekosta -rejse [tilladelse utresetillstånd -rette tr 1 uträtta 2 uträta udrik'kelig a odrickbar ud|[rinde itr rinna ut; förflyta -ringe 11 a urringad; -de sko pumps -ringning urringning -ruge trudrulle

kläcka [ut], ruva -rulle ir kavla ut, © valsa -rydde tr utrota udråb utrop -s(ord interjektion udsagn uttalande, påstående -s|-

ord verb udsalg försäljning, realisation; butik -s|pris butiks-, realisations [pris -s[sted butik ud[[sat a 1 utsatt 2 boktr uppsatt 3 uppskjuten -sendelse utsändande, -ning, program [i radio] -sending sändebud, envoyé -sigt ~en ~er utsikt; över [sikt, -blick; det har lange ~er det kommer att dröja länge ud||skejelse utsvävning; avvikelse -skibe tr utskeppa; lossa; landsätta -skifte tr utskifta; utbyta -skiftning ägpskifte; utbyte -skille tr avsöndra, utfälla; avlägsna, avskilja -skillelse avsöndring; avlägsnande -skrift adress, utanskrift; avskrift, utdrag -skrive tr ut-, av [skriva -skrivnings[kreds inskrivningsområde -skud 1 strunt, skräp, avfall 2 slödder, patrask, avskum -skyde tr [av]skjuta; utmönstra, vraka; uppskjuta; jur jäva, utesluta; boktr utskjuta -skydelse avvisande, jäv[ande]; uppskjutande -skydning avskjutande, salva -skylie tr skölja [ur], spola -skæring utskärning; slits, urringning -skåren a snidad; ~ kjole urringad klänning ud[[slag [visares] utslag; resultat (jfr udslæt)-, gore ~et fälla utslaget; give sig ~ i komma till uttryck i -slagjen a utslagen; to -ne timer två hela timmar; den hele -ne dag hela långa dagen -slette tr utplåna; likvidera -slettelse utplånande -slukt a släckt, slocknad -slæt ~tet ~ [hud]utslag -slået a utslagen; finnig udl[smider utkastare -snit avskuret stycke, skiva; utdrag; mat sektor -solgt a [si]utsåld -sone tr försona, plikta för, umgälla -sovet a utsövd -spejde tr utspionera -spil utspel, förhand;

avspark -spile tr utbreda, utsträcka, utspänna -spille tr utspela, spela ut -spring 1 källa; ursprung, upp [hov, -rinnelse 2 dykning 3 lövsprickning - springe itr 1 upprinna 2 slå ut; en udsprungen blomst en utslagen blomma -spørge tr utfråga ud[jstaffere tr utstyra; utbrodera -stede tr utställa, utfärda; utsläppa, emittera -stedelse utgivning, emission; utfärdande -stemme tr utvotera -stigning avstigning -stikke tr utstaka -stikkende a fram-, ut [skjutande -stille tr utställa, utsätta - stiller utställare -stilling utställning, skyltning -stillings [vindue skyltfönster -stoppe tr 1 stoppa, vaddera 2 stoppa upp 3 läk tam-ponera -strakt a ut-, vidjsträckt -strege [-ai-] tr stryka ut -styr utstyrsel -

styre tr utrusta »styrelse utstyrsel-styrs [forretning bosättningsaffär -stå tr 1 uthärda, tåla 2 avtjäna [straff] ud||sving svängning, pendelrörelse; fluktuation -svævelse utsvävning -sæd utsäde, sådd -sætte tr 1 sätta ut 2 anmärka, kritisera 3 uppskjuta; ~nde veto suspensivt veto 4 vräka 5 mus arrangera -sættelse 1 utsättande 2 anmärkning, klander 3 uppskov, anstånd; ajour nering 4 vräkning 5 mus arrangemang udjltale uttal -talelse uttalande, omdöme -tait a utpräglad -tog ut-, samman [drag; potpurri-tryk-ke tr uttrycka; sin faders udtrykte billede sin far upp i dagen -tryk'-kelig a adv uttrycklig[en] -tryks [-måde uttrycks-, tale | sätt - trædeise -træden utträde, avgång -trædning läk blodutgjutning; framfall -træk utdrag[sskiva]; [bank] uttag; extrakt, lag, saft -trænge tr undanthränga, slå ur brädet -trådt a utsliten, utnött; banal -tvære tr röra ut, utspäda; bildl uttänja, dra ut på -tværet a långrandig; suddigudtynde

-tynde tr gallra, späda ut -tæret a utmärglad, avtärd -tømmelser pl avföring, uttömning -tøm-ningsjhane © avloppskran-tørre tr torrlägga, uttorka udu'elig a oduglig udvalg urval; utskott; nämnd -si-betænkning utskottsbetänkande -sJmøde utskottssammanträde -t a utvald

ud 11 vande tr urvattna, utspäda -vaske tr tvätta ur, skölja; urlaka -ve längtan, reslust -vej utresa; utväg; gøre for penge skaffa (uppdriva) pengar - veksle tr växla; utbyta -vendig a adv utvändigft], ytligftl; ~ side utsida -vide tr utvidga, uttänja, lästa ut -vi'delig a tänjbar -vi-delse utvidgning -vikle tr 1 veckla upp (ut) 2 utveckla, utvidga, förbättra 3 förklara -vinde tr utvinna - virke tr utverka - vise tr 1 ut-, bort I visa; ~ af skolen relegera 2 visa, utveckla 3 stämpla [träd för avverkning] -viske tr utplåna; utradera, sudda ut -vok-set a fullvuxen -vortes I et yttre, utseende II a adv utvärtes, yttre -vælgelse urval udyd ovana, osed (jfr kådhed, spiloft)

udygtig a oduglig, inkompetent

-hed inkompetens udyr odjur

udyrket a ouppodlad, obrukad udæske tr utmana udø'delig a odödlig ud||ørken ödemark -øse tr utösa; ~ sit hjerte for öppna sitt hjärta för - øve Pr utöva, begå; ~ sin pligt fullgöra sin plikt -øvelse utövning, utförande, förövande udåd missgärning, brott udånde I tr utandas II itr dö, dra

sin sista suck ueffen a ojämn, udda; ikke ~ inte oäven; effen eller ~ udda eller jämnt

uefter||gi'velig a oundgänglig -ret'telig a försumlig, vårdslös, slarvig; opålitlig

uegnet a olämplig uelegant a smaklös, klumpig uelskvær'dig a ovänlig, oartig uendelig [uæn'ali] a adv oändlig [t], gränslös[t] ue'nig a oense, osams uens a adv olika (jfr uenig) -artet

a olikartad, udda uer||kendtlig a otacksam -statte-

lig a oersättlig uf itj usch!

ufarvet a ofärgad; bildl osminkad ufat'telig a ofattbar u'fejlbar ufejlba'rlig a ofelbar ufestlig a tråkig, enformig, alldag-

lig, trist ufiks a tafatt, klumpig ufin a ofin

ufjedret a utan fjäderdräkt ufo[d] ret a ofodrad uforjland'erlig a oföränderlig »arbejdet a obearbetad -bed'erlig

a oförbätterlig, oefterrättlig -be-holden a oförbehållsam, öppenhjärtig -dra'gelig a oresonlig, omedgörlig, ofördragsam, intolerant -dulgt a ohöljd -dær'velig a oförstörbar-døj'elig a osmältbar, hårdsmält -færdet a oförfärad, orädd -glemm'elig a oförglömlig, -gätlig -gri'belig a oförgriplig -gæng'elig^ a oförgänglig -holdsmæssig »oproportionerlig -kas'telig a ojäv|ig, -aktig, ovedersäglig -knyt a oförskräckt -kræn'kelig a oförgänglig, ovansklig -li gelig a oförenlig; oförsonlig -li'gnelig a ojämförlig, makalös ufor'melig a oformlig uforjlment a tillåten -mildet a obeveklig, oböjlig -muende a obemedlad, medellös -muenhed medellöshet -mående a oförmögen, vanmäktig -nøden a onödig -rettet a oförrättad; med ~ sag med oförrättat ärende -råd'nelig

a som ej ruttnar, oförgänglig -skamm'et a oförskämd, oförsynt, otidig-skyldt a oförjskylld, -tjänt -stan'dig a oförståndig - s tilt a oförställd -styrr'elig auforstyrret

orubblig, lugn -styrret a ostörd, ogrumlad -sætlig a oavsiktlig -sørget a oförsörjd -ta'belig a omistlig -tait a med all veneration för, utan att förringa . .; enhver ~ utan att tala illa om ngn -trøden a outtröttlig, oförtruten -tøvet adv omedelbart, ofördröj-ligen -udset a oförutsedd »varende adv oväntat, plötsligt -vin'-delig a ohjälplig, oersättlig ufra]|gå'elig a oåterkallelig -vendt a spänt uppmärksam, stadig, fast -vi'gelig a oföränderlig, otygglig; oundgänglig ufred ofred, strid; split, osämja

-elig a orolig, bråkig ufrels a ofrälse

ufremkomm'elig a oframkomlig, ofarbar

ufrugtbar a ofrukt | bar, -sam ufuldj|byrdet a ofullbordad - båren a ofullgången -endt a ofullbordad -kommen a ofullkomlig -stændig a ofullständig ufyldestgørende a otillfredsställande

ufærdig a icke färdig, ofullbordad

(jfr vanfør) uføj'elig a omedgörlig, ogin ufø'ljjelig a omärklig -som a

okänslig ufør a vanför, icke arbetsför uføre dåligt väglag; komme i et ~

^bildl.] köra fast, trassla in sig ug = udmærket godt [betygsgrad]

A, berömlig ugalant a oartig, ohövlig uge [u:9, högt. u:ya] -n -r vecka; have ~ vara i tjänst för veckan -blad veckotidning ugenert [u' Jene'rt] a ogenerad,

ledig, självsvåldig ugentlig [u'(y)9ndli] a adv varje vecka [återkommande], vecko-ugerne adv ogärna ugevis a adv per vecka, i veckan;

i ~ i flera veckor ugi'delig [ö] a maklig, trög, lat ugild a jur icke vittnesgill ugle [u:1q] I -n -r uggla II rfl, — sig ud spöka ut sig - billede fågel-

skrämma -se tr se snett (misstroget) på uglittet a oglättad, matt uglspil [uyl'sbel], en skälm, narr -streg pojkstreck, spratt ugu'delig a ogudaktig, gudlös, okristlig

ugunst onåd, misshag; skada -ig

a ogynnsam ugyrdig a ogiltig ugængs a icke gångbar, obruklig ugæret a ojäst ugæstfri a ogästvänlig uh[a] [u:; u'ha med kort u] itj

usch!, fy! uhandlelig a Ohanterlig uhelbre'delig a obotlig uheld [u'hæl'J -et - otur, missöde, olycka; tyvärr, olyckligtvis; held i ~ tur i oturen -ig [uhæl'di] a olycklig, ogynnsam, olämplig, oläglig; obehaglig, osympatisk; det var da t vilken otur!; ~ bejler avvisad friare; ~ holdning dålig hållning; indtryk dåligt intryck; et ~t menneske en påträngande (taktlös) individ; fumlig (tafatt) människa; en som har otur i allt; det træffer sig sä ~t at . . det är olyckligtvis så, att . .; udfald misslyckande, fiasko; et ~t ydre ett ofördelaktigt utseende'; komme i et øjeblik komma olägligt; hun er jo lidt ~ hon ser inget vidare ut; være ~ med ha otur med -ig|vis adv olyckligtvis -svanger a olycksdiger

uhemmet a utan hämningar uhensigtsmæssig a olämplig uhildet a oförvillad, opartisk uhindret a oförhindrad; ~ adgang

fritt tillträde uhjemlet a obefogad; olaglig; obestyrkt; apokryfisk; ~ besiddelse illegitim besittning uhjæl'pelig a adv ohjälplig[t],

hopplös [t] uhumsk [u'hum'sk] a smutsig, gemen, tarvlig, oanständig uliygge vantrevnad, obehag, o-lust, ängslan -lig [uhyg'eli] a 1uhyre

otrevlig, olustig, illa till mods 2 ohygglig, hemsk, kuslig

1 u'hyre -t -r vidunder, odjur; hydra (jfr utøj)

2 uhy're a adv oerhör|d, -t, enorm [t]

uhy'rlig a vidunderlig -hed gräslighet, ogärning uhøflig a ohövlig, oartig uhø'rlig a ohörbar uhørt a adv oerhör|d, -t uhøvlet a ohyvlad uhåndgri' belig a ej påtaglig;

andlig, okroppslig uigen)|dreven a ej vederlagd -dri'velig a ovederlägglig -kal-d'elig a adv oåterkallelig[t] -kend'elig a oigenkännlig uigennem||før'lig a ogörlig, out-förbar -sigtig a ogenomskinlig uimodJ|stå'elig a oemotståndlig -ta'gelig a oemottaglig, immun uindjjbudt a objuden -dri'velig a som ej går att indriva -lø'selig a som ej kan inlösas -skrænket a oinskränkt -ta'gelig a ointaglig -viet a oinvigd -virkende se uvirkende ujordet a obegravd ujævn a ojämn

ukampdygtig a, gøre ~ försätta

ur stridbart skick ukend'elig a oigenkännlig ukendskab [u'kæn-] obekantskap,

okunnighet ukendt I a obekant, okänd, främmande; ~ med obekant med, ovan vid II adv inkognito uklar a oklar; virrig, yr i huvudet; gøre ~ grumla; rage ~ af törna på; rage ~ med komma i gräl med, bli osams med uklog a oklok -skab oklokhet uklæ'delig a icke klädsam; opassande

ukomplet a ofullständig ukorrekt a inkorrekt, oriktig ukrudt -et ogräs

ukræn'kelig a oantastlig, okränk-bar

uku'elig a okuvlig ukurant a ogiltig; osäljbar

ukvems|ord okvädins-, skälls I ord ukyndig a okunnig, oduglig (jfr

uvorn) ukæmmet a okammad ukærkommen a ovälkommen ukærlig a kärlekslös, ovänlig ukønnet a könlös ulas'telig a oklanderlig ulave, komme i ~ komma i olag uld [ul'] -en ull, yJle -en [ul'an] a 1 ylle-, ullig 2 oklar, tvetydig; opålitlig, bakslug -klokke åld ylleunderkjol -trøje [yllelundertröja -tæppe yllefilt -tøj ylle varor ule'gemlig a okroppslig, andlig ulejliglje [ulai'lio] tr besvära, vålla omak -hed besvär; komme i ~ råka i svårighet; komme til ~ komma olägligt, störa ulempe olägenhet, nackdel uli'delig a olidlig ulig a olik[a], omaka ulige I a ojämn, udda; lige eller ~ udda eller jämnt II adv ojämnt, olika; ~ lange olika långa; ~ bedre vida bättre -sidet a oliksidig -vægtig a obalanserad ulivs|sår banesår, dödligt sår ul'k -en -e 1 zool rötsimpa, ulk 2

[gammal] sjö|björn, -buss ullen dullen dof barnramsa använd till räkning ulme itr glöda, pyra ulovHfor'melig a ej lagenlig -lig

a olaglig, förbjuden, olovlig ul'v -en -e varg; den ene ~ æder ikke den anden den ena korpen hackar inte ut ögonen på den andra -e|agtig a varglik -e|fod bot lummer -ejmælk bot törel -e|røn bot snöbollsbuske, olvon -inde [-en'a] ~n ~r varginna ulykke [u'løga] -n -r olyck|a, -s|-händelse, otur, motgång; han gør kun -r han är bara till skada; gøre en ~ på sig selv göra av med sig, ta livet av sig; gid du få (ske) en ~ (al landsens -r) ! dra åt skogen!; fy for en usch!, fy skäms!; hvad ~ er der i det? det var just något att sörja över! -lig [uløgV li] a olycklig - s [forsikring o-ulykkespående

lycksfallsförsäkring -spående a olycksbådande -s | tilfælde olycksl -fall, -händelse -varslende a olycksbådande ulyst olust, motvilja ulæ'gelig a obotlig ulærvillig a oläraktig ulæ'selig a oläslig ulæsket a osläckt ulønuet a oavlönad ulø'selig a o[upp]löslig

1 u'mage [y] a olika, omaka, udda

2 u'mage [y] I -n omak, möda, besvär II tr besvära, göra omak -lig a obekväm

umalet a omålad umandig a omanlig, veklig, feminin

umanerlig lal utan maner, ouppfostrad 2 omåttlig, ofantlig II adv ofantligt; ~ rig vansinnigt rik

u'menneske vidunder -lig [-[u-mæn'sgali]-] {+[u- mæn'sgali]+} a omänsklig umiddelbar a omedelbar, spontan

umindelig [umen'oli] a, i -e tider

från urminnes tid umiskend'elig a påtaglig, uppenbar, omisskännlig umis'telig a oumbärlig, omistlig umoden a omogen umulig [umu'li] a omöjlig -hed omöjlighet; [om person] odugling, nolla

umulius omöjlig (oduglig) person umyndiggøre tr sätta under förmyndare umælende a mållös, stum; dum;

et ~ dyr ett oskäligt djur umæt'telig a omättlig umåde||holden a omåttlig, otyglad -lig [-må'-] a ofantlig, oerhörd, omåttlig umålelig a omätlig unavngiven a anonym unddrage I tr undandraga II itr, ~ sig undandraga sig, und|gå, -vika, -komma unde [on'ø] tr unna under [oa'(a)r] prep adv under; neden ~ under

underbenklæder kalsonger »bevidst a undermedveten -bid framskjutande underkäke -buk-ser kalsonger -da'nig a underdånig -dejlig a över all beskrivning vacker -dreje tr itr drej a (lägga) bi, ligga bi -dyne bolster -ernæret a undernärd -flade underj-sida, -lag, bädd, fot -fuld a underbar -føring viadukt, väg-undergång -give tr under]kasta, -ställa -given a underordnad -grave tr under|gräva, -minera -grund jord under markytan, alv; underlag, [bak]grund; 'underjordisk' motståndsrörelse - grunds (-bane underjordisk järnväg, tunnelbana -hånd'en adv under hand -ilte suboxid -kaste tr under|-kasta, -kuva -kjole underklänning (jfr skørt) -kop tefat -korpo<-ral vicekorpral -købe tr muta -lagt a under|kastad, -ställd, -ordnad -legen [y] a underlägsen underlig [on'arli] a underlig; tegn og -e gerninger tecken och under under||liv 1 underliv 2 livstycke -måler bildl nolla -ne'den adv nedtill, längre ner -rand underkant -ret underrätt [Köpenhamns rådhusrätt o. domstolarna i landets 97 retskredse] -retning underrättelse -rets(sagfører [före 1920 utdelad titel för] advokat, som har rätt att föra talan inför underret [motsvaras från 1920 av sagfører ved underret; underrets-sagfører utnämnd före 1920 har numera samma rätt till talan som landsrets- och overretssagfører] -skriver undertecknare -skud brist, underskott, balans -skudt a understucken; interpolerad -skørt underkjol -slæb förskingring, underslev -slå tr 1 jur un-dansnilla 2 & beslå, fästa - stel underrede, chassi -strege tr stryka under, framhålla -stryge tr stryka med grundfärg -støtning stöd, stötta[nde] -støtte tr stötta; [under]stödja -støtteise understöd -sædig a bot undersittan-undersælge

de -sælge tr underbjuda, sälja till underpris -søgelse undersökning -søisk a undervattens- - såt [-sod] ~ten ~ter undersåte; [skämts.] ~terne benen -tegne tr underteckna -ti'den adv ibland, stundom (jfr imidlertid) -trykkelse undertryckande, förtryck -tryk-ker förtryckare -træk [i [-kortspel]-] {+kort- spel]+} trick för litet, straff -tvinge tr underkuva, betvinga -tøj underkläder -vejs [-vai's] adv på vägen; ~ til destinerad till -ver-den underjorden; den undre världen, förbrytarvärlden - visning undervisning; fælles ~ samundervisning; tage ~ i ta lektioner i -vurdere tr underskatta -vægtig a som väger för litet undjjfange tr itr bli havande [med]; uttänka, koncipiera -fangeise avlelse -gælde tr itr, ~ [for] umgälla, få plikta för -gå tr undvika; und|gå, -slippa undlade tr underlåta -lse uraktlåtenhet, försummelse - Ises | synd underlåtenhetssynd undJIlive tr avliva -løbe itr undkomma; förrymd undre [on'dro] I tr förundra, förvåna; det -r mig det förvånar mig II dep rfl, -s sig) over noget förvåna sig över ngt -n förvåning undse [on'se'] rfl, ~ sig for blygas (skämmas, dra sig) för; det -r jeg mig ikke ved det skäms jag inte för -else försagdhet, blyg|het, -sel -lig [onse'li] a försagd, blyg, generad, skygg -lighed se undseelse

und||sige tr utmana, trotsa, hota -sigelse utmaning [på liv och död] -skylde tr ursäkta; bede sig -skyldt säga återbud, tacka nej; De må [meget] ~ jag ber så mycket om ursäkt; -skyld! förlåt! -skyld'elig a ursäktlig -skyld-

ning ursäkt -slå rfl, —- sig for avböja, vägra -tage tr undantaga -tagelse undantag -tagen prep utom, med

undantag av; ~ hvis för så vitt inte - vige I tr undvika

II itr avvika, rymma; undvegen fange förrymd fånge -vigelse undvikande; avvikande; rymning -vigelses|spor järnv mötesspår -være tr undvara, klara sig utan -væ'rlig a umbärlig, överflödig une're tr förena unfair a ohederlig, ofin ungar||er [ong'ga'ror] ~en ~e ungrare -sk I ungerska [språket] II a ungersk ungdom||m'elig a ungdomlig -s|-

sløvsind dementia præcox u'nik|um -ummet -a unik person

(sak), unikum univers' -et universum universallysnetmodtager radio

allströmsmottagare unode [u'noöa] -n -r osed, ovana,

pl olater unse -n -r uns [vikt; c:a 28 g] unytt||e ~n gagnlöshet; det ev kun til ~ det är till ingen nytta, det tjänar ingenting till -et a oanvänd -ig a onyttig unæg'telig I a oförneklig II adv

onekligen unænsom a hård, brysk, brutal unæv'nelig a onämnbar unødj[ig [öl a -vendig a onödig,

överflödig unøjag'tig a icke noggrann, otillförlitlig, inexakt -hed bristande noggrannhet, otillförlitlighet unøjsom a anspråksfull, fordrande -hed anspråksfullhet unåde onåd; overgivelse på nåde

og ~ kapitulation utan villkor uofficiel a inofficiell uomllgæng'elig lal osällskaplig, folkskygg 2 oundviklig II adv; det er ~ nødvendigt det är oundgängligen nödvändigt -gå'elig a oundviklig -skif'telig a oföränderlig -stri'delig a obestridlig -stø'delig a ovedersäglig -tait a onämnd

uopjldra'éen a ouppfostrad, oartig (jfr uoptrukken) -dyrket a [-o[upp]-odlad-] {+o[upp]- odlad+} -fordret a o[om]bedd -før-lig a teat ej spelbar -holdelig I a omöjlig att hejda II adv o för-uophørlig

dröjiigen, ögonblickligen -hør'lig a adv oupphörligft], oavbrute|n, -t -lagt a indisponerad -nå'elig a ouppnåelig, oåtkomlig, utom räckhåll -nået a oupphunnen -rettelig a oersättlig -si'gelig a ouppsägbar, oavsättlig -sli'de-lig a out|slitlig, -tröttlig -sættelig a brådskande, som ej kan uppskjutas -trukken a ouppdragen uorden oreda, oordning -tllig a

oordentlig, oordnad uordholdenfde] a opålitlig uover||dra'gelig a jur som ej kan överlåtas -e'ns|stemmelse missljud, disharmoni, meningsskiljaktighet; gemytternes ~ stridighet i lynne [ss. skilsmässoorsak] -komm'elig a oövervinnelig, -stiglig; [om pris] för dyr -lagt a oöverlagd, förhastad -sku'elig a oöverskådlig, omätlig, oberäknelig -truffen a oöverträffad uparret a ojämn, udda, omaka;

zool bot oparig upastræ pilgiftträd uplejet a ovårdad uplettet a fläckfri upopulær a impopulär uproduktiv a improduktiv upræcis a inexakt; slarvig, försumlig

upå||agtet a obe|märkt, -aktad -kla'gelig a oklanderlig -klædt a okládd -krævet a opåkallad, onödig -passelig a vårdslös, oaktsam - tait a oemotsagd -tviv'-lelig a otvivelaktig, obestridlig -virkelig a som ej låter påverka sig, okänslig, omutlig

1 u'r -et -e ur, klocka; med -et med-sols; mod -et motsols

2 u'r -en geol ras[block], raskäglor uransa'gelig a outgrundlig urbeboer urinvånare ure'delig a oärlig

uredt a okammad; ej uppbäddad uregelmæssig a oregelbunden; oordentlig -hed oregelbundenhet; oordentligt levnadssätt, snedsprång

uret I -ten orätt II a orätt -fær'dig

a orättvis -maessig a orättmätig, obehörig; orättfärdig urfjeld urberg

ur||fugl zool orre -hane orrtupp UYian, Hr. ~ N. N., Herr X. u'riaspost utsatt (farlig) post uri'melig a orimlig, obillig; oresonlig urimet a orimmad urinblære urinblåsa urjlkapsel boett -kasse klockfodral, boett urkok dial zool

orre urne [o] -n -r urna -hal kolumba-rium

uro [u'ro'] oro, ängslan; orolighet urok'kelig a orubblig u'rokket a orubbad urlold urtid uro'lig a orolig uropførelse urpremiär ur||skive urtavla -stativ klock-ställ

1 urt [u'rt ei. o'rt] -en -er ört, växt; sanke -er samla växter, botanisera; mod døden gror ingen ~ mot döden finns ingen helande ört

2 urt [u'rt ei. o rt] -en vört urte||agtig a örtjliknande, -artad

-kost blombukett -kram specerier -kræmmer specerihandlare, kryddkrämare -potte blomkruka -suppe grönsoppa urtåge nebulosa

urydd'elig [ö] a skräpig, ostädad,

oordentlig ury'gelig [y] a orökbar uryg'gelig [0] a orubblig urø'rlig a orörlig; som ej får (kan) beröras; tabu; oåterkallelig, okränkbar; ~ ejendom fast egendom; de -e parias, [äv.] de kastlösa [i Indien] urå'delig a ej tillrådlig urådighed jur, ~ af sit bo avträdande av sina tillgångar usance -n handels|bruk, -sedvänja usand|jfær'dig a osann, sanningslös -hed osanning, sanningslöshet -sy'nlig a osannolik uselvisk a osjälvisk, oegennyttiguset

uset a adv osedd, osett usi'gelig [y] a adv outsäglig[t] usigtbar a disig, tjock, dimmig usikker a osäker, oviss, tveksam,

tvivelaktig uska'delig a oskadlig uskatte'rlig a oskattbar, ovärderlig

uskellig a oskälig usket [u'sge't] a som icke inträffat; hvad der ev sket kan man ikke gøre ~ gjort kan inte bli ogjort uskiftet a oskiftad; sidde i ~ bo

sitta i orubbat bo uskik oskick -'kelig a opassande,

oanständig uskikket a oduglig, olämplig uskoet a oskodd uskrømtet a oskrymtad uskyld oskuld -ig [usgyl'di] a oskyldig

uskøn'som a 1 otacksam 2 omdömeslös uskå'nsom a skoningslös usleben [u'sle'ban] a oslipad, opolerad, grov [äv. bildl.] usli delig a outslitlig usluk'kelig a o[ut]släcklig usma'gelig a osmaklig, smaklös usmel'telllig a © osmältbar (jfr

ufordøjelig) -t [u'-] a osmält usminket a osminkad usnerpet a rättfram, frispråkig usoigneret [-soanj-] a smutsig, ovårdad

usolid [u'soli'd] a ostadig, rankig;

opålitlig usonet [u'so'naö] a ej sonad uspi'selig a cät|bar, -lig ussel a -ig a usel, dålig} eländig,

gemen -ryg ynkrygg ustabil [u'stabi'1] a ostadig ustadig [u'sta'öi] a ostadig, vankelmodig ustand'selig I a omöjlig att hejda, oemotståndlig; oavbruten II adv oavbrutet ustemt a 1 ostämd 2 tonlös ustillet a otillfredsställd, ej stillad

usty'rlig I a ostyrig, obändig II adv ytterligt; ~ komisk urkomisk

usund a ohälsosam; sjuklig, osund -hed ohälsa usvi'gelig a osviklig usvækket a oförsvagad usympatetisk a osympatisk usy'nlig a osynlig usæ'delig [ö] a osedlig usædva'nlig a ovanlig usæl'gelig a osäljbar

1 usødet [u'sø'öat] a okokt; give råt for ~ ge lika gott igen, betala med samma mynt

2 usødet [u'sø'öot] a osockrad usødygtig a sjöoduglig usømm'elig a opassande uså'rlig a osårbar

utak otack -nemmelig [-næm'li]

a otacksam utal otal-lig [utal'i] a otalig, tallös

1 utalt [u'tal't] a oräknad

2 utalt [u'ta'lt] a outtalad, osagd ute'rlig a oanständig, liderlig, lösaktig-hed lösaktighet

utid, i -e i otid -ig a oläglig, förtidig; olämplig; olustig, omornad, sömnig; [om barn] grinig, kinkig, besvärlig (jfr uforskammet) -ig-hed oläglighet; sömnighet; trötthet -s|svarende a omodern, gammalmodig, otidsenlig util||bøj'elig a ohågad, obenägen -freds a miss|nöjd, -belåten -gi'velig a oförlåtlig -gæng'elig a otillgänglig, oåtkomlig; oemottaglig -hugget a ohuggen -hyllet a obeslöjad -la'delig a otillåtjlig, -en; otillständig -nær'melig a otillgänglig -pas I a opasslig II adv olägligt -reg'nelig a otillräk-nelig -rå'delig a oklok, olämplig ej att rekommendera-sigtet a oavsiktlig -sløret a obeslöjad; oförställd -ste'delig a otillåtlig -stræk'kelig a adv otillräcklig[t] -talende a obehaglig, otrevlig, motbjudande uting oting, otyg

utjenst||dygtig a icke tjänstdug-lig, otjänstbar -villig a icke tillmötesgående, ogin utri'velig a [om djur] som inte trivs (frodas) [jfr ubehagelig]utro

utro a otrogen, falsk (jfr vantro) utrolig a adv otroligft] utroskab otrohet utrovær'dig a ej trovärdig, otrolig utryg a otrygg utrættelig a outtröttlig utrøs'telig a otröstlig Utugt otukt -ig a otuktig, lösaktig utuske se utyske utvivlsom a otvivelaktig uty'delig a otydlig, suddig utyske -t -r bortbyting, troll, spöke, otyg, odjur; lille ~ odygds-påse, rackarunge utæk kelig a obehaglig, otrevlig,

ohyfsad, utmanande utæmm'elig a otämj bar, vild,

obändig utæn'kelig a otänkbar utøj -et ohyra (jfr troldtøj, uting) utøjlet a otyglad utålelig a adv olidlig[tl, [-outhärdlig^],-] {+outhärd- lig^],+} odräglig[t] utålmo'dig a otålig -hed otålighet

uud||fø'rlig a outförbar, omöjlig -granskelig -grundelig a outgrundlig, ofattbar -hold'elig a outhärdlig, olidlig -rydd'elig a outrotlig, inrotad -si'gelig a outsäglig -slet'telig a outplånlig -sluk'kelig a outsläcklig -tøm-m'elig a outtömlig -viklet a outvecklad, rudimentär uundjjgå'elig a oundviklig, ovillkorlig -skyld'elig a oförsvarlig, oursäktlig -væ'rlig a oumbärlig uvan a [om djur] rasande, [folk]-

ilsken, istadig (jfr uvant, uøvet) uvan|je ovana -t a ovan, oövad;

ovanlig, ny uvarig a ovaraktig, ej hållbar uvasket a otvättad uvedkommende a ovidkommande, obehörig; forbydes adgang Obehöriga äga ej tillträde uvejr [u'væ'r] oväder uvej'som a ofarbar, obanad

uven ovän -lig a ovänlig -skab

ovänskap uventet a oväntad uviden||de a ovetande, okunnig

-hed okunnighet uvigtig a obetydlig, oansenlig uviis a oklok

uvildig [u'vil'di] a jur oväldig,

opartisk uvilje ovilja

uvilkå'rlig lal ofrivillig, oöverlagd 2 ovillkorlig (jfr ubetinget) II adv 1 ofrivilligt 2 ovillkorligen uvillig a ovillig, motsträvig uvirk||elig a overklig -ende a gram intransitiv -som a overksam, resultatlös

1 uvis [u'ves] oviss, osäker; sta hen i det -se vara oavgjord

2 uvis [u'vis] se uviis uvished ovisshet, spänning uvis'nelig a ovansklig, oförgäng-

lig

u'vitterlig a obekant, omedveten; det er mig -t det är mig inte bekant

uvittig a enfaldig, utan kvickhet, platt

uvorn [u'vår'n] a okynnig, ostyrig, ouppfostrad, näsvis uvurderlig a ovärderlig uvæbnet a obeväpnad uvæ'gerlig

[yl a adv oundviklig[t], obligatorisk [t], absolut, obetingat

u'væsen oordning, ofog, oskick; leverne; olaglig verksamhet; spektakel, oväsen u'væsentlig a oväsentlig uvætte -n -r ond ande uægte a oäkta

u'ænset a förbisedd, obeaktad, ej

uppmärksammad uærbødig a vanvördig, respektlös

-hed van vördnad uønsket a ej önskad, ovälkommen uøvet a oövad, ovan, otränad -hed brist på erfarenhet (träning, vana) uår nöd-, missväxt|år vable

291

vamle

v

va'ble -n -r blåsa, blemma vad [vaö'] -et - åld vad [ställe] -e itv vada -e[fugl vadare -e|sted vad [ställe] vadmel [vaö'-] -et vadmal vadsk se vask -e se vaske vadsæk [ö] kappsäck, väska vaf||fel -[fe]len -ler våffla, rån; varme -ler [bildl.] örfilar -fel|-syning våffelmönster [i tyg] -le tr ge örfilar vag [va'y] a obestämd, vag, svävande

vage [y] itr & flyta lätt -r ~en ~e 1 sjömärke, boj, båk 2 [på mast] vimpel, flöjel -r[væsen, fyr- og ~et [motsv.] lots- och fyrstaten vagon (waggon) [vagong'] -en -er

vagong, järnvägsvagn vagt -en -er vakt; være på ~ over

for vara på sin vakt mot vagt||el -\e\len -ler zool vaktel -el|konge -ei|viser zool ängs-, korn|knarr vagtsom a vaksam vajd -en bot vejde vaje itr vaja, fladdra Vajsenhuset stiftelse i Köpenhamn för föräldralösa barn vakance [vakang'sa] -n -r vakans vakker a nätt, täck, intagande,

behaglig {]ir $muk) vakle itr vackla -vorn a ostadig,

rankig; vankelmodig vaks a F rask i vändningarna, flink vakt vakte se 1 vække

1 val -en poet slagfält

2 val' -len kust; den svenske Svenska vallen (jfr valg, hval, ol)

valbirk bot tysk lönn

valdhorn valthorn

valdrap -pen ei. -pet schabrak,

sadeltäcke valen a valhänt; bildl ljum, likgiltig

valfart -en -er vallfart, pilgrimsfärd -e itr vallfärda -s|sted vallfartsort

valg [val'y] -et - val -bestyrer val-förrättare -kamp valstrid -liste röstlängd -mand elektor (jfr vælger) -menighed friförsamling [inom statskyrkan], som valt och själv avlönar en särskild präst, och som har rätt att använda en statskyrkoförsamlings kyrka -møde valförrättning (jfr vælgermøde) -ret rösträtt; almindelig ~ allmän rösträtt -sted vallokal -t -te se vælge -tryk, øve ^ på en [söka] påverka ngns [beslut vid] val

vali'd a laglig, rättsgiltig valke tr valka, stampa vallak -ken -ker valack Valland åld Italien ei. de romanska länderna valle -n vassla -sukker mjölksocker -sur a kem, ~t salt laktat -syre mjölksyra valli's||er ~en ~e walesare -isk

a walesisk, från Wales val'mue -n -r vallmo valne itr bli valhänt valnøddetræ valnötsträd valrap se valdrap val's -en -e mus vals; gå pd -en gå på vandring [om gesäll]; give en en ~ skälla ut ngn

1 valse itr valsa, dansa vals

2 valse I tr [ut]valsa, kåvla II -n -r vals, cylinder, kavle -formet -formig a cylindrisk -harve rull-harv

valsk a välsk, italiensk, romansk

-elbønner pl bondbönor valte itr, skalte og ~ styra och ställa

vam||le tr o. opers äckla; det ~r for mig jag mår illa; maden ~r migvammel

maten äcklar mig -mel a äcklig, jolmig, fadd; blive ~ ved noget må illa av ngt vam's -en -e 1 kort varmt ylleplagg, rock, tröja, spee åld kyller 2 [på djur] päls, skinn, ull van [van', äv. va'n] adv, [åld.]

pleje ~ pläga, bruka (jfr vant) vanart oart, vanartighet, elakhet

-e itr urarta, vanartas vand [van'] -et -e vatten; det bliver til det bare ~ det blir inte till någonting; det kan ikke bære ~ imod det kan icke jämföras med; dagligt -e medelvattenstånd; fylde 1 ta in (fylla på) vatten 2 läcka; gä i -et: i bada [kallbad] 2 låta lura sig; slå koldt ~ i blodet lugna sig, ta det lugnt; øjnene løber i ~ ögonen rinna; tænderne løber i det vattnas i munnen; oven -e över vattnet, [bildl.] flytande; ride (trække) en til -s gå illa åt ngn, lura ngn; fiske i rørt -e fiska i grumligt vatten; øjnene står i ~ ögonen tåras; det stille ~ har den dybe grund i det lugnaste vattnet gå de största fiskarna; sætte ~ over sätta på vatten [till [-kokning];-] {+kok- ning];+} træde -e trampa vatten; det øser -e ned det ösregnar -aks bot nate -arve bot källånke -bak-kelse kok vattenbakelse, petit chou -bille zool dykare -billebo bob stäkra -brunrod bot vatten-f lenört - damp vattenånga - drossel se vandstær -ei tr vattna II itr 1 kasta vatten [om djur] 2 gå ned på vattnet, ta vatten vandel [van'al], en vandel, uppförande; værdi i handel og ~ marknads-, handels|värde vandet [van'aö] a vattnig, fadd, smaklös; ~ vittighed andefattig kvickhet, vits vandj|fad hand-, tvätt | fat - fennikel bot stäkra -flade vattenyta -flagrer -flue zool nattslända -flyvemaskine flygbåt, hydro-plan -forsyning vattentillförsel -fyldning vattning -gang 1 vattenlinje 2 tabbe, dumhet -hane

vattenkran -hesten bäckahästen -holdig a vattenhaltig -hyld bot snöbollsbuske, olvon -høne zool rörhöna -ig a vattnig -ing [-[be]-vattning-] {+[be]- vattning+} -ingefær bot missne -kalv zool dykare -kant vattenbryn -kappe 1 © vattenmantel, kylare 2 däckel [på seltyg] - karse bot käll-, vatten [krasse -kikkert sjökikare -kløvkrone bot sprödarv -kragetær bot spikblad -krans bot [hår]särv -kæmmet a slätkammad, 'slickad* -kær zool vattenbagge -lidt a som tagit skada (ei. lidit förlust) genom översvämning -løb vattendrag -mand zool manet; V~en [astr.] Vattumannen -mos bot vatten-, käll|mossa -mølle vattenkvarn -måler vattenmätare -navle bot spikblad -nymfe 1 najad 2 zool flickslända -peber bot bitterblad, vattenpeppar -pladder vattenpuss -portulak bot rödlånke -pyt vattenpuss -pøs vattenämbar vandre [-d-] itr vandra -bølge svallvåg -falk pilgrimsfalk -fugl fotvandrare -herberg vandrarhem -r vandrare - sko vandrarsko -stjerne planet vand||ret a adv vågrät [t] -rikse zool vattenrall -røllike bot vattenblink

Wandsbeck, det gælder til ~ det gäller inte, det är ingenting att lita på (jfr gælde) vand||skel vattendelare -skorpe vattenjyta, -bryn -skræk vattu-skräck -skyende a vattentät; hydrofob -skyl[le] skyfall, ösregn -skær zool saxnäbb -slange vattenslang -snarre se vandrikse - sot se vattersot -spring springbrunn, fontän -stands I glas vattenståndsmätare -stær zool ström-stare -støvler sjöstövlar -søger slagruteman vandt se vinde

vand||trug vattenho -trukken a

vatten I dränkt, -sjuk-træder zool simsnäppa -tøj tvättställ, tvättfat och handkanna -vagtel zoolvandviol

sumphöna; vattenrall -viol se vandrøllike -viser slagruteiftan -værk vattenledningsverk - værts adv sjöledes -øse ~r skopa, öskar

vane -n -r vana; komme i med vänja sig [vid]; komme af ~ med vänja sig av med; gammel ~ bider bedst vanan är andra naturen -dranker vanedrinkare, alkoholist

vanfør a vanför, lytt, ofärdig vang -en -e poet åld äng, vång, gärde

vange -n -r © sidostycke, ram, karm; käft [i skruvstäd], vandstycke [i trappa], ståndare [i stege] vanheld otur, missöde vanhellige tr vanhelga, profanera -lse vanhelgande vanhjemmel försummelse av skyldighet som hemulsman vanille [vanil'ja] -n vanilj -is vaniljglass

1 vanke itr gå och driva, ströva omkring

2 vanke opers vankas; der -r aldrig andet end onde ord man får aldrig annat än bannor; der -de kager man bjöd på kakor

van||kun'dig a okunnig - ry - rygte vanrykte; komme i ~ få dåligt rykte -røgt van|vård, -hävd, förfall, misskötsel -røgte tr vanvårda, missköta -sire tr vanställa, misspryda -skabe tr vanställa -skabning missfoster, fuling vanskelig I a vansklig, brydsam, svår; nogräknad, kinkig II adv svårligen, med svårighet -gøre tr försvåra -hed svårighet van||skæbne olycksöde -slægte itr vansläktas, degenerera-smægte itr försmäkta van't a van; vanlig; ~ til van vid vante -n -r vante; [bildl.] være en rigtig ~ vara hållningslös, sakna ryggrad

van||trivning dvärg, kretin -trivsel förtvining -tro I -en 1 misstänksamhet 2 otro, förnekelse II

a 1 misstänksam, tvivlande, klentrogen 2 otrogen, gudlös -vare förbiseende, vårdslöshet, försumlighet -vid vanvett, galenskap; det er det glade ~ det är rena dårskapen -vittig a adv vanvettig [t], -sinnig[t], galen va'r a åld, blive ~ varsebliva varbørster pl morrhår varde [-d-] -n -r utkikstorn; sjömärke, vårdkas

1 vare -n -r vara; tage noget for gode -r ta på allvar, ta för kontant; våde -r våt-, dryckes|varor

2 vare I tr itr akta, passa; ~ en ad varna ngn II rfl, ~ sig vara på sin vakt; ~ sig for akta sig för III tage sig i ~ for ta sig till vara för; tage ~ på ta hand om, hålla ett öga på, vaka över

3 vare itr vara, räcka, dröja; ved hålla i (på), fortsätta

vareanker & reservankare varefortegnelse faktura; priskurant

varegods & reservdelar vareprøve varuprov vare||tage tr tillvaratagа, bevaka, sköta -tagelse omvårdnad, skötsel, omhändertagande -tager bildl bevakare, vårdare -tægt ~en beskydd, vård, förvar; tage i sin ~ [-tavårdom-tægts|arrest-tægts|-fængsel-] {+tavårdom-tægts|arrest-tægts|- fængsel+} rannsakningshäkte vare i udveksling varuutbyte varig a varaktig, förblivande, hållbar (jfr vcedskende) var'm a varm; gå af som -t brød gå åt som smör för solen; løbe ~ gå varm -ei ~n värme II tr värma -e|bed drivbänk -e|bækken fyrfat -ejdunk värmeflaska, säng-värmare -e|fylde specifikt värme vars||el -[e]let -ler varsel, förebud; meddelande på förhand, uppsägning

varsko I tr varsko, varna II itj se

upp! III et varning varsle itr tr varsla, förutsäga; det -r godt for høsten det lovar (talar för) en god skörd varsom a varsam, försiktigvarte

varte tr itr, ~ op servera, passa upp

vartegn åld förebud; kännetecken;

landmärke vartpenge se ventepenge vasal' -len -ler vasall

1 vase -n -r vas, kruka

2 vase -n -r vägbyggnad på sank mark

vask -en -e 1 tvätt, byk 2 [-slasktratt],-] {+slask- tratt],+} cftskho; gå i -en [bildl.] gå om intet, misslyckas -e tr 1 tvätta, spola; ~ op diska; ^ sine hænder två sina händer; ~ for folk ta emot [kläder till] tvätt, gå bor»: och tvätta 2 blanda [kort] -e|hus tvättstuga -e I klud tvättlapp, disktrasa -e|kone tvättgumma -e|kumme hand-, tvätt|fat -e|-middel tvättmedel -eri' ~et ~er tvättinrättning - ers ~et åld tvättstuga, -e|seddel tvättnota -elskind sämskskinn -

eitøj tvättkläder -elægte a tvättäkta vat' -tet vadd; bomull (jfr bomuld) vater, i ~ i samma plan; stille i ~

avväga -pas vattenpass vat'ret a vattrad vatte'r||e tr vaddera -ing vadde-ring

vattersot vattusot, ödem vat||tot bomullstuss -tæppe [-[vadderat]-] {+[vad- derat]+} täcke w.c.-[|kumme klosettskål -papir

toalettpapper ve' -en -er [ve'ar] smärta; pl värkar, födslovåndor 1 ved [ve(ö)'] I prep vid, genom; jeg kan ikke gore ~ det jag kan inte hjälpa det (göra någonting åt det); hvad forstår De ~ det? vad menar Ni med det?; have (være) ~ hånden ha (vara, finnas) tillhands; der er ikke noget ~ ham det är ingenting med honom; tænke ~ sig selv tänka för sig själv; tæt ~ byen nära staden; være ~ at hålla på [med] att, stå i begrepp att; være lige ~ at vara nära att; vi er ~ middagen vi håller på med middagen, vi äter just middag; han vil ikke være ~ det han vill

inte erkänna (medge) det; være ~ sin mening stå för sin åsikt II adv, tæt ~ tätt intill; blive (være) ~ fortsätta, hålla på; det kommer ikke mig ~ det angår mig inte

2 ved pres av 2 vide

3 ved [veö'] -det ved; føre ~ til skovs ge bagarbarn bröd

vedbend -en -er murgröna -katte-

urt bot jordreva vedblive tr itr fort [sätta, -fara; ~ sin påstand hålla fast vid sitt påstående -nde a adv ihållande, fortfarande

vedbørlig a till-, veder|börlig ved|el -[é]len -ler jakt svans, stjärt vederfares [ve'Öarfa'ras] dep vederfaras, möta, drabba vederkvæge [ve'öarkvæ'ya] tr vederkvicka -lse vederkvickelse vederlag [ö], et vederlag, ersättning, betalning -s|fri a kostnadsfri

vederstyggelighed [6] styggelse vedet' -ten -ter vedett, kavalleripost

ved||føje tr bi-, tilljfoga -føjelse gram attribut -gå tr vidgå, erkänna; ~ arv og gæld övertaga tillgångar och skulder i dödsbo -gåelse erkännande -holden, ~ ved fasthållande vid -holdende a adv ihållande; ihärdig[t] -holden-hed i-, ut|hållighet, ihärdighet -hæfte tr bifoga -hæng ~et ~ bi-hang - hænge I itr vara fästad vid; vidlåda II tr bifoga -kende rfl, ~ sig erkänna, kännas vid vedkomme tr angå, röra -nde I a vederbörande II prep beträffande III s vidkommande; for mit ~ vad mig beträffar, för min del ved|]lagt a bifogad, inneliggande -ligeholde tr vidmakt-, under-, bibe|hålla -ligeholdelse underhåll -lægge tr bifoga, bilägga -røre tr angå, åsyfta -stå tr stå fast vid, vidhålla -tage tr överenskomma, antaga, besluta -ta-gelse antagande, godkännande -tagen a vedertagen, bruklig -tegning anteckning, not -tægtvedtægtsmæssig

r^en ~er 1 reglemente, förordning, stadga 2 sed, bruk, konvenans -tægts|mæssig a stadge-enlig; bruklig, hävdvunnen -tægts|stridig a mot stadgarna -vare itr fortfara -varende a adv fortlöpande, oavbrute|n, -t veg [ve'y] a did vek, svag veg veget se vige vegeta'r -en -er -ia'ner ~en ~e vegetarian

1 vegne [vaina] pl, pd mine ~ på mina [egna] vägnar; alle ~ överallt; alle ~ fra från alla håll; ingen ~ ingenstans; nogen ~ någonstans

2 vegne [ve'yna] tr böja, kröka; © nita, nåda [fast]

vegsten [y] min späcksten, steatit vej [vai-] -en -e väg; ad anden ~ på annat sätt; af -en ur vägen; det var ikke af -en det skulle inte vara så illa; se den anden ^ / se åt andra hållet!; finde ~ hitta vägen; komme pd gale -e spåra ur, förfalla; hun er pd gode -e hon väntar barn; der er noget i -en något är på tok; hvad er der i -en? vad är det som fattas?; være i -en for hindra; komme i ~ komma i gång [om verksamhet]; komme i -en komma i vägen [som hinder]; der kom noget i -en mellem dem det kom en fnurra på tråden; sætte en i ~ hjälpa ngn på väg; tage pd -e brusa upp. bli ivrig, bråka; skaffe til -e anskaffa, åstadkomma; kave lige til dagen og -en knappt ha bröd för

1 vej bar a farbar

2 vejbar a vägbar vejbred bot groblad vejdehår jakt morrhår

1 veje [ai] vog [vo'y] tr åld döda, dräpa

2 veje [ai] tr itr väga; ~ af väga upp; ~ op \imod] mot-, upp j väga; ~ godt til vara ganska tung; ~ til Ebildl.] väga tungt i vågskålen, vara av betydelse -lig a vägbar -r vägare, vågmästare -r|bod våghus

vej 11 gaffel vägskäl -lede tr vägleda -mand vägarbetare vejning [ai] vägning vejUpileurt bot trampgräs -pligt

väghållningsskyldighet vejr [væ'r] -et - väder; andedräkt; väderkorn; få -et igen [åter] hämta andan; godt ~ vackert väder; bede om godt ~ be om nåd, ödmjukt be om förlåtelse; gå i -et stiga [om pris]; hen i -et på måfå, på en höft; løbe i -et växa hastigt, skjuta upp i höjden; tabe -et tappa andan; tage -et fra en komma ngn att tappa andan; trække -et andas; komme under ~ med få nys om, vädra -beretning väderleksrapport -bidt a väderbiten -e [vai'ra]j tr vädra, bildl ana -gård halo, mån-, sol|gård -hane vindflöjel -kort väderlekskarta -lig, et väderlek, klimat - melding väderleksrapport -mølle väderkvarn; sid ~r [gymn.] hjula -slået a 1 väderbiten 2 vinddriven -station meteorologisk station -trækning andning vej||sving vägkrök -tavle vägvisare -viser 1 vägvisare 2 adresskalender; kikke i ~en efter få se sig om efter, bli lurad på veks||el -[e]len -ler växel; beskytte (dække) en ~ inlösa en växel - el|-bog förfallobok - ei | drift agr växelbruk -ele'rer ~en ~e bankir, fondmäklare -el|sav hand-såg -ei I udsteder trassent -el|-virkning växelverkan vekse'rlås konst-, kombinations|-lås

veksle tr itr växla -n växling

1 vei [væl'] -let väl[färd]; det fælles ~ det gemensamma bästa

2 vei [vælT adv 1 [betonat] väl, bra; selvgjort er ~ gjort själv är bäste dräng; er du rigtig är du klok?; han er ikke rigtig ~ Eäv.] han mår inte riktigt bra 2 Eobetonat] väl, förmodligen, antagligen; du er ikke vred på mig,

du är väl inte ond på mig? -anstæn'dig a anständig, ärbarvelassorteret

-assorteret a välsorterad »befindende trivsel, välmåga »begavet a begåvad -beha'gelig a

adv behaglig[t], angenäm[t] -be-råd a, med ~ hu med berått mod, med vett och vilja -bestaltet a välbeställd, lagligen tillsatt - drevet a välskött -dæ'dig a välgörande, givmild veie -n -r flaga, blåsa, spricka [i metall]

vei||egnet a mycket lämplig »fornøjet a belåten -forrettet a, med

~ sag efter välförrättat värv -forskyldt a välförtjänt »forsynet a väl I försedd, -sorterad -gående ~t välgång; i bedste ~ i hög-önsklig välmåga; drikke pd ens ~ dricka ngns skål -havende a välbärgad -haver välbärgad person, kapitalist -holdt a i gott stånd veli'n -et veläng

vel|||lidt a omtyckt, populär -lyd välljud -lykket a lyckad, framgångsrik -lyst vällust -næret a välfödd, fetlagd - opdragen a väluppf ostrad, bele vad - opdragenhed hövlighet, belevenhet, fint sätt -oplagt a på gott humör; i god form; være ~ til vara pigg på, ha lust till -plejet a välvårdad -rettet a välriktad -set a omtyckt, välsedd -signet [-[-si'-naö]-] {+[-si'- naö]+} a välsignad -skabt a välväxt -skikket a lämplig -smag fin (angenäm) smak -spækket a späckad; ~ pung välfylld börs »stand välstånd -stående a välbärgad -talende a vältalig -ta'-lenhed vältalighet -tilfredshed belåtenhet -tillavet a vällagad -tilpas a kry, pigg -tjent a förtjänt -tænkende a rättänkande -voksen a storväxt, ståtlig; välväxt -være, et välbefinnande -ynder beskyddare, gynnare -ær-vær'dig a titel för präst vemodig [vemo'öi] a vemodig ven [væn7] -nen -ner vän; en ~ af mig en vän till mig; være gode -ner med nogen vara god vän med ngn vende [væn'a] tr itr vända; ~ mod

øst vetta mot öster; ~ det lådne ud bli arg, resa borst -kreds vändkrets -kåbe väderflöjel, en som vänder kappan efter vinden - rejse, gøre ~ [tvingas] vända om vending [væn'eng] vändning; uttryck; i en snæver ~ i nödfall vene

-n -r ven, åder ven||inde [vænen'a] ~n ~r väninna -lig a vänlig, snäll, älskvärd; et ~t landskab ett leende landskap -ne|møde religiöst möte -ne|sæl a vänlig, hjärtlig, sällskaplig -ska'belig a vänskaplig venstre [æ] I a vänster II subst liberalt politiskt parti med huvudsaklig anslutning på landsbygden, numera snarast ett centerparti, i många frågor till höger om de konservative -håndet a vänsterhänt -kørsel vänstertrafik -skåren a vänstergängad vente [æ] I tr itr vänta; ~ sig [sin nedkomst] vänta barn II 5 have i ~ ha att vänta (i utsikt) -lig a adv sannolik[t], [-antagligen]-] {+antag- ligen]+} -penge pl exspektans-arvode -værelse väntrum venus||fluesmække bot flugfälla -hår bot jungfruhår -sko bot guckusko -vogn bot stormhatt verbe'ne bot järnöVt verb|um -et -er verb verden [æ] -en -er värld; han bestiller ingen -s ting han gör inte ett dugg; den omvendte upp-och nedvända världen; den fine ~ den förnäma världen, societeten; bringe ud af ~ få ur världen, göra slut på

verdens I [begivenhed historisk händelse -fjern a världsfrämmande -historie världshistoria, allmän historia -hjørne -kant väderstreck -kort världskarta -orden världsordning, kosmos - rummet världsrymden - vant a världsvan -øje hydrofan, opal verdsliggøre tr sekularisera vermillon [-miljong'] cinnober-

[färg] versemål versmåttversere

verse're itr cirkulera; Ej ur.] sagen

-r [for retten] saken är oavgjord verslinie versrad verve [-va] -n verv, fart, glöd

1 vest [æ] -en -e väst; stikke noget under -en få [sig] ngt till livs, förtära (äta ei. isht dricka) ngt

2 vest [æ] -en väster; svare i ~ når man spørger i øst svara 'goddag yxskaft'

vestalinde [-en'a] -n -r vestal vestelomme västficka vest||en adv västligt; ~ for väster om V-er I havet Nordsjön V-er|-vowov skämts Nordsjön -fra adv västerifrån vestibule [-by'la] -n -r vestibul vest||lig -re a väster-, västlig whiskers pl polisonger vi' se vie

vibe -n -r zool vipa -fedt bot tätört -æg 1 vipägg 2 bot damspels-lilja

vibre'ren vibration vicevært 1 vicevärd 2 portvakt, gårdskarl

1 vid [vi 9"] -det 1 vett, förstånd 2 kvickhet, spiritualitet; fra ~ og sans från vettet

2 vid [vi'ö] a vid[sträckt]; på ~ gab vidöppen, på vid gavel (jfr videre, videst, vidt)

vidafinker zool änkor, viduider vi'dde [d, äv. ö] -n -r vidd, utsträckning

1 vide [vi'öa] tr, ~ ud utvidga

2 vide [vi'öa] ved [ve'(ö)] vidste [vesda] vidst [vest] tr veta; ~ en tak vara ngn tacksam; det -s ikke det är inte bekant; jeg gad ~ (vidst) jag undrar; være -nde om känna till -begærlig a -lysten a vetgirig

1 viden vetande, kunskap

2 viden adv vida; ~ om vitt omkring

vidende vetskap; mod bedre ~ mot bättre vetande; med ~ og vilje med vett och vilja, avsiktligt; uden sit ~ ovetande [s] videnskab -en -er vetenskap; V-ernes Selskab humanistisk och naturvetenskaplig akademi i Kö-

penhamn -elig [-a'bali] a vetenskaplig

videre [ö] komp vidare, rymligare; ytterligare; längre; med ~ och så vidare; indtil ~ tills vidare; var der var det något mera? -for-handier återförsäljare -forsendelse vidarebefordran -kommen a mera försigkommen viderrist -en vet manke [på häst] vidervær'dig a motbjudande, vedervärdig videst [ö] superi vidast, längst vidie (vidje) [viö'ja] -n -r vide; vid ja

vidne [viö'na] I -t -r vittne; føre -r höra vittnen II itr tr vittna -afhøring vittnesförhör -dygtig a vittnesgill t fast I a

bevisad med vittnen II adv i vittnens närvaro -førsel hörande av vittnen --s|-byrd 1 vittnesbörd 2 betyg - udsagn vittnesmål vidst vidste se 2 vide vidt [vit'] adv vitt, vida, långt; det var kommet så ~ det hade gått ända därhän; bringe det ~ gå långt; for så <-*> [äv. i ett ord]: I adv för övrigt; så till vida, på sätt och vis II konj såvida, för så vitt; hvor ~ hur långt; huruvida, om -løftig a vidlyftig, utförlig, omständlig -rækkende a vittgående -skuende a vidsynt vidunder [viö'on'ar] -et underverk, -djur] (jfr j uhyre) -barn underbarn -lig [viöon'arli] a adv underbar[t], fantastisk[t] vi[e] [vi'] I tr [in] viga, ägna II rfl,

~ sig til ägna sig åt vie||lse [vi'(a)lsa] ~n ~r vigsel;

invigning -vand vigvatten vift [e] -et - vindjpust, -drag, fläkt -ei ~n ~r solfjäder; være på ~n vara ute på vift II tr itr vifta, fläkta; flämta -e|dannet a solfjäder [s]formig -e|palme SOlfjä-derspalm vig [vi'y] -en -e vik, bukt vige [y] veg [ve'y] veget I itr vika II tr, ~ pladsen for ge rum för; ~ sit sæde förklara sig jävig [om doma-vigende

re] -nde a vikande; recessiv - spor sidospår vignet [vinjæt'] -ten -ter vignett vigt||e [veg'da] rfl, ~ sig skryta, göra sig till -ig a viktig, betydelsefull; inbilsk, mallig -ig|hed vikt, betydelse; viktighet, inbilskhet -ig|mager -igjper viktigpetter, översittare vii's viist vise a se 2 vis vika'r -en -er vikarie viking -en -er 1 viking 2 vinter-badare

vikke [veg's] -n -r bot vicker vik I kel [veg'al] -[ke]len -ler inlaga

och omblad [i cigarr], vickel vikle [veg'la] tr veckla, vira, linda; ~ sig ind i noget trassla in sig i ngt; ~ ind i papir svepa (slå) in i papper; ~ sig ud göra sig fri -r ~en ~e zool vecklar|e, -fjäril -rs pl benlindor vikse [veg'sa] tr vaxa viktua'liehandel [vig-] livsmedels-, delikatess I affär

1 vild [vil'] -en åld väld, godtycke, partiskhet

2 vild [vil'] a vild, yster; rasande; rå, barbarisk; være efter vara tokig i; fare ~ gå vilse; lede ~ vilseleda; løbe gå vilse; de -e vildarna -basse skämts vildba-sare, galning; åld vildsvinsgalt

vild||else förvirring, yrsel -erede se vildrede -farende a vilsegången; kring|löpande, -strövande [om djur] -lede tr vilseleda -løg backlök -mand vilde; gå på en ~ komma på villospår, hoppa i galen tunna -nis ~set snår[skog]; bildl djungel, labyrint -rede, et oreda, villervalla; rådvillhet, förlägenhet; være i ~ med inte vara på det klara med -rådig a villrådig, obeslutsam -skab vildhet -som a villsam -spor villospår vildt -et vilt, villebråd -bane jaktmark -nis se vildnis -tyv tjuvskytt vildæg <B råegg vilje [i] -n -r vilja vilkår [i] -et - villkor -lig [vil-

kå'rli] a godtycklig, nyckfull (jfr betinget)

villa -en -er villa -by villastad ville [i] vil ville villet I tr vilja II

hj skola, komma att villie [vilja] se vilje villing se hvilling virter [i] a yr, vild, ostyrig vim|mel [vem'al] -len -ler © borr-sväng V-skaftet krokig gata i Köpenhamn, en del av Strøget vims [vem's] a yr, virrig -e itr jäkta, springa hit och dit; fjäska vi'n -en -e vin -avler vinodlare vind [ven'] -en -e vind; [-väder-[spänning];-] {+väder-[spänning];+} være i -en vara i förlägenhet; løbe med en halv ~ vara ute i ogjort väder, dra förhastade slutsatser -byge kastvind

1 vinde [ven'a] vandt vundet tr itr vinna, segra; ^ frem gå framåt; ~ ind på vinna på, komma närmare; ~ med' hålla jämna steg, hinna med; uret -r klockan fortär sig

2 vinde [ven'a] I tr itr jakt vädra II opers blåsa, fläkta

3 vinde [ven'a] I vandt vundet tr vinda (hissa) upp; nysta, härvla, rulla; sno, fläta II -n -r 1 vindspel 2 härvel, nystvinda

vindebro vindbrygga vindeltrappe spiraltrappa vinde||r ~e vinnare -syg a

vinningslysten vind||fløj vindflöjel -has F vind-böj tel, pratmakare

1 vinding [ven'eng] -en -er [-krök-[ning],-] {+krök- [ning],+} vindling, bukt, varv, gänga

2 vinding [ven'eng] vinning vind||mager skrävlare, storpra-

tare -mølle väderkvarn -måler vindmätare vin I drue vindruva vind's|el -[é]let -ler nystan; spole vindski'belig a företagsam, driftig, idog

vindskærm vind [skydd, -ruta

-s|visker vindrutetorkare vindspiller vinthund [äv. bildl.]

vind||strøg vindriktning -sygevindtør

299

visér

väderspänning -tør a mager, utmärglad -tørret a lufttorkad vindue [ven'du] -t -r fönster; de penge er smidt ud ad -t de pengarna äro bortkastade -s (fag fönsterluft -s (fordybning fönster (nisch, -smyg -s|kasse fönsterlåda [för krukväxter] -sjpolering fönster-putsning -s|skodde fönsterlucka -s|sprosse spröjs -s|udstilling fönsterskyltning -s[visker vind-rutetorkare vind våge is vak vindøjet a vindögd wing -en -s sport ving[e]; højre ~ högerving[e] [= högerinner och högerytter] vinge [venga] -n -r vinge; [propellerblad -basken flaxande med vingarna -ben vingben; tage ved ~et ta i kragen -fang vingbredd -signal semafor -svamp kanta-rell -t a bevingad; bot vingkantad vinhøst vinskörd vink [veng'k] -et - vink, tecken -e itr tr vinka; der er ~t af F det går inte, det är inte lönt vinkeldannet a vinkel-, kantig vin||kort vinlista -rose bot lukt-törne, äppelros -ruse bot vinruta

vinstue restaurang, källare, värdshus

vinterj|blomme [ven'-] bot [-vinter]-] {+vin- ter]+} gäck, -narr -gæk bot snödroppe -kål grönkål -løg piplök »solhverv vintersolstånd -tøj vinterkläder -vej, vise en ~en köra i väg ngn, be ngn dra åt skogen vintre [vent-] opers, det -r det blir

vinter, det vintrar på vinånd vinsprit

violin||bue fiolstråke -kasse fiollåda -spiller violinist vipHpe [veb'a] I ~r 1 gungbrä-da; trampolin 2 [råg]ax II itr tr vippa, guppa, gunga; ^ en stol over vika en stol -pe|kærre stört-, tipp]kärra -stjært zool ärla virak [i:] -ken rökelse; strø ~ for en

smickra ngn vire [vi'ra, äv. vair] -n -r 1 tunn,

omlindad ståltråd 2 vira[duk] [i pappersmaskin] virke [vir'gg] A -t -r arbete, verksamhet, insats (jfr tømmer) B I itr verka, arbeta, handla; utfalla, fungera; synas vara; ~ tilbage pd återverka på II tr åstadkomma, medföra; utvinna, framställa; åld virka (jfr hækle)\ -t tapet vävd tapet, gobeläng -evne energi, kraft, effektivitet -felt verksamhetsfält virkelig [vir'gali] a adv verklig [en] -gøre tr förverkliga, realisera -gøreise förverkligande -hed verklighet; i ~en i själva verket -heds(fjærn a verklighetsfrämmande

virkelyst verksamhetslust -en a

verksam, aktiv virken arbete, verksamhet -de a

gram transitiv virke[[trang verksamhetslust -år

verksamhetsår virkning verk|an, -ning (jfr hækling) -s(fuld a verksam, effektiv virksom a verksam -hed verksamhet, arbete, ansträngning; yrke; företag, affär, fabrik; sætte ,ud af ~ upphäva, sätta ur kraft virle -n -r zool drillsnäppa virre [i] itr skaka, runka; ^ med

hovedet skaka på huvudet vir'var [i], et virrvarr, villervalla

1 vis [vi's], en vis, sätt; på sin ~ på sätt och vis

2 vis [vi's] a vis, klok

3 vis [ves'] a viss, säker; være ~ i sin sag vara säker på sin sak; være ~ på vara förvissad om; det er ganske -t det är riktigt sant; -se folk vissa (somliga) människor; en mand en viss potentat [= djävulen]; til -se fåld.] förvisso, sannerligen

1 vise [i] tr visa; ~ fra sig avvisa, avböja; ~ tilbage til syfta på

2 vise [i] -n -r visa viselig adv klokt

viser -en -e 1 visare 2 åld bidrottning, vise vislér [vise'r] -eret -erer sikte [på skjutvapen]vished

vis'hed visshet, säkerhet visi'bel a, være ~ vara hemma, ta

emot [besök] visit [visit'] -ten -ter visit, besök visitats [-ta'(d)s] -en -er [biskops] -

visitation visk [e] -en -e borste, [liten] kvast, halmviska; knippa (bunt) grönsaker [till soppa]; som en ~ som ingenting -e tr gnida, torka; ~ tårerne äf torka tårarna; jeg ~de ham af jag avvisade honom; ~ ud sudda (stryka, radera) ut -e|klud disk-, tork|trasa -e|læder rader-gummi, kautschuk -er ~en ~e 1 penntorkare; ugnsviska; X vis-kare 2 F tillrättavisning, skrapa -ejstykke kökshandduk visne [ves'na] itr vissna -politik obstruktionspolitik

1 visse [i] -n -r bot ginst

2 visse [i] tr vyssja

visselig [ves'ali] adv säkert, förvisso

visselulle [i] -n -r barnspr säng vissenpind F svag (klen) stackare vist [vest'] adv säkert, bestämt, förvisso; ganske ~ . . men visserligen . . men; se ~ på en se fast (stint) på ngn -nok adv säkert; kanske, förmodligen; visserligen visvas [ves'-], et nonsens, prat vitterlig [i] a adv allmänt bekant, notorisk [t]; gøre -1 bekantgöra, göra veterligt; mig -t såvitt jag vet -hed bestyrkande, vidime-ring; til ~ intygas -heds[attest bevittning, vidimering -heds|-vidne vittne till egenhändig namnteckning vittig [vid'i] a kvick, spirituell (jfr forstandig) -hed kvickhet, vits; rive ~er af sig skämta, vitsa -hedsjblad skämttidning vod [voö] -det [voö'at] - vad, [fiske] not

1 vog a hand som väger, vägande

2 vog se i veje

vogn [voy'n, vou'n] -en -e vagn; skubbe til den hældende ~ [ung. motsv.] lägga sten på börda; han er ikke tabt bag af en ~ han är inte

så dum -fading -kasse vagnskorg -ladning vagnslast -læs vagnslass-mand åkare-mands|-forretning åkeri - mands | kusk hyrkusk -skur vagnsskjul - smørelse vagnssmörja -stang tistelstång, skakel -styrer spårvagnsförare

vogte [o] I tr itr vakta; ~ på vaka över; ~ kvæg valla boskap II rfl, ~ sig akta sig -r väktare; herde -r|dreng vallgosse -r|hund vallhund

voks [o] -et vax -blomst bot porslinsblomma

1 vokse [o] tr vaxa

2 vokse [o] itr växa; ^ til: 1 växa upp 2 växa igen -n a vuxen - sted bot lokal, växtort -værk växt-värk

voks||hat bot vaxskivling -lærred vaxduk -møl vax-, bi|mal, bi-fjäril -næse lösnäsa; dreje en en ~ (sætte en en ~ pd) [åld.] inbilla ngn ngt, dra ngn vid näsan -plade grammofonskiva vola [spelterm] slam volant [-ang'], en, pl. -s volang

1 vold [vol'] -en -e vall, damm

2 vold [vol'], en ei. et våld; det ligger pokker i ~ det ligger vid världens ände; gå pokker i ~! dra åt helvete!

volde [vola] tr vålla, förorsaka vold||elig a adv våldsam[t] -gift ~en ~er skiljedom -giftsIkendelse

skiljedomsutslag - gifts |-mand skiljedomare voldgrav vallgrav voldsom a våldsam voldsted plats där en borg stått volon||tæ'r -tø'r -en -er volontär voit [o], en, pl. - fy s voit volte [o] -n -r gymn voit volum|en, et, pl. -ina volym volverlej -en -er bot hästfibla vom [vom'] -men -me vom, mage,

buk -met a bukig vor [vår'] pron vår vorde [vå'rda] itr poet bliva, varda -n tillblivelse, vardande -nde a blivande-vorn

-vorn änd fallen (böjd) för, begiven på

vorned [vårnaö] a ofri, livegen (jfr följ) -skab före 1702: underlydande bönders beroende av godsägare i den formen att en arrendators söner måste överta arrende på samma gods (jfr stavnsbåndet) vorte [å:] -n -r vårta -birk masur-björk -mælk bot törel -rod svalört -t a vårtig

1 vove [å:] -n -r poet våg, bölja (jfr bølge)', drive for vind o g ~ driva vind för våg

2 vove [å:] I stå i ~ stå på spel; sætte livet i ~ sätta livet på spel, riskera livet II tr våga; han kan ~ på det! han skulle bara våga! -hals våghals -lig a vågsam, farlig, vådlig -mod våghalsighet -stykke vågstycke -t a vågad

vovhund -en -e vovse [ou] -n -r

barnspr vovve, hund vrag [vra'y] -et - vrak; kaste ~ på rata, försmå

1 vrage [y] tr vraka, rata, för|-kasta, -små

2 vrage [y] itr fiska med driv-garn, vraka

vralte itr rulta, vagga [som en anka]

vrampet a skev, vind [om trä som

slagit sig] vrang' lal avig; strikke ret og ~ sticka avigt och rätt 2 bakvänd, oriktig, vrång II ~en=följ -e avigsida; vende ~n ud vända avigsidan utåt, bildl bli arg; vende ~n ud på noget vända ut och in på ngt -elig[en] adv felaktigt, oriktigt -forestilling vanföreställning -lære villolära -maske avig maska -pind rad avig stickning - side avigsida -vilje motsträvighet -villig a motvillig, tredskande vrante[|n -vorn a grinig, sur, vresig

vred [vre'ö] a ond, förargad, häftig, vred -agtig [-ag'di] a häftig, vresig

vreden [ö] a [för] vriden; bildl konstlad

vred||es [ö] dep bli ond (förargad)

-låden a häftig, hetlevrad vri#||bor [vrid'-] vrickborr -e vred [vre'ö] vredet tr vrida; sig ved at gøre noget dra sig för att göra ngt -e|stjært se vipstjært vridse [vres'a] se vrisse vridtbor se vridbor vrikke [vreg'a] itr v[r]icka (jfr forstuve) -n s vickande vrim||le [vrem'la] itr vimla, myllra -len vimmel, myller -mel ~en ei. vrimlen vimmel, myller vring||elhornet a med stora, krokiga horn -le tr slingra, sno vrinsk [vren'sk] a brunstig vrinske [vren-] itr gnägga -n

gnäggning -r ~en ~e hingst vrippen [vre-] a grinig, snarstuc-

ken, retlig -hed retlighet vrisse [vres'a] itr vara snäsig -n

a snäsig, vresig vriste [vres'da] tr vrida, rycka, slita; ~ noget fra en vrida ngt ur ngns grepp vræ'l -et - vrål, skrål -e itr vråla, skråla

vrænge I tr förvrida, vända ut och in, kränga; ^ næse rynka på näsan II itr, ~ ad en göra grimaser åt ngn; ~ efter en härma ngn -billede karikatyr, vrångbild vrævl [vræu'l] -et trassel, oredig massa, gytter -e tr, ~ op repa upp; reda ut; ~ sammen trassla till

vrøvl [vröu'l] -et 1 struntprat; krångel, bråk, gruff; det er det bare ~ det är rent nonsens; gøre ^ krångla, bråka;

have ~ ha tråkigheter 2 pratmakare 3 [sorts] småkakor -e itr prata smörja -e|bøtte -e|hoved -e|potte pratmakare -et a meningslös -e|vorn a fjollig, barnslig, tramsig vu [vy] -et -er vy, utsikt vugge [o] I -n -r vagga II tr itr vagga -barn spädbarn-gave faddergåva -gænge vaggmed -stue barnkrubbavugtebom

vugtebom © handspak vule tr & surra vunde [von'a] -n -r poet sår vundet se vinde vupti itj vips, pladask vurde're tr värdera, uppskatta vy -et -er vy, utsikt vyler uppviglare, orostiftare vysse se 2 visse

væbn||e tr beväpna -er väpnare -ing beväpning; milis væd [b], slå til -s slå vad -de itr slå (hålla) vad - de | kamp tävlingskamp -de I løb [häst] kapplöpning -de I mål vad vædder se væder vædde I ridt kappridning væde [ö] I -n väta, fuktighet II tr

väta, fukta, blöta væd|er [væö'ar] -[e]ren -re 1 vädur, gumse 2 ^ murbräcka, & ramm (jfr vejr) vædning fuktning vædre tr & ramma (jfr vejre) vædske I -n -r vätska; var II itr vara sig -n läk flytning, [avsöndring av] var -nde a varig væg [væ'g] -gen -ge vägg (\ir vej)\ [bildl.] sætte til -s ställa mot väggen; hvid som en [kalket] ~ blek som ett lik, vit som ett lakan væge [y] -n -r veke; toddy med

dobbelt ~ stark toddy vægelsind [y] vankelmod -et a

vankelmodig vægge||dyr -lus vägglus -tøj

vägglöss vægkort väggkarta vægr||e [y] rfl, ~ sig vägra -ing vägran

vægt -en -e vikt, tyngd; våg; [ton] -vikt, betydelse, inflytande; tage påi~ öka i vikt; lægge ~ på lägga vikt vid vægtavle svart tavla vægter väktare, nattvakt vægtforøgelse viktökning -fylde specifik vikt -ig a tung; viktig, betydelsefull - løftning tyngdlyft-ning -skål vågskål -stang hävstång

væg I tæppe vävd tapet, gobeläng

væk adv bort[a]; i eet ^ i ett kör; være helt ~ i nogen vara upp över öronen kär i ngn; rask ~ utan vidare; stadig ~ oavbrutet; snak ~ ! prata på!, gå på!; melodien der blev ~ melodin som kom bort

1 vække tr 1 -de -t väcka Eur [-sömnen]-] {+söm- nen]+} 2 vakte vakt Ebildl.] [-[upp]-väcka;-] {+[upp]-väcka;+} ~ af døde återuppväcka från de döda

2 vække -de -t tr hugga vak i [is] vækkelse väckelse; eggelse Vækkenberg, være ~ [skämts.]

vara borta vække||r väckare; bildl sporre, impuls; örfil -ur väckarklocka vækse tr vaxa; valla [skidor] (jfr 2 vokse)

vækst -en 1 [till] växt, växande; växt, gestalt; af skøn ~ välväxt 2 pl. -er växt (jfr plante) -lag bot kambium væld [væl*] -et - källa, flöde; överflöd; et ~ af en mängd

1 vælde [væl'a] itr [k] välla, flöda

2 væld||e [væl'a] -en ei. -et välde, makt -ig [væl'di] I a väldig, mäktig II adv väldigt, oerhört

vælge [y] valgte [val'da] valgt tr välja -r väljare, valman -r|folk valmanskår -r|møde valmöte vælig a eldig, yster vælse tr © runda vælskbind halvfranskt band væl't -en trumf; være (komme) i -en vara (komma) i ropet (på modet) vælte I tr välta, vältra; kullkasta, omstörta II itr välta, ramla, falla; ~ ind strömma in -peter skämts cykel væmme||lig a otäck, obehaglig; äcklig, motbjudande -lse äckel -s dep vämjas væ'n a poet fager, vän vænge -t -r se vang vænne tr vänja

værd [væ'r] I et ei. en värde II a värd; det er ikke umagen ~ det lönar inte mödan -i' ~en ~er [penning] värde -i'|forringelse värdeminskning -i'forøgelse värdeökning -i'|fuld a värdefullværdige

-ige tr be värdiga; ikke ~ en et blik inte bevärdiga ngn med en blick -iges dep värdigas, behaga, täckas -i'|løs a värdelös -i'|stig-ning värdestegring -sætte tr värdera, bedöma være er var været hj vara; han er gået han har gått; det er mig det är jag; af en dreng at ~ för att [bara] vara en pojke; lade ~ låta bli; ~ i med nogen vara intim med ngn; han vil ikke ~ ved det han vill inte erkänna det; vær så artig var vänlig; [vard.] vær så god [værsgo*, vær'sgo'] var så god; det kan [godt] ~ at . . det kan hända att~ sig .. eller vare sig . . eller

værelse -t -r rum (jfr væsen) væremåde sätt [att vara], uppträdande væren, en tillvaro; filos vara; ~

på et sted vistelse på en ort værft -et -er skeppsvarv

1 værge -n -r målsman, förmyndare; god man; født ~ laglig målsman (förmyndare)

2 værge -t -r 1 värja; bildl värn, försvar 2 förvar[ing]

3 værge I tr försvara, värja, värna II itr, ~ for hus o g hjem slåss för hem och härd; ikke kunne ~ for sig selv inte kunna taga vara på sig

værge||løshed värnlöshet -mål förmynderskap -råd barnavårdsnämnd

1 værk -et -er verk; gå til -s gå till verket

2 værk, en värk

3 værk, et drev, blånor; pille ~ repa drev

værk||fælle arbetskamrat, ämbetsbroder -fører verkmästare -sted verkstad -tøj verktyg værling -en -er zool gulsparv vær'n -et - värn -e tr itr värna, skydda; ~ om sit gode navn hålla på sitt anseende -e|klasse hjälp-klass -e|mager samarbetsman Eköpman, industriidkare etc. som under ockupationen 1940—45 le-

vererat varor till ei. utfört arbete för die Wehrmacht] -e|magten die Wehrmacht [tyska [-krigsmakten]-] {+krigsmak- ten]+} -e|pligt värnplikt -e|ting domstol; rette ~ rätt forum værre komp värre; patienten har det ~ patienten är sämre; den var ~ ! det var illa! værsgo = vær så god (se være) værst superi värst, sämst; være belavet på det -e vara beredd på det värsta; gå med på den -e vara i stånd till vad som helst vært -en -er [hyres]värd; källarmästare; gøre regning uden ~ göra upp räkningen utan värden -inde [-en'a] ~n ~r värdinna -s|hus-holder värdshusvärd væ's||el -[e]len -ler vessla -el|hale

bot svingel væ's|en -[e]net -[e]ner 1 väsen, natur, karaktär 2 sätt; et fint ~ ett fint sätt 3 person, individ; varelse 4 ståt, [ämbets]verk; de under ministeriet sorterende -ener de under departementet lydande ämbetsverken; postvæsenet postverket 5 bråk; holde et farligt ~ bråka; gøre ~ af sig uppträda anspråksfullt væ'sentlig a adv väsentlig[t] avætte -n -r tomte - lys 1 lyktgubbe,

irrbloss 2 belemnit, vätteljus yæV 1 -en -e vävstol 2 -et - väv-"^naHjet ~ af dumheder en härva av dumheter; det er bare ~ det ju^ bara prat -e tr %Tväva; fantisera^ prata smörja -en s vammel

1 væver 1 vävare 2 zool videbock Eskalbagge]; vävarfågel

2 væ'ver a rask, livlig, rörlig -hed livlighet

væver||kam vävsked -knægt zool låcke[spindel] -skammel trampa -stol vävstol

1 vævl[e] [væu'l(a)] -\e]n -[e]r [halm] band

2 vævll|e [væula] tr & vevla -ing & vevling

vølve -n -r myt vala vå'ben 1 -ei - vapen 2 -et -er [-[släkt]-vapen,-] {+[släkt]- vapen,+} sköldemärke -billede sköl-våbenbånd

demärke -bånd her bjälke Ei [-vapen]-] {+va- pen]+} -dygtig a vapenför -frakke vapenrock -frænde -fælle

vapenbroder -kammer rustkam-mare -mester rustmästare -mønstring vapensyn

1 våd se vod

2 våd [vå'ö] a våt

vådeskud vådaskott

1 våge [y] -n -r ormvråk

2 våge [y] -n -r vak Ei isen]

3 våg||e Et] itr vaka, vara vaken -e|kone nattsköterska -en I a vaken, vaksam II vaka[nde] -ne itr vakna

vånd [von'] .en -e kvist, stängel,

stjälk, spö vånde [von'a] I en vånda, nöd II rfl, ~ sig stöna, sucka

1 vå'r -et - [bolster] var, överdrag

2 vå'r -en poet vår (jfr förär) -flom vårflod -flue zool natt-slända -gæslingeblomst bot nagelört, rågblomma -hvidblom-me bot snöklocka, klosterlilja

vå's -et prat, dumheter, nonsens -e itr prata strunt -et a fnoskig, idiotisk

w

se under V

yakokse zool jak, grymtoxe yam[s] -en bot jams yde [ö] tr bevilja, bestå; prestera, erlägga; skänka, lämna; ^ sit bedste göra sitt bästa; beskyttelse ge skydd; ~ bidrag (bistand) lämna bidrag (hjälp); ~ kredit ge kredit; ~ et lån bevilja ett lån; -nde og nydende närande och tärande -evne prestationsförmåga -lse betalning; prestation, avkastning; bidrag yder||dør ytterdörr -kant yttre

kant; utkant -lem extremitet yderlig [ö] I a ytlig, nära ytan (kanten) II adv ytterligt -gående a som går till ytterlighet, extrem, prononcerad yder||punkt [ö] ytterlighet -st a adv' ytterst; i ~e øjeblik i sista minuten

ydmyg [yö'my(y)] a ödmjuk -e tr förödmjuka -else förödmjukelse

ydre [ö] I et utsida, utseende, yttre

II a yttre; utrikes-ylde [y] tr, ~ op repa upp [väv] ympe [0] tr åld ympa (jfr pode) ymte [0] itr viska, tala tyst; der -s om at . . det glunkas om att . . -n viskningar ynde [øn'a] I en behag, charm, fägring, ljuvhet, täckhet II tr tycka om, vara förtjust i, gilla -fuld a behagfull, täck -r ~en ~e älskare, vän -st [øn'ast], en ynnest -ta omtyckt, uppburen yndllig [øn'di] a söt, intagande, förtjusande, rar -ling [øn'leng] ~en ~er gunstling, favorit -lings-älsklings-, favorit-yngle [0] itr yngla, föröka sig -plads -sted lekplats [för fiskar] ynk [øng'k], en ynkedom, elände; medlidande -e tr ömka, beklaga;

over ha medlidande med -vær'dig a beklagansvärd våbenbånd

demärke -bånd her bjälke Ei [-vapen]-] {+va- pen]+} -dygtig a vapenför -frakke vapenrock -frænde -fælle
vapenbroder -kammer rustkam-mare -mester rustmästare -mønstring vapensyn

1 våd se vod

2 våd [vå'ö] a våt

vådeskud vådaskott

1 våge [y] -n -r ormvråk

2 våge [y] -n -r vak Ei isen]

3 våg||e Et] itr vaka, vara vaken -e|kone nattsköterska -en I a vaken, vaksam II vaka[nde] -ne itr vakna

vånd [von'] .en -e kvist, stängel,

stjälk, spö vånde [von'a] I en vånda, nöd II rfl, ~ sig stöna, sucka

1 vå'r -et - [bolster] var, överdrag

2 vå'r -en poet vår (jfr förär) -flom vårflod -flue zool natt-slända -gæslingeblomst bot nagelört, rågblomma -hvidblom-me bot snöklocka, klosterlilja

vå's -et prat, dumheter, nonsens -e itr prata strunt -et a fnoskig, idiotisk

w

se under V

yakokse zool jak, grymtoxe yam[s] -en bot jams yde [ö] tr bevilja, bestå; prestera, erlägga; skänka, lämna; ^ sit bedste göra sitt bästa; beskyttelse ge skydd; ~ bidrag (bistand) lämna bidrag (hjälp); ~ kredit ge kredit; ~ et lån bevilja ett lån; -nde og nydende närande och tärande -evne prestationsförmåga -lse betalning; prestation, avkastning; bidrag yder||dør ytterdörr -kant yttre

kant; utkant -lem extremitet yderlig [ö] I a ytlig, nära ytan (kanten) II adv ytterligt -gående a som går till ytterlighet, extrem, prononcerad yder||punkt [ö] ytterlighet -st a adv' ytterst; i ~e øjeblik i sista minuten

ydmyg [yö'my(y)] a ödmjuk -e tr förödmjuka -else förödmjukelse

ydre [ö] I et utsida, utseende, yttre

II a yttre; utrikes-ylde [y] tr, ~ op repa upp [väv] ympe [0] tr åld ympa (jfr pode) ymte [0] itr viska, tala tyst; der -s om at . . det glunkas om att . . -n viskningar ynde [øn'a] I en behag, charm, fägring, ljuvhet, täckhet II tr tycka om, vara förtjust i, gilla -fuld a behagfull, täck -r ~en ~e älskare, vän -st [øn'ast], en ynnest -ta omtyckt, uppburen yndllig [øn'di] a söt, intagande, förtjusande, rar -ling [øn'leng] ~en ~er gunstling, favorit -lings-älsklings-, favorit-yngle [0] itr yngla, föröka sig -plads -sted lekplats [för fiskar] ynk [øng'k], en ynkedom, elände; medlidande -e tr ömka, beklaga;

over ha medlidande med -vær'dig a beklagansvärdyo-yo 3

yo-yo -'en - er jo-jo [leksak]

ypern, en, pl. - bot alm

yppe [y] tr börja, väcka, framkalla

(jfr røbe); ~ strid mocka gräl ypperstepræst [y] överstepräst

ysop -en bot isop

ytr||e [y] tr yttra -ing yttrande,

uttalande; yttring, utslag yver [y'var] -et -e juver

zar [sa'r] -en -er tsar zechin [seki'n] -en -er sekin [-[guldmynt]-] {+[guld- mynt]+}

zefyr [se'fyr] 1 -en -er västanvind, sefyr 2 -et sefir [tyg]

r

zigeuner [sigoi'nar] -en -e zigenare -ske zigenerska

zimmer se simmer zobjel [so'bal] -\e\len -ler sobel zone [so:na] -n -r zon

Æ

æble [æ:bla] -t -r äpple -grød äp-pelkräm -skive grädd-, äppel|-munk -skræl[ling] äppelskal æde [ö] I en ei. et foder; give ~ ut-fodra II cedt tr 1 äta [om

djur, jfr spisel, äta glupskt; bildl sluka, svälja; ^ en fornærmelse i sig svälja en förolämpning; ~ sine ord i sig igen ta tillbaka vad man sagt 2 fräta, etsa -dolk storätare; matvrak ædel [æ'öal] a ädel æde||lse F 'käk', mat -lyst matlust -r matvrak -ri' ~et frosseri - trug matjho, -tråg -varer pl se ædelse æ'dru a nykter -elig [ædru'ali] a nykter, sober, sansad, återhållsam

1 ae'g -get - ägg

2 æ'g -gen -ge egg; kant, stad Epå

tyg]

ægdannet a oval, äggjformig, -rund

ægge tr egga, reta

ægge||blomme äggula -bæger äggkopp -hvidestof äggviteämne -kage [fläsk]pannkaka; omelett; man kan ikke låve ~ uden at slå æg i stykker man får ingenting för intet

æggelse retning, eggelse æggej|pisker visp -punch - snaps äggtoddy -søbe äggöl [soppa av äggulor, öl o. mjölk] æg[ge]vende tr stadvända ægide [-i'öa] -n egid, beskydd ægt -en -er kördagsverke, körsla ægte I a äkta II tr äkta, gifta sig med -folk äkta makär -fælle make, maka -født a legitim -pagt äktenskapsförord ægteskab -et -er äktenskap -elig [-a'bali] a äktenskaplig -s|brud äktenskapsbrott -s|svindel sol och vår -s|tilbud giftermålsanbud ægte||standen det äkta ståndet

-viet a lagvigd ægvende se æggevende yo-yo 3

yo-yo -'en - er jo-jo [leksak]

ypern, en, pl. - bot alm

yppe [y] tr börja, väcka, framkalla

(jfr røbe); ~ strid mocka gräl ypperstepræst [y] överstepräst

ysop -en bot isop

ytr||e [y] tr yttra -ing yttrande,

uttalande; yttring, utslag yver [y'var] -et -e juver

zar [sa'r] -en -er tsar zechin [seki'n] -en -er sekin [-[guldmynt]-] {+[guld- mynt]+}

zefyr [se'fyr] 1 -en -er västanvind, sefyr 2 -et sefir [tyg]

r

zigeuner [sigoi'nar] -en -e zigenare -ske zigenerska

zimmer se simmer zobjel [so'bal] -\e\len -ler sobel zone [so:na] -n -r zon

Æ

æble [æ:bla] -t -r äpple -grød äp-pelkräm -skive grädd-, äppel|-munk -skræl[ling] äppelskal æde [ö] I en ei. et foder; give ~ ut-fodra II cedt tr 1 äta [om

djur, jfr spisel, äta glupskt; bildl sluka, svälja; ^ en fornærmelse i sig svälja en förolämpning; ~ sine ord i sig igen ta tillbaka vad man sagt 2 fräta, etsa -dolk storätare; matvrak ædel [æ'öal] a ädel æde||lse F 'käk', mat -lyst matlust -r matvrak -ri' ~et frosseri - trug matjho, -tråg -varer pl se ædelse æ'dru a nykter -elig [ædru'ali] a nykter, sober, sansad, återhållsam

1 ae'g -get - ägg

2 æ'g -gen -ge egg; kant, stad Epå

tyg]

ægdannet a oval, äggjformig, -rund

ægge tr egga, reta

ægge||blomme äggula -bæger äggkopp -hvidestof äggviteämne -kage [fläsk]pannkaka; omelett; man kan ikke låve ~ uden at slå æg i stykker man får ingenting för intet

æggelse retning, eggelse æggej|pisker visp -punch - snaps äggtoddy -søbe äggöl [soppa av äggulor, öl o. mjölk] æg[ge]vende tr stadvända ægide [-i'öa] -n egid, beskydd ægt -en -er kördagsverke, körsla ægte I a äkta II tr äkta, gifta sig med -folk äkta makär -fælle make, maka -født a legitim -pagt äktenskapsförord ægteskab -et -er äktenskap -elig [-a'bali] a äktenskaplig -s|brud äktenskapsbrott -s|svindel sol och vår -s|tilbud giftermålsanbud ægte||standen det äkta ståndet

-viet a lagvigd ægvende se æggevende yo-yo 3

yo-yo -'en - er jo-jo [leksak]

ypern, en, pl. - bot alm

yppe [y] tr börja, väcka, framkalla

(jfr røbe); ~ strid mocka gräl ypperstepræst [y] överstepräst

ysop -en bot isop

ytr||e [y] tr yttra -ing yttrande,

uttalande; yttring, utslag yver [y'var] -et -e juver

zar [sa'r] -en -er tsar zechin [seki'n] -en -er sekin [-[guldmynt]-] {+[guld- mynt]+}

zefyr [se'fyr] 1 -en -er västanvind, sefyr 2 -et sefir [tyg]

r

zigeuner [sigoi'nar] -en -e zigenare -ske zigenerska

zimmer se simmer zobjel [so'bal] -\e\len -ler sobel zone [so:na] -n -r zon

Æ

æble [æ:bla] -t -r äpple -grød äp-pelkräm -skive grädd-, äppel|-munk -skræl[ling] äppelskal æde [ö] I en ei. et foder; give ~ ut-fodra II cedt tr 1 äta [om

djur, jfr spisel, äta glupskt; bildl sluka, svälja; ^ en fornærmelse i sig svälja en förolämpning; ~ sine ord i sig igen ta tillbaka vad man sagt 2 fräta, etsa -dolk storätare; matvrak ædel [æ'öal] a ädel æde||lse F 'käk', mat -lyst matlust -r matvrak -ri' ~et frosseri - trug matjho, -tråg -varer pl se ædelse æ'dru a nykter -elig [ædru'ali] a nykter, sober, sansad, återhållsam

1 ae'g -get - ägg

2 æ'g -gen -ge egg; kant, stad Epå

tyg]

ægdannet a oval, äggjformig, -rund

ægge tr egga, reta

ægge||blomme äggula -bæger äggkopp -hvidestof äggviteämne -kage [fläsk]pannkaka; omelett; man kan ikke låve ~ uden at slå æg i stykker man får ingenting för intet

æggelse retning, eggelse æggej|pisker visp -punch - snaps äggtoddy -søbe äggöl [soppa av äggulor, öl o. mjölk] æg[ge]vende tr stadvända ægide [-i'öa] -n egid, beskydd ægt -en -er kördagsverke, körsla ægte I a äkta II tr äkta, gifta sig med -folk äkta makär -fælle make, maka -født a legitim -pagt äktenskapsförord ægteskab -et -er äktenskap -elig [-a'bali] a äktenskaplig -s|brud äktenskapsbrott -s|svindel sol och vår -s|tilbud giftermålsanbud ægte||standen det äkta ståndet

-viet a lagvigd ægvende se æggevendeægæisk

ægæ'isk a egeisk æh bæh bollemælk se bollemcelk æk||el [æ'kal] a äcklig, motbjudande; være ~ ved vämjas vid -eljhed vämjelse -le tr äckla -les dep vämjas

ækvinoktia'l a dagjämnings-æl se ei

ældjje [æl'a] I -n ålder[dom] II tr komma att åldras -es dep åldras -et a gammal, åldrig -gammel a ur-, last I gammal, uråldrig ælling -en -er ankunge ælm se elm

ælte I tr itr älta, knåda II en ei. et gyttja, dy, sörja -maskine knådmaskin ænder [æn'ar] pl av and ængste tr ängsla, oroa -s dep vara ängslig -lig a ängslig, orolig - lighed ängslan, försagdhet, skygghet -lse oro, ängslan -nde a oroande

æn'se tr bry sig om, fråga efter æ'r -en lönn (jfr ahorn); -en er det fejreste træ i skoven äran är det vackraste trädet i skogen [æren uppfattas ofta som best. av ære] æra -en period, era, tidräkning ærbødig [-bø'öi(y)] a aktnings-, vördnads I full; Deres -e högaktningsfullt; -st med utmärkt högaktning -hed vördnad, respekt, aktning, försyn ære I -n ära, heder; -ns mark ärans fält; på ~ og samvittighed på heder och samvete; den sidste ~ den sista tjänsten II tr ära, hedra -fornærmelse ärekränkning -frygt vördnad -frygtjindgyden-de a vördnadsbjudande -kær a rädd om sin heder -s|bevisning hedersbetygelse -s|bolig hedersbostad -s|borger hedersborgare -s|følelse hederskänsla -sj-medlem hedersledamot -s|op-rejsning upprättelse, rehabilitering -s|ord hedersord -s|præsi-dent hedersordförande -s|straf vanfrej dsstraff -s|tab vanfrej d

ærgerlig [7] a ret|sam, -full, förarglig, -smädlig, -tretlig; förargad ærgerr'ig a äregirig -hed äregirighet

ærgre [7] tr reta, förarga-lse förargelse, -tret; være ved at gå til af ~ vara nära att spricka av harm ærinde [æ'rana] -t -r ärende ærlig a ärlig, hederlig; det er en ~ sag det är ingenting att skämmas för

ærme -t -r ärm; binde en noget på -t inbilla ngn ngt; bonden stikker ham ud af -t han kan inte förneka sitt ursprung -blad ärmlapp -bræt ärmbräde Eför strykning] -gab ärmhål ært [ært', æ'rt] -en -er ärt; klare

-erne klara biffen (skivan) ærte tr reta

ærte| |bælg ärt | skida, -balj a - halm, hænge sammen som ~ vara oskiljaktiga, hänga ihop som ler och långhalm -kælling morsgris, vekling

ærvær'dig a ärevördig, vördnadsvärd

æs|el [æ'sal] pl. -ler 1 best. -[e]let åsna 2 best. -[e]llen odåga, slyngel -s|øre hundöra [i bok] æsk se ask

1 æske [æs'ga] -n -r ask, dosa

2 æske [æs'ga] tr äska, yrka, begära, utbedja sig; utmana

æskepost brevpapper [i kartong] æsketræ se ask æsp se esp

æste'tiker -en -e estet æ't -ten -ter ätt æ'ter -en eter

æts||e tr etsa; fräta, läk bränna

-ning etsning ættetavle stam-, ättar|tavla ævl [æu'l] -et [strunt] prat -e itr kälta, tjata; prata smörja -en se ævl

ævred [æuraö], opgive ~ låta boskapen beta på de skördade åkerfälten, [bildl.] rymma fältet, ge upp (tappt)

Ø

ø [ø'] *-en -er* [ø'ər] ö **-bo[er]** öbo

øde [ð] **I** *et* öken, ödemark (jfr *skæbne*) **II** *a* öde, ödslig, obebodd **III** *ødte ødt tr* för|störa, -slösa **-land** *~en ~e* slösare **-lægge** *tr* för|slösa, -störa **-læggelse** för|störelse, -härjande; *~ns vederstyggelighed* förödelsens styggelse **-læggelses|slag** förintelseslag **-r** se *ødeland*

øds‖el [øs'əl] *a* slösaktig **-el|hed** slöseri **-le** *itr* slösa; ~ *med sit helbred* vårdslösa sin hälsa **-len** slöseri

øffe *itr* grymta

øg [ø'ɣ] *-et* - arbetshäst, hästkrake; fä[hund]

øge [ø'ɣə] *tr* öka; ~ *noget til* lägga till ngt **-navn** öknamn

øgle [ɔi'lə] ödla; *bildl* orm, skurk (jfr *løkke*) **-padde** salamander

øgning ökning; förlängning, skarv

øj|le [ɔiə] *-et -ne* öga; prick, punkt [på tärning, spelkort]; ögla; *bide sig i -nene efter (på)* bli lurad (få vänta) på; *med blotte -ne* med blotta ögat; *bruge sine -ne godt* se upp, vara uppmärksam; *få ~ på* få syn på, upptäcka; f *få en på -et* ta sig en tupplur; *gå en under -ne*[*ne*] vara ögontjänare åt ngn; *have et par -ne på hver finger* vara mycket påpasslig (vaken, uppmärksam); *ikke have -ne* [bildl.] vara blind; *holde ~ med* hålla ett öga på, bevaka, passa på; *låne* (*sende*) *en et par -ne* glo (blänga) ilsket på ngn; *lave* (*gøre*) *-ne til en* (*sende en -ne*) kasta kärvänliga blickar på ngn, kokettera [med ögonen] med ngn; *lukke -nene for* blunda för; *ikke lukke et* ~ inte få en blund i ögonen; *se døden i -nene* se döden i vitögat; *med stive -ne* med orörlig (stel) blick; *under fire -ne* mellan fyra ögon

øje‖blik ögonblick; *for* (*i*) *~ket* för tillfället **-blik'kelig** *a adv* ögonblicklig, omedelbar[t] **-bolt** ringnagel **-kast** [an]blick **-klap** ögonlapp **-med** *~et* ~ ändamål, syfte **-mål** ögonmått **-n|bedrag** **-n|forblindelse** **-n|forblændelse** synvilla **-n|krog** ögonvrå **-n|låg** ögonlock **-n|skalk** hycklare, skrymtare; ögontjänare **-ns|lyst** ögonfröjd **-n|synlig** *a adv* påtaglig[t], uppenbar[t] **-n|trøst** *bot* ögonfröjd **-n|vipper** *pl* ögonfransar **-næst** *~et ~er* ögonvrå **-sten** ögonsten **-syn,** *tage i* ~ undersöka, granska, skärskåda **-æble** ögon|glob, -sten

øjne [ɔinə] *tr* skönja, skymta, få syn på

Ø.K. *Østasiatisk Kompagni* [danskt handels- o. sjöfartsbolag]

økonom [-no'm] *-en -er* ekonom; intendent, syssloman **-a** *~en ~er* hus|hållerska, -mor, åldfru **-i'** *~en* ekonomi **-i|lejlighed** köksavdelning **-ise're** *itr* vara sparsam (hushållsaktig) **-isk** *a* ekonomisk

økse *-n -r* yxa

øksne *pl* t. *okse*

økumenisk *a* ekumenisk

øl [øl'] *-let* öl; *hvidt* ~ [ung.] svagdricka; *det var lige til -let* det räckte precis, det gick precis ihop, [äv.] det var i sista minuten; *bagefter kommer tyndt* ~ det är för sent påtänkt **-bimpel** ölkagge

øllebrød ölsupa, soppa på öl o. [råg]bröd **-s|barmhjertighed** klemighet, pjosk

øl‖le|grød kall risgrynsgröt med varmt öl **-let** *a* berusad av öl **-urt** vört **-vogn** bryggarvagn

øm [öm'] *a* öm; **være ~ over** vara rädd om **-findtlig** [ømfen'dli] *a* ömtålig, känslig; retlig, kinkig **-me** *rfl, ~ sig* jämra sig; ~ *sig ved* dra (gruva) sig för

ønske I *-t -r* önskan, önskning; *efter* ~ efter behag **II** *tr* önska; ~ *til lykke* gratulera; *lader intet tilbage at* ~ lämnar ingenting övrigt att önska **-kvist** slagruta **-lig** *a* önskvärd **-måde** *gram* optativ **-seddel** önskelista

ønskvær'dig *a* önskvärd

ør [ø'r] *a* yr [i huvudet], förvirrad

1 øre *-n* - öre [mynt]

2 øre *-t -r* [pl. åld., dial. *-n*] öra; *skrive sig bag -t* lägga på minnet; *have en skælm bag -t* ha en räv bakom örat; *komme en for* ~ komma till ngns öron; *have ens* ~ ha ngns förtroende; *låne* ~ *til* lyssna till; *have lange -n* vara nyfiken; *være lutter* ~ vara idel öra, vara mycket intresserad; *have meget om -rne* ha mkt att stå i; *forelsket* (*i gæld*) *op over begge -rne* kär (skuldsatt) upp över öronen; *holde -rne stive* ha tankarna med sig, inte förlora fattningen **-dask** örfil **-døvende** *a* öronbedövande **-figen** örfil **-flip** örtipp, örsnibb **-flod** öronflytning **-gang** hörselgång **-gople** *zool* sjökalv, öronmanet **-klap** öronlapp **-lap** örsnibb **-n‖lyd,** *skaffe sig* ~ göra sig hörd **-n|tvist** [ø'rəntvest] *~en ~e* tvestjärt **-pine** örsprång **-rand** yttre snäckgången [i örat] **-sand** öronsten, statolit **-ske** örslev

Øresund [ø'rəson'] Öresund

øre‖svin *zool* [slags] tumlare **-sønderrivende** *a* öronslitande **-tæve** örfil

ørhed yrsel

ørk [ö] *-en åld, poet* öken **-en** *~en ~er* öken

ørkesløs *a* sysslolös; lön-, ändamåls|lös (jfr *affældig*)

ø'rn [ö] *-en -e* örn **-e|agtig** *a* örnlik **-e|bregne** *bot* örnbräken **-e|fisk** havsgös **-e|rede** örnbo

ørred [ð] *-en -er* laxöring, forell

øse I *-n -r* skopa, öskar; ösregn **II** *tr itr* ösa **-kar -ske** öskar, skopa

øsken [ø] *-en -er* handtag; hyska, ögla

øst [ø] öster; *når man spørger i ~, svarer han i vest* han svarar alldeles uppåt väggarna **-efter** *adv* österut **-en I** *s* österlandet, orienten **II** *adv, ~ for* öster om

østers [ø] *-en* - ostron; *dum som en* ~ dum som en åsna **-[padde]hat** ostronskivling

øst‖lig *a* **-re** *a* östlig, öster-

øve [ø] *tr* [ut]öva **-lse 1** övning; *holde sig i* ~ (*blive i ~n*) hålla sig i form; *ude af ~n* ur form; ~ *gør mester* övning ger färdighet **2** idrottsgren **-lses|scene** skolscen **-lses|skib** övningsfartyg

ø'verst *a adv* överst, högst; *fra ~ til nederst* från ovan till nedan; *-e klasse* högsta klassen **-befalende -kommanderende** överbefälhavare

øvet *a* övad, van, rutinerad

øvrig [øuvri] *a* övrig; *for* (*i*) *-t* för övrigt

øvrighed överhet

Å

å' *-en -er* [å'ər] å, bäck

åb‖en *a* öppen, oskyddad; uppriktig; *med ~ pande* med öppet visir; *på ~t marked* i fria marknaden; *sige en noget lige op i hans -ne øjne* säga ngn ngt mitt i ansiktet **-en|bar** *a* uppenbar, påtaglig **-en|bare** [åbənba'rə] *tr* uppenbara **-en|baring** [åbənba'reng] *bibl* uppenbarelse **-en|lys** *a* uppenbar, tydlig,påtaglig **-en|mundet** *a* **1** med öppen mun **2** lösmynt; frispråkig **-ne** *tr* öppna; *~ sig en bane* bryta sig en bana **-ning 1** öppn|ing, -ande **2** avföring, öppning

åd se *æde*

ådsel [ɔ(ð)s'əl] *ådslet ådsler* åtel, kadaver **-bille** asbagge **-fugl** asfågel **-graver** *zool* dödgrävare **-grib** asgam **-stork** marabustork **-æder** asätare

åg [å'γ] *-et* - ok

åg‖er [å'γər] *~en* ocker **-er|karl** ockrare **-re** *itr* ockra

å'kande *-n -r* näckros

å'l *-en* - ål; *hans strømper hænger i ~* hans strumpor korva sig

ålam [å''lam'] lamm

åle *tr* göra narr av, håna

å'le‖faring ålyngel **-græs** [havs]tång **-hoved** dumhuvud, tjockskalle **-jærn** ålljuster **-krage** *zool* storskarv **-kvabbe** *zool* tånglake, ålkussa; äv. = *ålehoved* **-måge** *zool* havstrut **-ruse** ålmjärde

å‖løb bäck **-mand** strömkarl, näck

ånd [ɔn'] *-en -er* ande; själ; personlighet; geni; tänkesätt, ton, anda **-e I** *~n* anda, andedräkt; *være i ~* vara i tagen (i stämning) **II** *tr itr* andas **-e|lagtig** *a* spöklik **-e|dræt** *~tet ~* andedräkt; andetag **-e|lig** *a* andlig **-e|lyd** utandningsljud; aspiration **-e|løs** *a* andlös; andfådd **-e|løshed** andlöshet; andfåddhet **-e|maner** andebesvärjare, schaman **-e|nød** andnöd, andtäppa **-fuld** *a* snillrik; spirituell **-ig** *a* andlig; okroppslig **-løs** *a* andefattig, själlös **-rig** *a* snillrik **-s|anlæg** själsanlag **-s|aristokrat** intelligensaristokrat **-s|beslægtet** *a* kongenial **-s|evne** själsförmögenhet, sinne **-s|forladt** *a* idéfattig; stupid **-s|fornægter** materialist **-s|fraværende** *a* tankspridd **-s|kultur -s|liv** kulturliv, andligt liv **-s|nærværelse** sinnesnärvaro **-s|retning** tankeriktning, åskådning, mentalitet **-s|sløv** *a* sinnesslö

å'r *-et* - år; *ad -e* med tiden; *til -s* till åren **-bog** årsbok

1 åre *-n -r* åra; *trække på -rne* ro av alla krafter

2 åre *-n -r* åder **-knude** åderbråck **-lade** *tr* åderlåta **-ladning** åderlåtning

årepind årtull

året *a* ådrig, flammig, marmorerad

årevinge|t *a, -de insekter* steklar

årevis *adv*, [*i*] ~ i åratal

årfugl orre

år‖gammel *a* årsgammal **-gang** årgång **-hundrede** [århun'rəðə] århundrade, sekel; *det nittende* ~ 1800-talet **-hun'dredskifte** sekelskifte **-ing 1** årsgammalt djur **2** *i ~er* i åratal

å′rle *a adv* arla, tidig[t]

år‖penge årligt underhåll, apanage **-ring** årsring **-række** följd av år

årsag [å′rsa’γ] orsak **-s|bindeord** kausal konjunktion **-s|sætning 1** kausal sats **2** kausal[itets]lag

års‖karakter terminsbetyg **-ydelse** årlig ränta och amortering

årti årtionde

årvågen [å′rvå’γən] *a* klarvaken, vaksam, vaken, pigg

åsyn *-et* - ansikte, ansiktsuttryck; åsyn